

By Any Beat Necessary
et kulturanalytisk studie af 1000fryd

Skøtt, Bo

Publication date:
2010

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Skøtt, B. (2010). *By Any Beat Necessary: et kulturanalytisk studie af 1000fryd*.

”By Any Beat Necessary”

- et kulturanalytisk studie af 1000fryd

Bo Skøtt

”By Any Beat Necessary”

- A Cultural Study of 1000fryd

Bo Skøtt

CIP – Cataloguing in Publication

Skøtt, Bo

”By Any Beat Necessary”/ Bo Skøtt – Aalborg: Forskningsprogrammet for Vidensmedier og videnskultur, Det Informationsvidenskabelige Akademi, 2010, XII, 453 p.

ISBN 9788774153153

<http://forskning.iva.dk/files/30873139/AFHANDLING.pdf>

ISBN 9788774153153
© Copyright Bo Skøtt 2010
All rights reserved

Forord

Da den geniale, men socialt udfordrede matematiker og senere nobelpristager John Nash i skikkelse af Russell Crowe i filmen "A beautiful mind" (instruktion Ron Howard, 2002) endelig finder emnet til sin afsluttende afhandling på universitetet, sker det på en beværtning i venner (medstuderende og konkurrenters) lag på jagt efter et øjeblikks selvforglemmelse og lidt kvindeligt selskab. I et klarsyn der følger af begge dele(!), resonerer Nash/Crowe sig frem til, hvordan han og vennerne uvægerligt vil komme til kort, hvis de alle satser på den samme (blonde) kvinde i baren: "Hvis vi alle går blondinen, blokerer vi for hinanden. Ingen af os får hende. Derefter går vi hendes veninder, men de giver os den kolde skulder, for ingen kan lide at være nummer to. Hvad hvis ingen jager den blonde. Så går vi ikke i vejen for hinanden og vi undgår at fornærme de andre piger. [...] *Adam Smith sagde: "Det bedste resultat opnås, når alle i gruppen arbejder for sig selv!" – ufuldstændigt, for det bedste resultat opnås, når alle i gruppen arbejder for sig selv – og for gruppen!*" (A beautiful mind, 2002). Uden på nogen måde at påkalde mig Nash' matematiske vid eller Crowes' geniale fortolkning vil jeg argumentere for, at nærværende afhandling har et lignende omdrejningspunkt: forholdet mellem individ og fællesskab. Hvor Nash/Crowe vælger at forfølge sin problemstilling via matematiske algoritmer, har jeg valgt en kulturanalytisk tilgang(!) Min interesse i forholdet mellem individ og fællesskab er bygget op omkring studier af, hvordan og hvorfor senmoderne subjekter tilslutter sig folkelige fællesskaber –, herunder også af hvordan et senmoderne samfund som det danske gennem kulturpolitiske strategier henholdsvis inkluderer og ekskluder subjekter, der agerer på grænsen af mainstreamkulturens norm- og værdigrundlag.

I arbejdet med at realisere denne afhandling skylder jeg en række mennesker, hvis medvirken i projektet kun kan undervurderes stor tak. Først og fremmest vil jeg takke alle de mange gæster, brugere og aktivister på 1000fryd som uden (synderlige) betænkeligheder, accepterede min tilstedeværelse, herunder især de otte der indvilligede i at bidrage direkte til projektet som respondenter. Uden jeres medvirken som ressourcepersoner fra det sociokulturelle fællesskab i og omkring 1000fryd havde afhandlingen nødvendigvis fået et helt andet indhold og karakter. Dertil kommer venner, bekendte, samt studerende og kollegaer ved det Informationsvidenskabelige Akademi (det tidligere Danmarks Biblioteksskole) i Aalborg der alle skal have tak for vigtige og sikkert ofte

intetanende bidrag i diskussioner og samtaler til afklaringer omkring emner, begreber og delasppekter ved afhandlingen. Det har været en kilde til fortsat inspiration at møde både jeres nysgerrige interesse og moderate, sunde skepsis over projektets genstandsfelt, metoder og videnskabelige forudsætninger. Som led i arbejdet med at konkretisere, præcisere og fokusere mine beskrivelser og forklaringer har jeg vanskeligt ved at forestille mig, at disse bidrag kan overvurderes.

Jeg vil også her benytte lejligheden til at takke Gunnar Kasper Hansen, samt øvrige personaler og gæster ved Løgumkloster refugium for venlig og overdådig, men diskret opvarthning og socialt samvær under mit ophold. Tak for en uges ro der for alvor gav mig mulighed for at få skriveprocessen på rette spor.

En række personer fortjener særlig tak. Først og fremmest Carl Gustav Johannsen der i sin egenskab af institutleder for det daværende Institut for Biblioteksudvikling vedvarende og med indsigt i både politiske, faglige og sociale processer på Danmarks Biblioteksskole tålmodigt guidede mig igennem de første års vanskeligheder med at få projektet antaget. Uden din venlige (og beroligende) insisteren, strategiske tænkning og taktiske overblik havde jeg ikke haft overskud til overhovedet at komme i gang.

Som led i min obligatoriske udveksling og ophold ved anden forskningsinstitution vil jeg også benytte lejligheden til at takke institutleder Johs. Nørregaard Frandsen og studieleder Anne Scott Sørensen, samt medarbejdere og ph.d.-studerende ved Institut for Litteratur, Kultur og Medier på Syddansk Universitet for deres engagement og bidrag. Hvor var det rart at indgå i et miljø, hvor der eksisterede en umiddelbar forforståelse for projektets videnskabelige, teoretiske og metodiske grundlag og perspektiver. Tak for jeres venlige imødekommenhed, kritiske kommenteringer og dybe, faglige engagement i en væsentlig fase af processen.

Forhenværende prorektor Leif Emerek og lektor Hans Elbeshausen fortjener en særlig tak for deres respektive indsatser som henholdsvis procesvejleder og hovedvejleder. I har i sandhed bidraget med mange gode diskussioner, relevante spørgsmål og kritiske gennemlæsninger. Jeres arbejdsindsats har været uvurderligt under alle de forskellige dele af processen: emneafklaring og problemformulering, metodologiske diskussioner, diskussion af mulige teoretiske vinkler (herunder jeres insisteren på de muligheder der ligger i dele af tysk sociologi – en særlig tak for det!), analysedesign, etc. Jeg føler, at jeg i jer har haft to uortodokse og fagligt set vidtfavnende vejledere, der ikke har været bange for at gå i clinch med et fagområde, der ikke umiddelbart udgør jeres kerneområder, men at I ikke desto mindre i det omfang det har været jer muligt, har engageret jer og magtet at forholde jer kritisk til det.

En helt særlig og speciel tak skal selvfølgelig lyde til familien min kone Lene Lebech og ungerne Emil, Mikkel og Signe for jeres store tålmodighed, tapre udholdenhed og overbærenhed. Tak fordi I var der, tak fordi I blev der.

Til trods for alle disse mange bidrag, input og assistance står jeg naturligvis alene med ansvaret for de i afhandlingen udarbejdede problemstillinger, argumenter og konklusioner.

Langå i august 2010

Resume

Denne afhandling undersøger et sociokulturelt fællesskabs identitetsprocesser. Indledningsvist har jeg studeret hvordan forskellige epokers kulturpolitiske strategier siden Kulturministeriets oprettelse i 1961 gennem forskellige formidlingsaktiviteter, har bestræbt sig på at inkludere folkelige fællesskaber i et nationalt, kulturpolitisk kulturbegreb. Det viser sig at forskellige epokers kulturpolitiske strategier reartikulerer folkelige fællesskaber i termer af henholdsvis sub-, socio- og modkultur alt afhængig af hvilket kulturpolitisk perspektiv, der er gældende. Denne erkendelse leder mig videre til at studere, hvordan et sociokulturelt fællesskab (1000fryd) håndterer de identitetsskift som kulturpolitiske strategier initierer. Aktivisternes håndtering af identitetsskift bliver i et givent fællesskab analyseret ud fra en række mikrosociologiske processer, hvor aktivisterne blandt andet bevidstgør sig selv og hinanden og sætter sig selv i stand til at forhandle mening offentligt.

Selve undersøgelsen er planlagt og gennemført som et kulturanalytisk studie med referencer til Norbert Elias' figurationssociologiske teorier. Kulturanalysen er et tværvideenskabeligt felt, der trækker på traditioner fra blandt andet marxisme, strukturalisme og socialkonstruktivisme og valget af kulturanalysen som udgangspunkt for nærværende afhandling medfører derfor en række teoretiske og metodologiske implikationer. Teoretisk set afviger afhandlingen fra mere traditionelle biblioteks- og informationsvidenskabelige studiers naturvidenskabelige fundering, hvilket blandt andet giver sig udslag i formationstænkning og fokus på engagerende livsprocesser, livsverden, subjekters bevidste og ubevidste praksisser og daglige rutiner. Afhandlingen har således ikke et samlet teoretisk udgangspunkt, men lader aktivisternes narrative tematikker styre valget af de forskellige teoretiske perspektiver, der bliver anvendt for at rekonstruere et kulturanalytisk billede af det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd.

Metodologisk betyder det, at afhandlingen er bygget op omkring etnometodologiske aktiviteter; feltobservationer, aktiv deltagelse i sociale og kulturelle processer og udarbejdelse af en række narrative interviews. Studiet er bygget op som et casestudie af kulturhuset "1000fryd" i Aalborg. 1000fryd har eksisteret i 25 år som alternativ til de etablerede kunst- og kultur(formidlings)institutioner i Aalborg og er en forening, hvis medlemmer identificerer sig selv og hinanden i opposition til det etablerede kunstneriske, kulturelle og politiske liv i mainstreamkulturen. Aktivisterne udøver derfor en del af deres frivillige virksomhed i 1000fryds regi. Som sådan fremstår kulturhu-

set 1000fryd som kulturel og politisk undergrundsscene for Nordjylland. Aktivisterne på 1000fryd afholder årligt langt over 200 arrangementer; koncerter, festivaler, happenings, udstillinger, etc. – der alle kommer i stand på baggrund af frivilligt arbejdskraft. Kulturhuset er dertil organiseret ud fra nærdemokratiske principper, hvorfor den enkelte aktivist har forholdsvis stor indflydelse på kulturhusets profil, arrangementskalender, aktivister, etc.

Den biblioteks- og informationsvidenskabelige kobling til mit sociokulturelle genstandsfelt finder sted som en interesse for de vidensformer, der er aktive i aktivisters håndtering af identitetsskift på 1000fryd. Gennem analyser af aktivisters måder at myndiggøre sig selv og hinanden på, deres forskellige interne og eksterne inklusions- og eksklusionsprocesser og deres pendulering mellem emotionel involvering og intellektuel distance, studerer jeg hvilke vidensformer, der er aktive i 1000fryds regi og hvordan de anvendes i identifikationsøjemed. Ved at analysere på aktivisters forhandling af mening og sammenhæng i forskellige offentlige og semi-offentlige kontekster og deres håndtering af senmoderne, kognitive erfaringer og kropslige oplevelser resonerer jeg mig frem til at den vidensorganisation, der finder sted på 1000fryd, primært kommer i stand gennem anvendelse af symboler/symbolsystemer, diskurs og nøglescenarier, polariseringer og narrationer. Gennem studiet får jeg desforuden et indblik i, hvilke tematikker der aktuelt optager aktivisterne og hvordan de forvalter denne optagethed i fællesskab.

Afhandlingen bidrager til forskningen i biblioteks- og informationsvidenskab med ny viden om, hvad der motiverer subjekter til at indgå i sociokulturelle fællesskaber, hvad forskellige former for etikettering og kategorisering har af konsekvenser for medlemmerne af sådanne folkelige fællesskaber og at medlemmer ikke udelukkende er udleveret til at efterleve etiketteringer og kategoriseringers stigmatiserende navngivning, men har forskellige muligheder for at opretholde et initiativ. Medlemmerne er selv aktive aktører hvorfor konstruktion af identitet, finder sted i et spændingsfelt mellem interne forhandlinger og eksterne strukturer. Disse resultater indikerer at offentlige kultur(formidlings)institutioner – og især folkebibliotekerne agerer i et spændingsfelt mellem hensynet til subjekternes individuelle autonomi og kollektive forpligtigelser overfor samfundets sammenhængskraft. Denne dualisme genfindes i folkebibliotekernes rolle som henholdsvis en offentlig kultur(formidlings)institution, der er underlagt lokale myndigheders kontrol, økonomi og regelsæt og samtidig iscenesætter sig selv som civil arena for subjekternes individuelle erfaringsdannelse og mellem menneskelige interaktion. Disse to roller er ikke altid kompatible. Det men ikke mindst fremstår afhandlingen som et eksempel på hvordan kulturanalyse som tværvideenskabelig teori, kan implementeres i en biblioteks- og informationsvidenskabelig kontekst.

Abstract

This dissertation examines socio-cultural community identity processes. Initially, I have studied how cultural strategies of different eras – since the Ministry of Culture Affairs was established in 1961 – have endeavoured to include social movements in a national, mono-cultural concept of culture using various strategies and teaching tools. It appears that different the cultural strategies of different eras rearticulate social movements in terms of sub-, socio- and counter-culture, depending on which cultural perspective is valid. This realization has lead me to study how a socio-cultural community handles the identity shifts originated by various cultural strategies. The way identity shifts are handled by members of a given socio-cultural community is analyzed on the basis of a series of micro-sociological processes in which activists, among others, become conscious of themselves and each other and put them in a position to negotiate meaning in public.

The study is planned and conducted as a cultural analysis study with reference to Norbert Elias' sociological theories on social figurations. Cultural analysis is an interdisciplinary field that draws on different traditions including Marxism, Structuralism and Social Constructivism. The choice of cultural analysis as a starting point for this dissertation, thus, involves a number of theoretical and methodological implications. Theoretically, the thesis departs from more traditional library and information science studies' foundation in natural science which among other things is reflected in formation thinking, focus on engaged life processes and interest in the subjects' world life, their practices as well as everyday routines. The thesis is not based on one, unified theory, but lets the activists' narrative topics guide the choice of various theoretical approaches used to reconstruct a cultural analytic image of the socio-cultural community.

From a methodological point of view, this means that the thesis is built around etno-metodological activities, field observations, active participation in social and cultural processes, and through a series of narrative interviews. The study is conducted as a case felt study of a social movement called "1000fryd" in Aalborg. 1000fryd has existed for 25 years as an alternative to established arts and culture (communication) institutions in Aalborg. 1000fryd is an association whose members identify themselves and each other as being in opposition to the established artistic, cultural and political life in mainstream culture, and therefore they operate under the auspices of 1000fryd. As such, 1000fryd appears as a cultural and political underground scene in Northern Jutland. The members of 1000fryd host well over two hundred events annually: concerts, festivals, happenings, exhibitions, etc., all of which are based on voluntary labour. 1000fryd is organized according to participatory principles meaning that the influence

of each activist on the movement's cultural profile, event calendar, activities, etc. is relatively high.

The coupling between library and information science and this socio-cultural object field is made out of interest for different knowledge forms used by the activists in their handling of identity shifts at 1000fryd. Through analysis of how the activists empower themselves and one another, their various internal and external inclusion and exclusion processes and their handling of emotional involvement and intellectual distance, I have studied the forms of knowledge that are active in the 1000fryd organisation and how they are used for identification purposes. By analyzing the activists' negotiation of meaning and coherence in various public and semi-public contexts and their handling of late modern, cognitive and bodily experience, I have concluded that the organization of knowledge that takes place at 1000fryd is mainly enabled through the use of symbols / symbol systems, discourse and key scenarios, polarization and narratives. Throughout the study, I have gotten a glimpse of the topics that currently preoccupy the members at 1000fryd and how they administer this joint preoccupation.

The dissertation contributes to research in library and information science with new perspectives on the factors that motivate subjects to engage in socio-cultural communities, the various effects and consequences labelling and categorization have on the members of such social movements, and the fact that members are not only surrendered to comply with labelling and the stigmatizing naming of categorization, but have different options to maintain an initiative. Members of social movements are actively co-constructing their socio-cultural identities in a tension field between internal debates and negotiations and external structures. In addition, the results indicate that arts and cultural (communication) institutions – especially public libraries – are acting in a tension field between the interests of individual subject autonomy and collective obligations towards society's cohesiveness. This dualism appears in the role of public libraries as public arts and culture (communication) institutions that are subjected to local authority control, economics and legislation who, at the same time, stage themselves as civil arenas for individual experience, intellectual growth and interpersonal interaction. Those two roles are not always compatible.

Last but not least, the thesis appears as an example of how cultural analysis as a scientific theory may be implemented in a library and information scientific context.

Indholdsfortegnelse

Kulturpolitisk ramme.....	1
Dansk Kulturpolitik 1961 – 2010.....	1
Kulturpolitiske udfordringer 1960 – 1970	4
Folkebiblioteket som formidler af kulturen	8
Kulturpolitiske udfordringer 1970 – 1980	11
Trappettrin og subjektets aktivisering	16
Kulturelt demokrati i folkebibliotekerne.....	16
Kulturpolitiske udfordringer 1980 – 1990	18
Åbning af de folkelige fællesskabers kulturelle felt.....	20
Folkebibliotekets instrumentalisering	22
Kulturpolitiske udfordringer 1990 – 2000	24
Folkebibliotekernes professionalisering.....	25
Kulturpolitiske udfordringer post 2000.....	27
Folkebibliotekernes stadfæstelse som kommunale virksomheder.....	29
Summering	31
Nationale strømninger, lokale konsekvenser	35
Kultur- og bypolitisk udvikling i Aalborg.....	35
Lokale, folkelige konsekvenser	40
1000fryd en indkredsning.....	44
Problemfelt.....	48
Det senmoderne som udfordring af det nationale fællesskab.....	48
Studiet af sociokulturelle fællesskaber	54
Tidligere studier	59
Problemformulering	63
Myndighed gennem bevidstgørelse	65
Inklusion og eksklusion	66
Engagement og distance	67
Analysestrategi.....	70
Narrationer generelt – fortællingens magt.....	70
Design af undersøgelsesstrategi	71
Feltobservationer	74
Synlig observatør med aktiv deltagelse	75
Narrative interviews.....	78
Narrativ teknik.....	80
Design af analysestrategi	83
1000fryd som case	89
Summerende symboler.....	91
Nøglescenarier – rodmetaforer	93
Systematisering.....	95
Introspektive markeringer.....	97

Summering.....	101
Det sociokulturelle fællesskab: 1000fryd.....	102
Indledning	102
Signalement af en case	103
Begivenheder – events	106
Det sociokulturelle fællesskabs karakteristika – et horisontalt vue.....	107
De gamle – rock ’n roll-crewet	108
De politiske	109
Målgruppens karakteristika – et vertikalt snit.....	111
Kiddypunks	111
Gæst/bruger	112
Aktivister	113
Bestyrelsesmedlemmer og ansatte.....	115
Netværk og organisatoriske relationer.....	117
Lokale netværk.....	118
Nationale netværk	119
Internationale netværk.....	119
Informelle strukturer	120
Ustrukturerede strukturer.....	122
Organisatoriske udfordringer i en hierarkisk flad struktur.....	123
Processualitet.....	125
Bevidstgørelse, myndighed og empowerment.....	129
Indledning.....	129
Kulturpolitisk strategi.....	130
Folkelige fællesskaber.....	130
Identitet på 1000fryd.....	130
Første teoretiske ekskurs: institutionalisering.....	132
Bevidstgørelse	138
Oplæring	138
Myndighed	141
Empowerment	143
Andethed.....	145
Summering.....	150
Inklusion og eksklusion.....	153
Anden teoretiske ekskurs: symbolske grænsedragninger	153
Pars pro toto.....	157
Stigmatiserende navngivning.....	158
Idealer og værdier	160
Lokale værdier og normer	161
Frivilligt engagement.....	162
Kreativitet.....	163
DIY.....	164
Intern integration: subjektiv autonomi og kollektiv forpligtigelse.....	166
Værdigrundlagets dynamiske karakter.....	169
”Utjekket” som pars pro toto-fænomen.....	170
Disciplinære foranstaltninger	171

Ekstern tilpasning: positionering i en samfundskontekst.....	174
Institutionelle ”andre”	175
Professionelle ”andre”	176
Mainstreamkulturelle ”andre”	178
Sociokulturelle ”andre”	181
Fysiske udgrænsninger	184
Tredje teoretiske ekskurs: double – bind.....	186
Emotionel involvering	189
Summering.....	192
Engagement og distance	195
Fjerde teoretiske ekskurs: modkultur og medkultur	195
Engagement og distance	196
Engagement	197
Distance	198
Figurationstænkning	200
Livsverden og stilmæssige træk.....	201
Væren i verden	202
Offentlighed, praksis og magt i livsverden.....	203
Summering.....	204
Offentlig forhandling af mening.....	206
Offentlighed.....	206
Forhandling	210
Mening	213
Håndtering af erfaringer og oplevelser.....	215
Ideologiske retninger som kompleksitetsreduktion.....	215
Organisering af folkelig viden.....	222
Summering.....	228
Konklusion.....	232
Fremtidige studier	245
Litteratur.....	249
Oversigt over bilag.....	254
Narrativt interview med 020 507.....	259
Narrativt interview med 040 607.....	271
Narrativt interview med 280 607.....	283
Narrativt interview med 210 607.....	300
Narrativt interview med 270 607.....	311
Narrativt interview med 050 607.....	318
Narrativt interview med 090 507.....	330
Narrativt interview med 200 607.....	341
Bilag 2: Feltrapport med observationer fra 1000fryd	349
Bilag 3: Analytisk systematisering	406
Bilag 4: Billedmateriale	435
Bilag 5: Vedtægter for foreningen Tusindfryd.....	438

Kulturpolitisk ramme

Dansk Kulturpolitik 1961 – 2010

Igennem mere end 100 år og indtil slutningen af 1960'erne spiller andelsbevægelse, klasse og foreningsliv en altdominerende rolle som folkelige måder for subjekter at organisere sig på i Danmark. Store dele af befolkningens kulturelle og sociale liv er struktureret indenfor disse institutionelt ordnede og forholdsvist faste rammer, der både implicit og eksplicit bygger på forestillingen om en fælles, dansk enhedskultur. I begrebet "enhedskultur" ligger i hvert fald tre forskellige (og givetvis endnu flere) implicitte antagelser om, hvilke værdier de folkelige fællesskaber bør bygge på: 1) at der findes én og kun én national, dansk kultur, der er delt af alle subjekter født og opvokset i Danmark og hvis indhold *sproget* er en vigtig bærer af, 2) at disse værdier bygger på en særlig dansk opfattelse af hvad *demokrati* og relationerne mellem befolkningen, samfundsadministration og markedet er/skal være og 3) at disse værdier finder udtryk i én bestemt form for *historisk legitim* modus vivendi, der er alle andre overlegen. Enhedskulturen institutionaliseres som norm i stort set alle aspekter af levet liv fra begyndelsen af det 19. århundrede og frem til slutningen af 1960'erne. Denne institutionalisering af dansk kultur har konsekvenser for hvordan formelle fællesskaber som for eksempel virksomheder, undervisningsinstitutioner, officielle kulturtilbud, foreninger, klasser, etc. organiseres, men også for hvordan informelle, emotionelle former for fællesskaber som for eksempel forestillinger om familie, kropslighed, seksualitet, etc. konstitueres. Både de formelle og de informelle sociale sfærer legitimeres ud fra forestillingerne om det særligt danske, kulturen og mentaliteten. Enhedskulturens etablering og udvikling hænger nøje sammen med etableringen af det moderne samfund og dets organisatoriske grundform: nationalstaten. Ved slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne sker der imidlertid en række samfundsmæssige forskydninger mod det senmoderne, hvorved opfattelsen af det nationales primat træder i baggrunden og forestillingen om

det danske nuanceres. Opfattelsen af enhedskulturen undergår ved den lejlighed en række transformationer.

I modsætning til mange andre vestlige lande har Staten/offentlig myndighed i Danmark en lang tradition for at støtte og styre civilsamfundets arenaer. Det sker dels gennem en national kulturpolitik med tilhørende lovgivning for de forskellige kulturelle områder, dels gennem udstrakt kommunalt selvstyre og dels gennem forskellige former for økonomiske tilskudsordninger for eksempel via Folkeoplysningsloven. Trods intentioner om dobbelt arms længde og den deraf følgende autonomi for de kulturelle aktører; kunstnere, kritikere, borgere – og kommuner (Duelund, 1994) ligger der i enhver kulturpolitisk markering en kraftig signalværdi til kulturområderne og til befolkningen – og dermed også en ditto styring.

Den dobbelthed mellem på den ene side kulturpolitikens kollektive dannelsesambitioner og på den anden side kulturpolitikens bestræbelser på at sikre civile arenaer til fri meningsdannelse vil være et centralt omdrejningspunkt i min indledende redegørelse for, hvilke transformationer den danske kulturpolitik har gennemløbet de sidste 40 – 50 år, hvilket vil sige i perioden fra Kulturministeriets dannelse i 1961 og frem til nu. Jeg betragter i det efterfølgende det kulturpolitiske engagement, som en måde hvorpå Staten/offentlig myndighed forsøger både at influere på og understøtte subjekternes¹ offentlige forhandling af mening, måder at håndtere kognitive erfaringer og kropslige oplevelser² på og måder at organisere folkelig viden. Heri ligger der implicit i ethvert kulturpolitisk engagement siden 1960'erne også en bestræbelse på at styre subjekterne fri af de værste negative konsekvenser af ovennævnte senmodernitet: de traditionelle folkelige fællesskabers tab af mening; aftraditionalisering, individualisering og samfundets hyperdynamiske foranderlighed.

I nedenstående vil folkebibliotekerne figurere som gennemgående eksempler på, hvordan forskellige perioders kulturpolitiske strategier og imperativer sætter sig igennem på institutionsniveau og med hvilke konkrete konsekvenser. Valget af folkebibliotekerne er for så vidt arbitrært. Folkebibliotekerne er ikke den eneste offentlige institution, hvis opgave er at sætte subjekterne i stand til at håndtere tilværelsen under modernitet og senmodernitet. De får selskab af en lang række beslægtede institutioner så som museer, arkiver, teatre, skoler, kultur- og musikhuse, sportshaller, idrætsforeninger, etc., der for så vidt har samme forpligtigelser. Når valget alligevel er faldet på folkebibliotekerne, skyldes det deres forholdsvis enestående og historisk betingede

¹ Termen ”subjekt” betegner i denne afhandling mit menneskebegreb og refererer til begærende individer, der handler både intentionelt og emotionelt – og således ikke til fællesskabers ditto.

² Kognitive erfaringer henviser her til bevidste, intellektuelt distancerede erkendelser, mens kropslige oplevelser henviser til mere engagerede, emotionelt involverede fornemmelser, der opstår på baggrund af tildragelser i senmoderniteten. Se også Nielsen, N.K. (1997) Krop og kulturanalyser: den levende og den konstruerede krop. Odense Universitetsforlag.

roller som medierende, kulturelle knudepunkter – en civilsamfunds arena – hvorfra subjekterne intentionelt kan interagere med de forskellige kunstneriske og kulturelle ekspertsystemer, hvor Stat/offentlig myndighed og subjekt kan interagere – og hvor subjekterne kan interagere med sig selv og hinanden. Som sådan kan folkebibliotekerne betragtes som en *offentligt understøttet arena* på grænsen mellem Stat/offentlig myndighed og det civilesamfund, hvis virksomhed er en forudsætning for *fri meningsdannelse* – altså en institution hvis bestræbelser er at bygge bro mellem på den ene side nationale kulturpolitiske ambitioner og på den anden de lokale, folkelige fællesskabskonstitutioner.

Derfor vælger jeg at indlede min afhandling med en kort redegørelse for de sidste 50 års kulturpolitiske udvikling i Danmark. I kapitlet ”Kulturpolitisk ramme” gennemgår jeg forskellige kulturpolitiske strategier med tilhørende formidlingsmæssige aktiviteter og illustrerer med referencer til både folkelige fællesskaber og kultur(formidlings)institutioner (folkebibliotekerne) hvordan disse strategier sætter sig igennem på henholdsvis institutions- og fællesskabsniveau. Kapitlet afsluttes med en afgrænsende placering af Aalborg bys kulturpolitiske udvikling.

I kapitlet ”Problemfelt” fokuserer jeg yderligere min interesse for subjektets relationer til fællesskaber og denne relations vekslende vilkår for identitetskonstruktion under senmoderniteten. Kapitlet afsluttes med formulering af et problemfelt, samt tre forskningsspørgsmål.

I kapitlet ”Analysestrategi” gør jeg rede for mine metodeteoretiske overvejelser: casestudiet af 1000fryd, de tre anvendte metoder (feltobservationer, synlig observatør med aktiv deltagelse, narrative interviews), den sproglige rekonstruktioner af det empiriske materiale, samt analysestrategi. Valget af en kulturanalytisk tilgang som teoretisk basis for nærværende afhandling har en række teoretiske, metodologiske og analytiske implikationer som tillige bliver diskuteret i dette kapitel.

Selve analysedelen falder i tre kapitler ”Bevidstgørelse, myndighed og empowerment”, ”Inklusion og eksklusion” og ”Engagement og distance”. Heri gennemfører jeg en kulturanalytisk inspireret analyse af udvalgte sociale og kulturelle praksisser på 1000fryd og studerer hvordan disse løbende konstrueres og rekonstrueres aktiviteterne imellem. Det styrende fokus er på, hvordan sociokulturelle fællesskaber som 1000fryd håndterer de identitetsskift, der initieres af (lokale) kulturpolitiske strategier i forhold til mikrosociologiske processer som identifikation, institutionalisering og eksklusion/inklusion. I dette arbejde har jeg valgt at anvende Norbert Elias’ figurationssociologiske teori for at studere om den (Elias’ teori) kan bidrage til et analytisk ståsted, hvorfra jeg kan undersøge transformationer af sociokulturelle fællesskabers identitetskonstruktion. Afslutningsvist konkluderer og perspektiverer jeg i kapitlet ”Konklusion”.

Kulturpolitiske udfordringer 1960 – 1970

Før 1960 er det statslige, politiske ansvar for kulturen placeret under det såkaldte Kultusministerium, i hvis regi både kultur, kirke og skole/undervisning ligger. I 1961 oprettes Kulturministeriet som selvstændigt ressortområde. Det sker under indflydelse af den stigende internationalisering og med det ene formål at varetage opgaver vedrørende kulturområdet. Europa er igen ved at komme på økonomisk fode efter Anden Verdenskrig især på grund af massiv økonomisk hjælp fra Amerika (Marshall-hjælpen), hvilket blandt andet betyder en mekanisering og effektivisering af landbruget, øget industrialisering og deraf følgende reetablering af handelssamkvem med udlandet. Den deraf følgende stigning i produktivitet og økonomisk vækst for både virksomheder og private gør det igen attraktivt og muligt at diskutere danskernes kultur, men det gør det også med datidens forestillinger om det danske in mente nødvendigt med en vis mængde kulturel protektionisme. Udsigten til en forestående tilslutning til det europæiske fællesmarked og de økonomiske fordele heraf medfører politisk bekymring om potentielt uheldige kulturelle/kulturpolitiske påvirkninger fra andre kulturkredse: det overvejende religiøst ortodokse (og katolske) Sydeuropa og import af industrielt fremstillet massekultur fra Amerika.

Det kulturpolitiske forbehold overfor eventuelle ideologiske påvirkninger fra andre kulturkredse bygger som nævnt på den daværende opfattelse af det danske, som udgørende en homogen og særlig kulturel helhed. Den samfundsmæssige og administrative ”virkelighed” er da også den for danske forholds vedkommende ret unikke situation, at der stadig på daværende tidspunkt (ultimo 1960’erne) er et stort sammenfald mellem folk, stat og nation – det vil sige at de forestillinger og verdensbilleder som befolkningen kulturelt, etnisk og emotionelt identificerer sig med som ét folk og én nation stort set er sammenfaldende med staten som administrativt område. At det er tilfældet, er ikke en selvfølge. Mange steder i Europa eksisterer der på grund af historisk betingede grænsedragninger etniske, kulturelle, religiøse og/eller sproglige mindretal hvis identifikationer er transnationale. Derfor er der almindeligvis forskelle mellem statens organisatoriske og administrative betragtninger af ”folket” og nations kollektive og identitetsskabende forestillinger:

”Svaret er at nationer, i likhet med etniske grupper, bare kan skapes innenfra. Dersom et tilstrekkelig antall mennesker er enige om at de utgjør en nasjon eller etnisk gruppe – en felles kultur og identitet – så er de det, iallfall om omverdenen er enig. Nasjonene har, i motsetning til statene, ingen objektiv eksistens, de eksisterer helt og holdent subjektivt og intersubjektivt. Ikke dermed sagt at de er uvirkelige, men man kan skape nasjoner

på mange slags grundlag – det finnes mange slags konturer man kan tegne omkring mange slags grupper.” (Eriksen, 1999, s. 40)

Sådan forholder det sig ikke i Danmark. De kulturelle mindretal der trods alt eksisterer, er så små (det tyske mindretal i Sønderjylland) eller så langt væk (inuitterne på Grønland) at de reelt er uden stemme og frem for alt fremstår usynlige i den offentlige debat og i subjekternes bevidsthed: den danske befolkning udgør stadig i begyndelsen af 1960’erne en forestillet kulturel, homogen enhed. Dette imaginære nationale fællesskab er bygget op omkring forestillinger om enhedskulturen, en forestilling de tidligste nationale oplysningstænkere enes om, er essensen af dansk kultur: så forskellige folkelige oplysningsbevægelser så grundtvigianere, arbejderbevægelsen og de kulturradikale etablerer sig i forrige århundrede som opposition til Staten og til hinanden, men deres indbyrdes stridigheder og konfrontationer underlægges historiske (om)tolkninger, hvorved deres respektive forestillinger passes ind i billedet af den flegmatiske danske livsmåde. Forestillingen om det danske som en homogen befolkningsgruppe tilhørende et nationalt fællesskab har primo 1960’erne eksisteret i 80 – 100 år og kan ufortrødent fortsætte også efter Kulturministeriets oprettelse, da der ikke grundlæggende er ændret på fokus i den diskursive artikulation af det danske.

Konkret kommer enhedskulturen til udtryk gennem tre kulturelle sfærer, der trods modernitetens accelererende konsekvenser stadig fremstår som forholdsvist velkonsoliderede i 1960’erne. De tre kulturelle sfærer er: 1) *finkulturen*, 2) *massekulturen* og 3) *folkekulturen*.

1) *Finkulturen* som begreb fikserer den professionelle Kunst – eller det, Fjord Jensen i sit dobbelte kulturbegreb refererer til som et ”snævert” kulturbegreb, hvor de kunstneriske (og kulturelle) produkter står som resultater af en række unikke og talenterede subjekters særlige aktiviteter. Disse produkter (artefakter) kan tilegnes intellektuelt (som dannelse) eller materielt (gennem erhvervelse – Jensen, 1988, s. 158). Begrebet finkultur betegner de under enhedskulturen ypperligste kunstneriske frembringelser, som en kulturkreds’ kunstnere formår, herunder også det de *har* formået – med moderne terminologi: denne kulturkreds’ kulturarv.

Der ligger implicit i forestillingen om finkulturen, at den indeholder essensen af de særlige danske værdier, hvorfor befolkningens almene dannelse kommer i stand gennem intellektuel tilegnelse af disse kunstneriske produkter. Over for *finkulturen* står det enkelte subjekt derfor som *objekt*. Ethvert tiltag, der sigter mod subjektets myndiggørelse i enhedskulturel forstand, må gå ud fra, at subjektet i sig selv er inferiørt, svagt og biologisk set mangelfuldt udstyret til at klare tilværelsen i en fjendtlig verden. Heldigvis udstyrer evolutionen subjektet med et intellektuelt potentiale, der sætter det i

stand til enten (og sjældent) ved egen kraft eller (oftere) ved hjælp af andre at tilpasse sig de til enhver tid givne omstændigheder og overleve i denne verden på trods. Fordi det fællesskab, der refereres til under enhedskulturen er nationalt, bliver formidling af finkulturel kunst essentiel. Dannelse er i enhedskulturel forstand en ydre, relationel handlingsnorm.

2) I modsætning hertil fikserer begrebet *massekultur* enhedskulturens industrielt fremstillede kunstneriske og kulturelle *produkter*. Det drejer sig i daværende kontekst (1960'erne) især om moderne og populærmusikalske reproduktioner (singles og lp'er), skøn- og populærlitteratur, "bestsellerisme", tegneserier, kriminalromaner, biografier, samt andre kunstneriske reproduktioner hvis tilegnelse ikke kræver de store intellektuelle forudsætninger, men derimod har karakter af repetitiv, onanistisk *forbrug*.

Over for *massekulturen* står subjektet således som *konsument*. I en enhedskulturel betragtning udgør massekulturens produkter finkulturens antitese som udtryk for de uheldigste konsekvenser af kulturens øgede industrialisering, internationalisering og overfladiske tingsliggørelse. Massekulturens produkter anses for passiviserende og åndeligt forarmende sit især yngre publikum. Den kulturpolitiske oprustning i 1960'erne, herunder negativ etikettering af massekulturen, kan derfor også betragtes som et forsøg på at skærme børn og unge af for de uheldigste konsekvenser massekulturen. Denne afskærmning sker ud fra forestillinger om, hvilke negative, sociale konsekvenser et eventuelt (over)forbrug måske har på subjektet, samt et forsøg på at bibeholde kontrollen med den yngre generations myndiggørelse (for eksempel gennem Statsradiofonien/Danmarks Radios monopoler). Kulturpolitikens artikulation af massekulturens dårligdomme kan ligeledes betragtes som udtryk for en generel bekymring over den stigende kulturimport af film, litteratur, musik, etc.

3) Mellem disse to polariseringer skyder begrebet "*folkekultur*" sig ind. Begrebet "*folkekultur*" fikserer i 1960'ernes enhedskulturelle betragtning, de resultater som folkelige semi-institutionaliserede fællesskaber og subjekters aktiviteter i lokalt forankrede organisationer kaster af sig i form af produkter, handlinger og praksisser: udstillinger, forenings- og hobbyvirksomhed, resultaterne af aftenskolekurser i regi af AOF, FOF, LOF, deltagelse i musikalske aktiviteter, studie- og læsekredse, bands, kor og lignende, amatørteater, revyer, dilettanter, sport, idrætsudøvelse, etc. Disse folkelige ytringer nyder i perioden op til omkring 1970 en vis almen og offentlig interesse, men ikke nogen egentlig kulturpolitisk velvilje: dels er kulturelt medproducerende, folkelige aktiviteter først ved at blive fagligt og videnskabeligt interessante, dels eksisterer de i bedste velgående på trods og dels er de udtryk for alt andet end "kvalitet" i snæver kunstnerisk og æstetisk forstand, hvorfor de ikke fremstår støtteværdige ud fra en enhedskulturel betragtning. I en enhedskulturel betragtning gør det desforuden folkekultu-

ren vanskelig definerbart, at aktiviteterne ikke finder sted med et klart og tydeligt produkt for øje, men har alle mulige andre formål: fremmende det lokale engagement, ægge til sammenhold og fællesskab, bidrage til identitet, identifikation og socialitet, etc. Hvor om alting er og disse andre fortjenester ufortalt, så er det ikke ”god kunst”, der udtrykkes gennem amatørisme og folkelige fællesskabers kultur er derfor ikke kulturpolitisk interessant. Folkekulturen tilstår derfor en stedmoderlig behandling mellem fin- og massekulturen: et udmærket initiativ for at sikre lokalt forankrede fællesskabs- og identitetsdannelse, men for provinsiel og ikke tilstrækkelig professionel eller kvalitativ til at rangere finkulturen og heller ikke tilstrækkeligt kommerciel attraktiv til at udgøre noget egentligt marked. Folkelige fællesskabers kulturelle aktiviteter vil i Jensens terminologi gå under betegnelsen ”det brede kulturbegreb” som betegnende internaliseret levet liv eller det vi som subjekter ”gør” (1988, s. 158 ff.)

Over for *folkekulturen* står subjektet som *subjekt*. I folkelige fællesskaber afhænger det individuelle udbytte i hvor høj grad af, hvor meget det enkelte subjekt involverer sig og bidrager til den almene socialisering og kulturalisering. I folkelige fællesskaber har subjektet per definition myndighed og ret til at udøve den som for eksempel ved at bidrage til den almindelige forhandling af mening, der finder sted. De folkelige kulturaktiviteter undergår i tiden fra 1961 og frem forskellige epokale transformationer, så de i modsætning til tidligere i stadig stigende grad bliver udtryk for forskellige valg- og/eller interessefællesskaber. Aktiviteterne og fællesskaberne har stadig folkelige karakteristika: de er ikke-professionelle, ikke-kvalitative og ikke-kommercielle og fremstår med informelle eller semi-formelle karakteristika for så vidt som den sanktionering, der finder sted, i overvejende grad er af subjektiv og social karakter og ved at være præget af de stedlige demografiske formationer: fordi folkelige kulturaktiviteter indeholder unikke lokale særpræg, kan de ikke udelukkende tolkes i en national kontekst. Det enkelte subjekts myndige bidrag er derfor afgørende for kollektivets etablering, udvikling og eksistens, men subjektet har samtidig i disse folkelige fællesskaber mulighed for at blive socialt og kulturelt medproducerende, for så vidt som vedkommende lader sig engagere og deltager aktivt i de aktiviteter, det givne fællesskab er rammen om. Samtidig med bærer det (subjektet) sine nationale, kulturelle forforståelser (eller mere korrekt ”for-opfattelser”) med ind i disse fællesskaber, hvorved subjektet i en lokal kontekst kommer til at fungere som henholdsvis kulturskaber og kulturbærer, men hvor vedkommendes indflydelse er langt mere direkte og har større umiddelbar konsekvens. Det er en udvikling, der for alvor tager fart post 1968 og som accelerer i dekader fremover.

Sådanne folkelige fællesskaber defineres politisk ud fra hvilken kulturpolitisk epoke, de eksisterer i. Primo 1970’erne begynder artikulationen af visse folkelige

fællesskaber at fokusere på deres ”subkulturelle karakteristisk”. I termen ”subkultur” ligger et øget fokus på hvordan subjekter som medlemmer af forskellige folkelige fællesskaber, udøver lokale livspraksisser i variationer over nationale, enheds- og majoritetskulturelle værdier og normer. 20 år senere ultimo 1980’erne og under indtryk af enhedskulturens erosion, forskellige etniske fællesskabers tilstedeværelse og den generelle udvikling i opfattelsen af folkelige fællesskaber betragtes mange af disse folkelige fællesskabers holdninger og handlinger som så alternative og afvigende, at det ikke længere giver mening at opretholde en diktonomisk skelnen mellem sub- og majoritetskultur. Derfor begynder disse fællesskaber i stigende grad at blive artikuleret i termer af ”socio-kulturer”. Post 2000 betragtes visse folkelige fællesskaber stadig som indehavende en høj grad af autonomi og distance til det danske samfund, men nu mistænkeliggøres atter folkelige fællesskabers kulturelle medproduktion, hvorfor de for nuværende tendentielt udstyres med prædikatet ”modkultur”. I indeværende kapitel skelner jeg mellem de forskellige folkelige fællesskabers artikulationer. Da jeg immervæk tilkender de folkelige fællesskaber en høj grad af autonomi og et kulturelt medproducerende potentiale, men på den anden side ikke mener, de udgør nogen egentlig modkultur, vil jeg i resten af afhandlingen, med mindre jeg direkte sigter til de forskellige kulturpolitiske epokers artikulationer holde fast i betegnelsen ”sociokulturelle fællesskaber”. ”Sociokulturelle fællesskaber” betegner som begreb de lokale, folkelige valg- og interessefællesskaber, der opstår under senmoderniteten, herunder også min case: 1000fryd.

Som udgangspunkt for en hierarkisk enhedskulturel tænkning udgør trianguleringen mellem en fin-, masse- og folkekulturel pol stadig i 1960’erne en begrebslig taksonomi, hvori alle for- og samtidens kunstneriske og kulturelle aktiviteter/produkter kan indplaceres relationelt og karakteriseres som ”kulturelle aktiviteter”. I sagens natur betragter både Staten og markedet folkelige fællesskaber som det råmateriale, der kan/skal formes: af Staten/offentlig myndighed gennem dannelse til borger og af markedet gennem konsum til forbruger. Derfor kan folkelige fællesskabers fællesskabsdannelse på daværende tidspunkt (1960’erne) og i en enhedskulturel betragtning ikke være kulturelt medproducerende, men må artikuleres som udtryk for folkelige reminiscenser af førmoderne strømninger eller subkulturelle fællesskaber, der kan og skal oplyses og dannes ud fra et enhedskulturelt perspektiv.

Folkebiblioteket som formidler af kulturen

Forestillingen om enhedskulturen og dens begyndende transformation kan illustreres ved hjælp af to væsentlig begivenhed på biblioteksområdet i 1960’erne. Det ene er forhandlingen og vedtagelsen af en ny bibliotekslov i 1964 – for eftertiden og i

fagkredse kendt som det, der bliver til ”verdens bedste bibliotekslov”(!), samt den kulturpolitiske redegørelse fra 1969: Betænkning nummer 517 (<http://www.bibliotekshistorie.dk/>). Disse to begivenheder markerer hver især to forskellige kulturpolitiske strategier, der får vidtrækkende konsekvenser for kulturpolitikken i Danmark, for de kulturelle og kunstneriske aktører og for kulturformidlingsinstitutionerne, herunder folkebibliotekernes virksomhed i dekader frem.

I 1962 forsøger daværende biblioteksdirektør Erik Allerslev Jensen og rigsbibliotekar Palle Birkelund at overtale kulturminister Julius Bomholt til at nedsætte en bibliotekskommission, hvis formål skal være at udarbejde en for biblioteksområdet længe tiltrængt lovrevision. Den sidste revision er fra 30’erne og loven fremstår derfor i fagkredse forældet og utidssvarende. Kulturministeren har ikke meget til overs for store kommissioner, hvis arbejde har det med at trække i langdrag, så han initierer en række ”rundbordskonferencer” med deltagelse af forskellige repræsentanter fra ministeriet, folke- og forskningsbiblioteker for at muliggøre en hurtig og smidig procedure. Formen såvel som den hastighed hvormed udvalget arbejder, er kontroversiel, men resultatet er ikke desto mindre bemærkelsesværdigt. Biblioteksloven af 1964 gennemfører en række forandringer, der har været ønsket fra bibliotekernes side i mange år og foregriber tilmed en række fremtidige praksisser og organiseringer. Blandt andet forberedes bibliotekernes overgang til refusionsordning som finansieringsprincip, en kommunalisering såvel som den sigter mod de administrative forandringer som kommunalreformen i 1970 forventes (og reelt) kommer til at medføre. Dette sker som led i en generel decentralisering og styrkelse af den kommunale autonomi (se Allerslev Jensen, 1985, s. 124 – 128 for yderligere uddybninger).

I øvrigt betyder 1964-loven store ændringer på institutionsniveau. Folkebibliotekernes virksomhed forandres på to væsentlige områder: materialeudbuddet og formidlingsvirksomhed. Da 1960’ernes kulturpolitiske miljø som nævnt er præget af en følt trussel mod forestillingen om den danske enhedskultur, tilføjes en uddybende paragraf (§ 21) i Bekendtgørelsen til Biblioteksloven af 1964, hvor folkebibliotekernes kvalitetsbegreb udvides med en bestemmelse om at: ”Ved udvælgelsen [af materiale] må alene lødigheden, ikke de i bogen indeholdte religiøse, moralske eller politiske synspunkter være afgørende” (<http://www.bibliotekshistorie.dk/>).

Lovens formålsparagraf får nu følgende ordlyd: ”Folkebibliotekernes formål er at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet ved at stille bøger og andet egnet materiale vederlagsfrit til rådighed.” (Allerslev Jensen, 1985, s. 133). At ”... andre egnede materialer...” indskrives som tilskudsberettigede på folkebibliotekerne betyder i første omgang at Gentofte Folkebiblioteks forsøg med udlån af noder og musik (lp-plader) autoriseres og kan danne præcedens for andre og at andre medier (AV-mate-

rialer) herefter principielt anerkendes som biblioteksrelevante. ”At fremme kulturel aktivitet” tolkes af langt de fleste folkebibliotekarere som en kulturministeriel blåstempling af aktiviteter på folkebibliotekerne, der ikke nødvendigvis har formidling af litteratur, faglig viden eller information i centrum. Sådanne andre aktiviteter kan være koncerter, forfatter- og diskussionsaftner, teater- og filmforevisninger, etc. forudsat at der ikke opkræves entre (Allerslev Jensen, 1985, s. 134 – 135). Der åbnes med andre ord op for, at folkebibliotekerne dels har deres egen metier at varetage i form af generel litteratur-, fag- og informationsformidling, dels kan fungere som kulturelle knudepunkter i lokalsamfundet eller som civile arenaer, hvor professionelle og semi-professionelle kunstneriske aktiviteter kan komme til udtryk overfor publikum og interagere med hinanden.

Alle de ovenstående kulturpolitiske tiltag sigter mod at formidle forestillingen om dansk kultur til så mange så mulig, men ultimo 1960’erne indtræffer en række samfundsmæssige begivenheder, der får betydning for, hvordan den kulturpolitiske strategi kommer til at se ud i årene fremover. Under indtryk af et hidtil uset folkeligt engagement udkommer fra Kulturministeriet (nu med K. Helveg Petersen som kulturminister) en kulturpolitisk redegørelse, Betænkning nummer 517. I betænkningen fremgår det for folkebibliotekernes vedkommende at:

”Det neutrale udtryk ”stille til rådighed” kan samtidig opfattes som en understregning af det grundlæggende princip, der har været gældende for danske folkebiblioteker i deres moderne historie, og som de i øvrigt har fælles med de andre vestlige demokratier i udtalt modsætning til de østlige: den strenge neutralitet i bogvalget og i forholdet til benytteren. Denne grundlov har været uskreven, indtil man formulerede den i den nugældende bekendtgørelse (§ 21): ”Ved udvælgelsen må alene lodigheden, ikke de i bogen indeholdte religiøse, moralske eller politiske synspunkter være afgørende”, eller med andre ord: biblioteket skal råde over et alsidigt materiale, der lader alle opfattelser komme til orde, også de mest modsætningsfyldte, uden skelen til, om de harmonerer med bibliotekarens, biblioteksudvalgets, lånerflertallets eller f.eks. den herskende politiske opfattelse. *Formålet er ikke at påvirke benytteren i bestemt retning, men at give ham midler i hænde til at danne sig sin personlige opfattelse.* Ved at arbejde efter dette princip bliver biblioteket af vital betydning for udvikling og opretholdelse af et levende demokrati og kan i betydelig grad modvirke tendenser og påvirkninger i det moderne samfund i retning af konformitet og ensretning. (Betænkning 517, s. 7 – min kursivering – her efter <http://www.bibliotekshistorie.dk/>)

Ovennævnte citat skitserer et kulturpolitisk holdningsskifte; en værdimæssig retræte fra et monokulturelt dannelsesideal og pointering af relationelle kvalitetskriterier mellem de forskellige kunstneriske og kulturelle områder til et genremæssigt kvalitetskriterium og en langt større fokus på det enkelte subjekts ønsker og behov. Det enkelte subjekt artikuleres her og for eftertiden som den, der gennem eget initiativ og aktivisme kan og skal udvikle sig selv i livsfilosofisk forstand, kvalificere sig til deltagelse i den demokratiske proces og dygtiggøre sig i sin metier. Det kan (og vil) Staten ikke længere blande sig (så meget) i.

Kulturpolitiske udfordringer 1970 – 1980

I kulturpolitisk henseende vil jeg betragte 1960'erne som den periode, hvori enhedskulturen som diskurs på grund af en række folkelige omstændigheder langsomt eroderer og hvor Kulturministeriets kulturpolitiske strategi derfor lægges om. Fra at betragte Kulturministeriets og dets institutioner som garanter for et folkeligt nationalt fællesskab hvor kulturen demokratiseres gennem aktiv formidling og hvor denne formidling varetages af en række professionelle formidlere til et mere eller mindre passivt modtagende publikum, artikuleres nu i langt højere grad kommunerne og subjekternes egne forpligtigelser. Kommunerne får som ”stedlige myndigheder” ansvaret for, at der på kulturområdet initieres en række civile arenaer, hvor befolkningen kan udfolde sig. Kommunerne engageres i stigende grad efter 1970 i at skabe lokalt forankrede tilbud og aktiviteter for på baggrund af lokale folkelige fællesskabers kultur og i samarbejde med subjekterne at imødekomme ønsker, behov og initiativer. Den kommunale autonomi på kulturområdet fremmes dog stadig ud fra et dannelsesmæssigt perspektiv: i første omgang for at *justere* det offentlige kulturtilbud efter lokale folkelige fællesskabers behov og i anden omgang for at nå subjekterne i de fællesskaber hvori de nu engang indgår.

De ovenfor beskrevne kulturpolitiske reformer, decentralisering, større kommunal autonomi og principiel anerkendelse af kulturernes mangfoldighed, der følger af enhedskulturens transformationer, vil jeg her betragte som et sektorisk udtryk for en generel politisk bestræbelse på at tilpasse sig et samfund i opbrud. Reartikulation af forestillingen om det danske kan betragtes som katalyseret af den tidlige senmodernitet, der tvinger de kulturpolitiske aktører til at erkende behovet for en åbning af kulturpolitikken i en tid præget af generelle politiske polariseringer, traditionsopbrud og antiautoritære strømninger. I denne tidlige senmodernitet består allerede et folkeligt kulturelt og medproducerende engagement, der nu primo 1970'erne tiltager sig stadig større legitimitet og opmærksomhed for eksempel i form af tilslutning og opbakning omkring sager, ”bevægelser”, begivenheder, etc. Justeringen af den kulturpolitiske strategi i Betænk-

ning 517 betyder for kunst- og kultur(formidlings)institutionerne, at de stilles friere i forhold til planlægning af virksomhed og servicering af befolkningen idet styrkelsen af den kommunale autonomi skaber mulighed for stærkere lokale tilknytninger. Men det betyder også at disse kultur(formidlings)institutioner på sigt, rammes af det samme autoritetsopgør, krav om innovation og den samme traditionserosion som forskellige folkelige bevægelser sætter i værk ultimo 1960'erne.

Jeg vil i det efterfølgende beskrive det førømtalte samfundsopbrud og traditionserosion ud fra tre forskellige begivenheder: 1) de folkelige protester fra den økonomisk dårligst stillede del af den danske befolkning, 2) den kulturpolitiske strategi om "kulturelt demokrati" og 3) via resultaterne af ungdomsoprørets manifestation i Danmark. Disse begivenheder anvender jeg for at illustrere hvilke samfundsmæssige og folkelige udfordringer, kulturpolitikken og forestillingen om enhedskulturen møder ved begyndelsen på det nye årti.

Ad 1) Gunstige internationale konjunkturer og Danmarks endelige etablering som industrination medio 1950'erne betyder som nævnt moderate til kraftige velstandsstigninger for store dele af den almindelige befolkning, hvorved der frigives energi til diskussioner af andre tematikker end velfærdsstatens materielle forsyningssikkerhed, tryghedsskabende foranstaltninger, gensidige forsikringstiltag, etc. Følgerne heraf er blandt andet en større folkelig (selv)bevidsthed og autonomi, der skal vise sig at få kulturpolitiske konsekvenser. Som kunstneriske form er modernismen 1960'erne den mest fremtrædende æstetiske retning og er med sine meget associative, impressionistiske og abstrakte udtryk ganske vanskelig tilgængelig især for de dårligst uddannede dele af befolkningen. Problemet accentueres af at denne del af befolkningen, når den ytrer sin mangel på forståelse, tvivl og forbehold for finkulturens udtryk, tendentielt føler sig latterliggjort af datidens intellektuelle kulturelite; anmeldere, formidlere og politikere går ikke af vejen for at revse og patronisere de subjekter, hvis verdensbillede eliten ikke deler. Indignationen over kulturelitens nedvurdering af den dårligst stillede del af befolkningen eksploderer i 1965 på baggrund af én helt konkret begivenhed: Statens Kunstfonds udbetalinger af understøttelse til visse og for denne del af befolkning uforståelige, modernistiske kunstnere. Uddelingen af understøttelsen³ og den opmærksomhed det får, bliver en katalysator for en større folkelig protestbølge "fra neden", der rejser sig i slutningen af 1960'erne også kendt under betegnelsen "Rindalismen". Det spørgsmål der stilles, fra folkelig side er, hvorfor Staten/offentlig myndighed anvender skatteborgernes penge på at understøtte kunstnere, hvis arbejder ligner noget, "børn laver i børnehaven" og hvis indhold de (skatteborgerne) for en stor dels vedkommende

³ Der er tale om 3-årige arbejdslegater til allerede etablerede kunstnere

ikke forstår, ikke værdsætter og aldrig benytter sig af – og til kunstnere der i forvejen lever livet ekstravagant?

Ad 2) Debatten, protesterne og kritikken af Kunstfondens arbejde afslører det i en enhedskulturel forestilling utænkelige: tilstedeværelsen af en kulturkløft i en ellers så (antaget) harmonisk danskhed. Oprøret kulminerer med en mindre politisk revolution jordskredsvalget i 1973, hvor der bliver vendt op og ned på det politiske landskab, dog uden at det i sig selv medfører umiddelbare forandringer. Inden da har Kulturministeriet imidlertid formået at sadle om. Sløret er faldet, den kulturelle homogenitet i Danmark har vist sig at være en illusion og det tager Kulturministeriet en række kulturpolitiske konsekvenser af. Kulturpolitikerne erkender, at den hidtidige opfattelse af kulturel hegemoni kun viser det billede af Danmark, som en kulturel, politisk og økonomisk elite har haft eller ønsket at se, men som det store flertal i befolkningen ikke føler og ikke deler. Resultatet er en principiel politisk anerkendelse af, at den kulturelle variation i Danmark er langt mere udtalt end hidtil antaget. Forestillingen om dansk kultur undergår derfor en diskursiv omkalfatring, hvorved kulturel mangfoldighed ikke længere artikuleres som et problem, men tværtimod begynder at blive betragtet som en *forudsætning* for samfundsmæssig udvikling og et gode, der nødvendigvis må have lov til at udfolde sig. Der sker en begyndelse anerkendelse af at Danmark på linje med mange andre europæiske lande og godt hjulpet på vej af en stigende folkelig (selv)bevidsthed, subkulturernes bevidstgørelse og accelererede immigrationsbevægelser, er på vej til at udvikle sig i retning af et mere multikulturelt samfund med øgede kulturelle polariseringer – og at det ikke nødvendigvis er af det onde.

Helt konkret betyder det, at forskellige folkelige formationer nu tilstås stigende anerkendelse som medproducerende af kulturelle værdier og normer – i hvert fald retorisk! Derfor artikuleres en principiel anerkendelse af kulturel variation som et gode. Hvor vidtrækkende de kulturpolitiske konsekvenser af denne transformation er, kan ifølge Duelund illustreres via de diskursive forskydninger i den kulturpolitiske artikulation (1994, s. 34 – 35): før 1969 er den helt overvejende intention med Danmarks kulturpolitiske strategi at ”demokratisere kulturen”. Den danske kultur implicit tolket som produktion og formidling af kvalitative, kunstneriske artefakter og til nøds kulturelle begivenheder, skal gøres tilgængelig for så store kontingenter af befolkningen som mulig, hvorfor fokus i perioden indtil 1969 i overvejende grad ligger på kommunikation, formidling og pædagogik. Opgaven for Staten og offentlige myndigheder er at sikre en så fin masket formidling af de finkulturelle kunstneriske og kvalitativt bedste, danske værker til befolkningen for herigennem at tilse subjektets intellektuelle, æstetiske og nationale dannelse – så langt det er muligt. Dette sker blandt andet gennem en massiv satsning på uddannelse af en lang række formidlere: kustoder, museumspædagoger

kunst- og kulturformidlere, herunder bibliotekarer. Efter 1969 og med Betænkning 517 vinder begrebet om ”kulturelt demokrati” indpas. Begrebet kulturelt demokrati artikuleres i modsætning til enhedskulturbegrebets tendens til etnocentrisme og som en principiel anerkendelse af forskellige kultur- og livsformers aktuelle tilstedeværelse i Danmark, deres ligeberettigelse og ikke mindst autonome værdi. Samtidig sker der en begyndende forståelse for, at kulturelle aktivister kan indeholde elementer af underholdning. Artikulationen af kulturelt demokrati som kulturpolitisk strategi forsøger således at favne, hvad der nu betragtes som forskellige, ligeværdige og sidestillede kulturformer.

De samfundsmæssige og enhedskulturelle transformationer ultimo 1960’erne betyder ikke andelsbevægelserne, foreningerne og klassernes umiddelbare afvikling, men derimod en samtidig synliggørelse af andre folkelige alternativer gennem opblomstring af en lang række subkulturelle valgfællesskaber. Motivationen for at tilslutte sig et subkulturelt fællesskab er subjektiv interesse og engagement. Nogle af de folkelige fællesskaber der primo 1970’erne træder offentligt i karakter som subkulturer, har længe været til stede under enhedskulturen, men synliggøres nu på grund af senmodernitetens samfundsmæssige forskydninger. Andre er helt nye. Et eksempel på en sådan ”gammelt” subkultur er kvindekultur. Kvindefællesskaber og kvindekultur spiller og har altid spillet en overordentlig vigtig rolle i både førmoderne og moderne samfund, men det er først for alvor omkring 1970’erne at de bliver synlige i den offentlige sfære og der kommer fokus på ”kvindekultur” og ”kvindefællesskaber”. Det samme gør sig for så vidt gældende for etniske minoriteter. Migrationsforskydninger er også et fænomen, der har været kendt (og til dels accepteret) førmoderne og moderne samfund og som et vilkår i århundreder, men med de samfundsmæssige og politiske forskydninger i primo 1970’erne bliver kontingenterne af ”fremmedarbejdere” og subjekter fra andre kulturkredse for alvor synlige som subkulturelle fællesskaber.

Andre sociokulturelle grupperinger er diskursivt ”nye”. Det gælder for eksempel den generation af unge, der gennem 1960’erne får langt mere og bedre uddannelse med deraf følgende selvstændig økonomi og større autonomi, end tilfældet har været med tidligere generationer – godt hjulpet på vej af markedsføring og produktionen af forbrugsgoder. Både kvindekultur, forskellige etniske fællesskaber og ungdomskultur betragtes derfor i perioden (omkring 1970 og frem) som særlige subkulturelle erfaringsområder.

Ad 3) Det samfundsmæssige opbrud, der sætter ind i slutningen af 1960’erne med øget folkelig bevidsthed hos de subkulturelle fællesskaber, en kulturpolitisk anerkendelse af denne udvikling og en generelt forøgelse af de unges uddannelsesniveau medfører derfor krav om aftraditionisering, afhierarkisering og informalise-

ring. Opgøret med hævdvundne principper, nedarvede privilegier og sociale hierarkier figurerer kun som sekundære motivationsparametre for den folkelige bevægelse i rindalisen, men de får et helt anderledes omsiggribende og konkret udtryk i den tredje samfundsmæssige begivenhed, jeg vil nævne: ungdomsoprøret i 1968. I modsætning til det folkelige oprør er ungdomsoprøret udtryk for en international, venstreorienteret strømning blandt unge under uddannelse. Oprøret kan anskues som et folkeligt opgør med rigid traditionalisme, ekspertsystemernes og sociale institutioners nedarvede, hierarkiske magt og privilegier. Resultatet er en ny vilje til forandring, der bliver udslagsgivende for iværksættelsen af en lang række sociale, kulturelle og pædagogiske eksperimenter. Disse eksperimenter kan tolkes både i forlængelse af og i opposition til det værende samfund. Således er det paradoksalt nok i en periode med fokus på subkulturelle fællesskaber, at individualisering af subjektet for alvor tager fart. Ungdomsoprørets sociale eksperimenter får betydning også for modernitetens samfundsmæssighed udenfor klasselokalerne.

Det folkelige oprør ”fra neden”, overgang til kulturelt demokrati som kulturpolitisk strategi og ”ungdomsoprøret” bevirker, at traditionelle tilhørsforhold eroderer og at en social mobilitet mellem de forskellige subkulturelle fællesskaber og til- og fravalg efter interesse i stigende grad bliver mulig, ja ligefrem norm. I modsætning til tidligere hvor tilslutning til fællesskaber i langt højere grad sker på grund af traditionsbestemt identifikation og ud fra en socioøkonomisk pragmatisme, i andelsbevægelse, forening og klasse, sker tilslutning til 1970’ernes subkulturelle fællesskaber mere på individets betingelser. Den enkeltes relation til fællesskabet opretholdes kun, så vidt som dette fællesskab tilflyder individet ”noget”. Dette ”noget” kan være sikkerhed og tryghed, identifikation og identitetsdannelse eller en arena hvori emotionelle behov dækkes, mening forhandles eller verdensbilleder opretholdes. Men pointen er at de subkulturelle fællesskabers funktion primo 1970’erne og fremefter i stigende grad evalueres, ud fra i hvor høj grad de opfylder forskellige behov hos individet – og ikke omvendt! Den øgede refleksivitet og selvbevidsthed som senmodernitetens samfundsmæssige forskydninger fordrer, tydeliggør de forskellige fællesskabers særegne kulturelle værdier og normer og får samtidig disse fællesskabers indbyrdes forskelle til at træde i karakter. Det lægger et yderligere pres på kulturpolitikken, fordi det også folkeligt socialt set bliver umuligt at opretholde og operere med forestillingen om én dansk (enheds)kultur: hvert af disse subkulturelle fællesskaber tiltager sig kulturpolitisk legitimitet i kraft af, at også *de* spejler levet liv i forskellige kollektive, folkelige konstellationer og dermed repræsenterer kulturelt demokrati udfoldet i praksis.

Trappetrin og subjektets aktivisering

Med formuleringen af kulturelt demokrati som kulturpolitisk strategi sker der også et skred i, hvordan forskellige folkelige og professionelle aktiviteter artikuleres. Trianguleringen mellem fin-, masse- og folkekultur bibeholdes om ikke andet så for en tid som målestok for subjekternes aktivisme. Den helt centrale nyskabelse er, at folkelige fællesskaber tilstås en langt mere social og kulturel legitim rolle som medproducerende og bidragende til generel fællesskabsdannelse. Medierne og de professionelle kunstnere er i sagens natur mere skeptiske, men de subkulturelle fællesskaber er kommet i fokus og får i vidt omfang lov til at udfolde sig i praksis. Hvor den oprindelige kulturpolitiske strategi går ud på at demokratisere kulturen ved hjælp af aktiv formidling af enhedskulturelt sanktionerede, kunstneriske og æstetiske artefakter til et ”passivt modtagende” publikum (envejskommunikation), der kan og skal føres i retning af en bestemt opfattelse af nationalt fællesskab (dannelse), kan overgangen til kulturelt demokrati læses som en overgang til et princip om ”aktiv deltagelse” – men stadig med en om end mindre rigid opfattelse af det nationale fællesskab som diskursiv ramme. Kulturelt demokrati går ud på at motivere befolkningen til at være kunstnerisk og kulturelt aktive for herigennem at sætte subjekterne i stand til at udvikle et sprog og en bevidsthed om, samt kærlighed til kunstneriske og kulturelle udtryk for disse udtrykks indeholdte værdier og til subjekternes bedste. Den reformerte kulturpolitiske bagtanke bag kulturelt demokrati er imidlertid en forventning om, at ”noget vil ha’ mere”, det vil sige en trappetrinsteori: det er en klar kulturpolitisk forventning at det subjekt, der får lov til at udleve sine kunstneriske ambitioner på amatørbasis, vil være mere tilbøjeligt til at søge professionelle – og dermed normative kunstneriske oplevelser af god kvalitet. Således betragtes amatørteater, lokalrevyer og dilettant som subjekternes mulige første skridt mod egnsteaterforestillinger, storbyteatrene og landsdelsscenerne og ultimativt Det Kongelige Teater, Den Kongelige Ballet og Den Kongelige Opera i København. Dermed bliver anerkendelse af kulturelt demokrati principiel, idet den reelle kulturpolitiske bestræbelse stadig går ud på at danne subjektet til højere, kulturelle bevidsthedsniveauer indenfor en nationalt forståelsesramme/diskurs – men der er trods alt taget skridt mod en kulturpolitisk åbning, der skal vise sig irreversibel. (Duelund, 1995, s. 37).

Kulturelt demokrati i folkebibliotekerne

På folkebibliotekerne har bibliotekarerne i 1970’erne fuldt ud nok at gøre med at implementere de administrative og organisatoriske konsekvenser af 1964-loven og kommunalreformen i 1970. Nogle af de store udfordringer består af en generel mangel på faguddannet personale og kommunaliseringens administrative og betjeningsmæssige effekter, herunder diskussionerne om heltids- og deltidsbetjente biblioteker (Allers-

lev Jensen, 1985, s. 132 – 133). Folkebibliotekerne bliver ikke særlig hårdt eller direkte ramt hverken i de begejstrede dage i 1965, 1968 eller i tiden efter, men aftraditionalisering, informalisering af mellemmenneskelige relationer i sociokulturelle fællesskaber og relativisering af menneske-/systemrelationer skal vise sig at have rækkevidde konsekvenser ind i senmoderne tid. Folkebibliotekerne har i 1970 gennem dekader oparbejdet en lang række rutiner og traditioner, der har reificeret sig i en særlig folkebiblioteksfaglig institutionalisering. Denne institutionalisering omfatter forventninger til bibliotekarernes faglighed, bibliotekernes serviceniveau, publikumsbetjening, publikumspleje, materialevalg, formidling, markedsføring, etc., fra både ledelse, menige bibliotekarer og publikum. Og det er denne institutionalisering, der med aftraditionalisering og informalisering efter 1970 kommer under beskyldning. Med hvilken ret hævder folkebibliotekerne og dermed bibliotekarerne deres myndighed, magt og status – eller blot en legitim position – på videns- og informationsområdet når formel viden (og magt) i samfundet i øvrigt relativiseres?

At folkebiblioteket som en af enhedskulturens bastioner post 1970 havner i en legitimitetskrise, skyldes derfor næppe udelukkende den kulturpolitiske anerkendelse af kulturel mangfoldighed som princip, men snarere en række generelle, antiautoritære strømninger og autoritetstab som offentlige institutioner i senmoderne tid er udsat for. Aftraditionalisering og myndiggørelse af subjektet slår især igennem på vidensområdet, hvor befolkningens øgede uddannelsesniveau gør at autoritativ viden afløses af ”institutionsbunden” eller ”paradigmatisk viden”, det vil sige hvor løsninger på problemstillinger for eksempel mellem subjekt og bibliotekar ikke længere ”gives” af bibliotekaren, men forhandles frem relationelt. Bibliotekaren har ikke længere løsningen på problemet. Det bibliotekaren har, er en række adgange til forskellige former for information, fagligt indhold, æstetiske og kulturelle udtryk eller medieformer, der på varierende vis kan perspektivere det problem eller behov, subjektet kommer med – men vurderingen/bedømmelsen af disse løsningsmodeller i forhold til subjektets unikke problemstilling må vedkommende selv foretage. Autoriteten til at afgøre hvad der er anvendelig eller uanvendelig, tilstrækkelig eller utilstrækkelig, rigtigt eller forkert i det enkelte tilfælde, overgår i stigende grad fra bibliotekaren – og andre professionelle – til subjektet. Denne udparcellering fortsætter med digitaliseringen af folkebibliotekerne, hvor adgang til forskellige løsningsmodeller demokratiseres.

Indenfor biblioteks- og informationspolitikken gøres der derfor på den ene side en dyd af nødvendighed. Gennem 1970’erne og ind i 1980’erne træder bibliotekarerne længere og længere tilbage som fagprofessionelle, kvalitetssikrende folkeopdragere, hvis primære opgaver har været at evaluere de forskellige medier og deres biblioteksmæssige egnethed i forhold til enhedskulturens dogmatik. Samtidig formår folkebi-

bliotekerne i stigende grad at italesætte sig selv som civile arenaer for mellemmenneskelig interaktion og demokratisk udfoldelse, hvor kulturelt medproducerende aktiviteter kan finde sted. Bibliotekarerne tiltager sig derfor i stigende grad rollen som vejledere, guides eller facilitatorer i en kulturelt set mangefacetteret og kompleks virkelighedsoplevelse – dog under skyldigt hensyn til de bibeholdte kvalitetskriterier i bibliotekslovgivningen.

Samtidig opstår og synliggøres på den anden side et systemlogisk behov. For at legitimere sin eksistens bliver det essentielt for folkebibliotekerne at (kunne) dokumentere deres samfundsmæssige berettigelse. Folkebibliotekernes legitimitet evalueres frem mod 1980'erne i stadig stigende grad ud fra deres evne til at tiltrække subjekter og til at skabe rammerne for subjekternes individuelle selvdannelse, tvangsfrie sociale interaktioner og fællesskabsdannelse – som en kulturpolitisk fordring. Denne virksomhed forsøger folkebibliotekerne fortsat at iværksætte ved at stille et kvalificeret udvalg af bøger, tidsskrifter, lydbøger og andre egnede materialer vederlagsfrit til rådighed og ved at skabe gode, trygge og behagelige, æstetiske rammer omkring subjekternes biblioteksanvendelse. Men på den anden side står nu det myndiggjorte subjekt som borger med øgede bevidste forventninger og holdninger til hvad de ønsker, har behov for og hvad offentlig service er, og de har stigende grad mulighed for at opsøge alternativer. Folkebibliotekerne er kommet i konkurrence og det forhold kommer til at spejle deres virksomhed fremover.

Kulturpolitiske udfordringer 1980 – 1990

For at illustrere hvilke kulturpolitiske udfordringer der kendetegner 1980'erne, vil jeg tage udgangspunkt i to karakteristiske og til dels modsatrettede begivenheder: 1980'ernes kulturpolitiske strategi som en ”instrumentalisering” af visse folkelige fællesskabers kulturudtryk og åbning af kulturpolitikken mod det folkelige fællesskabs kulturelle felt.

Fra en status som bevillingsberettiget på grund af sin dannelsesmæssige egenverdi og evne til at skabe livsduelighed og lokale, folkelige fællesskaber påbegyndes ifølge Duelund atter en transformation af den kulturpolitiske strategi allerede i begyndelsen af 1980'erne (1994, s. 38; 81 – 85). Samfundsmæssigt set er de økonomiske konjunkturer vendt, så både statslige og private økonomier er kommet under pres. Den økonomiske afmatning betyder at egendeltagelse som kulturformidlingsaktivitet gennem 1980'erne langsomt, men sikker undergår en transformering og at kulturpolitikken så at sige ”spændes for andre vogne”. Den samfundsmæssige udvikling gør folkelige kunstneriske og kulturelle aktiviteter interessante. Ikke som kunstneriske/kulturelle aktiviteter ”i sig selv”, men fordi de nu anskues som gørende gavn i en større, samfunds-

mæssig kontekst og følgelig bidrager til samfundets husholdningsbudget – heraf betegnelsen ”instrumentalisering”. Kulturpolitisk set betyder det en åbning imod andre, dannelsesmæssige formål. Almene kulturprojekter, der har konstruktion og vedligeholdelse af folkelige fællesskaber som mål, etableres i mindre grad ud fra deres egenverdi som tilbud til subjekternes dannelsesmæssige fritidsaktiviteter. Instrumentalisering af folkelige, kunstneriske aktiviteter kommer for eksempel til udtryk gennem politikernes positive artikuleringer af kulturpolitikens *sociale* effekter, der eksempelvis kan have socialt udsatte for øje. I 1980’erne begynder kulturprojekter således at have beskæftigelsesfremmende karakter, ”så de arbejdsløse/langtidsledige har noget at stå op til”, hvilket vil sige en intentionel fastholdelse af den enkeltes initiativ og engagement til en eventuel fremtidig forbedring af ledighedssituationen. Kulturprojekter som beskæftigelsesfremme iscenesættes dermed som surrogat for det arbejde, der ikke pt. eksisterer, også for at give den arbejdsløse/langtidsledige et livsindhold i det identitetsmæssige vakuum som mangel på arbejde (antageligvis) efterlader. Og de tenderer af samme grund til at få tvangsmæssig karakter. Den arbejdsløse/langtidslediges økonomiske underhold kobles i stigende grad sammen med vedkommendes villighed til at indgå aktivt i slige projekter.

Et andet aspekt af kulturens instrumentalisering, men indeholdende samme tankegang er kulturprojekter i kriminalpræventive arbejder. Lejlighedsvist etableres projekter som tilbud til hjemløse, mindreårige eller utilpassede unge undervejs ud på en kriminel løbebane forklædt som udsmykning af i fængsler og arresthuse, gadeteater, akrobatik, etc. Aktivering af publikum er fortsat kulturpolitikens foretrukne formidlingsprincip, men langsomt ændrer den karakter til at blive tvangsaktiverende og med nu med langt større fokus på produktet end på processen: at holde de unge, de arbejdsløse eller langtidsledige væk fra social deroute subsidiært en kriminel løbebane og skaffe dem (tilbage) i arbejde.

Selvom den kulturpolitiske strategi transformeres i retning af en instrumentalisering, bibeholdes subjektets aktiv deltagelse og medproduktion af kultur som formidlingsaktivisternes primære formål, men under andre former end i 1970’erne. Med tanker på udviklingen som den tager sig ud i 1990’erne og 2000’erne, vil jeg hævde, at der i 1980’ernes instrumentalisering af kulturen sniger sig den førømtalte mistænkeliggørelse af subjektet i som en potentiel producent af deciderede kontra- eller modkulturelle fællesskaber. De subkulturelle fællesskaber nyder stadig stor kulturpolitisk bevågenhed og tilslutning, men med høj arbejdsløshed, økonomisk lavkonjunktur og faldende levestandard er farerne for social uro præsent – og heri spiller de folkelige fællesskaber en kulturel rolle som mulige fora. I takt med samfundsændringernes accelererende dynamik sker der i den kulturpolitiske opfattelse af folkelige fællesskaber en yderligere polarisering i de subkulturelle fællesskaber og med denne polarisering følger også mu-

ligheder for større værdi- og normmæssige løsrivelser fra det nationale. Derfor ophører diktonomien mellem sub- og majoritetskultur som nævnt med at være meningsgivende, taksonomiske kategorier. Gradvist erhverver de folkelige fællesskaber et sociokulturelt prædikat, hvorved de samtidig løsriver sig fra en social position som underordnet en (national) majoritetskultur og bliver autonome, hvilket vil sige finder sig mere eller mindre socialt legitime (magt)positioner i margin af kulturpolitisk indflydelse og kontrol. Instrumentalisering af kulturen som kulturpolitisk strategi hvor subjekterne forsøges integreret via stigende tvangsmæssige foranstaltninger, repræsenterer derfor én pol i 1980'ernes kulturpolitiske landskab.

Åbning af de folkelige fællesskabers kulturelle felt

Mod slutningen af dekadens i perioden 1988 – 1990 hedder kulturministeren Ole Vig Jensen. Han får som kulturminister gennemført en meget liberal lovgivning på folkeoplysningsområdet i 1989. I sin kulturpolitiske redegørelse fra 1989 (*Kulturpolitisk redegørelse*, 1989) gør Vig Jensen rede for sine politiske visioner. De bygger i overvejende grad på et hidtil uset bredt kulturbegreb, hvor kultur betragtes som livsmåder med respekt for den brede variation i de forskellige former for levet liv, der findes i Danmark. Disse visioner har en række for nærværende afhandling interessante konsekvenser. Hidtil har der kulturpolitisk set hersket et vist sammenfald mellem kunstneriske produktion og aktiviteter på den ene side og kulturelle aktiviteter på den anden – i hvert fald når sigtet har været aktiviteter i folkelige fællesskaber. Med baggrund i en ideologisk holdning til uddannelse og læring (Vig Jensen er radikal, uddannet lærer og formet af de danske folkehøjskoler) er det helt centrale omdrejningspunkt for Vig Jensen imidlertid, at der opbygges en informel, alternativ og folkelig parallel til det etablerede uddannelsessystems formelle læring, samt til dette systems sanktionering af kvalifikationer og færdigheder. Uddannelsessystemet fungerer for så vidt godt nok – men er ikke tilstrækkeligt! Der er behov for en arena, hvor det almindelige subjekt kan engagere sig i dannelses- og myndiggørelsesaktiviteter af mere livsfilosofisk karakter ved siden af det formelle system. Parallellen kalder Vig Jensen for ”folkeoplysning”. Folkeoplysningsarbejdet skal være båret af frivillighed og engagement og må ikke indeholde sanktioneringer (eksamen, prøver, test) af det tillærte, idet der er tale om oplysning til livskundskab og livsduelighed. Denne livskundskab/livsduelighed er tænkt udfoldet i civilsamfundet – og på folkets egne præmisser.

I bestræbelserne på at skabe samfundsmæssighed i betydningen social og kulturel sammenhængskraft i samfundet og fællesskab består den kulturpolitiske øvelse for Vig Jensen i at mobiliseres de folkelige fællesskabers frivillige engagement og de lokalt etablere kunst- og kulturmiljøer og -institutioner – ikke kun som et samspil mel-

lem amatørernes og de professionelle kunstneriske produktioner foruden også i subjekternes levede liv. Kongstanken er, at kulturpolitikken skal udgøre rammen om den frivillige folkelighed og om subjekternes medproducerende samspil med det etablerede kunst- og kulturliv for at initiere en direkte krydsbefrugtning af begge arenaer til gensidig inspiration og glæde. Samtidig skal revitalisering af subjekternes aktivisme som en sideeffekt reducere afstanden mellem offentlige myndigheder og befolkning. Således er det tanken, at kulturpolitiske tiltag kan/skal motivere den brede befolkning til demokratisk deltagelse i al almindelighed med rod i deres egen folkelighed. De lokale kulturinstitutioner, herunder både folkebiblioteker og folkeskolerne nævnes eksplicit i Vig Jensens redegørelse som mulige arenaer for den nye type samarbejder. Også denne transformation af den kulturpolitiske strategi bidrager således til en reartikulering af subkulturelle fællesskaber som sociokulturer.

Vig Jensens intentioner følges konkret op med etableringen af en "Kulturfond", der for en kort periode fungerer som det økonomiske fundament under hans kulturpolitiske ideer. Fonden er ifølge B. Jakobsen (2002) fra begyndelsen under løbende angreb fra kulturpersonligheder, -kritikere, samt politiske modstandere for at støtte dilettanteri og amatørisme. Den underlægges efter 5 – 6 års levetid "Udviklingsfonden". Hermed reduceres støtten reelt til at, det er professionelt initierede samarbejder mellem professionelle og amatørerne, der finansieres – og ikke omvendt. Udviklingsfonden overlever ikke desto mindre forskellige regeringsrokader, men afvikles som noget af det første, da Brian Mikkelsen kommer til som kulturminister i 2001.

Denne korte periode hvor det frivillige, folkelige engagement for første gang for alvor kommer på dagsordenen for sin egen skyld kan betegnes den anden pol i (slut-) 1980'ernes kulturpolitiske landskab og som en guldalder for de folkelige fællesskaber. Denne periode eksisterer ikke som nogen selvstændig epoke i litteraturen om dansk kulturpolitik. Dens levetid er kort og andre mere prægnante kulturpolitiske forhold gør sig hurtigt gældende, ikke mindst fordi der i 1990'erne på ny opstår diskussion om forholdet mellem kulturens professionelle aktører, kulturpolitikere og deres mulige indflydelse på folkelige fællesskaber. Men i nærværende afhandling er tanker om den folkelige aktivisme og autonomi centrale. Det korte intermezzo under Vig Jensen kan betragtes som en kulturpolitisk konsekvens af en lang række folkelige, sociale og kulturelle eksperimenter, der udfolder sig gennem 1970'erne og langt ind i 1980'erne med alternative bo- og samlivsformer, organiseringer af folkelige fællesskaber i subkulturer, en mangfoldighed af kunstneriske og kulturelle udtryk på folkeligt niveau, etc. og som et eksempel på at det er muligt at skabe en kulturpolitisk organisering, der understøtter disse eksperimenter og tager dem alvorligt. Vig Jensens visioner kan samtidig betragtes som en modvægt mod den instrumentalisering, der har fundet sted gennem 1980'erne. I

visse dele af befolkningen er der således sået frø, der for eftertiden (1990'erne og frem) blandt andet kommer til at udfolde sig som politisk, kulturel og social undergrund i sociokulturelle fællesskaber. Disse sociokulturelle fællesskabers eksplicite bestræbelser er at skabe alternative og parallelle kulturelle rammer til mainstreamkulturen, hvor identitetskonstruktion og etablering af fællesskaber kan finde sted på subjekternes egne, folkelige betingelser og i modsætning til det der foregår i myndighedernes officielt anerkendte civile arenaer.

Folkebibliotekets instrumentalisering

En væsentlig begivenhed på folkebiblioteksområdet kan illustrere effekterne af kulturpolitikens instrumentalisering på institutionsniveau og folkebiblioteket i konkurrence: den kulturelle frisættelse af kommunerne i 1984. Fra 1964-lovens vedtagelse og gennem de næste 20 år afvikler Staten langsomt, men konsekvent sit direkte engagement i den lokale biblioteksbetjening. Denne afvikling finder sted som en omlægning i finansieringen af kunstneriske og kulturelle aktiviteter ude i kommunerne. Fra at modtage en procentmæssig tilbagebetaling fra Staten efter et såkaldt "refusionsprincip" overgår kommunerne i 1984 til kulturelle bloktilskud. Indførelsen af bloktilskud betyder en øget autonomi og decentral administration af kommunerne, men også at ansvaret for kulturområdet fuldstændigt overgår til kommunalbestyrelsen. Andre områder følger senere, men kulturområderne agerer prøveballon.

Med autonomien følger både muligheder for at skærpe den lokale, kulturelle profil i forhold til de særlige vilkår, der gør sig gældende her, men samtidig en forpligtigelse til for kommunerne lokalt at opretholde en tilstrækkelig biblioteksservice for befolkningen. Denne decentralisering har flere institutionelle konsekvenser. For det første betyder overgangen fra refusion til bloktilskud, at både central- og folkebibliotekernes position og bevågenhed hos kommunalpolitikere falder. Der er nu ikke længere ekstraordinære incitamenter til at sørge særlig grundigt for de lokale central- og folkebiblioteker. Tidligere har kommunen været sikret en procentvis tilbagebetaling af deres investeringer i de lokale central- og folkebiblioteker, men nu figurerer de (bibliotekerne) som rene, kommunale udgifter. Med mindre central- og folkebibliotekerne formår at gøre sig specielt gældende i lokalsamfundet, er de derfor blot at betragte som enhver anden kommunal kunst- eller kultur(formidlings)institution – og dermed som en udgift. I forlængelse heraf bliver den anden konsekvens, at central- og folkebibliotekerne kommer i direkte konkurrence med andre af kommunens kunst- og kulturinstitutioner. For central- og folkebibliotekerne betyder det, at de for første gang må til at markedsføre sig selv og desuden finde sig i at blive målt og vejret i forhold til hvor mange "kunder i butikken" de formår at tiltrække. Da nu de befinder sig i en konkurrencesituation, kan bi-

bliotekarerne ikke længere ”nøjes” med at hylde høj faglig standart, troværdighed og kvalitet i kunstneriske udtryk. De må i markedsføringsøjemed til at overveje forskellige æstetiske aspekter af praksis. Men det betyder også for det tredje at det bliver muligt at eksperimentere med formidlings- og serviceringsformer på en helt anden måde, end tilfældet har været tidligere.

Decentralisering og overgang til kommunale bloktilskud realiseres under én betingelse fra Kulturministeriets side: kommunerne forpligter sig til at opretholde en tilstrækkelig høj standard i biblioteksbetjening og servicering af subjekterne lokalt! Betjeningsniveauet må ikke reduceres i en sådan grad, at det ikke opfylder bestemmelserne i lovgivningen. Sker det, vil det få administrative konsekvenser og endvidere vil der blive holdt kulturpolitisk hånd i hanke med området de næste år. Kulturministeriet forbeholder sig i aftalen med kommunerne ret til at evaluere ordningen efter en given periode (10 år), for at vurdere om kommunerne er klar til en sådan grad af autonomi. Knap 10 år senere lyder det kulturpolitiske svar på dette spørgsmål entydigt: nej, det er de ikke! Og det får i begyndelsen af 1990’erne administrative konsekvenser.

Institutionelt betyder denne udvikling imidlertid gennem 1980’erne en strømligning og professionalisering af central- og folkebibliotekernes virksomhed. Strømligningen finder sted som en naturlig konsekvens af reduktioner og besparelser på kommunernes budgetter. Da central- og folkebibliotekerne ikke længere fremstår som privilegerede kulturinstitutioner, må til at argumentere og agere anderledes effektivt for at legitimere deres fortsatte berettigelse. Mange kommuner mener imidlertid at central- og folkebibliotekerne i mange år har været privilegerede og at de, kommunerne, har mange andre opgaver, hvor pengene er bedre anvendt. Derfor begynder flere og flere central- og folkebiblioteker at overføre dele af katalogerne og de administrative opgaver til EDB. Digitaliseringen finder sted, fordi det bliver teknologisk muligt, økonomisk overkommeligt, men også som et led i en almen professionalisering og effektivisering af central- og folkebiblioteket. Og den finder sted som en administrativ rationalisering under indtryk af de reduktioner af bevillingerne, der viser sig at blive den direkte konsekvens af kommunernes kulturelle frisættelse: netop til indførelse af EDB har Staten oprettet forskellige puljer, hvor kommunerne på linje med Folkebibliotekernes Rådigheds- sum kan søges om ekstraordinære tilskud.

Også på det ledelsesmæssige niveau begynder central- og folkebibliotekerne at ruste sig. Således vinder forskellige former for managementteorier i stigende grad indpas for herigennem at professionalisere drift og ledelse. Central- og folkebibliotekerne bliver i stigende grad betragtet som kommunale virksomheder, hvis succes også måles på i hvor høj grad deres ledelse fremstår professionel og rentabel. Den endelige markering af folkebibliotekernes status som kommunal virksomhed kommer med navngiv-

ningen af loven fra 2000 som ”Lov om biblioteksvirksomhed”. Den vender jeg tilbage til.

Kulturpolitiske udfordringer 1990 – 2000

1990’erne er kendetegnet af to markante begivenheder af almen kulturpolitisk interesse. Det drejer sig dels om daværende kulturminister Jytte Hildens stort anlagte kulturundersøgelse, hvis formål er at kortlægge danskernes kulturvaner (og hvis resultater denne kulturpolitiske gennemgang hovedsageligt bygger på) og dels om den kulturpolitiske redegørelse der udkommer i slutningen af 1990’erne om ”*Danmarks kreative potentiale*” (2000). Disse to begivenheder markerer to forskellige kulturpolitiske strategier og indvarsler samtidig nye dagsordener, hvor det henholdsvis bliver kulturens professionalisering og kapitalisering, der artikuleres som omdrejningspunkter.

I begyndelsen af 1990’erne sætter Hilden sig for, at kortlægge henholdsvis det professionelle og det folkelige kulturlandskab i Danmark. Det skal ske via en storstilet undersøgelse af danskerne kulturvaner, hvor subjekterne bliver spurgt direkte i en spørgeskemaundersøgelse (skemaerne var mulige at rekvirere hos Kulturministeriets sekretariat), samtidig med at repræsentanter for forskellige kunstneriske sammenslutninger og kulturelle fællesskaber udarbejder delrapporter over tilstanden på deres respektive områder. I forlængelse heraf iværksættes efterfølgende en række regionale kulturforsøg. Alle disse tiltag skal tilsammen få danskerne til igen at diskutere og bidrage med definitioner af fænomener som ”fællesskab”, ”sammenhængskraft” og ”kultur”. Bestræbelserne afsluttes storslået vil nogle sige – illusorisk vil andre sige – med kulturby 1996-projektet, et internationalt, EU-støttet kultur projekt hvori København er udset til at være europæisk kulturby det pågældende år. Storslået fordi kulturby-projektet iscenesættes med pomp og pragt som en velovervejet, samlet promotion af kunsten og kulturen (i København!) og som et bevis på at kulturpolitikere tager området alvorligt. Og illusorisk netop på grund af pompen, pragten og københavneriet, der indikerer en stadfæstelse af den kulturpolitiske transformation af kulturen, der har været under opsejling i årene forud. Kritikkerne argumenterer med, at der er tale om ren æstetisering af kunsten og kulturen, om markedsføring af værste skuffe uden indholdsmæssig essens! Der er tale om ren staffage, ”tivolisering” og at det er kolde, økonomiske kalkuler om erhvervsfremme for kulturindustrien, tiltrækning af international turisme og kultur-eksport, der ligger bag.

Begivenheden ”Kulturby 1996” bliver et symbol på de nye kulturpolitiske tendenser, der er ved at slå igennem og den bliver symbol på de fortsatte uafklarede diskussioner, der er om kunstens og kulturens vilkår. De tendenser, der konkretiseres i den foreløbig sidste samlede redegørelse fra Kulturministeriet om ”Danmarks kreative po-

tentiale" (2000), kan med fordel læses med reference til kunsten og kulturens professionalisering og æstetisering i begyndelsen af 1990'erne. Redegørelsen er forfattet i et samarbejde mellem Kulturministeriet og Erhvervsministeriet og der er igen tale om en nyfortolkning af kulturpolitikens rolle, nu ikke længere som spændt for en "socialpolitisk" eller en "æstetisk, fagprofessionel", men i stedet for en "erhvervspolitisk vogn". "Danmarks kreative potentiale" plæderer for en sammentænkning af kulturlivet (læs: de professionelle, kunstneriske miljøer) og erhvervslivet blandt andet i bestræbelserne på at udvikle og eksportere "dansk design" og "know how", kulturelle begivenheder, samt ikke mindst at tiltrække (internationale) turister. Resultatet er en snæver kobling mellem, erhvervspolitiske og -økonomiske interesser på den ene side og kulturpolitiske prioriteringer på den anden – hvilket falder adskillige kunst- og kulturkritikere, aktive kunstnere og kulturaktører voldsomt for brystet: hvor er den professionelle kunstners kvalitative og faglige stolthed, den folkelige repræsentation og den sociokulturelle appel? Undersøgelsen af befolkningens kulturvaner medio 1990'erne kan da også betragtes som værende et spørgsmål om at *kortlægge* et udvalg af forskellige, professionelle og folkelige kulturaktiviteter – men ikke nødvendigvis med det formål at inddrage subjekterne i tættere relationer med professionelle kunst- og kulturudøvere. De folkelige fællesskaber fortsætter deres eksistens som sociokulturer gennem 1990'erne, men den kulturpolitiske opfattelse, der begynder at vise sig i slutningen af dekadens, kan betragtes som en returnering til artikulationer af subjektet som objekt for og/eller forbruger af professionelle, kunstneriske og kulturelle artefakter og begivenheder. Sociokulturel autonomi, opbygning af sociale og kulturelle paralleller til hævdevundne, offentlige kulturinstitutioner og folkelige ytringer opfattes i mindre grad som innovativ, kulturel medproduktion og tendentielt som problematisk modkultur. Subjekternes folkelige medproduktion af kultur viger dermed atter til fordel for den professionelle kunst og kultur, nu ikke ud fra et klassisk, dannelsesmæssigt aspekt som under enhedskulturen, men ud fra erhvervsmæssige, økonomiske interesser (Danmarks kreative potentiale, 2000).

Folkebibliotekernes professionalisering

Da Hilden efter knap 10 år i 1992 evaluerer kommunernes forvaltning af folkebiblioteksområdet, viser det sig, at de lokale, kommunale bevillinger i perioden generelt er faldet med 10 % og for materialekontienes vedkommende med indtil 30 %! Dette er, set med nationale, kulturpolitiske øjne en fuldstændig uacceptabel, kommunal administration af området og det medfører da også prompte administrative indgreb. Efter i samme periode at have været underlagt kommunernes ansvar lægges den økonomiske drift af landets centralbiblioteker atter ind under Staten for på den vis at sikre et mindstemål af kvalitet i biblioteksbetjeningsniveauet ude lokalt. Og samtidig artikuleres

denne manøvre fra kulturpolitisk hold som ”et vink med en vognstang” til kommunalpolitikkerne om at forvalte intentionerne på folkebiblioteksområdet ansvarligt og i overensstemmelse med loven. Denne organisering af folkebiblioteksområdet videreføres i dag, nu blot med et reduceret antal centralbiblioteker underlagt resultatkontraktstyre og med varierende opgaveporteføljer – men samtidig med denne øvelse i 1994 fødes et betjeningsmæssigt dilemma især omkring materialeforpligtigelsen: hvad kendetegner de opgaver, der ligger i folkebiblioteksregi og hvad kendetegner de opgaver, der ligger i centralbiblioteksregi? Denne grænsedragning er fortsat uafklaring i folkebibliotekerne.

To andre begivenheder fortjener en kommentar i perioden som illustrationer af, hvordan den kulturpolitiske sammentænkning af kulturpolitisk og erhvervsmæssige interesser slår igennem på folkebiblioteksområdet: mulighederne for kommunerne at oprette ”erhvervsservice” som en del af deres biblioteksvirksomhed og det indledende arbejde med at forberede en ny bibliotekslov.

Da den kommunale forpligtigelse på folkebiblioteksområdet med Statens intervention i 1994 på tydeligste vis er blevet demonstreret, imødekommer kulturministeren et ønske fra kommunerne om at øge mulighederne for indtægtsdækket virksomhed på deres folkebiblioteker. Med en lovrevision bliver det i 1995 muligt for kommunerne at rette en del af deres biblioteksbetjening mod især mindre erhvervsdrivende. Det bliver nu lovligt for kommunerne at tilbyde private virksomheder bibliotekarisk bistand mod vederlag. Der er en del betingelser og forbehold forbundet med at drive erhvervsservice blandt andet krav om total adskilt økonomi mellem de to aktiviteter – almen biblioteksbetjening af befolkningen og erhvervsservice, forbud mod at dumpe priserne i konkurrenceforvridende øjemed og krav om, at indtjeningen for erhvervsservicene skal hvile i sig selv efter tre år –, men det bliver (principielt) muligt for kommunerne at skabe indtjening på en del af deres biblioteksvirksomhed. En del bibliotekarere er skeptiske og en del kommuner gør forsøget, men nogen større succes bliver erhvervsservice aldrig. Bestemmelserne er dog videreført i ”Lov om biblioteksvirksomhed” (2000), så det fortsat er muligt for kommunerne at drive erhvervsrettede aktiviteter.

I 1994 barsler udvalget ”Informationssamfundet 2000” med rapporten ”Informationssamfundet år 2000” eller Dybkjær-rapporten, som den navngives i folkemunde. Rapporten er et oplæg til regeringen om, hvordan moderne informationsteknologi kan koble de offentlige institutioner med private virksomheder, fremme synlighed, skabe gennemsækelighed og interaktion med subjekterne. Det er projektets oplæg at ”... tegne et billede af danskernes muligheder i det kommende informationssamfund”, at ”... formulerer en overordnet dansk informatikpolitik”, at ”... identificerer særlige indsatsområder for de nærmeste år”, samt at pege ”... på behovet for eventuelle lovændringer.” (<http://vtu.dk/filer/publikationer/1994/rapport-fra-udvalget-om-informationssamfundet>)

[fundet-aar-2000/html/clean.htm](http://www.kum.dk/sw1602.asp)). På baggrund af denne rapport nedsætter kulturministeren et "Udvalg om Bibliotekerne I Samfundet" (UBIS), der skal studere de forskellige faglige, juridiske og økonomiske konsekvenser af en opdatering af biblioteksloven. Dette udvalg, der foruden at se på de strengt biblioteksfaglige også bliver bedt om at forholde sig til ophavsretsspørgsmål og pligtaflevering, sidder med lidt forskellig besætning frem til 1997, hvor de udgiver rapporten "Bibliotekerne i Informationssamfundet", Betænkning nummer 1347 (<http://www.kum.dk/sw1602.asp>). Og på baggrund heraf udarbejdet kulturministeren, der nu hedder Elsebeth Gerner Nielsen et udkast til "Lov om biblioteksvirksomhed".

Kulturpolitiske udfordringer post 2000

De almene kulturpolitiske tendenser om professionalisering og æstetisering hvis toner slås an ultimo 1990'erne, er videreført i 2000'erne dog med den markante tilføjelse, at professionelle kunstneriske og kulturelle produkter er underlagt en kapitalisering og at "den almene befolkning" nu fremstår som tydelig, reformuleret objekt for en dannelsesindsats. Det sker i forbindelse med kulturminister Brian Mikkelsens (re)etablering af en række kulturkanons, der på den ene side kan betragtes som et forsøg på atter at få kultur og (nationalt) fællesskab bragt til debat og på den anden side som et forsøg på at revitalisere et klassisk, liberalkonservativt dannelsesprojekt med rødder tilbage i enhedskulturens forståelse af dansk kultur. Kanonfænomenet bliver fra kulturministerens side formuleret som en måde (igen) at få befolkningen til at forholde sig til kulturelle, sociale fællesskaber og samfundsmæssige udfordringer på, men det spørgsmål, der stilles fra kulturaktører, kritikere, forfattere, kulturpolitiske opponenter, etc. er, om kanoner er hensigtsmæssige og velegnede grundlag at debattere på. I kanonbegrebet eksisterer der, er argumentationen allerede diskursive forestillinger om retningslinjer og normer – svar – i stedet for spørgsmål og frygten hos visse kulturaktører er, at kanoner bevidst eller ubevidst virker nationalt og værdimæssigt normative i stedet for at ægge til kritisk refleksion og individuel erkendelse. Jacobsen definerer allerede i 2002 Mikkelsens kulturpolitiske ambitioner ud fra et kulturbegreb: "Smallere [...] end Gerner Nielsens. Mindre vægt på mangfoldighed og mere vægt på danske værdier. Markedet skal overtage en større del af kulturfinansieringen." (2002, s. 2) Denne definition har foreløbig vist sig at holde nogenlunde stik.

Ud fra "Danmarks kreative potentiale" og Jacobsens definition er folkelige fællesskaber atter udenfor den kulturpolitiske interessesfære som kulturelt medproducerende og subjektet bliver igen i stigende grad artikuleret som objekt for kulturpolitikens fællesskabsskabende ambitioner. Der er tillige, som jeg vil vende tilbage til en tendens til at betragte i hvert fald visse sociokulturelle fællesskaber som modkulturelle og

folkelig medproduktion af kultur, der initieres af disse som uønskede hvis ikke den ligger indenfor rammerne af ovennævnte definition. At det er tilfældet ses for eksempel af kravene til Christianias "normalisering" eller rydningen af Ungdomshuset "Ungeren" i København. Sådanne sociokulturelle eksperimenter betragtes ikke længere som socialt og kulturelt legitime, folkelige udforskninger af senmodernitetens muligheder, men som modkulturelle manifestationer af samfundsforstyrrende, revolutionær art.

Den kulturpolitiske epoke post 2000 er endnu ikke navngivet. Derfor har jeg i mangel af bedre valgt at referere til den sidste dekades kulturpolitiske udvikling i sammenhæng med termen "mainstreamkultur". I mainstreamkulturens kulturpolitiske strategi tegner der sig et højest interessant billede af nye alliancer mellem forskellige samfundsmæssige sfærer i bestræbelserne på at styre kunsten og kulturens institutioner ud af den legitimitetskrise, de pt. befinder sig i. Hvor 1960'ernes kulturpolitiske ambitioner i overvejende grad består i at skabe og udbygge en alliance mellem Stat/offentlig myndighed og befolkning og ud fra finkulturens dominerende position at kvalificere subjekterne til at modstå kulturindustriens (markedets) fordummende, tingsliggørelse af subjektets sociale interaktioner og relationer, sker der gennem 1970'erne og 1980'erne en stigende tilnærmelse mellem befolkning og kulturindustri. Det gør der dels på grund af det kulturpolitiske skifte i 1969 (Betænkning 517), dels på grund af senmodernitetens generelle samfundsmæssige transformationer.

Med de sidste 15 – 20 års kulturpolitik in mente vil jeg imidlertid hævde at den nuværende kulturpolitiske strategi med bibeholdelse af 1960'ernes kulturpolitiske terminologi, kan anskues som en alliance mellem Stat/offentlig myndighed og markedet – og at denne alliance fra Stat/offentlig myndighed er legitimeret ud fra en generel kulturpolitisk bekymring over de sociokulturelle processer (en kulturpolitisk reartikulering af folkelige fællesskabers karakteristika som udtryk for social atomisering, opbygning af parallelsamfund og deraf tab af national fællesskabsfølelse), der foregår i befolkningen. Det er der flere forskellige indikatorer på. Det første og mest oplagte eksempel er ovennævnte kulturpolitiske redegørelse fra 2000 hvori daværende kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen og erhvervsminister Marianne Jelved som nævnt i hidtil uset grad, kobler erhvervsmæssige, kulturindustrielle interesser (massekultur) med kulturpolitikens systemlogiske og samfundsbevarende intentioner (finkulturen). Den kapitalisering og instrumentalisering af kunst som kulturindustrien bliver så hårdt angrebet for i 1960'erne, er ultimo 1999 i lettere omskreven form officiel dansk kulturpolitik.

For det andet er kunstens kapitalisering og tingsliggørelse af kulturelle aktiviteter bibeholdt i den nuværende, nationale kulturpolitik. At det ikke kun er kulturindustrien, der tænker i kommercielle termer, giver Kulturministeriets hjemmeside udtryk for. Under overskriften "Reach out" udgiver ministeriet i 2008 en rapport til inspiration

for det øvrige kulturmiljø. Rapporten indeholder 29 konkrete eksempler på, hvordan forskellige kulturprojekter arbejder aktivt med brugerinddragelse. Formålet er at: "... inddrage publikum i udviklingen af rammer og formidling af kulturprodukter.". Det skal ske enten ved at tage dem: "... direkte med på råd eller ved at indsamle viden om brugerne og deres liv og hverdag og skabe nye initiativer på baggrund af denne viden.". Initiativet handler stadig ikke: "... nødvendigvis om at give brugerne det, de gerne vil have", men derimod om at sikre sig at: "... sandsynligheden for, at brugerne vil benytte sig af produktet bliver større." – altså et systemlogisk, kommercielt rationale (<http://www.kum.dk/sw62996.asp> – min kursivering).

Det er min intention med begrebet "mainstreamkulturens kulturpolitik" som betegnelse for den kulturpolitiske strategi post 2000, at begrebsliggøre hvordan senmoderne kulturpolitik post 2000 kan betragtes som en alliance mellem Stat/offentlig myndighed og marked og som seneste kulturpolitiske transformation. Den nuværende, officielle transformation artikuleres tendentielt i termer af "oplevelsesøkonomi" og/eller "oplevelsessamfund". Når jeg i stedet for i det efterfølgende refererer til "mainstreamkulturens kulturpolitik", vil det imidlertid være med tanke på de kulturpolitiske konsekvenser af en forholdsvis snæver kobling mellem Statens/offentlige myndigheders officielle, kulturpolitiske interesser og kulturindustriens, kommercielle behov. Jeg vil anvende begrebet for at betone de politiske bestræbelser på at initiere myndiggørelse og emancipation af det senmoderne subjekt på et nationalt, forbrugsorienteret værdigrundlag og den deraf følgende normativitet. Det liberale islæt i kulturpolitikken består af subjekternes myndiggørelse som kulturforbruger og til valgfrihed af kommerciel art, mens det konservative islæt består af en revitalisering af det nationale; ideologisk myndiggørelse af subjektet med fokus på historien, det danske sprog såvel som kulturarv og det demokratiske – men i bestemt form. Min intention med at betegne den nuværende kulturpolitiske strategi ud fra en mainstreamdiskurs er således, at pointere hvordan den aktuelle kulturpolitik – som alle andre kulturpolitiske diskurser før den – influerer, former og ændrer på de folkelige fællesskabers konstitutionelle livsbetingelser, der stilles subjekterne til rådighed og hvordan kulturpolitikken alliance med kulturindustrien skaber mulighed for både genkendelse og modstand i forskellige dele af befolkningen.

Folkebibliotekernes stadfæstelse som kommunale virksomheder

Lov om biblioteksvirksomhed (2000) er i den forbindelse interessant af flere forskellige grunde: for det første er der tale om en rammelovgivning, der er så bred, at den kun giver almengyldige retningslinjer for, hvordan kommunerne er forpligtede til at drive deres folkebiblioteker. Dette betragter jeg i nærværende kontekst som en

indikation på, at den kulturpolitiske åbenhed overfor kommunerne er bibeholdt, nu blot videreført ud fra andre generelle, liberale, erhvervspolitiske hensyn.

For det andet er det første gang siden den første bibliotekslov fra 1920, at der nivelleres mellem forskellige typer af biblioteksbetjening, en nivellering der går under betegnelsen ”det udvidede biblioteksbegreb”. Hvor tidligere lovgivninger udelukkende har beskæftiget sig med at sikre et ”tilstrækkeligt” betjeningsniveau lokalt, går Lov om biblioteksvirksomhed et skridt længere og tillader kommunerne at differentiere mellem forskellige typer af biblioteksservices lokalt. Og nok så interessant at ydelser, der ligger udover, hvad subjekterne almindeligvis kan/bør kunne forvente af sit folkebibliotek, kan behæftes med brugerbetaling – også for private. Denne udvikling er interessant at betragte i forhold til folkebibliotekernes traditionelle *raison d’être* som institutioner, der gennem subjekternes frie og lige adgang til litteratur og kultur, skal sikre subjekternes individuelle kvalificering, introduktion til og demokratiske deltagelse i borgerlig offentlighed og national fællesskabsdannelse.

For det tredje sker der med Lov om biblioteksvirksomhed en tydelig stadfæstelse af, at det er *kommunerne*, der er ansvarlige for at drive en biblioteksvirksomhed: også når det drejer sig om decentraliseringsbestrebelse, går Lov om biblioteksvirksomhed længere end hidtil set. Heraf følger en række muligheder for mellemkommunal udligning af økonomiske omkostninger, som kommunerne har i forbindelse med deres indbyrdes samarbejder. Den tillid, der tidligere har været til at kommunerne hver for sig, efter evne løser opgaven på bedste vis og i indbyrdes solidaritet erstattes af økonomiske styringsmekanismer, muligheder for at kræve betaling for mellemkommunale ”lånervandring”, herunder også betaling for deltagelse i det interurbane lånesystem, samt opfordringer til folkebibliotekerne om i højere grad at indgå i fælles betjenings-samarbejder. I det hele taget kommer der med Lov om biblioteksvirksomhed større fokus på folkebibliotekernes økonomiske værdi og på kalkulationer af, hvad de (folkebibliotekerne) egentlig bidrager med til samfundsøkonomien.

Et situationsbillede af de danske folkebiblioteker post 2000 vil således – men ikke kun – kunne rekonstrueres ud fra følgende:

1. Et fortsat fokus på folkebibliotekernes økonomiske bidrag til den generelle samfundshusholdning og mulige rationaliseringer og effektiviseringer, der foreløbig har antaget form af centralisering i større, men færre central- og folkebiblioteksenheder.
2. Fortsat fokus på central- og folkebibliotekerne i konkurrence hvilket vil sige på markedsføring og kunstens og kulturens æstetisering.

3. Revitalisering af central- og folkebibliotekernes virksomhed som bidragende til national fællesfølelse og samfundsmæssighed, herunder subjektets mulighed for demokratisk medindflydelse.
4. Biblioteksbetjeningens professionalisering både hvad angår drift og ledelse, herunder organisatoriske forandringer i forbindelse med implementering af New Public Management.
5. En transformation af bibliotekernes virksomhed fra formidling af autoritativ viden til fordel for institutionsbunden viden, herunder anerkendelse af folkelig deltagelse og bidrag for eksempel gennem anvendelsen af sociale teknologier, folkonomier, Web 2.0, etc.

Summering

Ovennævnte gennemgang af den kulturpolitiske udvikling fra kulturministeriets oprettelse i 1961 og frem til nu har tre formål: 1) at redegøre for de kulturpolitiske transformationer, der finder sted efter enhedskulturens transformation i slutningen af 1960'erne og konsekvenserne heraf, 2) at identificere folkelig praksis' diskursive plads i denne proces og 3) at fungere som en optakt til det videre arbejde med at rekonstruere betydningerne af de kulturpolitiske processer for sociokulturelle fællesskabers paradigmatisk identitetsskifte og virksomhed. Som indikeret ovenfor anvender jeg implicit tredelingen af de samfundsmæssige sfærer ud fra modellen stat – marked – civil samfund, hvor det især er relationen mellem Staten/offentlige myndigheder og det civile samfund og den udvikling der har fundet sted her, der er i centrum. Markedet er med, men figurerer i margin af nærværende afhandling. Dog tilstået markedet en vis indflydelse i takt med at administrative og ledelsesmæssige principper finder vej fra markedet til de offentlige kunst- og kulturinstitutioner og som baggrund for konsekvenserne af at subjekternes individuelle identitetsmarkører er af kommerciel art.

Redegørelsen for den kulturpolitiske udvikling i Danmark fra 1961 og frem til nu er tiltænkt rollen som første led i en tematisk ramme omkring nærværende afhandling. Det er således ikke de politiske, moralske, sociale eller lignende motivationer bag de forskellige epokale kulturpolitiske strategier, der interesserer mig, men derimod hvilke konsekvenser disse skift får for subjekternes folkelige og identitetskonstruerende praksisser i sociokulturelle fællesskaber. Hvordan influerer forskellige kulturpolitiske strategier på subjekternes identitetsdannelse?

Det indledningsvist beskrevne paradoks mellem kulturpolitikens sikring af subjektets individuelle autonomi og nationale, kollektive forpligtelser, der bliver tydelig i forbindelse med de forskellige artikulationer af folkelige fællesskaber, kan findes i folkebibliotekernes virksomhed som en diskrepans mellem en funktion som fol-

kelig arena for subjekternes frivillige, sociale interaktioner og fri meningsdannelse i civilsamfundet på den ene side og deres (folkebibliotekernes) systemlogiske, samfunds- og organisationsbevarende imperativer på den anden. Specifikke kulturpolitiske strategier og institutionelle prioriteringer har imidlertid betydet at lige netop folkebibliotekerne i stadig stigende grad, er blevet og bliver artikulert som en social og kulturel arena omkring folkelige fællesskabers aktiviteter i civilsamfundet. I denne artikulation udgør folkebiblioteket en emanciperende ramme om en genfortolket, myndig befolknings selv-dannende aktiviteter og handlinger. Dette er mulig på grund af den ”arms længde”, der fra central- og lokaladministration er lagt ind i kulturpolitikken. Det interessante er at folkebiblioteket som en civilsamfunds arena, lang hen ad vejen, er initieret og opretholdt af den selvsamme kulturpolitiske systemlogik, der er den direkte motivation for, at for eksempel mine respondenter søger mod sociokulturelle fællesskaber.

Udviklingen i kulturpolitikken fra 1961 til i dag kan læses som en indikator på, at subjektet tager de antiautoritære holdninger og tvivl på myndigheders objektivitet, der blandt andet er et af resultaterne af de forskellige traditionsopgør post 1968 til sig som en del af tilværelsen under senmoderniteten. Både subjekter og sociokulturelle fællesskaber begynder at stille spørgsmålstejn ved senmodernitetens institutioner og deres –, herunder også folkebibliotekernes – disciplinerende, kontrollerende foranstaltninger og har af samme grund indarbejdet forskellige former for ”civil ulydighed” i livspraksis⁴. Derfor bliver systemlogikkens ”interfaces” – det vil sige de områder, hvor subjektet møder ekspertsystemer som for eksempel i borgerservice, socialforvaltning, skatteforvaltning – eller folkebiblioteket – i stigende grad anskuet som individuelt potenserende servicestationer, der skal potensere det enkelte subjekt og understøtte vedkommende i jagten på det gode liv, mens egentlig magtudøvelse mødes med disrespect og foragt for udøvende myndighed.

Ovennævnte kulturpolitiske redegørelse kommer i taksonomisk oversigtsform med betoning af relationerne mellem kulturpolitiske epokers strategier, artikulationer af folkelige fællesskaber og hvilke formidlingsaktiviteter, kulturpolitikken initierer, til at se ud som følger:

⁴ - i form af sort arbejde, undladelser omkring selvangivelse af indtægt, overforbrug af alkohol, sukker og fedt, trafikforseelser, udtrykkelig tvivl om eksperters vurderinger og diagnosticeringer. Men også i form af manglende respekt overfor udøvende myndighed og myndighedsrepræsentanter i det hele taget og vilighed til at tage konfrontationerne som for eksempel i forbindelse med rydningen af Ungdomshuset i København.

Figur 1.: ”Kulturpolitiske strategier”

Kulturpolitisk strategi	Folkelige fællesskaber	Kulturformidling
”Demokratisering af Kultu- ren” – 1969	- som ”socioøkonomiske entiteter” organiseret i an- delsbevægelse, forening el- ler klasse	Dannelsesinitiativer Aktiv formidling til passivt publikum
”Kulturelt demokrati” 1970 – 1980	- som ”subkultur”: lokale variationer af nationale værdier og normer – derfor kulturelt medproduceren- de, men ud fra en implicit enhedskulturel retorik. Kulturel mangfoldighed som et gode	Frivillige folkelige aktivi- ster med implicitte dan- nelsesinitiativer (trappetrin) Aktiv deltagelse af publi- kum. Formidler er i stigende grad vejleder
”Instrumentalisering” 1980 – 1989	- som ”subkultur”: lokale variationer af nationale værdier og normer, men nu med fokus på ”aktiv”. Kul- turel aktivitet som et led i socialpolitiske bestræbel- ser	Aktiv deltagelse og aktive- ring af publikum. Formidler er vejleder og pædagog
”Folkeoplysning” 1989	- som ”sociokultur”: kultu- relt medproducerende og for egen, fællesskaberne, de kunstneriske miljøer og	Aktiv deltagelse i et kryds- felt mellem folkelige, fagli- ge og professionelle aktører

samfundets skyld.

Folkelige fællesskabers guldalder

”Professionalisering” 1990 – 2000	- som ”sociokulturer”: kul- turelt medproducerende, men i stigende grad rearti- kuleret som forbrugere af kulturelle produkter	Aktiv deltager som kultu- relt medproducerende og forbruger gennem til- og fravalg.
”Mainstreamkulturel kultur- politik” 2000 –	- som ”mainstream-” hen- holdsvis ”modkulturer”: kulturel medproduktion skal finde sted indenfor rammerne af en revitalise- ret national normativitet (eller som forbrug) – ellers betragtes og sanktioneres folkelige fællesskaber som modkultur	Formidler er facilitator Aktiv deltager som for- bruger gennem valg og fra- valg – men ikke alle tilvalg er lige gyldige Formidler er facilitator

Fordi jeg har sat mig for at gennemføre et mikrosociologisk studie af et konkret, folkeligt fællesskab i Aalborg, dets meningsforhandling, håndtering af erfaringer og oplevelser, og organisering af folkelig viden vil jeg i det efterfølgende kapitel beskrive af nogle af modernitetens konsekvenser, som de tager sig ud i en lokal, aalborgensisk kontekst. Folkebibliotekets historiske udvikling og dets paradoksale rolle som henholdsvis opfyldende offentlig, samfundsmæssige forpligtigelser og ramme om folkelige fællesskabers kulturelle aktiviteter i civilsamfundet vil til stadighed udgøre et centralt element i fremstillingen, men nu koblet med sociale og kulturelle udviklingstendenser i et konkret, lokalt miljø.

Nationale strømninger, lokale konsekvenser

Kultur- og bypolitisk udvikling i Aalborg

Aalborg bys historiske udvikling kan også betragtes som historien om moderniseringen af Danmark. Byens historie kan læses som en fortælling om hvordan en lokal, politisk administration gennem store dele af det 20. århundrede, bestræber sig på at kvalificere byens borger til at håndtere de lokale udfordringer og konsekvenser af modernitet. Folkebiblioteket kommer som jeg med henvisning til publikationen ”Selv se, selv undersøge, selv tænke...” (1995) vil indikere, til at spille en central, samfundsmæssig rolle i forbindelse med dette arbejde fra slutningen af 1800-tallet og frem til i dag. Det gør det, fordi folkebiblioteket i lange perioder af moderne tid tiltager sig – og af Staten/offentlig myndighed tilstås – en medierende funktion mellem publikum, professionelt udøvende kunstnere og Stat/offentlig myndighed i sine forskellige udgaver: det er en alment accepteret antagelse til langt op i 1960’erne, at modernitetens udfordringer bedst imødegås gennem befolkningens oplysning til myndighed og demokrati gennem tilegnelse af enhedskulturens kunst og kultur. Folkebiblioteket vil derfor i det efterfølgende igen blive anvendt til illustration af, hvordan lokaladministrationen i Aalborg institutionaliserer en række tiltag (myndiggørelse, demokratisering, fællesskabskonstruktion) for at sætte det enkelte subjekt i stand til at håndtere sin egen livssituation og undgå de værste konsekvenser af den accelererende modernitet.

Som største nordjyske by med eneret på Limfjords- og Norgeshandlen fra tidlig middelalder og frem (byen nævnes første gang i kilder fra omkring 1200-tallet) spiller Aalborg en central rolle som nordjysk erhvervs- og handelscentrum. Nogen egentlig kulturpolitisk rolle får byen imidlertid først relativt sent, idet Aalborg i modsætning til andre købstæder af samme størrelse aldrig har haft hverken royale eller religiøse betydninger. Da forbindelsen med Norge reduceres i begyndelsen af 1800-tallet, begynder industrialiseringen af landsdelen at tage til. Aalborg bliver kendt som byen med ”de rygende skorstene” med sværindustri som skibsværft, industri- og fiskerihavn,

samt cementfabrik, men også for mere raffinerede produkter som tobak, spiritus-, øl- og margarineproduktion og tekstilfremstilling. Ifølge A. Ørom (Selv se, selv undersøge, selv tænke...", 1995) er Aalborg bys erhvervsstruktur forholdsvis stabil omkring århundredeskiftet 1899/1900. I første halvdel af det 20. århundrede, er byen: "... præget af de store industrivirksomheder, mindre håndværksvirksomheder og forholdsvis mange store handelsvirksomheder. Andelen af ansatte inden for håndværk og industri lå mellem 45 og 50 %, inden for handel og omsætning lå den på ca. 20 %, andre 20 % omfattede administration, liberale erhverv og offentlig forsørgelse." (1995, s. 82).

Fordi Aalborg udgør dette kommercielle knudepunkt for Nordjylland, begynder byen på daværende tidspunkt at vokse og forskyde sig ud over de historiske bygrænser. Mod vest anlægges og bebygges kvartererne omkring Kastetvej og Reberbansgade som arbejderboliger iblandet forskellige former for liberale erhverv og fremstillingsvirksomheder i det, der bliver til Vestbykvarteret. I midten af århundredet (1930'erne og 40'erne) sker der en yderligere ekspansion vest for Dannebrogsgade, hvor rene boligkvarterer med lejligheder og socialt boligbyggeri skyder op (Søheltekvarteret). I samme periode ekspanderer byen ligeså mod øst (Ø-gadekvarteret) også i form af beboelseskvarterer. Udvidelsen mod øst afsluttes i 1940'erne og betyder en sammensmeltning af Aalborgs østlige kvarterer med bydelen Vejgaard (Selv se, selv undersøge, selv tænke...", 1995, s. 193).

Når jeg redegør forholdsvis detaljeret for byudviklingen af Aalborg skyldes det, at industrialiseringen kan betragtes som den direkte anledning til at det første folkebibliotek i Aalborg oprettes, hvilket finder sted i 1896:

"Den kulturtanke, der bærer Landsbiblioteket som alle andre biblioteker i Danmark, er oplysningsideen. Grundforestillingen heri er menneskets myndiggørelse – det vil sige, at det enkelte menneske bliver i stand til at gøre brug af sin egen fornuft og dømmekraft uden at lade sig lede af andre. Den fornuft og dømmekraft, der skal udvikles, har tre niveauer: for det første skal det enkelte menneske udvikle en produktiv kompetence, så det kan deltage i forskellige måder i udviklingen af industrisamfundet. For det andet skal der hos den enkelte udvikles en statsborgerlig kompetence, der kan gøre borgeren egnet til at deltage i udviklingen af folkestyret. Og for det tredje skal borgeren udvikle sig som mennesker slet og ret." (Selv se, selv undersøge, selv tænke...", 1995, s. 205)

Med industrialisering af Aalborg sker der en befolkningsmæssig forskydning fra land til by, hvilket medfører en eksplosionsagtig vækst i de ubemidlede klasser.

Arbejderklassens image som animalske, rå og udannede, dens størrelse og angsten for radikaliserings i revolutionær retning som det tidligere er sket i udlandet kan tolkes som nogle af de bagvedliggende motiver for at en række notabiliteter fra det bedre, aalborgensiske borgerskab i slutningen af forrige sekel beslutter sig for at oprette et folkebibliotek. Oprettelsen legitimeres som en filantropisk gestus rettet mod disse klasser, men har klare dannelsesmæssige, disciplinerende og systemlogiske (hvilket i nærværende sammenhæng vil sige samfundsbevarende) formål. At det er tilfældet vidner forskellige forhold om: i formålsparagraffen for det første aalborgensiske folkebibliotek hedder det at: "Dets Formaal er at hjælpe Befolkningen til Underretning og Oplysning – ogsaa paa rent faglige Omraader – ved Siden af at yde god underholdende Læsning." Det er en formulering, der ikke er helt i overensstemmelse med den, der senere indgår i den første bibliotekslov i Danmark af 1920. Her er formålet at: ... at udbrede Kundskaber og almindelig Oplysning." (Selv se, selv undersøge, selv tænke...", 1995, s. 31), hvilket vil sige et generelt sigte mod at myndiggøre og oplyse hele befolkningen og ikke kun de ubemidlede klasser.

For det andet er der tegn på, at den litteratur det enkelte subjekt gerne vil låne/læse ikke modsvarer den litteratur, som bestyrelsen for Aalborg Folkebibliotek mener, er adækvat. Terminologien varierer lidt, men generelt er det oplysende litteratur, datiden statsstøttede folkebiblioteker forpligter sig til at formidle til udannede og uudannede dele af befolkningen: Statens Bogsamlingskomite, der er statens ekspertudvalg i biblioteksfaglige sammenhænge, opererer i den forbindelse med en tredeling af litteraturen: 1) bøger af belærende indhold, 2) bøger af blandet indhold og 3) romaner og lignende. I folkebibliotekernes oplysningsprojekt indgår en forpligtigelse til at oplyse og kvalificere subjekterne *statsborgerligt*. Det vil i nærværende kontekst sige at kvalificere det enkelte subjekt til myndig deltagelse i demokratiske processer i en borgerlig offentlighed, der opstår som følge af industrialisering og et nationalt folkestyre. Den statsborgerlige forpligtigelse går imidlertid videre og fordrer tillige en aktiv deltagelse i bevarelsen af det demokratiske folkestyre, hvorved den (forhåbentlig) skaber en implicit antirevolutionær robusthed eller modvilje mod voldelige samfundsomvæltninger i befolkningen.

Et andet aspekt af dette oplysningsprojekt er en *samfundsborgerlig* myndiggørelse. Denne opgave retter sig mod subjektets aktive deltagelse i det praktiske, virksomme liv – altså en faglig, professionsrettet dygtiggørelse af det enkelte individ til fremme for vedkommendes erhvervsmæssig tilknytning. I bibliotekssammenhænge tales der i samtiden (primo 1900) om "fortsættelseslæsningens" vigtighed for at udbygge de grundlæggende færdigheder og kompetencer, der læres i grundskolen. Denne fortsættelseslæsning, der undergår forskellige transformationer for til sidst nu at blive ind-

fanget af begrebet ”livslang læring”, er altså allerede ved århundredeskiftet i forrige århundrede en kerneopgave i det nordjyske folkebibliotek.

Disse to opgaver bliver i høj grad imødekommet ved hjælp af bøger af ”belærende indhold” henholdsvis bøger af ”blandet indhold” jævnfør ovenstående taksonomi. Den tredje kategori ”romaner og lignende” er problematisk. A.S. Steenberg, Danmarks første faguddannede bibliotekar, biblioteksagitator og daværende formand for Statens Bogsamlingskomite, anerkender at der findes en række bøger, der ligger mellem det oplysende og det underholdende. Det være sig for eksempel rejsebeskrivelser, biografier og levnedsbeskrivelser eller romaner, der sætter samfundsmæssige spørgsmål til debat. Disse kan accepteres, men generelt er skønlitteratur ikke noget, der hører hjemme på datidens folkebibliotek. Dette kommer lokalt til udtryk gennem en bestemt biblioteksmæssig praksis på det Aalborg Folkebibliotek:

”I katalogen fra 1913: *Bogfortegnelse. Aalborg Folkebibliotek* fremgår det af ”Regler for Udlaan fra Aalborg Folkebibliotek” at: ingen kunne få mere end 2 bøger ad gangen og bøgerne måtte kun beholdes i 14 dage. Af disse 2 bøger skulle mindst den ene være oplysende. Denne regel var et middel til at stimulere læsning af oplysende litteratur. Bøgerne stod på *lukkede hylder* og lånerne indleverede en ønskeseddel med alternative ønsker.” (Selv se, selv undersøge, selv tænke..., 1995, s. 81 – 82)

Af dansk skønlitteratur prioriterer bestyrelsen for det Aalborg Folkebibliotek de klassiske ”guldalderforfattere” såvel som de ”naturalistiske” og ”realistiske” forfatterskaber, men udenfor dannelseslitteraturen. Til trods for denne vægtning viser udlånstallene at cirkulationen er lille især for de tidligere forfatterskaber. Blandt de oversatte klassikere af verdenskendte (for eksempel engelske, russiske, amerikanske og franske) forfattere er billedet det samme:

”For både den skandinaviske og den oversatte skønlitteraturs vedkommende peger udlånstendensen altså bort fra guldaldertradition og dannelseslitteratur, hvilket kan tolkes sin et udtryk for en vis modsætning mellem de ”dannede klasser”, der stod bag biblioteket og interesserne hos flertallet af bibliotekets brugere.” (Selv se, selv undersøge, selv tænke..., 1995, s. 82)

På den baggrund konkluderer Ørom et al at Aalborg Folkebibliotek ved det 20. århundredes begyndelse, i overvejende grad tillægges betydning som offentlig institution, hvis formål er at medvirke til myndiggøre og disciplinering af (især) ar-

bejderklassen ("Selv se, selv undersøge, selv tænke...", 1995). Denne antagelse underbygges af den byudvikling, Aalborg by gennemlever, hvor byplanlæggere og politikere gennemfører en forholdsvis minutiøs kortlægning og analyser af de demografiske forskydninger. Disse data anvendes direkte i projekteringer og opførelser af biblioteksfilialbygninger i centrale beboelsesområder.

Efter 2. Verdenskrig i 1945 begynder Aalborg på den transformation fra industriel sværvægter til "regionshovedstad" for Nordjylland, som byen udgør i dag. Efterkrigstidens orientering mod internationale handels- og samkvemsrelationer betyder, at det i længden bliver urentabelt at opretholde en sværindustri i Aalborg såvel som i resten af landet. Udviklingen betyder også, at andre erhverv langsomt vinder indpas både i bybilledet, i byens image udadtil såvel som i befolkningens selvforståelse. Fra at være byen med de "rygende skorstene" skal Aalborg nu til at slå sig igennem på et "grønt" image og som attraktiv handels-, turist- og uddannelsesby beliggende i naturskønne omgivelser. Denne transformation kan jævnfør "Selv se, selv undersøge, selv tænke..." (1995) skitseres via opførelsen af en række forskellige "kulturelle fyrtårne" i Aalborg: i 1950'erne bliver Aalborghallen bygget. Central i Aalborg i umiddelbar nærhed til handelscentrum, banegård og rutebilstation, kulturoplevelser og hotel opføres dette multifunktionelle messe- og conferencecenter som et arkitektonisk monument over den nye tid. I 1960'erne indvies Aalborg Kunstmuseum (det nuværende "Kunsten") som en markering og prioritering af den professionelle, finkulturelle og moderne kunst. Og i slutningen af 1970'erne kommer Medborgerhuset, der blandt andet indeholder byrådssal, mødelokaler og Aalborg Bibliotekerne til som en prioritering af folkekulturen.

Den anlægsmæssige sammensmeltning mellem forskellige nærved liggende, bymæssige bebyggelser og Aalborg fuldendes med kommunalreformen i 1970. Her samles de før selvstændige landsbyer Hasseris, Vejgaard, Skalborg og Nørresundby under én kommunalbestyrelse og udgør fremover forskellige bydele i Aalborg. Med kommunalreformen i 2006 sker der en yderligere administrativ centralisering, idet de tidligere selvstændige kommuner, Nibe, Hals, Sejflod og Aalborg kommuner nu er forenet under én administrativ organisation.

En opsummering af den by- og bibliotekspolitiske udvikling i Aalborg og omegn kan derfor se ud som følger: på *folkebiblioteksområdet* er Aalborg i store dele af det 20. århundrede bagefter de øvrige landsdele med oprettelsen af selvstændige folkebiblioteker. Omkring århundredeskiftet i 1899/1900 er bogsamlingerne i Nordjylland med undtagelse af Aalborg små, spredte og i en ikke særlig god stand. Byudviklingen, de demografiske forskydninger og tiltro til folkebibliotekets dannelsesmæssige og myn-

diggørende potentialer gør at filialstrukturen i Aalborg langsomt, men sikkert udvikles til en omfattende dækningsgrad.

Bibliotekspolitisk sætter diskussionen mellem en socialdemokratisk og en liberal opfattelse af bibliotekets samfundsmæssige rolle således et kraftigt præg på udviklingen af det moderne biblioteksvæsen også i region Nordjylland. Udviklingen er i de første år kendetegnet af konflikt og strid om de overordnede linjer for biblioteksinstitutionens udvikling og om hvad formålet skal være med et offentligt bibliotekstilbud. Senere bliver det i højere grad de skiftende erhvervsstrukturelle konjunkturer, der bliver afgørende for, hvordan folkebiblioteket manøvrerer. Ørom beskriver udviklingen sådan:

”Fra slutningen af 60’erne og frem til 1995 har almene udviklingstendenser og nogle lokale forhold indirekte sat deres præg på bestand, brugere og brug. En tendens har været den fortsatte ekspansion i uddannelsessektoren samt den livslange uddannelse. Lokalt har gymnasieudbygning, oprettelsen og udbygningen af Aalborg Universitet, med mere sat deres præg på biblioteksbrugen. I forbindelse med uddannelse, videreuddannelseskursus og generelt har informationsteknologiens udvikling stor betydning. En anden tendens har været fritids- og arbejdsløshedens – vækst. En tredje de elektroniske massemediers ekspansion. I sammenhæng med disse tendenser kan man tale om nogle kulturelle og interessemæssige konjunkturer, eksempelvis det udbredte sociale og politiske engagement i 70’erne, de seneste års interesse for psykologi og parapsykologi samt det brede engagement i miljø og økologi.” (”Selv se, selv undersøge, selv tænke...”, 1995, s. 99)

Organisatorisk kommer centralbiblioteket med sin form, det vil sige ét altdominerende og centralt hoved- og centralbibliotek med mange mindre og små filialer til at spille en helt afgørende rolle for opbygningen af folkebiblioteksvæsenet som institution i Aalborg og omegn. Denne funktion er sandsynligvis at ligne med udviklingen i resten af landet – dog med visse usamtidige forskydninger.

Lokale, folkelige konsekvenser

Nuvel, folkebibliotekerne i Danmark artikuleres kulturpolitisk og post 1969 som arenaer hvori både systemlogiske forpligtigelser og fri meningsdannelse eksisterer side om side. I Nordjylland har der i ca. 25 år eksisteret en uformel og semi-struktureret parallel, der også har subjektets myndighed og offentlig forhandling af mening som omdrejningspunkt, men hvis udspring er folkelige fællesskaber. 1000fryd er en for-

ening og et kulturhus, der er tiltænkt rollen som fysisk og organisatorisk ramme om medlemmernes (aktivisternes) offentlige, sociale og kulturelle aktivisme. 1000fryd manifesterer sig som et kultur- og aktivitetshus, hvis virksomhed kan betragtes som en ramme om medlemmernes offentlige forhandling af mening, håndtering af kognitive erfaringer og kropslige oplevelser og organisering af folkelig viden under senmoderniteten i et folkeligt fællesskab, der ligger på grænsen af kulturpolitikens rækkevidde.

Historien om 1000fryds oprettelse kan (kort) rekonstrueres som følgende: Uddannelsesinstitutionerne kommer i Aalborg til at spille en afgørende rolle for byens image og for den folkelige selvforståelse, der udvikler sig efter 1970. Når det er tilfældet, skyldes det antageligvis at etablering af sådanne institutioner medfører dybdegående forandringer i en bys demografiske sammensætning, herunder de ønsker om og behov for (autonome) muligheder for at organisere og udvikle sig i fællesskab, det medfører. Aalborg Universitetscenter oprettes i 1974, dels som nyetablering af et humanistisk, et samfundsvidenskabeligt og et teknisk-naturvidenskabeligt fakultet, dels gennem integration af en række allerede eksisterende uddannelser og institutioner: landinspektøruddannelsen, Aalborg teknikum, Danmarks Ingeniørakademi, Den Sociale Højskole i Aalborg, HA-studiet og Handelshøjskoleuddannelsen (<http://www.aau.dk/Om+AAU/AAU+kort+fortalt/Historie>). Sammen med andre institutioner som lærerseminariet, de forskellige pædagogseminarier – Danmarks Biblioteksskole (det nuværende Informationsvidenskabelige Akademi) – og alle ungdomsuddannelserne, samt generel politisk satsning på uddannelse i al almindelighed begynder et nyt segment i stadig stigende kontingenter at søge mod Aalborg. Det er unge under uddannelse og de er påvirket af tidens strømninger, herunder også af den aftraditionalisering som ungdomsoprørets opgør med institutionel, hierarkisk magttilskrivninger bevirker og de ønsker om subjektiv, individuel myndighed der ligger implicit i senmoderniteten (Giddens, 1996).

De studerende, der frekventerer Aalborg, er orienteret mod og har kontakter – venner, bekendte, kærester og familie – i andre uddannelsesbyer og lader sig derfor inspirere af det, der sker her. I København for eksempel har en gruppe unge i slutningen af 1960'erne besat "Huset i Magstræde" og får efter forhandlinger med Kulturministeriet overdraget huset i 1970. De unges formål er at skabe et kulturhus på deres egne betingelser i bygningen. I Aalborg bliver en tilsvarende gruppe unge så inspireret af disse betingelser at de efter forhandlinger med kommunen i 1974, får stillet den tidligere fattiggård Skt. Jørgens Gård i Hasserisgade til rådighed. Gruppen, der er organiseret i DUS – De Uddannelsessøgendes Samarbejdsudvalg – går straks i gang med at indrette "Huset" efter deres egne visioner, ønsker og behov. Hvad det er de vil med huset, fremstår lidt uklart også for de involverede:

”Der var i høj grad brug for et samlingssted, hvor man dels kunne snakke og dels realisere de nye tanker. Hvad de egentligt gik ud på var lidt mere usikkert, men det gjaldt altså om at blive ”bevidst” og alle, der var bevidste vidste et eller andet, som vi ikke lige vidste hvad var, men vi var ret sikre på var det samme som de andre vidste, og det var i alle tilfælde noget meget vigtigt.” (<http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>)

Det ”Huset” faktisk kommer til at indeholde, er følgende faciliteter: vegetarisk cafe, mødelokaler, husavis, bogcafe, øvelokaler, trykkeri, værksteder og galleri. Dertil kommer en række forskellige organisationers lokalafdelinger, støttegrupper og sociale netværk, der får til huse i ”Huset”. Foruden ngo-organisationer som ”NOA”, ”Støt Christiania”, forskellige kvinde- og yogagrupper omfatter det også foreninger som KFUM og K, hvorfor ”Huset” da også for de involverede og for eftertiden fremstår som et tidligt eksempel på et ”græsrodscenter”.

I 1976 opstår der uoverensstemmelser mellem det fastansatte personale og brugergruppen. Ifølge ”Husets” egen historie sker det, fordi der er tilbagevendende problemer med at få brugerne af ”Huset” ud til lukketiden og fordi personalet ved én konkret lejlighed føler sig truet af en gæst. Disse problemer indberettes til kommunen og kulminerer natten til den 21. september 1976, hvor en autoriseret låsesmed skifter alle låsene i ”Huset” ud. Herefter har ingen fra brugergruppen længere adgang. (<http://huset.dk/forside/om-huset/1974-1976-det-foerste-huset/>) Beslutningen træffes ifølge overleveringerne egenhændigt af Aalborgs daværende, socialdemokratiske borgmester Marius Andersen. Byrådet bliver først orienteret om beslutningen efterfølgende, men da der er socialdemokratisk flertal, har Andersen ikke problemer med at få godkendt sin beslutning: ”Huset” er og forbliver lukket.

I begyndelsen kæmper en del af de unge for at få ”Huset” tilbage, men først i 1978 reetableres det nu som kreativt værksted og kulturcenter:

”Huset i Hasserisgade åbnede et års tid efter i en ny, meget ”socialdemokratisk” udgave, hvor alle vores flotte vægmalerier var malet over af faglært arbejdskraft, bl.a. klovnen ved indgangen til vegetarcafeen ”Klovnen.” Klovnen var ellers stedet, hvor nye folk i huset kunne få fodfæste i miljøet som frivillige madlavere. Det var nu blevet til en slags cafeteria med salg af røde pølser serveret af overenskomstmæssigt ansat personale. I toppen af det hele var der en faderlig bestyrer og en bestyrelse med folk, som ikke selv brugte stedet. Det var totalt uinteressant for os unge,

selv om der hen ad vejen også viste sig at være et marked for den slags serviceinstitution, som Huset blev til. Det var bare noget helt, helt andet.” (<http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>)

Det lykkes imidlertid de unge at sætte sig på ”Huses” kassebeholdning, samt en del af dets indbo. Indboet bliver solgt og sammen med pengene fra kassebeholdningen, bliver de opmagasineret i en fond til senere anvendelse. Så går jagten ind på, dels at skaffe tilstrækkelige midler til en reetablering af ”Huset” funktioner andetsteds i byen, dels efter velegnede bygninger til at huse et kulturhus efter de unges smag.

Som kommunikativt forum oprettes i 1978 ”Aalborg net-avis”, der gennem en 10-årig periode udgør den kanal igennem hvilken de forskellige folkelige fællesskaber, kollektiver og bevægelser holder sig orienteret om hinandens aktiviteter og om arbejdet med at etablere et brugerstyret, nærdemokratisk kulturhus. Arbejdsprocessen vanskeliggøres af de unges ideologiske ståsted: da kulturhuset skal bygge på ægte, deltagende nærdemokrati, afholdes en lang række møder for at fastlægge meningen med projektet, strategier og indhold. I den forbindelse begynder Anders Wested, hvis beretning dette afsnit i overvejende grad bygger på (se <http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>) at publicere et ”Referat af møde i Tusindfryd” i Aalborg net-avis. Herefter hedder projektet aldrig andet i folkelig omtale. Navngivningen er således ikke resultatet af en demokratisk proces, men sker på baggrund af én af initiativtagernes frustrationer over processens langsommelighed.

Med tiden kommer forskellige tomme bygninger i Aalborg by i spil som mulige emner: den tidligere tekniske skole i Niels Ebbesensgade, Hotel Kong Frederik i Lille Kongensgade, miljøcentret i Danmarksgade, socialkontoret i Rantzausgade og Håbets Gård i Ved Stranden. Men trods forskellige tilløb realiseres disse forskellige projekter ikke: Bygningerne er ikke anvendelige, de er for vanskelige at gøre egnede – og de er først og fremmest alt for dyre.

Bygningen i Kattesundet kommer til ved en tilfældighed. Via mund-til-øre metoden får én af initiativtagerne opsnappet, at der i Kattesundet står et tomt, tidligere trykkeri ledigt og til salg for 325.000 kr. Bygningen viser sig at skulle ombygges, men selve ruminddelingen, vand, afløb, el, med videre virker lovende. På resterne af ”Husets” kassebeholdning, donationer fra forskellige fonde, godgørende institutioner og virksomheder, midler skaffet gennem aktiviteter, gadesalg, happenings, et (beskedent!) bidrag fra Kulturministeriet –, samt et lån på 300.000 kr. lykkes det initiativgruppen at erhverve sig ejendommen ”Kattesundet 10”. Bygningerne overtages i februar 1983 og 1000fryds cafe åbner i maj 1984.

Da bygningerne er købt i begyndelsen af 1980'erne, taber de daværende aktivister umiddelbart efter gejsten, for hvad er egentlig formålet med at erhverve sig denne ejendom? Al energi, al aktivitet og al fokus har været rettet mod at stable tilstrækkelige økonomiske ressourcer på benene og mange har gennem flere år arbejdet på at gøre dette muligt. Meget få – om nogen – har imidlertid beskæftiget sig med, hvordan et sådant hus kan indholdsudfyldes. Så dér står aktivisterne med masser af plads, store tomme rum – og har ingen anelse om, med hvad eller hvordan de skal udfyldes! En eller flere vittige – eller måske bare frustrerede – sjæle griber efter endeløse møder og frugtesløse diskussioner, der ingen vegne fører en nat penslerne og maler gennem hele bygningen, alle rum og alle gangarealer, på lofter og vægge en tydelig, rød linje! Beretningen om ”den røde tråd” lyder nu og for eftertiden på, at 1000fryd står færdigt den dag ”den røde tråd” er malet fuldstændig over! Her efter cirka 25 år er den efter sigende stadig synlig visse steder!

Umiddelbart efter åbningen af 1000fryd får de unge en række andre, organisatoriske problemstillinger at kæmpe med, problemstillinger, der forså vidt stadig er aktuelle for den nuværende generation af aktivister, jeg har studeret. Det være sig problemer med at skaffe tilstrækkeligt med frivillige til at varetage de forskellige opgaver som et kulturhus har brug for, problemer med omgivelserne, naboerne, der mener at gæster, brugere og aktivister larmer og sviner for meget, lejlighedsvis uoverensstemmelser med andre subkulturelle fællesskaber i byen, med ordensmagten og med forskellige mere eller mindre marginaliserede brugergrupper, der ikke har forståelse for de særlige vilkår, der gælder for et brugerstyret kulturhus (<http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>). Men 1000fryd eksisterer og udgør således stadig en markant om end lejlighedsvis udskældt del af Aalborg bys kulturliv.

1000fryd en indkredsning

På samme måde som med valget af folkebibliotekerne kan valget af 1000fryd som genstandsfelt for nærværende studie umiddelbart forekomme arbitrært. 1000fryd udgør blot én blandt flere forskellige, semi-strukturerede måder at organiseres sig på i folkeligt regi. Overordnet set opfylder 1000fryd tre forskellige funktioner: 1) foreningen udgør basis for den ”politiske undergrund” i Aalborg/Nordjylland, det vil sige de fysiske, sociale og ideologiske rammer for en række mindre, informelt organiserede fraktioneringer, der befinder sig på den ydre, politiske venstrefløj. 2) foreningen udgør de fysiske, sociale og ideologiske rammer omkring en række aktiviteter, der kan karakteriseres som ”kulturel undergrund”, en scene hvor kunstnere in spe har mulighed for at opøve og udleve deres kunstneriske ambitioner uden nødvendigvis at have det store kommercielle apparat på plads, subsidiært en ramme hvor formidlere/arrangører af

kulturelle arrangementer kan afprøve deres organisatoriske og formidlingsmæssige talenter. 3) foreningen udgør et knudepunkt hvor forskellige løst organiserede fraktioner og undergrupperinger har en kontaktflade med hinanden, herunder også en arena hvor (en del af) medlemmernes sociale aktiviteter kan udfolde sig.

Som centrum for (ungdoms-) politiske udfoldelser skiller 1000fryd sig ved første øjekast ikke ud. Der findes et forholdsvist bredt spekter af partipolitiske fora i Aalborg for eksempel VU, DFU, KU og for aktivisterne på 1000fryd nok så interessant DSU og SFU hvori unge med lokal- eller nationalpolitiske ambitioner, kan afprøve deres demokratiske og politiske engagement i praksis. På samme vis eksisterer der tværpolitiske fora for eksempel SUF, der forsøger at samle nogle af trådene fra de forskellige partipolitiske og alternative grupperinger, der i SUF's tilfælde eksisterer på den ungdomspolitiske venstrefløj.

Heller ikke på det kulturelle område adskiller 1000fryd sig for en umiddelbar betragtning synderligt fra andre tilbud i byen. Der findes for eksempel øvelokaler, åbne værksteder og cafe på "Huset", udstillingsmuligheder for amatører og semi-professionelle på "Medborgerhuset" (Aalborg Bibliotekerne) og for professionelle på almindelige kommercielle vilkår på "Aalborg Kunstpavillon", mulighed for at engagere sig frivilligt som bartender, koncertarrangør, koordinator, i bestyrelsesarbejde på "Studentterhuset", etc.

Det, der gør 1000fryd interessant og for så vidt også unikt er foreningens indholdsmæssige spændvidde, dens særlige organisatoriske form, samt historik. Som ramme om ungdomspolitisk aktivisme favner 1000fryd en lang række mindre og løst koblede, informelle faktioner i Aalborg: anarkister, kommunister, socialister, autonome, DIY'ere, etc., der ikke har andre fora end sine fysiske rammer at udfolde deres ideologiske interesser indenfor. En del af de politisk aktive har som nævnt 1000fryd som knudepunkt i deres netværksdannelse, samtidig med at de er engageret andre steder for eksempel i mere formelle partipolitiske foreninger, tværpolitiske organisationer eller ngo-bevægelser. Denne funktion har 1000fryd samtidig med en lignende funktion for de aktivister, hvis primære identifikation er med den kulturelle undergrund i Aalborg: indie-rock-, grunge-, hardcore-, sadcore-, industrial-, metal-, reggae-, jazzinteresserede, etc. 1000fryd fremstår kulturelt set som en blanding af "Huset" og "Studentterhuset", men som en organisation hvor det enkelte subjekt har en direkte berøring med hinanden, samt langt mere direkte indflydelse på stedets virksomhed. Samtidig skal alle disse aktiviteter koordineres, hvilket stort set også sker på frivillig basis.

Det unikke er, at 1000fryd favner alle disse mange forskellige fraktioner, repræsentanter for og medlemmer af en lang række sociokulturelle fællesskaber under ét og samme tag. Og her kommer det andet element ind; den organisatoriske form hvori

foreningens aktiviteter udfolder sig. 1000fryd er med aktivisternes egne ord et: "... brugerstyret kultur- og aktivitetshus. Bag denne slidte etikette gemmer sig et hus og en forening, der bygger på det princip, at der er de aktive (dem, der laver arbejdet), der bestemmer." (<http://www.1000fryd.dk/index.php?ufo=omfryd>).

1000fryd kan betegnes som en informel institutionalisering, der er opstået på græsrodsniveau og som gradvist har organiseret sig i mere semi-formelle og -strukturerede rammer, men med tilstræbt bibeholdelse af de grundlæggende, ideologiske principper om nær- eller basisdemokratiske styreformer. Som sådan udgør 1000fryd et knudepunkt for mange af respondenterne og aktivisternes dyrkelse af det, Etienne Wenger refererer til som "multipelt medlemskab" – altså et knudepunkt hvorfra den enkelte kan strække tråde ud i de mange forskellige sociokulturelle fællesskaber, de unge som moderne subjekter indgår i (Wenger, 2006, s. 124 ff.). Sådanne sociokulturelle fællesskaber fremstår i dag som netværk af langt mere flygtig karakter end tidligere. De sociokulturelle fællesskabers primære funktion er i dag antageligvis at danne rammen om emotionelle udfoldelser i modsætning til tidligere. Mange subjekter –, herunder også respondenter og aktivister på 1000fryd – indgår i mange forskellige fællesskaber på samme tid hvor ét måske, men ikke nødvendigvis tiltager sig/af subjektet anerkendes som legitim i forhold til identitetsdannelse og på hvis baggrund subjektet for en tid bygger sine selv billeder. Herved får sådanne folkelige fællesskaber valg- eller intersemæssig karakter, hvorfor jeg fortløbende vil referere til dem som "sociokulturelle". At 1000fryd formelt set er organiseret som en forening, er ifølge respondenter og aktivister på stedet strengt taget udelukkende en finansiell nødvendighed: kun i foreningsform er kulturhuset genkendelig for offentlig myndigheds systemlogiske diskurs og kun igennem en sådan genkendelighed er det muligt for 1000fryd at søge støttemidler til for eksempel husleje og drift.

Jeg vil derfor antage 1000fryd for at være den organisatoriske henholdsvis fysiske ramme om et sociokulturelt fællesskab bestående af unge subjekter og deres engagerede og aktive identitetskonstruktioner. Som sådan udgør kulturhuset 1000fryd en (anden form for – modsat folkebibliotekerne) offentlig arena i civilsamfundet omkring en række unge subjekters udøvelse af social og kulturel praksis. Denne praksis vil jeg studere for om muligt at rekonstruere, hvordan unge håndterer senmoderne, kognitive erfaringer og kropslige oplevelser, hvordan de forhandler mening offentligt og hvordan de organiserer folkelig viden – eller i én sentens: hvordan de konstruerer identitet og fællesskab. Jeg vil betragte 1000fryd som en institution, der fremstår som en folkelig pendant til samfundets kultur(formidlende) institutioner, herunder folkebibliotekerne, tilbydende aktivister, der ikke fristes af officielle, formelle kunst- og kulturtilbud en basis for identitet og fællesskab *på alternative betingelser* – og dermed for alternative

modus vivendi i senmoderniteten. Det er disse funktioner og former, der gør 1000fryd som kollektiv unik og interessant i nærværende afhandling.

Problemfelt

Det senmoderne som udfordring af det nationale fællesskab

Jeg har nu beskæftiget mig en del med beskrivelser af senmodernitetens udfordringer af den danske kulturpolitik, enhedskulturens transformation og en række lokale nordjyske konsekvenser med henholdsvis Aalborg Bibliotekerne og 1000fryd som illustrative eksempler. Tilbage står at sætte disse udfordringer og nogle af deres konsekvenser ind i en lidt større epokal, samfundsmæssig kontekst, for hvad er senmodernitetens ophav?

Ifølge den britiske sociolog Anthony Giddens (1996) befinder de vestligt orienterede samfund sig for nuværende i en fase af moderniteten, hvor sociale institutioner ændrer sig med accelererende hyppighed og mere radikalt end tidligere, hvorfor der er behov for en særskilt artikulation af denne periode som noget særligt og andet end modernitet – heraf betegnelse ”senmodernitet”. Disse ændringer af samfundets sociale institutioner er ifølge Giddens betinget af tre indbyrdes relaterede forhold: adskillelse af tid og rum dimensionerne, udlejring af sociale relationer og aktiviteter i ekspertsystemer, samt en voldsom forøgelse i subjekternes individuelle refleksivitet. Jeg vil derfor anvende Giddens generelle signalement af modernitet som optakt til det senmoderne, inden jeg fortsætter med at identificere afhandlingens problemområder. Det efterfølgende afsnit bygger i overvejende grad på publikationen *Modernitet og selvidentitet: selvet og samfundet under senmoderniteten* (Giddens, 1996)

Tid og rum er i præmoderne samfund tæt forbundet. Det er de, fordi det primært er gennem fysisk nærvær her og nu, at det er muligt for det præmoderne subjekt at etablere, opretholde og udvikle sociale relationer og aktiviteter. Der eksisterer også i førmoderne samfund forskellige medier hvorigennem nyheder, information og tanker formidles – en udbredt brevveksling mellem Europas aristokrater og intellektuelle, skøn- og faglitterær bogproduktion for borgerskabet(s kvinder), samt nyhedsformidling gennem pamfletter, skillingsviser og aviser – men dels er disse medier eksklusive og

ikke alment tilgængelige (som tilfældet er med brevveksling og erhvervsen af bøger), dels kræver de økonomisk overskud og kulturelle færdigheder (læsning, skrivning) og dels er mange af dem først i sin vorden (bogproduktion og almen nyhedsformidling).

Den arkaiske tilstand hvor tid og rum er snævert forbundne, udfordres af en række teknologiske og videnskabelige nyskabelser, der indvarsler industrialisering og disse nyskabelsers administrative konsekvenser. Det mekaniske ur, der fungerer uafhængigt af lokale, geografiske og meteorologiske forhold fremmer ikke blot en standardisering af tidtagning og -beregning. Det skaber også en "universaliseret" artikulation af begrebet tid. Hvor præmoderne samfund kobler deres tidsfornemmelse til lokale forhold, primært i forhold til naturens gang, kvindernes, dyrenes og afgrødernes cykler, samt årstidernes skift, bliver tid gennem det mekaniske urs standardisering "tom". Adskillelsen mellem tid og rum tager sin begyndelse med denne universalisering. Med det mekaniske ur kan subjekt ikke længere identificere et "arkimediske punkt" for tid; der findes ingen privilegerede steder, hvorfra tidens begyndelse kan betragtes og derfor "tømmes" begrebet tid for lokal mening. Tid fremstår for eftertiden som en løsrevet, standardiseret og entydig eksistens af objektiv, universel karakter. Uafhængig af specifikke, lokale udsving eller personlige præferencer og tolkninger og som en abstraktion kan tiden til enhver tid identificeres og udregnes for de forskellige delområder på kloden. På samme måde "tømmer" det globale landkort, globussen eller topografien rummet for lokal indhold ved også at løsrive rummets beskrivelse fra dets stedbundenhed. Heller ikke i en universel gengivelse af hele verden kan en privilegeret position identificeres. Den universelle tidsberegning og topografien som teknologiske abstraktioner er kun den langsomme og spæde begyndelsen på disse processer. Hvad der virkelige accelererer tid og rum dimensionernes adskillelser og tømning, er den moderne medie- og kommunikationsteknologi. Med disse teknologier løsrives for alvor subjektets øjeblikkelige tilstedeværelse fra rummet som determinerende i mulighederne for engagement og interaktion – hvorved også begrebet "lokalt" relativiseres (Giddens 1996, s. 26 – 33).

Reartikulation af lokale tids- og rum dimensioner i universelle termer har en lang række samfundsmæssige konsekvenser. I nærværende sammenhæng vil jeg koncentrere mig om de sociale konsekvenser for subjekters mulighed for at forhandle mening i offentlighed, håndtering af kognitive erfaringer og kropslige oplevelser, samt organisering af folkelig viden i kollektiver. For det første argumenterer Giddens for, at senmoderniteten accelererer "uddifferentieringen" af sociale relationer og aktiviteter i ekspertsystemer. Uddifferentiering betegner en proces, hvor sociale aktiviteter og forpligtigelser i stadig stigende grad professionaliseres og dermed specialiseres socialiteten, som det eksempelvis sker indenfor social- og sundhedsområderne, sygdomsbehandling, uddannelse – eller med folkebibliotekernes formidlings- og servicevirksomhed.

Derved undergår det, der tidligere var diffuse, socialt holistiske og lokale aktiviteter en fokusering, præcisering og specialisering, der standardiserer disse relationer og aktiviteter. Samtidig tømmer uddifferentieringen i stigende grad de traditionelle, førmoderne fællesskaber for mening. Hvor det tidligere i præmoderne samfund er slægten, naboskabet eller det nære samfund/landsbyfællesskabet subjektet tyr til, når vedkommende søger at løse sine problemer, overtages problemidentifikation og -løsning i stigende grad af moderne velfærds- og retsstatslige repræsentanter og institutioner.

Giddens vælger at anvende begrebet ”udlejring” (disembedding) om denne uddifferentieringsproces. Det gør han for tillige at pointere uddifferentieringens universaliserende karakter. Med begrebet ”udlejring” ønsker Giddens at illustrere, hvordan også de sociale relationer og aktiviteter ”løftes ud” af deres lokale forankringer og ”... reartikuleres på tværs af uafgrænsede tid-rum-områder.” (Giddens, 1994, s. 29 – 30). Når en hvilken som helt ekspert anvender viden og information, der principielt er tilgængelig uafhængigt af både hvem, der tilvejebringer den, hvem der anvender den og i hvilken kontekst mister lokale forhold betydning. Det er med andre ord og som eksempel måske nok den involverede bibliotekar og subjekt, der i fællesskab afgør hvilken type information, kulturelle oplevelse og/eller mediemæssige fremtrædelsesform, der er mest anvendelig i den aktuelle situation for at imødekomme subjektets behov – men diagnosticering af subjektets informationsbehov, udbud og kvalificering af mulige løsningsmodeller, herunder søgesystemer, katalogiseringsregler og opstillingssystemer, fastsættes efter biblioteks- og informationsvidenskabelige – og dermed i sidste ende universelle, (natur-)videnskabelige – standarder.

Allerede her mener jeg at kunne identificere konturerne af den legitimitetskrisen, som forskellige kultur(formidlings)institutioner har befundet sig i, i de sidste 25 – 30 år. For kultur(formidlings)institutioner som ekspertssystemer gør sig gældende at de med deres løsrivelse fra den lokale forankring, får mulighed for at oparbejde et systemlogisk rationale: er først et ekspertsystem anerkendt blandt fagfæller og/eller alment, bliver det tillokkende at udvikle andre former for hensyn end det, systemet oprindeligt er sat i verden for – nemlig subjektets individuelle eller kollektivers fælles problemløsning. Udlejrede ekspertssystemer som folkebibliotekerne er i overhængende fare for at udvikle afhængighed af paradigmatiske anseelse, symbolsk status og prestige om ikke andet så for at opretholde sin egen samfundsmæssige berettigelse og økonomiske legitimitet. Med ovennævnte relation mellem bibliotekar og subjekt in mente vil det sige, at anomalier i forholdet mellem lægman(d) og ekspert er en større udfordring for ekspert/ekspertsystemet end for subjektet, fordi der står så meget mere på spil. Og at der i ekspertsystemet vil være en tendens til at løse anomalien i et systemlogisk perspektiv til fordel for institutionen, men på bekostning af subjektets individuelle behov. Det

betyder for eksempel at den nedgang i materialernes cirkulationsfrekvens som både folkebibliotekerne, Styrelsen for Bibliotek og Medier og kulturpolitiske aktører, har konstateret og beskæftiget sig med gennem en årrække, ikke kan rekonstrueres som en forudsigelig konsekvens af en mediemæssig eksplosion, men må artikuleres som et demokratisk problem: ikke fordi det nødvendigvis *er* et demokratisk problem, men fordi artikulationen af problemstillingen ”færre biblioteksbesøgende” som værende en udfordring for demokratiet i højere grad end problemstillingen ”en forudsigelig konsekvens af den mediemæssige udvikling” legitimerer en kulturpolitisk indsats på det biblioteks- og informationsfaglige område. At den biblioteks- og informationsfaglige virkelighed er mere kompleks end som så, er der heldigvis flere gode eksempler på (for eksempel Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004, 2005, s. 175; Jochumsen og Rasmussen, 2001, s. 138 – 146).

De institutionelle konsekvenser af uddifferentiering af sociale relationer og opgaver i ekspertsystemer rejser tillige en række spørgsmål vedrørende sociokulturel fællesskabsdannelse. Betragtningen af Giddens’ ekspertsystemer sætter mig i stand til at stille en række spørgsmål vedrørende unge subjekters trang til sociokulturel fællesskabsdannelse udenom Stat, offentlig myndighed og deres kultur(formidlings)institutioners systemlogiske interventioner: hvad er det i senmodernitetens formelle institutioner (for eksempel folkebibliotekerne), visse subjekter finder så frastødende, at de vælger at organisere sig i alternative og langt mere besværlige, informelle formationer (for eksempel 1000fryd)? Er deres behov for eksklusive og forholdsvis rigide kollektiver motiveret af nostalgisk længsel efter nære relationer og lokale fællesskaber – eller af den afgrund af frihed eller identitetsflygtighed, senmoderniteten installerer i det senmoderne subjekt?

Ifølge Giddens må subjektet for det andet møde den universaliserede, sociale verden i ekspertsystemer med fundamental tillid (1996, s. 35 ff.). En del af det moderne projekt har været og er at reducere de farer, der truer samfundets stabilitet og den enkeltes overlevelse. Heri spiller udviklingen af både symbol- og ekspertsystemer vigtige roller. De umiddelbare farer og risici bliver under opbygningen af velfærdssamfundet strukturelt reduceret gennem lovgivning, reguleret gennem statens overvågning og voldsmonopol, og konsekvenserne af deres lejlighedsvis opståen på trods minimeres løbende eller afhjælpes for eksempel gennem regionale, nationale eller internationale sanktions- og hjælpeprogrammer. Udlejringen af sociale relationer og aktiviteter i ekspertsystemer har betydet en betydelig forøgelse af subjektets følte sikkerhed – men udfordrer samtidig dets (subjektets) tillid til sig selv. Ekspertsystemernes kompleksitet har efterhånden nået et niveau, hvor kun de færreste formår at gennemskue og bibeholde et nogenlunde overblik – og hvis det lykkes så kun på ganske snævre, faglige, praktiske

og/eller teoretiske områder. Med udgangspunkt i ovennævnte bibliotekar – subjekt relation vil det sige, at subjektet nødvendigvis må møde folkebiblioteket med tillid. Ganske vist kan subjektet nu vende sig væk fra det etablerede kultur- og informationsformidlingssystem og vælge alternative kanaler hvis vedkommende ikke finder det offentlige kultur- eller informationstilbud adækvat i bestræbelserne på at dække sine behov. Men disse alternative repræsentationer udgør i lige så høj grad som det offentlige, forskellige former for ekspertsystemer. Og også i alternative kultur- og informationstilbud kan subjektet kun forvente at opnå overfladisk kendskab til ekspertsystemets opbygning og baggrund.

Udviklingen af forskellige former for sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger betyder, at godt nok erfarer og oplever det senmoderne subjekt en helt anden form for sikkerhed end det præmoderne subjekt, men også at dette senmoderne subjekt må forholde sig til helt andre former for trusler. For selv med sikkerhed som samfundsmæssigt mantra opstår andre tendentielt immanente farer og udfordringer. Hermed kan jeg fortsætte spørgsmålene om de unges frivillige tilslutninger til sociokulturelle fællesskaber: er deres tillid på et givent tidspunkt blevet svigtet så graverende, at de har valgt at opbygge et parallelt ekspertsystem, der fordrer de unges helt egen form for tillid – og hvad er i så fald karakteren af den tillid, der opbygges og udvises på 1000fryd?

For det tredje og som en følge af adskillelsen mellem tid/rum dimensionerne og udlejringen af sociale aktiviteter og relationer i ekspertsystemer sker der en voldsom forøgelse af subjektets individuelle refleksivitet under senmoderniteten. Det gør der, fordi betydningen af lokalt forankrede vidensformer og praksisser eroderer. Når ekspertsystemerne ”løfter” de sociale relationer og aktiviteter ud af deres lokale kontekster og universaliserer de indholdsmæssige essenser, mister stedlige traditioner (eksempelvis normative, moralske, etiske, ideologiske forskrifter) betydning som determinerende omdrejningspunkter. Tidligere generationers løsningsmodeller opfattes i bedste fald som uanvendelige og i værste som reaktionære og kontraproduktive, fordi den samfundsmæssige kontekst har ændret sig radikalt i løbet af blot én generation. Samtidig præsenteres subjektet enten formidlet (via forskellige kommunikationskanaler) eller ved selvsyn (gennem forskellige former for sociale interaktioner, rejseaktivitet, turisme, internationale karrierer, etc.) for en mangfoldighed af alternative modus vivendi, der relativiserer de hidtidige, traditionsbundne livsformers legitimitet; der findes derfor heller ikke i socialiteten noget arkimedisk punkt, hvorfra de lokale processer og praksisser kan evalueres kvalitativt i forhold til resten af verden (Giddens, 1994, s. 32). Refleksiv væren er oprindeligt et barn af Oplysningstiden og af dens betoning af subjekts universelle fornuft i opgøret med tradition og (over-)tro. I det 18. og 19. århundrede står fornuften som den menneskelige egenskab per se, hvorved subjektet er i stand til at danne sig

(selv) på et oplyst, bevidst og videnskabeligt grundlag. Denne refleksivitet har imidlertid taget til i et sådant omfang, at den i det 20. århundrede i stigende grad betragtes som en trussel for sit udgangspunkt: tiltroen til den i subjektet iboende rationelle fornuft. Spørgsmålet er, hvornår et genstandsfelt er tilstrækkeligt gennemlyst til at udsagn om det, fremstår ”legitime”, ”autoritative” eller blot nogenlunde ”sikre”. Findes der ontologisk sikre udsagn/iagttagelser eller må subjektet altid lade sig nøje med den højeste grad af konsensus, der paradigmatisk og for tiden kan fremskaffes?!

Med adskillelsen af tid og rum dimensionerne, udlejring af sociale relationer og aktiviteter i ekspertsystemer, og en voldsom forøgelse i subjekternes individuelle refleksivitet sker der for det fjerde en aftraditionalisering. Aftraditionalisering betyder i nærværende kontekst, at den institutionelle magt (i form af viden, frembragt i ekspertsystemer) relativiseres. Institutionelt underbygget og sanktioneret viden fordrer traditionelt eksperternes formelle distance til sit genstandsfelt, men sikrer dem omvendt en række privilegier som økonomisk status, magt, anseelse, etc. Professionel attitude eller det, der gør eksperten til ekspert, er blandt andet evnen til at distancerer sig følelsesmæssigt fra genstandsfeltet og de heri involverede subjekter. Også viden om fagfaglige problemstillinger, mulige løsningsmodeller og beherskelse af den faglige diskurs foranlediger tidligere eksperten med en indsigt ud over det almindelige i modsætning til lægman(d)s mangel på samme. Lægman(d) kendetegnes derimod også traditionelt gennem sit ureflekterede og direkte engagement i problemstillinger, der ikke tillader overblik og distance, men netop kræver nærvær og emotionel involvering – også fordi der for vedkommende kan stå meget mere på spil. Forskellen mellem følelsesmæssig distancering og involvering markerer derfor den hierarkiske forskel i status, der traditionelt har været i lægman(d)s møde med eksperten, hvor distance rangerer væsentlig højere end involvering.

Denne hierarkiske relation træder imidlertid voldsomt i baggrunden med senmodernitetens acceleration. Grunden er radikale forandringer i subjekternes generelle oplysningsniveau, uddannelsesmæssige stadi, adgang til information, samt deres refleksive færdigheder: dels forsvinder ekspertens generelle, samfundsmæssige overblik med senmodernitetens kompleksitetsforøgelse, dels stiger med 1960’ernes massive satsninger på uddannelse in mente lægman(d)s forudsætninger for at bidrage direkte og kvalificeret til problemløsning omkring egen person. Og dels fremstår eksperten selv som lægman(d) overfor alle andre ekspertsystemer end sit eget. Eksperten er i dag underlagt samme fordring om tillidsfuld imødekommenhed til de for vedkommende ukendte systemer, som lægman(d) er tidligere – eller med andre ord: vi er i dag alle mere eller mindre eksperter på vores egne, små faglige områder og dermed lægmænd på alle andre! (Giddens, 1994, s. 50 ff.). Dette kan illustreres med bibliotekaren som

ekspert i kultur- og informationsformidling. Fravær af autoritativ viden, eksplosionen i udbuddet af information og medietyper, deres ligestilling, samt medietypernes konvergens skaber et overvældende behov for specialiseringer (en institutionel uddifferentiering i lokale ekspertsystemer). Derfor etableres i moderne folkebiblioteker forskellige roller og funktioner det være sig musik-, børne- og voksenbibliotekar eller fagreferenter med dybdegående viden om forskellige, mere snævre fagområder. På de pågældende fagområder har den enkelte bibliotekar ekspertviden og -indsigt. Samtidig bliver vedkommende imidlertid generalist på alle andre biblioteksfaglige områder. Og på de områder, der ligger udenfor bibliotekarernes videnhåndterende, kultur- og/eller informationsformidlende regi, fremstår vedkommende selv som lægman(d).

Derudover betyder fordringen om øget refleksivitet at det subjekt, der henvender sig til bibliotekaren med en problemstilling, kan være lige så velinformeret – eller potentielt bedre – om det pågældende stofområde. Lægman(d)s refleksivitet er med til yderligere at relativere og udfordre bibliotekarens formelle ekspertviden (og magt). Subjektet er med andre ord blevet meget mere jævnbyrdigt med eksperten: institutionelt sanktioneret, formel viden og den deraf følgende magt og status er med senmoderniteten lige så flygtig og underlagt en lignende samfundsmæssig dynamik som subjektets refleksivitet.

Studiet af sociokulturelle fællesskaber

Nuvel, ifølge Giddens konstituerer den moderne samfundsadministration en række samfundsmæssige processer, opgaver, samt tilhørende aktiviteter i forskellige, sociale institutioner, der er kendetegnende for moderne henholdsvis senmoderne perioder. Det drejer sig blandt andet om *industrialisering* som én måde at forvalte materiens transformation og vareproduktion, *kapitalisme* med konkurrerende produktmarkeder som én måde at sikre ressourceallokering og -fordeling, samt arbejdskraftens transformation til vare, *Statens overvågning* af subjektet enten som institutionaliseret, selvdisciplinerende strukturering af subjektet gennem uddannelse, politi og kirke (panoptikon) eller via forsøg på myndiggørelse gennem direkte påvirkning (oplysning, information) som én måde at etablere samfundsmæssighed på – og *Statens voldsmonopol* den eneret på udøvelse af vold som statens repræsentanter, udøvende myndighed og militær oprettholder i europæiske samfund som én måde at sikre og regulere subjekternes indbyrdes relationer på. Disse fire institutioner vinder hævde, velvidende at der eksisterer andre samfundsmæssige måder og andre organisatoriske former at sikre ressourcebearbejdning, -allokering, -fordeling og regulering af mellemmenneskelige interaktioner på.

Den mest fremtrædende, samfundsorganisatoriske form som modernitet og senmodernitet antager og som inkarnerer ovennævnte institutioner er ifølge Giddens na-

tionalstaten (1996). Den liberale, demokratiske og markedsorienterede nationalstat, der som administrativ form er ved at gøre sig globalt gældende, er den form, der foreløbig har vist sig mest overlevelsedygtig og i stand til at manøvrere i senmodernitetens diskontinuitet og aftraditionalisering. Men senmodernitetens forandringshastighed og rækkevidde medfører nu så store og hyppige udfordringer, at de er blevet en udfordring også for nationalstatens institutioner – heraf Giddens karakteristik af senmodernitetens som en verden, der er ”løbet løbsk” (Giddens, 1994, s. 27; s. 44).

Giddens beskæftiger sig ikke direkte med konstruktionen af sociokulturelle fællesskaber under senmoderniteten, men en række kulturanalytiske teoretikere har anvendt især begreberne om ”industrialisering” og ”kapitalisme” og de deri indeholdende samfundsmæssige konsekvenser, samt sekundært ”Statens overvågning” og ”Statens voldsmonopol” til at studere og analysere på fremvæksten af (behovet for) sociokulturelle fællesskaber især blandt unge. I de tidligere kulturanalytiske studier spiller materielle, organisatoriske og strukturelle ændringer i samfundet tæt sammen med ændringer i de mentale betingelser for subjekternes erkendelsespotentiale. Disse tidlige teoridannelser, der kommer til Danmark i 1980’erne og her indledningsvist er repræsenteret ved antologien *Ungdom – en stil, et liv* (1986), refererer i forbindelse med etablering af et egentligt kulturanalytisk kulturbegreb, til tilstedeværelsen af to konkurrerende kultursyn: på den ene side et traditionelt borgerligt kultursyn, hvor geniens unikke frembringelser af kunstneriske artefakter skabes af de få for de mange og hvis tilegnelse er udgangspunkt for den enkeltes individuelle, intellektuelle og finkulturelle dannelse (jævnfør det snævre kulturbegreb hos Fjord Jensen). Og på den anden side et lige så traditionelt marxistisk kultursyn, der argumenterer for, at frembringelsen af kunstneriske produkter er betinget af økonomiske, materiale og strukturelle forhold i samfundet hvorfor kravet om dannelse gennem finkulturelle artefakter ses som resultatet af ideologiske fejlslutninger: kunsten skal derimod være revolutionær, afslørende i forhold til den borgerlige dekadence og om muligt foregribe de socialistiske idealers virkeliggørelse.

Joi Bay og Kirsten Drotner beskriver i deres forord til antologien og med henvisning til Raymond Williams og Antonio Gramscis, hvordan kulturanalysen kobler disse to modpoler og søger at samle dem i et tredje, medierende og kulturanalytisk kulturbegreb:

”Fra den borgerlige tradition bevares bevidstheden om, at kultur udgør et særligt og et særegent område for erfaringsdannelse. Og fra marxisterne arves en anerkendelse af, at denne kulturelle erfaringsdannelse hænger sammen med og må forstås i forhold til den samfundsmæssige virkelighed. Men i modsætning til disse to traditioner levner Williams’ kulturdefi-

nition rum for en historisk dynamik ("relation mellem elementer..."). Denne dynamik gør det muligt at forstå kulturens udvikling som andet og mere end et resultat enten af begavede enere eller af økonomiske ændringer.

[...]

En vigtig teoretisk brobygger mellem kulturalisternes og strukturalisternes respektive kulturopfattelser har været italieneren Antonio Gramscis begreb om *hegemoni*. Dette er en samlebetegnelse for de måder, hvorpå herskende klasser og grupper fastholder deres magt, ikke ved hjælp af åben voldsanvendelse, men ved konsensus og borgernes "frivillige" samtykke. Teoretisk må hegemoni altså til stadighed defineres konkret i forhold til den historiske situation, mens det empiriske kun kan opretholdes, så længe magthaverne til en vis grad indoptager og tilfredsstiller almindelige menneskers behov, sådan som disse erfares med hverdagslivets, ofte ubevidste, politiske bevidsthed eller *common sense*. Hegemonibegrebet fastholder muligheden for modstand hos undertrykte grupper, men samtidig anerkendes det, at denne modstand aldrig er ubesmittet af den herskende ideologi, der kan vendes mod de undertrykte selv, hvis magtforholdene tipper." (Ungdom – en stil, et liv, 1986, s. 17 – 19)

Mens folkelige fællesskabers sociale og kulturelle arenaer således bibeholdes som et særligt område, hvori subjekternes kan håndtere deres senmoderne, erfaringer og oplevelser, og forhandle mening med disse (erfaringer og oplevelser) i offentlighed, repræsenterer industrialisering, kapitalisme, Statens overvågning og voldsmonopol de samfundsmæssige institutioner, hvis forvaltning af materielle, økonomiske og strukturelle forhold øver indflydelse på subjekternes identitetskonstruktion og de folkelige fællesskaber som sociale og kulturelle arenaer.

Det er med baggrund i dette kulturbegreb, at John Clarke og Tony Jefferson i *Ungdom: en stil, et liv* (1986, s. 53 ff.) resonerer sig frem til at en tilstand som undertrykt, domineret eller udleveret segment, samtidig efterlader de pågældende subjekter med en række forskellige og mulige bevidsthedsformer som henholdsvis domineret, medierende eller som oppositionel. I et historisk perspektiv initierer den tidlige industrialisering i samarbejde med Staten/offentlig myndighed i overgangen fra førmoderne til moderne epoke skabelsen af et moderne proletariat af besidderløse. Ved juridisk at afskaffe baggrunden for den førmoderne solidaritet på landet gennem jordreformer hvor fælles jorde lægges i private hænder, umuliggøres reelt en stor gruppe landarbejders livsbetingelser. Disse må for at overleve søge mod nye arbejdsmarkeder i byerne. Sam-

mesteds argumenterer Phil Cohen for at den fortsatte samfundsmæssige udvikling under moderne kapitalisme, radikalt ændrer på de strukturelle forhold omkring dette proletariats nye livsbetingelser (Ungdom – en stil, et liv, 1986, s. 35 ff.). Udlejringen af sociale relationer i ekspertsystemer og Statens overvågning af subjekternes kvalitet transformerer de generelle livsvilkår og -betingelser i byerne. Blandt andet betyder private entreprenørers involvering i byfornyelser, renoveringer og saneringer af de traditionelle arbejderkvarterer en kapitalisering af det fysiske rum hvori arbejderklassens storfamilier bor. Denne kapitalisering ødelægger de traditionelle arbejderkvarterer og erstatter dem med boliger, der er lagt an på (middelklassens) kernefamilier. Pointen hos Cohen er at i infrastrukturelle transformationer af subjekternes kulturelle habitat, efterlades den voksne generation principielt med to muligheder: at orientere sig opad mod middelklassen gennem anammelse af deres værdier og normer ("snobbende opad") eller at orientere sig nedad mod en oppositionel afvigerposition (det, Cohen refererer til som "lumpenproletariatet", 1986, s. 39).

Pointen hos både Clarke, Jefferson og Cohen er imidlertid, at hverken bevidsthedsformer eller sociale positioner udelukkende bliver til som reaktioner på samfundsmæssige, materielle forhold, der påvirker subjektet udefra. De forskellige positioneringer og udviklingen af bevidsthedsformer sætter subjekterne i stand til at handle, forhandle og dermed at blive delagtige i medproduktionen af de betingelser og livsvilkår, der er til rådighed. Samfundets underprivilegerede subjekter kan dermed ikke udelukkende betragtes om udleveret til et dominerende fællesskabs artikulationer og prædestinerende strukturer, men må ansues som aktivt medproducerende. Spørgsmålet er således ikke om, men hvordan og på hvilke betingelser, denne medproduktion finder sted?!

Ifølge Clarke og Jefferson (1986, s. 55 ff.) skaber ovennævnte kapitalisering og aftraditionalisering en generationsmæssig usamtidighed, hvorved de unge kommer i klemme mellem forældregenerationens arbejderpuritanisme og valgsamfundets fritidshedonisme. Den usamtidighed, der på grund af modernitetens og senmodernitetens dynamiske forandringskapacitet vokser frem mellem yngre og voksne generationers erfaringer og oplevelser, fremstår som en ambivalens mellem subjekternes individuelle identitetsdannelse og tilslutning til sociokulturelle fællesskaber. De negative effekter af især yngre subjekters emancipation kan være usikkerhed, manglende sammenhæng, eksistentiel angst i tilværelsen, samt et deraf følgende orienteringsbehov. Efterladt alene uden retningsgivende strukturer, traditionelle værdier, normer eller konventioner, der skal – eller blot kan – følges, fremtræder den sociale verden som åben, kontingent og en afgrund af frihed. Subjektets tilslutning til sociokulturelle fællesskaber kan derfor betragtes som kompleksitetsreduktion og en psykosocial aflastning gennem

praksis i en uoverskuelig valgsituation (se også Nielsen, 1993, s. 142 ff.). Dette efterlader principielt de unge med to valgmuligheder: at stifte familie tidligt – og derved reproducere voksengenerationens bevidsthedsformer – eller aktivt at tilslutte sig sociokulturelle fællesskaber og dermed åbne for forhandlingsmuligheder med omverden. Tilslutning til sociokulturelle fællesskaber udfoldes hos Clarke og Jefferson på følgende måde:

De vigtigste forskelle mellem de tre vil i idealtypisk tilfælde være følgende: de traditionelt kriminelle udgør den gruppe, hvis modstand er begrænset til deres kriminalitet. Denne kriminalitet vil i det store og hele være temmelig almindelig og traditionel i visse arbejderkvarterer – for eksempel smårapserier, biltyverier, hærværk og slåskampe. Selv om indholdet af denne type kriminalitet måske ændrer sig med tiden [...] så mener vi alligevel, at formen har ændret sig meget lidt, og at den udgør en parallel til arbejderklassens ”os-dem” bevidsthed om end i en mindre raffineret form.

Mainstream” ungdomskulturens reaktion repræsenterer kort sagt den ”uskadeliggjorte” version af afvigerstilen: den version, der er blevet købt op, rensat, gjort sikker og solgt igen til det brede ungdomsmarked. Den afvigende livsstil er blevet til forbrugsstil.

Afvigerstilen repræsenterer den mere yderligtgående version af ”mainstream” gruppens reaktion: den er ”mainstream”-gruppens afvigende forbillede og grundlægger. Dette være ikke sagt for at benægte den rolle, som de kommercielle interesser spiller i ungdomsstilarternes bevarelse, ændringer og eventuelle indoptagelse; men vi vil gerne fastholde, at der er et element af originalitet i dannelsen af sådan en stil.” (Ungdom – en stil, et liv 1986, s. 55.)

Tilslutningen til sociokulturelle fællesskaber repræsenterer således mulige sociale positioner, hvorfra det senmoderne subjekt kan forhandle og konstruere identitet, identifikation og stabilitet – for eksempel gennem konsum! (se også Ting og tingester: materielle kulturstudier, 2004, s. 16 – 18). De forskellige sociokulturelle fællesskaber forsørges i stigende grad med industrielt fremstillede æstetiske og symbolske artefakter til anvendelse i subjekternes selvkonstruktion og identifikations- eller identitetsøjemed og samtidig forsyner de sociokulturelle fællesskaber omvendt direkte eller indirekte kulturindustrien med innovative, kreative ideer, trends og nyskabelser. Folkelig praksis i sociokulturelle fællesskaber som det, der kan/skal skabe identitet, identifikation og fællesskab, begrebsliggøres derfor stadig blandt andet fra kulturpolitisk hold (jævnfør

afsnittet "Kulturpolitiske utfordringer post 2000" ovenfor) i termer af konsum – men jeg vil her bibeholde den skelnen mellem forskellige typer af sociokulturelle fællesskaber, som Clarke og Jefferson foretager. De segmenter af unge, der annammer og reproducerer forbrugerrelationer i forhold til identitetsdannelse og fællesskabskonstruktion, vil jeg fortsat referere til som "mainstreamkultur", mens de segmenter, der opponerer og afviger herfra, vil jeg referere til som "sociokulturelle fællesskaber". De kriminelle segmenter lader jeg ude af betragtning.

Selvom Giddens ikke forholder sig eksplicit til generationsmæssig usamtidighed i sin rekonstruktion af senmodernitet og dens betydning for unges behov for sociokulturel fællesskabsdannelse og identitetskonstruktion, så anvender han en terminologisk og teoretisk tilgang, der kan betragtes i forlængelse af dem, kulturanalytiske teoretikere før eller samtidig med ham benytter sig af for at studere sociokulturelle fænomener. Der ligger med andre ord en række implicite antagelser i Giddens anvendelse af begreberne "industrialisering", "kapitalisme", "Statens overvågning" og "voldsmonopol", der har med motivation af subjekternes aktive tilvalg af sociokulturelle fællesskaber at gøre og som kulturanalysen har elaboreret på.

Tidligere studier

Foruden de i ovenstående afsnit nævnte kulturteoretikere har andre beskæftiget sig med kulturanalyser og -studier gennem dekader. I efteråret 2009 afholdes konferencen *Nye kulturstudier – perspektiver og utfordringer* i den norske by Bø i Telemark for at festligholde 10 års jubilæet for kulturstudiernes etablering som videnskabeligt felt i Danmark, Norge og Sverige. I invitationen opsummerer arrangementskomiteen Kulturstudiernes historik i Europa på følgende måde:

"I 1964 ble *cultural studies* opprettet i Birmingham – i opposisjon til den snevre og ofte elitistiske forståelsen av kunst og kultur og den ofte snevre enfaglige metodikken i de tradisjonelle fagene ved universitetene, som ikke ga rom for den type tverrfaglige studier av samtidskulturen som kom til å kjennetegne Birmingham-skolen. Den nye disiplinen ble snart etablert i en rekke land og kom tidlig til de nordiske landene, der de første tverrfaglige, ofte profesjonsorienterte kulturstudiene ble opprettet i 1970-årene. Og stadig opprettes det nye tverrfaglige kulturstudier av forskjellige slag. Men det teoretiske og metodiske grunnlaget for de nye kulturstudiene er lite utforsket i Norden. Derfor setter dette seminaret fokus på nettopp det teoretiske og metodiske grunnlaget for de nye kulturstudiene og hvilke

analytiske muligheder og udfordringer de byr på.” (Nye kulturstudier, 2009)

I den anledning udgiver A.S. Sørensens, O.M. Høystad, E. Bjurström og H. Vike en monografi *Nye kulturstudier* (2008). Denne publikation fremstår som en grundbog i skandinaviske fortolkninger af kulturstudier og giver en grundig introduktion til kulturstudiernes filosofiske ophav, videnskabelige og teoretiske traditioner og historik, feltets generelle historiske udviklinger og forudsætninger, præsenterende en række af de centrale skikkelser og skoledannelser, en gennemgang af de tværvideenskabelige metodiske aspekter, samt introducerer en række emner, der står centralt i arbejdet med kulturanalyser: identitet, multikultur, konsum, livsstil, natur, krop, etc. Endelig indeholder den et bud på, hvor kulturstudierne bevæger sig hen i decennierne efter årtusindskiftet. Forud for denne konference går et tiår hvor Kulturstudier har konsolideret sig som videnskabelige felt og uddannelsesområde i Skandinavien.

I det indledende arbejde med at formulere kulturanalytiske genstandsfelter og videnskabelige værktøjer står to skikkelser helt central. I begyndelsen af 1980'erne udgiver Billy Ehn og Orvar Lövgren med inspiration fra engelske og amerikanske antropologer, etnografer og sociologer monografien *Kulturanalyse* (1982), der senere udkommer i en anden, revideret udgave som *Kulturanalyser* (2001). Disse to værker udgør stadig den klassiske, metodologiske litteratur indenfor feltet. Heri knæses principperne om kulturanalysens kulturbegreb, tværvideenskabelighed og metodetriangulering, samt forholdsvise uortodokse kildebegreb. Værkerne præsenterer kun illustrativt eksempler på konkrete studier, men gør en dyd ud af at anvende disse eksemplificerende i deres diskussion af forskellige metodiske aspekter, design og strategier.

Af konkrete kulturanalytiske studier kan i stedet for Jonas Frykman og Orvar Lövgrens monografi *Det kultiverte mennesket* (1994) fremhæves. Publikationen er et studie af hvordan middelklassen og borgerskabets livsstil i perioden mellem 1880 – 1910 gennem narrationer, spreder sig til andre dele af samfundet og derved skaber forandringer af datidens bevidsthedsformer i forhold til opfattelser af blandt andet natur, arbejde og fritid, krop, hygiejne og seksualitet, familie, etc. Hermed introduceres det historiske aspekt, som er præsent hos Ehn og Lövgren (1982/2001), men i meget større udstrækning hos Frykman og Lövgren.

Et andet eksempel på konkrete kulturanalytiske studier står den svenske professor i etnologi ved Stockholms Universitet Barbro Klein som redaktør af. I antologien *Gatan är vår: ritualer på offentliga platser!* (1995) beskriver, kortlægger og analyserer forskellige kulturteoretikere subjektets handlinger og ritualer i det offentlige rum som koloniseringsformer. At de sociokulturelle fællesskaber ikke fremstår som neutrale,

men kulturelt medproducerede er ingen overraskelse, men Klein med flere gør tillige opmærksom på, at heller ikke det offentlige rum er en neutral baggrund, hvorpå subjektet individuelt eller i kollektiver agerer. Selv lejlighedsvis kolonisering af byens rum gennem forskellige rituelle begivenheder har en række faste normer og konventioner for subjekterne karnevalistiske og bulerske optræden. Antlogien er blandt andet baseret på analyser af polterabender som offentlige, rituelle handlinger og den betydning og de roller henholdsvis protagonist, deltager – og iagttager – har henholdsvis indtager i en urban kontekst.

De første til at introducere kulturanalytiske studier i Danmark er K. Droner og J. Bay, der i 1986 i udgiver en antologi *Ungdom, en stil, et liv* med oversatte bidrag og uddrag af forskellige engelske kollegaers artikler og publikationer i og omkring Center for Contemporary Cultural Studies (CCCS) – den såkaldte Birmingham-skole – i Storbritannien. Disse tekster beskæftiger sig hovedsageligt med hvordan subjekter med arbejderbaggrund og den traditionelle britiske storfamiliekultur på grund af det, der senere kommer til at gå under betegnelsen ”social arv”, marginaliseres både i forhold til økonomiske, materielle og strukturelle transformationer af og i lokalsamfundet, i forhold til den institutionalisering, der finder sted gennem skole og uddannelse, samt gennem de sub- og sociokulturelle relationer, subjekterne selv skaber i fritidslivet. Med en retorik, der er nok så kendetegnende for perioden, finder denne disciplinering af arbejdernes kulturelle og sociale habitus sted som resultat af majoritetens udgrænsende processer, der overordnet set er bundet til borgerskabets eller middelklassens interesser i at kapitalisere samfundsmæssige og mellem menneskelige relationer. Den moderne kernefamilies værdier får som illustreret i forrige afsnit lov til at ekspandere på bekostning af arbejderfamiliens traditionelle storfamilieværdier. Disse kapitaliserings- og transformationsprocesser installeres gennem forskellige makro- og mikrokulturelle processer i de enkelte subjekter, der hermed stilles overfor valget mellem underkastelse eller udstødelse. Pointen i flere af de bidrag er som nævnt ovenfor, at det sociale og kulturelle råderum, der tilstås subjekterne og fællesskaberne, er med til at forme de aktuelle handlinger, men at subjekterne selv er aktivt medproducerende og dermed ikke udelukkende udleveret til majoritetens stigmatiserende italesættelser. Dog er det til stadighed de forskellige makrostrukturelle samfundsforhold og de måder samfundet i al almindelighed er organiseret på, der kommer til at betinge både legitime og illegitime handlinger.

En anden teoretiker, der har beskæftiget sig med kulturanalytiske studier i praksis, er den århusianske historiker Niels Kayser Nielsen. Han har i en række publikationer blandt andet afhandlingen *Fra Robin Hood til fodbold* (1992) og monografiene *Stil og Ballade* (1994), *Krop og kulturanalyser* (1997) og *Madkultur* (2003) anvendt kulturanalytiske betragtninger i sine analyser af senmodernitetens betydning for forskel-

lige aspekter af kropskultur. Nielsen placerer sig i en poststrukturalistisk position, hvor fortidens polariseringer i forhold til kropsopfattelser er forladt. I stedet for at diskutere i hvor høj grad kroppen er biologisk essentiel eller social konstruktion, indtager Nielsen en position midt imellem: det interessante er ikke gradueringerne mellem materie og forestilling, men at betragte og analysere hvad der sker i spændingsfeltet mellem de forskellige begrebskonstruktioner og italesættelser, der løbende finder sted af den menneskelige krop. Samtidig tilføres kropskulturforskningen en historisk dimension, hvor kroppen ikke betragtes som en engang given enhed, men et fænomen, der er underlagt tidsmæssige transformationer. Genstandsfelterne i dette arbejde har i sagens natur især været sportens og idrættens arena foruden andre samfundsmæssige sfærer, hvor kroppen er i (eller ude af!) centrum: fysisk arbejde, hygiejne, seksualitet, sundhed, kropspleje, madkultur, smag, etc.

Af nyere danske kulturstudier kan også nævnes Cathrine Hasse, hvis afhandling *Kultur i bevægelse* (2002) beskæftiger sig med kønnede lærerprocesser i det etablerede uddannelsessystem. Hasse er i en periode tilknyttet Niels Bohrs Institut på KU som studerende, hvor hun samtidig gennemfører et antropologisk feltstudie og en kulturanalyse af det miljø, der udfolder sig på instituttet. I dette studie arbejder hun ud fra den ”sproglige vending” hos Geertz, der kort fortalt betegner de revitaliserende tanker i antropologien om, at subjekter gennem sprog og begrebsliggørelser af dets omgivelser, spinder et netværk af betydningsdannelser omkring sig, som de indgår i. Niels Bohrs Institut er et af de gamle, hæderskronede institutter på Københavns Universitet og som sådan hersker der en maskulin kultur, der har betydning for, hvordan lærerprocesserne planlægges og tager sig ud – med deraf følgende forskellige konsekvenser for de mandlige og kvindelige studerende, der studerer her – hvilket, finder Hasse også influerer på hvem, der henholdsvis gennemfører eller vælger at afbryde deres karriereløb.

I 2008 udkommer antologien *Kampen om Ungdomshuset: studier i et oprør* (2008), der omhandler forskellig sociologiske, sociale og mediemæssige aspekter omkring ungdomshuset på Jagtvej 69 i København. De forskellige bidrag i antologien er skrevet af forskellige, tidligere aktivister fra Ungdomshuset. Selvom bidragyderne ikke postulerer videnskabelighed, fremstår de forskellige bidrag teoretisk funderede, overholdende metodologiske og analytiske imperativer og med henvisninger til relevante kilder. Monografien er således ikke et kulturstudie af de(t) sociokulturelle fællesskab i og omkring Jagtvej 69, men nærmere en kommenteret dokumentation af de begivenheder, der går forud og fører til husets rydning og aktivisternes genplacering set ud fra fællesskabets perspektiv.

Derudover har forskellige kulturteoretikere indenfor den seneste årrække gjort sig bemærket med analytiske betragtninger over kulturelle, sociokulturelle eller

”modkulturelle” fællesskaber uden at benytte kulturanalytiske studier (se for eksempel *Den borgerlige orden*, 2008). En sådan er den danske antropolog D. Nørmark fra Århus Universitet. Nørmark har studeret en række (?) unge ”modkulturer” på den yderste venstrefløj i og omkring Ungdomshuset i København. Disse studier har resulteret i en række kritiske betragtninger over disse fællesskaber virksomhed og måderne hvorpå deres aktionsformer udledes. I Nørmarks betragtninger eksisterer der i ”modkulturelle” fællesskaber som socialpsykologisk fænomen, dybt irrationelle forestillinger der tangerer religiøse verdensbilleder. De unges sociokulturelle fællesskaber omkring projekter som ATTAC, NOA, Ungdomshuset, etc. betragtes som udslag af en venstrefløjsromantik, hvis politiske indflydelse er lig nul. Ifølge Nørmark konstruerer de ”modkulturelle” fællesskaber ”samfundssystemer” og ”systemlogikker”, der ikke har ontologisk eksistens. Denne konstruktion af bagvedliggende, usynlige ”systemer” har karakter af konspirationsteorier, men er udelukkende udtryk for ”modkulturenes” egne forestillinger om et stort samfundssystem, der undertrykker subjektets frie muligheder og ønsket om at skille sig ud. Fremvæksten af alternativer til mainstreamfænomener som økologi, bæredygtig udvikling, dyrevelfærd, etc. kan dermed ikke tages som udtryk for andet end subjektets egne, distancerende handlinger, idet der ikke findes noget system at slå imod. Der er intet alternativ til den kapitalistiske orden og dermed heller ingen undertrykkelse – som Nørmark udtrykker det: der eksisterer kun frie subjekter, der handler! Den grundlæggende holdning hos Nørmark er endvidere, at de udenomsparlamentariske tiltag og ”modkulturene” repræsenterer selvbestaltede minoriteter af oplyste subjekter, der har set sandheden – men i virkeligheden er det de sociokulturelle fællesskaber og deres aktivisme, der fremstår udemokratiske, for så vidt som det danske samfund nu engang er baseret på et velfungerede demokrati med muligheder for menigmand at opnå politisk indflydelse af parlamentarisk vej.

Problemformulering

Med fremvæksten af senmodernitet, dens tendens til globaliserende standardiseringer, fordringer til individuel refleksivitet og traditionsafvikling, havner mange af de etablerede kunst- og kulturformidlingsinstitutioner i en legitimitetskrise. Det gør de, fordi disse institutioner oprindeligt etableres til en række funktioner og til at løse opgaver i moderniteten og i industrisamfundet. Disse opgaver og funktioner består blandt andet (men ikke udelukkende) af den almene befolkning moralske og kropslige disciplinering, deres omdannelse fra almue til folk – det vil sige til demokratiske, statsborgerlige og økonomiske entiteter, samt i at installere en historisk og national (dansk) bevidsthed i alle – eller med andre ord at skabe samfundsmæssighed (eller en samfundsbevarende sammenhængskraft) i en folkelig-national kontekst (Korsgaard, 1997, s. 117 ff.;

Steenberg, 1900, s. 1 – 9). I den henseende figurerer som nævnt finkulturen som dan- nelsesinstrument per se og massekulturen som finkulturens antitese.

Når betingelserne for samfundets formelle organisering og strukturering transformeres, som det sker under senmoderniteten, skaber det samtidig ændrede betin- gelser for de kulturelle ekspertsystemer – de kunst- og kulturformidlende og -produce- rende institutioner – som samfund initierer, sanktionerer og reproducerer. De sociokul- turelle fællesskaber, der tilstås plads og offentlig legitimitet under senmoderniteten, har vist sig umulige at forudsige eller imødekomme med kunst- og kulturinstitutionernes virksomhed, endsige styre med modernitetens hidtidige (kultur)politiske strategier. Transformationerne i enhedskulturen, menigmands manglende loyalitet overfor ekspert- systemernes hævdvundne myndighed og praksisser, og øgede muligheder for tilslutnin- ger til valg- og interessefællesskaber bliver hermed – tilsyneladende – hinandens forud- sætninger. I bestræbelserne på at styre ud af det dødvande som ovennævnte legiti- tetskrise medfører, begynder både kulturpolitikere, lokale myndigheder og institutioner derfor at eksperimentere med styrings-/finansierings-, produktions- og betjenings-/for- midlingsformer.⁵

De folkelige fællesskaber kan imidlertid heller ikke på deres side længere referere til *folkekulturen*, til tradition og socialitetens traditionelle organisering – andels- bevægelse, klasse og foreningsliv – da både tradition og organisation har mistet histo- risk og samfundsmæssig legitimitet. Folkeligt engagement og fællesskabskonstruktion udspringer (tilsyneladende) i stigende grad under senmoderniteten af subjekters frivilli- ge involvering og engagement, på kryds og tværs af traditionelle og interkollektive grænser, og gerne med ”multipelt medlemskab” – altså engagement i flere forskellige sociokulturelle fællesskaber samtidigt. Fællesskabet skal ikke længere som på andelsbe- vægelsen, klassen eller foreningens tid løse konkrete, materielle, økonomiske eller poli- tiske opgaver, men bibringe det enkelte subjekt en emotionel platform hvorfra identi- tetsdannelse kan finde sted. Det senmoderne samfunds sociokulturelle fællesskaber er derfor antageligvis redundante hvad angår den emotionelle side af sagen: målet er i stør- re eller mindre omfang at skabe fora, hvori mening kan forhandles lokalt, hvorigennem folkelig viden fortløbende kan skabes og hvorfra kognitive erfaringer og kropslige ople- velser kan håndteres.

⁵ - med folkebibliotekerne som eksempel: ved at indføre nye medietyper og virkeområder på folkebiblio- tekerne, ved økonomiske decentraliseringer (Jensen, 1985, s. 87 ff.), ved at gentænke publikum gennem nye artikulationer, som kunder eller borgere i stedet for låner eller bruger (Biblioteket som forvandlings- rum, 2006, s. 41 – 52) eller ved en forsøgt gentænkning af institutionsformen (Jensen, 2009). Rekon- struktionen eller gentænkningen af folkebiblioteket er imidlertid sket indenfor en kulturpolitisk ramme, der følger andre, mere overordnede politiske og samfundsmæssige tendenser – for eksempel individuali- sering (fokus på subjektet), kommerialisering (fokus på *kunden*, mellemkommunale udlignings- og beta- lingsformer) og servicering (i stedet for oplysning) – mens den kollektive meningskonstruktion og folke- lige organisering af viden, erfaringer og oplevelser i vidt omfang lades ude af betragtning.

Det interessante er imidlertid, at dele af folkekulturen som det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd indikerer, stadig har behov for og formår at finde og kolonisere ”heller”, vakuummer og lakuner, i margin af kulturpolitikens og samfunds-systemet. Disse ”heller” ligger på grænsen for både myndighedernes systemlogiske kontrolforanstaltninger og mainstreamkulturens kommercialiserende rækkevidde og derfor tager dele af folkekulturen dem i besiddelse – for en tid – både fysisk, symbolsk og ideologisk (se for eksempel bilag 4). Her kan livet udfolde sig som lokale praksisser i det civile samfund, nogenlunde på subjekterne og fællesskabernes egne betingelser og parallelt med eller i opposition til/på trods af systemlogikkens pression. Netop som ”helle” i det senmoderne samfunds formelle, hegemoniske magtstruktur spiller 1000fryd antageligvis en meget vigtig rolle.

Det accelererede civilisationstryk som jeg antager senmoderniteten udøver på subjektet, skaber trængsel i ved disse samfundets ”heller” (Elias, 1980). Jeg arbejder derfor på det analytiske plan med tre gensidigt overlappende processer, der skal sætte mig i stand til i samarbejde med de otte respondenter at skabe en narrativ (re)konstruktion af de processer, som det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd initierer. De tre processer, der bliver uddybet yderligere nedenfor, er:

- a) *myndighed gennem bevidstgørelse* (empowerment),
- b) *inklusion og eksklusion*, samt
- c) *engagement* (Engagement) og *distance* (Distanzierung).

Punkt a) skal besvare spørgsmål vedrørende subjekternes engagement og hvordan bevidstgørelse finder sted, punkt b) skal besvare spørgsmål vedrørende fællesskabets sociale integration og hvorfor/hvordan den finder sted, og punkt c) skal besvare spørgsmål vedrørende den kollektive meningsforhandling, organisering af folkelig viden, samt håndtering af senmoderne erfaringer og oplevelser.

Myndighed gennem bevidstgørelse

Ét fokus i min analyse er, hvordan betingelserne for myndighed gennem bevidstgørelse eller empowerment ser ud i et sociokulturelt fællesskab som 1000fryd. Empowerment er et begreb, der kan defineres som bestræbelser på at sætte subjekter i stand til at handle selv og med udgangspunkt i, hvor den enkelte befinder sig økonomisk, socialt og kulturelt (Andersen et al, 2003, s. 14). Formålet i den traditionelle, historiske empowermentbestræbelse er at reducere de værste følger af at befinde sig i en marginaliseret, social position under en given samfundsmæssig systemlogik. Samtidig favner begrebet subjektets bestræbelser på at erhverve sig viden om egne muligheder

og begrænsninger, herunder vilkårene for ressourceallokering. Arbejdet bestræber sig på at bryde med den strukturelle logik, der fokuserer på systemets behov for løsninger og i stedet tage udgangspunkt i subjektets ønsker og fordringer i den situation og kontekst, vedkommende nu engang befinder sig.

Hvordan konstrueres bevidstgørelsesprocesser narrativt i et senmoderne, sociokulturelt fællesskab – og med hvilke konsekvenser? Adskillige af mine respondenter udtrykker eksplicit i deres besvarelser, at fællesskabet på 1000fryd gennem perioder af deres liv har spillet endog meget centrale roller for deres erkendelse af egne positioner og værdier eller med andre ord for deres forvandling af "... andetgørelsens stigmata til varemærke" (Staunæs, 1998, s. 95). Her i et kreativt, kunstnerisk og/eller venstreo-rienteret/anarkistisk fællesskab har de unge, der identificerer sig selv som marginaliserede eller outsiders fundet et "helle", hvor deres følte eller valgte anderledeshed til dels er tolereret og accepteret blandt ligesindede – eller måske ligefrem hyldet. 1000fryd har for dem fungeret som en "safe haven" i et samfund, der opleves som tiltagende kulturelt konformt, normativt og negativt indstillet overfor alternative eksistenser, livsindstillinger og -udfoldelser. Indfaldsvinklen i et empowerment perspektiv er, at respondenter og aktivister er potentielle og gennem bevidstgørelse kan myndiggøres, men at systemlogiske, strukturelle umyndiggørelsesprocesser og ulighedskonstruktion i samfundet foregøtler subjektet frihed, samtidig med at de lokalt producerer passivitet og demotivation.

Formålet med dette fokus er at studere hvordan det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd, bestræber sig på at "vække" den enkelte til erkendelse af egen myndighed gennem bevidstgørelse og stolthed. Hvilke processer iværksætter aktivisterne/kollektivet på 1000fryd for at transformere marginaliserede respondenter og aktivisters selvopfattelse, og gøre dem stolte af deres anderledeshed? Hvordan balancerer og navigerer et sådant fællesskabs empowermentbestræbelser mellem bevidstgørelse på den ene side og farerne for indoktrinering på den anden? Og hvordan spiller det sammen med social integration i fællesskabet?

Inklusion og eksklusion

I deres arbejde med at studere de forskellige sociale mekanismer, der regerer socialiteten i forskellige fællesskaber, opererer J. Scotson og N. Elias (1994) med et begrebspar om *inklusion* og *eksklusion*. Scotson og Elias studerer i slutningen af 1980'erne, hvordan forskellige gruppedynamiske processer er aktive hos arbejderklassen i en forstad til en større engelsk by og hvordan det enkelte subjekt tilskrives habitus efter sit sociokulturelle tilhørsforhold. Der skelnes skarpt i denne arbejderklasse mellem tre forskellige tilhørsforhold med tilhørende geografisk placering og studiet afslører

hvordan de forskellige grupper i noget, der for udefrakommende ligner én samlet livsform, reelt udgrænser, marginaliserer og stigmatiserer medlemmerne af de forskellige grupper.

Inklusion betegner i den forbindelse, den modsætningsfyldte proces det er at blive optaget i og løbende deltage i fornyelsen af et sociokulturelt medlemskab. Involvering i og tilknytning til fællesskaber afhænger blandt andet af subjektets evne og vilje til at underordne sig og annamme det værdigrundlag, der omgiver fællesskabet og deles af de andre medlemmer/deltagere, samt deltagernes villighed til at forsvare disse værdier mod ude- eller indefra kommende udfordringer. Det delte værdigrundlag må derfor have en sådan karakter, at det skaber stolthed hos subjektet, så det bliver et adelsmærke eller en hædersbevisning at tilegne sig og vedligeholde dette medlemskab.

Eksklusion betegner de socialt udgrænsende gruppedynamikker, der konstrueres mellem de forskellige fællesskaber og som regulerer deres fællesskabers interkollektive relationer. I Scotson og Elias' studier anvendes disse interkollektive eksklusioner til narrativt at konstruere "de andre" med som antiteser til "vi"-fællesskabets værdigrundlag. Hos Scotson og Elias artikulerer toneangivende medlemmer af forskellige fællesskaber "de andre" meget heterogent og afvigende fra "vi"-fællesskabet. Denne retoriske mekanisme anvendes i alle de tre studerende fællesskaber, dels for at afgrænse fællesskabet indadtil i forhold til "de andre", dels for at konsolidere egne sociale positioner i en eskalerende double bind figuration – og det til trods for at forskellene mellem fællesskaberne sociologisk set, er minimale (Elias, 1997, s. 152 ff.).

Formålet med at anvende inklusions- eksklusionskonfigurationer som analytiske kategorier i nærværende afhandling er at studere ændringer i sociokulturelle integrations- og afgrænsningsmekanismer i en tid med kulturel mangfoldighed og heterogenitet. Hvilke diskursive "arketyper" konstrueres for, med og af det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd for intern inklusion – og hvem er medkonstruktører? Hvordan imødegås/imødekommes udfordringer ved udefra kommende udgrænsninger og med hvilke konsekvenser?

Engagement og distance

Hos Elias finder jeg tillige et andet begrebspar om *engagement* og *distance* (1983). Dette begrebspar betegner den pendulerende bevægelse mellem subjektiv involvering og objektiv distancering i sociale felter. Elias anvender indledningsvist begrebsparret til at beskrive de udfordringer, sociologen møder i arbejdet med at studere levet liv. Iagttageren må kontinuerligt skifte position mellem at være *subjekt i socialiteten*, hvilket vil sige emotionelt involveret og at *betragte* og *forholde sig objektiviserende* til den. Disse to positioner kan ikke betragtes som gensidigt udelukkende, men må

anerkendes som figurationer af baggrund og gestalt for hinanden. Den analytiske opmærksomhed er derfor determineret af både forskerens subjektive, emotionelt involverede oplevelser i og intellektuelt, distancerede erfaringer med folkelige fællesskaber (følelsesmæssige tilstande som glæde, begær, sorg, antipatier, sympatier, etc.) og vedkommendes videnskabelige færdigheder (krav om analytisk stringens, systematiserende overblik, evne til strukturerede fremstillinger, etc.).

Begge dele både engagement og distance er dermed til stede samtidig og påvirker resultatet – hvad enten der er tale om videnskabelige fremstillinger eller livspraksisser i socialiteten. Disse figurationer vil jeg anvende som analytiske greb på genstandsfeltet for at rekonstruere sociale processer hos det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd. Det er min ambition at studere og analysere aktivisterne offentlige forhandling af mening, deres håndtering af kognitive erfaringer og kropslige oplevelser og organisering af folkelig viden ud fra en sådan figurationstanke.

Subjekter i sociokulturelle fællesskaber er i senmoderniteten omgivet af mainstreamkulturen med liberalismes individorientering, markedsøkonomiske satsninger som grundlæggende værdier og en deraf retorisk fremstilling af det emanciperede subjekt i oplevelsessamfundet/-økonomien som kulturforbruger. Som sådan kan subjekterne – heller ikke aktivisterne på 1000fryd – frasige sig senmodernitetens indvirkning. De er på godt og ondt underlagt en hegemonisk magtudøvelse, som nationalstatens institutioner udøver i en senmoderne kontekst. På den anden side har ingen statsdannelse nogen sinde (endskønt det har været tilstræbt mange gange) formået at opnå fuld bevidsthedsmæssig kontrol med en nations befolkning. Og det er netop dér, hvor Staten eller offentlig myndigheds rækkevidde ender, at sociokulturelle fællesskaber har det med at slå sig igennem. Formålet med anvendelsen af Elias' engagement – distanceringsfigurationer er at studere, hvordan disse figurationer kommer til udtryk i respondenterne narrationer og med hvilke tanke- og handlingsmæssige konsekvenser. Involvering i sociokulturelle fællesskabers alternative livspraksisser sker per definition via nærvær og engagement, men fordrer også en distanceret refleksion og et bevidst (diskursivt betinget) valg af perspektiv: selvproklameret opposition til mainstreamkulturen eller "samfundet" som det fremstår i formålsparagraffen (bilag 5, § 2) i vedtægterne for "Foreningen Tusindfryd" fordrer refleksion og bevidsthed omkring egne handlinger og aktiviteter. Jeg vil derfor igen i kompagniskab med mine respondenter udforske de narrationer, der tillader fællesskabet at konstruere sig selv og handle som en informel struktureret institutionalisering, i modsætning til, men samtidig dybt afhængig af det omgivende samfund med dets formelle strukturer, liberale, kommercielle normer, liberalkonservative kulturpolitik, individorientering, etc. Hvilke former for viden artikuleres i den double bind relation mellem det sociokulturelle fællesskab og "de andre", og hvil-

ken rolle spiller emotioner og affekt (forestillinger om hinanden) i disse vidensformer? Hvordan håndteres i den forbindelse kognitive erfaringer og kropslige oplevelser med mainstreamkulturen – og hvilken rolle spiller de (erfaringerne og oplevelserne)?

Ud fra en antagelse om at senmoderniteten transformere enhedskulturen til mainstreamkultur, ud fra mainstreamkulturens kulturpolitiske forsøg på at forholde sig til de udfordringer som denne transformation af enhedskulturen medfører og de socio-kulturelle fællesskabers fremvækst som tegn på forskydninger i magtbalancen på det folkelige, kulturelle felt vil jeg undersøge følgende: hvilke roller spiller sociokulturelle fællesskaber i senmodernitetens kulturpolitik?

- a. Hvordan inkluderer og ekskluder senmodernitetens forskellige kulturpolitiske strategier epokalt sociokulturelle fællesskabers med- og modkulturelle praksis?
- b. Hvordan håndterer sociokulturelle fællesskaber som 1000fryd de identitets-skift, der initieres af den (lokale) kulturpolitik i forhold til mikrosociologiske processer som identifikation, institutionalisering og eksklusion/inklusion?
- c. Hvorledes kan figurationssociologiens teori (Elias) om informalitet bidrage til et analytisk ståsted, hvorfra jeg kan undersøge transformationen i socio-kulturelle fællesskabers identitetskonstruktion?

Denne analyse har til formål i et kulturpolitisk perspektiv at se på sammenhængen mellem den sociale magtbalance, udvikling af vidensformer og kollektive bevidstgørelsesprocesser. Der er tale om en kulturanalytisk afhandling.

Analysestrategi

Narrationer generelt – fortællingens magt

Hos Jerome S. Bruner betegner begrebet ”folkepsykologi” almindelige, hævdvundne holdninger og handlinger hos et sociokulturelt fællesskab (1999, s. 55 ff.). For Bruner fikserer begrebet folkepsykologi de værdier og normer, et hvert sociokulturelt fællesskab betragter som ”sund fornuft” og dermed udgangspunkt for hvordan subjekter i fællesskabet håndterer kognitive erfaringer og kropslige oplevelser og organiserer disse som folkelig viden. Pointen med at referere til sådanne sociokulturelt betingede holdninger og handlinger som folkepsykologi eller folkelig viden er at gøre opmærksom på deres delvise emotionelle og irrationelle karakter. Folkelig viden er kun lejlighedsvist determineret af systematiske observationer, analytiske tilgang og logisk tænkning – end-sige underlagt paradigmatisk konsensus eller kollektivt fornuftsbegreb. Folkelig viden er i sin natur både emotionel, associativ og irrationel, men også spundet omkring subjekternes ønsker, intentioner, behov, viljer og tro – og er tillige narrativ i sit arkaiske udgangspunkt. Konstruktion af identitet og identifikationer finder ifølge Bruner ikke sted som iboende, autopoetiske processer, men består altid af en dobbeltvirkende relationel forbindelse mellem subjekt og omverden ”indefra-og-ud” som subjektive konstruktionsprocesser og ”udefra-og-ind” som kollektive struktureringsprocesser. Identitet ”indefra-og-ud” konstrueres af subjektet som en relationel størrelse, der involverer både forestillinger om individets integritet og dets evne til at skabe mening og sammenhæng i et forsøg på at tækkes omgivelserne. Et af de mest markante træk ved selvkonstruktionens indefra-og-ud proces i et senmoderne perspektiv er, at flere teoretikere nu anerkender tilstedeværelse af en mængde varierende ”identitetsroller” hos subjektet. Den subjektive ”personlighed” betragtes i stigende grad som bestående af en mangfoldighed af ”funktioner”, der mere eller mindre uafhængigt af hinanden kan aktiveres i forskellige sociale kontekster, hvor subjektet forventes at spille forskellige og varierende ”roller”. Det er dermed ikke den samme identitet subjektet anvender i sine roller som vært, gæst, ven,

kæreste, elsker, ægtemage, barn af eller forældre til – eller i forskellige stadier af livet: barn – ung – voksen – gammel. ”Selvet” kan derfor betragtes som ”... skrøbeligt, skørt, brudt og fragmenteret...” (herefter Giddens, 1996, s.199), ikke fordi det senmoderne subjekt lider af skizofreni, men fordi identitetskernen ikke længere betragtes som fast, men kontekstafhængig og dynamisk over tid. En del af Giddens empiriske grundlag er netop den mangfoldighed af terapeutiske selvhjælpsteknikker og -materialer, der dukker op i 1990’erne for at optimere, bevare eller måske genfinde en ”bodysense”, en kropslig helhedsfornemmelse (1996, s. 120 – 125).

Nuvel, narrationer fremstår hos Bruner som folkepsykologien mest fremtrædende kommunikative virkemiddel. Ethvert subjekt må nødvendigvis forholde sig til de folkekulturelle kommunikationsprocesser, der finder sted som led i subjekternes gensidige integration i lokale fællesskaber. Ligesom kultur spiller en helt central rolle for subjektets evolutionære udvikling, indtager udviklingen af narrationer – beretningen, fortællingen, anekdoten – en central position for, hvordan mening (kan) forhandles i et offentligt rum og dermed for hvordan kognitive erfaringer og kropslige oplevelser håndteres. Narrationer er ikke faktuelle beskrivelser af empiriske hændelsesforløb. De er ikke gengivelser af forklaringer om årsag – virkning eller objektive redegørelser for holdninger, handlinger og effekt. Som form udgør de set med et kulturanalytisk perspektiv, en kontinuerlig, social og kommunikativ struktur indenfor hvilken de involverede subjekter konstruerer identitet og skaber sammenhængende mening i deres relationer til andre selvkonstruerede individopfattelser. Disse beretninger konstrueres ved hjælp af subjektive tilpasninger, justeringer, tildigtninger og udeladelser, der alle understøtter den narration som subjektet ønsker at fremføre.

Design af undersøgelsesstrategi

Ovennævnte redegørelse for fortællingernes magt har til formål at indskrive nærværende afhandling i en kulturanalytisk, metodisk tradition. Som det er fremgået af de indledende kapitler, baserer jeg mine analytiske betragtninger på et casestudie af et sociokulturelt fællesskab omkring kulturhuset 1000fryd i Aalborg. I arbejdet med at rekonstruere genstandsfeltet analytisk har det været nødvendigt at designe en undersøgelsesstrategi. Hvordan det er sket, vil fremgå af de efterfølgende afsnit.

For at styre fokus i mit indledende rekonstruktionsarbejde vælger jeg at etablere en *søgeliste*. Søgelister er et metodologisk værktøj udviklet af Billy Ehn og Orvar Lövgren (1982; 2001), der har til formål at etablere en række centrale tematiske fikspunkter for forskningsprocessen. I Ehn og Lövgrens perspektiv fremstår ethvert kulturanalytisk studium så unikt, at metodologien må tilpasses genstandsfeltet i hvert enkelt tilfælde. Målet med søgelisten er at fokusere forskerens iagttagelser, så opmærk-

somheden forbliver på lige netop de emnemæssige elementer, der er valgt ud. Søgelisten er udviklet i erkendelse af, at sociokulturelle fællesskaber (og organisationer) er så kulturelt og socialt komplekse størrelser, at det er umuligt at ”få det hele med”. Ehn og Lövgren betragter etablering af søgelister som et muligt første skridt i en planlægnings- og undersøgelsesproces: at søgelisten i sig selv er et produkt af observatørens kulturelle baggrund, illustrerer samtidig nødvendigheden af en kontinuerlig bevidsthed om den kulturelle bias og en grundig argumentation for valgene.

Søgelisten er således en arbejdsmetode, der kan fokusere forskerens indledende rekonstruktioner af empirisk data, men som kun kan forstå ud fra sin tætte relation til den analytiske proces. Ud fra kulturanalysens videnskabsteoretiske ophav i et spændingsfelt mellem strukturalisme og konstruktivisme kan forskeren, observatøren og/eller interviewerens aldrig gøre sig fri af den sociale interaktion med sit subjekt, men må finde sig at være medproducerende af og i de sociokulturelle ”virkeligheder”, der produceres. Det er med andre ord umuligt at betragte de forskellige faser – rekonstruktion, analyse og fortolkning – som andet end cirkulære processer, der kontinuerligt indvirker på og udvikler hinanden. Det kan derfor være både relevant og analytisk givende at holde sig den analytiske strategi for øje allerede tidligt i indsamlingsfasen og her fokusere på, hvilke elementer i fællesskabet der opfører sig *bemærkelsesværdigt* og hvorfor gør de det.

Omvendt er søgelisten ikke mere rigid, end at den tillader en vis dynamik og fleksibilitet. Søgelister er ikke autoritative, men må anvendes sammen med andre deskriptive og dekonstruerende tilgange til genstandsfeltet. En variation i metodologiske tilgange skal sikre at de forskellige rekonstruktioner af genstandsfeltets mangfoldige kulturelle værdier, bliver repræsenteret og få ”stemme” i den samlede analyse. For at håndtere denne mangfoldighed af empirisk materiale, er det nødvendigt med en gennemgribende sprogliggørelse af genstandsfeltets rekonstruktioner eller repræsentationer. Dette arbejde refererer Ehn og Lövgren til som en forpligtigelse til at foretage ”tætte beskrivelser” (2001, s. 21 ff.) af genstandsfeltet. Tætte beskrivelser omfatter forholdsvis detaljerede, sproglige repræsentationer af det studerende fællesskab og sigter dels mod at rekonstruere iagttagelserne som tekst for en videre analyse, dels mod at lade denne rekonstruktion foregå i en gensidig forståelse med respondenter tilhørende det pågældende fællesskab. Søgelisten består af et ”hensigtsmæssigt antal” begreber og/eller diktonomier, hvis indhold er analytisk interessant ud fra en forskningsmæssig synsvinkel og valg (til besvarelse af problemformulering og forskningsspørgsmål). Samtidig

bør de tage udgangspunkt i centrale tematikker, der fremstår som vigtige for de studerede subjekters liv og hverdag.⁶

Igennem observationsperioden etablerer jeg fire af sådanne tematiske klynger på min søgelist. Disse klynger, der alle bygger på en meget foreløbig analyse af observationer og narrative repræsentationer i form af løse samtaler med aktivister, brugere, deltagelse i mødeaktivitet, etc., betegner alle områder, der bliver gjort til genstand for tilbagevendende diskussioner i kulturhuset og dermed tiltager sig social opmærksomhed. Jeg opererer herfor med følgende fire emner på min liste: *menneskesyn, organisation, samfundssyn og æstetik*:

- formålet med den første dimension er at studere, i hvilke diskursive kategorier det sociokulturelle fællesskab betragter subjekter: er subjekter gode, onde, potentielle, neutrale, åndelige, etc.?
- formålet med den anden dimension er at studere i hvilke diskursive kategorier det sociokulturelle fællesskab betragter institutionaliseringer: er organisationer gode, problematiske, en fordel eller en løsning – og hvad er deres antiteser?
- formålet med den tredje dimension er at studere i hvilke diskursive kategorier samfundet artikuleres: fremstår samfund og samfundsmæssighed som en omsiggribende modspiller, en ligeværdig modspiller, en værdig medspiller – eller som en figuration af det sociokulturelle fællesskab?
- og formålet med den fjerde dimension er at studere, hvilke diskursive kategorier af grimt og smukt, der er til det sociokulturelle fællesskabs rådighed.

Da forskningsprocesser i et kulturanalytisk perspektiv som nævnt ikke er eller kan være stringent lineære, kan det være relevant at indføje, at den aktuelle søgelist kommer i stand på baggrund af mine indledende teoretiske studier og at den revideres løbende i de første måneder af observationsperioden. Den mest gennemgribende revision er, at jeg skriver søgelistens fjerde tematik ”æstetik” ud af listen som selvstændigt fokusområde. Det gør jeg, fordi det viser sig at æstetiske symboliseringer og identitetsmarkører, spiller en gennemgribende rolle i mange af de relationer, som aktivisterne

⁶ Ehn & Lövgren nævner 13 forskellige sådanne ”tematiske” klynger, der har dannet baggrund for deres teoretiske arbejder, dog vedhæftet to advarsler: 1) enhver forskningsproces må nødvendigvis etablere sine egne klynger og 2) enhver form for klynge er nødvendigvis udtryk for en kulturel bias, der må medtænkes i analysen. (Ehn & Lövgren, 2001, s. 21 – 30 og Ehn & Lövgren 1982, s. 24 – 26)

og respondenterne har på de tre andre områder: deres opfattelse af subjekter, af organisationer og af samfundet. Jeg lader derfor tematikken ”æstetik” repræsentere kommunikativ, symbolsk form hvorigennem det sociokulturelle fællesskab kommunikerer med omverden.

Feltobservationer

Som del af det empiriske arbejde har jeg valgt at gennemføre en række feltobservationer i genstandsfeltet i det sociokulturelle fællesskabs kulturelle omgivelser. Ifølge S. Kristiansen & H. K. Krogstrup (2002, s. 7) er intentionen med observationer at dokumentere daglige rutiner og vanemæssige handlinger på nærmeste hold. Herigennem er det teoretisk muligt at opnå større indsigt i og forståelse for disse aktiviteter og deres betydning som meningsgivende handlinger. Der kan ifølge Kristensen og Krogstrup hæftes følgende fire karakteristika på observation som forskningsmæssig praksis, der samtidig kvalificerer iagttagelse som videnskabelig metode:

- ”For det første udfører den deltagende observatør sin observation i sociale miljøer, som han eller hun ikke på forhånd er involveret i. Det vil sige at hans eller hendes personlige identitet, status, karriere, og venskabsforhold eller lignende ikke direkte er knyttet til dette miljø. Det modsatte er ofte tilfældet ved hverdagens observatører
- For det andet deler hverdagens observatører oftest en række fælles, selvfølgelige baggrundsantagelser med aktørerne i feltet, og det er blandt disse mere eller mindre bevidste antagelser, som forskeren er på udkig efter
- For det tredje har forskeren mulighed for at bruge væsentlig mere tid på at observere end den opmærksomme hverdagsobservatør.
- For det fjerde (om måske vigtigst af alt) er den videnskabelige observatør langt mere systematisk og grundig i gennemførelsen af sine observationer end observatører i hverdagslivet.” (Kristensen & Krogstrup, 2002, s. 10)

Den første betingelse er åbenbar i min omgang med genstandsfeltet. Ved at forlade de vante rammer for mine daglige aktiviteter Det Informationsvidenskabelige Akademi (det tidligere Danmarks Biblioteksskole) i Aalborg sætter jeg mig selv i en situation, hvor jeg ikke er bekendt med de lokalt gældende værdier og normer, der definerer og strukturerer de observeredes subjekters individuelle eller kollektive erfaringer og

oplevelser, eller betingelserne for subjekternes indbyrdes kommunikation og meningsforhandling. Observationerne kan derfor i første omgang fungere som min ”murbrækker” ind i det sociokulturelle fællesskab. De skal akklimatisere mig i forhold til den herskende norm. Jeg må på en eller anden vis finde en platform i praksis, hvorfra jeg kan observere og jeg må dertil udvikle en kulturel ”finderspidsførmelse” i forhold til at udvikle mulige relevante tematiske fokusområder (en søgelse), samtidig med at jeg indgår i de sociale processer og lærer værdier og normer at kende – og kontinuerligt holde mig disse for øje, så de ikke opnår karakter af ”selvfølgeligheder”. Det vanskelige ud fra et analytisk synspunkt er i starten at skille relevant fra irrelevant information, når nu jeg har så lidt kendskab til genstandsfeltet, som tilfældet er. Dette er den direkte anledning til, at søgelsen må justeres adskillige gange i den indledende fase, men også at den er gavnlig: med søgelsen ved hånden er jeg dagligt tvunget til at reflektere over mine tematiske valg, fravalg og terminologi. Og selvfølgeliggørelsen undgås, idet min observationsperiode og dermed også de sociale relationer afbrydes efter i alt ca. 10 måneder.

Den anden betingelse er, at fokus faktisk kan holdes. Da dagligdagens trivialiteter tenderer til at slukke for vores opmærksomhed overfor det kulturelle indhold i hverdagens rutinemæssige gøremål (Ehn & Lövgren, 2001, s. 7 – 9), fungerer miljøskiftet som katalysator for en skærpet iagttagelse. Ved at bytte min daglige, indforståede, sociale og kulturelle kulisse på Det Informationsvidenskabelige Akademi ud med en, der er mig essentielt fremmed, opnår jeg, hvad jeg med et begreb hentet i kulturpsykologien vil referere til som ”turiststatus”. Det bliver muligt for mig at indtage den fremmedes position: en hypersensitiv nyfgenhed, en skrækblandet fascination af det nye og tilsyneladende (umiddelbart) uforståelige og en skeptisk erkendelse af det principielt begribelige (Hastrup, 2004, s. 15 – 16) og legitime i mødet med det fremmede, som turist eller den rejsende oplever (Hansen, 1998, s. 54 – 61).

Synlig observatør med aktiv deltagelse

I forhold til tredje og fjerde betingelse har jeg valgt systematiske observationer af og deltagelse i både hverdagsaktiviteter af mere ”triviel” karakter og i arrangementer af mere spektakulær karakter. De bagvedliggende organisatoriske, arbejdsmæssige og sociale processer, der går forud for de forskellige aktiviteter, der afholdes i kulturhusets regi iagttages og føles på afstand, idet disse antageligvis indeholder kulturelle elementer, der kun kan iagttages og rekonstrueres narrativt gennem aktiv deltagelse ”på lige fod” med respondenter og aktivister – og det tillader min tidshorisont mig ikke. De forskellige kulturelle arrangementer, koncerter (eller dele af koncerter) udstillinger, festivaler, etc. er fulgt partielt for at opleve stemninger i kollektivet. Da jeg i udgangs-

punktet er interesseret i hvordan respondenter og aktivister håndterer senmoderne erfaringer og oplevelser, forhandler mening i en offentlig kontekst og hvordan de organiserer folkelig viden, har de fremherskende aktiviteter været af organisatorisk art (mandagsmøder), sociale arrangementer (folkekøkken) og kulturelle arrangementer (musiske arrangementer, koncerter eller dele af koncerter, udstillinger som led i festivaler, etc.).

Den tredje betingelse har således affødt følgende aktiviteter: en indledende feltobservationsfase hvori jeg over en ca. 7. måneders periode (september 2006 – april 2007) har været partiel aktivt deltagende på forskellige tidspunkter og til forskellige arrangementer/begivenheder på kulturhuset som synlig observatør. Feltobservationer af Kulturhuset er gennemført, hvor min tilstedeværelse på Kulturhuset har været formidlet, kendt og accepteret af aktivisterne. Herefter følger en interviewperiode på ca. 3 måneder (maj 2007 – juli 2007), hvori jeg har bedt 8 respondenter om at fortælle om deres erfaringer og oplevelser med det frivillige engagement på 1000fryd. I alt ca. 10 måneders studier i felten. Den anvendte metode bygger på rollen som synlig observatør med (partiel) aktiv deltagelse i gruppens kulturelle omgivelser.⁷

Jeg har valgt at være ”partiel aktivt deltagende”, hvorved jeg lejlighedsvist har indgået i organisatoriske og praktiske aktiviteter som observerende deltager ved at gennemføre aktiviteterne og samtidig distanceret kunne observere på de sociale ”spil”, rollefordelinger og processer bag kulisserne ved de forskellige arrangementer og på det blik som aktivisterne har. På aktionsforskningslignende vilkår reproducerer jeg de sociale og kulturelle processer sprogligt som jeg samtidig med bliver en del af, i det socio-kulturelle rum som 1000fryd udgør rammen om.

Jeg har tillige valgt at gennemføre studierne som synlig observatør, dels fordi min fysiske fremtræden i form af manglende uniformering og især alder stikker af fra normen, dels fordi fællesskabets udstrækning ikke er større end at en eventuelt afsløring af skjult iagttagelse hurtigt ville spredes og dermed potentielt kunne ødelægge mine studier og dels – og vigtigst af alt – af etiske grunde: der er ingen relevante videnskabelige begrundelser for at gennemføre den type iagttagelser, jeg har foretaget med skjult observatør!

Jeg har derudover valgt at gennemføre feltstudierne i det studerede socio-kulturelle fællesskabs kulturelle omgivelser og det vil sige i de forskellige miljøer, respondenter og aktivister nu engang befinder sig i. Det sociokulturelle fællesskab er i høj grad betinget af Aalborg bys som urban scene og derfor har jeg bestræbt mig på at lade stedets/stedernes arkitektoniske og rumlige elementers indflydelse på kropslig aktivitet og social handlen blive åbenbare. Den sceniske forståelse og individuelle iscenesættelse

⁷ For en mere dybdegående diskussion af de forskellige observationstraditioner og – muligheder samt deres teoretiske ophav, se Kristiansen og Krogstrup, 2002, s. 48 ff.

er væsentlige dele af de(n) narration(er), der formidles og indeholder tillige politiske, ideologiske, sociale og kulturelle manifestationer (jævnfør Ting og tingester, 2004, s. 41 – 42). Fordi byen er det sociokulturelle fællesskabs kulturelle miljø, er det her observationer, deltagelse og interviews foregår. Det vil sige at også Det Informationsvidenskabelige Akademi (Danmarks Biblioteksskole) i Aalborg bliver inddraget som ramme, dels fordi et af interviewene foregår hér, dels fordi en del af aktivisterne på 1000fryd er under uddannelse og på grund af sociale relationer bevæger sig hjemmevandt på byens uddannelsesinstitutioner, hvad tilfældet er med flere af respondenterne og dels fordi det Informationsvidenskabelige Akademi (Danmarks Biblioteksskole) også er en del af Aalborg bys urbane kulisse.

Feltarbejde i kulturelle omgivelser vanskeliggøres af to forhold: dels den (som regel) manglende kendskab til tingenes orden, der hersker hos iagttagere af sociokulturelle fællesskaber og dels faren for på sigt at indoptage værdier og normer og konvertere kulturelt – eller ”go native”. Sikkert er det da også, at den første tid er vanskelig at overskue: hvad er relevant at notere, hvad er væsentligt at rekonstruere og hvad er essentielt at analysere i forhold til mit oplæg/problemformulering? Jeg er på udebane og forstår ikke nødvendigvis aktivistersnes sympatier og antipatier, aversioner og reaktioner på og mod forskellige andre sociale fællesskaber i byen (for eksempel AaB-supporterne) myndighederne (for eksempel politiet) eller interne stridigheder af personlig art (”de politiske” versus ”de gamle”), fordi jeg ikke har adgang til den fælles folkelige viden og de kognitive erfaringer og kropslige oplevelser som aktivisterne har, hvad enten det er i primær eller formidlet, narrativ form. I den fase har jeg igen god brug af søgelisten. Men også fordi det informationsmæssige ”overload” eller sansemæssige bombardement er overvældende og aftvinger en iagttagelsesmæssig stringens. Det har fra begyndelsen været nødvendigt at tænke i forskellige former for mønstre og at fokusere på og efterprøve de elementer, der i en uendelig række af kaotiske iagttagelser er dukket op, ud fra min kulturanalytisk inspirerede overbevisning om, at de forskellige hændelser på hver sin vis må give mening og har betydning i aktivistersnes dagligdag. Problemstillingen omkring kulturel konvertering er i nærværende studie teoretisk, idet det som nævnt må bemærkes at aktivistersnes gennemsnitligt er 10 – 15 – 20 år yngre end mig og alene af den grund befinder sig i helt andre livshistoriske faser!

Til støtte for mine narrative rekonstruktioner af de forskellige, partielle interesseområder i genstandsfeltet, har strategien med at udarbejde en søgeliste vist sig uovertruffen. Dens dekonstruerende effekter har, sammenholdt med en fortløbende fokus på observatørens/forskerens egen rolle, gjort det muligt at etablere et hensigtsmæssigt undersøgelsesdesign. Tilstedeværelsen i ”normaliteten”, ”det selvklare” og ”den banale hændelsesløshed” og mit epistemologiske udgangspunkt i kulturanalysens viden-

skabeligteoretiske tradition, betyder som nævnt, at det ikke er mulig at adskille det analytiske fra det dokumentariske arbejde. De empiriske feltstudier er anvendt til "... detaljrikt (at) dokumentera det alldagliga..." (Ehn & Lövgren, 1982, s. 18). Dette arbejde har vist sig at være et væsentligt bidrag i forarbejdet til og kvalificering af de planlagte interviewes.

Narrative interviews

For at få et dybere kendskab til aktivisternes socialitet og kulturalitet har jeg, som det tredje led i min metodik, valgt at gennemføre en række "narrative interviews". Da formålet med nærværende afhandling er at studere og analysere på et socio-kulturelt fællesskabs offentlige forhandling af mening, håndtering af senmoderne erfaringer og oplevelser og organisering af folkelig viden, forekommer det mig indlysende at vælge en interviewform, der ligger sig tæt op ad den forhandlingssituation, der formodentlig finder sted som led i almen socialisering: at fortælle historier, anekdoter, genfortælle handlingsforløb etc. er jævnfør Bruner (1999, s. 57 – 58) centrale, diskursive handlinger i enhver form for socialitet.

Interviewperioden forløber som nævnt over fire måneder i perioden april – juli 2007. Respondenterne er fundet på samme måde som deltagere til andre arrangementer og events på 1000fryd: ved et opslag med en kort beskrivelse af projektets karakter og interviewets form, samt dets formål og anvendelse. Over ca. 14 dage skriver forskellige respondenter sig på (14 i alt), hvorefter arbejdet med at træffe aftaler og mødesteder begynder. Da interviewene finder sted i eksamensperioden og op mod sommerferien 2007 ender jeg op med at få aftaler med 8 respondenter. Som katalysator for respondenternes narrationer producerer og distribuerer jeg, inden begyndelsen på interviewperioden, en række spørgsmål, en interviewguide, som de kan tage udgangspunkt i. Disse spørgsmål er som følger:

Hvordan du kom i kontakt med 1000fryd og/eller miljøet omkring det?

- *Fortæl lidt om dine oplevelser med og på stedet.*
- *Fortæl lidt om de mennesker du møder på 1000fryd.*
- *Fortæl lidt om den stemning eller atmosfære, der hersker på stedet.*

Hvad betyder 1000fryd for dig?

Spørgsmålene afspejler den tematiske fokusering og de analytiske fikspunkter, der er resultatet af fokus i min søgelist: *menneskesyn, samfundssyn, organisation og æstetik* – ikke eksplicit, men indenfor en forståelsesramme hvorfra holdninger til

søgelistsens emner kan rekonstrueres. Foruden at reducere kompleksiteten har interviewguiden det formål at fokusere respondenternes autobiografiske fortællinger, så de i hvert fald indledningsvis forholder sig til min overordnede, valgte tematik:

”Når vi metodisk nærmer os den sociale virkelighed i dens konkrete udformninger, kan vi principielt vælge mellem to tilgang, uanset om vi er historikere eller sociologer: vi kan så at sige betragte den ”udefra” ligesom et landskab, man ser ned på. Så lægger vi mærke til de store strukturer, hierarkier og funktioner, institutioner og organisationer, protagonister og hjælpere. Sandsynligvis har dette altid været den gængse betragtningsmåde i begge discipliners historie. Eller vi kan iagttage virkeligheden ”indefra”, med de sociale aktørers øjne, dem der må handle praktisk, retfærdiggøre og tolke på deres måder at handle på og selvfølgelig også have en forestilling om, hvad social virkelighed er, ligegyldig om den modsvarer iagttagelserne udefra eller ej.” (Alheit, 2005, s. 127)

Det narrative interview er en metode til at studere og rekonstruere livshistorier på, på nærmeste hold og med udgangspunkt i respondenternes egne præmisser. Dette arbejde finder sted som min artikulering og sproglige rekonstruktion af respondenternes kognitive erfaringer og kropslige oplevelser fra kulturelle aktiviteter og social handlen, men i tæt samarbejde med dem. Indeholdt i ovennævnte citat af Peter Alheit ligger da også en anerkendelse af subjekternes forestillingsevne og den indflydelse disse evner har på ”virkelighedenskonstruktion”. Derfor eksisterer ”falske” bevidstheder eller løgn ikke som empiriske problemer, idet narrationer altid må opfattes som sprogligt rekonstruerede repræsentationer af viden, erfaringer og oplevelser. Tværtimod må narrationer betragtes som narrative sandheder; som respondenternes subjektive og individuelle artikulationer af egne oplevelser under skyldig hensyntagen til både kollektive og individuelle værditilskrivninger og verbalformer, samt genrens præmisser og form (jævnfør Bruner, 1999). Hvor meget respondenterne end, bevidst eller ubevidst, ”tager fejl” i forhold til videnskabelige beviser eller paradigmatisk usandsynliggørelser i vore hverdagsbetragtninger eller lyver, er narrationer ikke desto mindre underlagt afgørende og direkte indflydelse fra sociokulturel praksis. Den fond af folkelige muligheder for aktion og reaktion (Bruner, 1999, s. 45 – 46), der står til vores disposition, er i den grad betinget af hverdagen rutiner og kollektive forhandlinger.

Med det narrative interview anlægger jeg som forsker derfor et ”skyttegravsperspektiv”, der går ud på observere genstandsfeltet via et stedfortrædende blik i øjenhøjde med mine respondenter og for at iagttage iagttagelsen, jævnfør

kulturanalysens præmisser ovenfor. Forskerens opgave er i forbindelse med respondenternes fremførelser af deres ”autobiografiske hovedhistorier” at reducere sin egen kommunikative interferens. Det sker i erkendelse af, at sociale forhold er medkonstruerende i alle former for undersøgelsesmetoder; spørgsmål er ikke og kan ikke være værdineutrale fordi forskellige former for sympatier og antipatier, ”kemi” mellem interviewer og respondent, etc. altid spiller ind – og fordi dialog også er underlagt magtudøvelse. Resultatet af en empirisk undersøgelse vil derfor altid være en rekonstruktion, hvor det sociale mellemkomst mellem interviewer og respondent må medregnes. At ophæve den rekonstruerende effekt er ikke mulig, men formens anvendelighed legitimeres gennem min systematiske reducerede delagtighed og bevidstheden om min medproducerende effekt. Derfor består min metodik også af forskellige teknikker, der skal sikre en tilnærmelse til respondenternes ekspertvurderinger og fortolkninger i forhold til de(n) personlige viden, erfaringer og oplevelser, der indlejres i narrationen.

Narrativ teknik

I antologien *Livshistorisk fortælling og fortolkende socialvidenskab* beskriver Anders S. Andersen og Kirsten Larsen på baggrund af Fritz Schützes arbejder, hvordan livshistoriske interviews konkret kan tages i anvendelse. Jeg vælger at udarbejde et undersøgelsesdesign for gennemførelse af de narrative interviews og baserer det på Andersen og Larsens skabelon for metodologiske anbefalinger (Andersen & Larsen, 2005, s. 104 – 105). Metodologien omkring det narrative interview forholder sig til den fortløbende diskussion om, hvordan ”det, derude” – praksis, levet liv, eller ”virkeligheden” – kan rekonstrueres sprogligt, men undkommer naturligvis ikke det forhold, at forskeren gennem sin tilstedeværelse i socialiteten bliver medproducerende. Denne diskussion vil jeg ikke bidrage yderligere til, blot konstatere at der er forskellige videnskabelige indfaldsvinkler til det narrative interviews potentialer og at jeg betragter min sociale medkonstruktion som et vilkår i dette studie. Jeg hæfter mig ved metodikkens opmærksomhed på, at narrationer konstrueres af både individuelle udlægninger af kognitive erfaringer og kropslige oplevelser og af folkelig viden (inde-fra-og-ud), samt af de samfundsmæssige betingelser for mulige narrationer (udefra-og-ind):

”Schützes teoretiske nøglebegreb i forhold til forståelsen af denne sammenhæng er ”biografiske processtrukturer”. Han definerer biografiske processtrukturer som relationen mellem på den ene side de sekventielle hændelsesprocesser i livsforløbet og på den anden side deres segmenterende reproduktion i fortællingen og de dertil knyttede reflektive erfaringskvali-

teter. *Processtrukturer sammenknytter hændelserne i det levede liv med dettes samfundsmæssige betingelser, der ordner erindringer om livet ved at benytte kulturelle skabeloner for livsfortællinger, og de henviser desuden til normative rammer for reflektiv vurdering af de hændelser, individet har været involveret i.*” (Livshistorisk fortælling og fortolkende socialvidenskab, 2005, s. 13 – min kursivering)

Narrationer er underlagt en bestemt mulighedshorisont for rekonstruktioner af fortællinger med livshistoriske karakteristika, hvorom der ovenfor hersker folkelig enighed (jævnfør Bruner, 1999): de ”biografiske processtrukturer” har gennemæssige karaktertræk, som dels er bestemmende for hvordan narrationer rekonstrueres, dels for hvordan de formidles og afkodes og dels for det indhold protagonisten fylder i narrationen. Det narrative interview omfatter ifølge Andersen og Larsen (2005) tre autonome, men indbyrdes relaterede aktiviteter, der alle har til formål at præcisere og uddybe respondentens narration:

- 1) ”*Den autobiografiske hovedfortælling*”
- 2) udfoldelsen af det ”*tangentielle fortællepotentiale*”, samt
- 3) ”*abstraherende beskrivelser og argumentation.*”

Princippet i det narrative interview er som nævnt at reducere de socialt konstruerende effekter af almindelig, dialogisk interaktion. Derfor foregår autobiografiske beretninger intentionelt og i hvert fald indledningsvis som respondenters monologer. Den autobiografiske hovedfortælling forløber, for så vidt det er muligt og hvis det skønnes hensigtsmæssigt, uden afbrydelser. Med mindre respondenterne fortaber sig i alt for associative, tankemæssige spring, der bliver uforståelige, vildledende eller umulige at følge, vil interviewet have karakter af autonom fremført enetale. Intervieweren: ”... giver tegn, som demonstrerer interesse og forståelse, og afbryder kun fortællingen, hvis det bliver vanskeligt at følge med.” (Andersen & Larsen, 2005, s. 104).

I interviewets anden del forsøger intervieweren at få respondenterne til at udfolde ”det tangentielle fortællepotentiale”. Intervieweren beder respondenterne vende tilbage til fortællelinjer eller sideberetninger, der er slået an i hovedfortællingen, men som respondenterne afbryder eller censurerer på grund af relevansbedømmelse, traumer eller tabu. At det har narrativ værdi fortæller selve anslaget, hvorfor intervieweren forsøger at nærme sig dette potentiale gennem en mere traditionel, forskningsmæssig og dybdegående dialogproces. Intervieweren spørger ind til disse sidefortællinger eller fortællelinjer hver gang der er opstået: ”... manglende plausibilitet og vaghed, fordi de

hændelser, der fortælles om, har været smertelige, stigmatiserende eller vanskelige at legitimere, og endelig på steder hvor den interviewede selv har signaleret, at hændelsesforløbet ikke har været gennemskueligt.” (Andersen & Larsen, 2005, s. 105). Disse efterfølgende og dybdegående interviewspørgsmål skal være narrative i deres struktur, så de leder respondenterne tilbage til den erindring, der afstedkom anslaget, for eksempel konkret ved at gentage ordlyden i den sidste passage med opfordring til at gentage eller uddybe derfra.

I interviewets tredjedel forsøger interviewerens at inddrage respondenterens argumentation perspektiverende: ”Det drejer sig her om at benytte den interviewedes forklarings- og abstraktionsevne som ”ekspert” og ”teoretiker” vedrørende respondenterens eget selv og udviklingen af egen situation” (Andersen & Larsen, 2005, s. 104 – 105). Formålet er at indhøste respondenterens refleksive overvejelser og abstraktioner, i forbindelse med bevidst fokusering på livshistorien, som et led i den autobiografiske proces. Det er her, i den afsluttende fase af det narrative interview, hvor det er respondenterens egne refleksioner, der bringer processen videre og hvori interviewerens fungerer som katalysator, at processen får karakter af ”aktionsforskning”. Katalysatoren består i at tage udgangspunkt i hovedfortællingen og det tangentielle fortællepotentiale ”beskrivelses- og teoripotentiale”, hvilket vil sige efter højdepunkter i den fortløbende fortælling, forskellige livshistoriske perioder eller afsnit og/eller steder, hvori den subjektive kontekst fremkommer.

I forhold til den empiriske del af studiet har jeg fulgt ovennævnte arbejdsgang, dog med en række justeringer. Ved gennemførelsen af hovedfortællingen vælger jeg at lade mine aktiviteter bestå i aktiv lytning og i processen arbejde med at definere de sideløbende og ikke-afsluttede fortællinger, der udgør det givne interviews tangentielle fortællepotentiale. Dette er muligt, idet interviewene båndes. Første og anden del af processen bliver således gennemført i umiddelbar forlængelse af hinanden. Herved opnår jeg, at respondenterne har de stemninger og motivationer, der slår fortællingen an i frisk erindring, men også en mulighed for at censurere den. Det sker i hvert fald i ét konkret tilfælde, hvor tilbagevending til et ”tangentielt fortællepotentiale” bliver afvist: jeg er (stadig) for fremmed og fortællingen kommer for tæt på et personligt traume eller tabu.

Den responsløse monolog viser sig som en udfordring for en god del af respondenterne såvel som for mig som interviewer. Det er tydeligt i begyndelsen af processen, at de sociale normer for kommunikativ gensidighed er dybt indlejrede i subjekter som sociale væsener. Det er kun med øvelsen, at situationen ændres til det bedre – for interviewerens. Dog forløber de allerfleste interviews relativt problemfrie efter lidt

famlende indledninger om end længderne varierer meget. Afhængig af respondenternes selvstændighed og mod afsluttes første del af interviewseancen autonomt, eller når respondenterne begynder at pege på afslutningen i form af ”koda”, en ”fortællermæssig reprise”. De fleste formår at afslutte af sig selv inden da, i reglen efter 45 minutter til 1½ time.

Efter mine bearbejdninger af de ”autobiografiske hovedhistorier” hvor jeg ved hjælp af respondenternes uddybende beskrivelser af det ”tangentielle fortællepotentiale”, har rekonstrueret narrationerne i almindelige prosa, er respondenterne atter spurgt til råds. Sidste del af interviewseancerne, de ”abstraherende beskrivelser og argumentation”, har fundet sted som e-mailkorrespondance subsidiært telefonisk kontakt, hvorigennem jeg i samarbejde med respondenterne har bearbejdet mine sproglige bearbejdninger af deres narrationer. Resultatet af dette arbejde varierer fra ingen yderligere kommentarer til forholdsvis omfattende uddybninger og redegørelser. De afsluttende kommentarer er herefter blevet indføjet i de transskriberede interviews, så de fremstår som sammenhængende narrationer eller livshistorier (bilag 1). Denne sidste bearbejdning af respondenternes sprogliggjorte narrationer til prosa er ikke strengt nødvendig, set ud fra et videnskabeligt perspektiv, men er gennemført af analytiske hensyn: arbejdet med transskribering og transformering har givet mig et solidt kendskab til den indholdsmæssige essens af interviewene.

Design af analysestrategi

Når narrationer forekommer analytiske interessante i studier af sociokulturelle fællesskaber, skyldes det en antagelse om, at narrative rekonstruktioner af begivenhedsforløb, udgør en arkaisk, folkelig kommunikationsform. Det er gennem gode historier at subjekter gennem århundreder, har været kommunikativt tilgængelige for hinanden. Analytiske dekonstruktioner af narrationer – af deres strukturelle forhold, sekventialitet, den anvendte terminologi, de anvendte metaforer og symbolske karakteristika, etc. – er derfor nogle af de redskaber, kulturanalysen anvender for at beskrive hvilke kendetegn, processuelle relationer mellem subjekt og fællesskab har. Dekonstruktion af narrationer sker ud fra en antagelse om at sproget både spejler universelle, normative fordringer og mere partikulære, folkelige erfaringer og oplevelser på én og samme tid. Den kulturanalytiske interesse for narrationer antager, at respondenter på grund af den sproglige rekonstruktionsproces, altid ”siger mere” end det umiddelbart fortalte – om sociale og kulturelle forhold. Dette ”betydningsoverskud” begrundes med respondenternes behov for at gøre sig kommunikativt tilgængelige gennem diskursive, metaforiske og symbolske valg og for at forhandle mening offentligt. Men også det forhold at subjekters håndtering af kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i socialiteten kan gen-

findes som sproglige repræsentationer i narrationer, er kulturanalytisk interessant. En del af subjektets måde at håndtere kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i senmoderniteten vil dermed afleje sig i de narrationer, vedkommende er i stand til at skabe. Sociokulturelle fællesskaber udgør en arena hvor erfarings- og oplevelseshåndtering og meningstilskrivning finder sted i en offentlig sfære og udgør dermed unikke kilder til folkelig viden.

At betegne denne tilgang som ”privilegerede” fordi iagttageren derud af: ”... i høj grad [kan] slutte sig til, hvordan et socialt fællesskab ser ud, når deltagerne ser det indefra.”, hvilket Alheit gør (2005, s. 137), er i nærværende sammenhæng ikke foreneligt med mit epistemologiske udgangspunkt. Et kulturanalytisk perspektiv kalder i stedet på anvendelsen af flere forskellige metodiske og analytiske tilgange til genstandsfeltet, ikke kun for at ”kigge i samme retning” som de observerede aktører/respondenter, foruden også at iagttage iagttagelsen – i bestræbelserne på at rekonstruere betingelserne for det respondenternes subjektive ”blik”. Jeg kan ikke afdække narrationer. Kun i bedste fald og altid i kompagniskab med respondenterne, rekonstruere sproglige repræsentationer af deres (respondenternes) konstruktioner af erfaringer og oplevelser, samt de samtidige, sociale strukturer, der influerer på disse konstruktioner! Derfor er det heller ikke Alheits analytiske anbefalinger jeg har valgt at tage udgangspunkt i, men derimod Bruner, Ehn og Lövgrens.

Bruner forsøger både i *Mening i handling* (1999) og ved andre lejligheder at identificere og definere narrativitet. Han betragter narrativitet som et af subjektets mest grundlæggende socialiseringsinstrumenter. Han betegner indledningsvis narrationer som værende karakteriseret af tre forhold: en ”sekventialitet”, en ”faktuel indifferens” og en ”meningsskabende effekt” (1999, s. 52 – 57).

Et helt grundlæggende element i narrationen er dens sekventialitet. Narrationer, anekdoter og historier består alle af en række dramatiske, sekventielt opbyggede handlinger eller begivenheder i eller blandt subjekter af oplevede, semi-reale eller imaginære karakter. Disse sekventielle beretninger (eksempelvis den græske tragedie) er kulturelt og historisk determineret og omhandler fortiden – men i prædikativt øjemed – og dermed med fremtiden in mente. Pointen hos Bruner er, at der må herske en fælles foropfattelse mellem de forskellige deltagende parter, for at kommunikation kan finde sted meningsfuldt og at denne for-opfattelse blandt andet kommer i stand ved mellemkomsten af den narrative proces’ sekventialitet. Der er en fælles genkendelighed indbygget i narrationens sekventielle grundform. Mangler den eller bliver den alt for subjektiv og associativ som det, fortøner sammenhæng og dermed mening sig. Idet afkodning af narrative plot og intriger er altafgørende for den rette og tilsigtede effekt, ligger heri en strukturerende effekt for at kunne deltage: en vittighed er kun sjov for den, der forstår

den – hvilket vil sige genkender genren og anerkender dens præmisser; struktur, sekventialitet, plot, etc.! Dermed bliver narration en grundlæggende del af offentlig forhandling af mening. Ikke på grund af sit substantielle indhold, men på grund af sin strukturelle form. Som virkemiddel i mellemmenneskelige interaktioner er narrationer så grundlæggende et vilkår, at dens fravær ifølge Bruner indikerer kulturelle sammenbrud (Bruner, 2002/2005 s. 93 – 94).

Et andet væsentligt element i narrationer er, at der ikke hersker et ”ét til ét forhold” mellem narrationens ”sandhedsværdi” og dens sociale funktion: en god historie er ikke god fordi den er sand – men fordi den har dramaturgiske effekter, suspense, plot, etc. Faktuel indifference betyder, at narrationers sandhedsværdi og deres sociale funktioner i vid omfang er uafhængige af hinanden. Fortællinger kan derfor ikke tages til indtægt for dokumentation af faktuelle begivenheder (og hvilken beretninger kan i øvrigt det?!), men må studeres med henblik på, hvad de udsiger noget om; subjekternes håndtering af erfaringer og oplevelser, hvilken ”morale” eller ”lære” der kan drages af disse erfaringer og oplevelser, samt hvilket folkeligt videnkontekst, de tolkes ind i. Som udtryk for konstruktion af mening og sammenhæng kan en vis portion kreativitet i tilføjninger ligefrem være en fordel. Det kan være vanskeligt at skabe en troværdig fortælling helt uden relationer til personlige erfaringer, men over- og underbetoninger eller udeladelse af forskellige delaspekter kan være nødvendige for at nå meningskonstruktionens formål: at sætte pointen på spidsen og reducere kompleksitetsniveauet – og det er narrationens grundlæggende funktion. At indgå i narrative processer er derfor en måde både ”at være i historien” og at ”pege på den på” på en og samme tid:

”Det vil sige, historiens *betydning* og dens *reference* står i et anomalt forhold til hinanden. Historiens indifference over for extralingvistisk virkelighed understreger den kendsgerning, at den har en struktur, som hører den sproglige meddelelsesform til. Det er med andre ord sekvensen eller rækkefølgen af dens sætninger og ikke de enkelte sætningers sandhed eller falskhed, der bestemmer dens samlede gestalt eller intrige. Det er denne unikke sekventialitet, der er uundværlig for en histories betydning og for den mentale organisationsmodus, inden for hvis ramme den begribes.” (Bruner, 1999, s. 53)

Et tredje væsentligt træk ved narrationer er for Bruner dens evne til relationelle bindinger mellem det konventionelle og det kontroversielle. Folkekulturen konstruerer forestillinger af ”kanonisk” art, der ”normaliserer” det, subjekterne tager for givet. Men samtidig ligger der i denne narrative kanonisering indlejret en række retnings-

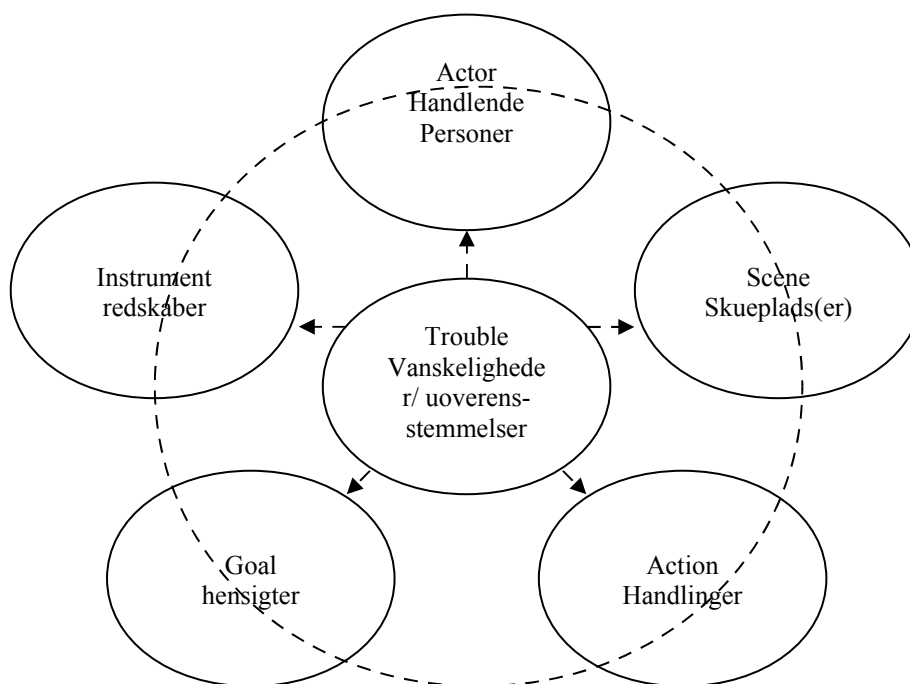
linjer for, hvordan usædvanlige begivenheder, afvigende handlinger og outrerede begivenheder, i socialiteten kan fortolkes eller genfortolkes (en folkelig abduktionsproces så at sige). Gennem normalitetens baggrund kan det abnorme tilskrives en egen betydning og indskrives i den nu engang herskende folkelige normalitet, så den relationelt ”forklares” og dermed afmystificeres, tæmmes, tilføres mening:

”Jeg ville vise, hvordan mennesker i deres indbyrdes interaktion danner en fornemmelse for det kanoniske og almindelige som en baggrund, mod hvilken de kan fortolke brud på og afvigelser fra den menneskelige situations ”normale” tilstande og give dem narrativ mening. Sådanne narrative forklaringer har den virkning, at sætte det idiosynkratiske ind i en ”livstro” ramme på en måde, der kan fremme forhandling og undgå konfrontationer og splid.” (Bruner, 1999, s. 70)

Det uforståelige er potentielt farligt. Tolket ind i meningsgivende (folkelige) kategorier med klangbund i det socialt og kulturelt genkendelige, afmystificeres det uforståelige hvorved det bliver håndterligt og ufarligt – eller i hvert fald afdramatiseret. Bruner fortsætter herefter med at karakteriserer narrationens struktur med henvisning til Burke:

”Efter at have set på tre egenskaber ved fortællingen – dens sekventialitet, dens faktuelle ”indifference” og dens unikke måde at håndtere afvigelser fra det kanoniske på – må vi nu vende os mod dens dramatiske kvalitet. Kenneth Burkes klassiske diskussion af ”dramatisme”, som han kaldte det for næsten et halvt århundrede siden, er stadig et udmærket udgangspunkt. [...] Velformede historier er efter det skema, Burke opstiller, sammensat af en pentade bestående af en handlende person (*actor*), en foretagen handling (*action*), en hensigt (*goal*), en skueplads (*scene*) og et redskab (*instrument*) – plus vanskeligheder (*trouble*). Vanskeligheder består i en uligevægt mellem to eller flere af pentadens fem elementer: En ”handling” i en eller anden ”hensigt” er forkert på en bestemt ”skueplads”, som med Don Quixotes groteske anstrengelser for at nå ridderlige mål; en ”handlende person” svarer ikke til ”skuepladsen”, som med Portnoy i Jerusalem eller Nora i Et dukkehjem; eller der er en dobbelt ”skueplads” som i spionthrillere eller sammenblanding af ”hensigter” som hos Emma Bovary.” (Bruner, 1999, s. 57 – 58 – med reference til Burke)

Figur 2: ”Bruners pentade”

I forhold til Bruners pentade er der i samtlige 8 interviews primært uoverensstemmelse eller uligevægt mellem to sfærer: mellem aktørerne, deres holdninger (actor) og deres handlinger (action), hvor konflikterne drejer sig om den offentlige forhandling af mening *internt i fællesskabet* og mellem de forskellige aktørers mål (goal) og skueplads (scene), hvor konflikterne drejer sig om relationerne til en *ydre omverden*. Den eksterne afgrænsning af 1000fryd mod udefrakommende udfordringer kan anskues som en sådan diskrepans mellem samfundets ”normative”, ”konventionelle” og ”konforme” – eller mainstreamkulturelle – betingelser og 1000fryds bestræbelser på at iscenesætte sig selv som sociokulturelt korrektiv eller alternativ.

Narrationer har endvidere i Bruners univers i hvert fald disse to funktioner: for det første at være ”forhandlingshandlingens” kommunikative (og dermed genkendelige) form i sociale konstellationer og for det andet at være den form, hvormed subjektet skaber sammenhæng og kontinuitet i sit eget livsforløb for sig selv – som en kobling mellem en indre ”emotionel” verden og en ydre ”erfaringsverden” (Bruner, 1999, s. 48 – 51). Når mine respondenter fortæller deres narrationer, sker det ud fra fo-

restillinger om, hvordan genren "narrationer" tager sig ud i en lokal kontekst på 1000fryd. Forhandlingshandlingens kommunikativt genkendelige form vedrører subjekternes meningsgivende bearbejdning af erfaringer og oplevelser. En sådan bearbejdning finder sted som offentlige forhandlinger af mening, hvilket i nærværende kontekst vil sige i sociokulturelle fællesskaber. Og narrationens dramaturgiske struktur sikrer en social genkendelighed i fællesskabet ved at relatere til de særlige for-opfattelser, der hersker i det pågældende fællesskab som organisering af folkelig viden.

Kobling mellem en subjektiv, indre og kollektiv, ydre verden kan illustreres ved hjælp af fænomenet "narrative sandheder". Narrative sandheders funktion er at "slibe de værste kanter af", så beretningen får narrativ karakter, hvilket vil sige lineari-tet, stringens, sammenhæng og progression/forløb. Det er som indikeret ovenfor aldrig den objektive, "ontologiske" virkelighed, der udtrykkes gennem narrationer, men en sprogligt konstrueret, reflektivt bearbejdet og sammenhængende fremstilling, hvis for-mål er at skabe overblik og mening relationelt mellem subjekter. Derfor er narrationer også altid udtryk for efterrationaliseringer. Narrationer bliver dermed til et produkt af både intellektuelle, redaktionelle bearbejdningsprocesser og affektiv, emotionel involve-ring, hvis formål er at skabe "rationelle" sammenkædninger af erfaringer og oplevelser. "Rationel" skal i den forbindelse forstås i overført betydning som subjekters kon-struktion af mening med kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i en given, kollek-tiv offentlighed – og ikke nødvendigvis udtrykkende en paradigmatiske "sandhed".

Når respondenterne på 1000fryd formidler narrationer, gør de det også for at skabe mening og sammenhæng i begivenheder, hændelser og tildragelser, der er over-gået dem som subjekter. Begivenheder, hændelser og tildragelser, fremstår sjældent kausalt logiske, lineære og rationelle og må derfor underlægges en social (re)kon-struktionsproces for at kunne "give mening" for subjektet. Der er derfor ingen indre "lo-giske" forklaringer på hvorfor processen i det, der skal blive til respondenternes narra-tioner på 1000fryd, tager de drejninger, de tager og at historierne får de udfald, de får – eller måske mere korrekt formuleret: de sociale strukturer hvori begivenhederne i re-spondenternes efterrationaliserende rekonstruktioner bliver til fortællinger, er så kom-plekse at de determinerende faktorer, er umulige at lokalisere. Hverken forløb eller kon-kclusion er "givet" på forhånd. Selve begivenhedsrækken er således åben for fortolkning-er. Pointen er at narrationen, til trods for respondenternes bevidsthed om fortællinger-nes subjektive og tildragelsernes arbitrære karakterer, konstrueres og formidles ud fra en bagvedliggende påberåbelse af kausalitet som én sammenhængende beretning med én pointe ud af mange mulige – fordi der nu engang er tale om narration. Respondenterne på 1000fryd skaber, gennem deres narrative fremstillinger, endimensionelle fremadskri-dende beretninger ved at overdimensionere og fremhæve visse delelementer og ved i

samme åndedrag at nedtone, undertrykke og censurere andre. Dette er et gennemgående træk ved narrationer, hvorfor samme "ontologiske" begivenhed kan have vidt forskellige epistemologiske udlægninger. Dette kommer tydeligt til udtryk ved forskellige subjekter omtaler af samme "ontologiske" begivenhed.

1000fryd som case

Den implicite, analytiske antagelse i kulturanalysen er, at dagligdagens rutiner tenderer til at slukke for opmærksomhed omkring kulturelle og sociale vaner, og rutiners arbitrære karakterer. Rutiner og vaner sætter subjektet fri til intellektuelle og/eller følelsesmæssige aktiviteter ved at sætte dagligdagens gøre mål "på autopilot", men samtidig opstår muligheden for at opfatte disse rutinemæssige handlemønstre normativt og antage kulturel praksis for værende universelle lovmæssigheder (Ehn og Lövgren, 1982, s. 12 ff.). En sådan reifikationsproces finder sted, når rutinemæssige handlinger raffineres og er gentaget så tilstrækkelig mange gange, at de til sidst konstituere *måden*, en rygmarvsreaktion manifesterer sig på. Men subjekter påvirker gensidigt hinanden i hverdagens interaktioner og vi går derfor aldrig fra møder med andre uforandret. I et kulturanalytisk perspektiv bliver disse interaktioner og møder mellem subjekter, der tilhører forskellige sociokulturelle, kulturelle og/eller etniske fællesskaber, essentielle som udtryk for levet liv. Det er antagelsen, at disse møder mellem forskellige modus vivendi udfordrer og bevidstgør subjekterne om egne værdier og normers tilfældighed samtidig med at mødet med det kulturelt og socialt fremmede, er konkrete anledninger til at opnå ny viden om og erfaringer med alternative livspraksisser. Det er derfor et kulturanalytisk mantra, at *det først er i mødet med det anderledes, at vi bliver os selv vår!*

I deres anbefalinger til en analysestrategi opererer Ehn og Lövgren med forskellige former for diskursive dekonstruktionspraksisser. Hvor første skridt i undersøgelsesprocessen, etableringen af søgelister, skal fokusere iagttagelsen på en rekonstruktion af data i fællesskab med respondenter (empiri), skal andet skridt, analysedesign, sætte iagttageren i stand til at dekonstruere disse diskursive reartikulationer. En begyndelse kan bestå i at efterspore konstruktionen af symboler, metaforer og synonymmer/antonymer:

"En första inventering av betydelsesfulla element i en kultur kan utvecklas till ett studium av vad Sherry Ortner kallat *nyckelsymboler*, dvs centrala symboler som innehåller förtätade budskap om grundläggande tänkesätt och värderingar. Hon skiljer mellan *summerande* och *utvecklande* (elaborerande) symboler. De summerande symbolerna vädjar till känslan, de är fenomen som laddas med sakrala stämningar.

”Den amerikanska flaggen till exempel, står i somliga amerikaners ögon för något som kallas ”the american way”, ett konglomerat av idéer och känslor som (teoretiskt) inkluderar demokrati, fri företagssamhet, hårt arbete, konkurrens, framåtskridande, den egna nationens överlägenhet, frihet, etc. Den innebär allt detta på en gång. Den uppmuntrar inte till reflektion över de logiska konsekvenserna av dem --- flaggan uppmuntrar tvärtom till ett slags allt-eller-intet-attityd till hela paketet, som bäst sammanfattas på en annonstavla jag såg nyligen: ”Vår flagga – älsk den eller stick!” (Ortner 1993:1339; Gerholms översättning 1982:13)

”Den utvecklande symbolen låter inte på samma sätt mångtydiga budskap förenas i en oreflekterad känsla som är att omsätta i ord. Den är snarare ett redskap för att sortera känslor och idéer, göra dem handterliga. Den är kort og gott en symbol som är behändig att tänka med. Ortner skiljer å två typer av sådana ”tankefigurer”: *rotmetaforer* och *nycklescenarier*. (Ehn & Lövgren, 1982, s. 24)

Mange af aktivisterne på 1000' fryd hylder punkens bevidst ”grimme” stil eller leg med gængse, æstetiske konventioner. Der er en udbredt brug af æstetiske identitetsmarkører (jævnfør Madsen, uden år, s. 1 – 8) som for eksempel kropsudsmykninger, tatoveringer, piercinger, frisure, make up, etc. Det kan være en tilfældighed, men umiddelbart forekommer aktivister med langvarige forløb og dyb involvering bag sig mere outrerede i deres udsmykninger end de nyere og mere perifert engagerede aspiranter, lige så vel som de politiske forekommer mere æstetisk grænseafsøgende end ”rock ’n roll-crewet”.

Det samme gør sig gældende med beklædning/mode. Den politiske fraktion hylder det sorte look eventuelt med reference til punkens kontrasterende anvendelse af farver og artefakter: jakker/bukser i sort læder, denim eller militærmodeller, sorte militærstøvler, accessories med reference til porno- eller S/M-miljøer: halskæder, (nitte)bælte, caps, armbånd, armlænker med videre – og for kvindernes vedkommende netstrømper. Denne halvmilitære, uniforme iscenesættelse af subjekterne kan betragtes som en måde at underordne og reducere individet på bekostning af det sociokulturelle fællesskab i symbolsk forstand og at distancere aktivist såvel som fællesskab fra omverden, men har også, viser det sig, en pragmatisk funktion. Som politisk aktivist oplever nogle ”de politiske” sig eksponeret og potentielt i fare for (og nogle erfarer) overgreb fra andre sociokulturelle fællesskaber. Derfor kan uniformering også signalere en ”vær

beredt” - attitude til sine omgivelser: det er praktisk at være uniformeret, dels på grund af den fællesskabsinterne genkendelse, dels på grund af den udviskning af individuelle karakteristika og dermed mulighed for individuel identifikation/genkendelse. Uniformering kontrasteres lejlighedsvist af en række symbolske og beredskabsmæssigt særdeles ”upraktiske” foranstaltninger: langt hår, kæder, piercinger, en cap på hovedet og én i bæltet, etc. udtrykkende en ambivalens imellem kollektiv afindividualisering og subjektiv autonomi.

”Rock ’n roll-crewet” har en lidt mere farverig mode om end med forkærlighed for de mørke ”jordfarvenuancerne”, brun, grøn, gule og grå – og gerne brugt! Den mere eller mindre individuelle og subjektive intensitets- og autencitetslængsel der kan ligge i et sådant statement, er også til stede hos ”de politiske” dog ikke helt på samme måde.

Der eksisterer i sagens natur store forskelle på, hvordan de enkelte subjekter forholder sig til de mulige uniformeringer eller ”dresscodes”. Der er aktivister, der isenesætter sig selv som ”pæne punkere” – for eksempel lidt yngre aspirerende (gymnasie-)piger – for hvem de mainstreamkulturelle æstetiske (dis)harmonier tydeligvis (stadig) spiller en afgørende rolle, lige så vel som der er aktivister, der finder tryghed i en gennemgribende uniformering – og der er dybt engagerede aktivister, hvis ”uniformering” eller stil, ikke er at skelne fra den, der møder mig på gaden som udtryk for almindelig mainstream ungdomskultur.

Summerende symboler

Når jeg ovenfor fremhæver en ambivalens i subjekternes uniformering, er det fordi fluktueringen mellem det konventionelt genkendelige og det legende, også hersker i mange af de piktografiske fremstillinger, der (re)produceres på 1000fryd. Foruden de klassiske udtryk som for eksempel ”fredstegn”, ”kvindetegn” og marihuanaplantens femtakkeblade på rastafari farvernes rød-grøn-gule baggrund, produceres løbende en række pasticher over disse og andre piktografiske symboler og varemærker: ”kvindetegnet med knyttet hånd”, ”knyttet hånd, der knuser svastika”, de stilistiske hoveder med høreværn over Ø’erne i 1000, anarkisternes stiliserede ”A” i cirkel, der samtidig har pentagrammets femtakke stjerne indeholdt, tallet ”69” i hjerter (en henvisning til ”Jagtvej 69 i vore hjerter” – se også Kampen om ungdomshuset, 2008, s. 199 ff.), den ”brudte LP”, billedet af ”hund, der sidder og lytter til ”his masters voice”” –, der i 1000fryds udgave bliver til ”hund, der sidder og retter en bazooka mod ”his masters voice””, ordet ”freedom” ved siden af en revolver (på husets facade), et omvendte amerikanske flag på hjemmesiden for engelsk oversættelse (der sandsynligvis indikerer antiamerikansk holdning), pastiche over en tysk affaldskampagne ”Mach mit!”, hvor det er svastika, der

smides i skraldespanden og ikke affald, etc. (bilag 3, s. 396). Disse piktografiske symboler reproduceres mange forskellige steder: i form af graffiti på 1000fryd for eksempel på toiletterne eller i aktivisternes kolonisering af byens ”ikke-steder”; på facader af forladte eller beboede/anvendte bygninger, på plankeværker, skilte, transformatorstationer, som klæbemærker, på posters, etc. Men de anvendes også som individuelle identitetsmarkeringer malet på beklædning, i form af stickers, smykker, badges, på tasker, etc. (se bilag 3, s. 396).

Piktogrammerne, og der er givetvis flere end de her nævnte, fungerer alle som summerende symboler, det vil sige indeholdende en indforstået og på 1000fryd oparbejdet viden om det norm- og værdiggrundlag, aktivisterne på 1000fryd hylder og som både uindviede og indviede kan aflæse – dog med forskelligt udkomme. For den indviede, gæsten, brugeren eller aktivisten, der har sin gang på 1000fryd, opstår der en umiddelbar genkendelighed, når vedkommende møder symbolerne anonymt i det urbane rum. Her vidner symbolerne om 1000fryds allestedsnærværende omend usynlige indflydelse som sociokultur rundt omkring i byen. Den symbolske tilkendegivelse af nærvær kan samtidig betragtes som et bidrag til reartikulation af det sociokulturelle fællesskab som ”undergrund”, idet det kun er særligt indviede, der kan forventes at få det maksimale udbytte af det kommunikerede budskab i for eksempel graffiti eller stickers. Aktivister tilhørende samme fællesskab har for en tid sat sit mærke, efterladt vidnesbyrd – et: *1000fryd har været her og har sat aftryk i verden* statement – og der er måske endda et slægtskab mellem de anonyme, symbolske markeringer og de symboler iagttageren selv ynder at udsmykke sig med.

Omvendt kan de symbolske markeringer overfor uindviede fremstå som mystiske, kommunikerende et budskab, de ikke forstår/magter at afkode, et budskab hvis indhold de er uenige i – eller blot i en form hvor det kommunikative udtryk diskursivt betragtes som ”hærværk” eller ”svineri”. Hvor det mystiske kan forekomme dragende og dermed (antageligvis) styrke relationerne til 1000fryd for indforståede, spiller den forventelige forargelse hos udenforstående en ikke uvæsentlig rolle. Selve forargelsen udgør en legitimerende berettigelse for aktivisternes praksis. Forargelsen vidner om skjulte, ubevidste og/eller uudtalte grænsedragninger hos udenforstående subjekter. Når det udenforstående subjekt forarges, er det fordi vedkommende har opdaget den sociokulturelle udfordring og sine egne grænser. Et nyt skel eller en ny grænsemarkør, der har bragt forstyrrelser i mainstreamkulturen blinde normativitet, er dermed (potentielt) skabt.

Internt på 1000fryd bidrager rummenes æstetik, sammen med musik, digtning og billeder, til artikulation og reartikulation af det sociokulturelle fællesskabs symbolsystem. Cafeens interiør repræsenterer som indikeret ovenfor et skrabsammen af

mere eller mindre udtjente møbler; genbrugsfund, donerede, selvbyggede og reparerede borde, stole, taburetter, diske, kasser, reoler, etc.⁸ Huller i polstringen eller skrammer og afskalninger gør ikke nødvendigvis brugsværdien mindre: er siddekomforten reduceret, bidrager det desto mere på et identitetsmæssigt niveau som symboler, der er gode at ”tænke med”. På et mentalt plan spejler inventarets karakter af ”loppefund”, genanvendelse og selvbyg de ideologiske, antikommercielle holdninger til overforbrug og rovdrift på jordens begrænsede ressourcer og i mere overført betydning som kommentar til mainstreamkulturens tingsliggørende kommercialisering, overfladiske ensretning og fællesskabsnedbrydende individualisering. Inventaret er ikke blot inventar, men fungerer – på samme måde som kropsudsmykning, uniformering og stil – selvscenesættende ved hjælp af symbolske koder for de respondenter og aktivister, der behersker dem (koderne). Symbolsystemet på 1000fryd kan derfor i første omgang rekonstrueres som en visualisering af de værdier og holdninger, der honoreres fra det sociokulturelle fællesskabs side, men ud fra mekanismer og processer, der er distinkt genkendelig for mainstreamkulturen.

Opsummerende for afsnittet vil jeg hæfte mig ved, at der tilsyneladende eksisterer en ambivalens og flertydighed i 1000fryds symbolsystem. Indikerer denne flertydighed i symbolsystemet en tolkning blandt respondenterne af tilværelsen, som flertydig, kompleks, uoverskuelig og ambivalent? Og kan symbolsystemet dermed betragtes som en del af 1000fryders ”blå sider”, en visuel guideline eller handlingsanvisning for, hvordan unge med lignende oplevelser kan håndtere disse erfaringer i det givne fællesskab? Hvis det er tilfældet bliver beherskelse og anvendelse af den symbolske kode/det symbolske sprog eller system til en alt andet end uskadelig, æstetisk selvscenesættelse.

Nøglescenarier – rodmetaforer

På samme måde som de summerende symboler kan analyseres og dekonstrueres for deres vidensorganiserende potentiale og bevidsthedsformer, kan aktivisters diskursive praksisser analyseres via de scenarier og metaforer, respondenterne vælger at anvende i deres narrative kompositioner. Disse artikulationer kan antage karakter af verbale symboliseringer, slagord – i sammenhæng med det symbolsystem som det sociokulturelle fællesskab gennem mange år har bygget op eller gennem narrationer. Nøgles-

⁸ At der faktisk *er* tale om genbrug, vidner forskellige mærkninger på nogle af stolene om. ”Rama” står der i bunden, med henvisning til den anarkistiske informationscafé, med hvem, der er et ideologisk, aktivistisk, narrativt, samt materielt – og personmæssigt – slægtskab/sammenfald. 1000fryds materielle status spejler således den historiske proces med rødder til ”arkaiske” forhold, vel vidende at såvel rammer, som aktivister og brugerne, er under løbende udvikling og forandring.

cenarier antager form som verbale statements, graffiti, slagordsagtige sentenser, fortællinger fra ”de gode, gamle dage”, terminologi, etc.

Aktivisterne anvender en række verbale statements som reproduceres i forskellige former for banner, graffiti og posters: ”Spring kammerat, den gamle verden er efter dig!” (skrevet på en loftsbjælke i cafeen), ”Ungeren bliver, I kan rydde rådhuset” (banner bag scenen på 1000fryd), ”1000fryd – By Any Beat Necessary!” (1000fryds slagord), ”Med love skal land bygges!” (udtales som det engelske ord for kærlighed), ”Rød Aalborg, fuld modstand!” (i forbindelse med Huskmitnavns vægmaleri inde i cafeen), etc.

I den anden form for nøglescenarier spiller fortællinger, beretninger og narrationer en mere direkte rolle som indeholdende væsentlige værdimæssige markeringer overfor gæster, brugere, aspirerende aktivister eller andre interesserede. Foruden 1000fryds genesis (se afsnittet ”1000fryds historie”) som jeg refererer ovenfor, udgør en af de helt centrale beretninger om 1000fryd, som jeg har hørt både i min tid som gæst og nu igen i forbindelse med min professionelle interesse i stedet, historien om ”den røde tråd” (se afsnittet ”Lokale, folkelige konsekvenser”). Om historien er sand eller ej er uinteressant. Pointen er, at historien har overlevet og opnået karakter af ”narrativ sandhed” hvis indhold og konklusioner, fungerer som identitetsskabende metafor for deltagerne i det sociokulturelle fællesskab og deres aktivisme – et ”nøglescenarium” eller mentalt billede af, hvordan en 1000fryder kan, skal og bør tænke. Nøglescenariets funktion er netop at fungere *handlingsanvisende* (Ehn og Lövgren, 2001, s. 21 – 23 – med reference til Ortner 1973).

Den helt grundlæggende lære af historien om ”Den røde tråd” er, at det er de til enhver tid aktive frivillige i foreningen, der udfylder rammerne med deres aktivisme. Bygningerne i Kattesundet 10 udgør som sådan kun en tom ramme eller scene om aktivisters handlinger og holdninger. 1000fryd lever ikke af at udbyde forskellige aktiviteter, tilbud, happenings, værksteder, events eller lignende. 1000fryd arrangerer ikke koncerter, musikaftener, festivaler eller udstillinger. Faktisk udbyder 1000fryd – ingenting! Men 1000fryd lever i kraft af den anvendelse og brug, som forskellige kontingenter af gæster, borgere og aktivister gennem tiderne har gjort og gør af huset og dets mange forskellige faciliteter; rum, scene, cafe, begivenheder, værksteder, studier, etc. Det er aktivisters kreativitet og ideer, der skaber aktiviteter og tilbud – og mangler der noget, er 1000fryd principielt parat at tage imod – forudsat at det ligger inden for rammerne af de på det givne tidspunkt hævdevundne, ideologisk og politisk betingede værdier og normer. Nogle af respondenterne refererer til ”Den røde tråd” som en beretning om ”de aktives diktatur”, men det er ikke desto mindre et princip, der er gennemgående ac-

cept af. Den, der har initiativ, energi, overskud, gå-på-mod og vilje til at kæmpe for sin sag, har indflydelse! – og det afspejler sig i narrationerne.

Den tredje form for verbalisering er den terminologi, respondenter og aktivister benytter sig af. Også blandt de unge på 1000fryd kan jeg rekonstruere et organisk ”billedsprog” eller en ”rodmetaforer”, der beskriver kognitive erfaringer og kropslige oplevelser med livet i socialitet. Her springer anvendelsen af kropslige referencer, gerne med reference til menneskelige reproduktions- eller fordøjelsesprocesser, i øjnene: ”... om den her musik havde nosser!”, ”De sparker røv!”, ”Luk øjnene og føl musikken!”, ”Forpulede overfladiske ANR-lytter!”, ”... og sådan skide lidt på de andre...”, ”... hyste sit eget skind...”, ”Da gjorde de godt nok i nældeerne ...”, ”... der kommer nogle fede ting...”, ”... når man som vi er blevet pisses på ...”, ”... presse alt mulig lort ned over hovedet på folk.”, ”... Aalborg som Danmarks kulturelle røvhul.”, ”Det er sådan set lidt noget fis.”, ”... hjernelamme arbejderklasser...”, ”... blåøjet...”, ”... hold kæft hvor var vi stive...”, ”... det var bare så pissefedt...”, ”... man skyder sig selv rigtigt meget i foden...”, ”... gøre det mere appetitlig...”, ”Der er nogle hernede der skulle ta’ og slappe lidt a’!”, ”... stikken i ryggen...”, ”... torn i øjet...”, etc. (bilag 3).

Udover at mange af disse metaforer har vundet hævd i mainstreamkulturelle betydningssammenhænge, hvori de indgår som del af de sociokulturelle ungdomsfællesskabers ordforråd, så fortæller de også, at det sociokulturelle fællesskab er et kollektiv, der beskriver deres kognitive erfaringer og kropslige oplevelser ud fra kroppens organiske processer(!). De anvendte metaforer er affektive og udtrykker en anmassende nærhed, hvilket i nærværende kontekst kan tolkes som en provokation, men også som indikatorer på, at meningsforhandling af kognitive erfaringer og kropslige oplevelser sker ud fra følelsesmæssigt engagement. Anvendelsen af følelsesbetingede adjektiver kan rekonstrueres som et udtryk for den subjektive emotionelle involvering, der ligger bag respondenterne narrationer i de pågældende situationer som faktisk levet liv – og det hvad enten adjektiverne anvendes positivt eller negativt.

Systematisering

Min konkrete analytiske dekonstruktion af de narrative interviews tager sin begyndelse i forskellige hverdagskulturelle artefakter, symboler, stil og terminologi. Som navnet indikerer arbejder kulturstudier med undersøgelser og analyser af kulturelle og sociale fænomener. I den skandinaviske ”skoledannelse” som jeg har ladet mig inspirere af og i store træk følger, er det eksplicit hverdagskulturen og dagligliv, der bliver gjort til genstand for videnskabelige opmærksomhed. Det indledende spørgsmål er derfor: kan foreningen 1000fryd karakteriseres som ramme om et sociokulturelt fælles-

⁹ ANR = Aalborg NærRadio – en aalborgensisk lokalradiostation med forholdsvis stor kommerciel succes.

skabs ”dagligdagsliv” eller om eksplicitte kunstneriske og kulturelle handlinger? Umid-
delbart er svaret at det er aktivisternes kunstneriske og kulturelle ambitioner, der kom-
mer til udtryk gennem engagement og involvering på 1000fryd – men jeg vil argumen-
tere for, at respondenterne og aktivisternes engagement går længere end et kunstnerisk,
kulturformidlende interessefællesskab. Det er korrekt at gæster og brugere primært op-
holder sig på 1000fryd for at opfylde kunstneriske ambitioner eller for at få opfyldt en
kulturel oplevelsestrang, men for mine respondenter gør sig imidlertid gældende, at de
tilhører et segment, hvor engagement og involvering langt overskrider almindeligt brug
og hvor 1000fryd er omdrejningspunktet for store dele af deres sociale liv, identifika-
tions- og identitetsprocesser.

Dette argument underbygges af, at de sociale processer og kulturelle akti-
viteter i fællesskabet omkring 1000fryd er overlappende. De forskellige respondenter og
aktivisters livspraksisser kan kun vanskeligt holdes ude fra deres involvering på
1000fryd. Skarpe skel mellem professionelle, semi-professionelle og amatør udviskes i
den sociokulturelle kontekst og kan kun gennem analytisk distanceringer bibeholdes
som mulige, kategoriske forskelligheder mellem sociale og kulturelle aktiviteter: nogle akti-
vister på 1000fryd er primært kunstnerisk aktive, nogle er primært formidlingsmæssigt
aktive, nogle er primært politisk aktive og nogle er primært socialt aktive – mens andre
stort set ikke er det. Men som aktivist går en stor del af fritiden *per definition* med fri-
villigt arbejde på 1000fryd om ikke andet så som baggrund/publikum for andres udføl-
delser eller med blot at være til stede. Omvendt er mange aktivisters identitetsmæssige
identifikationer også 1000fryd-eksterne bundet op på deres sociokulturelle tilhørsfor-
hold. Derfor er det forholdsvist umuligt at svare entydigt på, hvor engagementet og
identifikationen som 1000fryd begynder og hvor det ender. Aktivisternes engagement
bliver til en livsstil, hvor fællesskabets meningsgivende strukturer får indflydelse på ”...
[the] whole way of life.” jævnfør Jensen (1988, 161 ff.). Dermed mener jeg at have re-
konstrueret en vigtig kilde med 1000fryd som genstandsfelt, til studiet af sociokulturelle
fællesskabers identifikations-, forhandlings- og gruppedynamiske processer.

Da jeg har valgt en trianguleret metodik (narrative interviews, feltobserva-
tioner, og aktiv deltagelse med synlig observatør), må dette afspejle sig i designet af
analysestrategi. De narrative interview udgør med mine 8 respondenter grundstammen i
den sproglige rekonstruktion af erfaringer, oplevelser, begivenheder og hændelser på
1000fryd. Dette materiale vil derfor blive betragtet og behandlet som et tekstkorpus, der
som sådan kan underkastes en analytisk, diskursiv dekonstruktionsproces. Arbejdet
tager udgangspunkt i Ehn og Lövgrens analytiske anbefalinger (1982, s. 24) og vil for-
løbe på et tekstligt niveau. Da resultaterne af både observationer og aktiv deltagelse tilli-

ge er rekonstrueret sprogligt (se bilag 2) og til dels fotografisk (se bilag 4), vil også disse indgå som tekster i mine analytiske dekonstruktioner og fortolkninger.

For at systematisere den konkrete analytiske dekonstruktion yderligere har jeg inddelt tematiske delemner fra de narrative interviews i emnemæssige klynger (bilag 3). Konkret betyder det, at jeg med udgangspunkt i min søgelistes *menneskesyn*, *samfundssyn* og *organisation* (æstetik udgår som nævnt ovenfor som selvstændigt emne) har gennemført en eftersøgning efter forskellige anvendte *symboler* og identificeret forskellige *metaforer* og *begreber* (se disse afsnit ovenfor) og systematiseret disse iagttagelser i oversigt over de forskellige emnemæssige anslag i respondenternes narrativer. De tematiske klynger kommer med andre ord til at bestå af respondenternes egne artikulationer af forskellige situationer, arketyper, værdier, erfaringer, etc., men bliver gjort komparative gennem min bearbejdning.

Næste konkrete skridt har været at parre søgelisten med de tematiske fokusområder i problemfeltet, a) *myndighed gennem bevidstgørelse* (empowerment), b) *inklusion* og *eksklusion*, samt c) *engagement* (Engagement) og *distance* (Distanzierung). Det er sket for at kvalificere forskningsspørgsmålenes besvarelse. Denne kobling mellem mit analytiske blik og problemfeltets fokusområder lader jeg tillige være udgangspunktet for den videre kapitelopbygning – alle ud fra disse tre overordnede tematikker: menneskesyn, organisation og samfund.

De indledende betragtninger over aktuelle symbol- og verbalsystemer på 1000fryd indikerer, at der eksisterer en særlig diskursiv praksis, hvori der er indlejret forskellige værdier og normer. Sproget, den anvendte terminologi og den anvendte symbolik indikerer tillige, at der sker en meningskonstruktion, hvor mainstreamkulturen strukturer (i al sin udefinerbarhed) fungerer som scene/baggrund, at fællesskabet på 1000fryd betragter sig selv som ”noget andet”, et alternativ eller korrektiv til dette mainstreamkulturelle samfund og at der sker en bevidst påvirkning af gæster, brugere og aktivister – gamle såvel som aspirerende – som et første skridt i en empowerment-proces.

Introspektive markeringer

I arbejdet med at rekonstruere et materiale om fællesskabet på 1000fryd har det været nødvendigt at klargøre min rolle som iagttagere/forsker. Et af de valg jeg har skullet træffe, har været om, hvordan min empiri skal præsenteres. På baggrund af kulturstudiernes ontologiske og epistemologiske fordringer har jeg valgt at rekonstruere alle resultaterne af mine iagttagelser og narrative interviews sprogligt, hvorfor respondenternes kulturelle og sociale forhandlinger og praksisser alle fremstår som narrative. Resultaterne af de narrative interviews er rekonstrueret efter overenskomst med respon-

denterne. Resultaterne af observationer, narrationer og aktiv deltagelse er sprogliggjorte af mig alene og må derfor fremstå som mine epistemologiske rekonstruktioner af det hændte. På den ene side udtrykker mine betragtninger derfor ikke en ontologisk virkelighed. Det kan de heller aldrig, jævnfør mit teoretiske ophav. På den anden side er store dele af empirien (især de narrative interviews) rekonstrueret i tæt samarbejde mellem interviewer (mig) og mine respondenter. Til trods for at jeg, mit teoretiske udgangspunkt i kulturanalysen in mente, har fraskrevet mig retten til at udsige noget nagelfast om en eventuelt sociokulturel ontologi, har jeg bibeholdt en mulighed for at ytre mig idiografisk om den sociale og kulturelle status som den fremstår momentant (2006 – 2007) for mine respondenter lokalt på 1000fryd. Selvom de involverede respondentes virkelighedsopfattelse ikke er i overensstemmelse med en hegemonisk eller dominerende mainstream kulturs virkelighedsopfattelse, er det dog stadig den, de (respondenter – og andre aktivister) leve efter. Og det er på baggrund af denne virkelighedsopfattelse, de forhandler mening, håndterer kognitive erfaringer og kropslige oplevelser og organiserer folkelig viden som de gør. Selv en dominerende mainstreamkulturs virkelighedsopfattelse er i et kulturanalytisk perspektiv udelukkende udtryk for en paradigmatisk konsensus, der kan dekonstrueres.

Et andet valg jeg har måttet træffe, er omkring metodologi. Som jeg tidligere har indikeret arbejder kulturanalysen med et noget uortodokst kildebegreb, hvor alle kulturelle artefakter og handlinger principielt kan gøres til genstand for studier. På grund af min interesse for sociokulturelle fællesskaber og 1000fryd især som case, vil jeg definere nærværende afhandling som et mikrosociologisk studie i hvilket, der er anvendt en række kulturanalytiske metoder af etnometodologisk karakter. Etnometodologien som metodologisk udgangspunkt fremstår i litteraturen som en ikke-reduktionistisk, empirisk tilgang, der netop anvendes i mikrosociologiske studier og hvis bestræbelse er at vise og tage højde for, hvordan subjekter må forhandle en vis orden frem og følge den i deres mellem menneskelige interaktioner. Ophavsmanden til etnometodologien, Harold Garfinkel, udvikler i 1960'erne denne metode i kritisk opposition til den herskende tradition indenfor strukturalistisk sociologi, hvor subjektet først og fremmest betragtes objektivt, som ureflekterede, ubevidste enhed, der udelukkende er determineret af samfundsmæssige strukturer. I modsætning hertil udvikler Garfinkel på baggrund af fænomenologien en opfattelse af subjekt som handlende aktør med intentioner, vilje, ønsker og begær. Intentioner, vilje, ønsker og begær er ikke kun virksomme på ubevidste, ureflekterede niveauer, men er tilstedeværende som emotionelle fordringer, subjektet lejlighedsvist er opmærksom på (Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne, 2005, s. 421; 431).

Etnometodologien er efterfølgende blevet beskyldt for at beskæftige sig med hverdagens banaliteter, trivielle forhold og for at have problemer med at forklare makrostrukturelle, samfundsmæssige fænomeners opståen, udvikling og især indflydelse på subjekters praksis. Disse makrostrukturelle forhold bliver, er påstanden, undereksponeret og undervurderet når der anlægges etnometodologiske perspektiver. Således hæfter Bourdieu og Wacquant sig ved især ved to problematiske forhold: for det første hvordan det bliver umuligt at forklare, hvordan makrosociale strukturer og mønstre opstår, udvikles og forandres, når nu etnometodologien argumenterer for at sådanne strukturer kun kan betegnes som kumulerende individuelle positioneringer og begrebsdannelser. Og for det andet at et etnometodologisk perspektiv ikke kan forklare, hvordan konstruktionen af virkelighedsopfattelser ”i sig selv” produceres. De begreber etnometodologien for eksempel anvender for at analysere, forklare og betegne subjekters sociale konstruktioner, kan den med andre ord ikke selv gøre rede for (Bourdieu og Wacquant, 1992, s. 9)

Mit argument for, ovennævnte forbehold til trods, at vælge en kulturanalytisk, etnometodologisk tilgang til mit genstandsfelt, er en intention om at lade respondenter og aktivister komme til orde på (nogenlunde) deres egne betingelser. Med henvisning til Bay og Drottners definitioner benytter jeg mig af et kulturanalytisk kulturbegreb, som udspringer af henholdsvis en borgerlig tradition, hvor kultur udgør et særligt område for erfaringsdannelse og fra en marxistisk tradition, hvor denne erfaringsdannelses sammenhæng med samfundsmæssige strukturer må tages med i betragtning. Med baggrund i ovennævnte kritik, vil jeg her præcisere dette begreb med to betragtninger fra antropologien. Den første præcisering er, at for at kunne betegne subjekters sociale interaktioner som kulturelle, må praksis referere til en anerkendt ramme af ”noget fælles”. Kulturelle (for)handlinger bliver til som resultat af subjekters praksis under iagttagelse af en række fælles sociale normer og værdier, der betragtes som grundlæggende og/eller retningsgivende for det pågældende kollektiv og som derfor fremstår reificerede, kulturelle i udfoldelsen af subjekternes *modus vivendi*. Kultur vedrører derfor principielt alle aspekter af levet liv i praksis, hvor ”... kulturen anerkendes som ramme” (Hastrup, 2004, s. 15 – 16).

Den anden præcisering er, at de ovennævnte handlinger og holdninger anerkendes som ”principielt begribelige”. Kulturelle aktiviteter må indledningsvist betragtes som det, de giver udtryk for at være, nemlig resultaterne af meningsfulde eller -givende forhandlinger indenfor den sociokulturelle kontekst, hvori de foregår. Kulturelle praksisser kan derfor forekomme en udenforstående betragter barbariske, fundamentale, uforståelige, som reminiscenser af traditionel skik og brug, etc. –, men de må indledningsvis rekonstrueres ud fra en antagelse om, at de finder sted som en strukturerende

og kondenserende praksis, i hvilken involverede subjekter på en eller anden måde, reducerer samfundsmæssig kompleksitet og tilskriver livet mening (Hastrup, 2004, s. 15 – 16)¹⁰. Jeg afstår således fra en mulighed for at udsige noget nomotetisk, universelt om sociokulturelle fællesskaber i al almindelighed, men forbeholder mig ret til at formidle rekonstruktioner af iagttagelser, tolkninger og konklusioner gældende for det aktuelle fællesskab på 1000fryd i den pågældende periode.

Jeg har fra begyndelsen af studiets planlægning, bestræbt mig på at tage gæster, brugere, respondenter og aktivister og det, de står for alvorlig. Denne bestræbelse fører jeg ud i livet blandt andet ved at betragte det sociokulturelle fællesskab som udtrykkende en *modus vivendi* – fælles livsmåder og ved at følge og involvere mig i disse livsmåder på nærmeste hold. Handlinger og holdninger fremstår lejlighedsvist diffuse, slørede eller kontradiktoriske, men ikke desto mindre må jeg, qua mit teoretiske ophav, betragte disse som principielt begribelige da de nu engang udspringer af kollektiv praksis. Derfor involverer jeg efterfølgende respondenterne i konstruktionen af sproglige repræsentationer af deres eget fællesskab. De teorier og perspektiver jeg efterfølgende udvælger for at analysere og perspektivere på praksis, er således udvalgt efter hvilke tematiske anslag, respondenternes narrative interviews indeholder og drives frem af – og ikke kun ud fra mine på forhånd givne metodologiske, videnskabelige og -teoretiske præferencer. Jeg arbejder med andre ord ikke med én gennemgående, teoretisk tilgang for at tolke på genstandsfeltet, men anvender bevidst en etnometodologisk strategi i et forsøg på at undgå den subsumerende logik, der potentielt ligger i konventionel (kultur)teoridannelse og anvendelse af prædefinerede kategoriseringer. Med et kulturanalytisk afsæt i etnometodologien har jeg mulighed for at skabe og udvikle nødvendige, kategoriske taksonomier i fællesskab med mine respondenter og lader dem agere kulturelt medproducerende – også i forhold til det videnskabelige arbejde – velvidende at den viden jeg producerer dermed får idiografisk karakter. Selve udvælgelsen af, hvilke af respondenternes emner og hvilke teoretiske anslag, der er anvendelig for en videre analysere, påhviler ikke desto mindre mig.

Et sidste valg som jeg her kort vil gøre rede for, er mit analytiske fokus på respondenter og aktivisters konstruktivistiske praksis. Kulturstudiet som videnskabeligt felt bliver til på baggrund af interessen for og detaljerede skildringer af hverdagens ”blinde pletter”, de automatiserede hverdagsrutiner og -vaner subjektet udfører i dagligdagen. Kulturstudiet som arbejdsform bliver til som studier af subjekters livsmåder i

¹⁰ Det betyder ikke, hvad Hastrup udtrykkeligt pointerer sammesteds, en *accept* af de fulde konsekvenser af enhver kulturel forskellighed – slet ikke når henvisninger til kultur legitimerer bevarelsen af socialt uheldige praksisser. Men en indledende anerkendelse af kulturel praksis som principielt forståelige er en nødvendig forudsætning for at kunne artikulere og iagttage forskelle. Og den er nødvendig for at kunne etablere udgangspunkter for forhandling, kritik, opstilling af alternativer eller udfordring af andres – og egne – sociale og kulturelle værdier og normer. Herigennem initieres forandringsprocesser.

fællesskaber i et forsøg på at geninstallere bevidsthed om socialitetens og kulturalitetens essentielle, men arbitrære karakter og for at gøre dem begribelige. Analytisk set er det kulturstudiernes bestræbelse, at studere både kulturelle og sociale konstruktioner og strukturer som forskellige sociokulturelle fællesskaber producerer subsidiært er underlagt. Med udgangspunkt i Giddens' signalement af senmodernitet, vælger jeg imidlertid at koncentrere mine analyser om de konstruktivistiske identitets- og fællesskabspraksisser, der finder sted på 1000fryd. Det gør jeg, velvidende at der eksisterer en lang række samfundsmæssige, sociokulturelle og sociale strukturer, der influerer på mine respondents offentlige forhandlinger af mening, håndtering af individuelle kognitive erfaringer og kropslige oplevelser, samt organisering af folkelig viden. Det sociokulturelle fællesskabs værdier og normer på 1000fryd fungerer som retningsanvisende ramme for denne meningsforhandling – men disse strukturelle forhold vælger jeg altså at lade spille en mindre væsentlig rolle i denne fremstilling.

Summering

Ved at fokusere på de narrative processer og handlinger i dagligdagen har jeg haft mulighed for at få et indblik i, hvordan det sociokulturelle fællesskab omkring kulturhuset 1000fryd artikulere og rekonstruerer deres kognitive erfaringer og kropslige oplevelser, og organiserer folkelig viden i forhold til kollektivet. Jeg har fået indblik i en semi-formel struktureret organisation af frivillige, hvis engagement bygger på ideologi og vilje til at skabe kunstneriske og kulturelle produkter på egne betingelser, og på viljen til at skabe politiske forandringer. Og jeg har haft mulighed for at studere hvordan et sådant sociokulturelt fællesskab, institutionaliserer forskellige rutiner og strukturer i deres bestræbelser på at forhandle mening i en senmoderne offentlighed.

Som metode betragtet anerkender det narrative interview i udgangspunktet, at selve interviewseancen er udtryk for en dialogisk proces, hvori "virkeligheder" konstrueres i fællesskab med både respondent og interviewer som medproducerende. Der ligger derfor i sig selv et forandringspotentiale i selve det metodiske, der også virker "den anden vej" så at sige, som et refleksivt rum for respondenten. Den intentionelle tilbagetrækning under den autobiografiske hovedfortælling forstås således ikke som udtryk for (reminiscens af) en underliggende positivistisk ontologi, men som et forsøg på at lade respondenten "komme til orde", velvidende at situationen er kulturelt og socialt betinget og dermed konstruktiv i sin essens. I bestræbelserne på at rekonstruere sproglige repræsentationer af idiografisk karakter om det sociokulturelle fællesskabs kollektive modus vivendi, erfarings- og meningskonstruktion, er der tilvejebragt narrationer, jeg ikke kunne have nærmet mig på anden vis.

Det sociokulturelle fællesskab: 1000fryd

Indledning

I. NAVN

- a. Foreningens navn er "Foreningen Tusindfryd".*
- b. Foreningens hjemsted er Aalborg. (bilag 5, § 1)*

Det analytiske omdrejningspunkt for nærværende studie er en kulturanalyse af et sociokulturelt fællesskab centreret omkring det brugerstyrede kulturhus "1000fryd" i Aalborg midtby. Metodisk er studiet udformet som et feltstudie af en case. Casen udgøres af en forening, hvis selvopfattelse relaterer sig til både kulturel og politisk, venstreorienteret undergrund i Aalborg/Nordjylland. Som mange andre sociokulturelle fællesskaber har 1000fryd en fysisk manifest form, lokaler, der danner rammen om aktivistersnes narrationer og handlinger og som varierende grupper af gæster, brugere, aktivister/ansatte gennem forskellige tidsperioder relaterer sig til. Jeg forlader derfor den danske kulturpolitik og folkebiblioteksinstitutionerne for at koncentrere mig om beskrivende analyser af forskellige sociale og kulturelle processer i et folkeligt, sociokulturelt fællesskab – foreningen 1000fryd – for senere at vende tilbage til biblioteks- og informationsvidenskabelige aspekter ved foreningen. Det er, ihukommende afhandlingens problemformulering, det sociokulturelle fællesskabs håndtering af (senmoderne) erfaringer og oplevelser, offentlige forhandling af mening, og håndtering og organisering af folkelig viden, jeg analytisk forsøger at rekonstruere.

Efterfølgende beskrivelse af 1000fryd er dels en dokumentarisk repræsentation af dette fællesskabs karakteristika, dels en præsentation af min case. Beskrivelsen baseres på egne optegnelser, forskellige respondenter og aktivister bidrag i form af informelle samtaler (feltrapporten i bilag 2), en oplevelsesanalytisk tilgang med betoning af scenisk forståelse og iscenesættelse (Ting og tingester, 2004), en række narrative

interviews (bilag 1), samt den historiske redegørelse for foreningen 1000fryd, der er tilgængelig på: <http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>

Signalement af en case

Geografisk ligger kulturhuset 1000fryd placeret i hjertet af Aalborg midtby, nærmere betegnet i "Kattesundet" 10, der er en sidegade til Bispensgade, en af Aalborg centrums to gågader (bilag 4). Kattesundet løber parallelt med "Jomfru Ane gade", Aalborgs notorisk berømte/berygtede forlystelses- og værtshusgade i en afstand af 2 gader derfra. Kattesundet er en sidegade til gågaden, men er ikke nær så mondæn. Her ligger det ældre byhus, et nedlagt trykkeri, omgivet af beboelse og liberale erhverv i 3 – 4 stokværk. I industribygningen *vis a vis* har der tidligere været produktionsvirksomhed, motionscenter og "Raveclub Atomic", et musik- og dansested med hang til moderne elektronisk musik. For nuværende er stedet lukket, blandt andet fordi stedet på et tidspunkt, jævnfør aktivisterne på 1000fryd "... fik problemer med euforiserende stoffer derovre!"

Gaden udtrykker renligskuret tristesse: der er ryddeligt og ordentligt, men de grå, brune og gulnede nuancer dominerer. Gamle plakater i lag hænger mere eller mindre afrevne på forvitrende facader og visse steder strækker uæstetiske jern- og stålkonstruktioner samt udluftningskanaler op ad husmurene. Luften er præget af lige dele røg fra røgeriet, der har til huse på den anden side af karreen og fra torsdag til søndag tillige af stanken af urin fra fulde natteravne, der i ly af natten kan skaffe sig lidt privatliv her. Skilte, stiger, gelændere og andre af gadens ekstremiteter forekommer systematisk hærgede. Selvom forskellige forretninger har forsøgt og til stadighed forsøger at kolonisere gaden og til trods for lejlighedsvis facaderenoveringer, hersker der en temmelig slidt stemning. Gaden bærer præg af baggård og materiel laden slå til.

Her, ca. 75 – 80 meter fra Bispensgade i midten af Kattesundet ligger "Kultur- og aktivitetshuset 1000fryd". Kulturhuset har til huse i den ældre ejendom, en gruppe subjekter erhvervede sig for ca. 25 år siden. Huset er et stort, gult, men som resten af gaden lettere ramponeret byhus (bilag 4), anslået fra slutningen af det 19. eller begyndelsen af det 20. århundrede. Lokalerne strækker sig sammenhængende på begge sider af en køreport, der forbinder gaden med en mindre og med naboerne delt baggård. Køreporten er udenfor cafeens åbningstid lukket af en svær skidengrøn træport, der kan låses. Til højre for køreporten bag 4 tilgiteede og mørklagte vinduer ligger 1000fryds lille biograf "Peep Shoppen" og "Anarchistic Book Shop", der forestår salg af bøger, tidskrifter, plader og lignende. Til venstre, ligeledes bag mørklagte vinduer, ligger "koncertsalen" og cafeen ud i ét. Inderst, med udgang til baggården, ligger køkkenet. De resterende lokaler, toiletter, etc. er placeret i henholdsvis 1. og 2. stokværk. På højre side i

facaden er placeret de døre, der fører ind til henholdsvis biografen og til en trappeopgang, der fører videre op til kontor- og mødefaciliteterne på 1. og 2. sal. Kun aktivister med nøgle har adgang gennem disse døre.

Den førnævnte køreport udgør entreen til det, der ofte er målet for den almindelige besøgende: cafeen eller koncertsalen (bilag 4). Køreporten er oprindeligt holdt i samme gule nuance som selve facaden, men nu overmalet med vægmalerier og graffiti – og her er mørkt på alle tider af døgnet! Her sidder en række lamper på højre væg, der forsøger at sprede lidt lys, men tilstedeværelsen af rørene fra husets varme- eller udluftningssystemet, de mørke nuancer i malerierne, og lampernes antal og kvalitet gør, at køreporten forekommer dunkel og lettere klaustrofobisk på alle tider af døgnet. Her hersker den samme renholdte, men materielle laissez faire stemning som i gaden udenfor. Det er et yndet sted at opholde sig; her kan snakkes under de til tider lydelige koncerter, her ryges til ellers røgfrie arrangementer tobak af forskellig slags, her drikkes, diskuteres – og kysses! For enden af køreporten er en tilsvarende svær, skidengrøn træport sat op imod den baggård, der deles med beboere og naboejendommens tegnestue og advokatkontor. Inde i køreporten, halvvejs oppe på væggen (der er 3 trin op) og halvt skjult for den uopmærksomme betragter, sidder en dør ind til venstre. Dette er indgangen til cafe og spillested (bilag 4).

Huset er, hvad adgangen til huset indikerer, i sig selv én stor labyrint med forskudte plan fra rum til rum eller endog i samme rum, skæve vinkler, næsten usynlige døre på usandsynlige steder, etc. hvilket virker uoverskueligt og forvirrende for den førstegangsbesøgende. Dertil kommer, at de enkelte rum og gangarealer er malede i de farver, der har været for hånden eller ud fra aktivisternes mere eller mindre bevidste valg. De mørke nuancer dominerer! Det betyder, sammen med den sporadiske belysning inden døre, der ikke rigtigt formår at oplyse alle hjørner og kroge, at det tager tid at lære at orientere sig.

Aktivisterne råder her, i hjertet af Aalborg, over ca. 700m², der indeholder i hvert fald følgende faciliteter: café/bar, spillested/scene, hvor lokale, nationale og internationale undergrundsbands (gerne af autodidakt, undergrunds eller ”up and coming” – karakter) inviteres til at spille, biograf, bog- og pladeshop, køkken, hvor der ugentligt produceres folkekøkken, mad til de forskellige bands og hvor der efter sigende lejlighedsvis kommer folk udefra og ”koger øl”, møde- og øvelokaler, atelier, lydstudie og mørkekammer.

Cafeen er et af Kulturhusets mere markante rum og udgør hjertet i 1000fryd. Her arrangeres ugentligt 3 – 7 livekoncerter, musiske arrangementer, DJ-aftener, etc. af meget forskellig og varierende karakter. Det er et forholdsvist stort, men noget lavloftet rum i forskudte plan hvorfor det virker mindre, end det er. Til højre for

indgangen står en bardisk vinkelret ca. 1½ – 2 meter ud og væk fra indgangsdøren. Til venstre står sofaer, cafeborde/stole i en skønsm blanding af hærgede og udtjente møbler. Længst nede i lokalet til venstre er der en ”scene”, en trækasse, der hæver sig ca. 20 cm. over gulvniveau hvilket gør, at der hersker en ret intim stemning mellem publikum og band, når der afholdes koncert – og det er ikke usædvanligt at band og publikum blander sig med hinanden. Ligefrem fra entreen, på modsatte side af baren, står mikserpulten. Det er herfra lyd- og lysmand m/k styrer slagets gang under de tilbagevendende koncerter. På modsatte side af indgangen side mellem mikserpult og ”scene” og lige ud for det, der udgør ”dansegulvet”, har kunstneren ”HuskMitNavn” udsmykket med et vægmaleri. Det forestiller en stor hvid hund med en flaske i hånden i ”HuskMitNavns” karakteristiske streg og med teksten ”Rød Aalborg, fuld modstand” skrevet på et malet banner. Tekstens dobbeltbundede og ironiske budskab (henvisning til et kendt aalborgensisk snapsemærke) har efter sigende provokeret indtil flere aktivister (se bilag 4).

Henover scenen hænger på undersøgelsestidspunktet (efterår 2006 – forår 2007) et banner af ubleget lærred, der kommer op i forbindelse med truslerne mod Ungdomshuset i København og udtrykker 1000fryds solidaritetserklæring med ordene: ”Ungeren bliver, I kan rydde rådhuset!”

Der hersker en skødesløs og rodet cafestemning a la den, man finder på byens andre og mere kommercielle cafeer og barer, men i modsætning til disse er al inventar på 1000fryd præget af slid: dele af stole og borde mangler, polstringen stritter ud gennem det tyndslidte betræk, bordene er plettet af stearin, etc. Dertil kommer at dele af inventaret er hjemmelavet. Scenen og den kasse som mikserpulten står i er efter sigende gjort af tidligere aktivister. Oven på dette skrab sammen synes atter andre stabler af fortidens efterladenskaber at dynte sig op: informationsfoldere, PR-materiale og posters om for længst afholdte, aktuelle eller planlagte aktiviteter, netværk og foreninger/fællesskaber, tilmeldingslister til forskellige arrangementer (eksempelvis folkekøkken, demonstrationer, esperantoundervisning etc.), PR for forskellige arrangementer på 1000fryd eller ude i byen, etc. Alt dette fylder på de forskellige opslagstavler, hylder og vægge. Det overordnede æstetiske indtryk er en grafisk stilistisk stil fra medio 1980’erne og en form for ”horror vacui”, hvor genstande, billeder, plakater, artefakter, med videre optager den plads, der nu engang er til rådighed og i sig selv skaber en egen kunstnerisk fremstilling – og som kendetegner et rum i brug! Her interagerer subjekter, her er aktivitet, engagement, liv og initiativ!

Sammen med denne fornemmelse af menneskelig aktivitet og historie hersker den samme materielle laissez faire som i gangen og køreporten – en udtalt visuel fremstilling af en casual indstilling eller ligegyldighed overfor rummets materielle status og udtrykkende iscenesættelsen af det alternative som præference. Med til historien hø-

rer, at det paradigmatiskke identitetsskifte i det sociokulturelle fællesskab omkring 2001 også har en udtryksmæssig side, idet skiftet tillige betyder en delvis tilbagevenden til punkens udtryksformer og dens leg med mainstreamkulturens æstetiske konventioner og identitetsmarkører.

Begivenheder – events

9. ADGANG TIL AKTIVITETERNE

- a. *Foreningen er åben for såvel medlemmer som ikke medlemmer. Enkelte arrangementer kan dog henvende sig særligt til medlemmer*
- b. *Ingen aktiviteter i foreningens regi må drives med det formål, at give økonomiske afkast til private. (bilag 5, § 9)*

Kulturhuset 1000fryd danner rammen om en lang række begivenheder, der afholdes enten med faste intervaller eller som enkeltstående events. Som offentlig forening er kulturhusets arrangementer åbne for offentligheden, hvilket også er tilfældet med husets faciliteter. Subjekter med kunstneriske eller kulturelle ideer, engagement og initiativer til nye tiltag har på 1000fryd mulighed for at afprøve bæredygtigheden i disse. Derfor har der igennem tiden været danset både folkedans og tango på 1000fryd, ikke nødvendigvis af aktivisterne, men af folk udefra, der savnede et sted at dyrke deres interesser. Nogle af disse aktivister ophører af forskellige grunde (blandt andet hensynet til den øgede politisering), mens andre fortsætter og nye kommer til. Nogle initieres af aktivister, andre af subjekter udefra. Folkekøkkenet har for eksempel efterhånden etableret sig som en institutionaliseret del af 1000fryd. Der er lidt variation i beretningerne om folkekøkkenets ophav, om det faktisk initieredes ude- eller indefra, men det repræsenterer nu et socialt eksperiment med veganisk, økologisk fællesspisning i tilbagevendende faste intervaller (hver tirsdag) for en 50 – 60 besøgende. Folkekøkkenet vender jeg tilbage til.

Af nu historiske, politiske institutioner kan nævnes informationskiosken Rama, som i begyndelsen også har til huse på 1000fryd, inden de får egne lokaler og forskellige eksperimenter med kvindegrupper, der har deltagere fra og faglige, ideologiske relationer til, for eksempel både Rød Ungdom og Studenterhuset. Disse tiltag har en politisk dagsorden med blandt andet møder, foredrag, film, etc. på programmet. Af disse er det kun ”8. martsgruppen”, en kvindegruppe, der endnu, på undersøgelsestidspunktet sommer 2007, eksisterer. Derudover er der de tilbagevendende 8. marts arrangementer for at fejre *kvindernes* internationale kampdag og 1. maj arrangementer, som har relatio-

ner til *arbejdernes* internationale kampdag, hvor der arrangeres forskellige aktiviteter, events og festligholdelse på 1000fryd.

Så er der selvfølgelig forskellige musikalske institutioner. Lang den overvejende del af de kulturelle arrangementer, der finder sted på 1000fryd, har musik som omdrejningspunkt. De forskellige arrangementer bliver organiseret enten efter genre (metal-, reggae-, jazzklubber), aften med DJ's, eller deciderede festivaler – foruden koncertarrangementerne med tilhørende efterfester. Men også digtoplæsninger, udstillinger af malerier, grafiske fremstillinger, etc., events ude i "Kattesundet" (for eksempel i forbindelse med "Kulturnatten") finder sted, dog mindre frekvent og med noget mere usikre tidsintervaller.

Af festivaler kan blandt andet nævnes en "Kvindefestival" som et par af respondenterne var med til at afholde for at par år siden, hvor folk kom i busser fra København for at deltage eller en for nyligt afholdt "Queerfestival", hvor aktivister, i et ideologisk slægtskab med det i Aalborg nu hedengangne Pan, fokuserer på at skabe et rum af gode oplevelser for homoseksuelle i Aalborg og omegn. Herudover har det lokale kulturmagasin "Skopet" sin forlagsadresse på 1000fryd.

Det sociokulturelle fællesskabs karakteristika – et horisontalt vue

3. MEDLEMMER

- a. *Alle kan blive medlem af foreningen, såfremt det af generalforsamlingen fastsatte kontingent betales.*
- b. *Kollektivt medlemskab af foreningen kan tegnes, men giver ikke stemmeret i foreningens kompetente forsamlinger. (bilag 5, § 3)*

Med baggrund i respondenterne egne, narrative kategorier anvendes 1000fryd (for nuværende) især af unge subjekter mellem 16 – 30 år. En aktivist er typisk mellem 15 og 20 år, når vedkommende introduceres til eller søger mod det frivillige arbejde på 1000fryd. Som skolesøgende, på erhvervs-, ungdoms- eller de videregående uddannelser har disse unge både et socialt behov og et ressourcemæssigt overskud til for eksempel at engagere sig i enten lønnet eller ulønnet arbejde. Hvor det tidligere har været ufaglærte eller lærlinge, unge i aktivering (flere af de nuværende aktivister har erindringer om dagene i "Haveservice", et kommunalt beskæftigelsesprojekt for unge), gymnasieelever eller drop outs, så er det nu i højere grad unge fra teoretiske, boglige uddannelser, der frekventerer 1000fryd. Jeg har talt med flere gymnasieelever, men hovedparten af aktivisterne er, så vidt jeg kan vurdere, studerende fra mellemlange og

videregående uddannelser – især fra Aalborg Universitet. Når uddannelsesforløbet er tilendebragt, videreført i eller afløst af en professionel karriere og arbejde, beretter flere af respondenterne om manglende motivation til det frivillige arbejde, fordi andre interesser, rytmer og opgaver presser sig på. Omkring de 30 begynder mange, lyder beretningerne, tillige at indgå i mere forpligtigende følelsesmæssige eller sociale forhold; længelevende parforhold, ægteskab og børn, hvilket igen er med til at nuancere subjekternes valg i og anvendelse af den frie tid.

Huset er ikke overrendt, men har i omegnen af en 70 – 90 frivillige aktivister, der tilhører den selvbestaltede kreative kunstneriske, kulturelle og/eller den politisk autonome, venstreorienterede/anarkistiske undergrund i Nordjylland. Der kan dog være ganske mange flere gæster til koncerter og andre arrangementer. De respondenter jeg interviewer, tilhører alle det segment, jeg nedenfor kalder for ”aktivister”, altså subjekter for hvem engagementet i 1000fryd har motiveret til en egentlig frivillig indsats. Nogle har 8 – 10 – 12 års erfaring, mens andre har været med i væsentligt kortere tid. Deres forskellige roller og funktioner i 1000fryd varierer derfor også i forhold til denne anciennitet, men centrerer dog om at arrangere kulturelle arrangementer, hvoraf koncerter med uafhængig, undergrundsmusikere eller kunstnere ”in spe” udgør langt den overvejende del. Der er et mere eller mindre udtalt ønske om at få 1000fryd til at fungere som undergrundsscene og samlingssted for et nordjysk vækstlag, gerne med nationale og internationale ambitioner. Jævnligt falder talen på bands, der her påbegyndt karrieren på 1000fryd – og andre lokale spillesteder – for nu at spille på den nationale scene for eksempel Roskilde Festival og/eller i udlandet.

De gamle – rock ’n roll-crewet

Respondenterne betragter sig selv og hinanden som tilhørende en á i to fraktioner. Den ene fraktion udgøres af det såkaldte ”rock n’ roll-crew” eller ”de gamle”, hvis interesse er den kunstneriske, æstetiske og kulturelle undergrund. Den anden fraktion udgøres af en mere heterogen gruppering, kaldet ”de politiske”, der hovedsageligt består af forskellige venstrefløjsgrupper, anarkister, ”autonome”, DIY’ere eller relaterede ideologier, alle med en eller anden politisk dagsorden. Derudover er der, mindre udtalt, tale om forskellige individuelle *medieringer* imellem disse to kategorier, men de udgør som sådan ikke nogen egentlig fraktion.

Fraktionerne er tæt knyttet til en historik, der omhandler en revolte, et stort paradigmatisk identitetsskift, omkring 2001. Kort fortalt lyder de sidste ca. 10 – 15 års historie for 1000fryd således: ”De gamle” kommer populært sagt til magten i begyndelsen af 1990’erne. De afløser hippierne og kan derfor, ifølge aktivisternes egen historiefortælling, siges at være direkte arvtagere efter den gruppe, der i sin tid oprindeligt

iværksatte etableringen af foreningen 1000fryd. ”De gamle” professionaliserer stedet som kulturhus og især som ramme om musik- og koncertarrangementer. Gennem 1990’erne er det især den ekspressionistiske og akustiske guitarmusik, for eksempel rock n’ roll og grunge, der, i et opgør med bølgen af elektronisk musik indenfor mainstream musikkultur på de kommercielle scener i disse år, bliver den mest fremtrædende udtryksform på 1000fryd. Kollektivet er i overvejende grad apolitisk, selvom de godt ved: ”... hvem der var svinene, hvem man syntes skulle væk og hvem man holdt med!” (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 31 – 32), men noget egentligt fælles, sanktioneret, politisk ståsted eller engagement, har aktivisterne ikke. Aktivisterne er over én kam venstreorienteret med deraf følgende store variationer. ”De gamle” konstituerer et image omkring 1000fryd som et socialt eksperiment, hvor forskellige organiseringer og alternative samværsformer i civilsamfundet kan interagere, inspireres, diskuteres og afprøves. Diskursivt italesætter ”de gamle” huset som et fristed, med tolerance, frihed og kritik af det bestående som bærende principper. Det er her, meninger kan formes, mødes og brydes i et offentligt frirum og hvor restriktioner i de mange forskellige former de antager i det omgivende samfund, bandlyses. Der er tale om en æstetisk eller udtryksmæssig uafhængighed, hvor aktivisterne ikke går af vejen for, for eksempel at diskutere og anerkende/acceptere sponsorering og kommercialisering af 1000fryds drift, selv om det ikke falder i alles smag (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 275 – 285).

De politiske

”De politiskes” historie har et noget andet forløb. I kølvandet på 1980’ernes neokonservative vending og 1990’ernes eksperimenter med liberaliseringer og privatiseringer opstår der i begyndelsen af 1990’erne, som så mange andre steder i Danmark, forskellige udløbere og reorganiseringer på den ydre venstrefløj for eksempel i det revolutionære netværk ”Rebel”, ”Socialistisk Ungdomsfront” SUF, de forskellige partipolitiske ungdomsafdelinger, med videre. I Aalborg etableres en ”autonom informationskiosk” kaldet ”Rama” og den kommer efter sigende til at udgøre et kardinalpunkt i det politiske miljø i disse år. Da disse mere organiserede tiltag formelt lukker 8 – 10 år senere, herunder også lokalafdelingen af Rebel og Rama, begynder de venstreorienterede aktivister i Aalborg/Nordjylland at se sig om efter et nyt samlingssted og her får de øje på 1000fryd. Gennem en årrække eksisterer der faktisk en ”ungdomshusbande” i Aalborg, der arbejder for oprettelsen af et kulturhus á la Ungdomshuset i København, men i erkendelse af at fællesskabet ikke har den tilstrækkelige opbakning (”... det var sådan en fire mennesker-agtigt!” jævnfør respondent 050 607, linjenummer 158 – 159) og at et ungdomshus i Aalborg derfor må være noget andet, ”mere appetitligt” end søsterorganisationen i København, vælger aktivisterne at engagere sig på 1000fryd. Her

eksisterer allerede et frirum, en organisation/struktur og en kunstnerisk udfoldelse som ”de politiske” delvist kan identificere sig med. Og i mangel af bedre begynder ”de politiske” at frekventerer stedet og involvere sig her.

Med ”de politiskes” indtræden på 1000fryd udfordres de hidtidige brugere både politisk, æstetik og ideologisk. Nu (gen)indfinder blandt andet punkens og hardcore’ens noget mere impressionistiske og dermed mere eksklusive udtryk sig på 1000fryds scene, hvor viljen, engagementet og ikke mindst holdningerne, lidt firkantet sagt, har bærende værdi – selvom også det er til diskussion. Det paradigmatisk identitetsskift henligges af flere af respondenterne til tiden omkring begyndelsen af det nye årtusinde, hvor de ideologiske diskussioner forøges i antal og styrke og hvor de medfølgende meningsudvekslinger uundgåeligt medfører sammenstød mellem de forskellige fraktioner. Disse debatter tager til i retorisk voldsomhed i perioden op mod 2001.

”De politiske” artikuleres og artikulerer sig selv som en modpol til det omgivende samfunds politiske og kommercielle strukturer, hvilket er en udfordring for ”de gamle” både i forhold til husets tradition for apolitisk virke og i den fortsatte diskussion om frisind versus restriktioner. ”De politiske” står for en mere radikal, offentlig fremtræden og har, i modsætning til ”de gamle”, politisk aktivisme på dagsordenen. ”De politiske” har en noget mere udadvendt og pågående aktionsform, men også et voldsomt engagement hvilket kan forklare, hvorfor de på relativt få år kan opnå en betragtelig indflydelse: mange bruger hele deres fritid – og mere til – i kulturhusets regi! ”De politiskes” dagsorden er politisk, moralsk – og revolutionær. Stilen og fremtoningen er konfrontativ og har efter sigende især appel til dele af det yngre publikum. Frisindet bliver her tolket mere ideologisk normativt og dogmatisk – og det sanktioneres, når/hvis det ikke tages alvorligt, det vil sige udfoldes udenfor rammerne af den politisk korrekte form for frisind. Dette falder naturligvis ”de gamle” for brystet for hvordan kan frisind gradbøjes?! Mange af konflikterne finder heri sit ophav.

Konfrontationerne resulterer i en række møder, hvor der bliver brugt strategiske kneb fra begge sider for at gennemtrumfe dagsordner og beslutninger. Blandt andet bliver der indgået alliancer i bestræbelserne på at vinde flertalsafgørelser på disse møder, en fremgangsmåde der tidligere har været aldeles uhørt – og utænkelig – i 1000fryds tolkning af principperne om nærdemokratisk organisering. Der er tværtimod indtil da tilsyneladende lang tradition for at diskutere sig frem til kompromisser ligegyldigt hvor lang tid det end måtte tage. Men vedtægterne for 1000fryd åbner for beslutninger via flertalsafgørelser og dét bliver anvendt i opgøret til at gennemtrumfe forskellige beslutninger af både konkret og især symbolsk karakter.

Der er aktivister, der forsøger at mægle og mediere mellem de to fraktioner. De er mindre radikale, kompromissøgende og som regel også ældre – og kategori-

seres derfor i overvejende grad som tilhørende ”de gamle”. Prædikaterne spiller i den sammenhæng en ikke uvæsentlig rolle i konstruktion af ”sociokulturelle virkeligheder” og magtpositioner hvor ”de gamle” langsomt, men sikkert forsøges og bliver udplaceret af ”de politiske”. Nogle af ”de gamle” forlader stedet på grund af den politiske radikalisering, andre har smækket med dørene på grund af personlige uoverensstemmelser – mens adskillige gennem de sidste 7 – 8 år tillige har stiftet familie, påbegyndt arbejde og karriere. Atter andre har midlertidigt affundet sig med tingenes tilstand.

Diskussionerne omkring 2001 ender med et kompromis, men på ”de politiskes” betingelser hvorved ”de gamle” og deres holdninger reelt marginaliseres. De tilbageværende aktivister fra rock ’n roll – crewet har accepteret forandringerne, men konflikterne er latente, nærværende og ligger stadig og ulmer lige under overfladen, hvor de fra tid til anden stikker ansigtet frem, især i ideologisk ladede diskussioner. Disse diskussioner vender jeg også tilbage til.

Målgruppens karakteristika – et vertikalt snit

Udover det paradigmatisk tilhørsforhold skitserer de forskellige respondenter narrativt konturerne af en anden typologi, rangeret efter involvering og bestående af følgende flydende og grove kategorier: *kiddypunkerne*, *gæst/bruger*, *aktivist* og *bestyrelsesmedlemmer*, samt *ansatte*. Involvering skal i den sammenhæng ikke tages alt for bogstaveligt, idet mulighederne for organisatorisk involvering er snævert forbundet med en lang række sociale faktorer: individuelle ambitioner og gå-på-mod, social tæft, personlig udstråling/karisma og handlinger, personlig fremtræden, retorisk formåen, ressourcer i form af tid, uddannelsesmæssig baggrund, offentlige ideologiske markeringer, etc.

Typologien bygger på en kumuleret progression: en gæst er ikke nødvendigvis bruger, men en bruger er altid også gæst. En bruger er ikke nødvendigvis aktivist (de har dog ofte ambitioner og at blive det), men en aktivist er altid bruger. Og en arrangør/aktivist er ikke nødvendigvis bestyrelsesmedlem, men et bestyrelsesmedlem er altid aktivist. Ansatte er udenfor kategori, men har alle for tiden (2007) en fortid som aktivister inden deres ansættelse eller de er i jobtræning/ansat med kommunalt tilskud. Involvering og personlige evner i ovennævnte flydende form spiller tillige en væsentlig rolle i den hastighed, hvormed den enkelte aktivist ”stiger i graderne”.

Kiddypunks

Nederst eller i udkanten af fællesskabet befinder børnepunkterne, ”kiddypunks’ene”, sig. Det er en gruppe meget unge, der endnu ikke er gamle nok til at gå i byen og have et af forældre/værge fuldstændigt, uafhængigt socialt liv. De har karakter

af ”möchtegern”- punkere, der kopierer mode, kropsudsmykning og praksis i det omfang det er muligt. De hænger ud i omegnen af 1000fryd, hvilket vil sige i Kattesundet, i gaderne omkring og i køreporten, 1000fryds indgang. Denne gruppe fungerer som et potentielt rekrutteringsgrundlag, men det er ikke nødvendigvis dem, der har siddet derude længst, der bliver aktivister. Kiddypunkerne gør sig, ifølge respondent 050 607, mest bemærkede ved at være meget højlydte, meget fulde og ved at hærge og svine i Kattesundet (bilag 1, linjenummer 159 – 165). De frister som nævnt en tilværelse i perifer tilknytning til de ”rigtige” punkere og aktivister, men nyder dog lejlighedsvist godt at 1000fryds beskyttelse, når situationen på gaden spidser til.

Som sådan er de ”tålte”, idet der eksisterer et ideologisk slægtskab til aktivisterne og fordi de, trods alt, udgør en mulig fødekæde, men samtidig er de en evindelig kilde til irritation for flere aktivister. Fordi deres reference er 1000fryd, forbinder mange af naboerne og det omgivende samfund dem med Kulturhuset og kan ikke nødvendigvis adskille disse kiddypunks fra brugere og aktivister. Det vil sige, at deres handlinger ligestilles med aktivisternes, hvilket er u hensigtsmæssigt set fra aktivisternes side: det er altid aktivisterne på 1000fryd, der skal gøre rent og rydde op efter dem ude på gaden eller gyde olie på vandene, når bølgerne går højt.

Gæst/bruger

Gæster på 1000fryd kan defineres som forskellige besøgende til for eksempel koncerter og arrangementer. Det kan lige så godt være folk, der er nysgerrige efter at se, hvordan 1000fryd ser ud indefra, som det kan være folk for hvem musikken, kulturen eller et besøg i baren, spiller en væsentlig rolle. Mange får deres første kontakt med 1000fryd ifølge andre, der har været der før eller ”kender nogen” på 1000fryd, idet stedet udefra, både fysisk og socialt kan virke meget lukket og ekskluderende.

De gæster, der formår at arbejde sin lidt længere ind i 1000fryds organisation, finder her et rum for en lang række forskellige sociale og kulturelle oplevelser, samt værkstedsfaciliteter. Disse gæster får, for nogles vedkommende, et længerevarende og stabilt forhold til Kulturhuset. De finder ud af, at 1000fryds faciliteter er offentlige og at de kan anvendes til at skabe egne kulturelle og kunstneriske udtryk, hvorved de overgår til en brugerkategori. Der er brugere, der sidder og øver med deres lokale bands i øvelokalerne, der er brugere, der udtrykker sig via malerkunst og der er brugere, der engang imellem kommer og koger øl i køkkenet. Og så er der ”trekkerne”, en gruppe science fiction fascinerede unge, der mødes omkring kultserien ”Star Trek” i Peep Shoppen. Forskellen mellem gæst og bruger er altså flydende, men skiller tilsyneladende ved graden af engagement og frekvens: gæsterne udgør en kategori af lejlighedsvist, men passivt underholdt publikum, mens brugerne udgør et relativt mere aktivt og ved-

holdende segment. Brugerne er imidlertid ikke nødvendigvis en del af 1000fryds organisatoriske og sociale liv, og frister – frivilligt – mere eller mindre isolerede tilværelser på Kulturhuset i de cirkler de nu engang bevæger sig i. De fleste blander sig sjældent, hverken på den ene eller anden måde, med mindre det er påkrævet af planlægningsmæssige hensyn eller i tilfælde af konfliktløsning eller lignende.

Forholdet til både gæst og bruger er også underlagt divergerende følelser fra aktivisters side. Flere gange i løbet af min observationsperiode betegnes enten gæster og brugere, eller begge kategorier samtidig, af aktivister som ignoranter. Især den gruppe, der bare sidder på det hele oppe i øvelokalerne, irriterer nogle af aktivisterne. De har siddet dér i mange år og kender rutinerne, hvorfor de kan optage pladsen for nye, der gerne vil til. Flere af ”de politiske” giver udtryk for irritation over denne situation, mens andre, ”gamle” har det fint nok med at de sidder der, for at slippe lidt væk hjemmefra. Aktivisterne er sig ikke desto mindre tydeligt bevidst om 1000fryds økonomiske afhængighed af det, bruger og gæster lægger i baren.

En gruppe gæster har tidligere udgjort et særligt problem og det er gruppen af psykisk syge. Det var en særlig gruppe, der for år tilbage frekventerede 1000fryd med jævne mellemrum og som chikanerede andre, var utålelige, påtrængende, ”bare for meget” og nogle gange endda voldelige. Narrativt sættes der blandt flere aktivister lighedstegn mellem 1000fryds traditionelle åbenhed og det at være anderledes som en forklaringsmodel på, hvorfor det var sådan – men det er efter sigende en situation, der har været for aftagende gennem de senere år.

Gæster og brugere frekventerer baren, lytter til musikken, deltager i arrangementerne og/eller bruger løs af husets faciliteter, men de er ikke nødvendigvis vidende om det univers af for eksempel politiske og ideologier overvejelser, diskussioner, valg og fravalg, samt magtkampe, der ligger bag – ej heller om mængden og rækkevidden af frivillig arbejdskraft der skal til, for at gøre publikums oplevelser mulige. Fælles for gæsterne og brugernes vedkommende er, at deres anvendelse er bundet til æstetiske oplevelser eller til deres fritidsinteresser, men under samme forståelse som de forventer at finde i det omgivende samfund: som kulturkonsum. Deres sociale liv og øvrige frivillige engagement ligger primært andre steder, i andre netværk og/eller i andre institutioner og de har ingen problemer med denne fluktuerende. Ikke sjældent er det dog fra denne gruppe at aktivister rekrutteres.

Aktivister

1000fryds aktivister udgør kulturhusets rygrad af frivillig arbejdskraft. Det er aktivisterne, der får huset til at fungere i stort som i småt. Aktivisternes opgaver består i alt forfaldent arbejde; rengøring, løbende vedligeholdelse og småreparationer af

inventar og installationer, deltagelse i organisatoriske aktiviteter, administrative processer, til koordinering og afholdelse af store arrangementer, koncerter, udstillinger, festivaler, etc. Aktivisterne rekrutteres som nævnt i høj grad fra gæst/brugersegmentet. Det kan ske som følge af længere tids tilstedeværelse som gæst, hvorefter en af de ansatte griber fat i vedkommende og forslår en mere aktiv deltagelse, eller det kan ske, ved at en potentiel aktivist melder sig på et mandagsmøde og udtrykker ønske om at bidrage med frivilligt arbejde. Rekruttering sker også via kærester eller venner/veninders engagement og introduktioner til stedet eller som udløbere af frivilligt arbejde andre steder i byen, for eksempel på Studenterhuset. Men det kan også finde sted af professionelle grunde: således møder jeg ved flere lejligheder en kokkelærling, der som led i sin uddannelse har ladet sig engagere i folkekøkkenet for at opnå viden om og erfaring med det veganske køkken.

For aktivisterne drejer det sig om, at deres engagement i 1000fryd overskrider almindelig brug. Aktivisten involverer sig i det frivillige arbejde og får derved også både et stort kendskab til husets struktur, organisation og det sociale liv. Bliver først den enkeltes interesse vakt, er der en tendens til at *meget* fritid lægges i det frivillige arbejde og at en stor del af den sociale omgangskreds derfor nødvendigvis kommer til at bestå af subjekter med tilknytning til 1000fryd. Termen ”aktivist” betegner yderligere en frivillig, der har anciennitet og kompetence til at udføre en række aktiviteter i 1000fryds regi enten i forhold til den daglige drift eller afvikling af de forskellige kulturelle arrangementer. En aktivist kan således fungere som bartender, dørman(d), arrangører (typisk af koncerter), disc jockey, eller lyd- og lysman(d) alt efter interesse. Det er som regel nyere aktivister eller aspiranter, der står i baren eller i døren til arrangementer og/eller tager sig af praktisk, forfaldent arbejde, men mange har ambitioner om at arrangere, at udføre mere krævende opgaver såsom at stå for lyd og lys til koncerter, eller om at optræde.

Aktivisterne har, i modsætning til gæst/bruger-segmentet, forladt omverdenens forestilling om kulturkonsum for egen tilfredsstillelses skyld og er trådt ind i et socialt fællesskab af folkelig, kunstnerisk, sociokulturelt, men også politisk arbejde baseret på principper om frivillighed, med en tydeligt uegennyttig, uselvsk selvopfattelse. Aktivisterne har derfor en meget bred ”opgaveportefølje”, hvor de er med til at planlægge, arrangere og afvikle de forskellige begivenheder. Men for at bestride en række af ovennævnte funktioner skal den enkelte introduceres til området, som for eksempel arrangør. Denne introduktion går under navnet ”oplæring” og betegner den informelle første kontakt med de forskellige roller og funktioner, som skal udfyldes i forbindelse med afvikling af arrangementer. Det er især subjekter, der skal arrangere, lave lys og lyd, samt stå i baren, der skal tilegne sig disse informelle kompetencer for at kunne få lov til

at arbejde. Oplæringen finder sted efter et mimisk princip, som en ”mesterlære” i et praksisfællesskab, men hvor der også kan være forskellige ideologiske og disciplinære elementer involveret (se kapitlet ”Bevidstgørelse, myndighed og empowerment”).

Aktivisterne organiserer sig under oplæringen i forskellige ”grupper” alt efter funktion og interesser. Det er således arrangementsgruppen, i daglig tale ”booking-gruppen”, der engagerer og hyrer bands til arrangementskalenderen. Det er ”lyd- og lys-gruppen”, der diskuterer forskellige forhold omkring lyd og lyssætning, samt har ansvaret for indkøb af udstyret og dets vedligeholdelse, herunder også forslag til nyanskaffelser, reparationer, etc. ”Cafegruppen” står med ansvaret for, at cafeen/baren løber rundt og ”madgruppen” er ansvarlige for køkkenet herunder blandt andet arrangementer som folkekøkken. Der er også en ”PR-gruppe”, der har taget sig af relationerne til pressen og medierne og en gruppe omkring 1000fryds biograf, Peep Shoppen, der tager sig af at rekvirere film, arrangere filmforevisninger, etc. Denne gruppe er pt. (efteråret 2006 – forår 2007) på stand by (<http://www.1000fryd.dk/index.php?ufo=omfryd>). Derudover er der en kønspolitisk gruppe, ”8. martsgruppen”, en feministisk, ikke-separatistisk gruppe med en kønspolitisk dagsorden. Denne gruppe er også på stand by. De enkelte grupper står med den ”formelle” eller overordnede del af ansvaret for dets funktionsområde, men sammensættes og fungerer i øvrigt informelt.

Med musikarrangementet som eksempel er det i bookinggruppens regi, aktivisterne diskuterer forslag til kommende koncerter/musikarrangementer og det er her, de planlægger i forhold til spilletidspunkt, arrangementskalender, økonomi, etc. Men det er den enkelte aktivist, der som arrangør tager kontakt til band/bookingbureau og aftaler honorar (efter mandat fra bookinggruppen). Det er også vedkommende, der står for den løbende kontakt til bandet, for at rekruttere aktivister til baren, til døren hvis der skal tages entre, for at forberede måltider til bandet eller rekrutterer aktivister til det, for at rekruttere lys- og lydman(d) hvis vedkommende ikke selv bemestre disse færdigheder, etc. Det er også den enkelte arrangør, der står for afviklingen under selve koncerten og agerer problemløser hele vejen igennem. Og det er den enkelte arrangør, der står for rengøring og oprydning efter koncerten eller dagen derpå. Når det er gjort skal vedkommende derefter tillige aflægge rapport til mandagsmødet og evaluere på arrangementets forløb. At arrangere betegnes jævnfør ovennævnte og ikke uden grund, som noget af det hårdeste aktivisterne kan engagere sig i. Bookinggruppen udfylder dermed både en administrativ og en legitimerende rolle i forhold til resten af huset – mens det egentlige ansvar for de konkrete begivenheder påhviler den enkelte.

Bestyrelsesmedlemmer og ansatte

8. BESTYRELSEN

- a. *Foreningen fuldtidsansætter en bestyrer, der forestår den daglige økonomiske ledelse*
- b. *Bestyreren er ansvarlig i forhold til offentlige og bevilligende myndighed*
- c. *Bestyreren tegner sammen med bestyrelsen foreningen officielt*
- d. *Bestyreren er ansvarlig for at foreningens daglige drift og administration holder sig indenfor de af generalforsamlingen og stormøderne afstukne rammer. (bilag 5, § 8)*

Kulturhuset 1000fryds formelle organisatoriske form er foreningsstrukturen. Der opereres med en formel bestyrelse og mødestruktur, der fremgår af vedtægterne for 1000fryd (bilag 5). Der afholdes generalforsamling minimum én gang om året, stormøder én gang i kvartalet og koordinationsmøder (mandagsmøder) én gang om ugen. Bestyrelsesarbejdet er ikke særlig præsent hos aktivisterne og af mine respondenter er der kun én, der eksplicit berører det og det kun i forbindelse med sin egen indtræden og avancement på 1000fryd.

Den egentlige myndighed og beslutningskompetence ligger i det ugentlige koordinationsmøde, der pt. afholdes hver mandag eftermiddag, samt i de ovenfor omtalte, decentrale grupper. På mandagsmødet diskuterer de frivillige succes'er, problemer og udfordringer fra ugen, der gik, samt planerne og udfordringerne i ugen, der kommer. Det er kutyme at i hvert fald arrangørerne fra både sidste og indeværende uges arrangementer, samt "daglig leder" deltager, hvis det er muligt.

Af "ansættelser" er der og har der været forskellige kategorier, men fælles for dem er, at de er forbundet med det omgivende samfunds konjunkturer. Tidligere har det været muligt for Kulturhuset at erhverve værnepligtige, langtidsledige, folk i aktivering eller i jobtræning til forfaldent arbejde. På grund af høj, økonomisk vækst og lav arbejdsløshed er der færre af den slags ansættelser for tiden – hvilket fordrer et desto større engagement hos de frivillige. Derfor findes der både fortalere for og imod. Flere ansatte betyder uvægerligt at de frivillige aflastes. Herved opstår faren for, at de (det er argumentet imod) bliver til luksus-aktivister og at der (må) sættes kunstige skel mellem de forskellige "personalegruppers" arbejdsopgaver: der må skelnes mellem hvad der tilhører "frivillighedens" og hvad tilhører "den ansattes" rige. På den anden side er der tydeligvis et behov for aflastning af især arrangørerne eller en omstrukturering af deres arbejdsopgaver jævnfør ovenstående beskrivelse. Én ledig får i undersøgelsesperioden bevilliget et jobtrænings-/aktiveringsforløb og dermed en deltidsansættelse på 1000fryd. Vedkommende indtager rollen som altnulig m/k, men det er en sjælden undtagelse.

På undersøgelsestidspunktet er der imidlertid ansat to deltidsbestyrer, en budgetansvarlig og en "daglig leder". Der er stærke identitetsmæssige billeder forbundet

med arbejdet som bestyrer og der fortælles gerne gode historier fra tidligere år om karismatiske bestyrere, der formår at aktivere det bedste i subjekter og få dem til at yde en frivillig indsats, lede og tage ansvar uden at det ligner magtudøvelse, etc. Samtidig er det også alment accepteret, at det er en udsat og utaknemmelig post at bestride, idet bestyreren er opgavemæssigt overbebyrdet og ressourcemæssigt i underskud – og at vedkommende naturligt står for skud, når organisatoriske eller strategiske problemstillinger gør sig gældende. Og det gør de, især når løsningsmodeller med bund i vidt forskellige ideologiske eller politiske argumentationer strides. Den nuværende daglige leder og dermed 1000fryds ansigt ud ad til har en markant politisk profil, hvad ikke alle aktivister er lige begejstret for. Skellet mellem ”de gamle” og ”de politiske” tydeliggøres i netop i diskussionerne om løsningsmulighederne og de faktisk iværksatte handlingers anvendelighed som problemløsning. Og i den forbindelse spiller daglig leders tilhørsforhold i den interne fraktionering en ikke uvæsentlig rolle.

Netværk og organisatoriske relationer

På grund af mit begrænsede kendskab til fællesskabets sammensætning og netværksdannelse forestiller jeg mig indledningsvis, at aktivisterne på 1000fryd vil relatere sig til Ungdomshuset i København – hvilket de da også i overvejende grad gør – ikke mindst fordi min undersøgelse gennemføres under optakten til Ungdomshusets rydning. Især ”de politiskes” tidlige motiver for at engagere sig i Kulturhuset er begrundet i ambitionerne om at etablere en egentlig ungdomshuslignende institution i Aalborg. Og når det er sagt, viser mine nærmere studie også, at flere faktisk slet ikke har berøring med Ungdomshuset. Mange har aldrig været der, men betragter i stedet for sig selv som 1000fryder og dermed Kulturhuset 1000fryd som en helt igennem unik institution. Mange aktivister interagerer i stedet med de forskellige og mere lokale, sociale, informelle og formelle netværk som Aalborg byder på.

Alt afhængig af hvilket perspektiv jeg vælger at anlægge, kan 1000fryd derfor betragtes enten som en helt igennem unik repræsentation af frivillig undergrund, som et fællesskab af nærdemokratisk organiserede aktivister, som et værtshus/en cafe og spillested både i opposition til og sammenlignelig med mange andre lokale, kommercielle værtshuse/cafeer, som en institution i et nationalt netværk af undergrundsspilsteder, som et brugerstyret kulturhus eller som et punkt i et internationalt punktnetværk med relationer til stort set resten af verden. Der er ingen stringens respondenterne imellem; disse hævder gerne 1000fryds forskellige repræsentationer alt afhængig af, hvilken beretning de fortæller. Således kan der mageligt forekomme flere forskellige repræsentationer af Kulturhuset i samme interview!

Gennemgående og i grove træk falder respondenternes beretninger eller narrationer om 1000fryd dog i en å to forskellige kategorier: på den ene side fremhæver flere aktivister 1000fryds helt unikke karakter og profil. 1000fryd er som institution og ramme om et sociokulturelt fællesskab helt enestående. Det er et fællesskab, der bygger på en socialistisk, solidarisk, antikommerciel ideologi, hvor konkrete hensyn til og respekt for hinanden er integrerede dele af aktivisternes selvopfattelse. Er der et slægtskab, er det til ”Ungeren” i København eller til nogle af de internationale, socio-kulturelle fællesskaber i besatte huse i udlandet, men selv i denne sammenligning fremstår 1000fryd unik.

På den anden side og når det forekommer belejligt, fremhæves 1000fryds normalitet. 1000fryd artikuleres som ét tilbud blandt mange andre lignende tilbud, hvad det formelt set som offentlig musikcafé og aktivitetshus også er. I disse situationer defineres og sammenlignes 1000fryd ikke bare med Ungdomshuset i København. Der etableres narrative relationer til mange af de andre og mere kommercielle tilbud, der findes i Aalborg: Studenterhuset, Huset, forlystelserne i ”Gaden” (Jomfru Ane gade), Kennedy, Victoria, etc. Umiddelbart fremstår disse som forsøg på at gendrive de forskellige, mediebarne, negative billeder af 1000fryd og som måder at legitimere selve institutionen på; det interessante er naturligvis at respondenterne ubesværet pendulerer mellem disse to billeder – eller nuancer af dem i deres fremstillinger af 1000fryd og magter at gøre det upåagtet fra sætning til sætning, fra afsnit til afsnit.

Lokale netværk

I sammenlignende øjemed er det af lokale institutioner især Studenterhuset, der relateres til. Mange af aktivisterne frekventerer Studenterhuset og er eller har tidligere været aktive dér. Studenterhusets profil har visse ligheder med 1000fryd, dog stadig med markante forskelle. Studenterhuset drives som et kommercielt foretagne, men også med mulighed for at engagere sig i frivilligt arbejde. Her består arbejdet dog i overvejende grad i at udføre centralt vedtagne beslutninger, hvilket vil sige mere rutinepræget, praktisk arbejde. Der er altså ikke nær den samme føling med og indflydelse på organisatoriske beslutningernes tilblivelse og gennemførelsen af processer, som der er på 1000fryd. Flere har deres gang begge steder, så de respektive institutioner udfylder tilsyneladende hver deres forskellige behov hos aktivisterne.

Af andre lokale tiltag er det naturligvis nærmiljøets tilbud, der fylder mest, også de mere kommercielle kulturtilbud. Eksplicit har flere aktivister (haft) deres gang på Kennedy, det nu hedengangne Atomic og i Jomfru Ane Gade (Rockcafeen). Disse institutioner fungerer enten som ramme om sociale og kulturelle oplevelser; mange aktivister har her påbegyndt realiseringen af deres tiltagende sociale selvstændighed og uaf-

hængighed. Enkelte har gennem teenageårene eller umiddelbart efter haft fritidsarbejde for eksempel som disc jockey på de forskellige værtshuse/spillesteder. 1000fryd betragtes ikke som værende i direkte konkurrence med disse tiltag, fordi organisering, ideologi og udbud afviger fra så meget fra hinanden.

På den politiske front frekventerer brugere af/aktivister på 1000fryd en række lokale nordjyske eller aalborgensiske afdelinger af venstreorienterede organisationer, bevægelser, netværk eller tiltag af national karakter.

Nationale netværk

Af nationale netværk er det især tre, der tiltager sig narrativ opmærksomhed: det autonome netværk Rebel, SUF (Socialistisk UngdomsFront), samt Rød Ungdom. Rebel er nedlagt mens de to andre, så vidt vides, stadig fungerer som nationale netværk for unge socialister. Det er netværk, som forskellige aktivister er eller har været aktive i eller med hvem, der har været samarbejdet om sociale og faglige arrangementer, for eksempel en foredragsrække på Studenterhuset.

Der eksisterer også narrative slægtskaber med de lejlighedsvis fristeder i Århus, men siden rydningen af det sidste besatte hus i Danmark engang medio 1980'erne har Århus i den henseende efter sigende været en "død by" (bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 150 – 156). Der opstår sporadiske ønsker her som i mange andre større og mindre købstæder, hvor aktivister fra tid til anden ønsker og kræver ungdomshuse, som for eksempel i Skive, Svendborg og Fredericia og hvor tilløb til undergrundsmiljøer blomstrer op, huse besættes, krav formuleres – og fra tid til anden tilstås i form af tilskud og lokaler fra kommunen – men de lever og dør som regel med ildsjæles engagement. Disse enkeltpersoner rejser ofte videre mod København, når de en årrække har ageret, agiteret og handlet i det lokale.

Når sådanne tiltag overhovedet kommer til aktivisterne på 1000fryds kendskab skyldes det den udbredte brug af en bred vifte af sociale teknologier: mobiltelefoner, SMS-kæder, e-mails, elektroniske nyhedsbreve, facebook-profiler, etc. 1000fryd har en "My space" profil, hvor redaktørerne kommer i kontakt med subjekter, der lokalt arbejder for at få kultur-, bruger- og aktivitetshuse op at stå og der ligger filmfiler på "Youtube" med klip fra forskellige begivenheder og events på eller relateret til 1000fryd og andre lignende huse.

Internationale netværk

Derudover refererer adskillige aktivister til internationale netværk og forbindelser til andre besatte eller basisdemokratiske kulturhuse rundt omkring i verden, især Europa og Amerika. En enkelt (respondent 200 607) har erfaringer med "plug and play"

happenings fra Australien – det vil sige afholdelse af ikke-anmeldte (og dermed illegale) fester og koncerter på offentlige pladser og scener – eller med andre ord: spontane koloniseringer af det offentlige rum gennem forskellige kulturelle og æstetiske tiltag af ad-hocrativ karakter. Andre kan berette om kontakter med beslægtede fællesskaber i besatte huse i Tyskland (Berlin og Koblenz) og i Amerika (New York), ligesom der refereres til et internationalt ”punk-netværk” indenfor DIY-miljøet, der fungerer som lokale hosts eller gæstgivere: i tilfælde af at deltager i netværket kommer til egnen, er det de lokale deltageres moralske forpligtigelse til at skaffe husly.

Som en sidste international relation skal her nævnes visse aktivisters referencer til ”ABC – Anarchist Black Cross” – et netværk eller en hjælpeorganisation der, både menneskeligt, økonomisk og juridisk, understøtter politisk forfulgte og fængslede over hele verden. Overskud fra forskellige arrangementer på 1000fryd går lejlighedsvist til ABC.

Informelle strukturer

Udover ovenstående beskrivelse af 1000fryd vil følgende emner her kort blive præciseret: de *informelle strukturer*, der intentionelt hersker i kulturhuset, de *ustrukturerede strukturer*, der etableres og dertilhørende *organisatoriske udfordringer i flade strukturer*, samt en kort introduktion til den *cykliske processualitet* på kulturhuset.

Da 1000fryd officielt er etableret som en forening og dermed består af både hovedbestyrelse, generalforsamlinger og ”daglig ledelse”, bliver de oprindelige initiativtagere, trods intentionerne om det modsatte, nødt til at udfærdige et sæt retningslinjer – en samling vedtægter – for dets virke (bilag 5). Disse vedtægter udgør sammen med budgetlægning, regnskabsaflæggelse, forsikringer, samt to – tre deltidsansættelser de formelle strukturer, der konstituerer organisationen 1000fryd. Al anden aktivitet eller handling er informel og struktureres efter de aktives interesser, involvering og engagement. Foreningsstrukturen gør endvidere, som jeg har nævnt ovenfor, det sociokulturelle fællesskab ”genkendelig” for en systemlogisk betragtning, hvorfor 1000fryd blandt andet nyder godt af offentlige tilskud til folkeoplysende aktiviteter, drift og virksomhed.

Det frivillige arbejde, involveringen i og entusiasmen for foreningens arbejde, udgør, som i alle andre sociokulturelle eller foreningsmæssige sammenhænge, ryggraden i foreningens virksomhed. Det, der især kendetegner 1000fryd som forening i modsætning til mange andre er den bevidste artikulation af 1000fryds tematiske åbenhed overfor nye aktiviteter og aktivisme. Derfor opererer aktivisterne da også med en ”struktur i strukturen”, hvor daglig leder ganske vist er formel leder udad til, men hvor foreningen internt artikuleres som en flad, informel, basisdemokratisk organisation med

kollektiv ledelse. Denne struktur kan beskrives som grundlæggende paradoksal, men fungerende i praksis. På den ene side er en flad struktur med ingen eller kun en ringe strukturel normsætning svag overfor inde- eller udefrakommende udfordringer. Over for en sådan organisation står det enkelte subjekt umiddelbart stærkt. Da en flad struktur ikke har et formelt hierarki, endsige formelle traditioner at bygge sin legitimitet på, overlader det principielt den enkelte aktivist at øve indflydelse på administration, aktiviteter og processer efter evne og samvittighed. Det er så at sige hele pointen i et nærdemokratisk princip, hvor aktivisterne formodes og forventes at tage ansvar for samtidig at udøve stor og direkte indflydelse på, hvordan tingene sker i organisationen. Basisdemokratiske organisationer sigter på at være et brugerstyret, demokratisk lærestykke, hvor der er forholdsvis kort vej fra tanke til handling.

På den anden side udgør en sådan flade struktur med en så synlig svaghed overfor deltagerne en styrke. Styrken består i, at svagheden kontinuerlig må og skal være til diskussion og derfor præsent i aktivisters bevidsthed. Jo svagere struktur, desto mere energi, opmærksomhed, ansvarlighed og loyalitet fordres der af aktivisterne for i fællesskab, at opretholde den løse kobling som et sociokulturelt fællesskab er. Jo løsere kobling, des kraftigere udfordres og disciplineres kollektivet. Kun i kraft af en kontinuerlig vilje blandt aktivisterne og kun gennem et bevidst og målrettet konstruktionsarbejde på at nå dette mål kan en struktur som 1000fryd bestå i 25 år. Heri ligger dens styrke.

At denne diskussion faktisk er tilstedeværende, viser sig i både indholdsmæssige diskussioner og i den opmærksomhed, som de beslutningsmæssige principper i organisationen tildeles. Ifølge de gældende vedtægter for foreningen 1000fryd kan afgørelser træffes ved kvalificeret flertal, hvilket som nævnt er sket – men mange af respondenterne er faktisk ikke tilhænger af denne form for demokratiudøvelse. Som respondent 050 607 udtrykker det, så er det jo blot udtryk for et flertalsdiktatur og minder således om det samfund, som fællesskabet på 1000fryd forsøger at distancerer sig fra, hvor det er i orden: ”... at skide lidt på de andre...” (respondent 050 607) i bestræbelserne på at nå selviske mål. I stedet for er respondent 050 607 fortaler for konsensus som alternativ til flertalsafstemninger. Dog har vedkommende erfaringer med, fra både andre sociokulturelle fællesskaber og 1000fryd, at konsensus som beslutningsmæssigt princip risikerer at medføre endog meget lange møder med uendelige diskussioner, hvor strategien ikke går på det substantielle, men i stedet på hvem der først kører hvem træt (filibuster-taktik). I sådanne tilfælde er afstemninger at foretrække. Dog er der en tredje mulighed, som vedkommende mener alt for ofte lades uprøvet og det er mulighederne for at indgå kompromis (bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 430 – 455). Et kompromis spejler, i respondent 050 607’s opfattelse, den virkelige vilje til løsninger og en

respekt for sin opponent. Kompromisset har mulighed for den mindretalsbeskyttelse, der også ligger i demokratiudøvelse, men som længe er blevet negligeret. Derfor giver kompromisset mening i et nærdemokratisk fællesskab.

Diskussionen om de bærende beslutningsmæssige principper spejler altså en strukturel institutionalisering, hvor 1000fryd forsøger, og med et vist held gennemfører en informalisering, der alternerer fra sammenlignelige foreningers tradition for mere formelle struktureringer.

Ustrukturerede strukturer

Når jeg ovenfor tematiserer det sociokulturelle fællesskabs styrker og svagheder i en informel struktur, mangler der en betragtning over de ”ustrukturerede strukturer” der eksisterer. Et eksempel på hvordan aktivisterne pendulerer mellem semi-formelle og informelle strukturer, er den diskursive artikulation af 1000fryd som en åben, fri, social og kulturel ramme om aktiviteter, hvor alle interesserede har lige adgang til udfoldelse. Dette billede af 1000fryd støder jeg jævnligt på gennem min kontakt med gæster, brugere og aktivister og senere i gennemførelsen af de narrative interviews – men mange respondenter og aktivister reflekterer over dette og erkender åbent, at det er et image. Den aktivisme en potentiel aktivist umiddelbart kan få lov til at udfolde, er ved at stille sin arbejdskraft frivilligt til rådighed som support til anciennitetsmæssigt ældre aktivisters arrangementer – gerne som barvagter, dørvagter, medhjælp med rengøring og/eller oprydning, i køkkenet – eller hvor der momentant mangler hænder:

”Man KAN jo også komme ind fra gaden og lave et eller andet. Problemet er bare, at det måske ikke er det mest interessante, man kan komme til. Måske er det dét, der sådan er problemet for nej, man kan ikke komme ind fra gaden og så få 10.000 kroner til at booke den nyeste MTV sensation for! For selv om man kan komme ind fra gaden, så må man jo samtidig også forholde sig til den allerede eksisterende diskurs på stedet. Men jo, man kan jo i og for sig komme ind fra gaden, men det hører med, at der er visse ting, man bliver nødt til at forholde sig til.” (bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 72 – 77)

At det må være sådan, er en erkendelse der, ifølge respondent 050 607 vokser frem med baggrund i en række oplevelser af enkeltpersoners svigt i forhold til fællesskabet. For mange gange har arrangører ikke haft tilstrækkelig styr på de økonomiske forhold omkring eller konsekvenser af arrangementer, koncerter eller andre begivenheder, hvilket har haft betydning for arrangementskalenderen i måneder fremover. Eller

dagens omsætning er forsvundet undervejs mellem kasseapparat og døgnboks, fordi ansvarshavende kom til at gå i byen og feste pengene op (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 584 – 590). Disse enkeltstående oplevelser løses som regel på en eller anden måde i mindelighed, men i en større sammenhæng har de betydet, at der i dag eksisterer ”ustrukturerede strukturer”, som er begrænsende og formende, men som ifølge flere respondenter er nødvendige.

Cirkelslutningen kan derfor formuleres noget i retning af følgende: den informelle strukturering er et historisk betinget princip og udgør det grundlag de første aktivister bygger på. Men der opstår hurtigt en situation, hvor alt for mange subjekters alt for ukoordinerede aktiviteter får alting til at flyde og hvor ingen reelt ved, hvad der foregår. Derfor enes fællesskabet om et minimum af fælles formalia, regler og rutiner, som indsnævrer aktivisters handle- og holdningsfrihed, men som ikke desto mindre synes uundværlige for at få huset ”til at køre”. Efter en periode hvor relativ orden reetableres, åbnes atter mulighed for at diskutere og kritisere disse strukturer og på sigt at afskaffe dem – den organisatoriske hukommelse er kort, da der er forholdsvis hurtig udskiftning af aktivister – hvorved cyklussen kan tage sin begyndelse på ny.

Organisatoriske udfordringer i en hierarkisk flad struktur

Selv en flad struktur udgør derfor en struktur og udtrykker som sådan en institutionalisering, der stabiliserer aktivisters ydre verden. Det kan illustreres gennem en lidt dyberegående analyse af de udfordringer, der møder aspirerende aktivister:

For det første er aktivisterne på 1000fryd *frivillige* og *ulønnede* (hvis der ses bort fra et måltid mad) og derfor opstår der naturligvis en række af de samme problemstillinger, som andre frivillige organisationer kæmper med. Involvering og dermed viden om strukturer, rutiner og måder er ikke noget, den enkelte aktivist er født med. Med den informelle struktur følger også en forholdsvis informel introduktion i hvert fald til de mere rutinemæssige opgaver i kulturhuset. Viden bliver i den kontekst til magt (se kapitlet om ”Bevidstgørelse, myndighed og empowerment”).

For det andet møder der aktivisterne en række udfordringer i gæsternes/brugernes *manglende viden om stedet* om dets ”modus operandum”. Engagement og entusiasme driver aspirerende aktivister ind i det frivillige arbejde, men på grund af den informelle introduktion sker der mange misforståelser. De aspirerende aktivister bliver en kilde til irritation som for eksempel for respondent 050 607, der har stor anciennitet: de roder! Derfor bliver viden om 1000fryds processer og rutiner til en indirekte målestok for subjekternes indbyrdes placering, forskydninger i placeringerne, samt udgangspunkt for de forventninger som de enkelte subjekter har til hinanden. Viden bliver i den kontekst baggrund for hierarkier.

For det tredje møder der aspirerende aktivister en række *forventninger fra andre aktivister* til vedkommende, blandt andet et behov for aflastende hænder i det praktiske arbejde. Respondent 210 607 er af den mening at dette behov potentielt risikerer at skræmme nogle af de nye aktivister væk på grund af den udnyttelse, der finder sted, når aspirerende aktivister tildeles alt for mange af de mest trivielle opgaver i alt for lang tid. Omvendt nævner flere at arrangørerne har alt for meget at se til både før, under og efter afholdelsen af arrangementet. Denne problemstilling omkring anciennitet går igen i mødekulturen som en vægtning af de anciennitetsmæssigt ældste aktivisters ord, der er ligefremproportional med vedkommendes tidsmæssige engagement på 1000fryd. Fænomenet formuleres som et problem for de nye, der kommer til uprøvede og usikre på stedets normer, fordi en basisdemokratisk struktur fordrer aktiv deltagelse, indlæg og diskussion. Men ifølge respondent 270 607 også fordi den spejler en angst hos de anciennitetsmæssigt ældre aktivister, for at de unge (herunder respondent 270 607) vil ændre for meget på tingenes tilstand. Der er også i flade strukturer indbygget inerti og traditioner omkring videreførelse og fornyelse, for eksempel med henvisninger til løsningsmodeller, der "... har været prøvet før!" Viden bliver i den kontekst til traditioner.

Og for det fjerde er der *forventningerne fra publikum*. Den narrative sandhed hos flere respondenter er, at mainstream-ungdommens kulturelle hedonisme sætter sig igennem blandt publikum på 1000fryd. De har, ud fra deres liv i det omgivende samfund, vænnet sig til den bekvemmelighed og ansvarsforflygtigelse, som kapitalisering af alle subjektets sfærer medfører. Den narrative sandhed på 1000fryd om mainstreamkulturen og det omgivende samfunds implicitte oplysningsideal er "dannelse til forbrug(er)". Balancen mellem brugerne af stedet (publikum) og aktivister er derfor radikalt anderledes, end den var tidligere. Ifølge respondent 210 607 er der en langt større andel af brugere og en langt mindre andel af aktivister. Viden bliver i den kontekst baggrund for handling.

Det er altså en balancegang mellem "de aktives diktatur" (bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 353) og aktivisternes evne og vilje til at indholdsudfylde 1000fryd som ramme på den ene side og hensynet til 1000fryd som offentligt kulturhus – og til aktivisterne med farerne for at skræmme aspiranter væk eller slide dem i processen på den anden side. Derfor også aktivisters irritation over manglende engagement hos brugerne og passive aktivister, eller endnu værre, de subjekter, som kun benytter sig af én aktivitet på stedet, øvelokalerne for eksempel, og aldrig deltager i de andre, fælles aktiviteter endsige møderne. De kender systemet tilstrækkeligt godt til at kunne forhindre andre i at komme til, men deltager ikke i de organisatoriske processer!

Hvor om alting er, så er konklusionen hos respondenterne (nogle mere eksplicit end andre), at også flade organisatoriske og informelle strukturer har behov for forskellige former for *introduktioner* af aspirerende aktivister til forskellige teknologiske og foreningsmæssige forhold. Det er i hvert fald den erfaringsmæssige konsekvens, flere af mine respondenter drager. Det er ifølge både respondent 050 607 og respondent 270 607 ”irriterende” at skulle opdrage på folk for at få dem til at forstå konceptet bag 1000fryd, men det er ikke desto mindre, hvad aktivisterne føler sig tvunget til. Især respondent 270 607 diskuterer i sit interview det uhensigtsmæssige i ulønnet, frivillig arbejdskraft på anti-kommerciel basis, når det ikke er kommunikeret ud, så alle forstår det. Disse udfordringer er baggrunden for den tiltagende strukturering, der for tiden finder sted på 1000fryd.

Processualitet

I det indledende afsnit ”Kulturpolitisk ramme” indikerer jeg en mulig kobling mellem transformationer i almene, kulturpolitiske strategier og identitetsmæssige ændringer i sociokulturelle fællesskaber. Denne sammenhæng fremstår ikke klar og tydelig for respondenter og aktivister. Det betyder imidlertid ikke, at identitetsmæssige ændringer går upåagtet hen – tværtimod. Respondent 280 607 mener, at disse cykler varer omkring 7 år hvorefter en ny generation tager over (bilag 1, linjenummer 335 – 350) – hvilket passer nogenlunde med de kulturpolitiske transformationer, jeg har kunnet rekonstruere.

Disse skift er ikke cykliske, hvis jeg definerer begrebet cyklisk som en processuel, fremadskridende udvikling, der over tid genererer forandringer, men hvis effekter er forholdsvis umærkelige i det daglige. Paradigmatiske forandringsprocesser og identitetsskift på 1000fryd markeres i modsætning til cyklussens processualitet med voldsomme brydningsperioder, hvor nye opfattelser, handlinger og praksis etableres i opposition til de tidligere, vinder fodfæste og konsolideres for herefter at afløse de hidtidige. En sådan brydningstid er 1000fryd netop ved at komme ud af (jævnfør ovenstående), da jeg gennemfører mine studier, men et blik på historien som 1000fryd selv fremstiller den, viser at det tilsyneladende er et tilbagevendende fænomen og at det er den modus, hvorpå udvikling finder sted. I begyndelsen af 1980’erne etableres huset af (en fraktion af) hippiebevægelsen, med arbejds- og bofællesskab, børnehave, etc. 7 – 10 år efter overtager rock n’ rollerne:

” Langsomt sev de gamle flippere væk. Nogle af ærketyperne med langt hår, flosset skæg og orange joggingbukser var længere om at opdage ændringen end andre. Den sidste af denne slags blev jaget væk, da han kom

og bestilte rødbedesuppe og ved en fejl fik serveret en tallerken med rå hestekød, som en af punkerne havde købt til sin hund og smidt i fryseren.” (<http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>)

Rock n’ rollerne fører stedet videre over i den kulturelle undergrund med sit alternative kulturelle blik og sine ”akustiske udtryk”¹¹ i de æstetiske bestræbelser, der er udgangspunktet for ”de gamles” aktivisme. Herefter betyder ”de politiskes” entre på 1000fryd omkring 2001 endnu et paradigmatisk identitetsskift.

En anden grund til at jeg vælger at tale om paradigmatiske brydninger, skal findes i historiens artikulation. Flere af aktivisterne og især én af respondenterne (fra rock n’ roll-crewet) nævner ”de gode gamle dage” hvor koryfæerne L. og S.N. var daglige ledere af 1000fryd. Disse daglige ledere forstår at forvalte magt og delegere ansvar, uden at det ser sådan ud! De er de reelle ledere af huset i perioden (slutningen af 1990’erne begyndelsen af 2000’erne), men har en stil, der både motiverer og skaber entusiasme uden af den grund at virke styrende for den enkelte eller fællesskabet. Denne idealisering indikerer for det første, at L. og S.N.’s personlige egenskaber kontrasterer den nuværende ledelse. Mange af ”de gamle” og nogle af ”de politiskes” jeg har talt med, føler, at der reelt er en åbenhed, tolerance og begejstring under den daværende ledelse og at kulturhuset efter deres exit og med ”de politiskes” entre fremstår mere lukket, mindre tolerant og mere eksklusivt. Men for det andet – og nok så bemærkelsesværdigt – indikerer det også at de aktivister, der ytrer sig om disse ”gode gamle dage” (”de gamle” – rock n’ roll crewet), *har erfaret store forandringer på forholdsvis kort tid* og det i en retning, de ikke nødvendigvis er enige i. De har med andre ord en levende erindring om, hvordan det var og hvordan det kunne have været. Nogle af dem føler, at det de er en del af nu, ikke har samme format eller genererer den samme begejstrende og motiverende effekt som tidligere. Men på grund af deres alder og decimerede antal har de tilbageværende ”gamle” ikke samme mulighed for at slutte så tæt og enstemmigt op omkring deres værdier og normer. Den resterende flok af ”gamle” yder sporadisk, symbolsk modstand, men er i undertal, hvorfor deres indflydelse er minimal – og nok så vigtigt: både L. og S.N. tilhørte selv rock n’ roll-crewet!

Det bemærkelsesværdige er, at voldsomme forandringer tilsyneladende har fundet sted over meget kort tid og at disse skaber positive erindringsspor hos nogle af aktivisterne (”de gamle”). De respondenter, der tilhører denne fraktion, konstruerer et

¹¹ I både reel og overført betydning: der er, som nævnt, en artikuleret lede ved den elektroniske dance- og repetitionsmusik, der hærger mainstreammusikken i slutningen af 1990’erne, men der ligger også et uudtalt ønske eller en længsel efter autensitet hos mange aktivister/respondenter. Engagement og aktivisme kan måske sidestilles med den mere mainstreamunges ”moderne dannelsesrejse”: backpack-turen jorden rundt. Aktivisterne i det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd tager på en anden ”rejse” – ind i sociale fællesskaber og dermed ind i sig selv!

selvbillede af de daværende aktivister og ledes periode som en guldalder og af den nuværende som en middelalder, en underforstået, udtalt kritik af den aktuelle tilstand. Brydningsperioden virker imidlertid også modsat: de nuværende magthavere ("de politiske") betegner den daværende periode under "de gamle" som en tid, hvor "alting flød" og betegner selv deres ("de politiskes") indtræden på scenen som en innovativ fordel for 1000fryd.

En tredje argument for min tænkning i brydningsperioder er nogle mere personlige historier fra aktivisternes fortid, der indikerer at det faktisk forholder sig således. Et eksempel er den beretning, respondent 040 607 fortæller, om hvordan engagementet i en af 1000fryds tidligere kvindegrupper skaber ravage i hele fællesskabet. Nogle af kvinderne på 1000fryd er, kort fortalt, ved at være godt trætte af, at deres kærester bliver, hvad de (kvinderne) opfatter som "kommanderet rundt med" af nogle få, stærke aktivister og disse kvinder beslutter sig derfor til at affatte en skrivelse, hvori de i utvetydige vendinger fremsætter beskyldninger og anklager mod navngivende aktivister. Resultatet er mildt sagt voldsomt: hele fællesskabet sprænges. Nogle af de mere "milde" reaktioner er genbeskyldninger og aktiv imødegåelse af anklagerne, højlydte diskussioner og skænderier. Andre forlader stedet, nogle midlertidigt, andre permanent, parforhold brydes og de tilbageværende aktivister ser sig i det hele taget nødsaget til at reorganisere hele organisationen (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 67 – 99). Pointen er, at også i mere "trivielle" forhold er den direkte konfrontation som aktionsform, tilsyneladende så indarbejdet i aktivisternes kommunikations- og handlingsrepertoire, at den forekommer reificeret "naturlig" eller i hvert fald acceptabel at anvende på forskellige niveauer i foreningen, til trods for (eller måske netop på grund af) erfaringerne med dens potentiale for at fremprovokere markante opgør og brud.

At forandringer foregår gennem paradigmatisk brud indikerer for mig, at 1000fryds strukturelle ramme er dynamisk i den forstand at institutionaliseringen kun er så stabil, som den givne enighed tillader og at der kontinuerligt må arbejdes på at vedligeholde og udvikle denne enighed i fællesskab. Dette forhold underbygges af, hvad jeg fristes til at benævne de sociokulturelle fællesskabers "Stockholm-syndrom", som opleves under optakten til og gennemførelsen af Ungdomshusets rydning.¹² Her skaber den store medieomtale ikke nødvendigvis sympati for myndighedernes ageren – tværtimod. Det gør den måske i visse kredse, men der sker faktisk også en opblomstring i de sociokulturelle fællesskaber, der opretholder et vist slægtskab til Ungdomshuset – herunder

¹² Stockholm-syndrom refererer til det psykologiske fænomen, at kidnappede mennesker eller gidsler fra tid til anden får sympati for og forsvarer deres kidnappere/gidseltagere. En sådan mekanisme udløses blandt flere gidsler under Norrmalmstorg røveriet mod Kreditbanken i Stockholm i 1973 – heraf navnet. Fænomenet har siden vundet indpas hos psykologer verden over, som en psykologisk forsvarsmekanisme, mennesker udløser i situationer, hvor de er pressede til det yderste – til tider under andre betegnelser.

1000fryd. Her viser de sociokulturelle fællesskabernes strukturelle rammer sig så dynamiske, at de rent faktisk er overlevelsesdygtige. På trods af massiv modvilje og magtanvendelse fra myndighedernes, politikernes og en stor del af offentlighedens og mediernes side, er det muligt for det sociokulturelle fællesskab i Ungdomshuset at favne, integrere og inkorporere disse nye aktivister umiddelbart, i hvert fald så længere striden pågår – og det er muligt for dem, at agere i oprørte vande. Samtidig har rydningen af Ungdomshuset betydet flere aspirerende aktivister, også i Aalborg.

Bevidstgørelse, myndighed og empowerment

Indledning

I Danmark bliver individuel myndighed, som i mange andre vestlige lande, betragtet som værende lig med subjektets *evne til, via sin sunde fornuft, at lede sig selv* ("Selv se, selv undersøge, selv tænke...", 1995, s. 205). I en lidt mere uddybende definition vil jeg her, med reference til Andersen et al, fremføre at: "Myndiggørelse refererer til "udviklingen af individer og fællesskaber så de bliver i stand til at udnytte de til rådighed stående muligheder for indflydelse på den tilsigtede måde" (...) og [...] handler om kapacitet til faktisk at udnytte mulighederne for politisk indflydelse." (Andersen et al, 2003, s. 22 – med reference til Højmark Jensen, 2001:160). For et moderne demokrati er det altafgørende, at subjektet er selvberoende og autonom i forhold til fri meningsdannelse og handlekompetence. Det er så at sige hele demokratiets essens!

Den evne til at lede sig selv er et historisk, kulturelt og socialt fænomen. Der findes ingen biologiske anlæg hos subjektet, der tilsiger en sådan adfærds naturlighed. På den ene side må der derfor finde en oparbejdelse af evner til selvledelse sted hos subjektet. Siden Oplysningstiden sker denne bevidstgørelse via subjektets aktive tilegnelse af samfundets hævdevundne, kvalitative og kunstneriske artefakter ("finkulturen" jævnfør mit introducerende kapitel "Kulturpolitisk ramme" eller "det snævre kulturbegreb" jævnfør Jensen, 1988). Det gør den, fordi for eksempel balletten, den klassiske musik, operaen, billedkunsten og den oplysende, dannende litteratur, traditionelt ikke er umiddelbart tilgængelige for lægman(d). At være i stand til at tilegne sig disse værker fordrer derfor visse individuelle, intellektuelle færdigheder. Evnen til at tilegne sig kunstnerisk og kulturel viden bliver historisk set til en målestok for individets myndighed: den, der formår at nyde og gøre socialt brug af sin viden om kunstneriske artefakter til fortløbende intellektuel vækst, har formået at myndiggøre sig selv. Myndighed bliver dermed også relationel: kun i forhold til andre "myndige", "mindre myndige", "ikke-

myndige” eller ”umyndiggjorte” subjekter kan det bevidstgjorte subjekt være – og vise sig at være – myndigt.

På den anden side indeholder denne bevidstgørelse til myndighed imidlertid et paradoks, for hvor langt må et samfunds elite subsidiært dens folkeoplysere gå i deres bestræbelser på at bevidstgøre subjektet?! Hvor går grænsen mellem subjektets individuelle autonomi og fællesskabets kollektive forpligtigelser – og hvem bestemmer grænsen? Enhver folkeoplyser har et sigte med sine formidlingsmæssige aktiviteter; en forudgående opfattelse af hvor subjekterne befinder sig, en antagelse af hvad de ”mangler” i at udøve deres myndighed selvstændigt, en intention om hvor de skal føre hen – og hvordan. Men spørgsmålet består: hvornår overtræder folkeoplyseren subjektets frie ret til at vælge selv – og hvornår er subjektet *i tilstrækkelig grad* i stand til at træffe kvalitative valg på kvalificerede grundlag og til sit eget bedste? Min antagelse her vil være, at svaret er dybt afhængig af den til enhver tid herskende diskursive kontekst, hvori forventningerne til subjektet formuleres, at disse forventningers formulering har afgørende betydning for, *hvordan* formidler går til opgaven, *hvad* der formidles til publikum og publikums *udbytte* heraf.

Som det fremgår af den indledende, tematiske rammesætning (kapitlet ”Kulturpolitisk ramme”), så betragter jeg de sidste 50 års kulturpolitiske bestræbelser som en række kulturpolitiske strategiers forsøg på at formulere forventninger til subjektet og hvordan flest mulige subjekter kan bevidstgøres og sættes i stand til, ved hjælp af sin egen, sunde fornuft, at lede sig selv. For at nå det mål har de forskellige kulturpolitiske strategier udviklet forskellige formidlingsaktiviteter, der hver især har til formål at inkludere subjekterne mest muligt. De forskellige kulturpolitiske strategier og deres formidlingsmæssige principper har imidlertid også hver især indflydelse på hvilke folkekulturelle artikulationer og identitetsmarkeringer, der har været/er mulige. Hvis jeg sammenholder min figur 1.: ”Kulturpolitiske strategier” med 1000fryds historik, kommer billedet til at se ud som følger:

Figur 3.: ”Kulturpolitiske strategier og identitetsformer”

Kulturpolitisk strategi	Folkelige fællesskaber	Identitet på 1000fryd
”Instrumentalisering” 1980 – 1990	- som subkulturelle fællesskaber	Opstår 1984 på reminiscenser af hippiebevægelser som medproducerende af kulturel mangfoldighed

”Professionalisering” 1990 – 2000	- som sociokulturelle fællesskaber	Punkbevægelse og den kulturelle undergrund: medproducerende af kultur, men som alternativ og i opposition til mainstream
”Mainstreamkultur” 2000 –	- som modkulturelle fællesskaber	Autonome og den politiske undergrund: producerende paralleller til mainstream og bidrager derfor til samfundets opløsning – derfor modkultur

Kulturhuset 1000fryds etablering finder sted i en periode, hvor der er stort fokus på folkekulturen og på subjekternes aktivering og egendeltagelse som formidlingsmæssige principper. Den kulturpolitiske strategi for perioden 1980 – 1989 inkluderer subjekterne gennem anerkendelse af folkelige aktiviteter som medproducerende af kultur (her udeladende det korte folkelige intermezzo under Vig Jensen). Det fremgår af både Anders Westeds historiske gennemgang af de første 25 år (<http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>) og mine respondenters narrationer, at der finder et identitetsskifte sted på 1000fryd indenfor de første 10 år af kulturhusets eksistens, men om de følger transformationerne i de generelle kulturpolitiske transformationer, er vanskeligt at fastslå, idet det første identitetsskifte (mellem hippierne og punkterne/den kulturelle undergrund) på 1000fryd er svært at tidsfæste.

Betragter jeg det andet identitetsskifte mellem den kulturelle undergrund, ”de gamle”, og den politiske undergrund, ”de politiske” (2001), finder dette sted umiddelbart efter at den kulturpolitiske strategi ændres. Fra en fokusering på folkelige fællesskaber og subjektet som aktivt medproducerende af kultur i 1990’erne, reartikulerer kulturpolitikens formidlingsmæssige principper post 2000 subjektet som kulturforbruger og revitaliserer subjektet som objekt for et national, dansk dannelsesprojekt. Der er i mine betragtninger post 2000 tale om at et formidlingsmæssigt princip, der i hovedsagen består af subjekternes frivillige til- og fravalg af kunstneriske og kulturelle produkter, der ikke i samme grad som tidligere anerkender sociokulturel praksis som medproducerende af kultur. Mainstreamkulturens kulturpolitik som strategi forsøger imervæk at håndhæve et liberalkonservativt dannelsespotential: de sociokulturelle aktiviteter, der *ikke* udelukkende vælger til eller fra eller falder udenfor kulturpolitikens revitaliserende, nationale normativitet og som insisterer på et medproducerende, folkeligt potential, betragtes og sanktioneres i stadig stigende grad som modkulturelle.

Respondenterne på 1000fryd kan jeg konstatere, artikulerer i høj grad kulturhuset som kunstnerisk, kulturelt og socialt uafhængig, hvor de (respondenter og aktivister) kan udfolde sig på deres egne betingelser og dermed på grænsen til den etablerede kulturpolitiske strategis rækkevidde og kulturindustriens interessesfære. Det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd bliver i kraft denne insisteren på folkelig kulturel praksis og denne praksis' berettigelse og legitimitet, jævnfør mainstream kulturpolitikens artikulation, betragtet som afvigende. 1000fryd bliver opfattet som en modkultur, der sammen med andre, lignende sociokulturelle fællesskaber, blot og bart er i opposition til det bestående.

Første teoretiske ekskurs: institutionalisering

Hvordan håndterer 1000fryd den negative etikettering som modkulturel? Når jeg i det efterfølgende påbegynder mine analyser af respondenternes narrationer, sker det som nævnt i afsnittet "problemfelt" ud fra en antagelse om, at senmodernitet udgør en direkte forudsætning for subjekternes behov og muligheder for at organisere sig i sociokulturelle fællesskaber. Da Giddens (1994) som nævnt ikke eksplicit beskæftiger sig med mulige konsekvenser af en generationsmæssig usamtidighed i senmoderniteten, endsige unge subjekters behov for at organisere sig sociokulturelt, foretager jeg her indledningsvist en første teoretisk ekskurs til sociologen Arnold Gehlen og hans tanker om institutionalisering som stabilisering af samfundsmæssige formationer. Det gør jeg for om muligt at kvalificere mine analytiske iagttagelser af aktivisterne på 1000fryd som handlende i et spændingsfelt mellem individuel autonomi og kollektive forpligtigelser.

Den tyske filosof og sociolog Arnold Karl Frantz Gehlen (1904 – 1976) udvikler i publikation "*Urmensch und Spätkultur: Philosophische Ergebnisse und Aussagen*" (1986) en teori om subjektet som et "Mängelswesen". Nærværende afsnit bygger i overvejende grad på de indledende kapitler af bogen.

Gehlens udgangspunkt er, at subjektet som biologisk art kan betragtes som både fysiologisk og intellektuelt ufuldbåren fra fødslen. Det er fra naturens hånd kun mangelfuldt udstyret til, både i organisk og i legemligt forstand, at overleve i en yderst fjendtlig og barsk verden. Denne tilstand af ufuldkommenhed skyldes et evolutionsbetinget tab af instinkter: dyr fødes som determinerede individer, hvis biologiske forprogrammering tilfører dem al nødvendig, adfærdsmæssige kapacitet. Dyr handler instinktivt på baggrund af den "viden" om artens sociale adfærd, der er indlejret i dem fra fødslen og kun ganske få færdigheder og adfærdsformer tilegnes socialt, afhængig af hvor komplicerede og udviklede arter, der er tale om.

Subjektet ejer ikke længere denne instinktive determinering. Det har derimod udviklet et intellekt, hvis opgaver er at dominere de rudimentære rester af sådanne instinkter fra tidligere evolutionære stader. Det menneskelige intellekt og den deraf følgende evne til at lære af sine erfaringer er den direkte forudsætning for, at subjektet, til trods for dets inferiøre biologiske stade, overhovedet er i stand til at handle og dermed overleve. Det menneskelige intellekt er, sammen med subjektets intentionelle handlingskapacitet, i stand til at skabe ”erstatninger” for de manglende, instinktive adfærdsmønstre. Pointen i Gehlens perspektiv er, at udviklingen af intellektuelle færdigheder samtidig installerer en (overdreven) åbenhed og en uendelig formbarhed, der kan betragtes som potentielt letal for subjektets overlevelse, både som individ og som art. Subjekternes medfødte åbenhed skaber nemlig grundlag for civilisationers omslag til barbari og kaos. Ifølge Gehlen viser historien, at flertallet af alle subjekter ikke i sig selv ejer en tilstrækkelig stærk moralsk habitus, der sætter dem i stand til at imødegå og forhindre for eksempel totalitære ideologiers hærgen og tilbagefald til præcivilisatoriske praksisser. Subjekterne vil derimod, i et vist omfang, altid underkaste sig dominerende individer og deres værdier og normer, især hvis de legitimeres ud fra en følelsesmæssig argumentation. Midlet til at forhindre dette er, ifølge Gehlen, at opbygge tilstrækkeligt stærke, stabile og civiliserede samfundsstrukturer, der kan forhindre socialiteten og solidariteten i at bryde sammen. Denne stabilisering sker gennem institutionaliseringer: ”... eine Gesellschaft stabilisieren heißt, sie auf dauernde Institutionen bringen...” (1986, s. 20; 50 ff.).

De intellektuelle erstatninger for subjektets tabte instinkt etableres i fællesskaber og konstrueres som værdier og sociale normer for mellemmenneskelig interaktion og samvær – eller med andre ord, som kultur. Derfor udvikler alle kendte samfund kulturalitet. Men kulturelle værdier og normers ydre påvirkninger af subjektet er i sig selv ikke tilstrækkeligt til at forhindre ovennævnte tilbagefald. Det kan kun en subjektiv indlejring af dette værdi- og normgrundlag. Pointen hos Gehlen er, at kulturens værdigrundlag må reificeres – eller med Gehlens terminologi institutionaliseres – hvilket vil sige, at de med tiden kommer til at fremstå som ”normale” eller ”naturgivne” indenfor et givet fællesskab – en gruppe, en kulturkreds eller et folk. Kulturen indenfor et givent fællesskab fikserer for en tid de kollektive konstellationer og binder forskellige pragmatiske, bevidste såvel som affektive reaktioner på kognitive erfaringer og kropslige oplevelser til bestemte handlingsmuligheder og til bestemte socialt anerkendte arenaer, hvor disse følelsesmæssige udfoldelser bliver legitime. Derved opnår social aktion og reaktion meningsfulde, genkendelige karakteristika – og er med til at modvirke de uheldige konsekvenser af altings kontingens og kompleksitet, som subjektet ellers – især efter de store fortællingers død – er efterladt alene tilbage i verden med. Socialitet

og kulturalitet i fællesskaber opfylder derfor ifølge Gehlen samme plads hos subjekter, som instinkterne opfylder hos dyrene: de giver livet retning og mening (1986, s. 8). Institutionaliseringsprocessen omfatter med andre ord både aktuelle, fysiske praksisser, mentale og følelsesmæssige processer, samt de sociale mønstre eller strukturer indenfor hvilke, disse processer finder sted (Bewusstseinsstrukturen).

Hos Gehlen er samfundets stabilitet det vigtigste parameter for institutionaliseringernes nødvendighed. Subjekternes subjektive behov må af den grund altid komme i anden række, fordi de samfundsmæssige strukturer er vigtigere i forhold til individets og artens overlevelse. Men på grund af subjektets intellektuelle åbenhed er det heldigvis muligt allerede tidligt i barndommen at etablere almene og kollektivt accepterede mønstre for, hvordan sociale og kulturelle processer kan, bør og skal forløbe. En sådan traditionsoverførsel betegnes almindeligvis ”opdragelse”, ”socialisering” og/eller ”uddannelse”. Begreber, der knytter sig til og betegner bestemte følelser for eksempel lykke og ulykke, succes og fiasko, glæde og sorg etc. betegner Gehlen dermed ikke som objektive, ontologiske tilstande, men udtryk for subjekters individuelle, *men kulturelt og socialt determinerede og tillærte reaktionsmønstre* på bestemte typer af erfaring og oplevelse. Disse tillærte reaktionsmønstre kommer i stand som sociale konstruktioner – resultater af mellemmenneskelige forhandlinger –, *men på baggrund af kollektivt vedtagne værdier og normer*.

Formålet for Gehlen er at skabe tilstrækkeligt stærke institutioner i samfundet, der kan anvise subjekterne retning for affektive reaktioners forløsning, så de finder sted på socialt og kulturelt accepterede måder. Affektive tilstande (som for eksempel følelsen af lykke og ulykke, glæde og sorg, etc.) samt tilhørende reaktionsmønstre konstrueres ikke i sociale vakuum og kan meget vel tilpasses lokale forhold. Men de må i det store hele finde sted i en given kollektiv og kulturel offentlighed, hvor mellemmenneskelige forhandlinger er med til at give disse kognitive erfaringer og kropslige oplevelser både individuel retning og kollektiv mening.¹³ I modsætning til hos Bruner (1999) er de mellemmenneskelige forhandlinger hos Gehlen af underordnet værdi. Det er først og fremmest samfundets stabilitet og dermed kollektivets overlevelse, der er omdrejningspunktet for den nødvendige institutionalisering:

¹³ Dette tydeliggøres i mødet med mennesker fra fremmede kulturer. Når mennesker reagerer ”anderledes” end vi forventer, har det ofte at gøre med vedkommendes baggrund tilbyder andre handle- og tolkningsmuligheder. Det er stadig mennesket, der reagerer i forskellige situationer, men det sker under skyldig indflydelse af dette menneskes historiske bevidsthed og dets socialisering ind i kulturelle fællesskaber: vi finder det ”normalt” at fælle stille tårer over sorg, af fortvivlelse – eller af glæde under private former. Omvendt stødes og forarges vi, når vi betragter muslimske kvinder ”skabe sig” offentligt, skrigende deres frustrationer og sorg ud ved traditionelle begravelser.

„Wenn die Initiation z. B. den jungen Menschen in einem scharf betonten Übergang aus der engen Familie herausbricht und in einen neuen Verband einteilt, etwa eine Altersklasse, so erhält er einen neuen Namen, andere Kleidungs- und Schmuckstücke, eine neue Haartracht, Tätowierungen – was immer; neue, definierte Verhaltensformen werden ihm freigegeben, die alten tabuiert. Die Einstellung der Anderen, Jüngerer und Älterer, orientiert sich an diesen sichtbaren Emblemen, ihr Verhalten wird von daher in den tradierten Formen an der Aktualitätsschwelle stabilisiert. Das ist Status. Jedes Würdegefühl, jede Bindung an eine Vorstellung von sich selbst hängt davon ab. Die noch intakte große Autorität der Richter und Ärzte beruht sehr wesentlich auf ihrer Amtstracht. Forms are the food of faith.“ (Gehlen, 1986, s. 26)

Så længe samfundet formår at operere med tilstrækkeligt små, lokale fællesskaber som for eksempel i førmoderne, feudale statsdannelser, der kun er administrativt forbundet via kirke og centraladministration, er fællesskabets funktion åbenlyst. Det samfundsmæssige, administrative system i form af centraladministrationen koloniserer dele af ressourceallokeringen – skatteinddrivelse og rekruttering til hæren, mens kirken forsøger – og med Reformationen lykkes – at kolonisere den (ud)dannelsesmæssige sfære (Korsgaard, 1997, s. 12 – 23). Det sociale fællesskabs rolle i nærmiljøet, slægten eller landsbyen, er at understøtte og regulere alle andre forhold – sociale, kulturelle, arbejdsmæssige, kønnede, etc. I præmoderne samfundsorganisering er denne fordeling intakt og givet på forhånd. Det nære lokalsamfunds funktioner dækker ”alt det andet”: den verdslige eller ”faglige” (ud)dannelse, socialisering i fællesskabet, håndtering af sociale, økonomiske og kulturelle udfordringer fra for eksempel sygdom, fattigdom, hungersnød, handicappede og optagelse af nye medlemmer i fællesskabet, subjektets sikkerhed mod overgreb og farer, etc. At stå udenfor det lokale fællesskab i præmoderne tid er derfor lig udstødelse til et liv som fredløs, kriminelt eller prostitueret uden andre former for social sikkerhed end den, subjektet lejlighedsvist finder hos ligesindede på samfundet bund.

Det er alle disse ”andre” funktioner, den senmoderne nationalstat gør krav og som gennem det 19. og 20. århundrede i stigende grad udlejres i ekspertsystemer, gennem opbygningen af (velfærds-)institutioner – og som Gehlen, da han repræsenterer en kulturkonservativ tænkning, mener nødvendigvis må finde sted i nationalstatens regi. Industrialisering af de vestlige samfund primo 1800-tallet initierer blandt andet en transformation af subjektet som produktionsenhed (Nielsen, 1992). De sociale og kulturelle opgaver, der tidligere ligger i det lokale, førmoderne fællesskab, uddifferentieres lang-

somt med de besidderløses transformation fra landarbejdere til industriarbejdere. Denne transformation betyder opbygning af stadig mere sofistikerede, men også tvingende strukturer som faste arbejdstider, arbejdsrutiner, overgang til pengeøkonomi, etc. og selv om det varer en rum tid, kan for eksempel det moderne, professionelle og videnskabeligt baserede sundhedssystem betragtes som en efterfølgende udlejring af en social funktion til et ekspertsystem, med subjektet som produktionsenhed for øje. Sundhedsvæsenets fornemmeste opgave er, for uden at professionalisere og ensrette behandlingen på et videnskabeligt, systemlogisk niveau, at aflaste familien/individets sociale forpligtigelser, så den enkelte ikke forstyrres af pasnings- og plejeopgaver, men kan bibeholde kontakten til vareproduktionen – eller i tilfælde af sygdom/ulykke hurtigt kan komme tilbage på arbejdsmarkedet. Dette formål har sundhedssystemet for så vidt stadig.

Senmoderne nationalstater får derfor, både på grund af den professionalisering af velfærdssamfundets institutioner, der sker via udlejring af sociale relationer i ekspertsystemer og en generel udbygning af samfundets infrastruktur, et helt anderledes tag i befolkningen. Det bliver muligt (og nødvendigt) at føre *kontrol* med arbejdernes kvalitet og deres disciplinering i bestræbelserne på at opbygge et moderne industri- og velfærdssamfund. Herved sker der yderligere forøgelser af institutionaliseringsgraden og kollektivet, familien, slægten og det lokale fællesskab tømmes langsomt, men sikkert for funktioner. I deres sted træder intentionelt, hos Gehlen, det forestillede fællesskab om nationen, hvor subjektets identifikation ikke længere er eller bør være det lokale, men det nationale, centreret om én fælles kultur – en enhedskultur – som alle subjekter med indfødsret forventes at annamme, adlyde, hylde og bidrage til.

Nuvel, enhedskulturens principielle gyldighed for alle bliver, som illustreret ovenfor, sat til diskussion i slutningen af 1960'erne, hvor velfærdsstatens institutioner ikke længere formår at opretholde (institutionalisere) illusionen om tryghed for alle. Til trods for at der stadig eksisterer ideologisk, konservative fællesskaber, for hvem det senmoderne med dets multikulturelle kulturopfattelse endnu ikke er (an)erkendt (se for eksempel Den borgerlige orden, 2008), så har forestillingen om det nationale været under transformation siden 1970. Denne udvikling er ifølge Gehlen udtryk for et samfundsmæssigt skråplan: fragmentering af samfundets enhed udi sociokulturelle fællesskaber betragter han som en social fragmentering og et første skridt i retning af en generel opløsning af de samfundsmæssige institutioner, der er med til at opretholde moderne, vestlige samfunds civilisatoriske stadi. Gehlen argumenterer for at institutionaliseringerne må være nationalt konstituerende og overindividuel tvingende for at udfylde sin samfundsstabiliserende funktion.

Jeg vil undlade at forfølge denne diskussion om nationale, samfundsmæssige implikationer af senmodernitetens traditionserosion og institutionelle fragmentering, og i stedet for forsøge at anvende Gehlens tanker om fællesskabers stabilisering gennem institutioner i mine analyser af, hvordan det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd bevidstgør sig selv og hinanden om egen myndighed. Spørgsmålet er om respondenter og aktivister på 1000fryd, i bestræbelserne på at håndtere en negativ etikettering som modkulturel og trods artikulation af det modsatte, har behov for at skabe social stabilitet gennem traditioner og forpligtende værdier og normer på måder, der er sammenlignelige med Gehlens institutionaliseringer? På den ene side erfarer og oplever respondenter og aktivister at de, som senmoderne subjekter, artikuleres som emanciperede, kulturelt og socialt uafhængige individer; på den anden side erfarer og oplever respondenter og aktivister et negativt prædikat som modkultur, når de anvender selv-samme (postulerede) kulturelle og sociale uafhængighed til at forme egen, sociokulturel praksis efter. Denne dualitet indeholder en række modsatrettede signaler, der udtrykkes i respondenternes narrationer som en følt ambivalens i mainstreamkulturen og som må håndteres på en eller anden måde. Mange af respondenterne og aktivisterne motiverer direkte eller indirekte deres søgning mod 1000fryd med et begær efter frihed fra denne ambivalens og fra, hvad de opfatter som, en civilisatorisk pression. Men spørgsmålet er nu, om barnet bliver smidt ud med badevandet; om respondenterne og aktivisterne i deres iver efter i holdninger og handlinger at distancere sig fra samfundets stabiliserende institutionaliseringer uforsætligt reproducerer lignende mekanismer (institutionaliseringer) lokalt gældende for det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd?!

Jeg vil i det videre arbejde gå ud fra en antagelse om, at respondenter og aktivisters håndtering af negative etiketteringer af 1000fryd som modkultur, tillæres gennem bevidstgørelsesprocesser, at disse bevidstgørelsesprocesser tillige influerer på hvordan respondenter og aktivister forhandler mening med subjektive erfaringer og oplevelser og at denne bevidstgørelse resulterer i identiteter som myndige individer. I et spændingsfelt mellem subjektiv autonomi – og retten til alternativ livspraksis – og kollektiv forpligtigelse – som kulturelt medproducerende –, udsætter aktuelle aktivister gæster, brugere og især aspirerende aktivister for bevidstgørelsesprocesser, der skal sætte dem (gæster, brugere og aspirerende aktivister) i stand til at agere myndigt; dels i 1000fryd-interne relationer og på det sociokulturelle fællesskabets betingelser, værdi- og normgrundlag, dels i de andre, 1000fryd-eksterne sociale og kulturelle fora, de end måtte bevæge sig i. Jeg vil i det efterfølgende rekonstruere, hvordan en sådant institutionalisering til myndig ”1000fryder” initieres.

Bevidstgørelse

Hvis mine indledende antagelser er korrekte, udgør kulturhuset 1000fryd en folkelig, sociokulturelt organiseret pendant til samfundets etablerede kultur(formidlings)institutioner. På 1000fryd kan respondenter og aktivister udsætte sig selv for sociale og kulturelle påvirkninger i et socialt forum, hvor den ”signifikante anden” – det subjekt, der kan katalysere en myndiggørelsesproces – udgøres af andre, ligesindede aktivister i samme eller lignende situation. For at nærme mig den bevidstgørelsesproces jeg antager, finder sted, vil jeg i det efterfølgende se på, hvilke former bevidstgørelse på 1000fryd har, hvordan og af hvem den initieres aktivisterne imellem. Jeg har allerede i kraft af mine hidtidige analytiske afklaringer fået et par anvisninger om, hvilken former bevidstgørelsesprocesser genfindes i. De symbol- og verbalsystemer som jeg analyserer frem i afsnittene ”Summerende symboler” og ”Nøglescenarier – rodmetaforer”, udgør en række grundlæggende former gennem hvilke, handlingsanvisende imperativer formidles. Summerende symboler, nøglescenarier og rodmetaforer fungerer som retningslinjer for gæsterne, brugerne og især aktivisterne. Den passive indflydelse fra symbol- og verbalsystemerne anser jeg imidlertid ikke for værende tilstrækkeligt effektiv til at udstyre aspirerende aktivister, brugere og gæster med fyldestgørende viden om og fornemmelse for det aktuelt, hævdevundne værdigrundlag. Derfor vil jeg rekonstruere en mere aktive introduktion igennem hvilken, en affektiv institutionalisering finder sted.

Oplæring

Foruden den direkte kobling mellem symbolsystemer og værdigrundlag som aspirerende aktivister møder i rollen som legitimt perifer deltager i kollektivet (Wenger, 2006, s. 139 – 140) opererer 1000fryd med en informel introduktion til rollen som aktivist, den såkaldte ”oplæring”. Med tanke på at de frivillige aktivister på 1000fryd består af en kerne, ifølge forskellige respondenter og aktivister i størrelsesordenen 70 – 90 medlemmer, der udelukkende, på baggrund af frivilligt engagement, involvering og lyst, har en arrangementskalender på over 200 begivenheder om året, har der vist sig et behov for at introducere aspirerende aktivister til forskellige arbejdsrutiner. De rutiner, der introduceres til, er for eksempel den praksis, der hersker omkring organisering af de daglige gøremål i forskellige grupper, til hvordan arbejdet i baren/cafeen planlægges og afvikles, eller efter hvilke retningslinjer budgettering, bogføring, og lignende (trods alt) finder sted. Men introduktion finder først og fremmest sted til de forskellige roller, der skal udfyldes, når der arrangeres koncerter, udstillinger, festivaler, etc.

”Oplæring” betegner samtidig en introduktionsproces, der pædagogisk betragtet er organiseret som en sideman(d)oplæring, hvor den enkelte igennem supervi-

sion, ”hands on” og efter et mimisk princip, gør sig konkrete erfaringer med praksis på de forskellige områder. Der er, til trods for de umiddelbare associationer til mesterlæren, ikke tale om et ”formelt” uddannelses- eller kompetenceudviklingsforløb med fast start- og slutdato, der sanktioneres af en eller anden uvildig institution. Der er ej heller tale om formelle ”sikkerhedskurser”, førstehjælpskurser eller lignende, selv om visse kompetencer – for eksempel erhvervelse af hygiejnebevis – nærmer sig betragteligt (bilag 1, respondent 200 607, linjenummer 105 – 108). Oplæring i arbejdsrutiner har mere karakter af rituelle ”good to know” eller ”need to know” -introduktioner: hvor befinder de værste faldgruber sig og hvor er andre aktivister tidligere faldet i. Men oplæring indeholder også viden af mere pragmatisk karakter: hvilke aktiviteter kan mest hensigtsmæssigt, udføres på hvilken måde, hvilken rækkefølge er formålstjenlig, hvor meget arbejde er der faktisk i denne eller hin type opgave, hvad er god kutyme, hvad er faut pas, etc. Dermed ikke sagt at de færdigheder, der tillæres eller de kompetencer, der opøves er irrelevante. Flere respondenter henviser direkte til disse semi-professionelle erfaringer som aktivister og omgang med mere instrumentelle dele af for eksempel arrangementsvirksomhed (lyd, lys og teknik) som baggrund for ambitioner om mere formelle kompetencer. Ønsket om at udøve forskellige professionelle funktioner som for eksempel musiker, kunstner, koncert- og kulturarrangører, informationsmedarbejdere, spillestedsansvarlige, etc. fremføres lejlighedsvis som havende udspring i praksis og influerer hos flere respondenter på studievalg, erhvervs- og karriereplaner, etc. (for eksempel bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 99 ff.; respondent 200 607, linjenummer 99 – 115). Disse fremtidsønsker er en sideeffekt af almindelig involvering og engagement, der tilfældigvis har koblet aktivisterne med et sociokulturelt fællesskab på 1000fryd, hvori forskellige muligheder for at opøve tekniske og/eller formidlingsmæssige færdigheder har været til stede.

På grund af oplæringens karakter bliver den tillige en forberedende introduktion til de ideologiske vilkår og forhold, der gør sig gældende for aktivisternes subjektive engagement på 1000fryd. I oplæringsprocessen ligger implicit, at der skabes principielt rum for dialogisk forhandling af mening som udgangspunkt for en ”ideologisk bevidstgørelse”. Ud fra en sådan betragtning er 1000fryd en legeplads, en kuvøse – eller som respondent 280 607 udtrykker det ”... en ungdomsklub for lidt ældre mennesker...” (bilag 1, linjenummer 140) – hvor respondenter og aktivister, samtidig med at de træner mere tekniske færdigheder, kan praktisere og opøve demokratiske og ideologiske kompetencer, samt udforske og udfordre deres sociale kompetencer og intellektuelle selvstændighed. Omvendt ligger det også i oplæringens konstituering, at det er her, anciennitetsmæssigt ældre aktivister har mulighed for at påvirke aspirerende aktivister og videreføre de forskellige og én gang institutionaliserede normer og værdier. Bevidst-

gørelsesprocessen på 1000fryd består, med andre ord, både af en rituel, ”håndværksmæssig” introduktion til de forskellige aktiviteter, en introduktion til de gældende værdier og normer, samt måder at influere på disse værdier og normer. Bevidstgørelsen sigter dermed direkte mod at sætte den enkelte aktivist i stand til at forhandle mening med og håndtere kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i det gældende livsfilosofiske perspektiv på 1000fryd og dermed organisere sin folkelig viden – eller at myndiggøre aktivisten som 1000fryder.

Den intentionelle dialog mellem aspirerende og anciennitetsmæssigt ældre aktivister kan betragtes som promoverende den rette affektive indstilling hos aspirerende aktivister ved at koble rituelle handlinger med i 1000fryd hævdvundne værdier og normer. Derfor bliver muligheder for forhandling under visse omstændigheder principiel: det kræver lejlighedsvis en god portion selvtillid at modsige og udfordre anciennitetsmæssigt ældre aktivister. At en sådan ideologisk bevidstgørelse finder sted gennem overførsel af institutionelle former, artikuleres ikke direkte i de forskellige interviews, men kommer for eksempel til udtryk gennem aktivisters anvendelse af oplæring som disciplinerende foranstaltning. Det vender jeg tilbage til senere i afsnittet ”Disciplinerende foranstaltninger”. For nuværende vil jeg konstatere at bevidstgørelsen af gæster, brugere og især aspirerende aktivister i formen, indeholder nogle af de samme, almene problemstillinger som kulturpolitisk sanktionerede dannelsesbestræbelser: heller ikke i det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd undviger aktivisterne tilsyneladende det paradoksale spørgsmål om subjektiv autonomi versus kollektiv forpligtigelse – men spørgsmålet har her mindre betydning, idet formålet i højere grad er en direkte, ideologisk påvirkning af subjektet.

Rammen for aktivisters virksomhed på 1000fryd er kontekstuel, dynamisk og underlagt det til enhver tid evaluerende fællesskab. Kravet om oplæring lever derfor, ifølge flere af respondenterne (blandt andet bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 269 – 291), en noget omskiftelig tilværelse og har tendens til at blive rituel i sin karakter. På grund af den ovennævnte opposition til formelle, samfundsmæssige strukturer har flere af de anciennitetsmæssigt lidt ældre respondenter, på undersøgelsestidspunktet (2006 – 2007), ingen eller kun meget sporadiske introduktioner bag sig. Enkelte aktivister har aldrig nogen sinde været på oplæring, men har forsøgsvis tilegnet sig viden om de forskellige funktioner gennem praktisk arbejde og/eller samtaler med andre frivillige. Andre har måske haft en enkelt eller to introduktioner til forskellige roller, delroller eller delfunktioner, inden de selv har stået med hele ansvaret.

Myndighed

Hvad vil det sige at være et myndigt subjekt på 1000fryd? Ifølge min indledende og helt overordnede definition består myndighed af subjektets evne til, ved hjælp af sin egen, sunde fornuft, at lede sig selv uden manipulerende indblanding fra andre. Denne myndighed institutionaliseres i aspirerende aktivister gennem oplæring. Jeg vil imidlertid argumentere for, at myndighed på 1000fryd, foruden evnen til selvledelse, tillige fordrer en række kompetencer hos subjektet, der retter sig mod fællesskabet. Karakteren af disse fællesskabsrelaterede kompetencer vil jeg, ud fra aktivisternes engagement som arrangører, her forsøge at analysere frem. At arrangere begivenheder, koncerter, festivaler, happenings, etc. har til formål at præsentere publikum for alternative, kunstneriske og kulturelle events og de deri indeholdte ideologiske, politiske holdninger, men tjener også andre, mere indirekte, formål. De indeholdte kunstneriske udtryk er naturligvis vigtige, for både skabende og udøvende kunstnere, publikum og arrangør, men det er organisering og afvikling af arrangementet også. I *måden* hvorpå kulturelle arrangementer afvikles, er indeholdt en række forudsætninger, som aktivisterne evalueres på af hinanden internt:

”Men en ting er den musik, der bliver hørt og snakket om dernede, en anden ting er de koncerter, der blev lavet og dengang da jeg kom i 94 og måske op til 99 var det rigtig meget af det musik, jeg selv hørte, der blev spillet. Det er det ikke mere, men det betød selvfølgelig også noget, at jeg selv kunne være med til at arrangere det og havde indflydelse på, hvad det skulle være. Sådan er det jo. Vi har jo den dér kongstanke med at dem, der gider lave noget, bestemmer hvad der skal laves ... [...] Jeg kan huske at vi på et tidspunkt blev tilbudt ”Superheros” og de var da egentlig ok. De var også tilpas undergrund, selv om de var i radioen, men hende manageren for dem kunne simpelthen ikke forstå vi ikke sagde ja, fordi hun tilbød dem jo nærmest gratis. Og vi sagde: ”Nej men det har vi ikke interesse i!” Hun kaldte os bagstræberiske og alt muligt, men det kom sig af, at der måske sad 8 mennesker i bookinggruppen og der var ikke nogen, der brændte nok til at de gad ligge det arbejde i det. Så vi er et sted der kun laver, det vi synes er sjovt.” (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 642 – 655).

Som jeg er inde på i signalementet af min case, bliver det at arrangere koncerter og andre kulturelle begivenheder betragtet som noget af det hårdeste arbejde, en aktivist på 1000fryd kan give sig i lag med, men også det de fleste aspirerede aktivister sigter mod og som aktuelle aktivister gør! Uden det nødvendige *engagement* og in-

volvering er det umuligt at gennemføre et sådant arrangement til alle – gæster, brugere og aktivister/andre arrangørers – tilfredshed. Men netop på grund af arbejdets karakter og den energi, der fordres, fungerer rollen som arrangør af koncerter og kulturelle begivenheder som en illustration af arrangørens (og vedkommendes hjælpere) myndige beslutninger: ikke alle har mulighed for at forholde sig så dedikeret, som det fordres af arrangørerne og det er derfor ikke alle beskåret at blive arrangører (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 264 – 275)!

En høj grad af engagement og involvering er nødvendig på grund af 1000fryds ideologiske fravalg af materielle belønningsmekanismer. Det frivillige engagement på 1000fryd er bevidst friholdt fra aflønning af økonomisk art og aktivisterne sætter derfor andre former for driftsudløsninger i stedet, for eksempel social anerkendelse. Herved tøjles eller disciplineres samtidig, hvad aktivisterne opfatter som, mainstreamkulturens opfattelse af at individuel *ansvarlighed* kun kan opnås ved hjælp af økonomiske aflønningssystemer (bilag 2, s. 335; 352 – se også bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 519 – 528). Social anerkendelse erstatter den materielle behovstilfredsstillelse og opøver samtidig aktivisterne ansvarlighed, hvilket kommer til udtryk gennem forventninger om, at aktivisterne følger deres engagementer til dørs. Den nydelse, der er forbundet med social anerkendelse i rollen som arrangør, fordrer at aktivister løser de attraktive såvel som mindre attraktive opgaver omkring arrangementets tilblivelse, afvikling og evaluering lige samvittighedsfuldt. Derfor har elementer som oprydning, rengøring og evaluering efter endt arrangement enorm, symbolsk betydning: vil arrangøren have social anerkendelse, fordrer det, at vedkommende tager det sure med det søde!

At social anerkendelse erstatter materielle belønningsformer, har endvidere indflydelse på arrangørernes (og medhjælpende aktivisters) attituder overfor gæster, brugere og andre aktivister – og til udøvende kunstnere! Arrangørerne og medhjælpende aktivister tiltager og tilstås temporær myndighed overfor publikum og udøvende kunstnere. Selvom publikum ofte er medlemmer af samme forening, så er arrangørernes hierarkiske status ét niveau over de aktivister, der udgør publikum, så længe arrangementet varer. Udøvende kunstnere, også de der kommer udefra, mødes med samme implicite forventninger om at kunne gennemskue og handle i overensstemmelse med det gældende værdigrundlag på 1000fryd. Sker det at ”nogen” udviser utilstrækkelig empati, manglende *hensyn* og *respekt* ved at sætte subjektive ønsker og behov over fællesskabet (for eksempel ved at indtage en ”kunstnerattitude” eller i form af handlinger, der indikerer ansvarsforflygtigelse), bliver de venligt, men bestemt, tilrettevist. At vise hensyn og respektere de frivillige aktivister og selv bidrage til at tage slæbet er nogle af de fordringer, som det at være henholdsvis publikum og engagerede musikere/kunstnere på

1000fryd mødes med – og en del af fornøjelsen ved at være arrangør (bilag 2, s. 368)! Heri ligger også en fordring om at *tolerere* hinanden for individuelle forskelligheder.

Jeg vil med ovennævnte analyse argumentere for at de fordringer, der på 1000fryd eksisterer om at *engagere* og *involvere* sig, tage *ansvar*, udvise *hensyn* og *respekt*, og til at *tolerere* hinanden, illustrerer hvordan fællesskabsrettede fordringer, er implicit til stede i oplæringen. Bevidstgørelse til subjektiv myndighed er ikke kun et spørgsmål om at kunne lede sig selv ved hjælp af sin egen, sunde fornuft foruden også at være i stand til at vise det sociokulturelle fællesskab rette og tilstrækkelig opmærksomhed. Disse fordringer bliver ikke italesat, men ligger som implicitte forventninger hos de anciennitetsmæssigt, ældre aktivister. Oplæringens mere ideologiske sider består derfor i at koble hævdvunden praksis med tilhørende hævdvunden (og rette) sindsstemning – altså en lokal, sociokulturel institutionalisering –, der er speciel for 1000fryd. Samtidig er *måderne hvorpå* aktivisterne involvere sig, tager ansvar, viser hensyn, respekt og tolerance konstant genstand for løbende debat og følger de paradigmatiske identitetsskift, der kontinuerligt finder sted i fællesskabet. Det er de, fordi der også i retten til at initiere forskellige institutionaliseringer ligger forskellige magtaspekter. Disse magtaspekter vender jeg tilbage til i næste kapitel: ”Inklusion og eksklusion”.

Empowerment

Min rekonstruktion af oplæringsprocesserne på 1000fryd som udtryk for lokale, sociokulturelle institutionaliseringer af hævdvundne normer og værdier, bliver interessant som udtryk for sociokulturel praksis. Det gør de, dels fordi bevidstgørelse til myndighed på 1000fryd intentionelt finder sted som ikke-hierarkiske processer, dels fordi aktivisterne gennem bevidstgørelsesprocesser bevidst forsøger at fremme en, i forhold til mainstreamkulturen, alternative institutionalisering.

Aspirerende og aktuelle aktivister befinder sig, som nævnt, i et spændingsfelt mellem autonome, individuelle hensyn og kollektive, medproducerende forpligtelser i deres bevidstgørelsesprocesser. Det angloamerikanske ”empowermentbegreb” definerer, i modsætning til det mere hierarkiske kontinental-europæiske dannelsesbegreb, intellektuel vækst hos subjektet som en (mere) ligeværdig relation mellem initierende part (eventuelt en ”facilitator”) og vedkommendes subjekt. Empowerment sigter også på subjektets intellektuelle vækst og evne til ledelse ved hjælp af sin egen, sunde fornuft, men gør det med afsæt i den enkeltes situation og ressourcer: ikke for at skabe forandringer på subjektets vegne, men for at initiere en bevidstgørelse hos subjektet til myndig selvforandring – altså et forsøg på at initiere en meta-proces, hvori selve det at være i processen indledningsvis er vigtigere end resultatet. Ifølge J. Andersen (2005) eksiste-

rer der både en liberalistisk og en samfundskritisk, solidarisk definition af begrebet ”empowerment”:

”Lidt firkantet formuleret indebærer *den neoliberale empowermentideologi*, at den eneste relevante ”enhed” er individet, som skal opnå en større grad af selvstyring. Politikker og kollektive institutioner, der sikrer en ressourcemæssig omfordeling mellem rige enheder og fattige enheder, som f.eks. velfærdsstatslige ordninger, udligning mellem rige og fattige lokalområder og lande og som derved korrigerer for markeds kræfternes ulige fordeling af ressourcer, ses derfor som skadelige. I den neoliberale forståelse skal individernes empowermentprocesser understøttes ved at sikre tilstrækkelige belønninger til at motivere samfundets talenter, risikovillige investorer og entreprenører, ved at fremme en ”protestantisk arbejdsetik” og ved tildeling af belønninger efter en præstationslogik.

Den *solidariske transformative empowermentideologi* sigter ligeledes mod evnen til selvstyring og myndiggørelse, men tager, modsat den neoliberale samfundssopfattelse, udgangspunkt i, at mulighedsstrukturer er menneskeskabte og derfor kan og bør forandres gennem regulering af markeds kræfterne og kollektive velfærdsarrangementer m.v. markedsmekanismernes fordeling af den enkeltes muligheder i livet ses ikke som ukrænkelige, og samfundsmæssig omfordeling af ressourcer ses som legitimt.” (Andersen et al, 2003, s. 19 – 20)

Den solidariske, transformative variant betragter fællesskabers sociale udfordringer, for eksempel fattigdom, arbejdsløshed, social marginalisering, etc. som udslag af samfundet/staten/offentlige myndigheders strukturelle bestræbelser på at løse en række problemer på systemlogiske vilkår. Systemlogiske løsninger på strukturelle problemer er primært beregnet på at opfylde *samfundsadministrationens behov* – ikke individets. De uheldige sideeffekter af systemlogiske løsningsmodeller kan betragtes som et diskursivt forsøg på at fastholde subjekterne som eksempelvis klienter, patienter – eller autonome ballademagere – i deres hierarkiske afmagtspositioner. Bestræbelserne i den solidariske transformative variant sigter derfor mod en *kollektiv bevidstgørelse* af samfundets underprivilegerede og socialt marginaliserede subjekter *som fællesskaber*, så de gennem bevidstgørelse om egne potentialer og myndighed sættes i stand til selv at ændre på egne livsbetingelser. Herved pointeres også subjekternes muligheder for aktiv forhandling (Andersen, 2003).

Jeg vil med ovenstående definition af empowerment begrebet argumentere for, at det er det, der finder sted på 1000fryd: en intentionel bevidstgørelse af aktuelle og især aspirerende aktivister om deres iboende myndighed ud fra forestillinger om intellektuel vækst, men under skyldig hensyntagen til fællesskabet og til fællesskabets hævdevundne værdi- og normgrundlag. Ud fra respondenterne narrationer vil jeg endvidere argumentere for at den bevidstgørelsesproces, der finder sted på 1000fryd, i store træk følger definitionerne på den solidariske, transformative variant af empowermentbegrebet. Aktivisterne forpligter sig kollektivt til at anvende deres egen, sunde fornuft på at udvikle sig som individer og fællesskaber "... så de bliver i stand til at udnytte de til rådighed stående muligheder for indflydelse på den tilsigtede måde" (Andersen et al, 2003, s. 22 – med reference til Højmark Jensen, 2001:160). Oplæring handler om, med udgangspunkt i subjekternes individuelle kognitive erfaringer og kropslige oplevelser med mainstreamkultur og samfundets systemlogiske opgaveløsning, at bevidstgøre aspirerende aktivister om deres iboende potentialer for herigennem at sætte dem (de aspirerende aktivister) i stand til at håndtere disse erfaringer og oplevelser på baggrund af alternativ, folkelig viden. Ikke i en kontinental-europæisk inspireret og hierarkisk dannelsesrelation mellem en alvidende formidler og en ukyndig aspirant, men i en mere ligeværdig empowerment relation mellem folkelige aktører, hvilket vil sige aktivisterne imellem. Myndighed er, samlet set, derfor også at oparbejde tilstrækkeligt subjektiv stolthed over sit kollektive, folkelige tilhørsforhold (til 1000fryd) og til at udøve en livs(filosofisk)praksis, der fungerer i overensstemmelse med 1000fryds værdier og normer og som et alternativ til mainstreamkulturen.

Andethed

Hvorfor forsøger aktivisterne, gennem bevidstgørelsesprocesser, at fremme en, i forhold til mainstreamkulturen, alternativ institutionalisering?

En af de helt centrale fortællinger, der går igen i respondenternes narrative rekonstruktioner af 1000fryd, er foreningens funktion som ramme om *alternative* holdninger, handlinger og livspraksisser (se for eksempel bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 410 – 443; respondent 280 607, linjenummer 420 – 434; respondent 210 607 linjenummer 1 – 23 og 307 – 320; respondent 270 607, linjenummer 1 – 12). Imperativet om at engagere og involvere sig, tage ansvar, udvise hensyn og respekt, og til at tolerere hinanden kan betragtes som havende sit udspring i den sociokulturelle ramme, der efterhånden har etableret sig omkring 1000fryd som modkulturel fraktion i opposition til det etablerede samfund og dets kultur(formidlings)institutioner. Narrationen om 1000fryd som alternativ offentlighed spiller så central en rolle for aktivisternes forhand-

linger af mening og måder at håndtere erfaringer og oplevelser på, at den jævnfør Bruner (1999), må betegnes som en ”narrativ sandhed” for respondenter og aktivister.

Jeg har tidligere været inde på at især mainstreamkulturens kulturpolitik (post 2000) i stadig stigende grad (igen), stigmatiserer visse folkelige fællesskaber, herunder det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd og artikulerer dem som negative, modkulturelle fraktioner, der ikke bidrager medproducerende til den almindelige kulturproduktion, men udelukkende agerer i opposition. Jeg har også indikeret, at denne stigmatisering af visse sociokulturelle fællesskaber kan forekomme paradoksalt, idet selvsamme kulturpolitik hylder subjektets emancipation og ret til selv at vælge. Jeg vil derfor hævde og i det efterfølgende forfølge den tanke, at når respondenter og aktivister præsenterer 1000fryd i opposition til mainstreamkulturens kulturpolitik, sker det som reaktion på en erfaret og oplevet ambivalens, der bunder i dette paradoks. Når aktivisterne gennem bevidstgørelsesprocesser forsøger at fremme en alternativ institutionalisering, kan det tolkes som en indikator på, at de (aktivisterne) erfarer sig selv som udelivered til en outsiderposition eller oplever at være socialt marginaliseret. De tilbud som mainstreamkulturen promoverer, betragtes af respondenter og aktivister som værende uattraktive, inadækvate og i høj grad udtryk for systemlogiske behov (se også bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 162 – 163).

For at uddybe de psykosociale konsekvenser af at befinde sig i en outsiderposition vælger jeg her at inddrage Dorte Staunæs’ afhandling *Transitliv: andre perspektiver på unge flygtninge* fra 1998. I det efterfølgende vil jeg kort præsentere formålet med hendes undersøgelse og dernæst implementere nogle af konklusionerne i nærværende analyse. Staunæs’ afhandling omhandler identitetsprocesser i institutioner, hvor subjektet er forholdt stort set enhver form for social og kulturel medproduktion – nærmere betegnet en dansk asyllejr, et ikke nærmere bestemt ”sted i provinsen”, medio 1990’erne. Studiet går ud på at undersøge, hvordan subjekter overlever et ophold af uvis længde, gerne flere år, i en totalitær (det vil sige altdominerende) strukturering, der forholder asylanterne stort set enhver form for identitetsgivende aktivitet. Af studiet fremgår det, at den psykosociale belastning i en sådan social og kulturel udplacering er voldsom, men også at nogle af subjekterne – asylanterne – faktisk formår at konstruere forskellige former for overlevelsestrategier i et sådant system. Disse overlevelsestrategier består af en række praksisser, gennem hvilke subjekterne aktivt forsøger at omforme problematiske, strukturelt determinerede forhold til eget bedste. Livet under asyllejrens totalitære struktur er ikke kun problematisk fordi enhver form for individuel indflydelse på dagligdags aktiviteter, er subjekterne forment. Det er også problematisk fordi isolationen fra det omgivende samfunds normativitet, har tendens til at skabe en identitetsmæssig, emotionel stigmatisering, der er yderst vanskelig at håndtere. Dertil kommer, at

mange af subjekterne har psykiske mén på grund af traumatiske oplevelser enten i deres oprindelseslande og/eller på turen til Danmark. Overfor den systemlogiske struktur fremstår subjekterne derfor som passive afvigere, der ikke passer ind og som af forskellige årsager udfører, fra normen afvigende, handlinger og som dette system derfor må håndtere.

Men subjekterne er, finder Staunæs ud af, ikke kun passive medspillere i en systemlogisk reartikulation. En del subjekterne medproducerer aktivt deres roller som passive brikker i et spil, de ingen indflydelse har på. Én strategi for at håndtere den dominerende struktur går derfor ud på at vende enhver form for emotionel reaktion indad mod det marginaliserede og stigmatiserede subjekts Selv. Ofte ser hun denne bevægelse hos subjekter, der har tilbragt lang tid i lejren. Afskåret af at deltage i det omliggende samfund, arbejde, uddannelse, fritidsaktiviteter og sågar helt almindelige familiemæssige aktiviteter som madlavning og rengøring retter disse subjekter al (negativ) energi indad mod Selvet i bestræbelserne på at ”lukke af” for omverdenens fortrædeligheder. Den ørkesløse venten, passiviserende inaktivitet og hierarkisk dominans er uden meningen, fordi der ikke findes meningsgivende praksisser at engagere sig i, endsige muligheder for at forhandle sig frem til nye positioner og sammenhænge. Subjektet – asylansøgeren – befinder sig ikke i en position, hvor vedkommende er i stand til at iværksætte *nogen som helst* form for handling, der kan forbedre sin egen situation, kan intet gøre for at fremme sagsbehandlingen hos myndighederne eller blot opnå lidt mere tålelige forhold i lejren. Resultatet er ikke sjældent passivitet, ligegyldighed, selvhad, depression og i værste fald selvskadende handlinger – som udtryk for subjekternes aktivt, medproducerede praksis.

En anden strategi går ud på at reagere udadrettet. I Staunæs’ studie består dette reaktionsmønster af en palet af muligheder, spændende fra aggressivt, udadrettede frustrationer og vold, der går ud over andre asylansøgere, personale eller besøgende, til aktiviteter af instrumentel, produktiv karakter. Afskåret fra enhver selvstændig beslutning – selv det at forlade lejren skal der indhentes tilladelse til – bliver behovet for at have et klart mål med sine aktiviteter desto større. Staunæs refererer blandt andet til den 13-årige Ahmed, der reparerer cykler hele dagen. På spørgsmålet om hvorfor, er svaret: ”It’s important to do something” (1998, s. 91).

En tredje strategi hos Staunæs’ respondenter, udover ”at lukke” og ”åbne” verden, er subjekternes iscenesættelse af sig selv som ”noget andet”, end de er i deres udsatte og afvigende afvigerposition (Staunæs, 1998, s. 95 – 109). Da empirien i Staunæs projekt består af billeder, taget af subjekterne selv som medforskere, består disse transformationer af konkrete, fotografiske selviscenesættelser i forskellige kontekster, hvori subjekterne poserer, positionerer og portrætterer sig selv som noget andet: ansatte

i asyллеjren, turister på besøg, besøgende i lejren, traditionelle eller moderne unge, etc. Staunæs konkluderer at på samme måde som både de indadrettede og udadrettede handlende, så er selviscenesættelse også udtryk for en måde, hvorpå subjektet forsøger at åbne verden på. Ved at iscenesætte sig selv som ”noget andet” ophører den ”stigmatiserende andethed”, hvorved de problematiske forhold fremstår neutrale subsidiært som hædersbevisninger og dermed *ikke* længere et problem – omend ikke andet så for en tid. Disse subjekter iscenesætter sig selv som alternativer til systemlogikkens stigmatiserende og determinerende beskrivelser – ikke som outsiders eller asylansøgere, men som ”noget andet”. Alternativerne kan antage form af religiøse, kulturelle eller etniske identitetsmarkeringer, men selv i en så forholdsvis rigid struktur som en asyллеjr findes der lakuner, hvor aktive, alternative iscenesættelser af subjektet er mulig.

Når jeg betragter det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd ud fra Staunæs’ analytiske betragtninger, kan jeg rekonstruere lignende processer for henholdsvis at ”lukke” og ”åbne” for verden, samt muligheder for alternative identitetsmarkeringer som reaktion på mainstreamkulturen og kulturpolitikens ambivalente vilkår. Den verden, der i respondenternes betragtninger består af systemlogiske begrænsninger og/eller mainstreamkulturelt lukkede omkring en række holdninger, handlinger og livspraksisser, kan ikke rumme respondenternes kognitive erfaringer og kropslige oplevelser. Den tillader ikke forhandling af mening med erfaringer og oplevelser på en for respondenter og aktivister attraktiv eller adækvat måde. Selvom mine respondenter på ingen måder har været eller er underlagt samme totale udplacering som de unge flygtninge hos Staunæs og i høj grad gør brug af deres civile, borgerlige rettigheder i det daglige, så er der elementer ved flere af de narrative interviews, der indikerer, at der er gjort sammenlignelige erfaringer med social marginalisering og tilværelsen som afvigende outsiders – om ikke siden, så i forhold til opvækst og uddannelse:

”Der var et eller andet der bare ramte ind i min smag. Dengang var alting mere gotisk. Jeg tror at det fede var, at det var så fremmedartet. Det var lidt lige som de ting, man så ude i gadebilledet, personer og sådan. Det var bare meget mere koncentreret hernede med alle de sort-hvide plakater som var overalt på væggene dengang. På den måde var det vel et ret, ekstremt udtryk. Det ramte mig nok fordi jeg også selv langt hen ad vejen har været ret ”skæv” i forhold til mine omgivelser. Mange af de tanker gjorde jeg mig måske ikke, men jeg kan huske at jeg tænker at det var nyt for mig eller sådan. Jeg følte mig stadig som en bonderøv ude fra Klarup. Det har jeg egentlig altid følt mig som; aldrig som en del af noget. Jeg tror heller

ikke rigtigt at jeg hører til nogen gruppe.” (bilag 1, respondent 020 507, linjenummer 18 – 26)

Med udgangspunkt i respondent 020 507 og Staunæs’ studie vil jeg derfor tolke aktivisternes tilslutninger til 1000fryd som et forsøg på at handle aktivt og åbne den verden, der på baggrund af respondenter og aktivisters erfaringer og oplevelser i mainstreamkulturen, forekommer systemlogisk og strukturelt lukket. Den erfarede lukkethed artikuleres i høj grad som determinerende for aktivisternes autonome tilvalg af livspraksis underfor mainstreamkulturens regi og for deres sociokulturelle tilslutning til 1000fryd. Men både når det angår mindre smertelige forhold som mønsterbrud (social arv) og mere udfordrende problemstillinger hos den del af respondenterne med psykosociale udfordringer og dem, der har været i kontakt med de sociale myndigheder, betyder rollen som afviger ikke nødvendigvis at respondenter og aktivister, ikke har haft og truffet bevidste, reflekterede valg. Mine respondenter betoner netop 1000fryd som et fristed, der autonomt er eftersøgt, opsporet og valgt til fordi de her har set og erfaret muligheder for at udleve deres outsiderpositioner med stolthed. På 1000fryd har de fået mulighed for at distancere sig fra en diskursiv stigmatisering af den (subjektive marginalisering) som negativ – noget der tilsyneladende ikke har været muligt i de andre offentlige sfærer, som respondenterne og aktivisterne har adgang til. Hvor dybt denne distinktion fra mainstreamkulturen og mainstreamkulturens kulturpolitik stikker og hvor stor identifikation med det sociokulturelle fællesskab er, kommer til udtryk gennem for eksempel respondent 200 607 formuleringer: ”Når jeg tænker på 1000fryd, så er det jo menneskene, der først og fremmest kommer frem. Jeg vil sige at på nogle tidspunkter af mit liv, tror jeg, det har betydet overlevelse. Altså, det at der bare ikke blev stillet spørgsmål, hvis jeg ikke havde brug for det.” (bilag 1, respondent 200 607, linjenummer 127 – 129).

Med tanke på aktivisternes erfaringer med outsiderposition og oplevelser af at være sociale og/eller ideologiske marginaliserede bliver tilslutningen til et sociokulturelt fællesskab af afvigere til en social og samfundsmæssig (nogenlunde) legitim praksis. Et subjekt, der udøver en alternativ livspraksis, er ikke alternativ, men sær – mange subjekter, der udøver alternative livspraksisser (sammen), er ikke sære, men alternative! Det at være, tænke og agere underfor rammerne af en mainstreamkulturel normativitet transformeres gennem tilslutning til et anerkendende fællesskab som 1000fryd, der hylder alternativer, til stolthed over at tilhøre et udvalgt fællesskab på grund af de i fællesskabet iboende positive, kreative potentialer. Tæft for alternative løsningsmodeller, evner til ”at tænke ud af boksen” og det at have tilstrækkeligt myndighed og selvtillid til at gøre det, er en enorm psykosocial omvæltning fra marginalise-

ret til accepteret. Herved ophører outsiderpositionen med at udgøre et problem for subjektet og bliver jævnfør Staunæs (1998, s. 95 – 109) til en kompetence. Med en omskrivning af Gehlens begreb om ”hintergrundserfüllung” er det ikke længere angsten for systemlogikkens tvangsmæssige foranstaltninger og en tilværelse i mainstreamkulturens margin, der skaber aktivisme og engagement, men nu, da 1000fryd er etableret som legitim magtbase, en oprigtig interesse i at gøre en forskel og skabe alternative praksisser – og i at opretholde den ramme hvori sådanne praksisser kan finde sted (Gehlen, 1986, s. 50 ff.).

Hermed reinstitutionaliseres 1000fryd som alternativ, (semi-)offentlig arena hvori respondenterne og aktivisters begær efter myndighed, kan finde lokal, emotionel forløsning. Subjektets senmoderne emancipation betyder dermed ikke længere i 1000fryds regi frihed *fra* institutionelle bindinger – denne frihed er en illusion, også under mainstreamkulturen og mainstreamkulturens kulturpolitik post 2000 –, men derimod frihed til myndigt at *indgå* (mere) jævnbyrdigt med ligesindede i lokale forhandlinger af nye eller alternative former for kollektive forpligtigelser – eller institutionaliseringer – noget, der kun vanskeligt lader sig gøre i mainstreamkulturen generelt. Subjektet er ikke længere alene i sin marginale opposition, men aktivist sammen med andre aktivister i et sociokulturelt fællesskab, der hylder det alternative per se.

Summering

De folkelige fællesskabsdannelser, der har sit udspring i lokale, sociale og kulturelle forhold, bliver gennem historien udsat for forskellige dannelsesmæssige påvirkninger gennem forskellige, nationale, kulturpolitiske strategier. Fra slutningen af 1960’erne forandrer billedet af de folkelige fællesskaber i Danmark imidlertid karakter, fordi senmodernitetens samfundsmæssige påvirkninger levner større plads til, at sub- og sociokulturelle fællesskaber kan opstå uafhængig af lokale forhold, som valgfællesskaber. Forskellige kulturpolitiske strategier artikulerer disse folkelige fællesskaber i forskellige mere og mere liberale formationer af med- og modkultur frem mod 1989 og anlægger derfor forskellige, kulturformidlende inklusions- og eksklusionsprocesser for at favne disse under et kulturpolitisk helhedsbegreb. Post 2000 har visse sociokulturelle fællesskaber (for eksempel Ungdomshuset, Christiania og 1000fryd) i stadig tiltagende grad været artikuleret som negative modkulturer i en sådan grad, at det har legitimeret både politiske og magtmæssige tiltag – uden at disse fællesskaber af den grund er ophørt med at eksistere – tværtimod. Men den negative artikulation har, ikke desto mindre, initieret identitetsskift i disse sociokulturelle fællesskaber.

Jeg indledte forholdsvist tidligt i kapitlet med at spørge til, hvordan aktivisterne på 1000fryd håndterer den negative etikettering som modkulturel. Svaret som jeg

her vil give i kort form og på baggrund af mine analyser, vil være, at de gør de på følgende måder: for det første gennem institutionaliseringer af en lokal, alternativ praksis gældende for det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd. Disse institutionaliseringer kommer i stand via oplæring efter et mimisk princip, hvor aspirerende aktivister bevidstgøres om vedkommendes iboende myndighed med anciennitetsmæssigt ældre aktivister som forbillede. Principielt skabes der rum for forhandling af forskellige perspektiver på både den instrumentelle og den ideologiske del gennem det valgte, pædagogiske princip, men tendentielt sker der en rituel traditionsoverførsel sted, fra aktuelle til aspirerende aktivister og dermed en institutionalisering, hvori praksis kobles med affektive reaktionsmønstre.

For det andet håndteres omverden og kulturpolitikens negative artikulation af 1000fryd som modkultur gennem respondenter og aktivisters insisteren på folkelige fællesskabers bidrag som medproducerende af kultur. På trods af negative artikulationer og en følt modvilje fra andre sociokulturelle fællesskaber, fra dele af lokalsamfundet, fra medierne og fra lokale og nationale myndigheder, insisterer 1000fryd på sin berettigelse ud fra en argumentation om, at sociokulturelle fællesskaber som 1000fryd indeholder en række tilbud, der favner en gruppe subjekter i samfundet, der ikke har andre steder at gå hen. Hermed løser 1000fryd en samfundsmæssig opgave. Den gruppe subjekter, der for nuværende er tale om og som finder et fristed på 1000fryd, er især unge, der af forskellige politiske, kulturelle eller sociale årsager føler sig marginaliserede og stigmatiserede i mainstreamkulturen. De bevidstgørende aktiviteter på 1000fryd kan betragtes som deres (de unge aktivisters) dannelsesmæssige tiltag overfor hinanden, men giver mere mening i et empowerment perspektiv. Empowermentbestræbelserne fokuserer på bevidstgørelse af det enkelte subjekt ved at tage udgangspunkt i vedkommendes situation – og det er i store og hele træk intentionen på 1000fryd: en insisteren på subjekternes individuelle myndighed og muligheder for i fællesskab ”at kunne selv” – og det vil sige at handle rationelt, argumenteret og begrundet ud fra subjektets og kollektivets aktuelle positioner og ressourcer. Det er kun muligt, hvis subjektet er bevidst om sin egen myndighed, har overblik og er i kontrol.

For det tredje håndteres omverden og kulturpolitikens negative artikulation af 1000fryd som modkultur via aktivisters aktive transformation af subjekternes individuelle erfaringer og oplevelser af social marginalisering, stigmatisering og outsiderpositioner til stolthed og kompetence. Denne transformation finder sted gennem en diskursiv og symbolsk italesættelse af aktivisterne som positive, kreative subjekter med tæft for alternative løsningsmodeller, evner til ”at tænke ud af boksen” og med tilstrækkeligt myndighed og selvtillid til at gøre det! Jeg vil argumentere for, at aktivisters bestræbelser på at bevidstgøre aktuelle såvel som aspirerende aktivister om deres iboen-

de myndighed, ægge dem til refleksion og bevidste valg, kan betragtes som havende sit udspring i en marxistisk opfattelse af, hvordan mainstreamkulturens kommercielle umyndiggørelse og samfundets systemlogiske konsekvenser truer subjektet. Truslen består i, at aktivisterne i et mainstreamkulturelt, kulturpolitisk perspektiv udelukkende tilstås "falske bevidstheder" som autonome, ballademagere, utilpassede rigmandsunge, BZ'ere, etc., hvor kun subjekternes funktioner som *kulturbærer* aktiveres. Men respondenter og aktivister på 1000fryd anerkender ikke den strukturerende, der finder sted af dem i mainstreamkulturen og betragter den ikke som mere tvingende end at den enkelte aktivist kan bevidstgøres til at have myndig indflydelse på konstruktionen af sin egen situation, som *kulturelt medproducerende*. De samfundsmæssige vilkår påvirker aktivisters muligheder for identitetsdannelse, men samtidig har de selv som aktivister en stor indflydelse på, hvordan denne identitet udformes. Det er denne diskussion om, hvilke medkonstruerende og medproducerende roller, aktivisterne på 1000fryd kan/skal acceptere, der er udgangspunktet for det paradigmatiskke identitetsskift omkring 2001.

Aktivisters tilslutning til sociokulturelle fællesskaber tydeliggør samtidig en anden mulig tolkning af de sidste dekaders aftraditionaliseringsprojekt. Respondenter og aktivisters offentlige forhandlinger af mening og håndtering af kognitive erfaringer og kropslige oplevelser på 1000fryd kan betragtes som værende betinget af en usamtidighed mellem yngre og voksne generationers erfaringer og oplevelser. På den ene side anvender respondenter og aktivister senmodernitetens individorienterede og emancipatoriske terminologi, på den anden side opererer de med en række institutionaliserende og strukturerende begrænsninger af forholdsvis rigid karakter.

Det spørgsmål, der dukker op her, er om respondenter og aktivisters tilslutning til sociokulturelle fællesskaber betyder en psykosocial aflastning af subjektet ved at friholde det fra alt for mange valg. Voksengenerationens løsningsmodeller synes ikke adækvate; de er usamtidige og formår ikke at løse aktuelle problemstillinger for de unge, men udviklingen af forholdsvis distinkte og indforståede symbolsystemer og diskurser bidrager (måske) til at bevidstgøre det enkelte subjekt om vedkommendes privilegerede position i et forpligtende, kompleksitetsreducerende fællesskab. Om det er tilfældet og hvilke andre sociale mekanismer, der begrænser respondenter og aktivisters udfoldelser i fællesskabet omkring 1000fryd, vil jeg udforske i næste kapitel.

Inklusion og eksklusion

Anden teoretiske ekskurs: symbolske grænsedragninger

Et gammelt og utvivlsomt trivielt, men ikke desto mindre interessant mundheld lyder, at problemet med fællesskaber er, at ikke alle kan være med! (Eriksen, 1999, s. 24). Fællesskaber, hvad enten de er store eller små, stærkt eller svagt regulerede, åbne eller lukkede, må konstrueres relationelt, så allerede værende medlemmer kan regulere betingelserne for aspiranternes optagelse og medlemmers eksklusion. Velvidende at der eksisterer en række formelle kriterier for medlemskab af foreningen 1000fryd – betaling af kontingent, overholdelse af vedtægter, etc. – vil jeg i det efterfølgende beskæftige mig med, hvordan betingelserne for inklusion og eksklusion forhandles og sættes af fællesskabet, dels ud fra kollektivets selvopfattelse som ”vi”-fællesskab, dels som konstruktioner af ”de andre”.

Som jeg indikerer ovenfor, i kapitlet ”Bevidstgørelse, myndighed og empowerment”, har myndighedsbegrebet på 1000fryd indenfor de sidste 10 år ændret karakter. Myndiggørelse betegner fortsat den enkelte aktivists evne til at lede sig selv ved hjælp af sin egen fornuft under skyldig hensyntagen til fællesskabet, men de værdier, der aktuelt ligger implicit i begrebets definition og som anvendes til at integrere aspirerende og reintegrere aktuelle aktivister efter, har ændret sig gennem det sidste årti. Denne ændring kan spores tilbage til det omtalte paradigmatisk identitetsskift omkring 2001 og de deraf følgende interne udgrænsninger fraktionerne imellem. Til trods for intern uenighed i 1000fryd hersker der for tiden (nogenlunde) enighed om, at aspirerende aktivister må bevidstgøres om deres egen myndighed og om 1000fryds værdi- og normgrundlag – i hvert fald på et overordnet plan. Bevidstgørelsen kan dermed betragtes som et indledende skridt i retning af at blive integreret internt i fællesskabet, men der finder andre former for integration sted, som også må beherskes og anerkendes. Herom handler nærværende kapitel.

For at studere hvilke andre integrationsmekanismer der er aktive på 1000fryd, vil jeg derfor foretage en anden teoretisk ekskursion til sociologien, nærmere bestemt til John L. Scotson og Norbert Elias' studier af fællesskabers inklusions- og eksklusionsprocesser. Herefter rekonstruerer jeg hvilket værdi- og normgrundlag, der for tiden er gældende på 1000fryd og sammenholder det med de forskellige inklusions- og eksklusionsprocesser, jeg henter hos Scotson og Elias. Da 1000fryd er et offentligt kulturhus, har jeg valgt at betragte inklusions- og eksklusionsprocesserne både i forhold til intern integration fraktionerne imellem og ekstern tilpasning til mainstreamkulturens fordringer.

Publikationen *"The Established and the Outsiders"* fra 1965 (Scotson & Elias, 1965/1995) bygger på en undersøgelse af ungdomskulturer, der oprindeligt gennemføres af skolelæreren John L. Scotson som udgangspunkt for en afhandling om ungdomskriminalitet. Med Elias mellemkomst kvalificeres arbejdet teoretisk og opnår status indenfor (dele af) sociologien som pionerarbejde i bestræbelserne på at forstå sociale og kollektive mekanismers indflydelse på subjektets individuelle handlinger. I studiet undersøger Scotson og Elias, hvordan forskellige inklusions- og eksklusionsmekanismer kommer til udtryk i et arbejderkvarter i en forstad til Leicester. Kvarteret, der i Scotson og Elias fremstilling går under pseudonymet "Winston Parva", fremstår, for en udefrakommende betragter, umiddelbart homogent og nogenlunde jævnbrydigt: befolkningen definerer sig i overvejende grad som "arbejdermiddelklasse" og kvarteret består af boligbyggeri iblandet forskellige former for detailhandel og små erhvervsdrivende. Scotson og Elias finder imidlertid, gennem deres studier frem til, en række interessante iagttagelser af, hvordan forskellige fraktioner i kvarteret artikulerer hinanden som "andre", hvordan denne artikulation er et magtfuldt redskab i de forskellige fraktioners bestræbelser på at tilkæmpe sig "konstruktionsretten til virkeligheden" og social dominans. Scotson og Elias må erkende, at relationen mellem de forskellige fraktioner er alt andet end lige, at der foregår en værditilskrivning af de forskellige subjekter i de respektive fællesskaber og at sociale og kulturelle magtpositioner skabes og vedligeholdes gennem narration: den dominerende kommunikative handling til dette formål, er "sladder"!

Scotson og Elias analyserer sig frem til, at en af de mest effektive mekanismer til at skabe identitet og identifikation er at konstruere et stærkt "vi"-fællesskab. Dette "vi"-fællesskab artikuleres og iscenesættes som alternativ til alt det, "de andre" ikke er i termer af distancerende modbilleder, antiteser og eksponeringer af "vi"-fællesskabets værdi- og normgrundlag som værende af en særligt ophøjet karakter. Kvarteret Winston Parva består groft sagt af tre "zoner" indeholdende hver sin fraktion af arbejderklasse. Arbejdermiddelklassens fraktion i zone 1. er den dominerende (The

Established). Denne fraktion konstruerer sig selv ved hjælp af *positive* overeksponeringer af ”vi”-fællesskabet, som indehaver af særlige humanistiske dyder og ophøjede værdier. Disse dyder og værdier, herunder ære, moral, selvkontrol, mådehold, civilisatorisk disciplinering, etc., mener medlemmerne selv, er særligt kendetegnende for ”vi”-fællesskabet i zone 1. Den konventionalisering, der manifesterer sig hos subjekterne i zone 1., tager dermed form af et stærkt ”vi”-fællesskab, der på alle måder er andre overlegne. ”Vi”-fællesskabet iscenesættes og artikuleres som et dominerende kollektiv, hvis deltagere oppebærer en særlig unik, social position på grund af medlemmernes kulturelle habitus. Den subjektive, overvurderende selvkonstruktion af ”vi”-fællesskabet finder sted, samtidig med at beboerne zone 2. og især zone 3. af subjekterne i zone 1. artikuleres som mindre værdige og underlegne via en *negativ* overeksponering af deres inferiøre karakter, betonende subjekternes i zone 2. og især 3.s amoralske handlinger; umådeholdenhed, drikfældighed, dekadente og animalske adfærd – og dermed som antitese til den dominerende arbejdermiddelklasse i zone 1.

Denne proces med overeksponering af egne fortræffeligheder på bekostning af og i opposition til andre mere marginaliserede fraktioner har ikke kun sit ophav i fordomme og manglende viden om hinanden. Det er en pointe hos Scotson og Elias, at der reelt er tale om en social konstruktion af ujævnbyrdige magtforhold i bestræbelserne på at opnå social status og at dette forhold har en række konsekvenser for de respektive medlemmer af de forskellige zoner. Ujævnbyrdighed bygger endvidere ikke på faktuelle forhold eller ”evidens” i empirisk forstand. Der er derimod tale om strukturelt betingende konstruktioner, dels af selv billeder med eksponering af egen normalitet og agtværdighed, dels af ”fjendebilleder” og udstilling af ”de andres andethed”, hvor der tilstås både egen normalitet og de andres andethed forskellige, kollektive praksisfelter for forskellige, sociale udfoldelser og handlinger.

Fordi arbejdermiddelklassen i zone 1. har formået at skabe et fællesskab og et sammenhold omkring disse værdier, har de formået at skabe sig en dominerende, social position og legitimitet. Dermed har det også været mulig for dem (zone 1.) at artikulere og iscenesætte deres værdimæssige overlegenhed gennem symbolsystemer af blandt andet materiel karakter. Disse symbolske markeringer kommer til udtryk for eksempel via husenes geografiske placering, deres arkitektoniske, æstetiske eller stil-mæssige træk og værdi, privatøkonomiske forhold, etc. Beboelserne tilskrives arkaisk værdi, idet zone 1. udgør den oprindelige bebyggelse i området. Kvarteret opstår på baggrund af de store udflytninger, som beboerne i Leicesters foretager under Anden verdenskrig for at undgå tilbagevendende luftbombardementer. Herigennem tilskriver beboerne i zone 1. (og 2. og 3. for så vidt også) zone 1. en historisk autencitet eller legitimitet. Det gør de, vel vidende at hele kvarteret Winston Parvas historie på tidspunktet

for Scotson og Elias' undersøgelse (1965) strækker sig fra ca. 1940 – 1965 – hvorfor ingen af zonerne på daværende tidspunkt kan være mere end en højst 20 – 25 år gamle – og at stort set samtlige beboere i de tre zoner tilhører samme segment, nemlig arbejderklassen! Ontologisk alder spiller i den forbindelse tilsyneladende ingen rolle.

Der eksisterer et værdimæssigt fællesskab og ækvivalerende selvopfattelser mellem den ”dominerende” arbejdermiddelklasse i zone 1 og den ”respektable” arbejderklasse i zone 2., der letter livet for zone 2.s beboere. Beboerne i zone 2., ”The Village” har en historik, der rækker tilbage i tiden på samme måde som den gør i zone 1. og de nyder nogle af de samme privilegier i form af både særlig moralsk habitus hos dets medlemmer og autentisk etablerethed. Zone 2. er knap så agtværdigt og opretholder ikke den samme herlighedsværdi som zone 1., men beboerne hylder samme (materielle, småborgerlige) værdier som arbejdermiddelklassen i zone 1. Derfor har de ofte enten udtalte eller udtalte ambitioner om social og geografisk mobilitet i retning af den dominerende arbejdermiddelklasse i zone 1. Muligheden for at bosætte sig i samme geografiske område, opnå samme materielle velstand, deltagelse i samme sociale, kulturelle og velgørende aktiviteter, etc. udgør en del af beboerne i zone 2.s drømme for fremtiden, både for sig selv og deres børn. Af den grund er der installeret en social og kulturel stolthed i de to fraktioners medlemmer, der gør, at de til dels agerer som fællesskab i tilfælde af udefrakommende trusler og udfordringer. De er i stand til, som Scotson og Elias udtrykker det, at ”slutte geledderne” (close ranks) i bestræbelserne på at bevare deres sociale selv billeder mod udefrakommende trusler (Scotson & Elias, 1994, s. xxiii ff.).

Den dominerede fraktion i zone 3., beboerne i ”The Estate”, har ikke samme imaginære historik at trække på, ikke den samme etablerethed og kan derfor hverken påkalde sig eller håndhæve nogen historisk legitimitet endsige etablerethed. ”The Estate” fungerer som integrationsområde (socialt boligbyggeri), hvilket vil sige, at det er her, nye subjekter henvises til og har mulighed for at etablere sig. ”The Estate” er – som andre, lignende områder – underlagt massive demografiske forskydninger, fordi mange subjekter af samme grund opfatter tilværelsen her som midlertidig. Der når derfor aldrig, ifølge Scotson og Elias, at blive etableret reelle sociale forbindelser mellem de mange forskellige familier og dermed heller ingen fælles værdi- eller normgrundlag, der kan tømre kollektivet i zone 3. tilstrækkeligt sammen. Og hvad værre er: det manglende fællesskab umuliggør etablering af en social og kulturel position, hvorfra subjekterne er i stand til at generere tilstrækkeligt med stolthed og selvfølelse til at iværksætte modtræk mod de dominerende zoner 1. og 2.s negative artikulationer. De ressourcestærke subjekter eller familier, der kunne forestå en tilstrækkelig magtkoncentration til en sådan modoffensiv, er kun på gennemtræk, hvorfor manglen på fællesskab ifølge Scotson og

Elias bliver selvforstærkende; de fastboende indvånere vælger, i mangel af bedre, isolation frem for kollektivet, hvorfor der ingen beboere er til at ”slutte gelederne”.

Pars pro toto

Nuvel, der eksisterer ingen kollektiv fællesskabsfølelse for livet i ”The Estate”, intet fælles stade hvorfra social og kulturel modoffensiv imod zone 1. og 2.s negative artikulation kan iværksættes og ingen kanaler gennem hvilken en sådan modstand kan formidles. For at forklare den positive henholdsvis negative eksponerings determinerende karakter udvikler Elias og Scotson et begreb om ”*pars pro toto*” (1994, s. xix). Begrebet betegner processualiteten i positive og negative eksponeringer som respektive fællesskaber eller fraktioner, udsætter sig selv og hinanden for. Pars pro toto betyder ifølge Den store danske – Gyldendals åbne encyklopædi: ”Del før helhed” (<http://www.denstoredanske.dk/>) og refererer sprogfilosofisk til anvendelse af metaforiske delbegreber til betegnelse af helheder – som når et sprogligt billede for eksempel at få ”foden under eget bord” henviser til erhvervelse af fast ejendom. Scotson og Elias udvikler begrebet og anvender det i en sociologisk kontekst, hvorved det får noget anden betydning. Pars pro toto refererer hos Scotson og Elias til den sociale mekanisme, det dominerende fællesskab (mere eller mindre ubevidst) i zone 1. anvender i sine positive, narrative konstruktioner af egen overlegenhed og til negative, narrative konstruktioner af de dominerede fællesskabers (delvist zone 2. og især zone 3.) underlegenhed. ”Delen” er lig de subjektive ”karaktertræk” hos enkeltstående subjekter. Disse individuelle karakteristika bliver af det dominerende fællesskab eksponeret som særlige kendetegn ved hele det betegnede fællesskabs habitus: når én af beboerne i zone 1. tildeles en æresbevisning, er det en cadeau til hele fællesskabet, mens én beboer fra ”The Estate” antruffet i beruset tilstand i fuld offentlighed, bliver en indikator på alle beboernes drikfældighed, etc.

Denne endimensionelle fokus på subjektets habitus som udtryk for fællesskabers moralske og værdimæssige standart fungerer for så vidt mellem alle tre fraktioner. Negative artikuleringer af ”de andre”, gælder derfor principielt også for betegnelsen af den dominerende arbejdermiddelklasse og den respektable arbejderklasse i ”The Village” imellem, men da den fællesskabsinterne ”vi”-følelse er langt stærkere og mere entydigt i zone 1. og 2. og da beboerne i de to zoner hver især kan hente legitimitet og stolthed i hver deres respektive narrationer og selvkonstruktioner (om historisk autenticitet og moralsk overlegenhed blandt andet), tillader det dem at opretholde en vis robust immunitet overfor udefrakommende, nedvurderende associationer. Samtidig gør ”vi”-fællesskabernes karakterer at de respektive beboere i de to områder, aktivt og effektivt, kan imødegå (potentielt eller aktuelt) negative artikulationer med positive modartikula-

tioner. Negative associationer udgør derfor ikke nær det samme problem for beboerne i zone 1. og 2. som for beboerne i zone 3.

Stigmatiserende navngivning

I Scotson og Elias studie udgør den negative artikulation og konstruktion af fraktionen i "The Estate" en så effektiv stigmatisering, at det dominerede fællesskab i zone 3. til dels selv accepterer prædikatet – og hvad værre er: mange beboere handler derefter. Det dominerede fællesskab i "The Estate", der for alvor har behov for en social magtbase, hvorfra modreaktioner mod de dominerende fællesskabers negative artikulationer kan iværksættes, råder hverken over sociale magtmidler endsige kulturelle praksisser, kommunikationskanaler – eller blot et sammenhold –, der er tilstrækkeligt stærkt til at kunne udgøre en platform for en sådan offensiv. De permanente beboerne i "The Estate" har jævnfør Scotson og Elias derfor intet reelt alternativ at stille op og er tilsyneladende udleveret til det negative prædikat, som de dominerende fraktioner i zone 1. og 2. tilbyder uden andre muligheder end at føje dem. Kun indenfor rammerne af de dominerende fællesskabers stigmatiserede artikulation eksisterer muligheder for kulturel og social modstand – og den kan i hvert fald anvendes! Beboerne i "The Estate" har "lært" at betragte sig selv som mindre hæderligere, mindre moralske og mere emotionelle – og om ikke andet kan de handle derefter for at modstå de dominerende fraktioners udgrænsninger – hvilket blot bekræfter de dominerende fællesskaber i deres fordomme. Den socialt konstruerede antipati får karakter af en selvopfyldende profeti, som ingen beboer i "The Estate" undslipper:

"The actual concepts used by established groups as a means of stigmatisation can vary according to the social characteristics and traditions of the groups concerned. In many cases they are quite meaningless outside the particular context in which they are used, and yet they hurt the outsiders deeply because the established groups usually have an ally in an inner voice of their social inferiors. Often enough the very names of groups in an outsider situation carry with them, even for the ears of their own members, undertones of inferiority and disgrace. Stigmatisation, therefore, can have a paralysing effect on groups with a lower power ratio." (Scotson & Elias, 1994, s xxiv)

Og videre side 28:

“Give a group a bad name and it is likely to live up to it. In the case of Winston Parva, the most severely ostracised section of the outsider group was still able, in a surreptitious way, to hit back. How far the shame of outsiders produced by the inescapable stigmatisation of an established group turns into paralysing apathy, how far into aggressive norm and lawless, depends on the overall situation.”(Scotson & Elias, 1994, s. xxviii.)

Det studie som Scotson og Elias gennemfører, har ikke til formål at afgøre, hvem der har ret. Om subjekterne i zone 3. er mindre moralske, mindre hæderlige og mere emotionelt involverede end subjekterne i zone 2. eller 1. er sagen uvedkommende. Formålet i Scotson og Elias’ studie er at rekonstruere de semi-strukturelle og affektive for-opfattelser, der binder forskellige fællesskaber sammen i hierarkiske relationelle formationer, på en sådan måde at dominerende fællesskaber er i stand til og føler sig kaldet til at betragte og behandle (konstruere) andre, mindre etablerede og mere marginaliserede fællesskab(er) med foragt og afsky i sammenligningen med sig selv (Scotson & Elias, 1994, s. xxi). Den relationelle kontekst konstrueres således ikke blot på baggrund af materialitet for eksempel velstand, geografisk placering eller en historik. Relationerne mellem de forskellige zoners beboere kompliceres af gennemgribende, gensidige påvirkninger af social og kulturel art, der iværksættes for at tiltage sig, hvad jeg ovenfor refererer til som konstruktionsretten til virkeligheden. Den sociokulturelle konstruktion af ”virkelighed” som finder sted, vil uvægerligt ligge hos et eller flere dominerende fællesskaber og den finder sted som en diskursiv, narrativ praksis, der følger strukturelle forhold – og til det dominerende fællesskabs fordel.

Med andre ord: samme sociale eller kulturelle fænomen tolkes efter op-havsmanden/-kvindens narrative tilhørsforhold – ikke nødvendigvis efter indhold. Fysisk magtanvendelse, vold for eksempel, kan derfor i én kontekst betragtes som en passende løsningsmodel på uansvarlig, provokerende opførsel fra ”de andre”, hvis den udøves af en beboer i zone 1. mod en beboer i zone 3. eller, i en anden kontekst, som udtryk for eklatant mangel på disciplin, udtrykkende instinktive reaktionsmønstre, hvis den udøves af en beboer i zone 3. mod en beboer i zone 1. – alt afhængig af hvilket tilhørsforhold, det anlagte perspektiv har. Under alle omstændigheder er selve handlingen, den fysiske magtanvendelse en diskursiv størrelse, hvis endelige definition umuliggøres at den mængde tolkningsmuligheder, som de forskellige kontekster medfører.

Når det alligevel hænder at dominerede fællesskaber som det, der beboer ”The Estate” fra tid til anden formår at sætte sig igennem og ændre på sin egen status, sker det ifølge Scotson og Elias som regel på grund af en erosion af de dominerende fællesskabers sociale magtpositioner. Ved interkollektive magtforskydninger kan domi-

nerende fællesskabers magtbaser, for eksempel som følge af samfundsmæssige omkalfatringer med deraf følgende ledighed og social deroute, områder/kvarterers statusmæssige ændringer fra "forstad" eller "socialt boligbyggeri" til attråværdige, geografiske områder eller som udtryk for generelle demografiske forskydninger (vandring fra land til by subsidært by til land) transformere og derigennem tilstå alternative og tidligere underlegne fællesskaber større spillerum. Sprækker i det dominerende fællesskabs rækker skaber lakuner, som sociokulturelle fællesskaber med fordel kan kolonisere og herfra udfordre den dominerende fraktion. Og idet et dominerende fællesskab ikke længere formår at "slutte gelederne" entydigt, kan det ikke i længden modstå et sådant ydre pres. Men selv her sker der en strukturel tilpasning. Når tidligere dominerede fællesskaber tilstå friere forhold og "ret" til at organisere sig, sker det stadig ikke nødvendigvis af "egen fri vilje" og i "frie arenaer". Lakunerne er eller forsøges immervæk struktureret af det forhenværende dominerende fællesskab, nu blot mindre overbevisende og mindre restriktivt: sociale og kulturelle arenaer udgør derfor rammen om modoffensiver, der kun kan ændres over tid. I den tid sådanne sociokulturelle transformationsprocesser pågår, risikerer de respektive fællesskaber ifølge Elias (1983) at accelerere forskellige udgrænsningsmekanismer med potentielt alvorlige, praktiske konsekvenser. Sådanne udgrænsninger vil jeg vende tilbage til senere.

Jeg vil i de efterfølgende afsnit identificere de værdier og normer, der for tiden hersker på 1000fryd og efterprøve i hvor høj grad de sociale inklusions- og eksklusionsprocesser, som Scotson og Elias observerer, også er på spil mellem de forskellige fraktioner, der udgør det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd subsidært mellem 1000fryd og omverden. Efterfølgende vil jeg udbygge Scotson og Elias teoretisk betragtninger.

Idealer og værdier

Jeg har tidligere indikeret at det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd positionerer sig som alternativ til det omgivende samfund. Det sker gennem kulturhusets rolle som socialt og kulturelt knudepunkt og samfundsmæssig legitim magtbase for subjekters aktive eksperimenter med livspraksisser. På den baggrund iværksætter aktivisterne en række bevidstgørende aktiviteter overfor aspirerende aktivister, der skal overføre de for tiden herskende *normer* på 1000fryd og myndiggøre dem til en aktiv aktivisme.

På baggrund af min analyse af 1000fryds symbolsystem og verbalsproget, mine betragtninger over aktivisternes bestræbelser på at bevidstgøre hinanden og mine systematiseringer af mine empiriske rekonstruktioner (bilag 3) vil jeg nu rekonstruere

hvilke *værdier*, der aktuelt er grundlag for kollektivets selvopfattelse. De bevidstgørende handlinger i forrige kapitel fremstår som aktivisternes reflekterede handlinger og logiske konsekvenser af bevidste, pædagogiske valg af, hvilke normer, der skal være i fællesskabet – men hvilket værdigrundlag tillægger fællesskabet omkring 1000fryd legitimitet og med hvilke praktiske konsekvenser for de respektive aktivister? Ved at antage at bevidstgørelse til myndighed sker på et forholdsvist bevidst, medreflekteret grundlag som en lærerproces hvori normer (skik og brug) formidles og tilegnes af medlemmerne, antager jeg samtidig, at der eksisterer andre inklusionsprocesser, der ikke nødvendigvis fremstår lige så klare og tydelige for respondenter, aktivister, brugere og gæster. Disse inklusionsprocesser, hvoraf nogle ligner de hos Scotson og Elias observerede til forveksling, må bygge på en række værdier, der tilskrives subjektet. Jeg antager, med andre ord, at der finder en socialisering sted parallelt med ovennævnte bevidstgørelse, at denne socialisering også drejer sig om formidling/forhandling af det aktuelle værdigrundlag i kulturhuset og at disse værdier er basis for integrations- og eksklusionsprocesserne på 1000fryd. Jeg antager endvidere at disse værdier fremstår mindre bevidste, mindre reflekterede og derfor langt hen ad vejen usynlige for aktivisterne.

Lokale værdier og normer

Gennem mine systematiseringer er jeg i stand til at isolere forskellige fortællinger og eksplicite udsagn om hvilke værdier, der for tiden har vundet hævd som særlige for 1000fryd og klynge dem i forhold til, hvordan de udgør særlige ledemotiver for respondenterne (se bilag 3, s. 9 – 10). Aktuelt er der tale om tre af mig kumulerede begreber, jeg vurderer, har højeste ordningsniveau og som både respondenter og aktivister uafhængigt af hinanden formulerer og vender tilbage til aspekter eller delaspekter af. Det sker i både uofficielle samtaler og i narrative interviews. I bund og grund kan de, som jeg vil vise måske endda kondenseres til ét enkelt begreb, et værdimæssigt koncept for al holdning og handling på 1000fryd, men det vender jeg tilbage til.

Her vil jeg indledningsvis argumentere for, at de værdier respondenter og aktivister hylder, foruden subjektets *myndighed* kan samles under betegnelser om *det frivillige engagement* og om *kreativitet*. Myndighed, frivillighed og kreativitet er, som mange andre begreber, underlagt sprogfilosofiske vilkår, hvorfor de både kumulerer og for en tid fikserer mange andre værdier end dem, der umiddelbart benævnes. Det er således ikke (nødvendigvis) den samme myndighed, frivillighed og kreativitet, aktivisterne i DUS taler om og bekender sig til, da de vil bevidstgøre sig selv og hinanden ved 1000fryds oprettelse i 1984, som den myndighed, frivillighed og kreativitet respondenter og aktivister anvender i 2007! Den diskursive transformation af værdigrundlaget på kulturhuset gør omverdens samspil med 1000fryd vanskelig, men virker omvendt iden-

titetsfremmende internt i kollektivet, da de enkelte aktivister gennem medproducerende forhandlinger potentielt har indflydelse på hvilke værdier, der skal være gældende. Myndighedsbegrebet har jeg gjort rede for i forrige kapitel under afsnittet ”Myndighed” og det vil derfor ikke blive udfoldet yderligere. Det vil imidlertid begreberne om frivilligt engagement og kreativitet.

Frivilligt engagement

I betragtning af at 1000fryd er en forening, er de i sagens natur og i lighed med mange andre foreninger, afhængig af det *frivillige engagement* (se også bilag 1, respondent 090 607, linjenummer 256 – 271; respondent 020 507, linjenummer 263 – 274 og 370 – 382). Bort set fra de administrative roller, så kommer al anden aktivitet i stand på baggrund af frivilligt engagement. De frivilliges entusiasme og begejstring er den krumtap, der driver det daglige arbejde fremad. Frivilligt arbejde er båret af vilje, evne til engagement, emotionel involvering og fordrer samtidig interesse for andre subjekter (solidaritet), men også selvdisciplin og initiativ. Dermed har huset mulighed for at fungere og aktivisterne mulighed for gennem praksis at rekonstruere sig selv på et antikommercielt grundlag og derudfra skabe en identitet væk fra mainstreamkulturen (bilag 2, s. 368).

Som andre foreninger, der er bygget op omkring medlemmernes frivillige involvering, er det både en af styrkerne og en af svaghederne ved 1000fryd. Frivillighed fordrer entusiasme af aktivisterne for at fungere, for uden entusiasme er ingen aktiviteter mulige og dermed falder ideen med 1000fryd – og mange andre foreninger – til jorden. Frivillighed som princip er derfor en værdi, som respondenter og aktivister skal anvende aktivt i deres identitetskonstruktion af sig selv som 1000fryder, idet ikke alle har evne, vilje eller rette indstilling til dette engagement og ikke alle ejer motivationen til en sådan involvering. Det bliver muligt for aktivisterne, gennem deres frivillige arbejde at distancere sig fra – og ramme direkte i hjertekulen på – mainstreamkulturens udlejninger af ekspertssystemer: frivillig socialt og/eller kulturelt arbejde er alt andet en udlejring:

”Det hele er jo frivilligt og man har selv valgt at være på 1000fryd fordi der er noget, der tiltaler en. Det kan – i hvert fald i perioder – være med til at man får en super, super god følelse. Så kan der være en rigtig god energi når tingene de fungerer og når man bruger kræfterne konstruktivt. Det tænker jeg som noget helt særligt for 1000fryd. Der er ikke nogen chef og vi gør det ikke (laver arrangementerne) fordi vi skal have penge ud af det. Vi gør det fordi det er et godt projekt og fordi det giver mening for os og

det føles sgu godt at have det sådan. Jeg synes også at det er vildt at man vel nærmest med sammenlagt bare én fuldtidsstilling kan få et hus til at fungere og der kan komme så meget kultur ud af det. Det er noget af en bedrift. Det er nok egentlig ret vigtigt at den energi, der er her, kan være så super god fordi det handler om at skabe noget, man synes er fedt og ikke af andre grunde end at det er fedt og at det giver mening i forhold til hvordan man ser på verden.” (bilag 1, respondent 020 507, linjenummer 373 – 382).

Samtidig er det også en svaghed ved foreningen, idet en sådan organisation fordrer en forholdsvis høj arbejdsmoral. Fællesskabets arrangementsmæssige regularitet er ikke stærkere end de svageste led – for eksempel omkring åbningstider i cafeen; da meget arbejde i forvejen hviler på skuldrene af de aktive aktivister, er mange hængt op og har kun i mindre omfang mulighed for at gå ind og dække lakuner for hinanden. Derfor er cafeen åben, når der er aktivister til stede – hvilket ikke nødvendigvis har noget med åbningstider at gøre!

Kreativitet

Indeholdt i den tredje del af værdigrundlaget er evnen til *kreativ* tænkning. Da nu 1000fryd ynder at iscenesætte sig som et alternativ til det bestående, udfordrende mainstreamkulturen og endvidere et helle for respondenter og aktivister, der føler sig marginaliserede eller hvis håndtering af egne kognitive erfaringer og kropslige oplevelser ikke rigtigt passer ind i det senmoderne samfunds almene kategorier, lægges der kollektivt stor vægt på uortodokse løsninger. Kreativitet og evnen til innovativ tænkning er derfor overordentligt velanskrevne egenskaber, der viser den enkeltes evne til at håndtere udfordringer, til at reflektere over og forbedre tingenes tilstand, samt til at forholde sig kritisk og tænke selvstændigt:

”Hvor fucked up det end kan være, det vi laver her, så kan det ende med at være noget som alle mulige mennesker alligevel godt kan bruge, fordi man lærer en masse ting her, fordi det der er brug for kreative mennesker, der kan sætte ting i verden. Så kan vi diskutere hvilket niveau, men det er jo det vi gør her. Det synes jeg sgu er underligt at man ikke kan se har en ret stor værdi. Og at man skyder sig selv rigtigt meget i foden ved bare at skære nogle mennesker væk som endelig har fundet – hvor bevidst man nu er om det – et sted hvor man føler man hører til. Når der er mennesker, der har lyst til at se ud på den hér måde og agere som vi gør hér så er det nok

fordi man ikke nødvendigvis synes at det at gå til fodbold kan opfylde alle interesser og drømme. Det synes jeg fanme er mærkeligt at man ikke forstå også i forhold til at jeg synes, jeg lærer så meget af at komme her.” (bilag 1, respondent 020 507, linjenummer 445 – 455).

Kreativitet fungerer både som en værdi, der er anvendelig i aktivisternes identitetskonstruktion som alternativer til mainstreamkulturens kommercielle identitetsmarkeringer og den systemlogiske rigiditet hos lokaladministration og -politikere. Kreativitet repræsenterer således både respondenterne og aktivisternes kunstneriske, kulturelle og kommunikative evner, deres politiske tæft og måder at udfordre det bestående samfund på, samt deres håndtering af omverdenens influerende påvirkninger. Evnen til kreativ tænkning er så værdsat, at den kan kompensere for megen anden dårligdom, herunder kriminalitet: under et mandagsmøde overværer jeg afsløringen af hvordan ”en eller anden” blandt aktivisterne på uhæderligste vis, har tilvirket indsamlingsbøssen på disken i cafeen så snedigt, at den kan tømmes uretmæssigt og uden at bryde forseglingen. Konstruktionen er så sindrig, at vedkommende ukende, foruden en forståelig og passende mængde fordømmelse og ringeagt in absentia, roses for sin kreative udfoldelse – dog med den tilføjelse at den næste gang burde komme hele huset til gode (bilag 2, s. 354)!

DIY

De tre værdier – *myndighed*, *frivillighed* og *kreativitet* – udgør det for tiden eksisterende værdimæssige grundlag under hele 1000fryd, men kan muligvis favnes af ét fælles koncept, der introduceret med ”de politiskes” entre på 1000fryd og som efterhånden har vundet indpas – i hvert fald som styrende diskursivt princip og som illustration af aktivisternes selvopfattelse. DIY er en forkortelse af det amerikanske ”Do It Yourself” og kan direkte oversættes med gør-det-selv-arbejde. DIY har sit arkaiske afsæt i den håndværksmæssige tradition, der også forbindes med lægman(d)s præstationer af hobbypræget karakter. Konceptet bliver imidlertid inkorporeret i (dele af) punkens univers allerede i 1980’erne og udvikler sig derfra til andre dele af alternative, sociokulturelle fællesskabers sociale og kulturelle sfærer. Her omfatter konceptet, foruden den håndværksmæssige side af sagen, så forskellige fænomener som frivillighed, æstetiske og kunstneriske frembringelser, kommunikation og formidling, aktivisme gennem engagement og vilje på gadeniveau, sociale og kulturelle aktiviteter, etc. DIY kommer dermed til at udgøre et fundament for (dele af) punken som en kritisk kommentar til det kommercielle samfunds ekspertbaserede, funktionsopdeling af arbejde. Hyldesten til DIY-konceptet kan således tolkes som en kritik af industrialiseringens fremmedgørende fragmentering af produktionsprocesserne, der nu truer både socialiteten og kunst- og

kulturområdet. At være DIY'er er lig med, i så høj grad som muligt, at producere tingene selv og derved få indblik i hvordan processerne faktisk finder sted, opleve samspillet med materien under dens transformering, herunder hvordan de forskellige processer kan forbedres:

”Jeg tror der var en, der sagde det i den dér Ungdomshusfilm, at man nærmest kan få en halv håndværkeruddannelse og det er fanme rigtigt. Hvis man havde tiden og energien til det så kunne man i 1000fryd tage huset fra en ende af, starte hernede med at lære hvordan man kitter vinduer og sætter vinduer i, og maler. Man kunne lære hvordan en udluftning fungerer og hvorfor skal man have sådan én. Så kan man lære om hvordan lys fungerer og man kan blive oplært som lydmand og man kan blive oplært i at stå i bar. Så kan man lære at bygge sofaerne eller den kasse, der skal bruges til at sætte lydgrejet i eller sådan noget. Det er der mennesker, der har gjort! Og sætte de hér lamper op og skifte pære, når der er gået en. Eller den her lysdæmper er gået i stykker. Hvor får man sådan én og hvad kan den? Man kan fanme sige at der er muligheder! Og så kan man jo bevæge sig hele vejen igennem huset og ende inde på kontoret og lære om hvordan et regnskab hænger sammen og lære at tælle op: hvad sker der med de penge, der kommer derfra og vi har en revisor og så videre. Alle de ting kan hvem som helst, en 16-årig komme ind og lære her. Det er sgu da vildt...” (bilag 1, respondent 020 507, linjenummer 460 – 472)

Derudover giver DIY som koncept et bud på, hvordan længslen efter autencitet og meningsskabende sammenhæng kan reetableres. Gennem tilvirkningen af artefakter eller gennem aktiviteter – det, at være i processerne og følge dem til dørs og den derigennem erhvervede forståelse for og indblik i skabelsesprocesserne – opnår aktivisterne fornyet føling med materien, samt integration i produktionsprocesserne. Og det skaber sammenhæng og mening. DIY kan derfor betragtes som en processuel struktur til efterfølgelse for fællesskabet på 1000fryd, idet mange af aktivisterne for nuværende henter deres inspiration herfra. Og den spiller godt sammen med den narrative italesættelse af 1000fryd med fortællingerne om ”den røde tråd” og ”de aktives diktatur”: som nøglescenarium kan DIY derfor betragtes som kilde til at forstå meget af det engagement og mange af de sociale, kulturelle praksisser, der finder sted på 1000fryd. DIY som koncept strukturerer 1000fryds værdier og normer og de deraf følgende måder at håndtere kognitive erfaringer og kropslige oplevelser på – både de legitime og de illegitime.

DIY kan betragtes som et i ideologisk forstand liberalt og emancipatorisk koncept, hvis implicitte formål både er respondenter og aktivisters personlige udvikling, autonomi og deres integration i fællesskabet gennem aktive sociale og kulturelle handlinger. Men det kan også betragtes som en revitalisering af respondenter og aktivisters forpligtigelse overfor et sociokulturelt fællesskab udenfor mainstreamkulturens kommercielt betingede samværsformer og systemlogikkens formelle løsningsmodeller. DIY kan betragtes som én måde at tage autonomi alvorligt på, samtidig med at respondenter og aktivister forpligtes på kollektivets ve og vel. Også her, i 1000fryds værdigrundlag, ligger dermed en dobbelthed indlejret som vilkår.¹⁴ DIY kan som koncept favne meget af den integrationsproces, der foregår på 1000fryd og samtidig konstituere artikulationen af ”de andre”. Det udgør som værdimæssigt princip et godt udgangspunkt for etableringen af en stærk ”vi”-følelse. Det betyder at sanktionering af forskellige former for praksis, i hvert fald i aktivisternes bevidsthed, underlægges DIY-konceptet som forståelsesramme og at dele af fællesskabet rent faktisk ad den vej legitimerer både selvjustits og i et vist omfang fysisk magtanvendelse (bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 390 – 413).

I nærværende afsnit har jeg nu foreløbig rekonstrueret det værdigrundlag, der skal tilegnes af respondenter og (aspirerende) aktivister. Gennem mine feltstudier er jeg blevet opmærksom på at den reflektoriske bevidsthed, der er til stede i oplæringen og den agitoriske formidling af normer, har en pendant i en række gruppedynamiske processer af inkluderende og ekskluderende art, såsom pars pro toto og muligheder for at ”slutte gelederne”. Disse processer er imidlertid ikke (nødvendigvis) bevidste, men tendentielt emotionelt betingede, usynlige og ureflekterede. Denne antagelse vil jeg med henvisning til Scotson og Elias’ studier efterprøve i næste afsnit.

Intern integration: subjektiv autonomi og kollektiv forpligtigelse

I studiet af hvordan inklusions- og eksklusionsprocesserne tager sig ud på foreningsniveau, har jeg valgt at tage udgangspunkt i et afsnit, som jeg her vil lade gå under navnet ”Respondent 280 607’s sidste arrangement”. Respondenten 280 607 tilhører fraktionen af ”gamle” og er dermed i ovennævnte forstand en af de aktivister, der dyrker den kulturelle undergrund. Som en af de ældre i foreningen, både alders- og anciennitetsmæssigt, har vedkommende tillige tiltaget sig en rolle som medierende mellem de to fremtrædende fraktioner, men den rolle tiltræder respondent 280 607 først efter

¹⁴ DIY-konceptet har efterhånden bredt sig til andre fællesskaber end de sociokulturelle, punkinspiredede kollektiver på venstrefløjen. Se/hør for eksempel følgende om ”Den kreative classes hobbyværksted” ”Techshop” på <http://www.dr.dk/harddisken/blog/2010/04/28/den-kreative-klasses-hobby%C3%A6rksted/>

nedenstående hændelse(r). ”Respondent 280 607’s sidste arrangement” vedrører en række unikke begivenheder, der fører til, at respondent 280 607 afvikler sin store engagement på 1000fryd som aktivist og arrangør, men jeg vil her primært anvende citatet til at illustrere hvilke gruppedynamiske processer, der konkret er på spil i de interne integrationsbestræbelser i foreningen:

”Det der sker, er at jeg kom tilbage fra Odense og havde igen mod på at gå i gang. [...]. Samtidig havde jeg arbejde som DJ på Rockcafeen i en tre – fire måneders periode. Helt tilfældigt møder jeg en fyr deroppe, der hedder J. Han har også været DJ dér, men er stoppet og han kommer hen og siger: ”Jeg har hørt noget af det musik du har spillet!” [...] og det er jeg faktisk ret enig i den stil. [...] Skal vi ikke lave en rockklub?!” Han er lidt fuld og sådan noget, men jeg får hans nummer og så ringer jeg sgu til ham dagen efter og siger: ”Ved du hvad? Jeg har tænkt over det, jeg synes sgu’ vi skal gøre det! [...] Jeg synes, vi skal lægge ud på Fryd!” Og så vi går ned og får lavet et rockdiskotek, vi mødes og konceptualiserer det her og planlægger en arrangementsrække, som vi kalder for ”International karate+” efter et Commodore 64 spil og sådan nogen ting og vi får det banket op. Vi er *meget* opmærksomme på, at vi vil lave en hyggelig indie rock cafe klub, hvor folk kan komme og nyde musikken, men også drikke sig fulde. Der skal ikke være noget politisk i det hér. Der skal ikke være nogen restriktioner. Det skal være musikken, der driver det. Så vi sørger for at der er discokugler og der er en scanner, med nogle farver på gulvet og sofaen. Og jeg kan huske at i starten får vi meget ros, også fra nogle af de politiske folk, som siger: ”Hvor der det fedt, at man kan mærke, der er nogen, der laver et arrangement, de har *tænkt* over!” Altså, at vi har tænkt over, hvad det er vi vil med det. Så i starten er det egentlig en stor succes. Og det vælter ind med folk. Vi har simpelthen fundet et sted, hvor der var sult, men ingen dækning af behov. Det kører rigtig godt. Vi laver det som gratis arrangementer og jeg tror vi laver 10.000 i baren den første gang. Og det er på en fredag-lørdag aften, hvor en normal omsætning er 3, 4, 5, 6.000. Så det svinger virkelig og i takt med vores succes, kan man sige, får vi mod på, at det skal være sjovere og sjovere og vi bliver måske også lidt mere afslappede omkring det.

Jeg ved godt, hvor meget det betyder med 1000fryd og oprydning og også det dér med at man dukker op på mandagsmødet efter et arrangement, for at svare på eventuelle spørgsmål. Derfor er jeg meget opmærksom på, at

jeg ikke skal bringe mig på kant med huset, for som jeg selv siger: man skal sat'me sørge for ikke at blive stemplet som utjekket. Det er faktisk den største krise du kan komme i dernede, det er at blive stemplet som utjekket og ikke at følge op på dine ting. Men det går rigtig godt og jeg tror vi kører det et halvt år, frem til sommerferien eller sådan noget. Så er der så sommerferie og vi bliver enige om at starte op igen efter sommerferien, men under et nyt navn og dreje den lidt. Jeg tror vi når at lave 6 arrangementer i første omgang. Så nu kalder vi det "Tribecca Tunes" og vi har [...] filet det endnu mere til, så det er blevet endnu mere målrettet. [...] Men nu er vi så kommet ind i den periode, hvor folk gerne vil lave røgfrie arrangementer. Det er vi meget imod, fordi folk ryger og drikker til vores arrangementer.

Samtidig er der også nogen af de folk, der er kommet mange gange, der er begyndt at føle, at det hér, det er deres fest: altså, der kommer en masse folk udefra, der er begyndt at føle at den dag, da overtager vi 1000fryd – og det vil sige, at der kommer en masse folk, som ikke har noget med huset at gøre. Jeg tror, at mange af de folk, som i starten egentlig syntes, at det var et meget fedt arrangement, begynder at føle, at det her ikke længere er deres fest og at det ikke er 1000fryd mere, at det sådan set bare er os, der lejer lokalet, kunne man sige – også selv om jeg er 1000fryder.

Og jeg tror det kulminerer nogle af de gange, hvor folk drikke sig rigtig fulde og vi har jo ikke udsmidere på 1000fryd, så folk vælter lidt rundt med øl og kommer til at spille. [...] Det er til et arrangement, hvor både J. og jeg er dødtrætte begge to allerede inden vi går i gang. Vi får det af staben, men alt sejler! Jeg er simpelthen nødt til at gå hjem kl. 02.00 og siger til barvagten: "Ved du hvad, kan I ikke bare lukke ned, når I nu er færdige, fordi jeg er sådan helt dødtræt og fuld og J. er gået i byen og er fuld!" [...] Det der så sker, er at jeg ikke kan komme til mandagsmødet. J. kunne aldrig komme, fordi han havde arbejde på det tidspunkt, så jeg ringer til P. O. som er halvt bestyrer på det tidspunkt, ringer til ham og siger: "Jeg kan altså ikke komme til det hér møde, men vil du ikke tage notater af, hvad der bliver snakket om omkring vores arrangement, så skal jeg nok lige svare senere." Det, der så sker, er, at jeg senere samme aften får et opkald fra P. – nej jeg tror endda jeg får en SMS fra P. – hvor der står, at fordi vi heller ikke har ryddet ordentlig op efter os, har man på mandagsmødet besluttet, at vi ikke må afholde Tribecca Tunes før at vi har været med på en ny oplæring! [...] Det er sådan en demokratisk ting, men her er et forsøg

på at takle os [...] det er der ingen tvivl om. Og det lykkedes jo fordi det lykkedes at få os til at trække os ud, altså, men det er en våd klud i ansigtet: at man af en 24-årig får at vide, at man skal på en ny oplæring i at lave arrangementer, når man har været i huset i 12 år! (bilag 1, linjenummer 174 – 244).

I ovennævnte citat artikulerer respondent 280 607 en række fænomener, jeg vil tolke og forstå i lyset af Scotson og Elias' teoretiske betragtninger over inklusions- og eksklusionsprocesser, men oversat til et sociokulturelt fællesskab. Disse elementer er *værdigrundlagets dynamiske karakter*, ”utjekket” som *pars pro toto-fænomen* og ”vi”-fællesskabets evne til imødegå udefrakommende kondemnerings- eller kolonisationsforsøg – til at slutte gelederne – gennem *disciplinære foranstaltninger*. Disse processer, der alle kan føres tilbage til det paradigmatiskke identitetsskifte, som det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd gennemgår i tiden efter 2001, vil i det efterfølgende blive nærmere analyseret.

Værdigrundlagets dynamiske karakter

Med Scotson og Elias' terminologi in mente indikerer respondent 280 607 at der, mens vedkommende har været væk fra Aalborg og dermed 1000fryd i 1 – 1½ år, er sket en magtforskydning mellem det hidtidige dominerende fællesskab, ”de gamle”, til fordel for ”de politiske”. ”De gamles” magtposition svækkes på grund af en generel afmatning i interessen om 1000fryd, deres efterhånden og i 1000fryds sammenhæng betragtelige ”alder” (30+) og dermed andre interessers overtag. Derved opstår der lakuner i en ellers forholdsvis homogen betragtemåde, samtidig med at ”de politiske” gør deres entre. Respondent 280 607 handler – af uvidenhed eller trods – da vedkommende returnerer til Aalborg og til rollen som arrangør på 1000fryd, ud fra det værdi- og normgrundlag, der er bundet til vedkommendes tidligere erindringer og oplevelser. At vedkommende er bevidst om, at visse ændringer har fundet sted, bliver dog også indikeret:

”Der skal ikke være noget politisk i det hér. Der skal ikke være nogen restriktioner. Det skal være musikken, der driver det. Så vi sørger for at der er discokugler og der er en scanner, med nogle farver på gulvet og sofaen. Og jeg kan huske at i starten får vi meget ros, også fra nogle af de politiske folk, som siger: ”Hvor der det fedt, at man kan mærke, der er nogen, der laver et arrangement, de har *tænkt* over!”” (bilag 1, linjenummer 191 – 195)

Problemet er, at det værdi- og normgrundlag respondent 280 607 handler på, går forud for det paradigmatisk identitetsskift i 2001. Vedkommendes kognitive erfaringer og kropslige oplevelser udgør nu (2001) en oppositionel, paradigmatisk forståelse af, hvad der er mulig og umulig på 1000fryd. ”Værdier” og ”normer” betegnes fortsat ud fra en hævdvunden terminologi som myndighed, frivillighed og kreativitet, men den definitoriske tolkning er skiftet ud i ”de politiskes” favør. Det er derfor fordringer om en anden slags myndighed, en anden slags frivillighed og en anden slags kreativitet, der møder respondent 280 607 og vedkommendes kammerat, da de begynder at arrangere DJ-aftner på 1000fryd. Og derfor træder en række inklusions- og eksklusionsprocesser i funktion.

”Utjekket” som pars pro toto-fænomen

Ifølge ovennævnte citat er et af de værste prædikater, aktivisterne kan hæfte på hinanden, beskyldninger om at være ”utjekket”. Termen kan betegne aktivisters sløses omgang med betroet ansvar, mangel på respekt og struktur i opgaveløsningen, det kan betegne sjuskede evalueringer og manglende tilbagemeldinger på afviklede aktiviteter, men det kan også betegne mangle på kropslig disciplin; overdreven drukken-skab, ballade, upassende opførsel overfor hinanden og/eller kønnene imellem, tyveri, etc. Begrebet ”utjekket” fungerer i det hele taget som kumulerende, semi-åbent (verbalt) symbol, der fikserer mening for en tid, men under alle omstændigheder er konsekvenserne af prædikatets anvendelse, at der kan stilles spørgsmålstejn ved de aktivister, der postuleres utjekket, deres vilje og evner. Således spørger medlemmerne af det dominerende fællesskab hos Scotson og Elias retorisk sig selv, om den postulerede mangel på ”renlighed” (Scotson & Elias, 1965/1994), s. xxvi – xxvii) hos beboerne af ”The Estate” i zone 3. er en reference til den personlige hygiejne, til hjemmenes properhed og/eller i og omkring behandling af fødevarer og tilberedningen af måltiderne – og om den postulerede urenlighed ikke af selv samme grund også er metaforisk gyldig, som illustration af emotionelle, disciplinære brist – manglende mentalhygiejne så at sige; tegn på et lave dannelsesniveau og manglende ”renhed” i moralsk forstand?

På lignende vis spørger de aktivister, der tilhører den politiske fraktion også retorisk, om hvilken karakter af ”utjekket” respondent 280 607 og vedkommendes kammerats fremfærd har?! Vedrører den konkrete utjekket udelukkende et fravær af myndighed, forstået som mangel på ansvarlighed, manglende evne til at tage hensyn og udvise respekt for andre (de rydde ikke op efter sig og afrapporterede ikke til mandagsmødet), udtrykker den en manglende involvering og engagement, herunder kropslig disciplin (de var fulde, de gik i byen/hjem for at sove) – eller er det i virkeligheden hele den nødvendige kollektive forpligtigelse, det kniber med (de tillader rygning

og var der ikke også optræk til ballade?!)? Stiller den konkrete utjekthed hos respondent 280 607 og dennes kammerat ikke spørgsmål ved hele deres moralske habitus (mangel på solidaritet overfor resten det sociokulturelle fællesskab – det er deres venner ”udefra”, der overtager 1000fryd den aften) – og er ikke alene tvivlen om dette under alle omstændigheder en indikation på deres manglende, politiske eller ideologiske overbevisning? Det sidste udgør, bogstaveligt talt, den største fare for fællesskabet, idet aktivisternes moralske oprustning, samtidig udgør fællesskabets indre bolværk mod udefrakommende kontaminering.

Begrebet ”utjekket” kommer, med henvisning til Ehn og Lövgrens definitioner, til at fungere som et negativt, verbalt symbol – et nøglescenarie – på 1000fryd, der kan håndtere den dominerende fraktion, ”de politiskes”, udgrænsende erfaringer og oplevelser med ”de gamle” og herigennem artikulere og synliggøre sin egen dominans: sådan som respondent 280 607 agerer, kunne aktivisterne handle på 1000fryd før i tiden under ”de gamles” regime, men det kan de ikke længere! Utjekket bliver derfor et karaktertræk i første omgang ved respondent 280 607 og vedkommendes kammerat, i anden omgang ved alle de aktivister, der bekender sig til den kulturelle undergrund og i sidste instans til et prædikat, der kan påhæftes hele fraktionen af ”gamle” – hvad enten de tilhører den kulturelle undergrund eller forsøger at mediere – eller er ligeglade!

Så langt kommer det ikke i ovennævnte narration, men negativ etikettering af aktivister som utjekket – eller truslen om en sådan – kan altså læses som en første konstruktion af den idealtypiske 1000fryders antitese. Præetikettering er et socialt magtmiddel, der kan anvendes i bestræbelserne på at retlede lidt for ureflekterede handlinger, misforståede initiativer eller lidt for kreative aktivister på afveje – og udgør samtidig et indledende skridt til isolering af de(n) kontaminede: der eksisterer en mangfoldighed af mindre beundringsværdige værdier ”derude” i samfundet, som 1000fryds værdigrundlag artikuleres som antiteser til. Men det utjekkede kan altså betragtes illustrativt, som en blandt mange indikationer på visse udefrakommende og uvelkomne værdiers begyndende kolonisering af 1000fryd. Derfor er sanktioner fra fællesskabets side bydende nødvendig.

Disciplinære foranstaltninger

Profanering af sociokulturelle fællesskabers værdi- og normgrundlag bliver i al almindelighed betragtet som en alvorlig trussel. Alvoren består i, at en overtrædelse relativiserer det for tiden herskende værdi- og normgrundlag, men nok så alvorligt skaber mulighed for at andre, udefrakommende værdier og normer, kan få fodfæste og dermed potentielt true hele det nuværende fællesskabs eksistens og sammenhold – og dominans.

Til trods for aktivisternes hyldest af 1000fryds informelle struktur har 1000fryd derfor alligevel set sig nødsaget til at etablere deres eget ”juridiske system”. Dette system har til formål at identificere og sanktionere tilfælde af uro, uoverensstemmelser i og overtrædelser af den sociale orden. Da der ikke eksisterer en formel, juridisk bindende institution eller sanktionsmuligheder i foreningens regi, der kan regulere respondenterne og aktivisternes handlinger og indbyrdes relationer (andre end dem, der eksisterer alment), kommer 1000fryds juridiske system til at fungere ad hoc. Sanktionernes funktion er at genoprette roen i den sociale orden via kollektive, symbolske ”straffe”. Derfor er ”straf” heller ikke en korrekt betegnelse, idet overtrædelser i stedet medfører *disciplinære foranstaltninger*, hvor der lægges vægt på delinkventens evne og vilje til at fortryde og ændre handlemønstre efter kollektivt vedtagne handlingsanvisninger – og ikke på hævn eller skadeserstatning.

Den informelle struktur gør, at 1000fryds juridiske system er kollektivistisk og dynamisk. Disciplinære foranstaltninger varierer således efter forseelsens karakter, hvem der er involveret i ”forseelserne” og hvem der er involveret i ”domsfældelse” og ”straffeudmåling”. Almindeligvis består disciplinære foranstaltninger i, at forbyde eller fratage delinkventen (-erne) retten eller adgangen til de hverv eller privilegier – herunder andre aktivisters tillid –, vedkommende har misbrugt. Er bartenderen for rundhåndet i udskænkningen til venner og bekendt, kan vedkommende ikke fungere som bartender for en tid, har delinkventen taget af kassen, forbydes vedkommende adgang til at arbejde med økonomi i en periode, har vedkommende øvet hærværk eller opført sig uterlig i en rus, fratages vedkommendes adgang til alkohol eller forbydes adgang til cafeen i beruset tilstand, etc. På grund af de disciplinære foranstaltningers kollektive, dynamiske karakter, er de tillige under indflydelse af delinkventens individuelle personlighed; ambitioner, gå-på-mod, social tæft, udstråling, etc. Da det er koordinationsmødet (mandagsmødet), der i fællesskab diskuterer ”forseelsens” karakter og udmåler den sanktion, de fremmødte aktivister finder passende, spiller værdien af sociale alliancer og ven-skabsbånd en forholdsvis stor rolle. Dette umuliggør samme med den informelle institutionalisering retfærdighed, men tilstår lejlighedsvis aktivister barmhjertighed. Det er et anti-intellektuelt straffesystem, i den forstand at disciplinære foranstaltninger er bundet op på den konkrete situation, hvori overtrædelse eller misbrug, har fundet sted.

De begrænsninger i det individuelle bevægelsesmønster som en disciplinær foranstaltning kan resultere i, er i høj grad symbolske. Der er ikke nødvendigvis særlig god kommunikation mellem det besluttende mandagsmøde og den til hver tid vagthavende bartender/dørmand m/k. ”Der bliver ikke udarbejdet ”wanted” – plakater...”, som respondent 280 607 udtrykker det (bilag 1, linjenummer 542), hvilket vil sige, at delinkventen faktisk har vidde rammer for at bibeholde kontakten til stedets

sociale liv. Og forløsning er i mange tilfælde lige så simpel og symbolsk som den disciplinære foranstaltning i sig selv – nemlig et ”undskyld”! En offentlig beklagelse og undskyldning til de skadelidte og/eller kollektivet i sin helhed vil i mange tilfælde genoprette meget af tilliden blandt de andre aktivister, ja den symbolske værdi er så stor, at der er præcedens for, at selv centralt placerede aktivister med høj, social status, efter en lidt for våd og festlig dag/aften i baren med fornærmelser og hærværk til følge, i et forsøg på ”damage control” inden næste koordinationsmøde kontakter folk, beklager hændelser og forulempelser, hvorefter de møder op på koordinationsmødet, undskylder offentligt og selv foreslår foranstaltninger mere restriktive end dem, delinkventerne kunne forvente mødet komme op med (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 559 – 570).

Respondent 280 607 og vedkommendes kammerat gør sig imidlertid skyldige i forseelser af en helt anden karakter end den type ”forbrydelser”, 1000fryds disciplinære system almindeligvis behandler. Forseelsen består i, at respondent 280 607 og vedkommendes kammerat – af uvidenhed eller forsætligt – revitaliserer fortidige, det vil sige ”de gamle”, normer og derigennem tillader uønskede værdier at udfolde sig og få fodfæste: ”... der kommer en masse folk udefra, der er begyndt at føle at den dag, da overtager vi 1000fryd...” (bilag 1, linjenummer 217). Resultatet er, at der kan stilles spørgsmålstejn ved ”de politiskes” hævdevundne dominans.

Står min ovennævnte udlægning af 1000fryds juridiske system til troende, at disciplinære foranstaltningers primære formål er at genoprette den sociale orden, som delinkventen med sin handling har forårsaget, så kan hændelsesforløbet omkring ”Respondent 280 607’s sidste arrangement” rekonstrueres som et eksempel på, hvordan den politiske fraktion slutter gelederne overfor en følt, udefrakommende trussel mod det hævdevundne værdigrundlag (jævnfør Scotson & Elias, 1994, s. xxiii ff.). At der er tale om en trussel, der er initieret af respondent 280 607 og vedkommendes kammerat som tilhørende ”de gamle”, underbygger blot rekonstruktionen af perioden omkring 2001 som udtryk for et paradigmatiske identitetsskift. Den disciplinære foranstaltning består af en ”genoplæring”, der helt konkret skal aflære respondent 280 607’s forkerte værdier og vedkommendes ”rygmarvsreaktioner”, samt bevidstgøre vedkommende om vilkårene for det nye fællesskabs tolkning af myndighedsbegrebet, frivilligt engagement og kreativitet – hvilket i sagens natur er umuligt at gøre i praksis. Dels er det et umuligt forlangende for respondent 280 607 at acceptere efter lang tids frivilligt engagement: ”... men det er en våd klud i ansigtet: at man af en 24-årig får at vide, at man skal på en ny oplæring i at lave arrangementer, når man har været i huset i 12 år!” (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 243 – 244), dels er det umuligt at aflære de erindringer og oplevelser, respondent 280 607 har sit aktive virke som arrangør. Kognitive erfaringer og kropslige oplevelser kan underlægges retrospektiv genfortolkning, som det sker i visse former for

terapi og behandling af for eksempel traumer, men aflæres kan de ikke. Resultatet bliver ikke desto mindre det samme: "... det lykkedes jo fordi det lykkedes at få os til at trække os ud, altså ..." (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 242). Herved ophører det, der efter "de politiskes" opfattelse er en udefrakommende kolonisering af 1000fryd og aktivisterne (de politiske) får mulighed for at stå sammen og dermed vise et stærkt og handlekraftigt fællesskab indadtil – men det samme gør også respondent 280 607's engagement. Det nye fællesskab har, i hændelsen, en kærkommen lejlighed til, at distance sig fra det omgivende samfund, fra et tidligere kollektivs forhenværende værdi- og normgrundlag, der nu bliver slået i hartkorn med andre udefrakommende og uvelkomne værdier og normer og at markere en samlet enighed om det nye identitetsmæssige paradigme.

Inklusionsprocesserne har dermed en direkte forbindelse til den autonomi, bevidstgørelse af respondenter og aktivister på 1000fryd efterstræber, men de (inklusionsprocesserne) får samtidig forbindelse med den nyinstitutionalisering, der finder sted post 2001 med "de politiskes" magtovertagelse. Også når der er tale om inklusionsprocesser, genfinder jeg i det empiriske materiale en dualisme mellem hensynet til aktivisters individuelle autonomi og fællesskabets kollektive forpligtelser – eller med andre ord: der eksisterer en øvre grænse for, hvor frit mening med erfaringer og oplevelser kan forhandles på 1000fryd.

Jeg begyndte dette kapitel med et statement om, at problemet med fællesskaber er, at alle ikke kan være med. Jeg har her rekonstrueret, hvilke værdier det socio-kulturelle fællesskab omkring 1000fryd hylder, indikeret betydningen af de forskellige dynamiske værdibegrebers aktuelle definitioner og hvordan forskellige fraktioner mere eller mindre bevidst anvender disse værdier i de forskellige sociale inklusionsprocesser i bestræbelserne på at skabe et stærkt "vi"-fællesskab og i bestræbelserne på at modvirke udefrakommende kontaminering.

I kapitlets sidste afsnit vil jeg gå videre og se på, hvordan 1000fryd som fællesskab anvender disse værdier i lignende (eksklusions)processer i bestræbelserne på at "tilpasse sig" omverden.

Ekstern tilpasning: positionering i en samfundskontekst

"Vi"-fællesskaber, der ønsker at fungere som uformelle magtbaser for dets subjekter, må etablere en tilstrækkelig grad af kollektiv stolthed og velvilje hos subjekterne over deres tilhørsforhold til lige netop dette kollektiv (Scotson & Elias, 1994, s. xxiii ff.). Men stolthed over privilegeret medlemskab af et fællesskab og mulighed for/villighed til at "slutte gelederne" repræsenterer kun den ene, interne side af fælles-

skabers afgrænsningsrepertoire. Inklusions- og eksklusionsprocesserne må derfor flankeres af betragtninger over kollektivets løbende vedligeholdelses- og rekonstruktionsprocesser som del af et urbant, interkollektivt fællesskab. Sådanne vedligeholdelses- og rekonstruktionsprocesser kan rekonstrueres som henholdsvis tilnærmelser til og afgrænsninger fra en ydre omverden. Pointen er at der også i 1000fryds tilfælde, finder en løbende justering sted udadtil for at tilpasse kulturhusets virksomhed til en ydre, omskiftelig omverden. Forholdet mellem 1000fryd og dets eksterne omverden er mindst lige så relationel og dynamisk som forholdet mellem de forskellige interne fraktioner, men grænserne for hvilke konsekvenser, der kan drages af praksis i omverden er, som jeg vil vise, potentielt mere vidtgående og mere omfattende.

På baggrund af respondenternes narrative rekonstruktioner (bilag 1) og den systematiske gennemgang af interviewene (bilag 3) har jeg rekonstrueret fire grove stereotypiske ”fjendebilleder”, der befinder sig på lidt forskudte niveauer hos aktivisterne, men som enten repræsenterer magten, samfundets systemlogiske administration, mainstreamkulturen og ”andre” sociokulturelle fællesskaber. Disse fjendebilleder vil jeg anske som repræsentanter for værdimæssige antiteser til 1000fryds værdi- og normgrundlag, konkrete manifestationer eller personificeringer af uønskede holdninger og handlinger, hvis indpas på 1000fryd for alt i verden må afværges.

Institutionelle ”andre”

Flere aktivister kredser i deres narrationer omkring begrebet *magt* og magtens personificeringer. Magten og dens personificeringer repræsenterer det ”system”, som en række af respondenterne som børn og unge har været i kontakt med og udgør både diffuse og yderst reelle størrelser, der potentielt har (haft) vidtrækkende konsekvenser for respondenternes myndighed. Den almindelige måde at omtale magten på er som institution eller gennem personificeringer – og i opposition til 1000fryd.

At mere traditionelle organisationer som EU og Verdensbanken betragtes som politiske og økonomiske ”magthaverne”, er oplagt. Dels er globale, systemlogiske institutioner og/eller kommercielle foretagender generelt genstand for lokal, sociokulturel modstand, dels falder min observationsperiode sammen med det foreløbigt sidste G8 topmødet i Tyskland i 2007. G8 topmødet er den enkeltstående internationale begivenhed, der påkalder sig suveræn mest opmærksomhed, dels fordi enkelte aktivister gennem deres internationale netværk deltager aktivt i demonstrationerne og sender beretninger hjem om myndighedernes (i deres øjne overdrevne) magtanvendelse – det tyske politi kører ved én bestemt lejlighed en bulldozer gennem demonstranternes teltlejr for at rydde den –, dels fordi selve begivenheden fungerer godt som bevidstgørende pointering af alternative bevægelers berettigelse, en illustration af de forskellige bevægelers

internationale sammenhold og deres potentielle magt: myndighederne ville vel næppe fare så hårdt frem, hvis de ikke var bange for demonstranterne og det potentiale, de har! I det lys kommer de tyske myndigheder og med dem G8 mødets arrangører og deltagere til at fremstå i et kynisk, dobbeltmoralsk, antidemokratisk, men også latterligt lys: politiet sætter maskiner ind imod subjekter, der (blot) anvender deres demokratiske rettighed til at demonstrere!

Professionelle ”andre”

Magten fremstår i respondenternes beretninger diffus, mens magtens systemlogiske udøvelse på en helt anden vis fremstår meget konkret som embedsværk, lovgivende og udøvende myndighed, etc. Aversioner mod magten gestalter sig som opposition mod forskellige *professioner*, der af respondenterne opfattes som gående magtens ærinder. At *politikere* i al almindelighed fremstår som et uhæderligt folkefærd, er ikke nogen overraskelse. Aktuelt beskyldes de for magtarrogance og løftebrud i forlængelse af Ungdomshusets rydning i København, men også den lokale historik bidrager til den negative attitude overfor politikere i al almindelighed (jævnfør problemerne omkring det første hus – se <http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>).

Lokaladministrationen er respondenterne mere ambivalent omkring i det den godt nok udgør magthavernes embedsværk, men også er dem, der er bevilligende myndighed i forhold til 1000fryd. Enkelte respondenter udtrykker et følt og erkendt ulige afhængighedsforhold til kommunalforvaltningen såsom hos respondent 270 607 (bilag 1, linjenummer 267 – 272), men som administrativt apparat er det ikke embedsværket, der står i forreste række når der er problemer. Dog er det at kunne håndtere embedsværket og de restriktioner, der kommer herfra udtryk for myndighed. Da 1000fryd er en kommunalt understøttet forening, der driver et kulturhus med offentlig adgang, må de for eksempel overholde veterinære bestemmelser og brandvedtægter for sådanne etablissementer. Respondent 280 607 beretter om, hvordan cafeen på grund af manglende flugt- og brandveje en overgang får halveret sit maksimum for publikum fra 100 til 50 og hvordan aktivisterne herefter i samarbejde med *brandinspektøren* formår at skabe en yderst kreativ, men for publikum fuldstændig umulig brandvej (bilag 1, linjenummer 496 – 505). Planen er dog tilstrækkelig for brandmyndigheden. Narrationen fremstår som prototypen på skrankepaveri, hvor opgave er fuldført, så snart de formelle kriterier, – hvilket vil sige de systemlogiske behov – er opfyldt, uden at det nødvendigvis har løst problemet. Men den (narrationen) kan også anvendes til at vise aktivisterne administrative håndslag. Håndteringen af lokaladministrative systemlogik er vigtig som selviscenesættende, bevidstgørende kompetence: at kunne omgås – og omgå – de lokale myn-

digheders administrative rutiner bliver i sig selv en måde at vise kreativ myndighed på (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 494 – 505).

Når fysiske konfrontationer er uundgåelige, er det *politiet* som udøvende myndighed, respondenterne møder og derfor udgør de som forventet et aktivt fjendebillede. Men i modsætning til min umiddelbare antagelse finder der ikke en entydig fordommelse af udøvende myndighed sted. Mange af især de lidt ældre betjente, der kender 1000fryd, nyder aktivisternes respekt; forholdet fremstilles for eksempel ved at aktivister og politibetjente er på fornavn med hinanden, hilser pænt når de mødes på gaden og i det hele taget udviser en form for gensidig anerkendelse og respekt! Flere af disse betjente har ved forskellige lejligheder været indenfor og fremhæves af visse respondenter som hæderlige og venlige repræsentanter for udøvende myndighed, der har en vis forståelse for, hvad 1000fryd er og står for. Disse ældre betjente ved, hvad de har med at gøre og handler derfor ikke overilet eller blot for provokationens skyld. Det gør de unge og utrænede betjente, der kommer direkte fra København imidlertid og de har ingen høj stjerne hos respondenterne – tværtimod. De farer ved en enkelt lejlighed så hårdt frem med, hvad der for aktivisterne fremstår som unødigt magtanvendelse, provokerende attituder, tilskadekomne aktivister og smadret inventar til følge, at de unge betjente efterfølgende må give 1000fryd en undskyldning (bilag 1, respondent 200 607, linjenummer 181 – 224). Begivenheden havner i retten (og i medierne), men ender med de unges betjentes frifindelse. Denne samt andre, uheldige offentlige optrædener, som for eksempel nogle af disse unges betjentes tilslutning til facebookgruppen ”Ryd 1000fryd”, gør ikke deres status større. Som baggrund for narrationer om hvordan respondenter og aktivister forvalter deres myndighed og håndtere udøvende myndighed, fungerer narrationerne om betjentenes forskellige attituder imidlertid glimrende.

Forholdet til *pædagoger* er ambivalent. Én respondent fremhæver pædagogerne for deres velmenende, men misforstående engagement i unge subjekters liv. På den ene side har flere respondenter erfaringer med den type pædagoger, der ikke formår en korrekt tolkning af aktivisternes problemer fra i deres barn- og tidlige ungdom og derfor råder dem ”forkert”. I nogle af respondenternes narrationer indikeres, at dette sker imod bedre vidende – altså at pædagoger er ”systemets m/k” – og at de vælger ikke at forstå rækkevidden af respondenternes problemer subsidiært vælger at foreslå systemlogiske løsninger på subjekternes individuelle problemer. På den anden side beskyldes netop pædagogerne (i hvert fald implicit) for i for høj grad at rydde for mange problemer af vejen for moderne unge og derved gøre dem en bjørnetjeneste. De unge lærer ikke, at der følger ansvar og pligter med ethvert engagement – i modsætning til det, der sker på 1000fryd: her er der nemlig ingen, der kommer og rydder opefter en: ”Hvis ikke du gør det, så er det din røv, der bliver ramt og hvis du gør det tilpas mange

gange, så mister du det sted, hvor du har alle dine venner!” som respondent 280 607 udtrykker det (bilag 1, linjenummer 525 – 527).

Da forskellige begivenheder, demonstrationer, synlighed i gadebilledet og offentlige markeringer overfor andre sociokulturelle fællesskaber har ført til en del medieomtale, omtales også jævnligt *journalister* – og det ikke for deres positive indsats! Mange respondenter og aktivister oplever, at reportager i de lokale medier fordrejer sagernes begivenhedsforløb i forhold til, hvordan aktivisterne selv erindrer og/eller formidler dem. Udtalelser bliver fordrejet og ”modparterne” får tildelt mere spaltepads og fremstilles med større sympati og troværdighed (se også Kampen om ungdomshuset, 2008, s. 155 ff.). Aktivisterne føler, at medierne – især de lokale som Nordjyske Medier – tager myndighederne, restauratørerne og andre sociokulturelle fællesskabers parti, samtidig med at de aktivt udgrænser og nedvurderer 1000fryd. Det gør medierne og journalisterne utroværdige og manipulerende i aktivisters øjne. De tolkes som værende normative i deres nyhedsdækning og mistænkes for at søge konflikten for konfliktens skyld – gerne med 1000fryd som syndeboek (bilag 2, s. 370 – 374).

Det er dog kun én udlægning blandt en fraktion af aktivister. Flere af ”de gamle” og ”de medierende” indgår aktivt i diskussionerne af, hvordan medierne skal takles og de fremhæver de muligheder, der ligger i at have et godt forhold til denne, samfundets fjerde statsmagt; der eksisterer med andre ord et mindretal på 1000fryd, der ser mulighederne i at anvende kontakter til journalisterne proaktivt, men de har svært ved at komme til orde (bilag 2, s. 360 – 361 og 370 – 374). Hvor om alting er, så indikerer ovenstående at myndighed på 1000fryd også har at gøre med ansvarlighed, retfærdighed og fariness.

Mainstreamkulturelle ”andre”

De ovennævnte institutioner og personaliseringer af magten fremstilles alle som udøvende aktiv indflydelse på subjekternes myndighed og de spiller derfor centrale roller i fællesskabets konstruktion af omverden. Når et sociokulturelt fællesskab som 1000fryd insisterer på retten til alternative, kulturelt medproducerende holdninger, handlinger og livspraksisser og det fremkalder voldsomme reaktioner fra myndighedernes side, tolkes det som tegn på, at aktivisters handlinger udfordrer og ryster mainstreamkulturens kulturpolitiske og systemlogiske aktører. Derved legitimerer omverdens reaktion indirekte til mere aktivisme.

Samtidig artikuleres et andet fjendebillede af langt mere abstrakt karakter. Dette fjendebillede er immateriel og æterisk, men er ikke desto mindre, i aktivisters øjne, skyld i, at samfundet som helhed er hensat i en form for dvaletilstand. Det tavse flertal af ”almindelige borger” er repræsenteret af ”andre unge” i samme eller lignende

situationer som respondenter og aktivister på 1000fryd, men forskellen mellem dem er, at passiviteten blandt mainstreamkulturens unge har ført dem i retning af kulturindustriens kommercielle tilbud – mere eller mindre imod deres vilje – hvorfor de nu er underlagt falske forestillinger om egen (u)myndighed. I modsætning til aktivisterne på 1000fryd kan disse unge ikke se de falske forestillinger, hvorfor de i praksis og passivt medproducerer deres egen afhængighed – og samtidig lærer at betragte afvigelser som potentielle trusler. Ud fra aktivisterne og respondenternes opfattelser og jævnfør mainstreamkulturens kulturpolitiske artikulationer af folkelige fællesskaber som modkulturelle, betragter aktivisterne på 1000fryd holdningen blandt det store, tavse flertal af unge som en generel tendens til at definere alt, der afviger fra normen som en trussel i stedet for et potentiale. Ved at gøre det anderledes til en potentiel fare, stigmatiserer den ”almindelige borger”, godt understøttet af mainstreamkulturens kulturpolitiske strategi og systemlogikkens kategoriske tænkning, samtidig det afvigende og hermed også aktivisterne på 1000fryd. Denne stigmatisering finder sted med al den magt, et dominerende fællesskab kan mønstre – og det hvad enten der er tale om ”skæve” subjekter, livspraksisser, holdninger, meninger, ideologier, etnicitet, eller lignende (for eksempel bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 294 – 332; respondent 050 607, linjenummer 439 – 454).

Aktivisterne betragter de kulturelle og sociale udfoldelser, der er socialt tilladte under mainstreamkulturen som i høj grad betinget af kommercielle interesser med deraf følgende (over-)forbrug, magelighed og magthierarkiske relationer mellem subjekter til følge. Egentlig solidaritet og samfundsmæssighed opleves og artikuleres som erstattet af kyniske kalkuler for egen vindings skyld, men på bekostning af alt og alle andre – og *det* er den virkelige katalysator for aktivisternes ønske om at udvikle og vise alternative måder at leve på. Myndighed er derfor også evnen til at revitalisere solidariteten og samfundsmæssigheden – om ikke andet så i lokal målestok på 1000fryd – og herfra udfordre systemlogikkens standardiserede opgaveløsning og mainstreamkulturelle ”andres” passive holdningsløshed. De mainstreamkulturelle ”andres” forargelse over aktivisternes aktivisme udgør aktivisternes bevis på, at det faktisk forholder sig således. Og forargelsen viser samtidig, at de alternative fællesskaber som 1000fryd har en berettigelse, at subjekter under mainstreamkulturens indflydelse kan nås og at det nytter noget at være aktiv ved at udfolde sin myndighed gennem aktivisme på gadeniveau! (se også Kampen om ungdomshuset, 2008, s. 135 ff.).

De ovennævnte institutionaliseringer og personificeringer af magtens repræsentation (de ”institutionelle” og ”professionelle andre”) er blot dette samfunds vogtere. Den reelle udfordring består i at få de mainstreamkulturelle ”andre” i tale, til at reflektere over valgene i sin hverdag og til at tænke udenom mainstreamkulturens norma-

tive, kommercielle indflydelse. Ikke at 1000fryd udgør et Utopia eller et lille drømmeunivers for aktivisterne, hvor der ikke er ævl og kævl, indre spændinger, strid, alliancer og falden hinanden i ryggen, etc. – tværtimod – men respondenterne foretrækker alligevel 1000fryd frem for mainstreamkulturen på grund af deres mulighed for nærdemokratisk deltagelse (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 207 – 218).

Den nærdemokratiske organisering, de fortløbende og legitime diskussioner om værdi- og normgrundlag, samt DIY-konceptets iscenesættelse af autencitet finder sted på 1000fryd og skaber refleksiv medindflydelse på et helt andet plan og ægger til bevidst handling. De falske forestillinger som de mainstreamkulturelle ”andre” lever under, antages at udspringe af senmodernitetens omsiggribende disciplinering, (misforståede) sikringsforanstaltninger og kontrol. Som sociale mekanismer har disciplinering, sikringsforanstaltninger og kontrol skabt et samfund, der hylder emancipation, individualisme og udfoldelse, men i bestemt form (bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 306 – 312; respondent 050 607, linjenummer 288 – 296; respondent 040 607, linjenummer 410 ff.). Den bestemte form – normativiteten – udspringer af mainstreamkulturens tingsliggørende konsumfiksering, hvor det er ”mindste fællesnævner”, der sætter dagsorden.

Som sådan bliver de mainstreamkulturelle ”andre” repræsentanter for mainstreamkulturens normative sæt af værdier og normer og en modus vivendi i bestemt form, men ud fra et følgagtig, ubevidst og ukritisk princip, der mangler aktiv stilningtagen. Det, der mangler, er en bevidsthed om valgmulighedernes arbitrære karakter, mulige konsekvenser af dem og viden om alternativerne. Ikke fordi andre nødvendigvis skal være enige med aktivisterne på 1000fryd – og det er en vigtig pointe –, men fordi det under alle omstændigheder er nødvendigt, mener aktivisterne at kunne gennemskue mainstreamkulturens værdi- og normgrundlag og at kunne forestille sig en anden verden for at føle sig fri (bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 375 – 380). På den måde artikuleres mainstreamkulturen af det sociokulturelle fællesskab implicit som enhedskulturens arvtager og subjekter, der lever under den, som umyndige individer.

Et eksempel på hvordan aktivisterne og respondenterne artikulerer 1000fryd som et mikrokosmos, der spejler sin omverden, er hvordan 1000fryd fungerer uden materielle belønningsmekanismer og betoningen af 1000fryds anti-kommercielle ideologi. Det forhold at 1000fryd for så vidt at der ikke skal genereres noget egentligt overskud (bilag 5, § 9, anden ^o), gentages adskillige gange af flere respondenter (og lejlighedsvist af forskellige aktivister) og det ligger som en uudtalt præmis eller et nøglescenarium for mange diskussioner og snakke (for eksempel bilag 1, respondent 270 607, linjenummer 191 ff. og respondent 050 607, linjenummer 35 – 44). Aktivisterne anerkender det umulige i helt at undgå den omgivende verdens kapitalisering – dels udgør

1000fryd kun en lokal institutionalisering om end de har nationale og internationale relationer, dels repræsenterer omverden en dominerende, senmoderne struktur og dels er 1000fryds blotte eksistens betinget af at kunne navigere og agere indenfor, og iscenesætte sig i opposition til, denne omverden; kulturhuset må nødvendigvis købe sig til ressourcer vand, el, varme, øl, vand, kaffe, mad, etc., – men det er heller ikke nødvendigvis formålet. Det, der arbejdes *imod* på 1000fryd, er den automatik hvormed udfordringer og alternativer kategoriseres ud fra systemlogikkens hegemoni (det vil sige i økonomiske termer) og det, der arbejdes *for*, er retten til at kommentere og udfordre mainstreamkulturens værdier og normer, subsidiært skabe og institutionalisere sit eget værdigrundlag lokalt. Det fænomen, at alt måles, vejes og evalueres ud fra en økonomisk værdisætning, er en væsentlig drivkraft for aktivisterne. Heri ligger en uudtalt forestilling om, at kapital korrumperer – for eksempel kunsten eller det kunstneriske udtryk (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 410 – 413). Myndighed på 1000fryd er, med andre ord, også tæt knyttet til bevidsthed om egne forudsætninger og valg.

Sociokulturelle ”andre”

Opposition til ”sociokulturelle andre” har tydelige politiske over- eller undertoner og det er i særdeleshed de mere totalitære og fascistoide fællesskaber, der udgør hovedmodstanderne. Flere respondenter opponerer imod tendenser, der genfindes hos for eksempel AaB-supporterne, eller mere præcist den fraktion af fans, der kan kategoriseres som militante hooligans med nationalistiske og/eller racistiske sympatier. Fodboldsupporterne udgør i sig selv et sociokulturelt fællesskab og har, i sagens natur, også brug for en række ”andre” at definere sig selv i opposition til. Da bygningen i Kattesundet inkarnerer 1000fryd som institution, kommer dette modsætningsforhold til udtryk ved sporadisk hærværk på 1000fryds vinduer, døre og facader, og lejlighedsvis chikaner og ”stand ups” rundt omkring i byen, hvor forskellige fraktioner jager hinanden (bilag 2, s. 341 – 342, 368 – 371). I Aalborg er det ikke kun fællesskabet omkring 1000fryd, de politiske højregrupperinger ser som *deres* opponenter, men 1000fryd sammen med en række andre fællesskaber, foreninger og organisationer med alternative perspektiver og værdier: indvandreorganisationer, feminister, kulturradikale, socialistiske netværk, etc. De gensidige irritationer, chikanerier, lejlighedsvis stand ups og overfald er en del af spillet ligesom den latterliggørelse, der følger med, som for eksempel når respondent 050 607 kan ironisere over AaB-supporternes handlinger som udtryk for manglende selvkontrol og disciplin:

”Nu er det selvfølgelig også gået forholdsvis godt for AaB her på det sidste, hvilket betyder, at de ikke har så mange aggressioner at skulle af med.

Det er jo lidt lamt, men hvis AaB har tabt (...) så kan man jo altid lige gå forbi [1000fryd] på vejen hjem. Og så kan man lige tage nogle ruder, hvis man er frustreret over ens hold ikke har vundet. Det sker ikke så meget, når AaB vinder så: ”Go AaB!”” (bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 370)

Disse sociokulturelle ”andre”, især på den politiske højrefløj, stigmatiseres gennem artikulationer af dem som ”mindreværdige” og repræsenterende det genuine kaos eller degenerering, der diskursivt hersker på den anden side af 1000fryds informelle, men semi-strukturelle, sociokulturelle orden. Iscenesættelsen af AaB-supporterne som ”sociokulturelle andre” illustrerer også på fornemmeste vis, hvad der risikerer at ske, enten hvis aktivister beslutter sig for at forlade 1000fryds beskyttede univers, subsidiært hvis udefra kommende værdier og normer uforvaret vinder indpas. Dette fænomen vender jeg tilbage til.

Når jeg her sammenligner 1000fryds eksterne tilpasning med de inklusions- og eksklusionsprocesser, der finder sted i forbindelse med intern integration af aktivister, skyldes det tilstedeværelsen af lignende (inklusions- og eksklusions-) processer i 1000fryds omverdensrelationer. Pars pro toto processerne anvendes internt på 1000fryd til at eksponere den dominerende fraktions værdier, normer og overlegenhed – og samtidig udgrænse og eksponere den dominerede fraktions underlegenhed (se for eksempel bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 25 – 43 og respondent 090 507, linjenummer 63 – 91, der repræsenterer hver sin fraktion). På samme måde er pars pro toto processer på spil i 1000fryds interkollektive, omverdensrelationer. Fællesskabskonstruktion og etablering af sociokulturelle magtbaser fordrer lignende eksponeringer af et samlet 1000fryds værdi- og normmæssige overlegenhed overfor de generaliserende andre i 1000fryds omverden – og en lignende udgrænsning og eksponering af disse ”andres” underlegenhed. Også her er der tale om, at forskellige karaktertræk hos enkelte subjekter overeksponeres og anvendes til artikulerende stigmatiseringer som indikatorer på alle ”de andres” depraverede, moralske habitus (se for eksempel respondent 050 607, linjenummer 430 – 454; respondent 040 607, linjenummer 287 – 300).

Grundlaget for denne afstandtagen til alt, der kan betragtes som normativt, konventionelt eller konformt, rekonstrueres som nævnt i afsnittet ”Andethed” af mange respondenter som en erfaret anderledeshed og erfaringer med egne positioner i socialiteten som outsider. På den vis kan jeg, med reference til Scotson og Elias, betragte inklusions- og eksklusionsprocesserne i 1000fryds eksterne tilpasning til omverden som figurationer i en ambivalent tilpasning, der finder sted som både distancerende eksponering

af uglese værdier og normer i mainstreamkulturen og i ”de andre” sociokulturelle fællesskaber – samtidig *med at der sker en tilnærmelse*. For nuværende vil jeg anvende iagttagelsen af aktivisters vilde andethed som baggrund for de interkollektive udgrænsningsprocesser, der finder sted mellem 1000fryd og andre sociokulturelle fællesskaber/mainstreamkulturen, og her illustrere dem via den etikettering, der initieres fra aktivisters side og hvordan den fremføres med distanceret overbærenhed, latterliggørende stigmatiseringer og isnende sarkasme.

Respondent 050 607 er, som illustreret ovenfor, kategorisk i sine konstruerende artikulationer af ”andre” – subjekter, grupper eller fællesskaber – så de fremstår latterlige og middelmådige i deres bestræbelser på at udøve deres virksomhed. Udover vedkommendes (om end endimensionelle så dog forståelige) aversioner mod AaB-supporterne, refererer respondent 050 607 blandt andet til den sidste ”stand up” i Kattesundet som et møde med ”... en flok bonderøve, der spillede op...” (bilag 1, linjenummer 354) og til foreningen SAID som ”... de dér gamle tosser, som prøvede at lave en rekuttering i hooliganmiljøet.” (bilag 1, linjenummer 361 – 362). Andre benytter sig også af denne form for referentiel, narrativ ordmagi – bevidst overdrevne forsimplinger og provokationer, der fratager modparten ære og værdighed – i deres udgrænsninger for eksempel respondent 270 607 (bilag 1, linjenummer 250), respondent 280 607 (bilag 1, linjenummer 596) eller respondent 020 507 (bilag 1, linjenummer 280 – 285) dog ikke i samme udstrækning og ikke nær så konsekvent som respondent 050 607.

Respondenterne og aktivisters latterliggørelse af ”de andre” er en eksponering af enkeltindivider (på samme måde som det at være ”utjekket” i den 1000fryd interne integration), hvis holdninger og handlinger er i opposition til 1000fryds værdi- og normgrundlag og som på grund af pars pro toto processer kommer til at repræsentere negative egenskaber ved hele det kollektiv, de tilhører. Det er sandsynligvis kun en brøkdel af samtlige AaB-supporter, der knuser ruder på 1000fryd eller Studenterhuset, eller overfalder ”anderledes udseende” subjekter på åben gade, endsige kan betegnes som militante og det er sandsynligvis kun et fåtal af oplandets unge, der stiller op til slagsmål i weekenderne. Men i pars pro toto processer tages enkelte individers handlinger i situationelle kontekster efterfølgende til indtægt for hele supportmiljøets/alle oplandets unges habituelle standard. Igen er der ikke tale om et entydigt billede: der er respondenter og aktivister, der mere nuanceret konstruerer de generaliserende andre narrativt. Det sker blandt andet når for eksempel respondent 200 607, forholdsvist afbalanceret, beretter om de mærkbare forskelle mellem de ældre og de yngre betjente (bilag 1, linjenummer 181 – 189), eller når respondent 040 607 taler om de forskellige opfattelser af autodidakte versus konservatorieuddannede musikere (bilag 1, linjenummer 410 –

443) og reflekterer over tolerance og intolerance på 1000fryd (bilag 1, linjenummer 296 – 312).

Problemstillingen med pars pro toto processer ved ekstern tilpasning er imidlertid en anden og potentielt langt mere alvorlig end ved intern integration. I processerne omkring den interne integration fungerer socialiteten som en form for social vaccine eller forsikring mod, at den gensidige udgrænsning accelereres udi situationer med uoverskuelige konsekvenser. Nære sociale relationer, erindringer om fælles aktiviteter og gode og dårlige oplevelser sammen, gør voldsomme, interne opgør mindre sandsynlige, fordi der immervæk eksisterer en eller anden form for loyalitet mod hinanden om ikke andet så til enkelte medlemmer af de forskellige fraktioner eller til foreningen 1000fryd generelt (jævnfør Eriksen, 1999, s. 32 – 35). Gensidige udgrænsninger i 1000fryds eksterne tilpasning til en dominerende omverden og til potentielt fjendtligstemte ”andre” har ikke lignende sociale forsikringer, hvilket blandt andet viser sig i de interkollektive udgrænsningers eskalerende karakter.

Fysiske udgrænsninger

At de gensidige udgrænsninger ikke blot foregår som retoriske eller symbolske handlinger og latterliggørende benævnelser, men fra tid til anden resulterer i forskellige former for håndgribeligheder, er tilbagevendende temaer i forskellige respondents narrative interviews. I modsætning til mere formelt organiserede organisationer, foreninger og virksomheder, har sociokulturelle fællesskaber ingen andre juridiske eller kontraktlige strukturer end de, der gælder alment i samfundet og som aktivisterne. Disse juridiske eller kontraktlige strukturer indgår imidlertid som led i den systemlogiske problemløsning, 1000fryd, qua deres værdi- og normgrundlag og historiske erindringer, er i opposition til. Dertil kommer at medlemskab af sociokulturelle fællesskaber fordrer en højere grad af emotionel involvering, hvilket tilsyneladende beforder og ikke hindrer eskalerende udgrænsninger. Dem vender jeg tilbage til.

At overgive sig til udenomsparlamentariske metoder er for mange af aktivisterne fuldstændig uantageligt, nærmest tabu. Flere af mine respondenter møder sådanne holdninger eller konkrete tiltag med reaktioner på voldsom afsky og væmmelse, mens andre har et mere pragmatisk forhold til begrebet selvforsvar. Holdninger til fysisk magtanvendelse diskuteres i et diskursivt spændingsfelt mellem engagement og distance, mellem ideologisk stillingtagen og rationelle betragtninger, mellem aktivister med ideologiske standpunkter overfor aktivister med subjektive erfaringer fra konfrontationer eller voldelige overgreb.

En konkret hændelse, der nogenlunde kan rekonstrueres som følgende, kan fungere illustrativ: mandag den 4. december 2006 er der koordinationsmøde (man-

dagsmøde) på 1000fryd. Efter et lidt sløvt eftermiddagsmøde med de sædvanlige efterretninger om weekendens aktiviteter og tildragelser, samt planen for ugen, der kommer, er mødet nået til punktet ”eventuelt” på dagsordenen. På det tidspunkt er der en aktivist (det der senere bliver respondent 090 507), der stiller spørgsmålet: ”Hvad laver den kasse med brosten her?” Vi befinder os på 1. sal og alles blikke retter sig nu mod en grøn ”Arla” mælkekasse fyldt til randen med brosten, der står lidt afsides på et af langbordene ved siden af en kasse med tomme flasker. Herefter bryder helvedet løs: diskussioner, skænderier og gensidige beskyldninger flyder gennem luften, for hvor kommer disse sten fra – og hvad er deres tiltænkte formål?

Det viser sig, at der under arrangementerne fredag og lørdag har været optræk til ballade. Forløbet rekonstrueres af nogle af de involverede aktivister nogenlunde enstemmigt som følger: en gruppe unge (en 10 stykker i første omgang) har været forbi 1000fryd for at ægge til slagsmål lørdag aften den 2. december. Disse bliver jaget væk fra 1000fryds indgang og politiet bliver kontaktet. Politiet opfordrer aktivisterne til at gå ind, lukke for dørene efter sig og vente på at uromagerne forsvinder af sig selv – og meddeler i øvrigt at de (politiet) har meget travlt og ikke har mandskab til at komme forbi nu. Aktivisterne følger i første omgang politiets opfordringer, men forbereder sig desuden med jernstænger – og altså med at stable forskelligt kasteskyts op på 1. sal – i præventivt øjemed, forstås. Uromagerne vender ca. 30 minutter senere (nu omkring 30 styk), hvorefter de igen bliver jaget væk – dog uden at hverken jernstænger eller kasteskyts bliver taget i brug (bilag 2, s. 372 ff.). Herefter løber en af aktivisterne ud i kvartieret og bliver set af en politipatrulje, hvorefter politiet tropper op på 1000fryd og gennemsøger stedet. Hændelsen havner i medierne (Nordjyske Stiftstidende) og får, om ikke andet, et mediemæssigt efterspil.

Denne begivenhed danner baggrund for respondent 090 507’s kommentar til denne form for aktivisme:

”Der var en situation her forleden, hvor jeg var helt rundt på gulvet, hvor der lige pludselig en dag var nogen, der havde fundet en kasse med mursten i, der stod inde i salen. Jeg stod chokeret tilbage og tænkte: ”Hvad er fanden er det for noget?” Der lå sågar en seddel nede i den her kasse, hvor der stod: ”Ingen fingeraftryk herpå!” Og da vi så konfronterede folk, altså de få, der udgør de mange som jeg siger, og spurgte til hvad det handlede om – så kom den ene historie jo op med den anden om at: ”Jamen hvad ville jeg nu gøre hvis min kæreste lige pludselig blev overfaldet af alle de her folk?” Så var tanken simpelthen at man skulle stå med de her sten oppe på førstesalen og kaste efter folk dernede. Jeg blev chokeret! Jeg tog

simpelthen en sten og knaldede ned i bordet og sagde: ”Nu må I fandme! Hvad er det for noget?” Altså, det er det er jo mordforsøg! Og på den måde kan jeg ikke stå inde for det. Det kan jeg ikke.” (bilag 1, respondent 090 507, linjenummer 326 – 335)

Den aktivist, der senere bliver til respondent 040 607 er også med på det omtalte møde den 4. december og refererer følgende om de konfrontationer, der med jævne mellemrum finder sted:

”Det kan også relateres til de dér konfrontationer med nazisterne, der smadrede ruder og kassen med brosten, der pludselig stod oppe på første sal hvor der var vild diskussion. Da synes jeg at diskussionen bliver gjort for sort/hvid. Jeg synes at det bliver for meget til dem eller os og det afspejler den der manglende kritik eller manglende lyst til at ville lytte i stedet for at have en færdig sandhed i hovedet inden man starter. Jeg synes det er skrækkeligt at man møder vold med vold for eksempel. At man ikke tænker på konsekvenserne af, at kaste en brosten fra første sal ned i hovedet på et menneske. Folk kan dø og man kan komme i fængsel forever. Jeg synes det er SÅ kortsigtet og jeg synes det er skrækkeligt.” (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 375 – 382)

Både respondent 090 507 og respondent 040 607 har, til trods for deres tilhørsforhold i hver sin fraktion, et meget skarpt blik for, hvad overgivelse til udenomsparlamentariske metoder potentielt risikerer at medføre.

Den gensidige fysiske magtanvendelse kan tolkes som en fortsættelse af de symbolske udgrænsninger og et interkollektivt ”sprog” mellem forskellige sociokulturelle fællesskaber. Denne form for kommunikation ad alternative kanaler træder i kraft, når de eksterne udgrænsninger har nået et bestemt niveau. Men den kan også, hvad respondent 090 507 og respondent 040 607 gør, tolkes som en kontamination af fællesskabet med uvedkommende værdier og normer, der ikke hører hjemme på kulturhuset og som i citatet relateres til ”de politiske”. Som en af aktivisterne, der senere bliver respondent 280 607 indvender, så er det ikke 1000fryds opgave at forsvare sig selv. Det er politiets! (bilag 2, s. 372).

Tredje teoretiske ekskurs: double – bind

Hvordan kommer det da til, at visse respondenter og aktivister føler sig kaldet til at forsvare sig selv med interimistiske våben om nødvendigt? Med udgangs-

punkt i Elias (1998) vil jeg tillade mig en tredje teoretisk ekskurs, inden jeg besvarer spørgsmålet. Den lyder som følger: et af formålene med subjektets selvdisciplinering gennem civilisationsprocessen har været at skabe større sikkerhed og at minimere de fysiske og sociale udfordringer, der potentielt truer subjektet med udslettelse i dets kulturelle verden. En sådan forøgelse af følt sikkerhed og kontrol er blandt andet opnået gennem øget ydre og (især) indre kontrol af det enkelte subjekt, og en vilje hos disse til at indgå i stadig større kollektive konstellationer (se også Gehlen, 1986 og Giddens, 1994). Fællesskaber forøger følelsen af sikkerhed gennem mængdens blotte eksistens. Derigennem er vi som subjekter blevet mere og mere afhængige af hinanden, uden at det nødvendigvis har stået klart for den enkelte, at det er tilfældet. Den effekt fællesskaber har på subjekterne, fremstår dermed reificerede og med samme karakteristika som udlejrede ekspertsystemerne – eller naturkræfter – overfor subjekterne. Ingen eller kun få indtager en position, hvorfra de fulde konsekvenser af menneskelige handlinger i fællesskaber, kan iagttages. En sådan position fordrer blandt andet distance, hvilket jeg vender tilbage. Medlemskab af sociokulturelle fællesskaber, fordrer imidlertid et så stort affektivt engagement at det ikke er muligt, endsige formålstjenligt, at opretholde et distanceret overblik. Jo mere effektiv den indre integration og institutionalisering foregår og jo mere affektivt involveret de enkelte subjekter er, desto stærkere virker ”vi”-fællesskabet udadtil – men desto mere forøges farerne for interkollektive spændinger mellem forskellige grupper, og hermed faren for kampe om hegemonisk magt (Elias, 1983, s. 20 – 21; se også Eriksen, 1999, s. 21 – 22).

En sådan modsatrettet proces, der samtidig skaber både mere lighed og mere forskellighed på én og samme gang, favnes af et begreb, Elias udvikler til at beskrive relationer og dynamikker mellem forskellige sociokulturelle fællesskaber: forestillingen om double bind relationer. Elias henter begrebet fra patologien, hvor fænomenet forsøgsvist udvikles for at studere dobbeltbundet kommunikation i forbindelse med mentale lidelser. Teorien er at et subjekt, der møder to budskaber i én og samme kommunikative handling¹⁵, havner i det paradoks, at uanset vedkommendes svar, bliver det ene altid forkert! Derved udsættes vedkommende for en kommunikativ form – en double bind relation –, der potentielt overbelaster subjektet psykologisk. Blandt andet indenfor psykologien er double bind kommunikation undersøgt i forbindelse med udviklingen af skizofreni. Elias udvikler begrebet så double bind relationer i et sociologisk perspektiv, beskriver to fællesskabers tendenser til at eskalere både den retoriske og den fysiske udgrænsning af hinanden i en social ”svikmøllestrategi”. Som ovennævnte gennemgang af eksklusionsprocesser og pars pro toto fænomenet indikerer, så afgrænser forskellige

¹⁵ For eksempel en mor, der opfordrer barnet til at give hende det knus, samtidig med at hun vender sig væk fra barnet.

fællesskaber sig imod hinanden gennem udgrænsende artikulationer og handlinger, hvor ”vi”-fællesskabet konstruerer og reartikulerer løbende sit værdigrundlag gennem konstruktioner af ”de andre” som antiteser.¹⁶

I meget hierarkiske relationer som det, der udgør genstandsfeltet i studiet af Winston Parva, hvor det dominerende fællesskab har stor ”power ratio” i modsætning til det dominerede fællesskabs lille ”power ratio”, har det mindre betydning. Medlemmerne af ”The Estate” i zone 3. har ingen magtbase og intet fællesskab at bygge en eventuel modoffensiv på – heller ikke af mere fysisk karakter. Men i fællesskaber, der er hinanden jævnbyrdige, har udgrænsningsprocesserne tendens til at accelerere og eskalere. Som eksempel: de udgrænsninger og latterliggørelser som aktivisterne på 1000fryd udsætter AaB-supporterne for, bevirker at AaB-supporterne oplever en udefrakommende nedvurdering og et potentielt, letal kontamineringsforsøg af deres fællesskab. I bestræbelserne på at imødegå en sådan udefrakommende udfordring må AaB-supporterne styrke deres ”vi”-fællesskab og det gøres nu engang mest effektivt gennem en gengældende latterliggørende og stigmatiserende udgrænsning af aktivisterne på 1000fryd. Nu er det aktivisterne på 1000fryd, der føler sig truet og som atter må styrke deres fællesskab. Derfor iværksættes imødegående handlinger overfor AaB-supporterne, etc., etc. (se også ”Tilsvining i gadebilledet er en eskalering”, Information, 12. marts 2010). Pointen hos Elias er, at disse udgrænsninger altid har et aspekt af hævn og/eller et behov for at illustrere det handlende fællesskabs overlegne position iboende, hvorfor de gensidige udgrænsninger tenderer til at øge i dramatik og styrke – kun en smule i begyndelsen, men med tiltagende radikalisering over tid. Samtidig kommer sociokulturelle fællesskabers gensidige overgreb i stand på baggrund af endimensionelle og ureflekterede (pars pro toto) fjendebilleder, der medfører en nedvurdering af ”de andre”. Denne eskalering i udgrænsende handlinger involverer artikulation, latterliggørelse, symbolske fremstillinger, chikanerier, samt ultimativt fysisk magtanvendelse og vold. Ifølge Elias’ analyser skyldes double bind processer subjekternes subjektive oplevelser af udefrakommende farer og pres, deres erfaringer med at imødegå sådanne trusler, samt – især – angsten for fremtidige overgreb.

Problemet med double bind processer er, at de i praksis er næsten umulig at standse, når de først er sat i værk og det skyldes den indbyggede inert i interkollektive udgrænsningsprocesser. Dermed ikke sagt at det er umuligt at bilægge konflikter mellem stridende parter, men alene og uden udefrakommende mægling, vil double bind processer tendere til at indgå i opadgående spiraler af mistænksomhed, udgrænsning og modtræk til udgrænsning. Ukendskabet til og frygten for det andet fællesskabs intentioner

¹⁶ Elias bygger konkret sine betragtninger på en analyse af fysisk magtanvendelse og angsten for vold mellem de forskellige arbejder- og middelklasse miljøer under indtryk af revolutioner i Rusland og Tyskland i 1910’erne og 1920’ernes Tyskland.

ner vil i mange tilfælde være tilstrækkelig motivation til, at fællesskaberne optrapper de gensidige overgreb, samtidig med at en endimensionalt fremstillet aggression er velegnet til at skabe et indre sammenhold – og det til trods for at fællesskaberne sociologisk set og på et overordnet niveau, bliver mere og mere ens og afhængige af hinanden (Elias, 1998, s. 152 ff.).

Jeg vil her gå ud fra, at der eksisterer en forholdsvis snæver relation mellem pars pro toto og double bind processer. Eller mere korrekt formuleret: at de to processer gensidigt forudsætter hinanden. Hvad enten, der er tale om overeksponeringer af ”vi”-fællesskabets sociale eller kulturelle overlegenhed eller af ”de andres” underlegenhed, er der tale om pars pro toto processer, der er anvendelige i subjekternes kollektive arbejde med at skabe et fælles værdi- og normgrundlag og dermed en magtbase, hvorfra subjekterne som kollektiv kan agere. Og pars pro toto processerne legitimerer, ja forpligter i tilfælde som hos Scotson og Elias (1994) de dominerende fællesskaber til at opretholde en distance til det moderne proletariat i zone 3. Double bind processer kommer i stand som reificerede handlinger i bestræbelserne på at holde de forskellige sociokulturelle fællesskabers værdi- og normgrundlag ud fra hinanden, i bestræbelserne på at udfolde livspraksis i overensstemmelse med ”vi”-fællesskabernes respektive værdi- og normgrundlag og for at opretholde subjekternes fornemmelse af privilegeret medlemskab. Omvendt er pars pro toto processer afhængige af, at der løbende genereres ny folkelig viden om ”vi”-fællesskabets fortræffeligheder og ”de andres” dekadente adfærd og inferiøre karakteristika – og det sker først og fremmest gennem kontakt og narrative gengivelser af hændelser og tildragelser.

Subjekter, der er medlemmer af forskellige sociokulturelle fællesskaber, må derfor tilsyneladende pendulere mellem forskellige former af emotionel involvering og reflektiv afstand hvad angår interkollektive relationer – og det gør de for eksempel gennem gruppodynamiske processer a la pars pro toto og double bind. Hvordan denne pendulering mere konkret finder sted, vender jeg tilbage til i kapitlet ”Engagement og distance”.

Emotionel involvering

Der er givetvis flere svar mulige på ovennævnte spørgsmål om, hvorfor aktivisternes engagement fra tid til anden kammer over i håndgribeligheder, men i forhold til det sociokulturelle fællesskabs behov for en selvkonstruerende udgrænsning af ”de andre” og ihukommende de forskellige inklusions- og eksklusionsprocesser, vil jeg fremhæve tre forskellige forhold: *individuelle erfaringer*, DIY-konceptets betoning af aktivisternes *subjektive engagement* og *initiativ*, samt en tendens til *emotionel involvering* i 1000fryds sociokulturelle aktiviteter.

Pars pro toto og double bind processerne med henholdsvis kollektive overeksponeringer og gensidige, eskalerende udgrænsning mellem 1000fryd og ”de andre” kan tydeliggøres gennem en række subjektive erfaringer for eksempel hos respondent 050 607. Respondentens principielle anerkendelse og praktiske anvendelse af selvforsvar til imødegåelse af vold og afmagt er bundet til én bestemt situation i 2002, hvor vedkommende ”på åben gade” og på grund af sin let genkendelige uniformering som aktivist på 1000fryd, bliver overfaldet af et ukendt antal gerningsmænd (AaB-supportere) (bilag 1, linjenummer 414 – 428). Vedkommendes kognitive erfaringer og kropslige oplevelser gør, at respondent 050 607 for fremtiden tillægger disse og lignende ”typer” en række potentielt voldelige tendenser – og pars pro toto processen gør, at vedkommendes kognitive erfaringer og kropslige oplevelser narrativt formidles til resten af fællesskabet som stereotype fjendebilleder. For at imødegå lignende hændelser påberåber respondent 050 607 sig derfor fremover retten til selvforsvar, til aktivt at imødegå udefrakommende aggressioner med magt og helst i tilstrækkelige mængder til at provokatørerne tænker sin om en ekstra gang! Hermed er double bind processen allerede godt undervejs til at blive en sociokulturel realitet:

”Der er selvfølgelig også folk hernede der reagerer hurtigt. Jeg skal da gerne indrømme at jeg er ret hurtig på aftrækkeren. Det er ikke fordi jeg bryder mig specielt meget om det. Det er mere fordi jeg synes, det er nødvendigt. Nu har der jo ikke sådan decideret været nogen slåskampe herne-
de. Det har mest været stand ups udenfor eller noget med at jage folk lidt rundt. Og jeg bryder mig ikke om at slås, det gør jeg ikke. Jeg hader det, men personligt synes jeg bare det nogen gange er nødvendigt, fordi det er det, de forstår. Netop fordi man har den her macho kultur omkring det: at folk skal være bange for en. Men hvis man selv får tæsk, så er det lige pludselig ikke så sejt. Dels kan det få nogen til at falde fra, dels bliver det heller ikke så attraktivt for nye at komme ind. Og det har altid været den strategi, der har været kørt mod nazierne. Det var også derfor, det aldrig lykkedes dem, da de prøvede at få fodfæste i 90’erne. Dels var der de folkelige demonstrationer og det gjorde sig, ingen tvivl om det. Men de fik altså også tæsk hver gang de prøvede og de eneste gange de kunne vove sig ud, var, når de var pakket ind i politi.” (bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 390 – 401)¹⁷

¹⁷ Bemærk i øvrigt de tre respondenter 090 507, 040 607 og 050 607’s vidt forskellige udlægninger af samme ontologiske begivenhed. Det er ikke nationalsocialister, der provokerer 1000fryd den 2. december om aftenen, men en flok knægte fra oplandet, der søger ”lidt gang i gaden” – men emnet giver anledning til retorisk at etablere relationer mellem dem. I nærværende eksempel illustreres begrebet ”narrativ sand-

Bemærk her ordvalget: ”Og jeg bryder mig ikke om at slås (...) men personligt synes jeg bare det nogen gange er nødvendigt, fordi det er det, de forstår.” Det udgrænsede sociokulturelle fællesskab – i citatet nationalsocialisterne – konstrueres som en totalitær, voldelig organisering, hvis identitet bygger på en ”macho-kultur”, hvor det er den stærke, der har ret. Det er der for så vidt ikke noget odiøst i. Det er en alment anerkendt og accepteret konstruktion af nationalsocialismen som ideologi, men at deres blotte tilstedeværelse fordrer og legitimerer en fysisk modreaktion fra andre sociokulturelle fællesskaber, er ikke alment accepteret. Den folkelige modvilje og modstand som respondent 050 607 i ovennævnte citat refererer til, er netop i Aalborg kendetegnet ved en langvarig (800 aftner i træk!) folkelig, men fredelig tilkendegivelse af modstand og belejring af tilholdssteder med fakler, kaffe og fællessang (<http://nordjyske.dk/indland/forside.aspx?ctrl=10&data=2%2c1165681%2c5%2c4>).

Når respondent 050 607 ikke desto mindre hævder nødvendigheden af fysisk magtanvendelse, fordi: ”... det er det eneste, de forstår.”, bliver en række sociale processer sat i værk: dels skelner vedkommende ikke længere narrativt mellem de forskellige grupper af provokatører, men slår højreradikale elementer, AaB-supportere, nationalsocialister, etc. i hartkorn med hinanden – og med overfaldsmændene fra 2002. Dels bliver ”vi”-fællesskabets (1000fryds) fysiske magtanvendelse *comme ils faut*, fordi enkelte subjekter blandt ”de andre” gør det (annektering), hvilket i en snæver vending bliver legitimerende for ”vi”-fællesskabets egen praksis. Derved sætter fortalene for magtanvendelse ubevidst sig selv på niveau med det fællesskab, vedkommende er i direkte opposition til (double-bind fænomenets eskalering af udgrænsninger). Og dels indrages *hele* det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd, foreningen 1000fryd og huset i en konflikt, kun et fåtal af aktivisterne aktuelt har andel i. Konsekvensen bliver imidlertid at hele fællesskabet derved kan gøres til genstand for ”de andres” – nationalsocialisterne, AaB-supporterne eller de højreradikale fællesskabers – eskalerende udgrænsning af 1000fryd.

Et andet forhold jeg mener, der bør tages med i betragtning i tolkningen af *pars pro toto* og double bind processerne på 1000fryd, er betoningen af værdierne myndighed, frivillighed og kreativitet (se afsnittene ”Myndighed” og ”Lokale normer og værdier” ovenfor) som i forhold til problemløsninger, må antages at motivere (en del af aktivisterne) til at betragte og inkorporere selvforsvar som en del af DIY-konceptet (som gør-det-selv-forsvar!). Aktivisterne bliver fanget i en ond cirkel af, hvad de opfatter som udefrakommende provokationer fra visse andre sociokulturelle fællesskaber på den ene side og hvad de oplever som manglende velvilje overfor fællesskabet fra udø-

hed” på fornemmeste vis.

vende myndighederne/politi på den anden side. Disse opfattelser kan muligvis relateres til forestillinger om ”de andre”, men bunder ikke desto mindre i konkrete erfaringer og oplevelser.

Ud fra min rekonstruerende empiri er det et oplagt spørgsmål, om andre sociokulturelle fællesskaber oplever den samme modvilje fra myndighederne og andre sociokulturelle fællesskabers side? Spørgsmålet formuleres ikke direkte i det narrative materiale og kan forekomme en udenforstående betragter en anelse paranoid. Men ud fra en fællesskabsintern betragtning og ihukommende de fællesskabskonstruerende forhandlinger og meningskondenserende kreationer af narrative sandheder, er det et plausibelt spørgsmål at stille. Og derfor tager nogle af aktivisterne sagen i egen hånd – hvorved de indirekte bidrager til ”de andres” – AaB-supporterne, de højreorienterede sociokulturer – men også mainstreamkulturen, medierne og politiets – mulige rekonstruktioner af 1000fryd som aggressive, autonome ballademagere. ”De andres” udgrænsning bevirker tillige ændringer af 1000fryds værdigrundlag: er der først sået tvivl i (nogle af) aktivisternes sind, kan der ikke skabes entydig afvisning af selvforsvar som legitim, udgrænsende strategi. Geledderne kan ikke sluttes entydigt i fællesskabet om at afvise vold og magtanvendelse. Alene det forhold at fænomenet ”magtanvendelse” eller ”selvforsvar” er til diskussion viser, at værdigrundlaget har flyttet sig og er under udvikling (se også <http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/> for 100fryds pacifistiske historik). Og det viser, hvor vigtig det er at skelne mellem på den ene side 1000fryd som kulturhus og på den anden brugernes/aktivisternes aktivisme og netværksdannelse.

Summering

Jeg vil på baggrund af ovennævnte argumentere for, at der på 1000fryd eksisterer to, muligvis tre interne fraktioner og at disse bliver til som resultatet af forskellige kognitive erfaringer og kropslige oplevelser med at forhandle betingelserne for 1000fryds værdi- og normgrundlag post 2001. Ud fra forskelle i de paradigmatisk identitetsmarkeringer som henholdsvis ”politiske” eller ”gamle” iværksætter de forskellige fraktioner en række *interne* sociale inklusions- og eksklusionsprocesser, der med Scotson og Elias in mente, kan beskrives som pars pro toto processer, hvis funktioner er at eksponere en (eller flere) dominerende fraktion(er)s overlegenhed overfor en (eller flere) dominerede fraktion(er)s underlegenhed. De værdier som den dominerende fraktion af politiske aktivister på 1000fryd på undersøgelsestidspunktet hylder, er for så vidt de samme som tidligere, nemlig: myndighed, frivilligt engagement og kreativitet, men værdiernes definitoriske indhold bliver indholdsmæssigt tolket ud fra den aktuelle kontekst (se afsnittet om ”Lokale normer og værdier”). Derfor ækvivalerer den dominerende fraktions aktuelle definition af begreberne myndighed, frivillighed og kreativitet ikke

med tidligere fællesskaber eller fraktioners definitioner og derfor opstår der uoverensstemmelser og hegemoniske kampe mellem de forskellige fraktioner i tiden efter 2001.

Når grænser for socialt acceptable handlinger overtrædes, markerer aktivisterne i den dominerende fraktion dette internt i foreningen gennem iværksættelse af forskellige disciplinære foranstaltninger. Disciplinære foranstaltninger på 1000fryd er kollektivistiske og dynamiske, idet tanken er, at det er aktivisterne selv, der er med til at dømme og strafudmåle hinanden. Derved savner de disciplinære foranstaltninger enhver form for sikring af ”lighed for loven” og ”retfærdighed”, men er anvendelig til det formål, de tjener: at genoprette den sociale orden. Også i tilfælde hvor grænser af ideologisk karakter overskrides, som i tilfældet med ”Respondent 280 607’s sidste arrangement”, træder de disciplinære foranstaltninger i kraft. Respondent 280 607’s brøde er, at vedkommende forsøger at håndhæve eller revitalisere tidligere (præ 2001) fortolkninger af begreberne myndighed, frivilligt engagement og kreativitet. Herved overtræder vedkommende det for tiden gældende værdi- og normgrundlag – og hvad værre er: vedkommende udfordrer den dominerende fraktions sociokulturelle autoritet og dens ret til at definere 1000fryds sociokulturelle virkelighed.

Den dominerende fraktions intentionelle definition af værdi- og normgrundlaget på 1000fryd kan kumuleres under ét koncept: DIY. Det er også på baggrund af dette koncept og de heri indlejrede tolkninger af 1000fryds værdi- og normgrundlag, at forskellige inklusions- og eksklusionsprocesser i forbindelse med 1000fryds *eksterne tilpasning* til omverden, kommer i stand. Fordi det er den dominerende fraktion, der har definitionsretten til 1000fryds sociokulturelle virkelighed, er det også deres profil, der tegner 1000fryd og foreningen udadtil. Og det er de aktuelle ureflekterede og endimensionelle (fjende-)billeder af omverden, relationerne til mainstreamkulturen og ”de andre” sociokulturelle fællesskaber, den dominerende fraktion af politiske konstruerer sociokulturel virkelighed på. Den politiske fraktions billeder af omverden er underlagt lignende pars pro toto processer, hvor enkeltindviders praksisser i mainstreamkulturen eller i ”andre” sociokulturelle fællesskaber, bliver taget til indtægt for hele kollektivets holdninger og handlinger. Billederne fungerer dels distancerende i forhold til 1000fryds (og hermed især den dominerende fraktions) værdi- og normgrundlag, hvorved respondenter og aktivister kan føles sig privilegerede i deres tilhørsforhold til 1000fryd, dels engagerende idet mainstreamkulturen og ”de andre” sociokulturelle fællesskabers falske forestillinger, giver respondenter og aktivisters aktivisme retning og mening: de postulerede modsætninger mellem 1000fryd og omverden giver aktivisterne noget at spille ”identitetsmæssig” bold op af og legitimerer dermed aktivisternes virksomhed.

Tilnærmelses- og udgrænsningsprocesserne mod omverden er derfor ambivalente, idet aktivisterne på 1000fryd erkender deres relationelle, samfundsmæssige tilhørsforhold, men samtidig har et sociokulturelt behov for at distancere sig. På den ene side er 1000fryd som nævnt dybt afhængige af omverdens åbenlyse, stiltiende eller modvillige accept for at kunne eksistere som magtbase for aktivisterne. 1000fryd har samtidig behov for et urbant rum, Aalborg by, for at kunne kommunikere gennem praksis på gadeniveau. På den anden side er respondenter og aktivisters praksis tendentielt forbundet med bestræbelser på at distancere sig fra de dele af samfundet, der fungerer som antiteser til 1000fryds eget værdigrundlag.

Handlinger og praksisser, der har til formål at markere distance og foretage udgrænsninger (for eksempel af sociokulturelle ”andre” – AaB-supportere, nationalsocialister, skinheads), har imidlertid, med Elias (1997) in mente, tendens til at eskalere på grund af ukendskab til hinanden, frygt for fremtidige overgreb og et altid iboende aspekt af hævn. Det har de, fordi udgrænsende – og andre identitetsmæssige – handlinger og praksisser (nødvendigvis) finder sted som vekselvirkninger mellem engagement og distance. Denne vekslevirkning mellem engagement og distance vil jeg forfølge i næste afsnit som afsæt for en diskussion om aktivisternes håndtering af erfaringer og oplevelser, den offentlige forhandling af mening og organisering af folkelig viden.

Engagement og distance

Fjerde teoretiske ekskurs: modkultur og medkultur

Inden jeg nu vender mig mod spørgsmålene om respondenterne og aktivisterne håndtering af senmoderne erfaringer og oplevelser, kollektive, offentlige meningsforhandlinger og organisering af folkelig viden, vil jeg introducere en engagement – distance figuration, der er inspireret af Elias (1983) og hvis anvendelse skal sætte mig i stand til at ændre mit perspektiv på folkelige fællesskaber som 1000fryd. Denne ekskurs skyldes den indledningsvise iagttagelse af mainstreamkulturens kulturpolitiske artikulationer af udvalgte folkelige fællesskaber som *mod*kulturelle. Som nævnt indledningsvist, i kapitlet ”Kulturpolitisk ramme”, har jeg en antagelse om, at visse folkelige fællesskabers udforskninger af senmodernitetens muligheder i mainstreamkulturens kulturpolitiske strategi (det vil sige post 2000), hovedsagelig artikuleres som værende i opposition til ”det bestående”. Det sker fordi den artikulerede opposition af både udenforstående iagttagere kulturteoretikere, -politikere og -aktører – og til dels af aktivisterne selv – bliver betragtet som bestemmende for disse udvalgte fællesskabers offentlige aktiviteter. Jeg vil imidlertid i det efterfølgende argumentere for, at folkelige fællesskaber som 1000fryd artikuleres som modkulturer på grund af pars pro toto og double bind lignende processer, og at folkelige fællesskaber i modsætning hertil og fra et kulturanalytisk perspektiv i stedet for bør betragtes som kulturel medproducerende af nye dimensioner ved hidtil udfoldede muligheder i senmodernitetens samfundsmæssighed. Jeg vil endvidere argumentere for, at folkelige fællesskaber som sociokulturer, til trods for deres udgrænsende aktiviteter, indgår i symbiotiske relationer med mainstreamkulturen og med hinanden.

I nærværende afsnit vil jeg derfor i stedet for at polarisere, betragte subjekternes praksisser i fællesskab ud fra hvordan de indgår i en kulturel medproduktion samme med mainstreamkulturen. Med 1000fryd som eksempel vil jeg anvende min rekonstruerede empiri til at påvise, hvordan respondenterne narrationer udtrykker en

form for bevidsthed, mens mine analyser af livspraksis (og stil) viser, hvordan andre former for bevidstheder (også) er på spil. Inden jeg når så langt, vil jeg imidlertid foretage en fjerde og sidste teoretisk ekskurs til Elias (1983). Det vil jeg for at supplere mine hidtidige analytiske betragtninger med en tankefigur om subjektets pendulering mellem *engagement* og *distance*. Da Elias' figuration ikke kan anvende umiddelbart i nærværende afhandling på grund af mine forudgående teoretiske og analytiske valg, vil jeg supplere denne ekskurs med Spinosa, Flores og Dreyfuss (1997) og Ann Swidler (1995), og anvende dele af deres studier i sociokulturelle fællesskaber, i bestræbelserne på at kvalificere min anvendelse af en sociologisk engagement – distance figuration kulturalanalytisk.

Kapitlet er opbygget sådan, at jeg først vil gøre rede for Elias' begreber om "engagement" og "distance" hver for sig. Efterfølgende vil jeg problematisere Elias' ontologibegreb i forhold til min afhandling og udvide engagement – distance figuration med en række teoretiske betragtninger, jeg henter hos henholdsvis Spinosa, Flores og Dreyfus og Swidler. Herefter vil jeg nydefinere engagement – distance figuration til anvendelse for mit videre studie af, hvilke erfaringer respondenterne fra 1000fryd har med at håndtere senmoderne erfaringer og oplevelser, forhandle mening offentligt, samt organisering deres folkelige viden.

Engagement og distance

Allerede i min indledende rekonstruktion af verbale og piktografiske symboler på 1000fryd (i afsnittet "1000fryd som case") berører jeg det fænomen, at en overvejende del af respondenterne og aktivisters symbolske koder tilsyneladende udtrykker en eller anden form for ambivalens. I daværende del af analysen nøjes jeg med at læse denne ambivalens som udtryk for respondenter og aktivisters modstridende kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i en kompleks, senmoderne verden. Ud fra en umiddelbar betragtning ser det i omtalte afsnit ud som om, der eksisterer et emotionelt betinget paradoks i mine respondents narrative rekonstruktioner: på den ene side motiverer de (respondenterne) tilslutning til 1000fryd med eksplicite ønsker om emotionel involvering og mulighed for aktive, engagerede handlinger og på den anden side motiverer de samtidig denne sociokulturelle tilslutning med lige så eksplicite ønsker om at kunne sætte sig selv og hinanden i stand til at træffe reflektorisk bevidste og ideologisk fornuftige beslutninger – hvoraf bestræbelserne på at bevidstgøre hinanden til myndighed udspringer.

Ifølge både Elias (1983) og Gehlen (1986) er det muligt for subjektet at være i verden og være reflektorisk bevidst om verden på én og samme tid – men kun muligt for subjektet at forpligte sig på ét forhold af gangen! Metaforisk fremstillet og med refe-

rence til en figur J.F. Jensen anvender i sin definition af ”det dobbelte kulturbegreb” (1998, s. 183 ff.), fungerer engagement og distance som baggrund og gestalt for hinanden; engagerer subjektet sig emotionelt i verden, forsvinder distancen og vice versa: distancerer subjektet sig til sin omverden, forsvinder mulighederne for (umiddelbart) engagement. Det moderne subjekts tilværelse er derfor, ifølge Elias, i praksis betinget af en hensigtsmæssig pendulering mellem forskellige grader af engagement og distance i og til omverden – på én og samme tid. Engagement og distance bliver i praksis til to sider af samme sag, som det udelukkende er muligt at forholde sig til hver for sig analytisk. Derfor vil jeg først beskrive, hvordan Elias ser subjekter *være* i verden og herefter hvordan han ser dem sætte sig selv i stand til at *erkende* verden.

Engagement

Den fænomenologiske væren i verden fordrer, ifølge Elias, en emotionel involvering af subjekterne og dermed et intimt samspil i og med materien, kulturaliteten og socialiteten. Herigennem sikrer subjektet sig en umiddelbar handlingskompetence, når det gælder. En handling, der er betinget af engagement, bygger ikke på reflekterede overvejelser over muligheder og ulemper, ikke på en bevidsthed om de i handlingen nedlagte rationaler eller overblik over handlingens mulige konsekvenser. Den engagerede handling fordrer derimod en kropslig tilstedeværelse i sin situationelle kontekst, hvor subjektets emotionelle involvering principielt tiltager sig al opmærksomhed og energi. Fokus ligger i en sådan tilstand af emotionel involvering på ”sagen” og på handlinger, der kan fremme ”sagen”.

Denne tilstand af emotionel involvering og engagement fremstår som noget af det nærmeste, jeg kommer på en instinktiv væren hos subjekter. Det er disse engagerede handlingsmæssige og kropslige energiudladninger, Gehlen har så stor respekt for (1986), når han betoner institutionernes retningsgivende nødvendighed: fordi subjektet gennem menneskets evolution har fjernet sig fra sin umiddelbare væren i verden, er dets subjektive, emotionelle involvering blevet diffus og uden instinktiv retningsgivende mening i sig selv. Derfor truer disse energiudladninger med at give bagslag i handlinger, der er potentielt tilintetgørende for de sociale strukturer, der over tid er opbygget for at regulere mellemmenneskelige interaktioner. Opbygningen af sociale strukturer og stærke institutionaliseringer udspringer netop af et behov for at koble subjekternes affektio-ner med en praksis, der er i (nogenlunde) overensstemmelse med fællesskabets gældende værdi- og normgrundlag og som finder sted i socialt anerkendte civile arenaer, for slige menneskelige energiers forløsning.

Emotionel involvering skygger potentiel for subjektets erkendelsesprocesser og for dets subjektive evne til at træffe rationelle beslutninger – men det er heller

ikke formålet med engagement i en handlingsmæssig kontekst. Engagerede handlinger er netop kendetegnet ved, ja betinget af sin umiddelbarhed, sit fravær af bevidsthed, fravær af refleksion og fravær af intentionalitet, og samtidig betinget af subjektets fysiske tilstedeværelse og aktive deltagelse for at kunne finde sted. I sine analyser af sociokulturelle fællesskaber giver Ann Swidlers (1995) udtryk for at den kulturvidenskabelige opfattelse af, hvordan det kulturelle værdi- og normgrundlag påvirker subjekter, hidtil har fulgt formelen: jo dybere indlejring, desto større effekt – men at denne opfattelse med udgangspunkt i ny forskning sandsynligvis må revideres. I hvert fald lejlighedsvist har kulturelle værdier og normer desto større effekt på subjektet, når de netop ikke udgør et rationelt overvejet og sammenhængende hele, ikke er dybt indlejret i subjekter og/eller fællesskaber, men tværtimod fremstår fragmenterede, usammenhængende og til tider kontradiktoriske (1995, s. 31). Et sådant associativt forhold til socialiteten og kulturens betingelser indikerer emotionelle bevæggrunde og fravær af logisk sammenhængende overvejelser – men muliggør en umiddelbar mobilisering: kærlighed til eller begejstring for ”sager” kan under alle omstændigheder kun delvist motiveres rationelt!

Engagerede tanke- og vidensformer eksisterer ifølge Elias fortsat hos det senmoderne subjekt (1983). Det er ikke ualmindeligt i folkelige kontekster at subjekter, når for eksempel ulykke, kritisk sygdom eller lignende truer med at omkalfatre subjekternes hidtidige identitetskonstruktion og/eller sociale liv, stiller sig selv og andre spørgsmålet ”Hvem/hvad er skyld i det?” Denne trang til at søge efter en personificeret ”skyldig” – en protagonist med intentionelt, skadevoldende motiv – er en irrationel reminiscens fra førmoderne, sociale omgangsformer, hvor erkendelsen af subjektets faktiske pendulering mellem engagement og distance ikke er alment udbredt, endsige nødvendig. Samtidig er spørgsmålet (hvem er skyld i det?!) et emotionelt betinget forsøg på at konstruere sammenhængende mening i arbitrære begivenheder – og dermed kontrol over hændelser, der ikke kan kontrolleres eller indsigt i begivenheder hvor overskueligheden fortoner sig i komplekse, sociale samspil af tilfældigheder – fordi subjektet er personligt involveret.

Distance

Engagement sikrer, som nævnt, subjektet en umiddelbar handlingskapacitet, når det gælder, men skygger samtidig for enhver form for overblik, erkendelse og mulighederne for at træffe bevidste, velfunderede beslutninger. For at kunne gøre sig bevidst, opnå intellektuel indsigt og kognitiv erkendelse er subjektet derfor nødt til at distancere sig emotionelt fra aktuelle sager i pågående situationer. Hvorfor er distancering en væsentlig kompetence at besidde? Det er det, fordi intellektuelt overblik og emotionel afstand ifølge Elias (1983) er en betingelse for subjekternes evne til abstrakt

tænkning, herunder planlægning, konsekvensberegning, koordinering af fælles aktiviteter, etc., – og for herigennem at kunne opnå større erkendelse. Gennem sin evolution har subjektet erhvervet sig evnen til at distancere sig fra sig selv, fra oplevelsen i sig selv og fra verden, men det er først med menneskehedens civilisering og fremvæksten af det moderne subjekt, at denne evne bliver til en kompetence, der kan/skal udvikles og dermed til en mere almen fordring. Ved at distancere sig emotionelt fra omverden skaber subjekter individuelt eller i fællesskab en basis, hvorfra de (subjekterne eller fællesskabet) kan reflektere over mulige løsningsmodeller på mulige problemstillinger, være sig bevidste om mulige konsekvenser af forskellige løsningsmodeller – og kalkulere på mulige handlinger som svar på de behov som problemstillinger og løsningsmodeller udløser. Bevidsthed om og overvejelser over det hensigtsmæssige og uhensigtsmæssige i handlinger kan betragtes som en måde, hvorpå udfordringer forsøges imødekommet/imødegået (Elias, 1983, s. 22 ff.).

Denne bevidsthed kan anvendes i subjektets udarbejdelse af prædikative foranstaltninger. Evnen til emotionel distance og intellektuel afstand bliver, af Elias, betragtet som en kompetence, hvormed en i øvrigt kaotisk og uregerlig omverden (i nogen grad) kan beherskes – og udgør for så vidt hele grundlaget for udviklingen af de ekspertsystemer, Giddens ser som en konsekvens af senmoderniteten (1996, s. 21 ff.): det, der traditionelt kender tegner ekspert overfor lægman(d) (og som i kunsten/litteraturen foranlediger vedkommende ekspert med et skær af arrogance), er netop ekspertens evne til at forholde sig emotionelt uengageret og intellektuelt analyserende til sit genstandsfelt – hvilket kun er muligt, når vedkommende ekspert er i stand til at distancere sig fra de vilkår og personer, der er involveret i en given situation. Men også førmoderne samfunds udvikling af ”ekspertsystemer” bliver til gennem intellektuel afstand og emotionel distance til sit genstandsfelt – blot ud fra ikke-videnskabelige kontekster. Videns, der antager mytologiske og fantastiske former, så som folkelige fortællinger om tro, overtro, magi, etc., kan alle betragtes som førmoderne ”ekspertsystemers” forsøg på at fremstille kausalitetsforklaringer på og meningstilskrivninger til arbitrære begivenheder og hændelser, med udgangspunkt i det umiddelbart iagttagelige, i religionen og/eller i folkekulturen. Uden kendskab til naturkræfternes skjulte spil, biologiens lovmæssigheder, eller sociale og kulturelle processers forskellige strukturerende og konstruerende effekter, konstruerer førmoderne eksperter, via metafysiske, magiske eller trosbekendende rituelle handlinger, der skal skabe kontakt med de kræfter, der menes at styre universet og derved skabe – om ikke andet så på et for en nutidig betragtning, irrationelt, uvidenskabeligt og folkeligt plan – sammenhæng og kontrol med omverden (Elias, 1983, s. 15 – 16). En reminiscens af dette er som nævnt bibeholdt i moderne tid som eksesser, alle subjekter lejlighedsvist begiver sig udi.

Figurationstænkning

At kompetencen til at forholde sig emotionelt distanceret og på intellektuel afstand fra omverden ikke i sig selv *er* en garanti for subjektets erkendelse eller en forsikring mod at træffe forkerte eller uheldige beslutninger, er evident. Pointen er imidlertid ikke kompetencens ufejlbarlighed, men at subjektet må evne både at være emotionel involveret og intellektuelt distanceret på én og samme tid for at opretholde en mulighed for at skabe sig ny indsigt, reflektere og bevidstgøre sig selv – og handlingskompetence – for herigennem at oparbejde en følt beherskelse af og tillid til omverden. Derfor vil jeg her fremhæve pendulering mellem emotionel involvering i og intellektuel afstand til omverden som afgørende for moderne subjekters liv i al almindelighed: uden et vist mål af refleksiv distance til verden tilbringer subjektet sit liv i en infantil forestillingsverden med patologiske forventninger om umiddelbar behovstilfredsstillelse og underlagt uforudsigelige reaktionsmønstre (narcissisten) – og uden en vis evne til emotionel involvering lever subjektet omvendt sit liv som en skyggetilværelse i en anden (men ligeså patologisk) forestillingsverden, hvor tiden går med handlingslammet at observere omverdenen og pessimistisk kalkulere på dens risikofyldte og fjendtlige natur i bestræbelserne på at besværge, afværge – og dermed beherske – mulige ”worst case” senarier (neurotiker).

Nuvel, i Elias’ sociologiske magtperspektiv forholder det sig sådan, at subjekter erfarer og oplever i en umiddelbar emotionel involvering omgang med verden, men at dette engagement overskygger mulighederne for, gennem refleksion og bevidsthed, at skabe subjektiv erkendelse. Derfor må subjekter etablere emotionel distance til omverden i fællesskab for at sætte sig selv i stand til at erkende verden, som den er i objektiv forstand. Formålet med en sådan intellektuel afstand er at komme så tæt på den ontologiske virkelighed ”an Sich” som mulig – og denne nærhed opnås gennem distanceringer. Denne ambition i Elias’ engagement – distance figuration må forstås i forlængelse af en ontologi, der ligger tæt på naturvidenskabens universelle objektivisme og som udgør standarden for videnskabelige arbejder på det tidspunkt, hvor Elias formulerer sin teori. Hermed opstår imidlertid et problem for min videre anvendelse af Elias’ definitioner. Problemet er todelt: for det første opererer kulturanalysen ikke med et ontologisk virkelighedsbegreb, som Elias gør og for det andet kan jeg med mit kulturanalytiske perspektiv ikke anerkende en teoretisk afvisning af engagerede praksisser i livsverden som værende uden en eller anden form for epistemologisk og dermed erkendelsesmæssig værdi – tværtimod.

At virkeligheden eksisterer som ontologisk fænomen i en eller anden forstand, er for så vidt ikke (længere) til diskussion indenfor kulturanalysen – men virkelighedens konstitution (”an Sich”) betragtes som værende skjult for eventuelle observa-

tørers umiddelbare iagttagelser ("für Uns"). Kun ved hjælp af distinktionsteknikker, såsom gennem sprog, symbolanvendelse og begrebsdannelser (diskurser), er det muligt at nærme sig virkeligheden. Men fordi sprog, symbolanvendelse og begrebsdannelse aldrig er værdineutrale, medkonstruerer subjektet ubevidst og kontinuerligt nye virkeligheder i selvsamme tilnærmelsesproces. Kommunikative handlinger udøver dermed altid konstruerende indflydelse på den virkeligheds konstitution, som iagttageren forsøger at nærme sig. I et kulturanalytisk perspektiv udgør sprog, symbolanvendelse og begrebsdannelse derfor et medstrukturerende og medkonstruerende kulturlag mellem subjekt og ontologi, der gør en eventuel ontologisk virkelighed uopnåelig: sprog, symbolanvendelse og begrebsdannelse er umulige at undkomme endsige at undvære. Derfor er den ontologiske virkelighed "an Sich" ikke interessant i kulturanalysen. Det, der er interessant, er hvordan subjekterne på baggrund af sociale og kulturelle strukturer, har forskellige epistemologiske fortolkninger og hvordan de (subjekterne) interagerer i et spændingsfelt mellem den ontologi, der eksisterer uopnåelig for subjektets erkendelse og subjektets konstruktion af denne virkeligheds repræsentationer: hvordan former livspraksisser sig i et sådant spændingsfelt og hvorfor – og hvordan struktureres og konstrueres "virkelighed" af, for og med subjekter i fællesskab ("für Uns")?!

Livsverden og stilmæssige træk

I et kulturanalytisk perspektiv er det imidlertid ikke udelukkende de intellektuelle erkendelsesprocesser, der har bevidstgørende effekt på subjekterne (som Elias argumenterer for). I et kulturanalytisk perspektiv kommer subjektiv erkendelse i stand som et relationelt samspil mellem intellektuelle processer og kropslige praksisser i livsverden. Derfor er samspillet – penduleringen – mellem engagement og distance interessant, både ud fra et videnskabeligt, erkendelsesteoretisk perspektiv og som udgangspunktet for subjekternes bevidstgørende refleksioner, samt meningsdannelse i hverdagen. Ikke blot er handling i hverdagen bundet til subjekternes folkelige, kognitive erfaringer: de (handlingerne) indgår også altid som delvist bevidste, kropslige oplevelser for subjektet – hvilket er grundlaget for kulturanalysens fokus på dagligdagens rutiner som udgangspunkt for at studere subjekternes folkelige erkendelsespotentialer. Jeg vil derfor i det efterfølgende bibeholde Elias' teoretiske udgangspunkt, men udvide engagement – distance figurationen med en række analytiske tilføjelser i kulturanalytisk retning. Det vil jeg gøre ved hjælp af Charles Spinosa, Fernando Flores og Hubert L. Dreyfus (1997) og Ann Swidler (1995) fordi jeg, i modsætning til Elias (1983) og Scotson og Elias (1994), har en antagelse om, at jeg må betragte samspillet mellem subjekternes kognitive erfaringer (distance) og kropslige oplevelser (engagement) som

mere ligeværdige og at engagement måske spiller en hovedrolle på bekostning af distance – i subjekterne muligheder for at opnå ny indsigt og erkendelse.

Når jeg vælger at inddrage henholdsvis Spinoza, Flores og Dreyfus (1997) og Swidler (1995) her som en tilføjelse til den engagement – distance figuration Elias (1983), og Scotson og Elias (1994) anvender, er det fordi de alle arbejder med forskellige afarter af engagement – distance problematikker i forhold til sociokulturelle fællesskaber. Til trods for at Spinoza, Flores og Dreyfus anlægger et alment perspektiv på subjekters engagerede involvering i fællesskaber og Swidler arbejder med sociale processer omkring outsiders sociokulturelle inklusion og eksklusion, er der immervæk overensstemmelse mellem de fire teoretikers betoning af både *engagementets* og *praksis*' betydning for subjekternes erkendelsesmæssige potentialer.

Væren i verden

Charles Spinoza, Fernando Flores og Hubert L. Dreyfus (1997) interesserer sig for, hvordan subjekter skaber fællesskab og hvordan de (subjekterne) skaber mening og sammenhæng i deres hverdag gennem livspraksisser. Med reference til det Martin Heidegger kalder for livsverdener ("worldhood"), resonerer Spinoza, Flores og Dreyfus sig frem til, at forskellige praksisfællesskaber – nationer, virksomheder, professionelle fællesskaber herunder også familier og lokale, sociokulturelle fællesskaber – må betragtes som omdrejningspunkter om subjekters livsverdener (1997, s. 17). Subjekternes mellemmenneskelige interaktioner skaber mening, sammenhæng og dermed identitet i og gennem given praksis. Samtidig er disse praksisfællesskaber kendetegnet ved en bestemt stil, der blandt andet viser sig i symboler, sprog, etc. og som derfor fremstår genkendelige for subjekterne. Spinoza, Flores og Dreyfus plæderer for, at heterogenitet og uoverensstemmelser i praksis (disharmonies) er magtfulde drivkræfter i sociokulturelle fællesskabers forandringsprocesser – og dermed for de (stilmæssige) transformationer, der finder sted i subjekters livsverdener (1997, s. 22 ff.). Tilfælde af heterogenitet og uoverensstemmelser i praksis kan – og bliver i al almindelighed – betragtet som problemer, der kan/skal løses via intellektuelt arbejde såsom problemidentifikation, -analyse og udarbejdelse af løsningsmodeller (jævnfør Elias, 1983) for at skabe tilstrækkelig med emotionel distance til genstandsfeltet. Formålet er at skabe rum for erkendelse, refleksion og bevidsthed. Men ifølge Spinoza, Flores og Dreyfus er det lige omvendt: "Rather, the skill of uncovering the tension between standard, commonsense practises and what one actually does *is a skill of intensified practical involvement*." (1997, s. 23 – min kursivering). Det kan ske gennem penduleringer mellem engagement og distance: "The best way to explore disharmonies, in other words, is not by detached deliberation but by involved experimentation." (1997, s. 24). Spinoza, Flores og Dreyfus

argumenterer således for at der i subjektets engagerede involvering i praksis og især i *ændringerne af praksis*, ligger et folkeligt erkendelsespotentiale.

Forandringer i sociokulturelle fællesskabers stilmæssige træk finder sted som forskellige sociale processer i fællesskabet. Spinoza, Flores og Dreyfus karakteriserer tre sådanne processer: (re)artikulation (Articulation), konfiguration (Configuration) og annektering (Cross-Appropriation) – hvoraf (re)artikulation er den mest almindelige. I (re)artikulation af et sociokulturelt fællesskabs stilmæssige træk, bibeholder stilen en kerne, men bliver mere genkendelige som det, den er: en sociokulturel praksis tilhørende et givent fællesskab hvor det ”implicitte bliver explicit”. Herved eksponeres andre eller nye aspekter af fællesskabets livsmåder (1997, s. 25). Konfiguration som transformationsproces repræsenterer mere gennemgribende ændringer af stile hvor delelementer, der tidligere figurerede som marginale eller perifere aspekter ved praksis, pludselig bliver dominerende og centrale (1997, s. 26). Ændringer af stilmæssige træk gennem annektering finder sted, når ét sociokulturelt fællesskab overtager stilmæssige træk – eller delelementer af træk – fra et andet fællesskab, træk som fællesskabet ikke af sig selv har (kunnet) genereret, men som det ikke desto mindre finder betydningsfuld og/eller anvendelse for. (1997, s. 27 ff.).

Offentlighed, praksis og magt i livsverden

Ann Swidler (1995) arbejder ud fra en lignende antagelse om sociokulturelle fællesskabers emotionelle involveringer og distanceringer som relationelle fænomener og mener, at samspillet bør analyseres ud fra, hvordan de (fællesskaberne) møder forskellige udfordringer i socialiteten. Hendes analyser af sociokulturelle fællesskaber koncentrerer sig om tre tematiske elementer, hvori hun reflekterer over kollektivets evne til at etablere en samfundsmæssig position og håndhæve en legitim, social tilstedeværelse i en borgerlig offentlighed (*publicness*), de praktiske forhandlings- og aktivitetsprocesser, der er forbundet med en sådan position (*practise*) og hvordan en sådan position overhovedet legitimeres (*power*).

Symbolsystemer er en integreret del af sociokulturelle fællesskabets offentlighed, praksis og et udtryk for dets relative magtposition. For Swidler spiller de lokale symbolsystemer, og subjekternes anvendelse af dem, en altafgørende rolle som et forhandlingsperspektiv gennem hvilke, en pendulering mellem emotionel involvering og intellektuel afstand kommer i stand. Sociokulturelle fællesskabers symbolsystemer leverer et system af betydning, der er offentlig tilgængelig og som er iagttagelige som levet liv (1995, s. 28) for både potentielle og aktuelle medlemmer af sociokulturelle fællesskaber og for udenforstående – dog med forskelligt udbytte.

I forbindelse med sin gennemgang af *praksis*, benytter Swidler sig af habitusbegrebet, defineret som: "... deeply internalized habits, style, and skills..." (1995, s. 28) for at forklare, hvordan individuelle subjekter kan anvende og videreudvikle deres livspraksisser på en sådan måde, at de (livspraksisserne) stadig fremstår meningsfulde for det kollektiv, som de agerende subjekter tilhører. Subjekter, siger Swidler, følger ikke pligtro de retningslinjer, der er indlejrede i kulturelle fællesskaber, men søger i stedet for positionelle fordele via deres individuelle sociale og kulturelle kompetencer – men gør det under skyldig hensyn til praksis' genkendelighed (1995, s. 28). I den forstand bliver praksis til udtryk for lokale konstruktioner, der, trods begrænsninger fra samfundsadministration, systemlogikker og mainstreamkultur, er med til at legitimere lokale sociokulturelle fællesskabers samfundsmæssige positioner.

Udlevet livspraksis i offentlighed fordrer en social legitim position i samfundet for at lykkes og derfor arbejder Swidler tillige med et *magtperspektiv* i sine analyser af sociokulturelle fællesskaber. Swidler konstruerer sit magtbegreb ud fra en analyse af tre forskellige sociale "kilder" til subjekternes etablering af sig selv som en social legitim samfundsposition: den aktive delagtighed i transformation af gældende *symbolske koder*, *kontekst* som influerende på fællesskabets muligheder og *institutioner* som veletablerede sæt af regler. Af disse tre "kilder" anser Swidler som nævnt subjekternes aktive transformationer af symbolske koder og etablering af egne, alternative symbolsystemer for langt de mest effektfulde (Swidler, 1995, s. 33). Lokale, sociokulturelle ændringer af etablerede codesystemer er en del af subjekternes bevidstgørelse om de muligheder for handling og forhandling, som de (subjekterne) som medlemmer af et givent fællesskab har. Disse ændringer kan kun finde sted gennem en fortløbende emotionel involveret deltagelse. Men i Swidlers kontekst kan denne bevidstgørelse også ansues som en øvelse for subjekter i at distancere sig. Det er i et *ligeværdigt samspil* mellem subjekternes kognitive erfaringer og kropslige oplevelser på gadeniveau, at subjekterne har mulighed for at reflektere over og opnå ny erkendelse.

Summerring

Med udgangspunkt i Elias (1983) og Scotson og Elias (1994) har jeg nu sat scenen for den sidste del af min analyse. Elias' engagement – distance figuration har jeg udvidet med teoretiske betragtninger fra henholdsvis Spinoza, Flores og Dreyfus (1997) og Swidlers (1995) pointeringer af subjektets emotionelt involverede erkendelsespotentiale. Involveret erkendelsesprocesser finder sted som en dialektisk proces, hvor positionerne engagement og distance analytisk kan beskrives hver for sig, men må forstås ud fra deres (positionernes) nødvendige samspil i subjekternes erkendelsesarbejde. Fra Spinoza, Flores og Dreyfus anvender jeg stilbegrebet og forandringsprocesser

for herigennem analytisk at nærme mig respondenterne og aktivisters identitetsmarkeringer og livspraksisser. Ud fra stilbegrebet kan jeg analysere det lokale samspil mellem engagement og distance, der er nødvendig for respondenterne og aktivisters erkendelsesarbejde på 1000fryd. Og ud fra forandringsprocesserne, (re)artikulation, konfiguration og annektering kan jeg analysere de transformationer, der er sket i 1000fryds værdi- og normgrundlag.

Fra Swidler henter jeg et offentlighedsbegreb, et praksisbegreb og et magtbegreb. Swidlers betragtninger over sociokulturelle fællesskabers offentlighed skal anvendes sammen med Bruners offentlighedsbegreb (1999) for herigennem sætte mig i stand til at analysere på respondenterne og aktivisters offentlige forhandling af mening i en (stilmæssig) engagement – distance figuration og deres (respondenter og aktivisters) transformation fra usynlige marginale outsiders til offentligt synlige og bevidste aktivister.

Praksisbegrebet skal sætte mig i stand til at analysere respondenterne og aktivisters livspraksisser i en (stilmæssig) engagement – distance figuration og deres (respondenter og aktivisters) transformation fra passiv til aktiv. Denne del af analysen vil fokusere på respondenterne og aktivisters erfaringer med at håndtere erfaringer og oplevelser.

Og magtbegrebet skal sætte mig i stand til at analysere respondenterne og aktivisters (stilmæssige) udøvelse af magt – både internt og eksternt –, og den sociokulturelle transformation af social afmagt til en eller anden form for samfundsmæssig (magt) position, der finder sted i 1000fryd. Denne del af analysen vil fokusere på respondenterne og aktivisters organisering af folkelig viden.

Nærværende analysestrategi er som nævnt i indledningen til dette kapitel sammensat ud fra min antagelse om, at der er forskel, mellem det respondenterne og aktivisterne siger og det, mine analyser viser, de gør. På den ene side artikuleres 1000fryd som et modkulturelt fællesskab, der iscenesætter sig selv i negationer af mainstreamkulturens normativitet – og det er vel at mærke med deltagelse af respondenter og aktivister selv som aktivt, medproducerende. På den anden side sandsynliggør mine hidtidige studier, at 1000fryd og mainstreamkulturen er dybt afhængige af hinanden i deres respektive og fortløbende (delvist) udgrænsende konstitueringsprocesser. Respondenter og aktivister på 1000fryd har brug for mainstreamkulturen til at spille identitetsmæssigt bold op ad og som offentlig ramme om deres aktivisme. Og mainstreamkulturen har brug for sociokulturelle fællesskaber – aktivisters engagerede livspraksisser og sociokulturelle udfordringer, provokationer og eksperimenter – for at kunne udforske senmodernitetens muligheder og derigennem forny sig selv.

Denne diktonomi antager jeg, spejler den fortløbende pendulering mellem engagement og distance i min figurationstænkning, hvor respondenter og aktivisters emotionelle involvering i det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd fremstår ”normal” for dem i modsætning til deres intellektuelle afstand til mainstreamkulturen. Når jeg i det efterfølgende beskæftiger mig med respondenter og aktivisters offentlige forhandlinger af mening, deres håndtering af erfaringer og oplevelser og organisering af folkelig viden, sker det derfor ud fra et bevidst, reflektorisk og intellektuelt distanceret niveau (det, respondenterne siger) og ud fra et ubevidst, ureflekteret og emotionelt involveret niveau (det, jeg analyserer mig frem til, at respondenter og aktivister gør).

Offentlig forhandling af mening

Hvad er respondenterne og aktivisterne på 1000fryds erfaringer med offentlige forhandlinger af mening i et ambivalent, senmoderne samfund? Som nævnt er det oprindeligt Bruners definitioner af subjekters offentlige forhandlinger, der ligger til grund for mine studier af hvordan menings- og sammenhængskonstruktion i folkelige kontekster, kommer i stand. For Bruner er alle former for kulturelle og sociale værdi- og normgrundlag fælles, offentlige og relationelle, og derfor bliver mening i sagens natur det også:

” Når vi træder ind i menneskelivet, er det, som om vi går på scenen midt i et skuespil, der allerede er i fuld gang – et spil, hvis ikke ganske fastlagte handling bestemmer, hvilke roller vi kan spille, og hvilke slutninger der er mulige. Medspillerne har allerede en fornemmelse af, hvad spillet handler om, i hvert fald nok til, at det er muligt at forhandle med en nytilkommen.” (Bruner, 1999, s. 44)

Jeg vælger derfor at fortsætte mit analytiske arbejde ved at relatere de tre begreber i overskriften ”offentlig”, forhandling” og ”mening” til forskellige stilmæssige praksisser på 1000fryd og nuancerer disse med nogle af de teoretiske betragtninger, jeg henter hos Swidler. Samtidig antager jeg, at meningsforhandling mellem respondenter og aktivister opstår i en kontinuerlig bevægelse mellem engagement og distance.

Offentlighed

Jeg har tidligere (i afsnittet ”Andethed”) indikeret, at 1000fryd danner rammen om en alternativ offentlighed. I forhold til Bruners offentlighedsbegreb og med reference til Swidlers udlægninger af ”Publicness” vil jeg med udbygge denne iagttagelse ved at argumentere for, at der er to offentlighedssfærer på spil i respondenternes

narrative rekonstruktioner af 1000fryd. Den første form for offentlighed relaterer sig til det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd som et udpræget urbant fænomen, mens den anden form for offentlighed relaterer sig til 1000fryd som et kulturhus med offentlig adgang (bilag 5, § 9), men hvor denne adgang er socialt og kulturelt sanktioneret og udgør en beskyttende ramme om respondenter og aktivisters meningsforhandlende praksisser.

For det første er 1000fryds offentlighed snævert forbundet med Aalborg by som den sociale, kulturelle og historiske kontekst, 1000fryd er opstået i. De muligheder 1000fryd har for at gøre sig gældende i en ”borgerlig offentlighed” som alternativ til mainstreamkulturen, er hverken større eller mindre end lægman(d)s. I modsætning til professionelle PR-virksomheder, kulturinstitutioner, museer, folkebiblioteker og lignende har det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd oprindeligt ikke nogen egentlig, social legitim magtbase (power), på hvis baggrund de kan agere. En sådan må først etableres og det sker ved kommunikativt at identificere sig selv som et sociokulturelt fællesskab, *gørende noget andet* (Swidler, 1995, s. 27 – 30). Derfor kan respondenterne og aktivisters aktivisme ses som en fortløbende (re)konstruktion af den sociale, folkelige magtposition det lykkes for de første aktivister at etablere ved kulturhusets etablering i 1984 og som institutionaliseres gennem aktivisters bevidstgørelse.

Ihukommende 1000fryds fjendebilleder, der blandt andet bygger på historiske og aktuelle erfaringer med lokale, folkevalgte politikere og journalister fra nordjyske medier, er de officielle kanaler som partipolitiske organisationer og etablerede medier repræsenterer ikke adækvate, når respondenter og aktivister søger deres indflydelse gjort gældende (for eksempel bilag 2, s. 366, 371, 373 – 374; <http://www.tjeklige.dk/tu-sindfryd/> s. 2). Som det er tilfældet med mange andre sociokulturelle fællesskaber, tyr 1000fryd hellere til praktiske former for offentlig aktivisme såsom happenings, demonstrationer, kulturelle arrangementer, etc. som kommunikative handlinger. Respondenter og aktivisters praktiserede livspraksisser, både som individer og som kollektiv, spiller væsentlige roller som kommunikations- og formidlingskanaler (jævnfør også Kampen om ungdomshuset, 2009, s. 157 ff.). Derfor er respondenter og aktivisters synlige tilstedeværelse på gadeniveau mindst lige så afgørende kommunikationskanaler som det egentlige PR- og formidlingsarbejde, samt de kulturelle arrangementer på og i gaderne omkring 1000fryd. Respondenterne og aktivisters aktive anvendelse af alternative kulturelle, symbolske og æstetiske kodninger ”fra neden” har dem selv (respondenter og aktivister) som både budskab, medie og aktører. Det er ud fra disse offentlige aktiviteter, at respondenter og aktivister bestræber sig på at skabe samfundsmæssige transformationer. 1000fryd som alternativ til mainstreamkulturen visualiseres med respondenter og aktivister helt konkrete livspraksisser som eksempler til efterlevelse:

”Min tilgang [...] er, at jeg ved, at der er forskellige synsvinkler på det hér, men jeg vil jo nok mene at vejen til at ændre folks adfærd og tankegang, både indenfor mad, politisk og kultur er at vise dem et fornuftigt og fedt alternativ. Simpelthen vise dem at der findes andre veje. Derfor har jeg altid rost folkekøkkenet, selv om folkekøkkenet er udsprunget af en meget anarkistisk kultur. Jeg har altid rost det, fordi jeg synes at det er et klasseeksempel på, *at der findes andre måder at gøre tingene på* og så gør man det tilmed så at alle kan være med prismæssigt...” (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 422 – 428 – min kursivering).

At dette bevidste og manifeste ønske om at skabe samfundsmæssige forandringer i sig selv er engagerende, viser respondenterne og aktivisters handlinger på gadeniveau som en evne og vilje til at agere anderledes. Dette engagement kommer også syne, gennem forskellige grader af ”punkagtige” uniformering, som respondenter og aktivister tillader sig selv og som spænder fra modemæssige disharmonier hos de pæne punker(piger) til mere radikale og varige, kropslige manipulationer; tatoveringer, piercinger, etc. (se afsnittet ”1000fryd som case”). Jeg vil, med henvisning til Swidlers iagttagelser af sociokulturelle fællesskabers transformationer af symbolsystemer (1995, s. 33), argumentere for, at når disse kropslige interaktionsformer manifesterer sig på gadeniveau, har respondenter og aktivister samtidig en helt anden offentlig, emotionel appel i forhold til de mere intellektuelt og dermed distancerede formidlingsformer i elektroniske og/eller digitale medier. Budskab, medie og aktør kumuleres i den enkelte aktivist og bliver taktilt nærværende på en helt anden måde, end det er muligt med elektroniske eller digitalt formidling, hvor budskab, medie og aktør holdes forholdsvist skarpt adskilte – i hvert fald for lægman(d).

I det omfang respondenter og aktivister gør sig gældende i en borgerlig offentlighed, sker det tendentielt i en aalborgensisk kontekst. Lejlighedsvis deltagelse i regionale, nationale og internationale begivenheder (som ngo-demonstrationerne ved G8 topmødet i Tyskland) ændrer ikke ved, at 1000fryd er et særligt nordjysk fænomen, hvorfor det også er i Nordjylland respondenter og aktivister, har deres virke og er mest synlige. Her tilbyder 1000fryd som kulturhus en alternativ form for offentlighed. Denne semi-offentlighed betragter jeg som udslag af et organisatorisk imperativ (jævnfør bilag 5, §§ 2, 9 og 13), og som et behov fra respondenter og aktivisters side for at forhandling af mening kan finde sted i en ”beskyttet” ramme på selve kulturhuset (”... en ungdomsklub for lidt ældre mennesker...” bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 140). Når jeg vælger at betegne selve 1000fryd som en semi-offentlig sfære, er det fordi kulturhu-

set formelt set, er et offentligt tilbud med almen adgang, men at denne adgang sanktioneres. Både arkitektonisk (se afsnittet ”Signalement af en case”) såvel som ved hjælp af forskellige gruppedynamiske processer (se kapitlet ”Inklusion og eksklusion”) beskytter respondenter og aktivister 1000fryd som civil arena. Som nævnt består denne beskyttelse i at gruppedynamiske processer, pars pro toto og double bind fænomener, både fungerer på et bevidst og et ubevidst niveau og at de derfor er virksomme i konstruktionen af 1000fryd som semi-offentlig offentlighed:

”Når jeg tænker på 1000fryd så er det jo bare et lille samfund. Jeg tænker på oplevelser, der også er alle andre steder med sladder og bagtaleri og stikken i ryggen og alliancer på gangene inde man holder møder og sådan. [...]. Jeg har selv oplevet at det var svært at bryde igennem fordi jeg var begyndt på universitetet, da jeg startede på 1000fryd. Det var noget mærkeligt noget, noget snobberi og noget borgerligt noget, indtil flere og flere begyndte at komme på universitetet eller at tage en uddannelse. Så blev der meget mere åbenhed omkring det. [...] Omvendt er man åbne og supertolerante indenfor det miljø, der har de samme holdninger som en selv. Vi har faktisk snakket lidt herhjemme om det dér med at være homofobiske. Vi kan tolerere alle seksualiteter og have åbne grænser og alt muligt – men man kan ikke lide dem, der går lige ude på gaden, lige udenfor vinduet! Så stilen kan være sådan meget intolerant og kritisk. [...] Et godt eksempel er diskussionen om de hér nazister [...] hvor der var én, der var kritisk overfor den måde 1000fryd agerede på og hvor der blev sagt: ”Jeg troede, du var på vores side!” Det markerer det egentlig meget godt.” (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 287 – 304)

I 1000fryds semi-offentlige sfære brydes de interne fraktioner på holdninger og handlinger. Hermed også sagt at der er forskel på hvilke tematikker, der bliver bragt til torvs i de forskellige offentligheder: den abstrakte enighed hvormed 1000fryd fremstår udadtil i en aalborgensisk, borgerlig offentlighed, er baseret på forhandlinger og hegemoniske kampe indenfor 1000fryds semi-offentlighed – og her, indenfor 1000fryds mure, hersker konkret og manifest heterogenitet, uenighed og konflikt:

”Det synes jeg er en ting, jeg har oplevet i venstreorienterede miljøer i gennem mange år i forhold til en politisk løbebane, jeg har haft ved siden af det hér sted: at det er et super gammelt trick at pakke sine personlige fjendskaber ind i forsøg på politiske uoverensstemmelser. Men problemet

er jo at de fleste folk hernede, på en eller anden måde, er relativt enige om kernebegreberne – altså for eksempel sådan 1000fryd som det modkulturelle undergrunds musikspillested og det anti-racistiske udtryk og sådan. Jeg tror ikke, der umiddelbart er de store problemer med at blive enige på de store linjer.” (bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 265 – 271)

Forhandling

Hvis mine analytiske iagttagelser af offentlighed på 1000fryd er korrekte – at respondenter og aktivister har mulighed for at agere både i en borgerlig offentlighed og en beskyttet, semi-offentlig offentlighed –, så vil jeg mene, at kulturhuset har mulighed for at fungere både som en legitim, social position hvorfra respondenter og aktivisters bevidste intentioner om samfundsmæssige forandringer kan iværksættes i 1000fryd-eksterne aktivister og som ramme om respondenter og aktivisters 1000fryd-interne forhandlinger (distanceringer) af mening med deres handlinger (emotionelle involveringer) i netværk, bevægelser og ”sager”.

Hvis der finder en 1000fryd-ekstern forhandling sted mellem respondenterne og aktivisterne på den ene side og mainstreamkulturen og/eller samfundsadministrationen i en borgerlig offentlighed i Aalborg på den anden side, så sker det som indikeret ovenfor på et forholdsvist konkret niveau. 1000fryds andel i forhandlingsprocessen består for eksempel af at visualisere en række alternativer til gængs livspraksis. Disse alternativer antager aktuelt form af annekterede, ideologiske handlemåder som respondenter og aktivisters tilvalg af økologiske, vegetariske og/eller veganske livsstile, fokus på genbrug/genanvendelse frem for nyfremstilling, bæredygtighed, bevidsthed om naturens begrænsede ressourcer, etc. Respondenterne og aktivisters ideologiske handlemåder er ikke unikke, men har tendentielt stærke, internationale ngo-organisationer bag sig og deres (respondenter og aktivisters) livsstile som økologiske veganere, DIY’ere, politisk korrekte, etc. kan derfor ses som en måde hvorpå internationale ngo-organisationernes mere abstrakte dagsordner omsættes til lokal praksis gennem et sociokulturelt fællesskabs – 1000fryds – aktivisme og livspraksis.

Den meningsforhandling, der initieres fra 1000fryd, kommer således i stand gennem respondenternes direkte eller indirekte kontakt med 1000fryd-eksterne subjekter, for eksempel på byens uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser, i offentlige (kultur)institutioner, via interaktion med repræsentanter for offentlig myndighed – eller via respondenterne og aktivisters synlige tilstedeværelse i bybilledet, herunder via medierne når der er eller har været optræk til konfrontationer med andre sociokulturelle grupperinger eller politiet. At der er tale om et bevidst, reflekteret ønske fra respondenterne og aktivisters side om forhandling, vidner respondent 050 607 udtalelse om:

”Men man kan jo se det på den måde at du ikke behøver have nogen for-kundskaber. Hvis du bare er dig, jamen så er du velkommen til at komme herved og så kan vi vise dig hvordan man gør tingene. Hvis du har lyst til at lægge et stykke arbejde, så må du – og vi vil meget gerne have du gør det! *Forhåbentlig er der nogen der lærer noget af det hér, som adskiller sig fra hvordan man ellers agerer sådan mellem menneskeligt ude i samfundet, fordi det jo netop er det, det skal være: et alternativ til hvordan tingene ellers foregår.* Et eksperiment om man vil – nej jeg vil ikke engang kalde det et eksperiment. Det er det ikke. For mit vedkommende er det her hele mit liv! Det er det jeg vil! Det er det jeg ønsker, også for samfundet for den sags skyld, men det er sgu ikke et eksperiment. Det er the real deal – også selv om det sådan er en niche. Det er det, 1000fryd er for mig Det er et frirum, hvor jeg kan realisere mig selv i forhold til nogle ting, som jeg ikke kan gøre ude i samfundet og det er jo rart at have sådan et sted.” (bilag 1, respondent 050 607, linjenummer 285 – 296 – min kursivering)

Dette ønske om forhandling af mening har, som respondent 050 607 indikerer, også en 1000fryd-intern relation. 1000fryd kan som nævnt ikke betragtes som et græsrodknudepunkt, idet kulturhuset ikke er officiel, lokal ”host” for noget netværk, nogen bevægelse, endsige for ”sager” (også jævnfør bilag 5, §§ 9, stk. b og 13, stk. b). Men i kraft af respondenter og aktivisters almene samfundsmæssige engagement (multipelt medlemskab) er der i kulturhuset mulighed for en stor berøringsflade mellem repræsentanter fra mange forskellige 1000fryd-eksterne netværk, bevægelser og ”sager”, både af lokal, national og international karakter. Jeg vil derfor argumentere for, at 1000fryd kan betragtes som en legitim, social position for semi-offentlige forhandlinger af mening internt mellem medlemmerne af foreningen 1000fryd. Denne semi-offentlige, interne forhandling af mening tager form af diskussioner, argumentationer og afklaringer aktivisterne imellem og bliver af respondent 050 607 beskrevet som et frirum, hvor forhandling af mening kan finde sted gennem aktivisters aktive involvering.

Når respondenter og aktivister forhandler mening internt på 1000fryd, sker det ved at de sætter deres (respondenterne og aktivisters) respektive, individuelle involvering i andre netværk, bevægelser og ”sager” på spil. Gennem interaktion med ligesindede aktivister bliver det muligt for den enkelte respondent eller aktivist gennem distanceringsteknikker – sprog, (diskussion og argumentation) symbolanvendelse og begrebsdannelser – at komme på intellektuel afstand af deres respektive engagementer i

1000fryd-eksterne netværk, bevægelser og ”sager”. 1000fryd får dermed en vigtig funktion som en folkelig ”distanceringsinstitution” og som et forum hvori respondenter og aktivister i fællesskab og iblandt ligesindede kan blive bevidste om, reflektere over og vurdere deres 1000fryd-eksterne engagement. Samtidig bliver det muligt for respondenter og aktivister at lade sig inspirere af hinanden og finde andre og nye 1000fryd-eksterne netværk, bevægelser og ”sager” at engagere sig (emotionelt) i.

Den 1000fryd-interne meningsforhandling finder sted under indtryk af de ideologiske retningslinjer, værdi- og normgrundlag eller med henvisning til Spinosa, Flores og Dreyfus (1997) den stil, der for tiden er fremherskende på 1000fryd. Umiddelbart ser det ud som om meningsskabelse og sammenhængskonstruktion, kommer i stand som rene sociale konstruktionsprocesser, hvor relationen mellem forhandling og semi-struktur er arbitrær. Det er imidlertid ikke tilfældet. Den semi-offentlige forhandling af mening internt på 1000fryd, finder ikke sted som en uskyldig foreteelse, der udelukkende kommer i stand gennem herredømmefri kommunikation og kollektiv konsensus i al fordragelighed. Der eksisterer tvingende semi-strukturelle forhold, der *skal* følges og dermed en nedre grænse eller mindste fællesnævner for, hvad og hvordan mening kan forhandles frem i fællesskabet (se også Elias, 1983, s. 28). Jeg har allerede berørt dette forhold i beretningen om respondent 280 607’s sidste engagement, men tillader mig her at give endnu et eksempel på, hvilke semi-strukturer der aktuelt er gældende på 1000fryd:

”Lige som alle andre steder så tænker jeg at vi hvad enten vi arbejder eller holder møder eller bare er blandt de mennesker jeg snakker med, så skal vi sgu hele tiden arbejde med at sige ting lige ud til hinanden og nedbryde hierarkier. Det er vigtigt at kommunikere ordentlig. Det ville være fedt hvis vi kunne køre en mere positiv stemning og ikke snakke for nederen om hinanden. Jeg kan huske da jeg begyndte at booke koncerter. Jeg bookede alt muligt og noget af det var meget afdæmpet. Så var der folk der godt kunne finde på at grine og sige: ”Jamen vi kan også få Søren Sko til at komme herved!”¹⁸, hvor jeg tænkte: ”Det kan man sgu da ikke bare sige når der kommer nogen ind som er pisse usikre og hvor det er de første koncerter, de arrangerer”. Så sidder der nogen som har været her i 100 år og spiller en eller anden rolle så man får det indtryk at de ikke synes det er fedt det man laver eller at det ikke dur. Jeg mener, hele det her sted går sgu da ud på at man skal behandle hinanden ordentligt.” (bilag 1, respondent 020 507, linjenummer 422 – 432)

¹⁸ For en ordens skyld: Søren Sko er absolut ikke *comme ils faut* på 1000fryd!

Kulturhuset 1000fryd fungerer som scene hvorpå respondenter og aktivister gennem social interaktion med andre aktivister, med lignende erfaringer og oplevelser, kan forhandle mening og sammenhæng i ellers arbitrære, senmoderne begivenheder og hændelser og herigennem bevidstgøre sig selv og hinanden. Men som citatet af respondent 020 507 viser, kræver det lejlighedsvist både mod og mandshjerte at sætte sig selv og sine, i ovennævnte tilfælde, æstetiske, kunstneriske præferencer på spil. Meningsforhandling på 1000fryd kræver derfor både aktiv, emotionel involvering og evner til at diskutere og argumentere for sin sag – og dermed kompetencer i at distancere sig intellektuelt.

Som sådan vil jeg anerkende respondent 050 607's beskrivelse af den 1000fryd interne semi-offentlighed som et refugium, hvori respondenter og aktivister har mulighed for at komme på afstand af deres engagement og forhandle mening og sammenhæng med kognitive erfaringer og kropslige oplevelser fra andre bevægelser, netværk og "sager". Men jeg vil også med ovennævnte argumentere for, at denne forhandling finder sted indenfor en given sociokulturel ramme, at den kan antage former, der alt andet end uskyldig leg med identiteter og identifikationer og at den (forhandlingen) har en grov, disciplinerende bagside, der, jævnfør respondent 020 507, virker gennem de inklusions- og eksklusionsprocesser, jeg har analyseret mig frem til tidligere (jævnfør kapitlet "Inklusion og eksklusion"). Den disciplinerende side af de 1000fryd-interne meningsforhandlinger og sammenhængskonstruktioner, medfører lejlighedsvist forskellige former for eksklusion af medlemmer.

Mening

En af pointerne med at tage mit udgangspunkt hos Bruner (1999) er at mening og sammenhæng hos ham, udgør komplementære størrelser. Gennem offentlige forhandlinger af mening på baggrund af kollektive værdi- og normgrundlag, har subjekter mulighed for at skabe sammenhæng i ellers arbitrære begivenheder. Hændelser bliver erfaringsmæssigt begribelige, når kausalforklaringer kan rekonstrueres (eller konstrueres), fordi de skaber relationer til fortidige og dermed eksisterende, genkendelige strukturer og mønstre: det, der sker, *sker på foranledning af* fortidige undladelser eller handlinger og ligner noget, subjektet har set før. Omvendt er subjekternes artikulation (eller konstruktion) af årsagssammenhænge med til at skabe og tilføre ellers arbitrære, meningsløse begivenheder og hændelser, retning og forklaring. Herved fremstår de (de arbitrære begivenheder og hændelser) meningsfulde – omend denne mening kan være ond (jævnfør Staunæs, 1998, s. 10).

Meningsforhandling er derfor potentielt en intellektuelt distancerende handling, idet der, i diskussion og argumentation som distanceringsteknikker, ligger en fordring om at være sig reflekteret bevidst om valg af kommunikationsstrategi; anvendelsen af begreber, udsagn, termer, etc. Samtidig fordrer meningsforhandling emotionel involvering, idet kausalforklaringer og årsagssammenhænge fordrer tillid til, at de (forklaringerne og sammenhængene) faktisk repræsenterer en sociokulturel praksis. Jeg vil derfor, på baggrund af mine hidtidige analyser, argumentere for, at for respondenter er et af formålene med at involvere sig på 1000fryd, at finde et fællesskab hvori mening og sammenhæng i respondenternes individuelle, kognitive erfaringer og kropslige oplevelser kan forhandles frem og at denne forhandling giver mening på et værdi- og normgrundlag, der afviger fra mainstreamkulturens.

Jeg betragter respondenterne anvendelse af ambivalente symboler og scenarier i deres diskursive og stilmæssige udtryk som en besværgende spejling af erfaringet og oplevet andethed tidligt i livet. Når respondent 020 507 betragter sig som ”skæv” i forhold til sine omgivelser, skal det således forstås både bogstaveligt og i overført betydning (bilag 1, linjenummer 23). Respondenten er født med motoriske vanskeligheder, der sætter visse begrænsninger for fysiske udfoldelsesmuligheder gennem hele vedkommendes barn- og ungdom (bilag 1, linjenummer 176 – 184) og som udløser depressive perioder i tidlig voksendom (bilag 1, linjenummer 96 – 102). Andre respondenter beretter om lignende problemorienterede oplevelser: respondent 200 607 har kontakt med forskellige sociale institutioner gennem sin barndom og betegner nu sig selv om havende ”... et problem med autoriteter...” (bilag 1, linjenummer 458) og kan kun antydningvist indikere forskellige former for traumatiske oplevelser i barn- og ungdom. Respondent 280 607 bryder med familiens og omgivelsernes sociale normer (arv) ved aktivt at vælge alternativ uddannelse og karriere, afvigende, æstetiske udtryksformer, samt politisk ståsted (bilag 1, linjenummer 25 ff.). Hos respondent 050 607 består fortidens prøvelser af sociale udfordringer, hængninger og generthed som vedkommende føler, 1000fryd har haft stor betydning for vedkommendes overvindelse af – mens respondent 270 607 taler om en almindelig teenagers usikkerhed og søgen efter identitet væk fra mainstreamkulturens kommercielle tilbud om identifikationsmuligheder. Således beretter 6 ud af 8 respondenter om kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i deres barndom og tidlige voksendom med at være anderledes, afvigende eller socialt afmægtige.

Pointen i nærværende kontekst er, at de menings- og sammenhængsskabende forhandlingsmuligheder og/eller den offentlighed, der har været til respondenterne og aktivistersnes rådighed som mulige livspraksisser i mainstreamkulturen, tilsyneladende ikke har forekommet dem adækvate for deres individuelle håndtering af erfaringen.

ger og oplevelser (se afsnittet ”Andethed”). Respondenterne (6 á 8) har, gennem opvækst og tidlig ungdom skullet forholde sig til muligheder for at forhandle mening på en måde, der forekommer dem problematiske, kontradiktoriske og ofte med et systemlogisk sigte. Og derfor vælger respondenterne for en tid at investere en stor portion frivillig, kreativ energi i at søge mod mainstreamkulturens grænseegne, for her at efterspore og finde stolthed i det alternative. Erkendelse af en sådan afmagtsfølelse og efterfølgende opsporing af mulige, alternative fællesskaber at agere i, kommer kun i stand gennem en eller anden form for distancerende refleksioner: kun ved at forholde sig bevidst til mainstreamkulturen og de muligheder for meningsforhandlinger og livspraksisser, der tilstås subjektet under denne, er det muligt for respondenterne at erkende forhandlingsgrundlagets begrænsninger og på baggrund heraf at søge eller operere med socio-kulturelle alternativer.

Håndtering af erfaringer og oplevelser

Hvad er respondenter og aktivisters erfaringer med at håndtere kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i et ambivalent senmoderne samfund? Med baggrund i forrige afsnit vil jeg igen med reference til Bruner (1999), Spinoza, Flores og Dreyfus (1997) og Swidler (1995) anlægge det synspunkt at den offentlige meningsforhandling og sammenhængskonstruktion, der finder sted i det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd, har som formål at *reducere kompleksitet* og derigennem sætte respondenter og aktivister i stand til at håndtere deres individuelle, senmoderne erfaringer og oplevelser på en for dem hensigtsmæssige måde. Mit udgangspunkt er at subjekters generelle søgninger mod sociokulturelle fællesskaber, ikke gør senmodernitetens ambivalente kompleksitet mindre nærværende – tværtimod. Men tilslutning til sociokulturelle fællesskaber og annammelse af sådanne fællesskabers kollektive værdi- og normgrundlag og særlige stile anviser subjekter ideologiske retninger i hvilke, deres energimæssige udladninger (handlinger) kan finde sted i (nogenlunde) socialt legitime offentligheder. De ideologiske retninger i håndteringen af erfaringer og oplevelser på 1000fryd vil jeg her betragte som udtryk folkelige reduktioner af kompleksitet.

Ideologiske retninger som kompleksitetsreduktion

En række interne, tematiske diskussioner har kendetegnet generalforsamlingerne, stormøderne og mandagsmøderne på 1000fryd gennem de senere år. Jeg vil i det efterfølgende analysere et par af disse diskussioner ud fra en antagelse om, at de kan karakteriseres som både forhandlende mening frem indenfor rammerne af 1000fryds værdigrundlag og som forhandlende rammerne indenfor hvilke, mening kan forhandles. Tematiske diskussioner fremstår i respondenternes narrative rekonstruktioner som både

indholdsmæssigt afklarende, sammenhængsskabende og som diskussioner af, hvilke ideologiske retninger, der skal være gældende.

Rækken af tematiske diskussioner er lang: for nuværende (hvilket vil sige gennem min undersøgelsesperiode september 2006 – juni 2007) bliver der i al almindelighed refereret til i hvert fald 6 forskellige tematiske omdrejningspunkter, der som emner har optaget respondenterne (og aktivisterne) gennem det sidste års tid eller to. Nogle tematikker, går længere tilbage, men spiller stadig en rolle for respondenter og aktivisters 1000fryd-interne, positionelle markeringer. Tematikkerne er/har i hvert fald været følgende: folkekøkken, rygning/rygepolitik, selvforsvar/imødegåelse af udefrakommende provokationer, seksualitet, forholdet til medierne/offentligheden og forholdet til myndigheder. Jeg vil i det efterfølgende begrænse mig til at anvende de to første tematikker, folkekøkken og rygning som illustrative eksempler på, hvordan indhold og ramme forhandles sideløbende.

Artikulationen af 1000fryds åbenhed er legendarisk: når jeg socialiserer med aktivisterne på 1000fryd, er det termer som ”åbenhed”, ”mangfoldighed”, ”tolerance”, ”rummelighed”, etc., der tages i anvendelse for at betegne 1000fryd og det socio-kulturelle fællesskab. Retorisk formuleret er her rum for alle og for alle former for udfoldelser er velkomne. Denne narrative eksponering af 1000fryd som ekstrem rummelig går igen i en del af respondenternes narrative fremstillinger af gæster, brugere og især nye aktivister adgang til 1000fryd. Mange af de indledende svar på spørgsmål som hvordan nye medlemmer involveres, kan kategoriseres under betegnelsen ”lige ind fra gaden!”:

”Det er jo et sted, hvor man nærmest kan komme ind fra gaden og så sige: ”Hey, jeg har lidt erfaring med dét her, kan I lære mig at blive bedre til det?” (bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 69 – 70)

”Det handler også om det dér åbenhed, og at der skal være plads til alle, at man skal kunne komme uanset hvem man er fra gaden og udøve sin aktivisme i den gode ånd.” (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 356 – 357)

Men går jeg respondenterne på klingen, tager de forbehold. 1000fryds åbenhed *er* legendarisk, men også betinget af semi-strukturelle, sociale, kontekstuelle forhold. Aspirerende aktivister kan godt komme direkte fra gaden og blive involverede i aktivisterne på 1000fryd, men de kan ikke komme til at arbejde med hvad som helst. Det, der motiverer mange aspirerende aktivister i deres søgning mod 1000fryd, er mu-

lighederne for at fungere som arrangører – og det, de bliver sat til af anciennitetsmæssigt ældre aktivister, er mere rutineprægede opgaver – gerne i forbindelse med disse anciennitetsmæssigt ældre aktivisters egne arrangementer! Der er betingelser, der skal til-egnes, der er rutiner, der skal beherskes og der er praksisser, der skal anvendes, inden aspirerende aktivister kan få deres drøm opfyldt – og det er heller ikke ligegyldigt hvilken indstilling de (aspirerende aktivister) kommer med (også jævnfør kapitlet ”Bevidstgørelse, myndighed og empowerment”):

”Man KAN jo også komme ind fra gaden og lave et eller andet. Problemet er bare, at det måske ikke er det mest interessante, man kan komme til. Måske er det dét, der sådan er problemet for nej, man kan ikke komme ind fra gaden og så få 10.000 kroner til at booke den nyeste MTV sensation for! For selv om man kan komme ind fra gaden, så må man jo samtidig også forholde sig til den allerede eksisterende diskurs på stedet. [...] Hvis man kommer op som ny og siger: ”Hey, jeg vil egentlig gerne være med til at lave noget på det her sted!” – eller sådan, kan det være svært at sige til de nye, hvad de kan lave, med mindre de selv, når de kommer, har en eller anden form for plan om, hvad det er man gerne vil. Ellers bliver man bare tit sådan per deforce sendt ned i baren... [...] Det *er* måske også der, man møder de fleste aktivister og det *er* relativt tilgængeligt, men stadigvæk: det er måske bare heller ikke det mest interessante i hele verden altid. Jeg synes lidt, det kræver, at man har en eller anden ide om, hvad det er man vil. Og jeg synes også man kan sige, at det kræver, at man tør åbne munden og sige: ”Det er det hér, jeg vil!” – ellers sætter man bare sig selv i en situation, hvor folk prøver at sætte én til noget.” (bilag 1, respondent 210 607, linjenummer 72 – 90)

Det, respondent 210 607 indikerer her, er, at nok hersker der åbenhed på 1000fryd, men at denne åbenhed er relationelt forbundet med både den for tiden fremherskende praksis (stil) i kulturhuset, med 1000fryds værdi- og normgrundlag og med aspirerende subjekts egne forventninger til stedet. 1000fryds åbenhed får hermed karakter af narrativ sandhed, hvor det respondenterne siger, er afhængig af, hvad praksis er. 1000fryds åbenhed er ideologisk betinget og den er beskyttet af ”vi”-fællesskabets sanktioner på godt og ondt – men det er netop en af pointerne i nærværende kontekst. Skal 1000fryd fungere som fællesskab og skal dette fællesskabs værdi- og normgrundlag fungere som kompleksitetsreducerende i forhold til senmodernitetens åbne kontingens, er det afgørende, at fællesskabet formår at lukke en lang række handle- og forhandlings-

muligheder, der ikke er i overensstemmelse med den for tiden herskende stil og det for tiden hævdevundne værdi- og normgrundlag på 1000fryd – lige såvel som mainstream-kulturen og dens kulturpolitiske strategi i al almindelighed åbner og lukker for bestemte livsmåder (jævnfør kapitlet ”Kulturpolitisk ramme”). Det vil praksis omkring ovennævnte temaer – folkekøkken og rygning – vise, når jeg nu går videre med en analyse af dem hver for sig: i den principielle åbenhed og vilje til at lade så mange aktivister som muligt udfolde sig på 1000fryd indgår samtidig ideologiske forhandlinger af den ramme, hvori diskussionerne udfoldes.

Det første eksempel er diskussionerne om folkekøkken. Folkekøkkenets historik varierer alt afhængig af, hvem der beretter. Gennem hele min observationsperiode er folkekøkkenet et yderst populært tiltag. Studerende og unge med mange forskellige baggrunde kommer og spiser aftensmad hver tirsdag aften – med mindre arrangementet er aflyst på grund af manglende frivillige i køkkenet – for 20 kr. Der er plads til bespisning af 50, men mange flere forsøger ugentligt at komme med. Sådan har det imidlertid ikke altid været. Ifølge respondent 050 607 er der rimelig stor opstandelse blandt daværende aktivister, da en gruppe ”udefrakommende mennesker” første gang ytrer ønske om at etablere et folkekøkken. Det er der ifølge respondent 050 607, fordi folkekøkken allerede på det tidspunkt sigter mod at være veganisk, hvilket ”de gamle” betragter som en politisk manifestation. Ikke fordi selve ideen om et veganisk folkekøkken er ”de gamle” imod, men fordi de ”udefrakommende” der vil oprette folkekøkkenet, i overvejende grad er ”politiske” aktivister – og de vil have kød (herunder også fisk, æg og mælk) forbudt. Det er således ikke *initiativet*, men *forbuddet* – det, at arrangementet sætter begrænsninger for aktivisternes frie udfoldelsesmuligheder – der falder ”de gamle” for brystet:

” ... jeg husker tydeligt et stormøde, hvor der blev diskuteret hvorvidt køkkenet skulle være veganisk. Dengang blev der stadig nogen gange lavet sandwich af aktivisterne og militærnægterne. Der var to typer af sandwich man kunne få: humussandwich og tunsandwich. Men det var så taget op på stormøde hvorvidt vi stadig skulle have tunsandwich, fordi det jo var en torn i øjet især på dem, der havde startet folkekøkken op: at de stod og lavede veganisk mad, samtidig med at der i køleskabet lå tunsandwich. Vi må ikke have kød i køkkenet, men fisk måtte vi godt have. Jeg argumenterer så for, at jeg synes, at det er vigtigt hvis man vil påvirke verden, at man ikke pådutter den noget. Derfor er det vigtigt, at hvis vi på et tidspunkt overhovedet ikke kan sælge tunsandwich længere, så må vi stoppe med det, men så længe at der stadig er folk, der ønsker dem, så skal vi ikke tage

det fra dem. [...] Det kom til en heftig diskussion og der blev brugt argumenter som: bare fordi der er nogen, der har lyst til at købe geværer, så skal vi jo ikke sælge geværer!” (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 547 – 598)

Ifølge respondent 050 607 er der imidlertid også en anden grund og den skal findes i husets daværende fraktions stil. ”De gamle” udøver en langt mere autoritær indflydelse og agerer ledere, hvis opgave er at sætte de frivillige aktivister i arbejde. Den autoritære stil holder mange aktivister væk fra møderne, fra at engagere sig frivilligt og fra arrangementerne. De føler ikke, at de har nogen indflydelse. Holdningen blandt ”de gamle” er efter sigende: ”vi har ingen holdning” – men det har de reelt alligevel. Den kommer blot frem som en skjult, ureflekteret og ubevidst dagsorden – og det er i det lys, diskussionen om folkekøkken kan ses (bilag 2, s. 339 – 340; 356).

Der findes imidlertid også en anden variation af beretningen om, hvorfor folkekøkkenet bliver i første omgang vegetarisk og senere veganisk. Den har hverken noget med ideologi, autoritære lederstile eller politisk korrekthed at gøre. Den udspringer af ren pragmatik:

”Jeg tror egentlig også at det havde en helt naturlig årsag. Vi var ikke godkendt til at have med kød at gøre hernede, så oprindeligt tror jeg, det var sådan en pragmatisk tilgang kan man sige. (bilag 1, respondent 090 507, linjenummer 127 – 128)

Det er imidlertid ikke uvæsentligt at holde sig for øje, hvem respondent 050 607, respondent 090 507 og respondent 280 607 er. De tre tilhører hver sin fraktion på 1000fryd. Ud fra mine observationer af de hegemoniske kampe, der har været og som til stadighed ligger på lur lige under overfladen mellem de forskellige fraktioner, vil jeg tillade mig følgende analyse af respondenternes narrative rekonstruktioner af folkekøkkenets historik: respondent 050 607, der tilhører fraktionen af ”politiske” og dermed repræsenterer dem, der for nuværende har ”magten” på 1000fryd, fremstiller den forrige periode under ”de gamle” som en middelalder. Folkekøkkenets begyndelse er vanskelig, fordi det af ”de gamle” betragtes som et udefrakommende initiativ, der bryder med den forståelsesramme og det værdigrundlag, som ”de gamle” gennem 10 år har bygget op og fordi det *er* en politisk manifestation. Herved fremstiller respondent 050 607 de ”gamle” som ikke særlig åbne overfor nye endsige udefrakommende initiativer og som i bund og grund apolitiske – hvilket i respondent 050 607’s øjne er et negativt prædikat. Folkekøkkenets nuværende succes kan derimod og igen ifølge respondent 050

607 ses i direkte forlængelse af ”de politiskes” engagement på 1000fryd – og som en cadeau til denne fraktion, dens medlemmer, værdi- og normgrundlag, etc.

Respondent 280 607 tilhører principielt fraktionen af ”gamle”, men har tiltaget sig rollen som medierende mellem de to fraktioner. Vedkommendes bidrag til diskussionen om folkekøkken er at forfægte den principielle åbenhed, der findes under ”de gamles” ledelse og som skifter med ”de politiskes” entre. Respondent 280 607 betoner af samme grund efterspørgslen som det vigtigste i den principielle afgørelse af folkekøkkenets profil. Den ideologiske bevæggrund er i respondent 280 607’s øjne aktivisternes frivillige ønsker. Hermed holder respondent 280 607 imidlertid i diskussionen om folkekøkkenets konstitution på ”de gamles” parti, idet vedkommende om end implicit, emotionelt viderefører ”de gamles” tolkning af frihed – dog med den tilføjelse at vedkommende ikke afviser fremtidige transformationer af sin holdning, hvis der skulle vise sig et flertal for en ændring.

Respondent 090 507 tilhører ”de gamle” og er på interviewtidspunktet på vej ud af 1000fryd. Vedkommende har været med i mange år og er så at sige skolet ind i den kulturelle undergrund, der kendetegner 1000fryd i 1990’erne. For vedkommende er folkekøkkenets profil oprindeligt et udslag af en pragmatisk tilfældighed, der af ”de politiske” bliver gjort til en ideologisk kampplads. Også respondent 090 507 forholder sig til de forskellige, institutionelle former for åbenhed som 1000fryd udvikler under de to forskellige fraktioners dominans og ser ikke så mærkeligt også den nuværende profil som problematisk. For respondent 0910 507 er det ikke tiden under ”de gamle” i 1990’erne, men derimod aktuelt, under ”de politiske”, der må betegnes som en middelalder!

Det andet eksempel er rygning/rygepolitik på 1000fryd. I perioden op til 2007 hvor et alment forbud mod rygning i institutioner med offentlig adgang overflødiggør al videre diskussion, er rygning et team, der i den grad skiller vandene på kulturhuset. På 1000fryd har rygning udløst folkekøkken-lignende diskussioner:

”Jeg bryder mig sgu ikke om at være i røg og temaet er sådan en ting, der virkelig kan skabe en konflikt. På et tidspunkt havde jeg lidt indtrykket af at stemningen var, at når der skal være alle de dér røgfrie arrangementer, så var der mange, der ikke havde lyst til at tage barvagter fordi man så ikke kunne ryge sine smøger imens. [...] Først blev folkekøkkenet røgfrit i to timer omkring serveringen. Det var der mange der syntes var mærkeligt: ”Hva’ fanden kan man nu ikke få sin smøg efter maden”. Så blev kontoret røgfrit. Det var det heller ikke tidligere og det vil sige at P. sad derinde

hele dagen mens folk osede omkring. Men det er faktisk sket indenfor meget få år at det er gået i den retning: at vi har fået røgfrie arrangementer og det har taget mange diskussioner. Det har været lidt af en konflikt faktisk.” (bilag 1, respondent 020 507, linjenummer 361 – 371)

”Så jeg mærker det, som en krisestemning på det her tidspunkt, hvor at der bliver snakket om, om man ikke bare skal opgive huset. Der er nogen, der simpelthen er ved at kuppe huset. For eksempel omkring rygning var der nogle meget strategiske personer, der gerne vil have rygestop, som simpelthen sørger for at hive en masse folk med og melde dem ind til møderne, så man har en stærk majoritet af stemmerne, når der skal stemmes. Og som altid: dem, der brænder stærkest for noget, er også tit dem, der for deres ting igennem! Jeg og de fleste folk brændte måske ikke så meget for at beholde rygning, som de folk, der brændte for at få den afskaffet. Men det er virkelig noget, der skiller vandene og der blev brugt meget beskidte midler fra begge sider.” (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 122 – 130)

Rygning som tema for diskussion engagerer de enkelte respondenter og aktivister personligt. Igen ses tydelige markeringer af, hvem, der tilhører faktionen af ”gamle” (respondent 280 607) og hvem, der tilhører ”de politiske” (respondent 020 507). De to respondenter argumenterer ud fra hver deres værdi- og normmæssige baggrunde og det gør de velvidende, at rygning handler om andet og meget mere end nydelse af et rusmiddel, de sundhedsmæssige konsekvenser for rygeren selv og andre, eller et eventuelt manglende socialt hensyn i rygning indendørs:

”Jeg synes at rygning i høj grad handler om principper og det handler om medmenneskelighed. Men nogen gange så føler jeg at det ikke er dét, det kommer til at handle om. Det bliver et spørgsmål om at de er afhængige af at skulle ryge og så bliver argumentationen ikke en skid rationel.” (bilag 1, respondent 020 507, linjenummer 357 – 360)

”Omkring rygning har jeg tit tænkt sådan: er jeg så meget prorygning at jeg gider sidde og skændes over, hvorvidt der skal være røgfrit eller ej?! Jeg synes da ikke rygning er superfedt. Jeg kan godt lide selv at ryge. Jeg hader at sidde og ryge i hovedet på andre, fordi jeg hader at gøre skade på andre, kan man sige. Så hvis folk havde bedt mig om at vise hensyn med

min rygning, så havde jeg med glæde gjort det. Men i det øjeblik, der står et skilt på døren, hvor der står ”smoking not allowed”, så går jeg i min modfase og så bliver rygning lige pludselig til kamp. Så er det detaljerne, der viser, hvor der er en større kamp i gang.” (bilag 1, respondent 280 607, linjenummer 444 – 450)

Jeg vil argumentere for, at respondent 280 607 i det sidste citat, forholder sig til en meget væsentlig pointe. Diskussionerne om folkekøkkenets profil og om rygning er begge emner, der er velegnede til at profilere fraktionernes ideologiske værdi- og normmæssige markeringer i de interne forhandlinger af mening på 1000fryd og til at markere de paradigmatiske identitetsskift, der sker. Det er de, fordi både folkekøkken og rygning har emotionel appel og fungerer godt i en diktonomisk for/imod relation: det er langt vanskeligere at være indifferent, nuanceret og forholde sig analytisk reflekterende til disse to spørgsmål – hvilket er en teoretisk mulighed! Dertil kommer, at de i en intellektuel distanceret diskussion kan fungere som tematiske markeringer af ideologisk art: ”... hvor der er en større kamp i gang.” – og denne kamp er, i nærværende kontekst, en hegemoniske kamp om magt mellem to fraktioner. Den kamp trækker tråde op forbi slutningen af min observationsperiode.

I nærværende kontekst er pointen, at det ikke blot er en kamp om hegemonisk magt, hvilket vil sige om retten til at definere hvilken sociokulturel virkelighed, der skal være gældende på 1000fryd. Kampen har også vidtrækkende konsekvenser for, hvordan respondenter og aktivisters håndtering af erfaringer og oplevelser, kan finde sted. Der er – som de forskellige tematiske diskussioner viser – stor forskel på, om fortidige, nutidige eller fremtidige begivenheder og hændelser kan/skal håndteres i lyset af ”de gamles” undergrundkulturelle og emancipatoriske tolkninger af 1000fryd, eller om det finder sted på ”de politiskes” politisk korrekte og ideologisk mere moralske værdi- og normgrundlag. Diskussion om de ideologiske retningslinjer og hegemonisk magt på 1000fryd bliver dermed også til en diskussion om, hvordan respondenter og aktivister kan/skal åbne henholdsvis lukke verden og dermed reducere omverdens senmoderne kompleksitet.

Organisering af folkelig viden

Hvordan er respondenter og aktivisters erfaringer med organisering af folkelig viden i et ambivalent, senmoderne samfund? Med baggrund i de ovenstående analyseafsnit vil jeg betragte begreberne ”modkultur” og ”det alternative” som centrale omdrejningspunkter for respondenterne og aktivisternes selvforståelse og dermed som udgangspunkt i deres vidensorganisering. Begrebet ”modkultur” kan, som jeg argumen-

terer for i kapitlet "Engagement og distance" ud fra et sociokulturelt perspektiv, betragtes på en á to måder: som et prædikat en mainstreamkulturs kulturpolitiske aktører artikulerer og forsøger at udgrænse et folkeligt fællesskab, 1000fryd, ved hjælp af eller som en (mere eller mindre) selvvalgt samfundsmæssig position, et sociokulturelt fællesskabs medlemmer, respondenter og aktivister på 1000fryd, anvender for at markere distance til mainstreamkulturen og andre sociokulturelle fællesskaber. Jeg betragter derfor i første omgang den "viden", som det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd har om sig selv som modkultur, som udgangspunkt for at respondenter og aktivister organiserer viden, helt overordnet, i termer af alternativer. På samme måde som jeg tidligere har berørt respondenterne og aktivisters behov for nyorientering og nyorganisering af viden i forbindelse med deres bestræbelser på at bevidstgøre sig selv til myndighed, sker der videnskæssige transformationer i kollektivet, når menig og sammenhæng forhandles ud fra social positionering i opposition.

I daværende afsnit om "Myndighed gennem bevidstgørelse" omtaler jeg denne transformation som ændringer på et *sociopsykologisk niveau* hvor den viden, der er til rådighed for respondenterne, har til formål at forandre deres respektive erfaringer med passiviserende outsiderpositioner til en eller anden form for aktiverende, inkluderende og anerkendende position i et sociokulturelt valgfællesskab (jævnfør Staunæs, 1998, s. 95). I nærværende afsnit vil jeg argumentere for, at en lignende proces finder sted på et *sociokulturelt fællesskabsniveau* som en videnskæssig transformation af kollektivets afmagtsposition til en samfundsmæssig, legitim magtposition (jævnfør Swidler, 1995) – og at denne transformation finder sted i kraft af respondenterne og aktivisters *alternative viden i og om praksis*. Praksis har jeg diskuteret ovenfor og vil i det efterfølgende derfor forholde mig til, hvordan respondenter og aktivister på 1000fryd organiserer viden i et lokalt, folkeligt fællesskab. Jeg vil med andre ord ikke udelukke de acceptere ovennævnte etikettering af 1000fryd som en "modkultur" som udtryk for en ren, social konstruktion fra respondenterne og aktivisters side. Ej heller vil jeg betragte denne etikettering som en stigmatiserende navngivning, der følger mainstreamkulturens værdigrundlag og normer. Pointen er, at hvad enten etiketten "modkultur" oprindelig er ment positiv eller negativ, hvad enten det opstår som betegnelse i 1000fryd-interne eller -eksterne kontekster, så forhandles den på baggrund af de forskellige normalitetsbegreber, der er til stede hos alle parter, både mainstreamkulturens kulturpolitiske og de sociokulturelle formationer. Herved bliver prædikatet "modkultur" relationelt: "modkultur" betegner således også altid allerede den normative kultur og peger på det relationelle forhold, der eksisterer mellem mainstreamkulturen, mainstreamkulturens kulturpolitik og den/de sociokultur(er), der er på spil. Derfor influerer betegnelsen "modkultur" som forhandlingsoplæg på alt, hvad respondenter og aktivister i det beteg-

nede fællesskab ”kan gøre (anderledes)”, hvad ”de ved” og hvad de ”kan vide” om sig selv, om omverden, om markante mainstreamkulturelle og andre folkelige aktørers attituder overfor 1000fryd, etc. For 1000fryd betyder kollektivets karakteristika som socio-kulturelt fællesskab, at respondenter og aktivister organiserer deres viden på folkekulturelle betingelser/måder. Og derved bliver det sociokulturelle fællesskabs praksis (jævnfør Spinoza, Flores og Dreyfus, 1997) til et bevidstgørende, erkendelsesmæssigt socialt eksperiment, hvor respondenter og aktivister pendulerer mellem forskellige formationer af mainstreamkulturen og folkekulturelle livsverdener, mellem engagement og distance, hvor de skaber nye erkendelser og dermed bliver medkulturelle.

For en stor dels vedkommende er viden på 1000fryd organiseret på tre á fire forskellige måder: i *symbolsystemer* og *diskurs*, gennem *polariseringer* og i *narrationer* – hvor *narrationer* og *polariseringer* (muligvis) kan betragtes som to sider af samme sag.

1000fryds *symbolsystem* udgør en vidensform, hvorigennem respondenter og aktivister organisere (en del af) deres viden. De symboler, der er aktive, og som løbende anvendes og (re)produceres, kan betragtes som koncentrationer af væsentlig viden om og på 1000fryd. Disse symboler står så at sige til rådighed for respondenterne og aktivisters anvendelse i deres indbyrdes forhandlinger af mening og dermed for deres håndtering af individuelle, kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i senmoderne kontekst. Den folkelige vidensorganisering, der finder sted gennem respondenterne og aktivisters anvendelse og vedligeholdelse af symboler, finder først og fremmest sted som kondenseringer af meningsindhold i stilistiske billeder eller grafiske gengivelser. Disse stilistiske billeder og grafiske gengivelser fungerer tillige hver især katalyserende for respondenter og aktivisters håndtering af erfaringer og oplevelser, men spejler samtidigt, som *narrationerne*, disse erfaringer og oplevelser ambivalente, emotionelle karakter (jævnfør afsnittet ”[Summerende symboler](#)”).

Som jeg var inde på tidligere (i afsnittet ”[Nøglescenarier – rodmetaforer](#)”), så hersker der på 1000fryd en udpræget *ungdomsdiskurs*, der for så vidt ikke adskiller sig fra den sproglige stil, unge subjekter uden for 1000fryd kommunikere igennem. Når jeg vælger at betegne diskurs som et (andet) vidensorganiserende element, ved siden af symbolsystemet, skyldes det jævnfør afsnittet ”Ideologiske retningslinjer som kompleksitetsreduktion”, at respondenterne og aktivisters sprog har afgørende indflydelse på hvilke tematikker, der kan behandles og hvordan. Diskursen spiller i den forbindelse sammen med både 1000fryds værdi- og normgrundlag i form af hvilke emner, der kan gøres til genstand for forhandling af mening og sammenhæng og hvordan. Diskursen er derfor, sammen med symbolsystemet, en vigtig bærer af den aktuelle stil på 1000fryd. De metaforer som respondenter og aktivister anvender, er affektive og udtrykker en

nærhed til de andre aktivister, til praksis i livsverden og til materien, hvilket i nærværende kontekst indikerer et følelsesmæssigt engagement i deres (respondenterne og aktivisternes) forhandlinger af erfaringer og oplevelser – samtidig med at det er gennem diskursen at intellektuel distance forhandles: når historier om ”den røde tråd” for eksempel stadig er så forholdsvis præsente, som den er, skyldes det, at den både udgør et manifest symbol (som stadig synlig), der ret præcist udtrykker idealerne om bevidstgjort myndighed, frivilligt engagement og kreativitet på 1000fryd – men også at der i historien er indlejret et nøglescenarium, der anviser respondenter og aktivister emotionel betinget praksis i lignende, genkendelige og fremtidige situationer (se afsnittet ”Lokale, folkelige konsekvenser – 1000fryd som case”). Og samtidig korresponderer narrationen med andre, lignende historier, for eksempel om 1000fryds retoriske åbenhed: når respondenterne stadig holder fast i, at nye aktivister mere eller mindre kan komme ”direkte fra gaden”, skyldes det som nævnt ikke nødvendigvis at talemåden er ”sand” i ontologisk forstand, men at den giver respondenterne identitetsprocesser retning som narrativ sandhed (se afsnittet ”Åbenhed, erfaringshåndtering og kompleksitetsreduktion”). ”At komme direkte fra gaden” er også et nøglescenarie, der gør en værdimæssig identifikation mulig – både fordi betegnelsen kan anvendes retrospektivt til at anskueliggøre, hvordan mange af respondenterne er begyndt deres engagement på 1000fryd og fordi ”direkte fra gaden” fordrer nogle af de samme værdier – engagement, vilje, ansvarlighed, gå-på-mod, etc. –, der ligger indlejret i historien om ”den røde tråd”. Og i begge tilfælde, både med ”Den røde tråd” og ”lige ind fra gaden”, er der tale om tilbud/muligheder for at pendulere mellem engagement og distance.

Symbolsystem og diskurs på kulturhuset 1000fryd udgør basis for bevidsthedsformer, ideologiske retningslinjer og stilmæssig anvisning på, hvordan respondenter og aktivister kan, bør og skal agere i daglig praksis: den, der er tilstrækkelig entreprenant, foretagsom, har energien, lysten og viljen, har også indflydelse, ansvar og muligheder. Symbolerne og nøglescenariernes funktion er i den forbindelse med til at konsolidere respondenterne og aktivisternes subjektive erfaringer i en genkendelig form. Men de (symbolerne og nøglescenarierne) udtrykker også kompetencer, der bør være virksomme hos respondenter og aktivister i deres interaktioner i 1000fryd-eksterne kontekster:

”Derfor har 1000fryd været sådan et rigtigt god udviklingsrum for mig, hvor jeg har lært at ting kan lade sig gøre, hvis man bare kaster sig ud i det. Det giver nogle andre erfaringer end man for eksempel kan få, når man er i uddannelsessystemet, hvor der er lagt nogle meget, meget faste rammer. Selvfølgelig er der også rammer på 1000fryd, som vi også snak-

kede om. Der er en masse glaslofter som jeg synes, jeg har stødt mit hoved mod, men hvis man tør og kan finde energien, så kan man i hvert fald også bryde igennem, tror jeg. Men det kræver selvfølgelig meget. Det tror jeg, er noget, man kan tage med sig videre ud i verden. Det kan jeg i hvert fald, når jeg skal på arbejdsmarkedet. Bare man knokler og tør tale for sig, så kan man sgu gøre hvad man vil selv om det er svært.” (bilag 1, respondent 040 607, linjenummer 246 – 254)

Som jeg har argumenteret for ovenfor (i afsnittet om ”Ideologiske retningslinjer som kompleksitetsreduktion”), er det hverken symbolerne eller diskurserne i sig selv, der er til diskussion mellem de forskellige fraktioner, men tolkningen af dem. På et overordnet niveau som udgangspunkt for respondenterne og aktivisters identitetskonstruktioner fungerer symboler og diskurs i stedet for retningsanvisende, fordi 1000fryds diskurs tematisk sætter rammer omkring hvilken fraktionsafhængig vidensorganisering, der er mulig. I *polariseringernes* stereotypiske modpoler finder en lignende kondensering sted i billeder eller metaforer, men disse har antageligvis en noget anden funktion end symbolerne og nøglescenarierne. Tendensen til at opstille forskellige begrebslige elementer i diktonomier sker på 1000fryd både som en relationel kategorisering af forhold mellem ”rigtigt” og ”forkert”, mellem ”godt” og ”ondt”, etc. – og mest prægnant mellem ”dem” og ”os”. Den tendens til at kategorisere viden relationelt kommer tydeligst til udtryk i de forskellige fjendebilleder og antiteser til værdi- og normgrundlag, der er aktive i 1000fryds regi. Pointen er, at polarisering kun kan finde sted, såfremt der kan konstrueres pars pro toto forsimplede forestillinger hos respondenter og aktivister: uden sådanne forsimplinger må respondenter og aktivister i langt højere grad tage forbehold for, at der for eksempel findes repræsentanter i samfundsadministrationen, der sympatiserer med 1000fryd, at der findes AaB-supportere, der er venlig stemt overfor 1000fryd eller at der findes nationalsocialister, der er ligeglade med 1000fryd – hvilket sandsynligvis er tilfældet!

Organisering af folkelig viden gennem diktonomier kan derfor ses som en praksis, der primært anvendes af respondenter og aktivister i deres fortløbende identitetsarbejde og vedligeholdelse af sociokulturelt fællesskab. Selv om der er aktivister, der formår at nuancere billedet, betyder tænkning i (og institutionalisering af) diktonomier, at visse 1000fryd-eksterne subjekter og professioner kan respondenter og aktivister generelt ikke stole på, hvorfor fællesskabet, mere eller mindre per automatik, tager afstand fra dem i al almindelighed – også de respondenter og aktivister, der ikke har erfaringer med uhæderlige politikere, forbeholdne journalister, emsige embedsmænd, eller aggressive AaB-supportere (bilag 2, s. 366 og 373 – 374). Det interessante ved disse po-

lariseringer er også, at de, foruden at vise det eksplicitte værdigrundlag og horisonterne for respondenter og aktivisters aktionsradius, tillige lader mig ane, hvem respondenter og aktivister på 1000fryd har berøringer med i det daglige. Når politikere, journalister, pædagoger, sociokulturelle andre, etc. personaliserer de negative konsekvenser af livet i mainstreamkulturen, er det fordi respondenter og aktivister, har aktuelle erfaringer med disse repræsentanter, fordi disse repræsentanter for/fra 1000fryd-eksterne organisationer faktisk øver indflydelse på 1000fryd eller på respondenter og aktivister individuelt og fordi denne indflydelse ikke altid falder ud til respondenter eller aktivisters fordel.

Vidensformen ”polariseringer” fremstår hermed som et eksempel på hvordan erfaringer med og oplevelser i praksis, er medkonstruerende af den måde respondenter og aktivister organiserer viden på. Den relationelle kobling mellem praksis og formidlet viden om praksis er den direkte anledning til, at jeg ovenfor vælger at koble polariseringer med respondenternes *narrationer*. De historier som respondenter og aktivister fortæller mig – og hinanden –, er opbygget omkring og anvender i stor stil diktonomier og polariseringer. Det gør de, jævnfør Bruner (1999) og Alheit (2005 – se afsnittet om ” Genremæssige karakteristika”), fordi *narrationer* intentionelt forsøger at skabe linearitet og en genkendelig, kommunikativ form mellem narratøren og tilhører/publikum. Et sociokulturelt fællesskabs *narrationer* er som nævnt en vidensform, der udgør en uvurderlig kommunikationsform respondenter og aktivister imellem og som af samme grund udgør en væsentlig kilde til viden om den viden, der anses for adækvat og hævdunden i og af netop dette kollektiv – men også til at forstå hvordan denne viden er organiseret. For mit vedkommende er det først gennem *narrationerne*, at jeg får kendskab til både nøglescenarier, diskurs og polariseringer. I modsætning til tænkningen i diktonomier fremstår *narrationerne* som ideologisk begrundede, stilmæssige, pointebårne beretninger, fortalt af involverede respondenter og aktivister, men ud fra en bevidst og reflekteret intention om at repræsentere ”virkeligheden” som de oplever/oplevede den. Dermed giver *narrationerne* et indblik i, hvad der er væsentligt i den enkelte respondent biografiske selvfremstilling og identitetskonstruktion: selvom dele af *narrationer* repræsenterer andenhåndsviden, bliver deres essens af respondenten vurderet så vigtig, at de kommer med i beretningen. Men *narrationen* giver også (en slags) indblik i, hvad der ikke er væsentligt for den enkeltes biografiske selvfremstilling – nemlig den lange række informationer begivenheder og elementer, som enhver fortæller må udelade. Ved at sammenholde forskellige *narrationer* og samme begivenhed, bliver nogle af disse udeladelser delvist synlige.

I nærværende kontekst vil jeg således tolke respondenter og aktivisters tendens til at udvikle, anvende og vedligeholde symboler og diskurs og deres behov for

at tale i narrative diktonomier som et led i en generel, sociokulturelt determineret identitetskonstruktion af et sociokulturelt fællesskab, 1000fryd, der samtidig sætter en række kompleksitetsreducerende rammer for respondenterne og aktivisters offentlige forhandlinger af mening og dermed håndtering af senmoderne erfaringer og oplevelser. I et kulturanalytisk, teoretisk perspektiv udgør anvendelsen af symboler, diskurs og narrationer, en folkelig, kommunikativ og emotionelt distancerende praksis, hvorved senmodernitetens åbenhed kan lukkes og retningsbestemmes så både de 1000fryd-interne uoverensstemmelser fraktionerne imellem og de udefrakommende 1000fryd-eksterne udfordringer fra omverden kan håndteres. Men de udgør også måder til, hvordan respondenter og aktivister kan åbne for engagement og emotionel involvering – nemlig gennem praksis.

Summering

Jeg har nu, med ovennævnte analyse, rekonstrueret det sociokulturelle fællesskab 1000fryds erfaringer med at forhandle mening i offentlighed, respondenter og aktivisters erfaringer med at håndtere kognitive erfaringer og kropslige oplevelser i en senmoderne kontekst, samt den folkelige vidensorganisation, der finder sted. Hele 1000fryds virksomhed er bygget op omkring respondenter og aktivisters muligheder for at konstruere identitet via pendulering mellem to forskellige folkelige formationer – mainstreamkulturen og det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd – og at gøre det i forskellige grader af emotionel engagement og intellektuel distance. Den ene formation, mainstreamkulturen, udgør en hegemonisk magt, der primært appellerer til og involverer subjekter emotionelt, men samtidig udgør en kontekst, hvori respondenter og aktivister bevidst kan udfordre og sætte deres alternative modus vivendi på spil i en borgerlig offentlighed. Den anden formation, 1000fryd, udgør en lokal variation af sociokulturel forvaltning, modoffensiv og mulighed for medproducerende kulturelle udfordringer af og dermed intellektuelle distanceringer fra mainstreamkulturen og mainstreamkulturens kulturpolitik – og dermed mulighed for engagement på alternative vilkår.

På baggrund af min analyse vil jeg argumentere for, at begge formationer, både mainstreamkulturen og det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd fremstår som relationelt forbundne til hinanden. Det relationelle forhold mellem sociokulturelle fællesskaber og mainstreamkulturen er skjult for en umiddelbar iagttagelse. Det er de, fordi både mainstreamkulturens kulturpolitiske aktører og respondenter/aktivister i overvejen- de grad betragtes og betragter sig selv i termer af ”modkultur”. Vælger jeg en mere mid- delbar eller analytisk læsning af folkelige fællesskaber som bestående af forskellige dis- kursive formationer, artikuleret som henholdsvis en mainstreamkultur og dens kulturpo- litik, der retorisk forsøger at favne helheder og 1000fryd som et sociokulturelt fælles-

skab, der udgør en lokal forvaltning, ”gørelser” eller praksisser i helheder, har jeg mulighed for at nærme mig en forståelse af, hvordan respondenter og aktivister i fællesskaber både er kulturbærere og kulturproducerende på samme tid. 1000fryds relationelle binding til mainstreamkulturen består i, at:

- der findes et genkendeligt ”noget” (en mainstreamkultur) respondenter og aktivister er bevidst om, og gennem praksis kan kommunikere med og gøre sig selv til alternativ for,
- respondenter og aktivister faktisk er bevidste om mainstreamkulturens normativitet og har udviklet alternativer de kan involvere sig emotionelt i – om disse alternativer også nok så eklektisk består af forskellige ngo-organisationer og -bevægelser forskellige dagsordner, ”sager” og mål, og at
- der findes en samfundsmæssig struktur, hvori respondenter og aktivister kan finde (en form for) social accept af 1000fryds virksomhed. Uden en vis form for almenmenneskelig velvilje – eller blot resignerende ligegyldighed – overfor de udfordringer, provokationer og aktiviteter, der initieres fra 1000fryd, vil der lynhurtigt opstå et folkeligt krav om en politisk afslutning på husets virksomhed.

Mainstreamkulturens afhængighed af sociokulturelle fællesskaber er i sagens natur modsatrettet. Da mainstreamkulturen i langt højere grad har omdrejningspunkt omkring mindste sociale og kulturelle fællesnævner for en overordnet, imaginær opfattelse af den danske befolkning og alene af den grund er mere rigid eller konservativ i sin karakter, består mainstreamkulturens afhængighed af sociokulturelle fællesskaber (ikke kun 1000fryd, men alle sociokulturelle fællesskaber) i, at:

- der findes et genkendeligt ”noget” i perlerækken af folkelige fællesskabers varierende og alternative modus vivendi, som mainstreamkulturens værdier og normer kan fremstå ”naturlige” og ”normale” i forhold til og som virker emotionelt inkluderende,
- der eksisterer en kulturpolitisk praksis på mainstreamkulturelt niveau, der tillader en retorisk artikulation af både mainstreamkulturen som ”normal”, ”almindelig” eller ”naturlig” og de folkelige fællesskaber i termer af

”subkulturer”, ”sociokulturelle” eller ”modkulturelle” fællesskaber, for at kunne hævde en social og kulturel hegemonisk magtposition, og at

- der samtidig eksisterer en tilstrækkelig bred folkelig tilslutning omkring denne mainstreamkulturelle kulturpolitiske magtposition, så den ikke udfordres og forandres med større hast, frekvens og konsekvens end konsensus tillader

Jeg vil derfor argumentere for, at et folkeligt fællesskab som det, der aktuelt befinder sig på 1000fryd for så vidt som både mainstreamkulturens kulturpolitiske artikulationer og respondenterne/aktivisternes selvforståelse tilsiger en sådan formation, udgør en modkultur – men at denne formation i et kulturalytisk perspektiv er alt andet end modkulturel i sin kulturelt medproducerende essens – tværtimod: en handling, hvis intention er at provokere eller udfordre, er ikke en provokation eller udfordring, med mindre den af andre bliver opfattet som sådan. Ellers forbliver den blot en intentionel handling – uden effekt eller konsekvens! Men i det øjeblik handlingen afkodes som en provokation eller en udfordring, er den det – og i selv samme øjeblik har den effekt! En sådan handling kan kun iværksættes, hvis den, der ønsker at provokere eller udfordre – i min case respondenter og aktivister – ikke blot er bekendt med grænserne for mainstreamkulturelle handlinger og praksisser, men også for hvor langt disse mainstreamkulturelle handlinger og praksisser kan overskrides. Denne bevidsthed opstår, når respondenter og aktivister er i stand til at distancere sig fra den konkrete, mainstreamkulturelle kontekst, de er socialiseret ind i. Nuancerede valg og distancerende aktiviteter væk fra mainstreamkulturens tilbud om identifikationsmuligheder, træffes kun relationelt og på baggrund af et grundigt kendskab til denne (mainstreamkulturen), men udøves gennem involveret praksis. Derfor er modkulturer også altid kulturelt medproducerende, for så vidt som kultur udgør et særligt område for erfaring og oplevelse (jævnfør kulturalytiske kulturbegreb – Bay og Drotner, 1986)! I kraft af deres udfordringer og spørgsmål til samfundets konventionelle administration og organisering er de (respondenter og aktivister) samtidig med til at skabe dynamik i mainstreamkulturen. Derfor er mainstreamkulturen tillige relationelt bundet af de sociokulturelle og lokale, folkelige fællesskaber i innovativ øjemed. De sociokulturelle udfordringer ligger på den anden side allerede indlejret i mainstreamkulturen som mulige, men uudforskede reaktionsmønstre i senmoderniteten og i senmodernitetens samfundsformer – hvorfor de, med Hastrups terminologi, er ”principielt begribelige” (2004, s. 15 – 16). Og disse udfordringer kan kun gennemføres, hvis mainstreamkulturen og dens kulturpolitiske strategi tilstår subjekterne et vist socialt og kulturelt spillerum. Kulturpolitiske diskussioner om 1000fryd – og andre so-

ciokulturelle fællesskabs – eksistensberettigelse er derfor ikke kun en diskussion om, hvor grænserne for de folkelige fællesskaber går, men i lige så høj grad hvor socialt og kulturelt favnene de kulturpolitiske strategier i al almindelighed kan og skal være.

Konklusion

Min overordnede problemformulering for nærværende afhandling hedder: *Hvilke roller spiller sociokulturelle fællesskaber i senmodernitetens kulturpolitik?* For at undersøge og besvare dette spørgsmål, har jeg valgt at udarbejde og besvare følgende tre forskningsspørgsmål:

1. Hvordan inkluderer og ekskluder senmodernitetens forskellige kulturpolitiske strategier epokalt sociokulturelle fællesskabers med- og modkulturelle praksis?
2. Hvordan håndterer sociokulturelle fællesskaber som 1000fryd de identitetsskift, der initieres af den (lokale) kulturpolitik i forhold til mikrosociologiske processer som identifikation, institutionalisering og eksklusion/inklusion?
3. Hvorledes kan figurationssociologiens teori (Elias) om informalitet bidrage til et analytisk ståsted, hvorfra jeg kan undersøge transformationen i sociokulturelle fællesskabers identitetskonstruktion?

For at studere hvordan senmodernitetens forskellige kulturpolitiske strategier inkluderer og ekskluder folkelige fællesskaber har jeg valgt at indlede denne afhandling med en kort kulturpolitisk redegørelse og herigennem studere de forskellige termer, som sådanne folkelige fællesskaber har været/bliver artikuleret i. I mine indledende kapitler studerer jeg den kulturpolitiske udvikling siden Kulturministeriets oprettelse i 1961 og finder frem til at kulturpolitikken indenfor en periode af 40 – 50 år, har gennemløbet en række epokale forandringer. Disse forandringer har blandt andet givet sig udslag i forskellige kulturpolitiske strategier og formidlingsaktiviteter, der alle har haft til formål at inkludere subjekterne i varierende udgaver af nationalt fællesskab. Den na-

tionale kulturopfattelse følger indtil 1969 enhedskulturens kulturbegreb, der især befatter sig med det danske, det demokratiske og det historiske. I et enhedskulturelt perspektiv bliver formidlingsaktiviteter i overvejende grad anlagt som en aktiv formidling af de kvalitativt bedste kunstneriske frembringelser til et passivt publikum. Der er tale om et forholdsvist snævert kulturbegreb, hvis formål er at danne befolkningen, intellektuelt, demokratisk og æstetisk gennem formidling (demokratisering) af kulturen. Da den nationale kulturpolitiske strategi med velfærdsstatens erosion, traditionsopbrud og forskellige folkelige oprør skifter omkring 1970, skifter også kulturbegrebet indholdsmæssigt karakter. I 1970'erne finder der en gradvis tilnærmelse sted, mellem den kulturpolitiske opfattelse af hvad formålet med kunstneriske og kulturelle aktiviteter er og de forskellige sociale og kulturelle aktiviteter, der initieres rundt omkring i lokale, folkelige fællesskaber. Fra et forholdsvist snævert fokus på kunstprodukter som udtryk for kunstneriske aktiviteter, skifter kulturbegrebet med ændringer i den kulturpolitiske strategi dermed karakter til også at omfatte forskellige elementer af "levet liv". Den kulturpolitiske strategi formuleres med Betænkning 517 (Betænkning 517) i 1969 i termer af "kulturelt demokrati", hvis kulturformidlingsaktiviteter er rettet mod subjekternes aktive medproduktion. Kultur bliver ikke længere kun set som særlige kunstneriske produkter, der produceres af enkeltstående genier i en isoleret, samfundsmæssig sfære, men noget alle subjekter, også lægman(d), potentielt bidrager positivt til.

"Kulturelt demokrati" som kulturpolitisk strategi lægger i høj grad vægt på processen, det vil sige på subjekternes aktive medproduktion af kultur og i stadig stigende grad på at denne medproduktion finder sted i et samspil med det professionelle kunstneriske og kulturelle miljøer. Til trods for at den kulturpolitiske strategi i 1980'erne undergår endnu en transformation, en "instrumentalisering" hvori der gradvis tillægges kunst- og kulturpolitiske bevillingers afkast i forhold til det samlede samfundsmæssige "husholdningsbudget" større interesse og vægt, sker der også frem mod 1989 en kulturpolitisk initieret tilnærmelse mellem forskellige kunstneriske og kulturelle miljøer på den ene side og folkelige, sociokulturelle aktiviteter på den anden.

Gennem 1970'erne og 1980'erne knæses subjekternes aktive deltagelse som essentiel for kulturinstitutionernes formidlende aktiviteter. To årtiers folkelige kulturelle og sociale eksperimenter kulminerer i 1989 med Ole Vig Jensen, der, som kulturminister, forsøger at bygge endegyldig bro mellem den professionelle kunst- og kulturdøvelse og befolkningens dannelse. Det officielle uddannelsessystem er godt nok som det er, men der mangler en folkelig pendant, der skal omfatte subjekternes livsfilosofi og -kundskab. Til dette formål opretter Vig Jensen en "Kulturfond", der især skal støtte initiativer, der involverer samspil mellem folkelige fællesskaber og professionelles kunstneriske og kulturelle aktivister. Men det er en stakket frist: andre prægnante kul-

turpolitiske problemstillinger og -opfattelser trænger sig hurtigt på og Vig Jensens forsøg udvandes forholdsvis hurtigt.

Post 2000 reartikuleres folkekulturen atter som genstand for kulturpolitikens dannelsesmæssige bestræbelser, nu gennem artikulation af subjektet som kulturforbruger, men med klare liberalkonservative fællesskabsformer og nationalt dannelsesformål for øje. Samtidig artikuleres og sanktioneres de sociokulturelle fællesskaber, der insisterer på et kulturelt medproducerende potentiale i stigende grad som modkulturer.

Ud fra min gennemgang af forskellige epokale, kulturpolitikkers artikulationer af strategier og kulturformidlingsaktiviteter har jeg resoneret mig frem til, at de fællesskaber jeg indledningsvist definerer som ”folkelige” i et kulturpolitisk perspektiv, undergår en række terminologiske transformationer gennem de sidste 40 – 50 år. Hvor kulturelle og kulturpolitiske aktører indtil 1970 artikulerer folkelige fællesskaber i forholdsvis faste kategoriske definitioner af ”andelsbevægelse”, ”forening” eller ”klasse” som socioøkonomiske entiteter, kommer i 1970’erne begrebet ”subkultur” til. Subkultur som betegnelse for folkelige fællesskaber, indikerer i langt højere grad end andelsbevægelse, forening og klasse, medlemmerne frivillige tilvalg. Subkulturer bliver derfor, i et kulturpolitisk perspektiv, betragtet som interessefællesskaber, i hvis regi subjekter kan udleve lokale, praktiske variationer af en national majoritetskultur. I 1980’erne og 1990’erne betragtes de folkelige fællesskabers autonomi som så udtalt, at det ikke længere giver mening at opretholde en hierarkisk, diktonomisk skelnen mellem ”sub” og majoritet”. De folkelige fællesskaber tilstår stadig større kulturpolitiske frihedsgrader, hvilket kulminerer i perioden 1988 – 1990 med Ole Vig Jensens bestræbelser på at opbygge en række ”folkelige oplysningsinstitutioner” i samspil mellem professionelle kunstner og folkelige aktører. Derfor betegnes folkelige fællesskaber i perioden medio 1980’erne til medio 1990’erne for ”sociokulturelle fællesskaber”.

Post 2000 og med den seneste kulturpolitiske transformation betragtes folkelige fællesskaber og deres udtryksformer stadig som i overvejende grad autonome, men nu med negativ fortegn. Folkelige fællesskabers alternative modus vivendi betragtes i mindre grad som bidragende positiv til dansk kultur. Aktivisternes aktivisme betragtes i stedet for, som et varsel om potentiel, sociokulturel udparcellering af det danske samfund med manglende fællesskabsfølelse, samfundsmæssighed og udvikling af parallelsamfund til følge. Derfor artikuleres – og sanktioneres – folkelige fællesskaber, der insisterer på at agere kulturelt medproducerende i margin af de etablerede kulturinstitutioners erkendelsesområder, i stigende grad som ”modkulturelle” (jævnfør figur 1.: ”Kulturpolitiske strategier”).

Jeg har hermed rekonstrueret et billede af folkelige fællesskaber som underlagt en række diskursive transformationer, hvor fællesskaberne tillægges værdi alt efter

hvilken kulturpolitisk aktør, der artikulerer dem, hvordan de artikuleres og hvornår (historisk kontekst). Jeg argumenterer for, at transformationer i den kulturpolitiske strategi medfører varierende artikulationer af folkelige fællesskaber som henholdsvis "subkulturelle", "sociokulturelle" eller "modkulturelle" og sandsynliggør, ud fra studier af min case, 1000fryd, og respondenternes narrative rekonstruktioner, at skift i den nationale kulturpolitiske strategi og tilhørende formidlingsaktiviteter, medfører paradigmatisk identitetsskift internt i sociokulturelle fællesskaber. Med reference til Scotson og Elias (1994, s. xxviii) er det således aldrig tilfældigt endsige ligegyldigt hvilken artikulation eller betegnelse, et dominerende fællesskab hæfter på socialt marginaliserede eller magtmæssigt mindre potente fællesskaber.

Således opstår forløberne for 1000fryd først som valg- og interessefællesskaber, da de traditionelle folkelige organisationsformer, andelsbevægelse, forening og klasse under indtryk af senmodernitetens accelererende dynamik, ophører med at have entydig, samfundsmæssig legitimitet. Det sker i begyndelsen af 1970'erne, hvor folkelige fællesskaber artikuleres som udtryk for subkulturelle handlinger og holdninger under indtryk af den herskende kulturpolitiske strategi. 1000fryd betragtes indtil medio 1980'erne fra kulturpolitisk hold som et *subkulturelt* fænomen. Som subkulturelt fællesskab tilstår 1000fryd en vis kulturpolitisk selvstændighed og legitimitet og selv om der er kontroverser med lokale myndigheder og politikere, betragtes 1000fryd generelt som bidragende positivt til den almene produktion af kultur. Den kulturpolitiske bevågenhed og accept af subkulturelle fællesskaber med deraf følgende sociale legitimitet, betragter jeg som direkte forudsætninger for 1000fryds etablering i 1984.

De unge, der søger mod Aalborg som uddannelsesby tilbydes her, på reminiscenserne af hippiebevægelsens ideologier om individuel frihed og solidaritet, et rum for (eksperimenter med) identitetsdannelse i et subkulturelt fællesskab, der ikke er kulturpolitisk initieret, planlagt og struktureret fra begyndelsen. Hippieideologiens fordringer om individuel emancipation og inkluderende solidaritet afløses under 1980'ernes lavkonjunktur af punken og den kulturelle undergrunds pessimistiske, kontrære, men også legende tilgang til normative, æstetiske og moralske konventioner. Hvor de folkelige fællesskaber som hippierne i 1970'erne kulturpolitiske diktonomi er udtryk for en subkulturel variation, betragtes folkelige fællesskaber i 1990'erne som havende en noget mere perifer tilknytning til samfundet. Ikke juridisk, administrativt, men socialt, kulturelt og identitetsmæssigt betragtes folkelige fællesskaber som sociokulturer med afvigelser fra herskende norm i deres livspraksis. I de tilfælde hvor der i 1980'erne og 1990'erne opstår modkulturelle markeringer, sikrer den kulturpolitiske inklusion dog at disse markeringer immervæk kan håndteres og til dels rummes indenfor rammerne af både den nationale og (hvad vigtigere er) den lokale kulturpolitik.

Med den seneste kulturpolitiske transformation i 2000 bliver den kulturpolitiske strategis betydning for paradigmatisk identitetsskift på 1000fryd nok så tydeligt. Regeringsskiftet markerer en retablering af en liberalkonservativ kulturpolitik, hvis strategi er at danne det enkelte subjekt som kulturforbruger. Den liberalkonservative kulturpolitik's formidlingsaktiviteter er dels anlagt som individuelle, aktive til- og fravalg af kunstneriske og kulturelle produkter (herunder også oplevelser), dels som en bestræbelse på at genoprette det nationale, danske fællesskab. I et sådan perspektiv bliver folkelige fællesskaber som 1000fryd, hvis aktivister insisterer på et kulturelt medproducerende og alternativt potentiale til modkulturer. De termer der anvendes til at navngive de forskellige folkelige fællesskaber med aktuelt ("outsidere", "modkulturelle", "autonome", "ballademagere", etc.) indikerer hvilken holdning, disse fællesskaber mødes med fra officielt, kulturpolitisk hold. Som modkulturer er disse folkelige fællesskaber underlagt forskellige former for negative stigmatiseringer og sanktioner – uden at det i øvrigt hverken fjerner dem eller den folkelige interesse for dem.

På baggrund af mine analytiske studier af 1000fryd og teoretiske referencer argumenterer jeg for, at selv om folkelige fællesskaber som 1000fryd aktuelt artikuleres i negative, udgrænsende termer, så bidrager respondenterne og aktivisterne selv med definitioner og artikulationer af, hvem de som henholdsvis subjekter, aktivister og fællesskab, er. De sociokulturelle fællesskaber er modsat holdningen hos Scotson og Elias (1994) ikke udelukkende udleveret til et dominerende fællesskabs stigmatiserende artikulationer som kulturbærer, men opretholder en række forskellige muligheder for aktivt at forhandle og indtage forskellige socialt legitime positioner i samfundet som kulturelt medproducerende. Som handlende aktører sætter respondenter og aktivister på 1000fryd derfor sig selv og hinanden i stand til lokalt at forhandle og håndtere de identitetsskift, der initieres af transformationer i kulturpolitiske strategier. Hvordan en sådan håndtering kommer i stand, er udgangspunktet for min andet forskningsspørgsmål og bliver især tydeliggjort i forhold til mine analyser af 1.) 1000fryds mikrosociologiske bevidstgørelsesprocesser og disse processers betydning for identifikation, 2.) den institutionalisering, der finder sted aktivisterne imellem og 3.) forholdene omkring 1000fryds eksklusion og inklusion.

Ad 1) På baggrund af mine analyser af respondenternes narrationer, feltrapportens konklusioner og min aktive deltagelse på 1000fryd argumenterer jeg for, at de sociokulturelle identifikationsprocesser på 1000fryd aktuelt fremstår som bundet til konkrete, instrumentelle distinktioner; symboler, diskurs og narrationer, til processuelle og administrative rutiner og deres principielle forhandling/overførelse og til ideologiske markeringer af aktivisternes alternative modus vivendi.

De konkrete, instrumentelle distinktioner udgøres af symboler og symbol-anvendelse, uniformering, diskurs, begrebsdefinitioner og -anvendelse. Jeg definerer 1000fryds symbolsystem som ambivalent på grund af den udprægede dobbelthed, der ligger i mange af de symboler, der anvendes: flere af de symboler som respondenter og aktivister konstruerer, er pasticher over andre, mere "hævdvundne" symboler, der i 1000fryds regi har fået et lokalt tvist. Denne ambivalens relaterer jeg til respondenterne og aktivisters oplevelser med mainstreamkulturen og mainstreamkulturens kulturpolitiske insisterende artikulation af, på den ene side subjektets individuelle emancipation og på den anden side af visse sociokulturelle fællesskaber (herunder 1000fryd) som modkulturelle. Jeg argumenterer for, at denne samfundsmæssige ambivalens kan aflæses i 1000fryds symbolsystem, som en af de måder respondenter og aktivister aktivt forsøger at oparbejde og forhandle identifikation på.

På samme måde vil jeg argumentere for at den uniformering, der kan iagttages på 1000fryd er et udslag af aktivisters aktive identifikationsarbejde. Jeg har iagttaget forskellige gradueringer i aktivisters uniformering; lige så vel som der er aktivister, der er gennemført "sorte" (tilhørende fraktionen af "politiske") subsidiært gennemført "jordnuancefarvede" (tilhørende fraktionen af "gamle"), er der aktivister for hvem uniformering først og fremmest er udtryk for (dis)harmonisk æstetik, mens atter andre ikke er til at skelne fra de unge ude på gaden. Ikke desto mindre fungerer uniformering som en genkendelig identifikation og jeg antager derfor, at der både er pragmatisk forhold og ideologiske markeringer forbundet med den (uniformering).

Narrationer og verbale udtryk er på 1000fryd, qua det sociokulturelle fællesskabs medlemsskare, præget af en ungdomsdiskurs. Det interessante ved diskursen er imidlertid ikke sproget i sig selv, som det sproget anvendes til. I mine studier finder jeg ud af at forskellige begivenheder afføder forskellige narrationer og at disse narrationer kan betragtes og aflæses som måder, hvorpå respondenter og aktivister håndterer erfaringer og oplevelser. En række narrationer har opnået karakter af "narrative sandheder" på grund af deres iboende handlingsanvisende potentialer. Det gælder for eksempel narrationerne om "Den røde tråd", subjekternes muligheder for at komme "lige ind fra gaden" og "de aktives diktatur". Disse narrationer har jeg analyseret for herigennem at studere, hvilke værdi- og normmæssige grundlag aktivisterne aktuelt bygger deres virksomhed på.

På baggrund af disse resultater argumenterer jeg for, at 1000fryds værdigrundlag kan rekonstrueres som underlagt tre overordnede værdibegreber: "myndighed", "frivillighed" og "kreativitet". Da aktivisterne er underlagt eftervirkningerne af et paradigmatiske identitetsskift, der finder sted omkring 2001, er det relevant at pointere at disse værdiers definitioner tilhører det aktuelle fællesskab på 1000fryd med

”de politiske” som dominerende fraktion. Det vil sige, at begreberne mageligt kan være overleveringer fra de første aktivister i DUS, der er med i oprettelsen af 1000fryd i 1984, men at de indholdsmæssige definitioner antageligvis har skiftet adskillige gange siden da. Denne fraktionering sætter sig også igennem i 1000fryds diskurs, som udgangspunkt for en række tematiske diskussioner, der har fundet/finder sted. Diskussionerne spejler i sagens natur indholdsmæssige uenigheder, men jeg argumenterer for, at de tillige kan rekonstrueres som udtryk for fraktionernes indbyrdes kampe om hegemonisk magt. Tematiske diskussioner finder sted som aktivisternes bevidste forsøg på at udgrænse hinanden indbyrdes og gennemføres på et ideologisk, emotionelt grundlag, der tillige indeholder diskussion om rammerne for diskussion. Således er det for eksempel ikke de sundhedsmæssige aspekter af folkekøkkenets veganske profil subsidiært rygning, der argumenteres med i diskussionen for eller imod, men derimod hvordan konstituering af folkekøkkenet som veganisk henholdsvis arrangementer som røgfrie korresponderer med 1000fryds aktuelle værdi- og normgrundlag.

Ad 2) For at nærme mig et yderligere indblik i hvordan respondenter og aktivister på 1000fryd håndterer paradigmatiske identitetsskift, støder jeg på en række bevidstgørende processer, som aktivister iværksætter for sig selv og hinanden. I mine intentioner om at studere de mikrosociologiske konstruktionsprocesser bliver jeg især opmærksomme på to, sammenhængende og 1000fryd-interne bevidstgørelsesprocesser: oplæring som principielt rum for forhandling/overførsel af praksisser og oplæring som disciplinær foranstaltning. Disse to funktioner er synlige for respondenter og aktivister på 1000fryd som oplæring, men deres bevidstgørende potentialer og institutionelle karakteristika rekonstrueres af mig på baggrund af mine analytiske betragtninger.

Som en kulturformidlende institution med offentlig adgang, båret af frivillig arbejdskraft og med en arrangementsfrekvens på over 200 om året har der på 1000fryd vist sig et behov for oplæring af aspirerende aktivister. Denne oplæring har både en konkret instrumentel del og en paradigmatiske ideologisk del. Oplæring er pædagogisk set bygget op omkring et mimisk princip, hvor en (eller flere) aspirerende aktivister følger en anciennitetsmæssig ældre aktivist og gradvist tilegner sig forskellige færdigheder som bartender, dørvagt, lyd- og/eller lysman(d) – eller ultimativt arrangør – via perifer legitim deltagelse. Denne oplæring argumenterer jeg for, udgør et spændingsfelt mellem erfaringsoverførsel og nyskabelse forhandling. Traditionsoverførelse finder sted, for så vidt som aspirerende aktivister lærer at undgå de farer og faldgruber, som de anciennitetsmæssigt ældre aktivister har erfaring med, udgør reelle udfordringer i fællesskabet. Aktivisterne er organiseret i forskellige interne interessegrupper (booking, lys- og lyd, PR, mad, etc.), men er alligevel individuelt ansvarlige – især som arrangører. Derfor oplæringens nødvendighed. Principielt skabes der pædagogisk rum for, at de mere instru-

mentelle færdigheder kan forhandles, idet oplæring ikke på nogen måder er sanktioneret. Således betragtes 1000fryd som et sted, hvor aktivisterne gerne må begå fejl og lære af disse – men tendentielt forbliver forhandling af rutiner en principiel mulighed. Det gør den fordi viden i informelle, semi-strukturerede fællesskaber som 1000fryd er (endnu mere) magt og fordi oplæringen tillige har en paradigmatisk, ideologisk del iboende.

Den paradigmatisk, ideologiske del af oplæring knytter an til 1000fryds aktuelle værdi- og normgrundlag og til de narrationer, respondenter og aktivister fortæller sig selv og hinanden. Også den paradigmatisk, ideologiske del af oplæring er underlagt muligheder for forhandling mellem aspirerende og aktuelle aktivister og også *den* forhandling er principiel. Under skyldige hensyn til værdierne om myndighed, frivillighed og kreativitet, er for eksempel en af de ideologiske markeringer i oplæringen, 1000fryds bevidste fravalg af materielle aflønningsmekanismer. Dette fravalg er ideologisk betinget for så vidt som argumentationen er, at materiel honorering ikke er nødvendig for at få subjekter til at tage et ansvar. Aktivisternes arbejde på 1000fryd er frivilligt og udover et måltid mad, er der derfor ingen materielle fordele forbundet med at være aktiv. Det, der sættes i stedet for aflønning, er social anerkendelse og sociokulturel anseelse. Da arbejdet som for eksempel arrangerer er hårdt på grund af de mange forskellige ansvarsområder og arbejdsopgaver det medfører, kommer mulighederne for social anerkendelse til at udgøre den nydelse/belønning, der motiverer respondenter og aktivister til kontinuerligt at begive sig udi at arrangere koncerter, musikaftner, folkekøkken, etc.

Jeg argumenterer for at disse oplæringsprocesser, for det første finder sted for som reinstitutionaliseringer af 1000fryds værdi- og normgrundlag i aspirerende aktivister. Institutionaliserings betegnes hos Gehlen (1986) som praksis' kobling med givne og socialt legitime affektive tilstande og med civile arenaer for sådanne aktiviteters udløsning. En sådan form for reinstitutionalisering finder for eksempel sted, gennem aktivisternes affektive koblinger af frivillighed med følelsen af social anerkendelse (og ikke erhvervelse af materialitet) i en arena med 1000fryd som offentligt kulturhus. En anden og lignende kobling finder sted mellem aktivisternes myndige udøvelse af demokratiske, kulturelt medproducerende og solidariske kompetencer og en tilsvarende social anerkendelse, der ligger i det, men her med 1000fryds øverste, organisatoriske enhed (mandagsmødet) som civil arena, etc. Når jeg vælger at rekonstruere disse processer som principielt forhandlede reinstitutionaliseringer, skyldes det institutionaliseringernes tvangsmæssige karakter. Sociale og kulturelle institutioner som "myndighed" eller "frivillighed" giver netop mening, fordi der er tale om institutionaliseringer. Dermed bliver forhandlinger af begreberne "myndighed", "frivillighed" eller "kreativitet" principielt mulige, men konkret umulige: en aspirerende aktivist kan stille spørgsmål til, hvorfor materielle belønningsmekanismer er fravalgt, problematisere beslutningen, stille æn-

dringsforslag, etc. – men insisterer vedkommende aspirant på det problematiske i beslutningen subsidiært fremfører forlangender om aflønning, er vedkommende karriere på 1000fryd forbi, før den begynder! Når jeg tillige vælger at formulere bevidsthedsprocesserne på 1000fryd som reinstitutionaliseringer, skyldes det at institutionsbegrebet er udviklet til at betegne processer i et nationalt og ikke sociokulturelt fællesskabsperspektiv.

Min begrundelse for at referere til ovennævnte paradigmatisk, ideologiske dele af oplæringsprocesserne som reinstitutionaliseringer ligger, for det andet, i at oplæring som bevidstgørelsesproces har en rækkevidde, der går ud over den aktuelle kontekst på 1000fryd. 1000fryd bestræbelse som sociokulturelt fællesskab er at initiere aspirerende og aktuelle aktivister til, gennem anerkendende praksis og tilrettevisning, at omsætte sådanne institutionaliseringer til livsfilosofisk praksis – også i 1000fryd-eksterne kontekster – og dermed til måder hvorpå 1000frydere håndterer erfaringer og oplevelser på i al almindelighed.

Og for det tredje argumenterer jeg for, at reartikulerede institutionaliseringer sætter aktivisterne i stand til at følge stolthed over at tilhøre et privilegeret fællesskab. Nogle af de erfaringer og oplevelser som respondenterne forsøger at sætte sig selv i stand til at håndtere, udgøres af erindringer om sociale positioneringer som anderledes, outsiders eller marginaliserede. I den forbindelse rekonstruerer jeg 1000fryds institutionaliseringer som en måde at iscenesætte 1000fryd som et sociokulturelt fællesskab af aktivister, der formår at agere anderledes, opretholde alternative livsmåder, -praksisser, evner til at ”tænke ud af boksen” og til gøre brug af deres kreative evner i problemløsning – men også at være stolte af det, hvilket ikke er en selvfølge respondenternes narrationer taget i betragtning!

Ad 3) En tredje måde hvorpå jeg analytisk har nærmet mig aktivisters aktive håndtering af paradigmatisk identitetsskift, er gennem studier og analyser af hvilke eksklusions- og inklusionsprocesser, der finder sted i socialiteten på 1000fryd. Jeg argumenterer for at et studie af på 1000fryds eksklusions- og inklusionsprocesser for det første, må skille analytisk mellem de 1000fryd-interne og de 1000fryd-eksterne processer og at de, for det andet kan gennemføres med teoretiske referencer sociologiske begreber om mulighederne for at slutte gelederne ”closing ranks”, ”pars pro toto” og ”double bind”.

Ud fra respondenternes narrative rekonstruktioner af forholdene på 1000fryd argumenterer jeg for, at det sociokulturelle fællesskab aktuelt består af to – tre forskellige interne fraktioner, der principielt er enige om de store linjer og retninger for kulturhuset 1000fryd, men hvor der samtidig, på et mere underordnet niveau, eksisterer spændinger fraktionerne imellem. Disse spændinger er af værdi- og normmæssig karakter,

men har et historisk ophav. Historikken bliver af respondenterne konstrueret som gående tilbage til tiden omkring 2001, hvor et større kontingent af unge, politisk engagerede aktivister indfinder sig på 1000fryd. Hvor kulturhuset indtil da har været mere eller mindre enerådigt styret af et "rock n' roll crew" ("de gamle"), der især har prioriteret kulturhusets rolle som undergrundscene for den uafhængige, alternative kunst – især musikken –, begynder "de politiske" at fremføre politiske argumenter i diskussionerne om 1000fryds profil og virksomhed. Hvad der i første omgang ser ud som individuelle, subjektive uenigheder mellem aktivister eller grupper af aktivister, der har forskellige holdninger til konkrete arrangementer og administrative organiseringer, viser sig hurtigt at have sit ophav i fundamentale, værdi- og normmæssige uenigheder. 2001 markerer med andre ord et paradigmatiske identitetsskift, der sætter hævdundne artikulationer af begreberne "myndighed", "frivillighed" og "kreativitet" til fornyet diskussion.

Da nu denne rivalisering har udgangspunkt i forskellige værdi- og normgrundlag, radikaliseres konflikterne med årene og bliver i stigende grad til en kamp om hegemonisk magt. Som situationen ser ud aktuelt (2006 – 2007), har "de politiske" på grund af ihærdighed, vilje og dedikation erhvervet sig retten til at definere den sociokulturelle virkelighed på 1000fryd. Denne hegemoniske ret, tilkæmper "de politiske" sig i perioden mellem 2001 – 2007 ved hjælp af en række interne eksklusions- og inklusionsprocesser.

Min argumentation for en sådan udlægning af de sidste 5 – 6 års udvikling på 1000fryd skal findes i de narrative rekonstruktioner af processerne. For de respondenter, der tilhører fraktionen af "gamle" eller "medierende", der tendentielt er "gamle" som forsøger at mægle mellem de forskellige fraktioner, fremstår 1000fryd aktuelt som radikaliseret i retning af en politisk korrekt og moraliserende undergrund, hvor disse ideologiske markeringer anvendes til at genfortolke 1000fryds værdimæssige grundlag. Det sociokulturelle fællesskab er, med andre ord, blevet mere snærende i forhold til hvad mulighederne er i praksis. Hos "de gamle" artikuleres tiden før 2001 derfor som en guldalder. For "de politiske" forholder det sig diametralt modsat. Tiden under "de gamle" bliver narrativt rekonstrueret som mere totalitær, som organisatorisk hierarkisk og som en politisk laissez faire periode, hvor kulturhuset er i overhængende fare for mainstreamkulturel kontamination og dermed for at miste sit sociokulturelle særpræg.

Den diskursive udgrænsning af fraktionerne imellem, med gensidige tilskrivelser af negative værdier og etiketter, kan betragtes som et pars pro toto fænomen. Pars pro toto betyder i sociologisk kontekst, at fællesskaber tilskrives værdi på baggrund af subjekters individuelle habitus eller handlinger og at disse værdier herefter er gældende for almene betragtninger af fraktionen. Pars pro toto fungerer i så at sige "begge veje", idet fænomenet både kan anvendes til at beskrive "vi"-fællesskabets egne,

positive eksponeringer og dets negative, eksponeringer af ”de andre”. ”Vi”-fællesskabets egne overvurderinger er samtidig det råstof som medlemmernes subjektive stolthed institutionaliseres i forhold til – og dermed den direkte anledning til at disse medlemmer er villige til at ”slutte gelederne” mod udefra kommende (her: andre fraktioners) værdimæssige angreb. Den fraktion, der formår at gøre det, vinder kampen om hegemonisk magt. Som nævnt er det for tiden ”de politiske”.

Det interessante i forhold til 1000fryd er, at jeg kan iagttage lignende processer i det sociokulturelle fællesskabs bestræbelser på interkollektive distanceringer. Her agerer det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd imidlertid som en helhed, hvor ”vi”-fællesskabet favner begge – eller alle tre – fraktioner og henholdsvis positive eksponerer af egne fortræffeligheder i modsætning til negative eksponeringer af ”de andres”, (mainstreamkulturen, sociokulturelle fællesskaber som AaB-supporterne, de militante nationalsocialistiske grupperinger, skinheads, etc.) dekadente dårligdomme. Jeg argumenterer derfor for, at den eksterne tilpasning til 1000fryds omverden finder sted som distancerende identitetsmarkeringer overfor en række institutionelle og personificerede ”fjendebilleder” med hvem aktivisterne på 1000fryd har jævnlig kontakt. De processer, der sikrer denne tilpasning til omverden analyserer jeg også ud fra pars pro toto og closing ranks processer, men finder her en afvigelse: 1000fryds udadvendte distanceringer har en tendens til at radikalisere. For at studere denne radikalisering vælger jeg at anvende et tredje sociologisk begreb om double bind. Double bind betegner processer, hvor forskellige, nogenlunde jævnbyrdige, sociokulturelle fællesskaber kæmper om hegemonisk magt og derfor i en kontinuerlig ”svikmølleproces” henholdsvis udgrænser og ser sig selv som udgrænset (af) hinanden. En sådan double bind proces har elementer af hævn iboende, hvorfor de gensidige udgrænsninger har tendens til at eskalere og radikalisere over tid. Double bind processer bygger også på pars pro toto og closing ranks processer, men indeholder samtidig elementer af uvidenhed om hinanden og frygt for fremtidige overgreb. Pointen ved at betragte de interkollektive udgrænsninger mellem 1000fryd og andre folkelige fællesskaber er, at her findes ingen social vaccine, der kan afværge at sociale udgrænsninger omsættes til håndgribeligheder. På grund af hævnaspektet, uvidenhed og angsten for fremtidige overgreb er double bind processer tillige umådelig vanskelige at stoppe igen når først, de er sat i værk.

1000fryd-interne eksklusions- og inklusionsprocesser viser ingen tegn på eskalerende radikaliseringer. Jeg argumenterer for at det sociokulturelle fællesskab omfang og udstrækning, de fælles erindringer, erfaringer og oplevelser, fungerer som en slags ”social vaccine” mod iværksættelsen af sådanne processer og at den hegemoniske kamp tilsyneladende er vundet (af ”de politiske”) uden anvendelse af double bind. Det samme er imidlertid ikke tilfældet med den eksterne tilpasning til omverden og derfor

kommer det lejlighedsvis til håndgribeligheder i aktivisternes bestræbelser på at imødegå udefrakommende udgrænsninger (provokationer). Aktiv imødegåelse af fysiske overgreb relaterer jeg samtidig til visse aktivisters erfaringer og oplevelser og til det for tiden hævdevundne værdigrundlag på 1000fryd i DIY-konceptet som et spørgsmål om gør-det-selv-forsvar – men billedet er ikke entydigt. Hvor tematiske emner som rygning ikke længere kan anvendes som genstande for ideologiske markeringer og diskussioner på grund af det generelle forbud mod rygning i bygninger med offentlig adgang, er der fortsat stor diskussion om, hvordan udefrakommende udgrænsninger skal håndteres. Og her har jeg vel at mærke ikke konstatere nogen konsensus – heller ikke internt i de forskellige fraktioner på 1000fryd.

Jeg har gennemført dette studie af, hvordan transformationer i sociokulturelle fællesskabers identitetskonstruktion finder sted ved at gennemføre en række analyser af en case, kulturhuset 1000fryd og at anvende en række teoretiske betragtninger fra sociologien, antropologien og kulturanalysen. Ifølge mit tredje forskningsspørgsmål vil jeg således undersøge i hvilket omfang figurationssociologiens teoridannelse om informalitet hos Elias, kan bidrage til et analytisk ståsted, hvorfra jeg kan undersøge de identitetskonstruktioner, der finder sted på 1000fryd.

Som indikeret i afsnittet ”Introspektive markeringer” er min tilgang til genstandsfelt og problemformulering i overvejende grad kulturanalytisk. Det betyder at jeg betragter kultur ud fra et forholdsvist bredt kulturbegreb som et delt sæt af værdier og normer for livspraksis, hvor der skabes særlig rum for erfaringsdannelse, samtidig med at samfundsmæssige, sociale og materielle fænomener influerer og påvirker dette erfaringsrum. I et kulturanalytisk perspektiv er subjektet hverken i stand til udelukkende at danne sig selv i en isoleret, intellektuel omgang med geniale kunstneres unikke produktioner eller artefakter – eller udelukkende genstand for en samfundsmæssig formningsproces, underlagt materielle, sociale og kulturelle vilkår. Derfor kan aktivisternes sociale og kulturelle aktiviteter på 1000fryd betragtes som ”principielt begribelig”, fordi der er tale om fælles kulturel praksis. Ved at anvende Elias’ figurationsteori sammen med mit kulturanalytiske udgangspunkt sætter jeg mig i stand til at favne spændingsfeltet i det kulturanalytiske kulturbegreb empirisk, analytisk. Figurationsteorien gør det muligt at være opmærksom på og studere den unikke, civile arena som folkelige fællesskaber – i mit tilfælde 1000fryd – udgør for subjekternes individuelle erfaringer med at forhandle mening offentligt, håndtere kognitive erfaringer og kropslige oplevelser og organisere folkelig viden og samtidig at opretholde en bevidsthed om hvordan 1000fryd, som civil arena, til stadighed er underlagt samfundsmæssige (om)fortolkninger, reartikuleringer og strukturelle forskydninger.

I arbejdet med at analysere på det sociokulturelle fællesskab omkring 1000fryd kommer jeg imidlertid til kort ved udelukkende at anvende figurationssociologiens teori om informalitet, som den fremtræder hos Elias. For det første arbejder Elias ud fra et sociologisk perspektiv, der ikke anerkender det erkendelsesmæssige potentiale, som kulturanalysen argumenterer for, eksisterer indeholdt i folkelige fællesskabers hverdagspraksis. Hos Elias må subjektet sættes i stand til at pendulere fra handlingsinitierende, emotionelle og engagerede positioner til intellektuelt distancerende stader, for at sætte sig selv i stand til refleksiv bevidstgørelse. Det er en nødvendig forudsætning for subjektets erkendelse af sin egen virkelighed. Denne virkeligheds ontologi henter Elias, for det andet, fra naturvidenskaben, hvis epistemologiske formål er at komme så tæt på virkeligheden "an Sich" – hvilket i figurationssociologisk perspektiv vil sige de reelle kulturelle og sociale processer – som muligt. Et sådant ontologisk virkelighedsbegreb er imidlertid uforeneligt med mit kulturanalytiske udgangspunkt, hvorfor jeg har suppleret Elias' figurationssociologiske teori om informalitet med en række teoretiske betragtninger over det folkelige erkendelsespotentiale i engageret praksis.

Med elementer fra aktionsforskningen udvider jeg mine analytiske betragtninger af subjekternes erkendelsesprocesser med det potentiale, der ligger i emotionelt involverede handlinger. Subjektets bevidsthedsmæssige udvikling, intellektuelle vækst og læring finder ikke kun sted gennem refleksive, mentale processer, foruden også gennem kropslige oplevelser i sociale og kulturelle eksperimenter, hvor bevidstheden er optaget af alt muligt andet. Min reformerte figurationsteori tillader mig at se det sociokulturelle fællesskab på 1000fryd som "noget andet" end blot og bart en folkelig opposition imod det bestående, hvori aktivisterne reagerer på ydre samfundsmæssige omstændigheder. Gennem en erkendelse af 1000fryds sociokulturelle ophav og konstitution, argumenterer jeg for at folkelige fællesskaber altid må betragtes som kulturelt medproducerede – hvad enten de i øvrigt artikuleres i termer af "subkulturelle", "sociokulturelle" eller "modkulturelle" formationer. Ud fra et figurationsperspektiv argumenterer jeg for, at aktuel, sociokulturel fællesskabsdannelse kan betragtes som folkelige udforskninger af og sociale eksperimenter med de dele af senmodernitetens samfundsstrukturer, som ingen endnu har koloniseret. Denne folkelige koloniseringsproces kan betragtes som subkulturelle variationer over et nationalt, majoritetskulturel tema, som sociokulturelle fællesskabers autonome udfoldelser eller som modkulturelle udfordringer eller provokerer af normativitet – men at der er tale om kulturelt medproducerende aktiviteter, er evident.

Endvidere sætter Elias' figurationssociologiske perspektiv mig i stand til at argumenter for folkelige fællesskabers afhængighed af mainstreamkulturen – og vice versa. At folkelige fællesskaber er afhængige af mainstreamkulturen til at spille identi-

tetsmæssig bold opad og som samfundsmæssig kulturalitet at positionere sig selv i modsætning til, er oplagt: uden et normativt ”noget” har de folkelige fællesskaber intet at iscenesætte sig selv som alternativ til. Og lige så oplagt er de folkelige fællesskabers afhængighed af mainstreamkulturens kulturpolitiske velvilje: uden den – eller blot en resignerende, modvillig erkendelse af fællesskabernes tilstedeværelse, råder offentlig myndighed over tilstrækkelige magtmidler til omgående at bringe enhver folkelig aktivitet til ophør – i hvert fald i teorien. Men jeg argumenterer også for, at mainstreamkulturen og mainstreamkulturens kulturpolitik er afhængig af de folkelige fællesskaber og at denne afhængighed kan betragtes ud fra en diametralt modsat, men lige så fuldgyldig argumentation. Uden en række folkelige fællesskabers udfordringer er det vanskeligt at håndhæve og udvikle en kulturel og kulturpolitisk normativitet. På samme måde som med 1000fryd sker mainstreamkulturens selviscenesættelse relationelt i forhold til folkelige fællesskaber. Men også i innovativt øjemed har mainstreamkulturen og mainstreamkulturens kulturpolitik brug for folkelige fællesskabers udfordrende, provokerende aktiviteter og deres koloniseringer af hidtil uopdagede muligheder i senmoderniteten. Mainstreamkulturen er netop mainstream fordi den kan opretholde en forestilling om et fælles kulturelt værdi- og normgrundlag for hele den danske befolkning. I en sådan kontekst kan mainstreamkulturen indoptage nye sociokulturelle ideer for eksempel økologi, bæredygtig udvikling, symbolske og diskursive identitetsmarkører (mode), etc., men kun undtagelsesvist udvikle dem selv. Styrken i mainstreamkulturen er dens nationale, samfundsbevarende – og ikke -udfordrende – potentiale og heri får den uvurderligt hjælp fra kulturpolitikken.

Fremtidige studier

Ud fra mit kulturanalytiske perspektiv vil jeg argumentere for, at der kan formuleres tre forskellige retninger i hvilke, en fremtidig forskning kan bevæge sig: et fortsat arbejde med at 1.) *udvikle* og *implementere* tværvidenskabelige teorier og metoder i biblioteks- og informationsvidenskaben, 2.) et fortsat arbejde med at udvikle *implementere kulturanalytiske metoder og perspektiver* i arbejdet med at analysere biblioteks- og informationsinstitutioner, deres praksisser, værdier og normer etc. som videnskabeligt genstandsfelt og 3.) eventuelt et udviklingsarbejde hvori kulturanalytiske metoder og teorier danner grundlag for udvikling af *undersøgelsesværktøjer af instrumentel karakter* til anvendelse i det biblioteks- og informationsfaglige (målgruppeorienterede) kulturarbejde.

Ad 1) Ud fra en kulturanalytisk betragtning kan det biblioteks- og informationsvidenskabelige felt i Danmark betegnes som et *flervidenskabeligt* felt, hvori forskellige videnskabelige traditioner fra især naturvidenskaberne anvendes side om side

med sociologiske og humanistiske traditioner til at analysere, systematisere og teoretisere over subjekters videnhåndterende og kulturelle processer og praksisser. De forskellige traditioner har hver deres fortalere, der hver især fastholder og dyrker deres respektive fagligheder. Men udover at markere det biblioteks- og informationsvidenskabelige felt som forankret i flere forskellige teoretiske traditioner, finder der kun en begrænset udveksling sted mellem de forskellige fagområder. Der finder tilsyneladende, fagområdets lidenhed til trods, faglige kampe sted om at fastholde forskellige videnskabsteoretiske og paradigmatiskse rettigheder, profiler og hegemoniske magt, hvorfor der er tendens til at forskningsmæssige resultater lines op parataktisk. Gennem mit engagement i kulturstudierne har jeg erfaret at ved at rette fokus mod alternative videnskabelige og teoretiske formationer, alternative videnskabelige traditioners metodikker – og alternative former for empiri – og implementere og anvende disse i en biblioteks- og informationsvidenskabelig kontekst, sker der en krydsbefrugtning mellem de forskellige positioner, som er/kan være meget berigende. Denne opmærksomhed på mangfoldighed af mulige teoretiske og metodiske indfaldsvinkler til ét og samme genstandsfelt, giver kulturanalysens metodebegreb etnometodologisk karakter og et uortodokst kildebegreb, men gør samtidig den teoretiske spændvidde og mulighederne for krydsbefrugtning desto større. Derfor fremstår kulturstudierne som et *tværvideenskabeligt* felt og som en videnskabelig ramme hvori epistemologiske traditioner kan mødes, brydes og genopstå i nye former eller skabe helt nye synteser. Det er en sådan udvikling jeg mener, bør være udgangspunktet for at udvikle biblioteks- og informationsvidenskaben fremover.

Ud fra denne indstilling eksisterer der en mangfoldighed af studier, der kan/bør gennemføres. På et mere overordnet, tematisk niveau mener jeg at en revitalisering af interessen for fællesskaber og fællesskabskonstruktioner, samt en deraf følgende erkendelse af at subjektets folkelige vidensorganisering finder sted i et spændingsfelt mellem individuelle præferencer og behov, og forestillinger om subjektets tilhørsforhold til fællesskaber frem for den voldsomme eksponering af individet som har været på spil gennem de sidste 30 – 40 år, kunne være interessant. Denne erkendelse af fællesskabernes rolle mener jeg mangler – generelt – men også i et biblioteks- og informationsvidenskabeligt og -fagligt perspektiv. Der er dog (igen) en stigende interesse for folkelige fællesskaber, både som udgangspunkt for subjekternes praksisser i livsverden og som genstandsfelt for en faglig, videnskabelig nyorientering. Begge dele vil få betydning for bibliotekernes kultur- og informationsformidlende virksomhed og må af samme grund udforskes.

Ad 2) En øget interesse for og andet perspektiv på kultur- og kultur(formidlende) institutionernes samfundsmæssige *raison d'être*. Mit studie indikerer, at kultur- og kulturformidlingsinstitutionerne, herunder folkebibliotekerne udfylder i hvert

fald to – og sandsynligvis flere – forskellige roller som både en arena for subjektets autonome udfoldelse gennem herredømmefri kommunikation, mellemmenneskelig socialitet og kulturel aktivitet i civilsamfundet og som ekspertsystem indlejret i en samfundsmæssig, systemlogisk, administrativ kontekst. Denne ideologiske dualitet og dens konsekvenser er ikke nødvendigvis bevidst endsige erkendt i forskellige kultur(formidlings)institutioner, herunder folkebibliotekerne og derfor er rollefordelingen og -administrationen et studie værd. Jeg har en antagelse om, at blandt andet kultur(formidlings)institutionernes aktuelle legitimitetskriser kan hidrøre herfra. Også i forhold til folkebiblioteksinterne studier, er kulturanalysen anvendelig. Hvor det sociokulturelle fællesskab omkring 1000 fryd med nærværende afhandling fremstår nogenlunde rekonstrueret indenfor de tematiske udvalgte områder; offentlig forhandling af mening, håndtering af erfaringer og oplevelser og organisering af folkelig viden, har jeg bevidst fravalgt at analysere på folkebiblioteket som organisation og kun refereret til tre – fire alment anerkendte og i andre sammenhænge dokumenterede studier eller narrationer om folkebibliotekerne. Dette arbejde med at rekonstruere hvordan folkebiblioteket ser ud som samfundsmæssig institution i et kulturanalytisk perspektiv, venter fortsat.

Ad 3) En øget interesse for empowerment i stedet for dannelse. Empowerment består som nævnt i at finde og aktivere de ressourcer, der allerede ligger implicit iboende i subjekterne for på den måde at motivere og engagere dem (subjekterne) i samfundets demokratiske processer – på deres egne betingelser! Jeg forstår her empowerment som mere ligeværdige relationer mellem forskellige subjekter, der indgår i fællesskaber med hinanden. Her får begreber som ”herredømmefri kommunikation”, ”gensidig socialisering” og ”læring” transformativ mening i betydningen gensidig påvirkning og udvikling i fællesskab frem for det langt mere hierarkiske dannelsesbegreb, der kan betegnes som en kulturelites påvirkning af en almen befolkning. En sådan kulturpolitisk nyorientering vil i overvejende grad betyde et skift fra problemorientering til ressourceorientering i kultur- og kultur(formidlings)institutionernes møde med de forskellige mål- og brugergrupper – herunder også en bevidsthed og hensyn til den stadig forøgede, kulturelle mangfoldighed og subjekternes muligheder for henholdsvis at involvere og distancere sig.

Et skifte fra et dannelses- til et empowerment perspektiv som udgangspunkt for institutionel virksomhed må derfor studeres, for at rekonstruere hvilken betydning det har for kultur(formidlende) institutioner, herunder folkebibliotekerne i praksis. I den forbindelse vil jeg nævne de kulturorganisatoriske hybrider, der allerede nu ses spire frem som lokale reaktioner på nedlæggelserne af en række små og mindre folkebiblioteker i kølvandet på strukturreformen i 2006. I mange tilfælde har disse ”biblioteksforeninger” overtaget lokaler, resterne af biblioteksbeholdningen og nogle af de (mere

sociale) funktioner, som folkebiblioteket havde tidligere – men på frivillig, folkelig basis. Hvad betyder den udvikling for det etablerede folkebibliotekssystem – kan/skal det etablerede folkebibliotekssystem arbejde samme med biblioteksforeningerne, eller skal de opretholdes som folkelige parallelsystemer? Hvad betyder sådanne initiativer for lokalsamfundene, for fællesskaberne og for subjekterne – de engagerede såvel som de distancerede – og hvad betyder det for subjekternes muligheder for at forhandle mening offentligt, for at håndtere deres kognitive erfaringer og kropslige oplevelser og for deres organisering af folkelig viden? Svarene på disse spørgsmål er også interessante i en folkebiblioteksfaglig kontekst.

Litteratur

- A beautiful mind* (2002) Ron Howard. DreamWorks Home Entertainment.
- Alheit, P. (2005) *Historier og strukturer: metodologiske overvejelser over narrativitet*. I: Livshistorisk fortælling og fortolkende socialvidenskab (2005) red./ Anders Siig Andersen, Bettina Dausien og Kirsten Larsen. Roskilde Universitetsforlag.
- Alvesson M. & Sköldberg K. (2000) *Reflexive Methodology: New Vistas for Qualitative Research*. Sage publications Ltd.
- Andersen, A. S. & Larsen, K. (2005) *Fritz Schützes teoretiske og metodologiske arbejde*. I: Livshistorisk fortælling og fortolkende socialvidenskab (2005) red./ Anders Siig Andersen, Bettina Dausien og Kirsten Larsen. Roskilde Universitetsforlag.
- Andersen, J. (2003) *Empowerment i storbyens rum*, Hans Reitzels Forlag.
- Andersen, J. (uden år) *Unge mellem fritid og forbrug - om ungdomsgenerationer 1950 -2010* – lokaliseret den 10. november 2009 på adressen: <http://www.at-henas.dk/johannes-andersen-artikel-et.htm>
- Asylhjælp: Nu vil de slås på systemets hjemmebane* (2009) Paradoxs, 2. sektion 28. august, side 4 – 5. Information.
- Bejder, P. og Holt, K. B (2003) *Fra Huguenotter til afghanere: indvandringens historie i Danmark*. Forlaget Systime.
- Berger, P. L. og Luckmann, T. (1966/1992) *Den samfundsskabte virkelighed: en videnssociologisk afhandling*. Lindhardt og Ringhof.
- Berger, Å. (2001) *Mangfoldighedens biblioteker: flersproglig biblioteksbetjening i Danmark*. Bibliotekarforbundet.
- Biblioteket som forvandringsrum: perspektiver på folkebibliotekerne i kultur- og medielandskabet* (2006) red./ Leif Emerek, Casper Hvenegaard Rasmussen og Dorthe Skot-Hansen. Danmarks Biblioteksskole og Danmarks Biblioteksforening.
- Bibliotekshistorie* – lokaliseret den 27. august 2007 på adressen: <http://www.bibliotekshistorie.dk/>
- Biographisch, Bibliographischs Kirchenlexikon: *Arnold Gehlen*. Band XXIII (2004) Spalten 460 – 492 Autor: Friedrich Ley – lokaliseret den 24. april 2009 på adressen: http://www.bbkl.de/g/gehlen_a_k_f.shtml
- Bruner, J. S. (1999) *Mening i handling*. Klim.
- Bruner, J. S. (2002/2005) *Making Stories: Law, Literature, Life*. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts. London, England.
- Bourdieu, P. and Wacquant, L.J.D. (1992) *An Invitation to Reflexive Sociology*. Polity Press.

- Danmarks kreative potentiale – regeringens Kultur- og erhvervspolitiske redegørelse.* Erhvervs- og Kulturministeriet, 2000 – lokaliseret d. 10. juli 2009 på adressen: http://www.kum.dk/graphics/kum/downloads/Publikationer/Danmarks%20kreative%20potentiale/Danmarks_kreative_potentiale.pdf
- Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004: med udviklingslinjer tilbage til 1964* (2005) red. Trine Bille et al. – lokaliseret den 14. april 2010 på adressen: http://www.kum.dk/graphics/kum/downloads/Publikationer/Danskernes_kultur-_og_fritidsaktiviteter_2004.pdf
- Den borgerlige orden: tanker om borgerlighed og kultur* (2008) red. Morten Ebbe Juul Nielsen & Kasper Støvring. Gyldendal.
- Den store danske. Gyldendals åbne encyklopædi – opslaget ”begreb” – lokaliseret den 11. november 2009 på adressen: <http://www.denstoredanske.dk/>
- Dreehsen, L. og Corfitz, L. (2009) *Ungdommen er blevet længere*. Berlingske Tidende, fredag den 31. juli 2009 – lokaliseret 10. november 2009 på adressen: <http://www.berlingske.dk/danmark/ungdommen-varer-laengere>
- Duelund, P. (1995) *Den danske kulturmodel: en idepolitisk redegørelse*. Klim.
- Døssing, Th. (1937) *Ungdommens læsning: Omkring Kampagnen mod Smudslitteraturen* – I: Poul Daugaard: Hele Danmarks biblioteker: udvalgte tekster samt biografi, 1990. Bibliotekscentralens forlag.
- Ehn, B. & Lövgren, O. (1982) *Kulturanalys: ett etnologiskt perspektiv*. Liber Förlag.
- Ehn, B. & Lövgren, O. (2001) *Kulturanalysen*. Gleerups Utbildning AB
- Elias, N (1998) *On Civilization, Power and Knowledge*. (The Heritage of Sociology) University of Chicago Press.
- Elias, N. (1980) *Über den Prozess der Zivilisation*. Suhrkamp Taschenbuch Wissenschaft. Suhrkamp Verlag.
- Elias, N. (1983) *Engagement und Distanzierung: Arbeiten zur Wissenssoziologie I*. Suhrkamp Verlag.
- Eriksen, T. H. (1999) *Kulturterrorismen: et opgør med tanken om kulturelt renhet*. Spartacus.
- Eriksen, T. H. (2001) *Øjeblikkets tyranni*. Tiderne Skifter.
- Florida R. (2005) *Den kreative klasse – og hvordan den forandrer arbejde, fritid, samfund og hverdagsliv*. Klim.
- Foreningen 1000fryd* – lokaliseret den 27. august 2007 på adressen: <http://www.tjeklige.dk/tusindfryd/>
- Frirum til integration: en undersøgelse af de etniske minoriteters brug af bibliotekerne*. (2001) Lisbeth Christensen, et al. Århus Kommunes Biblioteker.
- Geertz C. (uden år) *Deep Play: Notes on the Balinese Cockfight* – lokaliseret den 27. august 2007 på adressen: <http://webhome.idirect.com/~boweevil/BaliCockGeertz.html>

- Gehlen, A (1986) *Urmensch und Spätkultur: Philosophische Ergebnisse und Aussagen*. AULA-Verlag Wiesbaden.
- Giddens, A (1996) *Modernitet og selvidentitet: selvet og samfundet under senmoderniteten*. Hans Reitzels Forlag
- Gudiksen, J. (2005) *Formidling: en karakteristik af forskellige formidlingsforståelser og deres kommunikationsteoretiske og forskningstypologiske grundlag*. I: Dansk Biblioteksforskning nr. 2, 1. årgang, 2005.
- Hansen, F. T. (2001) *Kunsten at navigere i kaos: om dannelse og identitet i en multikulturel verden*. Krogshs Forlag.
- Hasse, C. (2002) *Kultur i bevægelse: fra deltagerobservation til kulturanalyse - i det fysiske rum*. Samfundslitteratur.
- Hastrup, K. (2004) *Det fleksible fællesskab*. Århus Universitets Forlag.
- Hollyman, D. *Jerome Bruner. A Web Overview*. Massey Universitet – lokaliseret den 24. april 2009 på adressen: <http://au.geocities.com/vanunoo/Humannature/bruner.html>
- "Husets" hjemmeside – lokaliseret den 13. januar på adressen: <http://huset.dk/forside/om-huset/1974-1976-det-foerste-huset/>
- Jensen, E. A. (1985) *Til bibliotekssagens fremme: træk af Bibliotekstilsynets virksomhed indtil 1970*. Edvard Pedersens Biblioteksfond.
- Jensen J. F. (1988) *Det dobbelte kulturbegreb – den dobbelte bevidsthed*. I: H. Hauge og H. Horstbøll (red.) Kulturbegrebets kulturhistorie. Aarhus Universitetsforlag.
- Jensen, L. (2009) *Servicepunkter: en ny type betjeningssted*. – lokaliseret d. 20. august på adressen: <http://www.danmarksbiblioteker.dk/Default.aspx?ID=5600>
- Jerome Bruner* – lokaliseret d. 31. august 2009 på adressen: (http://en.wikipedia.org/wiki/Jerome_Bruner)
- Jochumsen, H. og Rasmussen, C. H. (2001) *Gør biblioteket en forskel?* Danmarks Biblioteksforenings forlag.
- Kampen om Ungdomshuset: studier i et oprør* (2009) red. René Karpantschof og Martin Lindblom. Frydenlund og Monsun.
- Kristiansen, S. og Krogstrup, H. K. (1998) *Deltagende observation: introduktion til en forskningsmetode*. Hans Reitzels forlag.
- Koch-Nielsen, I. et al (2005) *Frivilligt arbejde: den frivillige indsats i Danmark*. Socialforskningsinstituttet.
- Korsgaard, O. (1997) *Kampen om lyset: dansk voksenundervisning gennem 500 år*. Gyl-dendal.
- Kvale, S. (2004) *Interview: en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. Hans Reitzels Forlag.
- Lerner, F. A. (1998/2005) *The Story of Libraries: from the Invention of Writing to The Computer Age*. The Continuum International Publishing Group Inc.

- Lov om biblioteksvirksomhed* (2000) red. Ellen W. Bertelsen. Biblioteksstyrelsen.
- Madsen, H. F. (uden år) *Ungdomskultur – lokaliseret* den 3. november 2009 på adressen: http://samfnu.systime.dk/fileadmin/filer/Tekster/Emne7/t_hfm_ungdomskultur.pdf
- Nielsen, N. K. (2003) *Madkultur: opbrud og tradition*. Klim.
- Nielsen, N. K. (1997) *Krop og kulturanalyser: den levende og den konstruerede krop*. Odense universitetsforlag.
- Nielsen, N. K. (1994) *Stil og ballade: modstridende tendenser og paradokser i 1980'ernes kropskultur*. Odense Universitetsforlag.
- Nielsen N. K. (1992) *Fra Robin Hood til fodbold: en kulturanalytisk studie af arbejderklassen i England i 1800-tallet*. Odense Universitetsforlag.
- Nielsen, H. K. (1993) *Kultur og modernitet*. Århus Universitetsforlag
- Nye Kulturstudier – en indføring* (2008) red. Anne Scott Sørensen et al. Scandinavian Academic Press c/o Spartacus forlag A/S.
- Nye kulturstudier: perspektiver og udfordringer* (2009) 10-års jubileum kulturstudier, nordisk fagseminar. Højskolen i Telemark, Bø. Torsdag den 1. og fredag den 2. oktober.
- Pratt, M. L. (1999) *Arts of the Contact Zone*. I: Ways of Reading, 5th edition, ed. David Bartholomae and Anthony Petrofsky. New York: Bedford/St. Martins.
- Qvortrup, L. (1996) *Mellem kedsomhed og dannelse: variationer over et tema af Pico*. Odense universitetsforlag.
- Reach Out: inspiration til brugerinddragelse og innovation i kulturens verden* (2008) Rapport fra Kulturministeriets tværgående projektgruppe. September 2008 – lokaliseret den 3. november 2009 på adressen: <http://www.kum.dk/sw80146.asp>
- Selv se, selv undersøge, selv tænke...”: Det nordjyske Landsbiblioteks historie 1985 – 1995* (1995) red./ Kirsten Boel, Leif Emerek og Anders Ørom. Det nordjyske Landsbibliotek.
- Schultz, M. (2000) *Kultur i organisationer: funktion eller symbol*. Handelshøjskolens Forlag.
- Scotson, J. L. & Elias, N. (1994) *The Established and the Outsiders: A Sociological Enquiry into Community Problems*. 2. edition. Sage Publications.
- Spinosa, C., Flores, F. og Dreyfus, H.L. (1997) *Disclosing New Worlds: Entrepreneurship, Democratic Action and the Cultivation of Solidarity*. MIT Massachusetts Institute of Technology.
- Staunæs, D. (1998) *Transitliv: andre perspektiver på unge flygtninge*. Forlaget Politisk revy.
- Steenberg, A. S. (1900) *Folkebogsamlingerne: deres historie og indretning*. Aarhus og København.

- Stormhøj, C. (2006) *Poststrukturalismer: videnskabsteori, analysestrategi, kritik*. Forlaget Samfundslitteratur.
- Swidler, A. (1995). *Cultural Power and Social Movements*. I: Johnston (et al.), *Social Movements and Culture: Social Movements, Protest and Contention*. Minnesota Press.
- Thoreau, H. D. (1849/2005) *Civil ulydighed: tre politiske tekster*. Informations Forlag.
- Tilsvining i gadebilledet er en eskalering* (2010) Information, 12. marts.
- Ting og tingester: materielle kulturstudier* (2004) red. Minna Kragelund. Danmarks pædagogiske Universitetsforlag.
- Ungdom, en stil, et liv: en bog om ungdomskulturer* (1986) red. Joi Bay og Kirsten Dronner. Tiderne Skifter.
- Wenger, E. (2006) *Praksisfællesskaber: læring, mening og identitet*. Hans Reitzels Forlag.
- Wenneberg, S. B. (2000) *Socialkonstruktivisme: positioner, problemer og perspektiver*. Samfundslitteratur.
- Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: på tværs af fagkulturer og paradigmer* (2005) red. Lars Fuglsang og Poul Bitsch Olsen. 2. udgave. Roskilde Universitetsforlag.
- Vaaben, N. (2003) *Små folkebibliotekers rolle i lokalsamfundet: en antropologisk undersøgelse*. Lokaliseret d. 11. februar 2010 på adressen: <http://www.bf.dk/Pdf-Viewer.aspx?url=http://www.bf.dk/DitFag/BFOgFaget/Faglige%20publikationer/De%20smaa%20Biblioteker.aspx>
- Ziehe, T. (1995) *Ambivalenser og mangfoldighed – tekster om ungdom, skole, æstetik, kultur*. Politisk revy.
- Aalborg Universitets historie* (2010) – lokaliseret den 13. januar 2010 på adressen <http://www.aau.dk/Om+AAU/AAU+kort+fortalt/Historie>

Oversigt over bilag

Bilag 1.	Narrative interviews med linjenummer
Bilag 2.	Feltdagbog
Bilag 3.	Tematisk systematisering
Bilag 4.	Billedmateriale
Bilag 5.	Vedtægter for foreningen Tusindfryd

Bilag 1: Narrative interviews

Kulturpolitisk ramme.....	1
Dansk Kulturpolitik 1961 – 2010.....	1
Kulturpolitiske udfordringer 1960 – 1970	4
Folkebiblioteket som formidler af kulturen	8
Kulturpolitiske udfordringer 1970 – 1980	11
Trappetrin og subjektets aktivisering	16
Kulturelt demokrati i folkebibliotekerne.....	16
Kulturpolitiske udfordringer 1980 – 1990	18
Åbning af de folkelige fællesskabers kulturelle felt.....	20
Folkebibliotekets instrumentalisering	22
Kulturpolitiske udfordringer 1990 – 2000	24
Folkebibliotekernes professionalisering.....	25
Kulturpolitiske udfordringer post 2000.....	27
Folkebibliotekernes stadfæstelse som kommunale virksomheder.....	29
Summering	31
Nationale strømninger, lokale konsekvenser	35
Kultur- og bypolitisk udvikling i Aalborg.....	35
Lokale, folkelige konsekvenser	40
1000fryd en indkredsning.....	44
Problemfelt.....	48
Det senmoderne som udfordring af det nationale fællesskab.....	48
Studiet af sociokulturelle fællesskaber	54
Tidligere studier	59
Problemformulering	63
Myndighed gennem bevidstgørelse	65
Inklusion og eksklusion	66
Engagement og distance	67
Analysestrategi.....	70
Narrationer generelt – fortællingens magt.....	70
Design af undersøgelsesstrategi	71
Feltobservationer	74
Synlig observatør med aktiv deltagelse	75
Narrative interviews.....	78
Narrativ teknik.....	80
Design af analysestrategi	83
1000fryd som case	89
Summerende symboler.....	91
Nøglescenarier – rodmetaforer	93
Systematisering.....	95
Introspektive markeringer.....	97

Summering.....	101
Det sociokulturelle fællesskab: 1000fryd.....	102
Indledning	102
Signalement af en case	103
Begivenheder – events	106
Det sociokulturelle fællesskabs karakteristika – et horisontalt vue.....	107
De gamle – rock ’n roll-crewet	108
De politiske	109
Målgruppens karakteristika – et vertikalt snit.....	111
Kiddypunks	111
Gæst/bruger	112
Aktivister	113
Bestyrelsesmedlemmer og ansatte.....	115
Netværk og organisatoriske relationer.....	117
Lokale netværk.....	118
Nationale netværk	119
Internationale netværk.....	119
Informelle strukturer	120
Ustrukturerede strukturer.....	122
Organisatoriske udfordringer i en hierarkisk flad struktur.....	123
Processualitet.....	125
Bevidstgørelse, myndighed og empowerment.....	129
Indledning.....	129
Kulturpolitisk strategi.....	130
Folkelige fællesskaber.....	130
Identitet på 1000fryd.....	130
Første teoretiske ekskurs: institutionalisering.....	132
Bevidstgørelse	138
Oplæring	138
Myndighed	141
Empowerment	143
Andethed.....	145
Summering.....	150
Inklusion og eksklusion.....	153
Anden teoretiske ekskurs: symbolske grænsedragninger	153
Pars pro toto.....	157
Stigmatiserende navngivning.....	158
Idealer og værdier	160
Lokale værdier og normer	161
Frivilligt engagement.....	162
Kreativitet.....	163
DIY.....	164
Intern integration: subjektiv autonomi og kollektiv forpligtigelse.....	166
Værdigrundlagets dynamiske karakter.....	169
”Uttekket” som pars pro toto-fænomen.....	170
Disciplinære foranstaltninger	171

Ekstern tilpasning: positionering i en samfundskontekst.....	174
Institutionelle ”andre”	175
Professionelle ”andre”	176
Mainstreamkulturelle ”andre”	178
Sociokulturelle ”andre”	181
Fysiske udgrænsninger	184
Tredje teoretiske ekskurs: double – bind.....	186
Emotionel involvering	189
Summering.....	192
Engagement og distance	195
Fjerde teoretiske ekskurs: modkultur og medkultur	195
Engagement og distance	196
Engagement	197
Distance	198
Figurationstænkning	200
Livsverden og stilmæssige træk.....	201
Væren i verden	202
Offentlighed, praksis og magt i livsverden.....	203
Summering.....	204
Offentlig forhandling af mening.....	206
Offentlighed.....	206
Forhandling	210
Mening	213
Håndtering af erfaringer og oplevelser.....	215
Ideologiske retninger som kompleksitetsreduktion.....	215
Organisering af folkelig viden.....	222
Summering.....	228
Konklusion.....	232
Fremtidige studier	245
Litteratur.....	249
Oversigt over bilag.....	254
Narrativt interview med 020 507.....	259
Narrativt interview med 040 607.....	271
Narrativt interview med 280 607.....	283
Narrativt interview med 210 607.....	300
Narrativt interview med 270 607.....	311
Narrativt interview med 050 607.....	318
Narrativt interview med 090 507.....	330
Narrativt interview med 200 607.....	341
Bilag 2: Feltrapport med observationer fra 1000fryd	349
Bilag 3: Analytisk systematisering	406
Bilag 4: Billedmateriale	435
Bilag 5: Vedtægter for foreningen Tusindfryd.....	438

Narrativt interview med 020 507

Jeg tror det var i gymnasiet, i 1.g. eller 2.g at jeg kom på 1000fryd første gang. Det var i hvert fald i 1994 og jeg tror det var tilfældigt. Jeg kendte én der hed R. der spillede i et band. Jeg var nede til en koncert og tænkte ikke sådan videre over det ud over at det var et rimeligt vildt sted. Det var ikke ligesom når man gik inde i Jomfru Ane gade. Man skulle igennem en mørk port og der var generelt mørkt hernede og musikken var ret vild. De spillede dødsmetal. Ellers ved jeg ikke om det gjorde et så vanvittigt stort indtryk på mig lige dér. Det var først senere, hvor jeg begyndte jeg at gå med nogle folk i gymnasiet der sådan generelt interesserede sig for musik og dér hørte vi om 1000fryd. Vi fik fat i en månedsfolder, hvor der var noget, der virkede interessant og besluttede at vi ville prøve at tage derind. Jeg tror det var i de gode grunge-agtige dage, hvor folk skulle herind og høre Psyked Up Janis. Så begyndte vi at komme herinde og det gik op for mig og en kammerat at faktisk var det meste af det musik de spillede herinde noget vi kunne lide. Dengang hørte jeg meget metal og det var det jeg var orienteret imod. Men på det her tidspunkt begyndte jeg at brede min musiksmag mere ud og begyndte at kunne lide alt muligt forskelligt og efterhånden som vi kom til flere koncerter, begyndte vi også at gå efter andet. Efter at vi havde været til forskellige koncerter blev det sådan at hvis det foregik på 1000fryd, så var det nok noget, jeg synes var interessant. Og så var det ligegyldigt om det var metal eller punk eller sadcore eller noget fjerde. Der var et eller andet der bare ramte ind i min smag. Dengang var alting mere gotisk. Jeg tror at det fede var, at det var så fremmedartet. Det var lidt lige som de ting, man så ude i gadebilledet, personer og sådan. Det var bare meget mere koncentreret hernede med alle de sort-hvide plakater som var overalt på væggene dengang. På den måde var det vel et ret, ekstremt udtryk. Det ramte mig nok fordi jeg også selv langt hen ad vejen har været ret ”skæv” i forhold til mine omgivelser. Mange af de tanker gjorde jeg mig måske ikke, men jeg kan huske at jeg tænker at det var nyt for mig eller sådan. Jeg følte mig stadig som en bonderøv ude fra Klarup. Det har jeg egentlig altid følt mig som; aldrig som en del af noget. Jeg tror heller ikke rigtigt at jeg har hører til nogen gruppe. Men jeg tror at i den alder kan man godt blive duperet. Dér kom jeg fra Klarup og jeg gjorde mig ikke særlig mange tanker om noget, var sådan lidt halvracistisk som man var derude. Så kom jeg i gymnasiet og pludselig kunne jeg se at verden fanme var stor. Der var mennesker der havde helt mærkeligt hår og de mennesker var dem, der sagde mig noget. Så kom man herind og det var nyt. Når jeg så en, der var outreret så syntes jeg det var sejt. Her var dunkelt og man anede ikke hvilken en dør man skulle ind af. Det føltes lidt hemmeligt. Så skulle man ind og se, hvad fanden hvad sker der inde bag den næste dør. Jeg kan huske at jeg var til en koncert engang, hvor der var en der stod og råbte ”Roaaaarrrrrhhh” oppe på scenen. Og så var det ene langhårede mennesker, der havde sort tøj på fordi det lige var sådan et arrangement, jeg var kommet ind.

Jeg kende imidlertid ikke nogen hernede. Det var bare et spørgsmål om at komme ned og høre koncerter. Jeg tror det var sådan at JEG blev mere grebet af musikken, end de andre jeg var begyndt at gå til koncerter med. Og sådan gik der fanme nogle år, hvor jeg virkelig ikke snakkede med et eneste menneske, hvis ikke jeg havde mine venner med. Jeg kan faktisk ikke huske hvornår det var. Mange har sagt – altså folk, der kan huske mig fra koncerterne og som er mine venner nu – at det var før de snakkede

med mig: de kunne godt huske mig og min kammerat. Vi var de dér to med mærkeligt hår, som aldrig snakkede med nogen. Jeg er ret tilbageholdende og generet. Jeg kom ind, ventede på at koncerten gik i gang, stod for mig selv, lyttede til musikken og når det sluttede så gik jeg igen. Jeg snakkede stort set ikke med nogen, med mindre jeg havde nogen mennesker med hernede. Og som tiden gik, blev jeg mere og mere on my own fordi flere og flere af mine venner, ikke gad at hænge så meget hernede og for hvem musik betød mindre. Jeg kan huske at det irriterede mig fordi nogle af mine venner flyttede og jeg var den sidste der var tilbage, den der gik mest op i musik og vidste mest om musik.

Til sidst var der ikke rigtigt nogen at spille bold op ad længere eller dele den interesse med. Så efter jeg havde været på højskole i 1997, flyttede jeg til Århus og boede dér i et år og gik til musikarrangementer dernede. Det hed Huset dengang og hedder nu Voxhall. Det blev lavet om i den periode, hvor jeg boede der, så der var i virkeligheden ikke ret mange steder at gå til koncerter. Jeg opdagede i hvert fald aldrig noget, der mindede om 1000fryd. Jeg gør mig stadigvæk mange tanker om at flytte til København men det er 1000fryd, der holder mig i Aalborg. Og det er det for rigtig mange mennesker. Hvis det ikke var for 1000fryd, så var det bare super mange mennesker der ikke havde noget sted. Jeg tænkte på det i går da jeg var ude hos nogle venner, én fra Odder, hun kommer her ikke så meget, men MO. fra et eller andet sted på Sjælland, han er her, MN. fra Sjælland, ME. fra Sjælland og sådan. Det er vildt sjovt for der er jo ingen, der kommer den vej ellers. De er taget herop for at studere eller hvad det nu var dengang og så er de blevet hængende blandt andet på grund af 1000fryd. Så Århus var egentlig ikke noget valg. Jeg ville bare bo der, hvor jeg fandt en lejlighed og det var i Århus.

Derfra rykkede jeg videre til København og boede dér et år. Jeg havde nogle venner fra højskolen dér og nogle af dem jeg tidligere gik til koncerter med, var flyttet derover. Dengang var 1000fryd rigtig meget rock n' rolled. Det var rock n' roll mekka agtigt og jeg hørte meget rock n' roll. Og det var de ting, de gik op i. Jeg flyttede fordi musikken betød stadig mere og fordi der alt andet lige var flere koncerter dervore. Men stadigvæk var det interessant for mig hvad der foregik på 1000fryd og jeg holdt mig opdateret med månedsfolderne. Jeg elskede bare at få dem. Man kunne hente dem i Århus på Musikcafeen og følge med i hvad der skete heroppe. Og det gjorde jeg, på trods af at jeg endnu ikke var involveret i det på det tidspunkt.

Jeg var stadig, i København, alene med min mere politiske del og den dér punk – hardcore ting. Der var ikke nogen, jeg delte dét med. Så jeg var igen på egen hånd. Jeg kan huske – jeg kan faktisk ikke huske om jeg var flyttet derover eller om jeg var på besøg hos en kammerat – at jeg så en flyer som jeg fanme fandt for en uge siden, da jeg var ved at rydde op, hvor der var tre bands. Jeg begyndte at komme på Ungdomshuset, men stadig kun som bruger så i virkeligheden kendte jeg ikke særlig meget til Ungdomshuset. Jeg har aldrig været aktivist på dér. Jeg kom der til nogle koncerter og det var først dér jeg kom væk fra det som måske ikke var mainstream, men som var et mellemlid mellem undergrund og mainstream. Det var VIRKELIG et kulturchok for mig at komme på Ungerén. På det tidspunkt var 1000fryd blevet normal og Ungerén var bare endnu mere fucked up: folk bar brænde ind og smed i brændeovnen og der var graffiti over det hele, stive punkere og sådan noget. Det syntes jeg, var rigtigt vildt. Heller ikke her kendte jeg nogen og anede ikke noget om stedet. Jeg kom måske et eller an-

det sted mellem 9 (21) og 10 (22) og koncerten startede tidligst klokken midnat. Så jeg sad bare i det der helt mørke rum og fandt så et stearinlys. Jeg havde forinden købt et blad og det åbnede rigtigt meget for mig i forhold til at finde ud af at der var en hel verden af mennesker, der tænkte på den dér måde. Før det havde jeg ikke fundet den dér parallelverden. Jeg havde slet ikke opfattet, at 1000fryd var en del af den verden. Og jeg havde ikke fundet ud af, at der var et netværk, en parallel til – jeg ved ikke hvad man kalder det – den almindelige kapitalisme. Men jeg købte et par blade til punkkoncerterne og læste dem. Og jeg købte billige plader. Det var ene bands jeg ikke viste overhovedet eksisterede. I bladene var der lange artikler hvor jeg tænkte ”jamen dette er jo lige som at lære avis, det hér”, som handlede om politiske ting, ”food not war” for eksempel. Så jeg fandt en krog og i hver 50. tyvende anmeldelse stod der noget om ”Sick Of It All” eller et andet band som jeg lige kendte. Så købte jeg måske en 20 tommer med dem. Den koncert, jeg var til den aften endte med at være – og er faktisk stadigvæk – et af mine favoritbands. Jeg tror det har noget at gøre med at når det er et nyt sted, som man overhovedet ikke kender og det bare pruhhh kommer ud i fjæset på en, så sker der en masse ting.

Så skete der nogle ting i København og jeg kom tilbage til Aalborg i 2000 eller i hvert fald lige omkring årtusindeskiftet – og begyndte igen gå til koncerter hernede. Jeg flyttede tilbage til Aalborg fordi jeg ikke anede hvad jeg skulle med mit liv. Jeg blev faktisk ret deprimeret over hvordan mit liv havde udviklet sig. Til sidst kunne jeg ikke finde ud af at komme ud af min seng. Jeg var RET smadret og efter noget tid sådan, måtte jeg finde et eller andet som kunne være et holdepunkt. Jeg har altid svømmet fordi jeg er født for tidligt og er lettere spastiker. Det er ikke så tydeligt men det har gjort at jeg har svømmet hver dag. Jeg har været altid været til en masse stævner og været til med til OL og VM. Så det eneste jeg viste, det var at jeg skulle svømme og at jeg skulle til OL i Sydney i 2000. Det var det, jeg ville. Det var det, jeg greb fat i. Der var så en klub heroppe som ville betale mine udgifter til træningslejre og holdsting og alt sådan noget og så tænkte jeg: ”Jamen så er det det!” Så jeg flyttede herop. Det var nok af kedsomhed men jeg syntes at det var nederen. Det var lidt landsbyknægten, der ikke kunne klare den i storbyen. Så det var for alvor dér, jeg begyndte at gå til koncerter og var til størstedelen af alle koncerterne hernede. Det lyder sgu så stort, men det var virkelig 1000fryd, der gjorde at jeg syntes at det overhovedet var muligheder i at komme tilbage til Aalborg. Jeg havde det rigtigt dårligt, så jeg tror ikke man skal ikke undervurdere hvor meget det har betydet i dén sammenhæng. Det var virkelig totalt fedt, jeg så altid meget frem til at komme herned

På det tidspunkt begyndte jeg måske også at blive lidt mere selektiv i hvad jeg gik til. For det meste var det punk/harcore – stadig sammen med en masse andet – men DEM var jeg i hvert fald til HVER gang. Det var ved de lejligheder jeg begyndte at snakke med forskellige folk hernede fra en lille smule, men jeg tror faktisk at vi skal helt hen til år 2002/2003 før P. hernede hev fat i mig og spurgte mig: ”Skal du ikke snart i gang med at arrangere nogle koncerter eller et eller andet – eller prøve at være med til at arrangere en koncert?” Han havde fundet et band som han tænkte at jeg kunne lide. Efter det begyndte jeg at gå til bookingmøderne, ja kun til bookingmøderne faktisk. Der gik rimelig lang tid før jeg kom med til mandagsmøderne. Det var tiden indtil, jeg blev aktivist hernede. Det var musikken der trak – og det var nok tilfældigt at P. sag-

de: ”Skal du ikke være med til at lave det hér arrangement?” Hvis nogen havde sagt: ”Skal du ikke til at tage barvagter?” så havde jeg sagt: ”Nej det skal jeg ikke!” Mere var der ikke i det. Jeg vidste ikke hvordan huset fungerede. Ind til da havde jeg bare været dér hvor alle andre der bruger det her hus var. Jeg havde ikke tænkt så meget mere over det. Det, at jeg begyndte at komme lidt om bagved var starten på at jeg fandt ud af, hvad det egentlig er det her hus drejer sig om. Jeg tror bare at jeg kunne genkende nogen af det, andre også synes virkede spændende. Sådan er det vel bare når man kommer et eller andet sted. Så kommer man der mange gange og kan se ham, der laver lyd og ham der ser ud som om han arrangerer, hvem der kender stedet og er med dér. Jeg havde jo aldrig været på kontoret før. Da det skete, følte jeg det som om jeg måske var ved at blive en del af noget. Nu var jeg derinde hvor alle de dér viste noget, var: arrangører eller dem, der arbejdede her.

Jeg havde faktisk været til et bookingmøde inden, hvor jeg tænkte: ”Nu må jeg se hvad det er”, hvordan man kommer i gang med at arrangere koncerter og sådan noget. Der var så en af de gamle rotter S., rock n’ roll fyr, der syntes at det var fint at jeg var til mødet og som spurgte hvad jeg gerne ville. Og jeg sagde at jeg gerne ville til at arrangere koncerter. Han sagde det er måske sådan lidt vildt at begynde med! – men det er en super god måde at lære folk at kende på og finder ud af hvordan det hele fungerer. Og så var det ret kort tid derefter tror jeg at P. hev fat i mig fordi jeg ikke kom videre. Og så gik det ellers bare slaw i slaw. Så kørte det bare med endnu en koncert som jeg gerne ville arrangere – og så flere og flere ting. Det er måske lidt en omvendt vej i forhold til andre, den måde hvorpå jeg kom ind i det. De fleste begynder at lave folkekøkken eller begynder at tage barvagter eller sådan. Det er måske lidt mere konkret til at begynde med. Og så begynder man måske at arrangere koncerter bagefter, fordi så har man fundet ud af hvordan det hænger sammen. Men det dér med barvagter har altid været rimelig angstprovokerende for mig. Det har aldrig været oplagt og jeg har aldrig været interesseret i det. Jeg synes det dér med at man står bag baren og at man bare skal stå der, uden at kunne komme væk! Og det ligegyldig hvem der står på den anden side, så skal du bare stå og høre på dem. Det har aldrig været mig. Så jeg begyndte med koncerterne.

Jeg tænker, at i forhold til hvad man har oplevet på stedet i forholdt til alt andet jeg havde oplevet, dengang da jeg begyndte at komme på 1000fryd, så var det så vildt det hér. Det var så meget mere intenst fordi man står lige foran scenen og den er ikke mere end 30 cm. høj. Jeg kan huske at mig og en kammerat var hernede til en koncert og vi syntes det lød som de virkelig store navne, lige så fedt som ”Machinehead” – og de stod bare lige foran os og råbte og skreg lige ind i hovedet! Det var bare så vildt! Og de oplevelser syntes jeg, jeg havde næsten hver eneste gang fordi man var så tæt på folk. Det var pludselig så meget mere tiltalende end hvad jeg nu ellers gik til af store koncerter. Jeg tænker, at intimiteten har spillet en stor rolle for at det var en god oplevelse og tror jeg at man fik følelsen af, at være ret privilegeret. Jeg stod og hørte noget som jeg syntes var så fedt, måske igen en ny ”min bedste koncert” nogensinde – og der er 20 andre mennesker, der står og hører dét her sammen med mig! Det føltes som om man snød hele verden hver gang man var hernede. Sådan synes jeg, jeg havde det i en del år. Og så tænker jeg, at det måske allerede dengang passede godt ind til det, hvad man i dén alder savner af identitet. Man går med den dér gymnasiefølelse af at være rimelig anderledes og af, at verden ikke rigtig passer til én – og så kommer man hened.

Det var ikke sådan at jeg umiddelbart følte et fællesskab med alle eller at jeg havde en masse til fælles med dem. Men om ikke andet så musikken og formen. Det føltes som om det bare var en fed verden. Og så kostede det jo heller ikke en skid. Jeg havde lige-frem råd til det. Alt i alt tænker jeg at det passede utroligt meget ind i mit kram.

Som nævnt er næsten alle mine bedste koncertoplevelser henedefra. Jeg kan huske at jeg var så meget oppe at køre hver eneste gang jeg havde været til koncert – og det til trods for at jeg altid var alene. Det er meget fedt at tage af sted til koncert alene, men det kan også være frustrerende at man ikke rigtigt kan dele det med nogen. Man have bare nogle store følelsesmæssige oplevelser og der var ikke nogen at dele dem med. Jeg tog bare hjem bagefter! Så kunne jeg igen sige til dém, ovre i København: orv, hvor har jeg bare set den fedeste koncert. Jeg har været så superrørt flere gange og siddet oppe på toilettet og bare tudet bagefter fordi jeg syntes det var så vildt. Og det hvad enten det var en afdæmpet koncert eller det var nogen, der flippede helt vildt ud på en hardcore måde.

Jeg prøvede engang at lære at spille men mit handicap gør at min finmotorik er dårlig. Min største drøm var i mange år, dengang jeg var lille at få et trommesæt. Men udover at mine forældre fattige så kunne de også se at det nok ikke det smarteste instrument. Dengang var jeg noget mere handikappet. Jeg prøvede lidt at spille nogle af tingene da min lillebror begyndte at gå til guitar, men det er jo meget sådan finmotorisk og koordinationsevne, så det kom jeg aldrig til. Jeg tror så også at jeg var for generet til det fordi man kan sige, jamen hvorfor synger du så ikke bare? Men der er bare aldrig sket det rigtige. Jeg ville ønske der en eller anden gang var nogen der havde sagt: ”Nu skal du med!” og så prøver vi det bare. Så ville jeg helt sikkert have været i et band. Jeg kan stadig få tanker som: ”Når jeg får et band!” – selv om jeg er 30 år. Men jeg har aldrig spillet. Heller ikke elektronisk musik. Jeg har aldrig været computertypen selvom jeg har tænkt det som en mulighed. Men jeg har aldrig haft tålmodigheden og interessen for dét. Det hører med til de elektroniske musik at så går man op i computere. Alle der spiller elektronisk musik er sådan lidt computernørder samtidig. Og jeg kan knap nok finde ud af at sende en e-mail. Men jeg har nu stadig drømmen om at jeg skal have fat i et musikprogram. Jeg tænker, jeg har sådan meget musik inde i mig og at det er noget drengedrømsagtigt, at jeg godt gad, at jeg kunne udfolde mig. Men jeg har så til gengæld anmeldt.

Jeg blev mere involveret, da jeg kom tilbage til Aalborg i 2000 fordi jeg begyndte at skrive for et kulturmagasin, der hedder Skopet. Jeg ville gerne skrive om musik og så begyndte jeg med at anmelde nogle livekoncerter. I den forbindelse begyndte jeg faktisk at snakke med en fyr henede fordi der var en anmeldelse, som jeg aldrig fik lavet. Jeg skulle til et svømmestævne i New Zealand kort efter og var meget brødbetyngt, dels fordi jeg var kommet gratis ind og dels fordi jeg havde sagt at jeg nok skulle anmelde den. Så jeg hev fat i ham på et tidspunkt for at forklare. Men han sagde at det var sgu cool nok. Så begyndte jeg at snakke lidt med ham og vi begyndte ret hurtigt at lave nogle ting sammen. Han var MEGET initiativrig, måske det mest kreative menneske jeg har mødt. Vi begyndte at snakke sammen og fandt ud af at vi kunne lide noget af det samme slags musik. Der var et legendarisk band, der hedder ”Refused” som har lavet en legendarisk plade der er min ”bedste plade”, den bedste plade, der nogensinde er lavet – og den var han også helt vild med. Men han arrangerede koncerter henede og ville også gerne begynde at arrangere koncerter andre steder, så han ikke var

bundet til et bestemt sted. Vi lavede noget, der hed "Fabrik 3" som skulle være os, der lavede koncerter rundt omkring – og jeg vidste ikke noget som helst om noget som helst. Jeg var bare en hund i et spil kegler. Han havde alle kontakterne. Jeg havde aldrig nogensinde vidst hvad jeg ville og bare tænkt: "Det skal være noget med musik", og så pludselig var der en eller anden tegning! Vi arrangerede "Figurines" da de bare var små børn ovre på Stationen i Nørresundby. Fordi jeg var nede på det dér Skopet, fik vi også en ide til et blad. En aften gik vi derned og skulle vi i løbet af 24 timer sidde og skrive anmeldelser, skrive hvad vi nu havde i hovedet og efter 24 timer skulle vi trykke lortet, hæfte det sammen og så havde vi det man kalder "Seen". Det er noget, der især findes indenfor punken og den alternative "do it yourself" verden. Skopet ville betale for kopierne og så skulle de ligge rundt omkring på Studenterhuset og på Fryd. Der gik lidt længere tid end de 24 timer, men det var ideen. Det siger lidt om hvor meget energi han havde. Så var jeg pludselig i gang med det også – og med at arrangere koncerter. Så skulle vi til at lave et pladeselskab. Det her det sker på en eller halvanden måned. Da går det op for mig at han er super flyvsk og at jeg nok ikke skal investere en masse penge sammen med ham. Men faktisk så blev optagelserne til "Figurines" første lp lavet i den forbindelse – men det var på den måde, vi begyndte at komme herved engang imellem og det var første gang jeg gik ind på kontoret. Jeg tænkte: "fuck nu er vi på kontoret på 1000fryd!" og det var en rigtig rart følelse. Så begyndte folk at vide lidt om hvem jeg var ud over ham den mærkelige, der kommer til alle koncerterne.

Hvis jeg skal gøre det lidt mere up to date, så tror jeg sgu bare at tingene gik slaw i slaw. Jeg har vel haft nogle ideer og nogen tanker, der passede meget godt til det her sted og så er jeg via snakken med folk og dels til møderne blevet yderligere inspireret og har fundet ud af hvad det hele handler om. Jeg tror bare det passede ind i mit kram. Jeg har svært ved at sige at dét eller dét var grundende til det skete, for der er jo alle mulige grunde, men en af grundende er i hvert fald at det føltes super, super fedt at stå dér og havde arrangeret en koncert, den måde man snakkede med bandet på, og så videre. Især hvis det var et band som man syntes var helt vildt fede. Pludselig stod de bare på 1000fryd fordi man havde spurgt om de ville komme herved. Det syntes jeg var så fed en måde at gøre tingene på. Så var man for alvor med til at skabe noget på en rigtig god måde. Det var en måde at komme indenfor i det hér miljø på som passede til mig fordi det ikke kom an på om man havde et arbejde eller på grund af penge. Det var fordi man syntes det var super fedt at skabe det hér, og man gjorde det sammen med en masse andre mennesker. Det var bare tiltalende at man faktisk fik lavet noget på sine egne præmisser. Og så er der mere jordnære ting som at jeg altid gerne havde villet lave noget med musik. Nu fik jeg chancen for det. Det har ikke noget at gøre med højtsvævende idealer men ret meget med muligheden for at udfolde sig. Det at man kan gøre hvad man har lyst til, det forstiller jeg mig er noget af det, der er inspirerende ved det hér sted; at der er virkelig, virkelig kort fra at man står nede på gade og tænker "jeg vil lige prøve at gå ind til et bookingmøde" og til at man arrangerer en koncert. Eller sige: "skal vi ikke vælte den hér mur her" så det ville være federe hvor svaret er "jo – hammeren står dér ovre!" Jeg tror bare det er sådan at tingene bliver hvirvlet lidt ind i hinanden når man er med i fællesskaber, hvor man lærer nye mennesker at kende og det er nogen som siger én noget. Jeg mødte en masse mennesker som jeg syntes var cool og spændende og så har jeg tror jeg været ret sen til at opdage den dér DIY – ting vi har og at det var

den, jeg var tiltrukket af og den mere halv-politiske del af det. Jeg syntes der var nogle mennesker her som jeg kunne lære meget af og som gjorde sig nogen spændende tanker, som havde læst nogle bøger med spændende tanker – og som lyttede til musik. Jeg tror det var miljøet og det var netværket som jeg havde opdaget lidt på egen hånd. Det var det, jeg blev draget ind i. Sådanne steder er svære at finde, for der er jo ikke ret mange steder, hvor man kan det, hvor man har sådan nogle tanker og idealer som ligger lidt væk fra hvad den gængse holdning er. Der er i virkeligheden ikke særlig mange steder man kan udfolde sig. Jeg har tænkt meget på at nu skal jeg jo forestille at være voksen snart og så skal man have et arbejde og sådan nogle ting. Der er ikke mange steder hvor man kan bevare sine idealer eller kan sige ”så kører vi det på dén måde”. Det er jo næsten ikke muligt, men det har i ret høj grad været muligt at være med til at lave en masse, hvor de ting spillede en stor rolle. For eksempel kommer jeg også på Studenterhuset. Men jeg forestiller mig at selvom det også er drevet på frivillig basis, så er det nogle fuldstændige andre diskussioner man har. Der sidder man ikke til mandagsmøder og diskuterer om det skal være den ene slags eller den anden slags øl. Det er bare Carlsbergøl man har og det er ikke noget tema. Jeg synes, at det er ret fedt at tingene hernede stemmer overens med det, man går og tror på. Og så er det bare en lille legeplads, hvor man kan få afprøvet nogle ting, hvor man tænker: ”Sådan gad jeg godt verden så ud!” Det er meget konkret, men jeg gad godt at alting i verden var baseret meget mere på lyst og det var lysten til at skabe et eller andet, der skulle drive værket. Det kunne være fedt hvis der var mulighed for at nogle mennesker tænker ”Det kunne være fedt at lave et folkekøkken hvor man ikke skulle have skide mange penge for at komme og spise”. Så sidder man en masse mennesker og spiser sammen og hvor banalt det end er, så tænker jeg nogen gange: ”Så sidder vi her igen”. Der er ikke nogen, der får penge for dét her og hvis dem i køkkenet siger ”Nu gider vi ikke mere” så falder det bare sammen. Så er der ikke noget, der hedder folkekøkken mere. Det er bare et lille glimt af hvordan verden kunne se ud og hvordan jeg godt gad at verden så ud. Det går igen på så mange områder i Fryd. Ikke bare at det hele er frivillige, men jeg synes virkelig at det ER meget et sted, hvor man med de kræfter man nu har, prøver på at hjælpe hinanden med at skabe de ting, som man nu er blevet enig om. Det er den samme måde det fungerer på når man kontakter et band. Jeg kan selv tydeligt se forskel hver gang jeg arrangerer en koncert med et lidt større band, der har bookingbureau og hvor de siger ”ja men de skal have tariffen. Sådan er det!” og ”Jeg sender lige en kontrakt”. Jeg plejer at sige at det må de godt, men vi er cool hernede. Svaret er ”Ja, men det gør jeg alligevel for sådan kører vi tingene”. Derfra er der langt til de bands, der bare gerne vil spille. Vi aftaler om det er ok og hvornår de skal komme. Når jeg giver dem nogle penge efter showet så siger de: ”Hvad? Det er da alt for meget” eller de siger: ”Fedt!” og ”Så taber vi sgu ikke ret mange penge på at komme her og spille”. Det for man ret meget ud af og det fungerer jo alligevel.

Hvis vi tænker på hvad der fælles for de mennesker man møder på 1000fryd er noget af det tiltalende, at hér skal man ikke nødvendigvis forklare sig. At man har 9 dreads på den ene side af hovedet eller vegetar betyder ikke noget. Og man ved at personen ved siden ikke stemmer Dansk Folkeparti og er pisseracistisk. Jeg tror at alle mennesker har brug, at have et sted hvor man ved, at dér har vi en række rimelige fælles referencerammer sådan at der er nogle rimelig grundlæggende ting som man ikke

behøver at beskæftige sig med. Det kan på den anden side også være farligt fordi vi kan sidde og blive pisseenige om det hele og det er ikke altid det er det smarteste. Det er noget af det, der er fælles og at vi prøver på at holde stedet åbent på det grundlag. Det er fordi 1000fryd er så meget mere end et spillested og et brugerhus. 1000fryd kan jo rumme ret meget og det betyder at de mennesker der kommer her er meget forskellige. Vi har alle forskellige grunde til at være her og derfor er der mennesker her som jeg har rigtig mange holdninger til fælles med og som jeg holder virkeligt meget af, og som er mennesker jeg skal have kontakt med resten af mit liv. De er virkelig mine bedste venner. Så er der andre mennesker som jeg bare er her på 1000fryd sammen med. Der er nogen for hvem alting skal være centreret omkring baren. Sådan er det eksempelvis overhovedet ikke for mig. Jeg har indtil for ganske nylig ikke drukket alkohol i ni år. Jeg drak en fadøl for fjorten dage siden men ellers har jeg ikke drukket alkohol i mange år. Jeg synes overhovedet ikke at danskernes alkoholkultur er fed og det gælder også her på stedet. Det er i hvert fald ikke omkring det at drikke fadøl at mit store engagement er. Men jeg kan fuldt ud anerkende at 1000fryd for nogle bare kan være en bar der er federe end alle de andre barer, som et sted hvor man også kan involvere sig. Det er en fuldt ud legal grund til at være her. Men det er ikke noget jeg bruger min energi på eller har lyst til skal være det, der tegner 1000fryd. Baren alt for central. Men stadig er der mange andre grunde til at komme her. Nogen er her for at bruge atelieret, nogen er her nærmest kun som brugere og andre er super, super involverede. Det er jo fedt at der kan være så mange forskellige aktiviteter: der er en bookinggruppe og en bargruppe, og hvad der ellers findes. Der burde jo være alle mulige slags grupper: en ateliergruppe og en fotogruppe og så videre fordi det der her hus bare bruges så meget som muligt. Der skal proppes al den aktivitet ind i det der overhovedet kan rumme.

Men når der er så mange mennesker må det nødvendigvis også give nogen frustrationer. Der er mange der skal få noget til at fungere sammen og bruge huset og ikke mindst blive enige om hvordan det skal fungere. Det skal jo give nogle problemer. Og det kan godt blive frustrerende når sådan en som jeg, der er meget økoflipperagtig tørner sammen med en der mener, det går ud på at man drikker sig fuld. Når jeg synes, at alkohol spiller en alt for stor rolle, bliver det et tema for mig og så kommer det til at fylde meget for mig. Så er der nogen her, der synes at det bliver alt for økoflipperagtigt og hvorfor kan jeg ikke bare chill lidt og drik en øl. Det er både en fordel og en ulempe at sådanne konflikter opstår, men samtidig skal der være plads til det og jeg kan jo sagtens sidde at jeg ikke synes man skal drikke så meget alkohol eller at baren skal spille så central en rolle men, hvis alle andre lagde så få kroner i baren som jeg, så så tingene meget anderledes ud. Jeg tror at i et hus som det her er der bare nogen man bliver venner med endda rigtig, rigtig gode venner med og andre er man mere projektorienterede med. Mennesker man gerne vil have ting til at fungere med og derfor arbejder man sammen om at laver de ting. Og atter andre føler man slet ikke, man har noget til fælles med – måske bortset fra de ting jeg nævnte først. Så derfor er det egentlig svært at pege på noget der er fælles for alle mennesker hernede. Det ses især på mandagsmøderne, hvor diskussionerne veksler mellem de super hardline og de mere mellow – også afhængig af, hvor man står politisk. Der er mennesker hernede, der er meget politiske og som ganske naturligt ser det her som et sted hvor man kan udtrykke sine politiske visioner. De skal så føres ud i livet her i den her lille verden. Så er der nogen som bare synes at det er den fedeste musik, vi spiller eller at stå i baren og møde alle de søde mennesker dér. Og

det er ikke altid at det går lige godt i spænd, men det er nok ikke så meget anderledes end mange andre steder hvor man skal have noget til at fungere. Når man har en flad struktur hvor der, på papiret, ikke er nogen, der bestemmer, ja så må der komme nogle konflikter og nogle meget lange diskussioner om alt mulig åndssvagt. Det tror jeg er nogle af de fordele og ulemper der er ved sådan en flad struktur. Altså, jeg synes virkelig den skal være der og jeg ville ønske at der var en flad struktur i alting, hvad jeg skulle beskæftige mig med, men der er tydeligvis også nogen gange hvor tingene tager længere tid. Jeg synes egentlig det ligger mig meget på sinde det her med at, at der ikke skal være noget hierarki, men stadig kan man se at det er der alligevel. Det synes jeg er meget vigtigt at være opmærksom på og noget jeg sagtens kan glemme. Der er stadig mange ting, jeg synes jeg lærer på 1000fryd selv om jeg er en af de garvede. Jeg kan sagtens bare lade mig køre med og sige jamen sådan er det og være enige med nogen, der synes at tingene skal køre på en bestemt måde. Så er det godt med en der siger: "hey det skal I da ikke bestemme" eller "Fik vi nu overhovedet hørt de andre her?" Det tager jeg mig selv i, gang på gang at tænke på, til mandagsmøder, at der er mange der sidder og siger ingenting. Og at det er mange af de samme, der siger noget hele tiden. Sådan bør det overhovedet ikke være. Det er noget af det værste jeg kan forestille mig: At de, der har været her i lang tid, alle drengene, sidder og råber højt og så sidder de nye og pigerne tilbage og lytter. Det er lige præcist det vi overhovedet ikke vil være. Det er sgu noget, man virkelig skal kæmpe med og gøre op med. De der hierarkier holder bare ikke og de kommer ind på alle mulige måder, især ved at nogen bare råber mere op end andre, har mere erfaring indenfor et eller andet felt eller nogen har været her i mange år og der med har fået en eller anden form for "status". Det skal ikke være sådan at fordi man er retorisk dygtig, så kan man overtrumfe andre og det er svært at komme ud. På den anden side kommer man jo ikke til sit første mandagsmøde og plabrer løs. Man føler tingene an. Sådan har vi alle sammen startet også dem af os der siger noget til møderne. Og nogle gange giver det også meget god mening; at man har erfaring med et eller andet, men det er bare så vigtigt at den erfaring bliver brugt på en positiv måde og ikke som en autoritet. Jeg tænker det i forhold til de ting, der kan skabe splittelse og i forhold til at vi er så forskellige mennesker, der skal få det til at fungere. Hele rygeproblematikken er i den forbindelse et rigtigt godt eksempel. Jeg synes selv at jeg er et superomgængeligt menneske og at det sgu er mærkeligt, hvis der er nogen, der ikke kan li' mig. Men samtidig vil jeg gerne sige min mening og føler jeg at jeg har en form for retfærdighedssans og så er det sådan en balancegang mellem hvad der skal vægte højest. Det bliver tydeligt med rygeproblematikken. Jeg synes at rygning i høj grad handler om principper og det handler om medmenneskelighed. Men nogen gange så føler jeg at det ikke er dét, det kommer til at handle om. Det bliver et spørgsmål om at de er afhængige af at skulle ryge og så bliver argumentationen ikke en skid rationel. Omvendt synes jeg både principielt og reelt at det fylder for meget i diskussionen. Jeg bryder mig sgu ikke om at være i røg og temaet er sådan en ting, der virkelig kan skabe en konflikt. På et tidspunkt havde jeg lidt indtrykket af at stemningen var, at når der skal være alle de dér røgfrie arrangementer, så var der mange, der ikke havde lyst til at tage barvagter fordi man så ikke kunne ryge sine smøger imens. Jeg vægter røgfrie arrangementer fordi det er hårdt at være i røg og det bruger vi jo en del krudt på. Det er i virkeligheden sket i løbet af en ret kort årrække. Først blev folkekøkkenet røgfrit i to timer omkring serveringen. Det var der mange der syntes var mærkeligt: "Hva' fanden kan man nu ikke få sin

smøg efter maden”. Så blev kontoret røgfrit. Det var det heller ikke tidligere og det vil sige at P. sad derinde hele dagen mens folk osede omkring. Men det er faktisk sket indenfor meget få år at det er gået i den retning: at vi har fået røgfrie arrangementer og det har taget mange diskussioner. Det har været lidt af en konflikt faktisk

En ting som jeg i hvert fald mener, man kan sige om en del af de mennesker, der er på 1000fryd, lidt afhængig af, hvor man vælger at lægge sine kræfter er, at man nok føler sig lidt skævt, lidt anderledes og er tiltrukket af det. På den måde er det dét, der alligevel binder folk sammen. Det hele er jo frivilligt og man har selv valgt at være på 1000fryd fordi der er noget, der tiltaler en. Det kan – i hvert fald i perioder – være med til at man får en super, super god følelse. Så kan der være en rigtig god energi når tingene de fungerer og når man bruger kræfterne konstruktivt. Det tænker jeg som noget helt særligt for 1000fryd. Der er ikke nogen chef og vi gør det ikke (laver arrangementerne) fordi vi skal have penge ud af det. Vi gør det fordi det er et godt projekt og fordi det giver mening for os og det føles sgu godt at have det sådan. Jeg synes også at det er vildt at man vel nærmest med sammenlagt bare én fuldtidsstilling kan få et hus til at fungere og der kan komme så meget kultur ud af det. Det er noget af en bedrift. Det er nok egentlig ret vigtigt at den energi, der er her, kan være så super god fordi det handler om at skabe noget, man synes er fedt og ikke af andre grunde end at det er fedt og at det giver mening i forhold til hvordan man ser på verden.

Stemningen kan derfor også variere skide meget, især for mit eget vedkommende. Det kan være ret drænende at komme supertræt til mandagsmøde og så have en eller anden lang diskussion som man ikke synes er væsentlig. Jeg synes godt nok at det kan veksle meget. Især mandagsmøderne er meget gode billeder på det. Nogen gange kan der være sådan rigtig god stemning og vi diskuterer ting der handler om hvordan vi skal være et hus og hvad vi skal få lavet og så er det fedt. Og hvis man har lavet nogle gode ting i løbet af ugen så kan det smitte af på alle andre. Omvendt hvis der er en tilpas stor gruppe der bare er smadret og kigger på klokken hele tiden velvidende at der også er bookingmøde bagefter, så er det lige akkurat så meget nederen som alle andre møder kan være. Derfor kan man ikke snakke om en eller anden generel stemning på 1000fryd. Nogle gange synes jeg at stemningen bliver for hård. Sådan som når vi diskuterer om alkoholelementet spiller for stor en rolle. Det kan være en aften, der er den totalt fedeste aften fordi: ”... hold kæft hvor var vi stive. Vi sang bare slagere alle sammen og det var bare så pissefedt.” Det er så her jeg er skredet for længst fordi jeg ikke kan finde ud af sådan noget. Jeg er ikke så festligt et menneske på den måde.

Jeg tror ikke vi kommer udenom at der er grupperinger hernede. De rækker ind i de andre grupper og nogle gange er det bare en stor gruppe, mens andre gange er der flere mindre. Det kan jeg også se til dagligt, men stadigvæk er det bemærkelsesværdigt så tit jeg tænker: ”hold kæft hvor er vi bare heldige at vi nede på 1000fryd har alle de her søde mennesker der gider at engagere sig i nogle af de samme ting som os”. Der findes ikke sødere mennesker på jorden end dem hér og det selv om det kan være vildt, vildt hårdt at have et arrangement for eksempel. Jeg synes det er vanvittigt hårdt at lave en koncert med alt det man skal: lave plakater, hænge plakater op, lave pressemateriale, og så videre. Så er der det rent fysiske: man skal komme tidligt, man vader rundt hele dagen og så er man fuldstændig smadret når koncerten først er afholdt – og så skal man lige gøre hele huset rent dagen efter. Men når man gør det sammen med andre mennesker, når for eksempel det er M. og R. der laver mad og der er andre, der er villi-

ge til at tage barvagter – det er jeg altid meget, meget taknemmelig for at der er nogen, der vil fordi jeg selv afskyer det – det er det, der skal til for at mit arrangement kan finde sted og for at det kan fungere. Når det så oven i købet er nogle mennesker, der samtidig er mine bedste venner, der står i baren eller laver maden, så bliver det bare en total fed dag. Det er vigtigt, for mange af de mennesker, der betyder allermest for mig er mennesker jeg har mødt hernede. Så stemningen kan være svær at beskrive, men i nogen grupper kan jeg sagtens synes at nu er den for brovten. Når jeg er sammen med dé folk her, så er der på en eller anden måde en meget blødere stemning og vi kører mere mellem hinanden. Så det varierer meget og det er igen nogle af både fordelene og ulemperne ved at stedet kører som det gør.

For os som brugere af stedet må det jo også være sådan. Til tider prøver vi at gå herved og så er her ikke åbent fordi der åbenbart ingen barvagter var, eller man kommer herved og er der åbent men man aner ikke, når man går ind i porten om der bliver spillet slagere helt vildt højt når man kommer ind i baren eller om M. står og spiller jazz med stearinlys på alle bordene og der er købt blomster. Det er fanme da spændende når man bare havde tænkt at tage ned og få en kop kaffe.

Lige som alle andre steder så tænker jeg at vi hvad enten vi arbejder eller holder møder eller bare er blandt de mennesker jeg snakker med, så skal vi sgu hele tiden arbejde med at sige ting lige ud til hinanden og nedbryde hierarkier. Det er vigtigt at kommunikere ordentlig. Det ville være fedt hvis vi kunne køre en mere positiv stemning og ikke snakke for nederen om hinanden. Jeg kan huske da jeg begyndte at booke koncerter. Jeg bookede alt muligt og noget af det var meget afdæmpet. Så var der folk der godt kunne finde på at grine og sige: ”Jamen vi kan også få Søren Sko til at komme herved!”, hvor jeg tænkte: ”Det kan man sgu da ikke bare sige når der kommer nogen ind som er pisse usikre og hvor det er de første koncerter, de arrangerer”. Så sidder der nogen som har været her i 100 år og spiller en eller anden rolle så man får det indtryk at de ikke synes det er fedt det man laver eller at det ikke dur. Jeg mener, hele det her sted går sgu da ud på at man skal behandle hinanden ordentligt. Så det er noget vi må arbejde på hele tiden. Men jeg tror generelt at når man har et sted som 1000fryd, når vi nu tager udgangspunkt i at her er alle mulige mennesker af alle mulige forskellige grunde, så mener jeg alligevel at der er en del ressourcestærke mennesker her. Jeg har især gjort mig en del tanker om det i forbindelse med rydningen af Ungdomshuset. På steder hvor mennesker laver sådan noget som 1000fryd og Ungdomshuset ligger der mange ressourcer gemt. Det, at så mange mennesker helt frivilligt, uden at få noget andet end et fællesskab og/eller en identitet ud af det, kan engagere sig, det får man gavn af og det har altid undret mig at man ikke fra samfundet side kan se at der skal være plads til den slags. Jeg ved godt, at vi kæmper for at få penge hjem til stedet, at man rydder Ungdomshuset og betragter alle der som destruktive voldspsykopater og at vi ønsker at modarbejde en masse strukturer i det hér samfund. Men at man alligevel ikke kan se det givende i at der findes steder som Ungdomshuset. Der er jo mennesker der er vildt, vildt unge når de kommer i Ungdomshuset og når de kommer her og tilsvarende steder. Jeg tror at al erfaring viser at fordi man har kastet en brosten eller været utilpasset punker som ung er det ikke særligt sandsynligt at man også er det, når man fylder fyrré år. Der sker noget der imellem. Så de erfaringer som mennesker gøre sig sådan nogen steder, er i virkeligheden pisse meget værd for samfundet. Hvor fucked up det end kan være, det vi laver her, så kan det ende med at være noget som alle mulige mennesker alligevel

godt kan bruge, fordi man lærer en masse ting her, fordi det der er brug for kreative mennesker, der kan sætte ting i verden. Så kan vi diskutere hvilket niveau, men det er jo det vi gør her. Det synes jeg sgu er underligt at man ikke kan se har en ret stor værdi. Og at man skyder sig selv rigtigt meget i foden ved bare at skære nogle mennesker væk som endelig har fundet – hvor bevidst man nu er om det – et sted hvor man føler man hører til. Når der er mennesker, der har lyst til at se ud på den hér måde og agere som vi gør hér så er det nok fordi man ikke nødvendigvis synes at det at gå til fodbold kan opfylde alle interesser og drømme. Det synes jeg fanme er mærkeligt at man ikke forstå også i forhold til at jeg synes, jeg lærer så meget af at komme her. Før jeg kom til 1000fryd havde jeg aldrig siddet til møder. Så det er helt ned i detaljer som hvordan det er første gang, man skal prøve at tage referat eller hvordan en generalforsamling fungerer. Men også ned til alle de praktiske ting: der er nogle mennesker der lærer at stå i bar. Man skal finde ud af at fungere i et sådant fællesskab som det her nu er og man kan lære af de konflikter, man oplever – hvis man vil.

Jeg tror der var en, der sagde det i den dér Ungdomshusfilm, at man nærmest kan få en halv håndværkeruddannelse og det er fanme rigtigt. Hvis man havde tiden og energien til det så kunne man i 1000fryd tage huset fra en ende af, starte hernede med at lære hvordan man kitter vinduer og sætter vinduer i, og maler. Man kunne lære hvordan en udluftning fungerer og hvorfor skal man have sådan én. Så kan man lære om hvordan lys fungerer og man kan blive oplært som lydmand og man kan blive oplært i at stå i bar. Så kan man lære at bygge sofaerne eller den kasse, der skal bruges til at sætte lydgrejet i eller sådan noget. Det er der mennesker, der har gjort! Og sætte de hér lamper op og skifte pære, når der er gået en. Eller den her lysdæmper er gået i stykker. Hvor får man sådan én og hvad kan den? Man kan fanme sige at der er muligheder! Og så kan man jo bevæge sig hele vejen igennem huset og ende inde på kontoret og lære om hvordan et regnskab hænger sammen og lære at tælle op: hvad sker der med de penge, der kommer derfra og vi har en revisor og så videre. Alle de ting kan hvem som helst, en 16-årig komme ind og lære her. Det er sgu da vildt – selv om jeg ikke nødvendigvis selv har gjort det.

Narrativt interview med 040 607

Jeg startede med at komme på 1000fryd fordi jeg skulle til Aalborg for at studere. Inden da havde jeg fundet ud af, at der var noget, der hed 1000fryd og der var noget, der hed Rama. Det var begge politiske miljøer eller i hvert fald meget kreative miljøer. Rama lå nede på Frederikstorv. Jeg ved ikke hvor, det kan P. fortælle, det må han vide eller L. Der var noget, der hed Rebel engang og jeg tror at mange af dem fra det gamle Rebel hørte til i Rama. Det var sådan et lille – jeg tror ikke det har været en cafe, det må bare have været et eller nogle lokaler, de har haft, hvor de bare har siddet og drukket øller og hold møder og lavet aktioner. Sådan tror jeg det var, men det lukkede i 97 eller 98. På nogle af stolene nede i cafeen på 1000fryd står der faktisk ”Rama” i bunden, hvis man vender om. Jeg tror de er derudefra.

Miljøet var på det tidspunkt meget delt op i Aalborg, men så lukkede Rama. Jeg ved ikke hvorfor, men de havde sikkert ikke råd til at betalte husleje. Og så rykkede de ned på 1000fryd hvor S. og H. og alle dem fra Columbia, det dér band, var. De kom ind dér og så mødtes de to grupper og blev til den nye generation på 1000fryd. Det var egentlig to forskellige generationer, der havde hver deres måde at synes 1000fryd skulle være på. Når man lægger mærke til det, kan man se at der kommer et generationsskifte engang imellem og det skete da S. holdt op med at være bestyrer. Jeg tror at mange af hendes venner var forsvundet herfra fordi de følte sig lidt irriterede: Hvad er nu det for noget med at man ikke må lave fisk i køkkenet og hvorfor skal det være sådan og sådan. For S., S. og H. og alle dem (de gamle), var det musikken og det var kulturen, der var vigtig. Man skulle ikke hive sin egen sojamælk med ind fordi det bare var at pådutte nogle andre noget – eller røgfrie dage. Jeg tror at forskellen var i det politiske engagement i hverdagspolitikken.

Jeg kommer oprindeligt fra Jægerspris i Nordsjælland, og da jeg kommer herop var Rama lige lukket. Derfor kom jeg lige så stille i kontakt med 1000fryd. M. som jeg var kæreste med dengang – han er fra Frederikssund – han ville meget gerne ind i det hér punk- og hardcoremiljø og det var muligt på 1000fryd. Det var også M. der havde lavet research. Det var en del af planen for at lokke ham til Aalborg. Jeg havde nogle veninder, som jeg gik på gymnasiet med og det var meningen vi skulle flytte i kollektiv og så skulle vi læse på KUA. Vi skulle alle sammen læse sprog men A. som tog direkte på universitetet efter gymnasiet – vi gik på Frederikssund gymnasium – hun kunne ikke komme ind i København, men kom ind i Aalborg. Det var dengang, der stadig var adgangsbegrænsninger på sprog. Jeg var så ovre for at besøge dem en 1. maj og det var vældig godt vejr og jeg tænkte: ”Det er godt nok en fed by! Der er gang i den og folk er glade!” Frederikssund hvor jeg boede på det tidspunkt er jo ikke en stor by. Jeg arbejdede i Dansk flygtningehjælp og M. tog til Rebelmøder i Hillerød, så det var langt væk. Men vi kom herover fordi han heller ikke kunne komme ind på universitetet i København. Det var incitamentet for at flytte og så begyndte han at lave noget research.

På 1000fryd kunne man lave en masse. Man kunne lave mad, sidde i dør, lave folkekøkken, og stå i bar. Jeg tror egentlig jeg startede med at tage dørvagter til de dér hardcore arrangementer, hvor jeg hadede musikken. Jeg syntes det var skrækeligt, men der var jo også nogen ting ved det som jeg syntes var ok. Måske det politiske som jeg godt ville mere ind i. Og så begyndte jeg at lave folkekøkken. Det var et lidt blødere

miljø end det dér vilde festmiljø – og jeg begyndte at stå i baren. Til allersidst – det er egentlig den vej tror jeg, mange aktivister går – kom jeg så i bookinggruppen, hvor man sidder og arrangerer koncerter.

Da jeg startede med at komme på 1000fryd, var miljøet som sagt mere opdelt mellem de gamle og os, der sidder i dag og i virkeligheden bestemmer en masse. Der var os, der var de unge og progressive, tror jeg i hvert fald, dengang. Det er så 8 år siden nu.

1000fryd er i løbet af de 8 år blevet meget mere politisk. Jeg tror der i vedtægterne står, hæng mig ikke op på det – alle snakker om de dér vedtægter, men ingen har læst dem – men jeg tror jeg ved, hvor de ligger og det er noget med, at man ikke må dreje huset i en eller anden bestemt politisk retning. Det er den eneste paragraf der er, men jeg tror at der står at 1000fryd er apolitisk eller sådan noget. Så jeg tror egentlig det er gået fra sådan at være undergrundagtigt til at være mere politisk undergrund og før S. og alle dem, da var det hippierne, ”byinfo Randers” hvor S. og hendes generation i 80’er nok var mere punkeragtige. Jeg tillader mig lige at dele det lidt op. Jeg har selv diskuteret det mange gang med for eksempel H. hvor han sådan har sagt: ”Øh og så jer...” hvor jeg så har sagt: ”Jeg er ikke nogen ”jer!” Det er bare så svært at bryde ud af den rolle, at fordi man snakker med dem, så var man en del af gruppen, der styrede det hele eller bestemte det hele. Man glemmer de enkeltes stemmer.

Da jeg begyndte at komme var det sådan meget rock n’roll men langsom begyndte de jo at få børn og arbejdere og sådan noget og så gled de lige som ud mere eller mindre ud af det. Derefter begyndte min generation dernede at sætte sig mere på posterne. Man kunne også se der skete en masse ting. Det blev mere politisk, forstået på den måde, at jeg kan huske at der var rock n’roll koncerter hvor der var pornoblade der blev sådan lagt ud, fordi det ligesom var stilen. På det tidspunkt var jeg meget hardcore feminist – man udvikler sig jo – men det var jeg meget på det tidspunkt og det kørte vi en kæmpe kampagne på – og fik ryddet ud i det! Så kunne man også købe fisk, man måtte godt have fisk i køkkenet eller lave fisk. Det forandrede sig også. Der var sjældent Arlamælk i køkkenet og nu må der slet ikke være mælk der mere. Sådan nogle små ting, der egentlig har stor politisk betydning.

Jeg brugte mere og mere af min tid på 1000fryd. Vi havde endda kvindegrupper dernede i bedste 70’stil. Ja de eksisterer ikke mere, men det var egentlig en der hed C. der kom dernede. Hun var fra København, tror jeg, og var en del ældre end os andre. Hun havde prøvet en masse af sådan noget før. Det må have været hende, der foreslog det. Vi var en masse, som mødes og snakkede og drak te eller hvad ved jeg. Og så til sidst blev det sådan en gruppe. Der skulle lige som ske noget og så mødtes vi nok en gang om ugen eller hver fjortendes dag. Vi hed ”kvindekrogen” og vi mødtes inde i Peep Shoppen, inde i bogcafeen. Vi snakkede om en masse ting og lavede noget, blandt andet den dér kvindefestival. Vi havde forskellige aktioner ude i gaden til 8. marts. Jeg kan egentlig ikke huske, hvad vi ellers lavede. Vi brugte meget tid på snak! Og da var det nemlig vi kom til at snakke om det dér med at vi bare syntes det var træls, at der ikke var så mange kvinder, der stod i baren. Jeg tror det var en der hed J. og mig og så en gang imellem en der hed N. som egentlig hørte til det der rock’n roll. Så det blev besluttet at der skulle ske noget. På det tidspunkt forsøgte vi at gøre op med alt det hierarki. Jeg tror bare at det var meget mandsdomineret, som om der ikke var plads til kvinder på 1000fryd. Og man kan sige at det var sådan et hårdt miljø med en masse øl. På det tidspunkt var der ikke så mange punkerpiger. Samtidig med de dér diskussioner om fle-

re kvinder som aktivister, så er vi automatisk kommet ind på den dér: ”Nej hvor er det bare irriterende at ham dér han hele tiden skal bestemme!” eller bare sådan se på, hvordan et par leder typer sparker alle de andre rundt. Vi havde alle sammen kærester i 1000fryd og vi var bare så trætte af at der var et par bestemte gutter, der bestemte alt hvad der skulle ske. Vi så kæresterne krybe rundt på gulvet som små hunde, syntes vi. Så satte vi os ned og lavede et brev som vi sendte ud og nu ville vi gøre op med alle de her hierarkier efter mange overvejelser. Men det splittede fuldstændig miljøet. Jeg har haft folk i røret der sagde: ”Vi skal aldrig mere tale sammen!” – som jeg taler fint med i dag, men jeg skulle heldigvis på udenlandsophold bagefter mens det værste stod på. Men det var ret vildt. Jeg kan også huske en anden episode – det skal du næsten fortælle K. engang – hvor han sad oppe i vores lejlighed. Dengang boede vi oppe i Grønnegangen og der kom han tit op og drak øl og så kastede han bare kapsler ud over gulvet og jeg bare tænkte: ”Sådan en idiot! Hvad bilder han sig ind!” men hvor han bare var sådan: det er mig der bestemmer! Det ville vi så have gjort op med. Så vi brugte lang tid med at diskutere og udforme det hér brev, som vi så fik sendt af sted. Skrækkeligt. De to – der blev ikke nævnt nogen navne, men det lå ligesom i kortene – det drejede sig om, blev rasende. Der var én der ikke ville tale med os mere – men som lige skrev 10 sider: vi fik et kæmpe svarbrev! Der var i øvrigt også en der hed S. der var en del af det. Hun har fundet de dér gamle breve. Det er meget sjovt at de findes endnu.

Men med det gled kvindecafen ud og jeg tog til Frankrig og læste og var væk et godt stykke tid. Jeg var dér i et halvt år og kom derefter tilbage til Aalborg for at gøre mit studie færdigt, læse sidefag og gøre det færdigt også. Og i hele den periode var jeg tilknyttet 1000fryd. Men det dér semester i Frankrig, det gav lige lidt luft. I mellemtiden var der nogen, der holdt op med at være kærester og nogen flyttede fra byen fordi hele miljøet jo blev sprængt. Og så gik der nogle år. En aften var der en hedder K. nede fra Studenterhuset, der var nede på 1000fryd og hun var rigtig fuld og så siger hun: ”Jeg har hørt noget med, at du godt kan lide sådan noget” hvortil jeg svarede at ja det kunne jeg godt: ”Skal vi ikke lave noget?” Jo det kunne vi godt. Så lavede vi noget, der hed ”8. marts-gruppen” – den holder egentlig pause nu og jeg har ikke været en del af det det sidste år – men som lavede arrangementer. Det var egentlig, i starten en kvindegroupe, men så kom der faktisk også mænd med og det var en rigtig god ide. Vi blev enige om at det ikke skulle være separatistisk. Det havde den anden været. Det var sådan meget betonfeministisk, meget gammeldags faktisk. Men det, der var så morsomt var, at alle mændene på 1000fryd, P. og L. de var jo alle sammen enige om at: ”Selvfølgelig skal det være separatistisk!” Efterhånden fik jeg den tanke at: ”Ja, ja, det er fordi de ikke gider!” – og det var det også! Så ALT skulle være separatistisk, så slap de for det. Derfor er jeg senere gået væk fra den separatisme tanke, fordi man ikke får taget det dér ansvar. Jeg tror det var det, det handlede om. Men jeg ved ikke, om de selv ved det i dag. Jeg kan stadig diskutere separatisme eller ej med P. Jeg tror stadig han synes, det er en god ide, men jeg mistænker uviljen mod at tage ansvar for at spille ind, eller for at gide tage stilling. Så kom 8. marts gruppen, hvor der var aktivister fra både Studenterhuset, fra Rød Ungdom og 1000fryd. I begyndelsen holdt vi mest til på 1000fryd, Vi afholdt nogle arrangementer oppe på Studenterhuset og på 1000fryd og sådan har det været de sidste par år og det har været en rigtig god blanding fest og faglighed, hvor der er kommet forelæsere fra universitetet. Jens Bittenfelt fra Danskstudiet har holdt et historik oplæg, og nogle ovre fra Freja Birte Siel og sådan nogen, ja alle mulige, men den holder pause nu.

Jeg fik egentlig de fleste af mine venner dernede og fandt ud af at der var andre, der ikke var helt vild med hardcore-stilen og det var folk som jeg begyndte at se mere privat og ikke kun på 1000fryd. Egentlig var det meget delt op, men der var en stor kontaktflade med en masse folk, sådan en stor gruppe på 1000fryd, der gik til fester sammen og så fik man sådan flere og flere folk udenfor man så, der havde kontakt til 1000fryd, men som man så mere privat. Jeg kan huske den første gang jeg var på 1000fryd, da syntes jeg bare at folk var nogle rigtige arrogante skiderikker. Der var kun én, der sagde noget til mig og ellers var folk bare rigtig, rigtig seje. Efter et stykke tid tog jeg op på et mandagsmøde, at jeg syntes at folk var for lukkede og for arrogante i det her miljø. Det gik jo for at skulle være så åbent og tolerant og modtage alle og så var der bare så svært at få venner og få kontakt. Selvom jeg jo selv kom mere og mere ind i det, så kunne jeg jo godt se at folk altid vendte sig om, når der kom nye folk ind af døren. Men det har jeg så senere oplevet at sådan er der mange der har det, fordi det en gang imellem kommer op på mandagsmøderne når der er nogen, der lige tør sige: hvorfor er vi så lukkede?

Da jeg begyndte at komme på 1000fryd var der en stor gruppe af folk, der var i arbejde eller på dagpenge. Der var K. og M. som var i Haveservice, jeg ved egentlig ikke hvad L. lavede, jo han gjorde rent, P. arbejdede i posten og der var en masse andre folk, der var omkring, der var nogen der gik på gymnasiet og nogen som ikke var blevet færdige. Men det dér med universitet, det var ret fremmed og så især overfor den tidligere generation: H., S. og alle dem. Det var folk, der havde arbejde. Det var ikke folk med videregående uddannelser, men det begyndte lige så stille at vende. Der begyndte at komme folk fra universitetet til folkekøkkenet mere og mere – egentlig bare en gruppe der kom for at spise og så gik de igen, men de begyndte lige så stille at komme. Jeg startede på universitetet da jeg kom herop, så jeg havde både universitetsmiljøet og 1000fryd og da fandt jeg ud af, at billedet af 1000fryd ude på universitetet var, at det var et skummelt sted, hvor der var mange stoffer og det var rigtigt farligt: ”1000fryd?! Nej det er bare, de er bare for mærkelige og for skumle!” Men det var det jo ikke, så rygtet holdt ikke. Det er det sted i byen, hvor de er færrest stoffer og hvor folk passer på hinanden.

Men det er den udvikling, der er sket, at grupperne er blevet lige store nu. Det tror jeg er sket samtidig med aktivisterne er begyndt på universitetet og så tager de deres venner med hened. Ens perspektiv er lidt mindre når man er ny. Så har man meget fokus på dem man kender. Jeg har jo ikke lagt mærke til alle de andre, der også er kommet til koncerterne. Men når jeg sådan har talt med folk, så er mit indtryk meget at 1000fryd for folk fra uni, meget har været et sted hvor man går ned og går til en koncert og så går man hjem igen. Det har været et spillested, hvor man ikke deltager i den dér kollektive proces. Det har været et sted hvor der måske er noget at hente, hvis man er musikinteresseret. Så kommer der nogle fede ting, man ikke kan høre andre steder, men balancen mellem aktivister, mellem folk, der er aktive er helt anderledes end den var tidligere.

Jeg synes at jeg har oplevet at der er mange, mange forskellige mennesker på 1000fryd men også at det ikke er så forskelligt mere, som det har været. Jeg synes, det er blevet mere indsnævret, men i løbet af årene har det været fantastisk at møde både folk, der er rigtig borgerlige, og folk der er sådan helt vildt outrerede. Man opbygger en

kæmpe tolerancetærskel, men samtidig oplever man at ville være marginaliseret og at ville stå udenfor og alle de andre er dumme. Så man kan opleve lidt af det hele og jeg synes alt i alt at man bliver mere tolerant. Jeg har oplevet at det er fantastisk at man kan komme, stort set fra gaden, hvis man er ansvarsfuld og forholdsvis fornuftig og initiativrig, og faktisk kunne lave hvad man har lyst til, tage fat i, hvad man har lyst til. Jeg kunne ikke rigtig lide den dér musik, der dominerede og kom til at dominere mere og mere: hardcore punk og jeg kan huske engang hvor jeg spurgte én, hvor jeg var til en koncert: ”Jamen hvad er det egentlig de synger?” Fordi det var sådan noget ”uap, uap, uap”! Man kan jo ikke høre det altså. Så skal man jo virkelig have læst teksterne for at være inde i det. Jeg mødte så en der hed J. og vi fandt ud af at vi begge to godt kunne lide jazz. Derefter begyndte vi at samle vores jazzplader og hver onsdag mødtes vi og kaprede barvagten og så spillede vi onsdagsjazz, ja, i fire timer tror jeg! Det var der, det begyndte at åbne op og jeg tænkte: ”Ok der er plads til mere, hvis man selv tager initiativet og ikke bare lader sig diktere af en bestemt gruppe som synes at det meste skal være på en bestemt måde.” Jeg synes, det har været så skønt at lave jazzkoncerter for eksempel og lære en masse jazzmusikere at kende og lære hvordan dét fungerer. Men samtidig også stødt på de dér barrierer med om det nu også er en politisk korrekt genre. Det ligner jo ikke hardcoremiljøet og de skilter ikke med sådan med deres politiske orienteringer. Så på den måde har der også været nogen – og det er jo egentlig ikke dårlige oplevelser – men der har været nogle barske oplevelser, når der er to ting, der støder sammen og man skal forsvare hvorfor man lige netop vil lave det hér og hvorfor 1000fryd lige netop skal give penge til de her ting. Jeg er gået grædende fra booking-møder.

Men jeg tror egentlig, selv om der kun var én der talte til mig den første gang jeg var dernede, så tænkte jeg: ”Ok, det her er alligevel et godt sted. Det er tolerant og åbnet og der er plads til alle.” Men der er en masse hierarkier – som der jo er – og jeg har oplevet noget, jeg ikke havde tænkt så meget over før, nemlig hvor stor betydning usynlige hierarkier har. På universitetet har man en distance til underviserne og da jeg gik i skole i Frankrig var der endnu større distance. Men på 1000fryd var der ikke nogen distance – og så var den der alligevel. Det er noget, jeg har været meget optaget af i de sidste par år: at man skal passe på, hvordan man bruger sin magt, bare fordi man har en ordentlig bagage og en masse erfaring og kender en masse historier. Man skal sørge for at holde miljøet åbent og tolerant, så det er virkelig vigtigt at man tænker: ”Hvordan er det jeg bruger mine ord, bare fordi jeg tør sige, hvad jeg mener på mandagsmøderne”. Derfor kan man også opleve på mandagsmøderne at det er de samme, der siger noget altid, fordi det er dem, der tør – og det er også dem, der tør gå imod og blive gået imod. Det er noget af den menneskekundskab jeg har fået af at være på 1000fryd: en god del tolerance og en god del opmærksomhed på hvad er det, der sker, når folk er sammen i et politisk miljø, hvor man skal være så tolerant og åben overfor alting og så måske i virkeligheden ikke er det. Så har man alligevel ikke så store armbevægelser, som man egentlig tror, man har. Det synes jeg har givet mig en fantastisk indsigt som jeg kan bruge alle andre steder i livet.

Jeg tror stemningen og atmosfæren på 1000fryd er meget forskellig alt efter hvordan man går ind i det og hvor man er i sin periode på 1000fryd. Egentlig går der sådan nogle bølger på 1000fryd fordi man kommer ind som man er og tænker: ”Det er fantastisk det her, alt er muligt!” og det er det jo også i princippet, men så støder man på

nogle forskellige glaslofter som ”sådan har det altid været” og ”det har vi prøvet”. Men hvis man er stædig nok, så kan man jo sagtens prøve det alligevel. Derfor kan stemningen skifte meget. Der er jo den her fantastiske feststemning, hvis man gider. Der er alle de her reggae-arrangementer eller alle de her hardcore fester og efterfesterne om natten. Men atmosfæren og stemningen kan også være hård og barsk når man diskuterer og tør diskutere. Vi har haft nogle perioder, hvor der bare var nogen, der altid var enormt sure og virkelig kunne sætte dagsordenen. Det har godt nok smittet af at man skulle finde sine egne grænser og det kan godt tage flere år, før man lære at sige fra og til. Så jeg synes 1000fryd er et fantastisk sted, men det er ikke Utopia eller det skønne lille friunivers, hvor der er plads til alle. Det er et lille samfund lige som alle andre steder egentlig er. Dengang jeg var ude på uni og snakkede meget med min specialevejleder, fortalte han også om gnidninger dér. Der var underviserne som bare aldrig mødte op til lærermøderne og der var en, der aldrig deltog i det sociale – og det er jo det samme som på 1000fryd: der er altid nogen, der ikke gør toiletterne ordentlig rent, i forhold til en eller anden bestemt standart og der er altid nogen, der kommer til at smadre en dør eller glemmer at sætte en vask over. Det er jo bare som et lille samfund, hvor der er alle de her små familiekonflikter som der nu er, når man er så tæt på hinanden. Min personlige oplevelse og det er ikke sikkert den er rigtig, men min oplevelse er, at der var mere tolerance før, fordi tingene blev lagt frem på møderne. Der var ikke lige så meget snak på gangene, men det kan der sagtens have været alligevel. Det var bare ikke dem, der sad på kontoret, hvis man kan sige det på den måde, eller i bookinggruppen. Det kan der sagtens have været, men jeg oplevede at der var plads til mere åbne diskussioner og at der ikke blev laver alliancer på samme måde. Jeg opdagede de dér alliancer på et tidspunkt for mange år siden, hvor vi skulle beslutte at der ikke længere måtte laves fisk i køkkenet. Der kan jeg næsten huske den dér prikkerunde med: ”Husk lige at komme til stormøde i aften!”. ”Vi skal beslutte det dér!” og også i forhold til rygepolitikken – og der har sikkert også været nogle andre ting, for eksempel da tango ikke skulle være på 1000fryd mere. Der var sådan en tangogruppe, der dansede. Det havde jeg ikke oplevet før, men det kan jo også bare være fordi jeg er blevet mere kritisk.

Det jeg oplever på 1000fryd modsat andre steder, er at mange tør tage en stor del af de her sammenstød eller konflikter. Der er selvfølgelig også en masse, der er lige så konfliktsky som man møder alle mulige andre steder. Men stemningen kan derfor være benhårdt og brændende, men når man så sidder en halv time efter til bookingmøde, så er vi videre. Selvfølgelig er der episoder hvor folk bliver oprigtigt uvenner og så går man i flere dage og måneder og ikke snakker sammen. Jeg har det i hvert fald sådan, at jeg sagtens kan deltage og være ophedet i en diskussion, men når det så er færdigt, så er det dét. Ellers kan man jo ikke bruge sin energi til andet. Der bliver selvfølgelig også snakket i hjørnerne, en masse som jeg ikke hører, fordi jeg vælger ikke at være dernede på nogle bestemte tidspunkter. Så jeg kan jo ikke vide hvor meget man diskuterer det bagefter og siger: ”Han og han og hun de er bare for meget!” Det ved jeg ikke.

Jeg tror at man lærer vildt meget af at være på 1000fryd: folk lærer at bruge en vaskemaskine og at vaske gulv og man lærer en masse om at organisere og der er plads til at brænde fingrene og så gøre det igen og brænde fingrene engang til. Det kan man gøre mange gange, så der er plads til at prøve en masse ting af – og blive samlet op igen. Der har været nogle perioder hvor der er nogle faste 1000frydere der bare har

drukket skrækkeligt meget, sådan ikke særlig gamle folk, hvor det bliver simpelthen taget op og der bliver taget hånd om det. Det synes jeg er fantastisk. Derfor har 1000fryd været sådan et rigtigt god udviklingsrum for mig, hvor jeg har lært at ting kan lade sig gøre, hvis man bare kaster sig ud i det. Det giver nogle andre erfaringer end man for eksempel kan få, når man er i uddannelsessystemet, hvor der er lagt nogle meget, meget faste rammer. Selvfølgelig er der også rammer på 1000fryd, som vi også snakkede om. Der er en masse glaslofter som jeg synes, jeg har stødt mit hoved mod, men hvis man tør og kan finde energien, så kan man i hvert fald også bryde igennem, tror jeg. Men det kræver selvfølgelig meget. Det tror jeg, er noget, man kan tage med sig videre ud i verden. Det kan jeg i hvert fald, når jeg skal på arbejdsmarkedet. Bare man knokler og tør tale for sig, så kan man sgu gøre hvad man vil selv om det er svært. Så jeg synes at 1000fryd har været et meget, meget vigtigt rum og et meget lærerigt rum. Der er en mere direkte vej til det man godt vil lave på 1000fryd. På Studenterhuset der sidder L. og M. og det er dem, der tager de endelige beslutninger: økonomisk og musikalsk. Bookinggruppen på Studenterhuset, tror jeg, lytter alle sammen med og så stemmer de. Så afgiver de stemningerne til M. som så endeligt bestemmer, hvad der kommer ind. De er rådgivende og man har ikke den reelle beslutningsmagt. I forhold til baren på 1000fryd kan du godt som barvagt gå ind og sige: ”Jeg vil have et møde. Jeg er skide træt af de dér cocioer!” eller sådan noget. ”Man kan få et eller andet økodut som er meget bedre eller som støtter noget andet!” Så kan man sige: ”Ok det har du sgu ret i. Vi bestiller ikke flere cocio. Fra nu af bestiller vi kun det og hvor kan vi få det fra og hvad koster det?” Vejen fra tanke til handling er kortere på 1000fryd. På Studenterhuset har de også ansatte rengøringsdamer. Jeg synes det er meget sympatisk, at på 1000fryd – altså udover at jeg synes bookeren skal lave for meget fordi man jo skal gøre rent og tørre bræk op og man skal selv stå i baren, hvis ikke der er barvagter, udbetale penge, alt sammen – så synes jeg egentlig det er meget sympatisk det dér med, at man er igennem alle processerne: at man lærer at rense lokummerne, at man lærer at hvis ikke jeg tørrer det dér bræk op efter mit arrangement så ligger det der bare til dén, der kommer dagen efter og det kan man bare ikke tillade sig. Men jeg har været med til at lave et par enkelte arrangementer på Studenterhuset og det er da skønt at gå hjem klokken to fordi man ikke skal op og gøre rent næste dag. Så jeg kan godt forstå det. Men der er brug for begge miljøer. Det er ikke alle, der gider have lige så meget ansvar. Det er ikke alle, der gider skulle handle lige så meget. Så er det fedt, at på Studenterhuset skal bare lange fadøl over disken. Du skal ikke tage stilling til prisen, du skal ikke tage stilling til produktet, du skal bare sidde og snakke og være sød.

Nogle af de gode oplevelser har været at knytte kontakter med andre mennesker og det har været musikoplevelser. For eksempel da vi lavede kvindefestivalen. Der kom faktisk busser fra København og man kunne skabe lige præcis det man ville. Det var jo fantastisk. Og man tror det er løgn, men vi fik faktisk indført, at der ikke måtte komme mænd nogen dage. Det var fantastisk at være med til det – skrækkeligt! Så ved jeg ikke rigtigt med alt det som det man egentligt godt kunne kalde dårlige oplevelser, alle de her konfrontationer, der har været – kvindegruppen for eksempel. Det var både en dårlig oplevelse, fordi det var så hårdt og der var en masse, der mistede deres venner. Når sådan en kerne bliver splittet, kan det være barsk, hele ens hverdag og så videre, men på den anden side var det også en fed oplevelse, fordi man turde sige fra, tur-

de gøre noget. Det syntes jeg var rigtigt sejt, uanset om måden vi gjorde det på var skrækkelig og forkert – og at vi glemte at se hvordan det egentlig kunne såre, måden man greb det an på. Når jeg tænker på 1000fryd så er det jo bare et lille samfund. Jeg tænker på oplevelser, der også er alle andre steder med sladder og bagtaleri og stikken i ryggen og alliancer på gangene inde man holder møder og sådan. Det er jo ligesom inden på borgen. Jeg har selv oplevet at det var svært at bryde igennem fordi jeg var begyndt på universitetet, da jeg startede på 1000fryd. Det var noget mærkeligt noget, noget snobberi og noget borgerligt noget, indtil flere og flere begyndte at komme på universitetet eller at tage en uddannelse. Så blev der meget mere åbenhed omkring det. Men jeg synes det var svært at forene i starten. Da oplevede jeg det som to forskellige verdener, hvor jeg ikke følte mig tiltrukket. Omvendt er man åbne og supertolerante indenfor det miljø, der har de samme holdninger som en selv. Vi har faktisk snakket lidt herhjemme om det dér med at være homofobiske. Vi kan tolerere alle seksualiteter og have åbne grænser og alt muligt – men man kan ikke lide dem, der går lige ude på gaden, lige udenfor vinduet! Så stilen kan være sådan meget intolerant og kritisk. Man skal også huske at det jo er den yderste venstrefløj, i hvert fald i Aalborg. Derfor er der også en masse væren på vagt og væren kritisk: er det nu en af vores, er vi i samme båd?! Det gør at det lukker sig om sig selv ja men det gør ikke noget. Et godt eksempel er diskussionen om de hér nazister. Det var sidste mandag – jeg var der ikke, jeg kunne desværre ikke komme – men hvor der var én, der var kritisk overfor den måde 1000fryd agerede på og hvor der blev sagt: ”Jeg troede, du var på vores side!” Det markerer det egentlig meget godt. Jeg har talt med ham, der sagde det. Vi har mødtes mere privat, fordi han skulle hjælpe med at slibe noget gulv. Nu var det ikke mig det blev sagt til, fordi jeg jo ikke var der, men vi snakkede om at det jo ikke handler om, at være med eller ikke at kunne forstå kritikken. Men at vi også er nødt til at være opmærksomme på hvorfor og være kritisk overfor vores reaktion. Ellers er man jo lidt lige vidt. Om man er højrefløjsfascist eller man er venstrefløjsfascist, det kommer ud på ét. Det er i hvert fald noget af det jeg, de sidste par år hvor jeg er begyndt at turde sige fra og ikke bare hele tiden gå med i en bestemt retning, har været opmærksom på: at det ikke skal blive en vestrefløjsfascisme, for hvor er tolerancen så henne? Så er 1000fryd bare så lukket og så var min første mavefornemmelse egentlig meget rigtig.

Jeg tror at noget af det, der har slået mig allermest på det sidste, netop er det dér med tolerance og at den er ikke så stor som jeg synes den skal være, i de venstre-radikale miljøer. Jeg har trukket mig lidt og forsøgt at få et andet blik på det. Måske sådan et lidt mere overordnet, analytisk blik for at være mere kritisk i stedet for bare at gå med strømmen, men jeg synes, her er mange hierarkier, usynlige men tydelige hierarkier. Noget af det, jeg synes, mangler aller- allermest er evnen til at kritisere og evnen til at stille spørgsmål. Altså: alle sojachunks er jo ikke gode eller alle sojaprodukter er jo ikke gode – hvis de ikke de er økologiske for eksempel. Eller har vi tænkt over, hvad det kan betyde, hvis man ikke giver sine børn kød? Der er en masse kritiske diskussioner, som jeg synes mangler. Det er sådan når man tænker lidt tilbage, at det er blevet mere og mere politisk korrekt. Det er i hvert fald min oplevelse, men jeg kan sagtens se at når man så diskuterer det sådan fornuftsmæssigt i: ”Jamen vi skal ikke have Thor øl mere, selvfølgelig skal vi have økothry på fad, fordi det jo er fedt at støtte dét” så synes jeg at vi i diskussionen glemmer at ja ja men Thy skal da også bare tjene penge. Man kan så sige at de tjener penge på en lidt bedre måde, men de dér kritiske overvejelser sy-

nes jeg der mangler – rigtig meget. Særligt det med det politiske, tror jeg, er faldet mange af den ældre generation for brystet. De syntes det var træls. Som sagt tror jeg at konflikter altid vil være til stede. Det, det handler om er bare at man skal sørge for at lave rum til det, og det er det, der skal gøre at 1000fryd er anderledes, eller kan give noget andet, at vi tør sige det, at vi kan sige: ”Hov du bestemmer bare for meget og du skal lade være med at gå og bagtale!” Det synes jeg er forskellen. Som jeg også har sagt: det der mangler er noget kritik men det kan komme – i bølger. Lige pludselig, hvis der kommer nye folk ind som har et andet blik på det, så kan det komme. Sådan er det jo bare med 1000fryd. Det er et fantastisk sted.

Det er svært ikke at blive personligt fordi det jo er ens tætte relationer, så man skal prøve sådan at holde et overordnet blik. Det er også lidt afhængigt af hvem man lige får fat i, hvordan det opleves at være på 1000fryd, hvad der er plads til og hvad der ikke er plads til. Jeg tror dælmme det er barske løjer at komme som ny lige fra gaden i strutskorter og høje hæle. Så skal der nok være nogen, der tænker: ”Altså helt ærligt!” Jeg kan huske en fantastisk oplevelse, en der hedder A. hun er kæreste med M. og de har et lille barn. Hun har været meget nede på 1000fryd, også inden de blev kærester. Da P. havde været væk en periode og kom tilbage, var A. kommet ind i mellemtiden og hun havde været initiativrig lige fra day one. Der var bare gang i A. Da han kom ind efter at have været væk i en tre – fire måneder og opdagede dén her, fantastiske kvinde der bare sad dippelipdippelipdippelip simpelhed sød, kunne jeg bare se, han tænkte: ”Hvad i alverden er der foregået, mens jeg har været væk?” Det er bare et eksempel. Det er sådan et kodeks. Jeg tror det er nemmere at komme ind fra gaden med det samme, hvis du ser ud på den rigtige måde. Det tror jeg helt sikkert. Det kan også bare være mig, der oplever stemningen som meget hård fra tid til anden. I visse perioder, hvor der skulle festes på den hårde måde, var tonen meget barsk. Jeg tror også at det var noget af grunden til at vi begyndte at mødes i kvindecapteen: der var sgu ikke plads til sådan at være en blød, en lidt rolig eller reflekteret type i baren. På den måde har jeg aldrig følt mig tilpas i det dér barmiljø. Jeg synes simpelthen, det er for hårdt. Det er det sikkert også andre steder, men den der meget barske tone og at der skulle smadres flasker ude i Kattesundet og at du helst skulle drikke en helt flaske vodka hver eller: ”Hvem kan hurtigst drikke 8 fadøl?” og så samtidig med den dér hårde musik, så kan man godt få nok til sidst. Det bliver for meget. Så jeg tror at den dér modreaktion var nok de stille jazzafterner, hvor vi sad og drak urtete og hørte jazz. Det var fuldstændig modsat.

Det handler også om det dér åbenhed, og at der skal være plads til alle, at man skal kunne komme uanset hvem man er fra gaden og udøve sin aktivisme i den gode ånd. Til bookingmøder kan man opleve en helt anden magtstamme i forhold til andre steder på 1000fryd. Det er der magten ligger, der hvor der bliver opstillet en lang række krav for, hvad du skal gøre, for at kunne få lov til at lave arrangementer. Fordi man hører tit vendingen: ”Nede på 1000fryd kan man komme ind fra gaden og afholde en koncert!” Men det kan man ikke! Først skal man på oplæring og skoles på den rigtige måde, men her er der også sket et skifte. Tidligere var det nemmere. Der var engang en gut der hed L., der lavede en masse fede ting, men han var bare ikke så god til det med penge og han var ikke så god til det dér med at få ryddet op efter sig. Og da der så var tilstrækkelig mange oplevelser med dét, ikke bare med ham, men med en masse andre også, så blev proceduren strammet op. Herefter skulle man på oplæring med mange forskellige arrangører, så man kunne se hvordan man gjorde det på forskellige måder. Det

var selvfølgelig for at lette arbejdet for alle, at gøre det så let som muligt – men det dér med at man kan gå ind fra gaden og være med – det kan man jo godt i folkekøkkenet og det kan man jo også godt på et mandagsmøde – komme og sige at man godt vil have en barvagt og så er man inde. Så kommer det an på, hvor det er, man starter, men der er også oplæring i baren, helst med en mentor. Netop i sådan et miljø, der har øjne i nakken tror jeg, da skal man være tålmodig for at finde ind til hvad der er der sker, hvordan tingene egentlig foregår og hvordan jeg kan blive en del af det – ligesom med alle andre fællesskaber kan man vel godt kalde det. Det tager tid at blive accepteret.

Det kan også relateres til de dér konfrontationer med nazisterne, der smadrede ruder og kassen med brosten, der pludselig stod oppe på første sal hvor der var vild diskussion. Da synes jeg at diskussionen bliver gjort for sort/hvid. Jeg synes at det bliver for meget til dem eller os og det afspejler den der manglende kritik eller manglende lyst til at ville lytte i stedet for at have en færdig sandhed i hovedet inden man starter. Jeg synes det er skrækkeligt at man møder vold med vold for eksempel. At man ikke tænker på konsekvenserne af, at kaste en brosten fra første sal ned i hovedet på et menneske. Folk kan dø og man kan komme i fængsel forever. Jeg synes det er SÅ kortsigtet og jeg synes det er skrækkeligt. Jeg bryder mig ikke om den ide med vold mod vold, der er – eller der er kommet – på 1000fryd. Stilen er blevet mere radikal i nogen grupperinger, men det har været sådan en langsom udvikling. Jeg tror egentlig over mere end et par år, men det er sådan lige så stille kommet snigende, kan man vel godt sige. Det er også sådan som folk udvikler sig politisk. Nogle har tidligere har været med i SUF eller andre ungdomsorganisationer, er måske brudt ud og så er de begyndt at holde til på 1000fryd og har fundet sammen fordi de vil det samme eller har de samme politiske idealer eller mål og metoder, mens der så er nogle andre, der har nogle andre. Så det er jo bare en lille gruppe, der synes det er i orden og så er en anden gruppe der synes noget andet. Det er meget forskelligt. Jeg synes i hvert fald at måden 1000fryd møder volden på er meget ensoprettet og meget kortsigtet. Og så er det igen man skal tænke på at der sidder ti – femte unge mennesker, der er 10 år yngre end os og hører på det hér og tænker: ”Nå det er sådan man gør!” Så kan det være svært, når man sådan stiller tingene sort/hvidt op og siger: ”Jamen hvis nu din kammerat ligger ude på gaden og får tæsk, skal du så ikke gøre noget?!” Så betyder det, at du er med nazisterne. Det er jo fuldstændig vanvittigt, men når man ikke er så gammel og hører sådan noget, så kan man sige: ”JA det er eddermame rigtigt!” Så er du bare et svin. Hvis ikke du er med, så er du imod. Det tror jeg egentlig, det er det største problem på 1000fryd.

Musikken giver nogle rigtig gode oplevelser, selv om jeg ikke sådan er en musiknørd, forstået på den måde at jeg samler plader eller går op i hvad for et pladeselskab, det der eller hvem der udgiver eller hvem der spiller. Jeg spiller ikke selv, det er R. Jeg har spillet klaver i mange år, men stoppede, men på 1000fryd får jeg så mange musikoplevelser som jeg aldrig har fået andre steder før, fordi man bare kan gå der ned og høre noget fuldstændig crazy italiensk eksperimenterende eller en russisk DJ, alt muligt. Så musikken synes jeg er vigtig, men det er ikke det, det handler om. Det er ikke det altafgørende for mig. Det afgørende er, at man kan se ting ske og at man kan sætte noget i værk. Det er noget af det fedeste. Når man har overstået en koncert, hvor man kan se at musikerne på scenen har nydt det og man kan se at publikum har nydt det rig-

tigt meget – og så er det sådan set lige meget om der er ti eller fyrre betalende – så er det fedt. Og det er også derfor jeg bliver ved hernede, fordi der er nogle muligheder.

Der er klart en opfattelse af, at det er mere korrekt – hvis man kan sige det sådan, i gaseøjne – at være en musiker, og at booke en musiker, der går på sine bare fødder fra land til land og helst kommer fra Polen eller sådan. Autodidakt veganer eller punk fra Tyskland! Og det er mere korrekt at booke det, end en gruppe jazz-musikere fra Aalborg, der er konservatorieuddannet. Det er egentlig en kompleks diskussion og det er noget, jeg har diskuteret med flere. Jeg kan huske at der var noget, jeg diskuterede meget med M.: er man eller er man ikke rigtig kunstner, hvis man kan tjene penge på sin kunst? – hvor jeg er meget imod. Hvorfor skal man ikke kunne leve af det? Jeg ville da elske hvis jeg kunne leve af at skrive – hvad ved jeg – små bøger, digte, alt muligt. Det ville være fantastisk. Og den konflikt er der også i bookinggruppen. Jeg har haft meget med jazz at gøre og det har været det danske jazz-miljø. Så kan man sige at det bare er for dårligt at jeg ikke har været bedre til at få kontakt til andre steder, men det har været meget eksperimenterende jazz som også er et marginalt eller et lille miljø, fordi de har svært ved at få koncerter. Der er ikke så mange der går ud og hører meget eksperimenterende jazz. Men det er folk, der er skide dygtige og det er folk, der er konservatorieuddannede. Selvfølgelig spiller de i en masse andre sammenhænge og har mulighed for at undervise og tjene penge på dén måde, men da har det været svært at skulle argumentere for at de selvfølgelig skal have tariffen. Det har vi diskuteret meget: hvem skal have penge og hvor meget skal de have hvornår? Det er absolut også en konflikt. Jeg kan sagtens se det fornuftige og det gode i at man skal støtte en masse alternative ting, det skal man! R. havde noget her i sidste uge eller vi havde det sammen. En canadier der hedder Eric Borus, Boorus tror jeg han hedder som laver et fantastisk guitarshow, hvor han bare står alene på scenen og bare spiller og laver sådan en masse performance. Og så var der noget teater bagefter som var superalternativt eller i hvert fald undergrund så det basker, over rejser med tog og de dér skrækelige Eurolines. Her var det sted hvor de kunne få flest penge. Så snæversynet skal man ikke være. Altså at vi kun kan støtte omrejsende ”sing-a-song-writere”. Så ville det også bare blive rigtig kedelige at gå til koncert nede på 1000fryd. Det er ikke kun dét, der er kunst. Kunst er også en masse andet. Man kan godt være en sej kunstner selv om man er uddannet og har skjorte og slips på. Vi ved faktisk ikke om man lever som veganer derhjemme og bare ikke skilter med sin politik. Så på den måde er det også med til at indsnævre miljøet. Men der har jo været masser af jazz, jeg har jo fået lov til at lave masser af koncerter så det er bare om at holde ved og turde tage de dér diskussioner. Så jeg vil sige at det ikke er fordi bookinggruppen er specielt lukket, men man skal i hvert fald ikke bare gå fordi man får et nej første gang. Bookinggruppen tør også godt at lave flere forskellige ting, men man skal være beredt med sine argumenter. Det er godt hvis man kan sige: ”Derfor vil jeg gerne lave det hér!” – og netop få trukket nogle andre elementer ind i diskussionen så det ikke kun handler om at man skal have den korrekte holdning.

Men jeg er begyndt at trække mig mere og mere. Jeg har besluttet mig for at jeg ikke skal booke mere, fordi vi flytter til København den første august. Men jeg tror så absolut at én gang 1000fryder, altid 1000fryder! Så er der andre ting, der kommer til at fylde i ens liv, men jeg synes at jeg har fået rigtig meget med. Det betyder ikke, at jeg ikke vil komme derned og hjælpe eller lave andet, men jeg synes også at det er vigtigt at man, når man er ved at være mæt for ikke at blive træt og inden man bliver

sur og bitter og gammel, så synes jeg man skal trække sig. Jeg synes ikke man kan være dernede for evigt. Det er først i forbindelse med min specialeskrivning, at jeg er begyndt at komme mindre og mindre på 1000fryd, dels fordi jeg havde rigtig travlt og dels fordi jeg var i Paris en del af tiden. Men også netop fordi jeg blev lidt træt og havde brug for en pause. Jeg tror, det altid vil være et sted, hvor man kan vende tilbage til og gå på cafe og tage sine børn med. Der er jo noget julefryd for børnene i december eller gammel 1000fryd for børn. Men nu er jeg 28 og har været dernede i 8 år. Jeg synes jeg har prøvet sådan lidt af hvert. Ikke fordi jeg er træt af det, men der er kommet andre ting, som jeg også synes er vigtige og som optager mig. Jeg tror, det er derfor.

Narrativt interview med 280 607

Hvis vi nu prøver at gøre det lidt kronologisk, så kan jeg fortælle om hvordan jeg startede med at komme i huset. Jeg kommer jo et lidt andet sted fra end mange andre 1000fryder. Jeg har gået på handelsskole og jeg kommer fra Åbybro. Som 18-årig flyttede jeg herind til byen. Jeg var sådan typisk til den lidt mere rockede side af Jomfru Ane gade sådan noget som Rock Cafeen. Når jeg gik i byen, så var det i hvert fald ikke på 1000fryd, det var ikke rockkoncerterne og det var ikke bodegaerne, jeg besøgte. Roskilde festivalen tror jeg lige jeg var begyndt at gå til på det tidspunkt. Men så ville skæbnen at min kammerat og jeg en dag gik ned gennem Kattesundet og så spurgte han om vi ikke skulle prøve at gå ind på det dér hus? Min første reaktion var som mange andre menneskers: ”Jamen der sidder jo rockere i hjørnerne og de har sorte hunde og der ligger jo kanyler på gulvet!” Det havde man jo hørt, så jeg strittede lidt imod. Men han fik mig hevet derind og faktisk viste det sig, at lige den aften var der en bartender, som spillede præcist den musik, jeg selv hørte. Så var jeg solgt. Det var en fredag og vi endte med at blive siddende der hele aftenen. Hen mod slutningen af aftenen, sådan hen ad mod 02-tiden spurgte jeg bartenderen om de havde brug for en DJ derinde, fordi jeg faktisk var ret imponeret over, at de spillede rigtig meget musik, som jeg godt kunne lide og som jeg troede jeg var lidt alene med, qua mine handelsskolereferencer. Og han grinte lidt og sagde: ”Vi har ikke brug for DJ’s, men vi har altid brug for aktivister og bartendere – og derigennem kan man også få lov til at styre musikken!” Jeg var straks tændt. Selvom jeg på det tidspunkt nok var lidt blåøjet og ung – jeg har været 18 der i efteråret 94 – og sad i skjorte, får jeg lavet en aftale om onsdagen ugen efter. Og måske på grund af en halv gang frygt og en halv gang forglemmelse og fordi jeg er ustruktureret, dukkede jeg ikke op! Så dagen efter gik jeg ned og sagde undskyld og fik en aftale om en ny tid og så har jeg min første vagt dér torsdag efter, at jeg havde været der fredag første gang.

Det er klart for mig fra starten, at jeg på en eller anden måde er udenfor her. Selvom jeg ude på handelsskolen har følt mig udenfor, fordi jeg er venstreorienteret, så er jeg lige pludselig konservativ herinde. Det er jo en helt ny oplevelse for mig, pludselig at være højreorienteret kan man sige. Da jeg starter på Fryd er det meget sort tøj og det er meget langt hår og det er meget rock, hardcore og den vej rundt. Det politiske budskab var der, men det var nok mere den enkelte persons politiske budskab og i kraft af de enkelte personer nok var ude i sammen holdningsområde politisk set, så der var ikke nogen konflikter i den forstand. Altså, man kunne være enige om, hvem der var svinene, hvem man syntes skulle væk og hvem man holdt med.

Men det er klart at det er en kæmpe omvæltning. Det var jo som lige pludselig at tage ned til en eller anden stamme! Jeg kommer fra et borgerligt hjem og var ikke vant til den her grad af frihed. Jeg havde for eksempel aldrig røget da jeg startede på 1000fryd, altså, nu snakker vi bare cigaretter – og hash var bare noget, man hørte om fra amerikanske spillefilm! Så jeg var virkelig blank, da jeg startede dernede.

På det tidspunkt er der en pige dernede, der laver rigtig meget. Hun hedder S. N. og hun går senere hen og bliver bestyrer. Hun tager mig med på nogle af de der koncertarrangementer og jeg begynder at booke koncerter faktisk allerede et par måneder efter jeg starter. Og på den måde kommer man ind i huset. Der er sådan et par

niveauforskelle: du kan være almindelig kunde. Det næste er, at du kan blive bartender. Der er mange dernede som bare står i baren, men ikke rigtig har noget med kulturen i huset at gøre. Det næste trin er så at du begynder at lave koncerter og derigennem kan du måske også komme helt ind i bestyrelsesarbejdet og være med til og administrere huset. Så i løbet af de første fire år jeg er der, frem mod år 2000, tager jeg sådan hele ruten fra at komme ind som kunde til at være bartender, til at begynde at booke koncerter, til at være med i bestyrelsen og til at sætte dagsorden til stormøder og sådan nogen ting.

Det at sidde i bestyrelsen er faktisk en lidt sjov historie, for jeg har åbenbart altid haft et eller andet for stærke kvinder! Jeg har altid været nem at føre af stærke kvinder og vi *har* haft nogle stærke kvinder på Fryd. Der var en, der hed L. på et tidspunkt, der var bestyrelsesformand og som var en ildsjæl dernede og som samtidig var tjekket, også i sin udførelse af tingene. Jeg tror det er vedtaget, at hun sammen med S. N. var de mest fantastiske aktivister. S. N. var i en lang periode både bestyrer og mor – og hun var hun var tilpas tilbagelænet, så hun ikke åbenlyst påvirkede folk. Mange vil jo gerne have, at der er nogen, der tager et ansvar, men de må fandeme ikke vise, at de bestemmer! Og det kan jo næsten ikke lade sig gøre. Jeg tror, det er den værste lederplads i landet, fordi du får en løn, der er en almindelig ansats og samtidig er du leder, mor og du er det hele. Derfor tror jeg måske ikke, det har været min egen energi, der bragte mig ind i centrum af bestyrelsen og sådan noget, men at jeg lige så meget har været lidt i et spil, i den der kamp mellem de politiske og de stærke folk, der gerne vil have nogle rocksteder. Så har de måske sagt: ”Ok her har vi et potentiale, ham hiver vi lige med ind!” – selvfølgelig også fordi jeg har vist engagement. Og da jeg så alligevel var derinde, så syntes jeg, det var sjovt at være med til. Jeg tror måske også, at jeg har været en tilpas neutral person. Jeg har ikke været med i nogen af fløjene og har som jeg selv siger, stået lidt mellem begge siderne. Så på en måde har jeg måske været en person, der har været god at have med, fordi jeg ikke frastødte nogen fløjmæssigt. Omvendt har jeg måske frastødt nogen, på grund af min manglende tilkendegivelse af, hvor jeg var henne.

Så sker der det, at jeg udvikler mig både menneskeligt og kulturmæssigt. Jeg er jo helt bidt af det hér. Jeg stopper på handelsskolen, da det på det tidspunkt er gået op for mig, at det var en fejl. Jeg begynder at søge mod universitets humanistiske studier, men fordi jeg mangler lidt karakter, starter jeg ude på ANR med at lave radio. Det er igennem et bistandsprojekt og det har været i 96 – 97. Det er jo klart at jeg bliver præget både af huset hér, men også af at jeg finder ud af, at jeg nok er humanist og ikke forretningsmand. Jeg starter på universitetet på Humanistisk Informatik og nu er jeg begyndt at passe mere i huset kan man sige. Jeg har også været der i længere tid nu, så jeg er begyndt at få en anciennitet, hvilket gør, at jeg fra at være et lidt underdanigt menigt medlem, nu er sådan ved at være en anciennitet dernede som er med til at afgøre, hvad der skal ske i det her hus. Huset har jo en flad struktur, men det er jo klart at i alle flade strukturer, er erfaring og anciennitet et vigtigt parameter. I princippet kan du komme ind fra gaden og være med til at bestemme fra dag ét, men alle ved jo godt at jo flere gange du har været med til at bestemme noget, jo mere bliver der lyttet til dig – om man vil det eller ej. Det er en principielt åbenhed på Fryd fordi det altid bliver en form for skin-flad-struktur. Selvfølgelig kæmper vi meget for, at alle skal have lov til at sige noget, men det er også bare sådan, at dem der nyder mest respekt blandt mennesker, også er dem, der bliver lyttet til. Man kigger også mere på mennesker, man holder af. Det handler ikke om, at jeg ikke tror på flade strukturer, men jeg tror bare man skal være realistisk

omkring, hvad en flad struktur er. Altså, japanerne har jo meget med at det afgørende er anciennitet. Ikke fordi jeg synes den japanske fabrikskultur er fantastisk, men jeg kan godt forstå, hvorfor det er sådan.

Jeg tror at det kulminerer i de år, hvor S. er bestyrer, hvor jeg sidder i bestyrelsen og er med til nogle ”spillested.dk” seminarer og laver rigtig mange koncerter og bruger rigtig meget af min tid hernede, måske for meget i forhold til studiet.

Så kommer der en periode, hvor jeg skal i praktik i Odense. Det er i 2002 tror jeg og jeg ender med at være på TV2 i Odense i 2½ år, hvor jeg laver forskellige computerting og sager. I den tid kommer jeg selvfølgelig stadig i huset, men nu er det meget mere passivt. Nu er jeg mere en form for gæst, når jeg er hjemme i nogle af weekenderne. Som mange andre 1000fryder, så bliver man lidt afhængig af stedet. Det vil sige, at i det øjeblik man kommer til Aalborg, så fører ens fødder én automatisk ned mod Kattesundet, fordi det er jo dér man har sin omgangskreds.

Da jeg kommer tilbage til Aalborg i 2004, vil jeg gerne genoptage noget af min aktivitet. På det tidspunkt er der sket en udvikling med huset som jeg ikke helt har været med i. Jeg kan tydelig huske at noget af det, jeg fik at vide da jeg startede på huset var – jeg tror det står i § 2 i vores vedtægter – at ingen politisk forening må tegne huset 1000fryd! Det har været en af de dér kongstanker i huset: at vi er et centrum for politisk og kulturel udfordring af det bestående samfund, men som hus har vi ikke et politisk ståsted. Selvfølgelig er vi en form for modkultur, men ikke fastlåst. Og i den tid jeg har været væk, kan man sige er der sket en radikaliserings på det politiske område.

Der er kommet nogle meget driftige folk ind, som har mange kontakter til blandt andet det københavnske og det tyske undergrundsmiljø, og de hér folk har nogle stærke, stærke visioner, kan jeg mærke. Altså, det er folk, der virkelig brænder for at kæmpe mod EU, mod verdensbanken, mod G8 og den slags ting. Jeg tror faktisk det er startet op, allerede før jeg tog af sted. Der begyndte at komme flere og flere folk, der gerne vil have et Ungdomshus. Det er jo nok ikke deres egne ord, men sådan ser jeg det. De vil gerne et Ungdomshus og en stærkere modkultur på 1000fryd og den udvikling bliver stærkere og stærkere hen imod år 2000 og 2001, hvor der begyndte at komme flere og flere af de folk med politiske holdninger især indenfor bæredygtige madvare, veganisme, kamp mod kapitalisme og den slags ting. Den vokser så kraftigere og kraftigere frem, men på det her tidspunkt er der stadig mange af den gamle garde – altså det er min opfattelse af dem, jeg startede med. De er der stadig og de har trods alt så meget magt, kan man sige, at det bare er et hus, der er ved at blive tvedelt. Så mens jeg er væk – jeg kan af gode grunde ikke rigtig udtale mig om, hvad det er, der sker – men jeg tror at der sker det, at mange af modstanderne af den politiske kultur begynder at være trætte af diskussionerne. De begynder at trække sig ud af huset, også på grund af alder. Man begynder at få sig et mere borgerligt liv, job og nogle flytter til København og sådan nogle ting. Og det vil sige at nu begynder der at blive flertal af folk, der er enige om, at vi skal udgøre et stærkt politisk modfænomen. Og den forskel jeg mærker stærkest, fordi jeg kommer tilbage efter at have været væk i 2½ år. Eller ikke været væk, for jeg har været i huset, men jeg har ikke fulgt dagligdagen. Jeg er ikke sikker på, at jeg havde mærket det lige så hårdt, hvis jeg var fortsat med at komme dér. Så jeg mærker det, som en krisestemning på det her tidspunkt, hvor at der bliver snakket om, om man ikke bare skal opgive huset. Der er nogen, der simpelthen er ved at kuppe huset. For eksempel omkring rygning var der nogle meget strategiske personer, der gerne vil have rygestop,

som simpelthen sørger for at hive en masse folk med og melde dem ind til møderne, så man har en stærk majoritet af stemmerne, når der skal stemmes. Og som altid: dem, der brænder stærkest for noget, er også tit dem, der for deres ting igennem! Jeg og de fleste folk brændte måske ikke så meget for at beholde rygning, som de folk, der brændte for at få den afskaffet. Men det er virkelig noget, der skiller vandene og der blev brugt meget beskidte midler fra begge sider.

Den politiske brug af Fryd er fremmed for mig, fordi jeg aldrig har brugt huset politisk. Der er, som sagt, tre måder man kan bruge huset på. Du kan bruge huset som gæst, som kunde – og i den kategori ligger også at du bare skal ned og have dig en fredagsbajer – som kulturforbruger og så kan du også bruge huset som en form for kulturengagement. Hvis man er glad for musik, hvis man er glad for kunst og kultur og den slags, så kan man bruge det som et sted, hvor man kan få lov til at udfolde sig, arrangerer kultur. Men du kan også bruge huset som et sted, hvor du kan få testet dine politiske holdninger, på, jeg vil ikke sige ligesindede, men i hvert fald møde mennesker som ikke kigger skævt til dig, når du mener at vi skal have en mere socialistisk eller anarkistisk samfundsstruktur. Og da jeg startede i 94 vil jeg sige, at der har nok været en overvægt med de to første ved at huset var et øvrigt gå-i-byen-sted, en ungdomsklub for lidt ældre mennesker og så var det også et kultursted, et rigtigt stærkt kultursted. Men nu trækker det kraftigt over mod at huset skal have en politisk profil – og vi snakker både på madplanet, hvor der jo er kommet folkekøkken, der er kommet mange veganere, der bruger huset og der er kommet en politisk front og man er kommet langt ud, synes jeg. Nu er jeg også blevet ældre, det skal man huske. Man rykker sig politisk, når man bliver ældre, men anarkismen er stærk dernede. Der er blandt andet kommet en bogcafe for anarkistisk litteratur og mange af de koncerter der bliver afholdt på det tidspunkt, hvor jeg kommer tilbage i 2004, er punkkoncerter, hardcorekoncerter med politiske budskaber, hvor musikken ikke altid er vigtigst, men hvor budskabet bærer. Man har nogle stærke samarbejder med Ungdomshuset, blandt andet omkring udveksling af bands og når de tager på ture, med produktion af materialer og i det hele taget. Netop fordi jeg altid er kommet for kulturen og på grund af alkoholen, skulle jeg til at sige, så føler jeg mig lidt fremmed i mit eget hus. Ikke fordi det er mit hus, men man er også blevet ældre og blevet mere tolerant og jeg kan sagtens forsøge at omgås det her, men jeg kan ikke lade være med en gang imellem at sætte mig lidt på bagbenene i forhold til noget af det, jeg mærker – fordi det ikke er den opdragelse, jeg har fået ud af det! Jeg har tit sagt – og jeg tror det må være det, folk vil citere mig at sige – at intet politisk parti må tegne 1000fryd udadtil! – men det sker oftere og oftere at et budskab som ”Stop Fogh” ryger på en 1000fryd plakat – hvilket var utænkeligt i 94 – ”Stop Nyrup!” – og det vil uundværligt komme til nogle konflikter på et tidspunkt, fordi der er de her unge kræfter nedfra. Det kan godt være at man fra mit ståsted kan se dem som lidt naive og blåøjede, men man kan fandeme ikke tage energien og viljen fra dem! Den har de! Og de brænder måske mere for det, end en 28-årig på daværende tidspunkt brænder for kulturen.

Så det kommer til nogle konflikter. Jeg prøver at sætte nogle ting i søen med nogle andre, hvor jeg prøver at hive det lidt tilbage til undergrundsrocken med blandt andet sådan noget som vores indie diskoteker. På det tidspunkt begynder der også at komme røgfri ideologier dernede, hvor rummet skal være røgfri og *det* er virkelig noget, der slår gnister. Nu er vi ligefrem ude i restriktioner i et hus, som jeg ser som et fristed og restriktioner og fristed er i min verden ikke noget, der hænger sammen. Det

kommer der godt nok nogle voldsomme konflikter ud af og nogle møder, hvor der virkelig bliver råbt og skreget og jeg tror det kulminerer, da vores arrangement som vi prøvede at bygge op som en fest for mennesker, der godt kunne lide rockmusik, er under angreb for simpelthen at være ustruktureret og utjekket og ikke have noget mål. Og det ender faktisk med at jeg på et tidspunkt går og smækker døren. Da har jeg været tæt på 30, hvor jeg får at vide, at vi ikke kan få lov til at lave arrangementer mere, før vi har været på en ny oplæring! Da afleverer jeg simpelthen mine nøgler og har ikke tænkt mig at komme dér igen.

Det der sker, er at jeg kom tilbage fra Odense og havde igen mod på at gå i gang. Jeg havde også lige slået op med en pige og følte, at jeg skulle bruge mine kræfter et eller andet sted. Samtidig havde jeg arbejde som DJ på Rockcafeen i en tre – fire måneders periode. Helt tilfældigt møder jeg en fyr deroppe, der hedder J. Han har også været DJ dér, men er stoppet og han kommer hen og siger: ”Jeg har hørt noget af det musik du har spillet!” – og så er vi inde i musikidentifikationen – ”Jeg har hørt noget af det musik, du har spillet og det er jeg faktisk ret enig i den stil. Jeg kan også forstå at du har fået at vide af chefen, at det skal være hårdere toner!” – det er jo nok mere Metalcafeen nogen gange end det er Rockcafeen – ”... men jeg er sgu’ enig når du spiller ”Smith” og når du spiller ”Pixies” og når du spiller ”Psyced Up Janis”, ”Smashing Pumpkins”, det er sgu fedt og jeg ville ønske at vi havde sådan et sted. Skal vi ikke lave en rockklub?!” Han er lidt fuld og sådan noget, men jeg får hans nummer og så ringer jeg sgu til ham dagen efter og siger: ”Ved du hvad? Jeg har tænkt over det, jeg synes sgu’ vi skal gøre det!” Og han havde ikke nogen forbindelse til 1000fryd, men jeg siger til ham: ”Jeg synes, vi skal lægge ud på Fryd!” Og så vi går ned og får lavet et rock-diskotek, vi mødes og konceptualiserer det her og planlægger en arrangementsrække, som vi kalder for ”International karate+” efter et Commodore 64 spil og sådan nogen ting og vi får det banket op. Vi er *meget* opmærksomme på, at vi vil lave en hyggelig indie rock cafe klub, hvor folk kan komme og nyde musikken, men også drikke sig fulde. Der skal ikke være noget politisk i det hér. Der skal ikke være nogen restriktioner. Det skal være musikken, der driver det. Så vi sørger for at der er discokugler og der er en scanner, med nogle farver på gulvet og sofaen. Og jeg kan huske at i starten får vi meget ros, også fra nogle af de politiske folk, som siger: ”Hvor der det fedt, at man kan mærke, der er nogen, der laver et arrangement, de har *tænkt* over!” Altså, at vi har tænkt over, hvad det er vi vil med det. Så i starten er det egentlig en stor succes. Og det vælter ind med folk. Vi har simpelthen fundet et sted, hvor der var sult, men ingen dækning af behov. Det kører rigtig godt. Vi laver det som gratis arrangementer og jeg tror vi laver 10.000 i baren den første gang. Og det er på en fredag-lørdag aften, hvor en normal omsætning er 3, 4, 5, 6.000. Så det svinger virkelig og i takt med vores succes, kan man sige, får vi mod på, at det skal være sjovere og sjovere og vi bliver måske også lidt mere afslappede omkring det.

Jeg ved godt, hvor meget det betyder med 1000fryd og oprydning og også det dér med at man dukker op på mandagsmødet efter et arrangement, for at svare på eventuelle spørgsmål. Derfor er jeg meget opmærksom på, at jeg ikke skal bringe mig på kant med huset, for som jeg selv siger: man skal sat’me sørge for ikke at blive stemplet som utjekket. Det er faktisk den største krise du kan komme i dernede, det er at blive stemplet som utjekket og ikke at følge op på dine ting. Men det går rigtig godt og jeg tror vi kører det et halvt år, frem til sommerferien eller sådan noget. Så er der så

sommerferie og vi bliver enige om at starte op igen efter sommerferien, men under et nyt navn og dreje den lidt. Jeg tror vi når at lave 6 arrangementer i første omgang. Så nu kalder vi det ”Tribeca Tunes” og vi har – hvad hedder sådan noget – filet det endnu mere til, så det er blevet endnu mere målrettet. Altså, vi er jo også lidt ældre gutter. Jeg var omkring de 29 – 30 og han har været 27 – 28, så vi er sådan, mere fokuseret på, at det også skal være et designet produkt – uden at det skal være grimt. Men nu er vi så kommet ind i den periode, hvor folk gerne vil lave røgfrie arrangementer. Det er vi meget imod, fordi folk ryger og drikker til vores arrangementer.

Samtidig er der også nogen af de folk, der er kommet mange gange, der er begyndt at føle, at det hér, det er deres fest: altså, der kommer en masse folk udefra, der er begyndt at føle at den dag, da overtager vi 1000fryd – og det vil sige, at der kommer en masse folk, som ikke har noget med huset at gøre. Jeg tror, at mange af de folk, som i starten egentlig syntes, at det var et meget fedt arrangement, begynder at føle, at det her ikke længere er deres fest og at det ikke er 1000fryd mere, at det sådan set bare er os, der lejer lokalet, kunne man sige – også selv om jeg er 1000fryder.

Og jeg tror det kulminerer nogle af de gange, hvor folk drikke sig rigtig fulde og vi har jo ikke udsmider på 1000fryd, så folk vælter lidt rundt med øl og kommer til at spilde. Jeg har snakket med K. et par gange, om han ikke lige kunne holde gemysterne nede, men han kan også godt lide nogle gange tror jeg, at være sådan lidt selvudråbt udsmider og han går lige lovlig hårdt til én, hvor jeg må stoppe ham og sige: ”Nu skal du lige! Det skal også være hyggeligt herinde!” Det er til et arrangement, hvor både J. og jeg er dødtrætte begge to allerede inden vi går i gang. Vi får det af staben, men alt sejler! Jeg er simpelthen nødt til at gå hjem kl. 02.00 og siger til barvagten: ”Ved du hvad, kan I ikke bare lukke ned, når I nu er færdige, fordi jeg er sådan helt dødtræt og fuld og J. er gået i byen og er fuld!” Jeg tror også, at vi er blevet for trygge omkring vores arrangement. Det der så sker, er at jeg ikke kan komme til mandagsmødet. J. kunne aldrig komme, fordi han havde arbejde på det tidspunkt, så jeg ringer til P. O. som er halvt bestyrer på det tidspunkt, ringer til ham og siger: ”Jeg kan altså ikke komme til det hér møde, men vil du ikke tage notater af, hvad der bliver snakket om omkring vores arrangement, så skal jeg nok lige svare senere.” Det, der så sker, er, at jeg senere samme aften får et opkald fra P. – nej jeg tror endda jeg får en SMS fra P. – hvor der står, at fordi vi heller ikke har ryddet ordentlig op efter os, har man på mandagsmødet besluttet, at vi ikke må afholde Tribeca Tunes før at vi har været med på en ny oplæring!

Det er sådan, at før du kan få lov til at stå i baren alene, skal du oplæres og det samme også med arrangementsafholdelse. Du kan ikke tage et arrangement, før du har lært at gøre det. Det er ikke noget fast med at du skal være med to eller tre gange. Når folk føler, at du har tjek på det, så kan du få lov. Det er sådan en demokratisk ting, men her er et forsøg på at takle os, et forsøg på en glidende tackling, det er der ingen tvivl om. Og det lykkedes jo fordi det lykkedes at få os til at trække os ud, altså, men det er en våd klud i ansigtet: at man af en 24-årig får at vide, at man skal på en ny oplæring i at lave arrangementer, når man har været i huset i 12 år!

Det er den profil, som jeg snakkede om før, hvor der er mange folk, der gerne vil have et politisk og modkulturelt 1000fryd, som slår igennem – men det var jo ikke vores profil. Vi lavede arrangementer, hvor glæden var i centrum, hvor festen og Roskilde Festival var i centrum og det passede ligesom ikke ind i den profil, man på da-

værende tidspunkt kæmpede hårdt for at opnå. Og det er jo ikke alle mennesker, der bare handler i affekt. Der er også nogen, der handler ud fra en strategi. Jeg tror da sikkert, at der er nogle mennesker, der har sat sig ned og snakket om, hvad de skal gøre, for at få mere styr på stedet og jeg tror bare at vores arrangement har været en torn i øjet på dem. Jeg siger da heller ikke, at det var helt forkert. De havde jo noget sandhed, i det de sagde. Vi *var* blevet for selvsikre i det vi lavede, altså, man skal have en lille smule respekt for ting, før man kan gøre sit arbejde ordentligt. Det var gået for nemt, kan man sige. Så spørgsmålet er om det ikke, hvis ikke her var sket noget, alligevel var løbet helt af sporet. Det kan sagtens tænkes. Jeg siger jo ikke, at vi er perfekte. Det kunne sagtens være løbet af sporet af sig selv, selvom vi ikke havde gjort noget. Det var bare den forkerte måde, det bliver gjort på. Det er sådan fra 0 til karantæne.

Og det *er* ikke helt perfekt og det *er* sådan et lidt kikset arrangement, men efter at jeg har fået sms'en fra P. så jeg ringer og spørger: "Hvad drejer det sig om?". "Jamen folk enige om, at jeres arrangement er utjekket og det er bare en fest for jer og jeres venner!" Jeg kan godt mærke, at der ligger noget andet under også, at der ligger en eller anden stemning af, at nu er det nok! Nu vil vi vinde vores sted tilbage. Og hvis ikke I vil tage entre og lave det røgfrit, så er ikke rigtig et 1000frydarrangement mere. Så der er en masse usagte ting. Samtidig har P. og jeg i forvejen mange gange været på kant om rygning og sådan noget, så jeg bliver rigtig gal og siger nærmest: "Jamen ved du hvad, fuck dig!" – og det bliver til et ret heftigt skænderi, hvorefter jeg ringer til J. og siger: "Jeg er færdig med 1000fryd nu! Lad os lukke lortet!" – altså arrangementet – ned, og det gør vi så. Vi skriver – jeg er jo et høfligt menneske – så jeg går ind på hjemmesiden og redigerer den og skriver simpelthen at Tribecca Tunes er blevet afholdt for sidste gang. Vi takker for den store opbakning og håber, at alle har haft det sjovt – og sådan fuldstændigt holder masken. Herefter går jeg ned og afleverer mine nøgler og siger: "Tak for denne gang!" – og jeg tror fandeme, at der er en tre måneder, hvor jeg ikke kommer på Fryd. Det er nok den længste periode i mit liv, hvor jeg ikke er dér. Så begynder jeg så stille og roligt, når vi nogle gange har været i byen og der er nogen, der går derned, så går jeg med og så lukker man stille og roligt op for posen igen.

Mange af de mennesker, jeg dengang skændtes med, har jeg også forsonet mig med, sådan er det. Men det tror jeg er sket for rigtig mange derned at de er gået og har smækket med døren. Nogle er aldrig kommet tilbage igen. Jeg husker da jeg startede i 94 der var meget snak om en gut, der hed J. S. som lige var gået og havde smækket med døren på grund af en diskussion omkring reklamer. Der var nogen, der havde fundet ud af, at Thor gerne ville have deres logo på vores folder. Vi solgte jo Thor i huset og Thor er jo ikke Carlsberg og Tuborg og sådan noget. Det var stadig et mindre bryggeri dengang. Hvis de skrev deres logo på folderne, så kunne vi fandeme få betalt al vores udgifter til det og få det bredere ud. Men bare det at diskussionen var oppe fik en til at gå og smække med døren! Reklamer var dengang det værste man kunne komme ud i. I dag er der jo ikke rigtig nogen, der diskuterer det her med reklamer så meget mere. Det er jo over alt, men dengang før TV2 og sådan noget, da var reklamer virkelig det værste man overhovedet kunne kaste sig ud i. Det var datidens rygning kan man sige. Så det er altid sket, tror jeg, over større eller mindre ting. Nogle er kommet igen og andre er ikke.

Men jeg kan jo alligevel ikke undvære huset. Jeg er jo præget af det, så jeg vælger at definere min rolle, så jeg nu er kunde. Så må de sejle huset hen, hvor de

vil. Nu vil jeg være kunde, og som altid så aftager bitterhed jo. Faktisk tror jeg, at det forløb jeg har været igennem, er meget klassisk for 1000fryd fordi der jo, ligegyldig hvor modkulturel og hvor innovativ man ser stedet, altid vil en ”det var bedre i gamle dage” – tankegang fordi man er kommet i huset. Og fordi det de år, hvor man er startet med at komme i huset fra man var 16 – 18 op til er par og 20 dér man har virkelig fået en op opleveren, dér har man virkelig flyttet rundt på nogle ting i sit liv. Og de ting har jo præget én stærkt. Når der så lige pludselig er nogle andre ting der rykker i huset, hvor man ikke rigtig føler, man er med, så kan man handle på to måder: man kan vælge at sige: nu er det andres tur eller man kan vælge at prøve at forsvare noget af det gamle. Så kommer man nærmest til at virke som det de kæmper mod og det er en underlig situation at sidde i: lige pludselig at være ham den gamle mavesure i et hus, hvor man har følt, at man selv var med til at kæmpe mod de gamle mavesure.

Så jeg vil sige at min rolle dernede nu er, at jeg har en stor erfaring med huset, jeg ved meget om, hvordan huset fungerer, jeg ved hvordan strukturen hænger sammen både på det store plan med kulturlivet i Nordjylland og Aalborg, og hvilken rolle, der er 1000fryds i det spil, hvordan vores økonomi hænger sammen – men jeg ved også meget om, hvad det er, der kan få huset til at fungere. Og på den måde, uden at det på nogen måde står skrevet ned, så tror jeg, at ved stadigvæk at komme i huset, kan jeg være med til at opretholde husets liv, fordi det selvom man har en masse unge kræfter, nogle gange er godt, at have nogen at trække på, at kunne læne sig lidt op af, for at få lidt – og nu kommer jeg til at lyde så mine forældre kommer til at grine – men få lidt stabilitet ind over, så det ikke bare er sjov og ballade det hele. Der skal også være nogen, der rydder op efter balladen. Jeg vil sige at min engagement i huset har ikke lidt et knæk, men det er blevet afviklet. Enten fordi jeg selv har afviklet det eller også fordi det er blevet afviklet for mig. Jeg er i hvert fald meget mere kunde nu og sådan tror jeg det vil være fremover. Sådan tror jeg mange 1000fryder har det. Det er derfor jeg siger at det er generelt: nogle af de folk, som jeg startede med i 94 er der jo ikke længere, men de kommer en gang imellem og stikker lige hovedet ind og ser hvordan det står til.

Det var sådan det generelle mit livsforløb i forhold til 1000fryd kan man sige. Det er også derfor jeg siger at jeg har fået min anden opdragelse der, fordi jeg nok havde siddet i en bank i dag, hvis ikke jeg tilfældigvis var rendt ind! Ok, man kan ikke fornægte sin karakter, men der er stor sandsynlighed for, at jeg ikke havde haft de holdninger, jeg har i dag, hvis ikke jeg var kommet forbi Fryd – som nogen mener, er en forurening med andre meninger!

Lidt mere generelt kan man sige at musikken er alfa og omega. Da jeg startede i 94 var det især derfor, jeg blev fanget af huset. Når man hører noget mindretalsmusik, så bliver man lidt misantropisk og synes alle andre er nogle forpulede overfladiske ANR lyttere. Og det vil sige i det øjeblik, du møder nogle mennesker, som deler din interesse for musik med kant, kan man sige, musik der tør at være ikke-velproduceret, tør at være aggressiv, udtryksfuld – eller måske endda den omvendte vej: tør at være langsom og sørgelig og ikke bare varer tre minutter, men nogle gange elleve minutter – så bliver man glad! Og så søger man derhen. Jeg tror at for mange mennesker er musikken deres indgang til huset og jeg tror også huset er bygget på ideen om, at man skal præsentere musik. Alt det andet kunst og kultur vi har i huset følger med, men er aldrig centrum. Huset blev oprettet i 83 – 84 eller noget i den stil og det ligger jo lige i

punkbølgen, hvor musikken blev kraftigt udfordret af punkbands, hvor det lige pludselig ikke er udtrykket, der er vigtigt, men indholdet. Det er simpelthen startet dér. Vi har så haft en arrangementsfrekvens på 180 arrangementer på året. Det lyder voldsomt; det er jo hver anden dag, men det har simpelthen båret værket, tror jeg. I 1980'erne begynder heavy metal og grunge og hardcore rock og den slags. Så er der lidt mere guitarerne, der træder ind, hvor det måske i punken – jeg ved ikke, jeg kan ikke huske det: jeg var kun 8 år på det tidspunkt og da kom jeg trods alt ikke dernede! – men jeg tror i starten har musikken nok været meget aggressiv og så går den mere over i det æstetiske. Det kommer selvfølgelig også an på hvem der kommer, hvordan stemningen er, og så videre. Det er nok også forkert at sige, men jeg tror vi bevæger os fra grimassen, som det var i 80'erne, altså punkens ansigtsudtryk og mere ned i underlivet i 90'erne, hvor rocken er her. Her er det hofter og det er nosser. Jeg kan huske at man snakkede meget om, om den her musik havde nosser! Det var især i forhold til den amerikanske rock "Sonic Youth" den vej rundt, "Nirvana", "Pavement" – altså den musik, der spiller på råstyrken. Så kommer vi op omkring år 2000, hvor den elektroniske scene, hiphoppen, techno og alt det hér begynder at bevæge sig ind i det og nu bliver det meget mere mange facetteret end det har været før. Men samtidig så går man fra at være et udtryk gennem tøj og ansigtsudtryk til nu at blive et "luk øjnene og føl musikken" i 90'erne. Og nu går det så over i at være en facetteret udtryksform og så er det vi måske kommer tilbage faktisk til det igen er tøjet og ansigtsudtrykket og de politiske holdninger, der er i front. Derfor snakker jeg om cyklus. Det kan være, at vi når vi kommer op omkring år 2010, så bliver huset igen det her rocksted, hvor vi kan mærke musikken inde i kroppen. Jeg tror det er sådan en cyklus, der kører. Og så skal det bare ikke være pænt!

Jeg tror også at det handler om, at det er lidt svært at blive ved med at snakke om, at vi hader Fogh. Det behøver man kun at gøre et vist antal gange. Og vi kan også kun sidde og blive enige om, at vi ikke vil spise kød et vist antal gange. Den diskussion må snart være udtømt. Men med musikken kan vi blive ved med at bekræfte hinanden, fordi når fem gutter hører pop og fem gutter hører metal, så har du klassificeret dig selv. Jeg tror folk har brug for at putte sig selv og andre i kasser. Subkulturer definerer lige så meget sig selv udadtil, som de definerer sig selv indadtil. Altså, de er, hvad de er, i kraft af hvad de ikke er – lige så meget som de er i kraft af hvad de er! Og det tror jeg musikken er et rigtigt godt redskab til. Jeg har jo altid været ham, du ved indie rockeren dernede, hvor så K. for eksempel er ham metalgutten. Så den ligger dér. Nu med K. så kan det næsten ikke blive tungt og hurtigt og grimt nok, "Slayer" og dens slags ting. Og jeg synes jo det er sjovt at knalde øl i hovedet og høre "Slayer", men går jeg hjem og sætter en plade på, så sætter jeg Led Zeppelin på eller jeg sætter et eller andet rock fra 90'erne "Leksis" så mere låst fast er man ikke. Man har ligesom sin kerne og så har man sine steder, hvor man bevæger sig ud.

Man kan også være ude for at noget bliver dømt "god smag". Man ville aldrig selv bruge ordet dernede, men er det man gør: giver et "godkendt" stempel. Det kan ske af mange grunde. Det kan ske ved at en person som arrangerer mange koncerter, brænder varm på et band og derved booker det mange gange. Det kan også være at man er gode venner med bandet måske og har det i et personligt netværk. Det sker tit. Det kan også ske ved at bandet har kontakterne. For eksempel dengang vi havde Ungdomshuset kan jeg huske et band, "Assassinators", der spillede tre gange eller sådan noget, fordi de var gode venner af Ungdomshuset. Det kan også ske ved, at alle er enige

om, at de hér er autentiske og at de har integritet – at de er ægte og der er ikke noget at sætte fingeren på – altså en fælles tilskrivning af værdi, tror jeg. Og det kan være drevet af mange andre ting. Altså i dag er det nok drevet af de politiske budskaber, hvor det i 90'erne nok mere var drevet af at ”man fandeme havde nosser”! De sparker røv og alle de dér udtryk. Og i 80'erne har det nok været, at de er på kant – at de spillede grimmere end de andre, skulle jeg til at sige. Det lå i punkens hele væsen.

Men jeg ved ikke om jeg nogle gange bliver for analytisk omkring huset, fordi jeg, som jeg selv lige nævnte før, altid har set mig selv som en der har stået mellem to stole. Så når jeg kigger på huset, så kigger jeg både på det som 1000fryder, men jeg kigger også på det udefra. Jeg har aldrig følt, at jeg har været helt inde i med mit fulde væsen. Noget af mit væsen har været inde i kernen, men noget af det har også altid stået udenfor og betragtet det udefra. Man har det væsen man har og jeg har så senere taget en journalistuddannelse. Jeg tror meget at mit analytiske væsen og interesse for spændende ting kommer af, at jeg godt kan lide at se tingene udefra.

Så er der jo selvfølgelig en million anekdoter især de helt sjove med bands, der har opført sig underligt og sådan noget. Lidt periodisk oplevede jeg i starten da jeg kom dernede den hér drukkultur, der var i 94. Det var jo grunge og det var rock og dengang var der en forestilling om, at jo mere slidt du var, jo sjovere havde du det. Men der har været ret sjove oplevelser med et eller andet band, som ”Green Day” for eksempel, som dengang ikke var kendt, men hvor jeg har siddet og drukket med nogle musikere, som senere er blevet kendt. Mange af mine anekdoter er jeg også lidt i tvivl om jeg selv har oplevet eller om jeg har fået videreført. De sjoveste er faktisk dem, man ikke selv har været med til og fortælle dem videre. Men det er tit når man sidder og snakker om et eller andet, så kommer man i tanker om en historie fra dengang.

Altså med udgangspunkt i mig selv, kan jeg fortælle at da jeg som 18-årig skulle stå i barens første gang dernede, da følte jeg ikke at jeg havde noget tøj, jeg kunne tage på. Så jeg gik faktisk ned i Stereostudiet og købte en ”Rage Against the Machine” trøje! Jeg hørte bandet så det var ikke helt way off, men jeg købte simpelthen tøj, jeg kunne tage på til min første barvagt. Det kan da godt være, at der ikke er mange, der vil indrømme det, men jeg tror, der er mange der har tænkt sådan første gang de skulle derned. Det er sgu vigtigt at man ikke sender nogle forkerte signaler. Nok mere end at man sender de rigtige, så er det vigtigt, at man ikke sender de forkerte i hvert fald. Og der er nok også den dér tendens til, at det har været ”os” mod ”dem”. Det er noget af det, jeg tit har diskuteret med venner, det dér med uniformer. Det er sådan, at der er en sjov stemning på Fryd, fordi vi altid er en masse, der går og snakker om, hvor dumme alle andre er på Fryd. Og det tror jeg, der er mange der gør. Der er altid nogen, der er ved at køre stedet ad helvede til! Altså, og det kan man altid diskutere: om det er alle dem, der bare hjernedødt tager deres uniformer på og hører det samme musik og har de samme holdninger.

Og i den forbindelse tror jeg at fokuset på petitesserne er et symptom. Jeg tror ikke detaljerne i sig selv har været vigtige for nogen. Jeg tror detaljerne er blevet principper i en større kamp mellem hvorvidt huset skal have en, som jeg siger, stærk politisk profil. Fra mit ståsted da ser jeg mange folk dernede som værende mistænksomme: hvis man snakker om journalister, så er det dem der, der kun går efter sensationen og fifler med sandheden. Hvis man snakker om politiet, så er det dem, der ikke gider komme til undsætning – og hvis de endelig kommer, så kommer de med den forud-

forståelse i deres hoveder, at det er os, der har startet balladen. Hvis man snakker om politikerne, så er det dem, der konstant prøver at skære os af, gerne vil have os væk og gerne vil have os lukket. Der er i mine øjne en misantropisk holdning, tror jeg det hedder, i huset op igennem år 2000'erne hvor vi begynder at isolere os mere og mere og det tror jeg er vejen til lukning. Men omvendt kan man også bruge argumentet, at hvis ikke man står stærkt, så er det svært at få opbakning.

Hvis man bare er mellow, så er det svært at få opbakning til huset og det er måske dén kamp vi har: om vi skal hade verden og være foragtende overfor vore omgivelser eller om vi skal prøve at bygge broer til vores omgivelser. Min tilgang – og nu kommer jeg til at lyde pisse hellig – er, at jeg ved, at der er forskellige synsvinkler på det hér, men jeg vil jo nok mene at vejen til at ændre folks adfærd og tankegang, både indenfor mad, politisk og kultur er at vise dem et fornuftigt og fedt alternativ. Simpelt hen vise dem at der findes andre veje. Derfor har jeg altid rost folkekøkkenet, selv om folkekøkkenet er udsprunget af en meget anarkistisk kultur. Jeg har altid rost det, fordi jeg synes at det er et klasseeksempel på, at der findes andre måder at gøre tingene på og så gør man det tilmed så at alle kan være med prismæssigt – og man er vedholdende og bliver ved hver tirsdag, tirsdag efter tirsdag. Det er stærkt, synes jeg, hvorimod sådan noget som gadekampe ser jeg som et meget skidt eksempel på, at man prøver at få sine holdninger igennem. Og det samme med restriktioner: nu må du ikke ryge mere eller den der med om der må være tun eller humus. Altså, man prøver at stoppe folk i at gøre det, man ikke vil have dem til, i stedet for at vise dem, at der er andre måder at gøre tingene på. Det har altid været min holdning og det er nok de store linjer.

De folk som står for den anden indgangsvinkel vil nok aldrig nogen sinde sige at de prøver at pådutte folk noget som helst. Det er jo ikke deres eget synspunkt. Det er en kamp mellem, hvor skrappe midler man skal bruge: hvor meget gulero og hvor meget pisk skal du bruge i den kamp, du kæmper? Men ellers er de steder, hvor konflikterne oftest kommer til skue vores stormøder. Det er altid sådan: ”Stormøder? Åh nej, det er jo de dér 8 timer vi skal sidde og diskutere!” Der er et billede af stormøder som uendelige kværlantforsamlinger, fordi det er en flad struktur: alle har jo noget at sige, så nogle af de der stormøder, har virkelig igennem tiden trukket tænder ud. Jeg tror diskussionen om petitesser eller detaljestyling – jeg har ikke lige tænkt over det tidligere, men det er faktisk rigtigt – opstår, når der egentlig er større ting, man er uenige om. De bliver principper. Omkring rygning har jeg tit tænkt sådan: er jeg så meget prorygning at jeg gider sidde og skændes over, hvorvidt der skal være røgfrit eller ej?! Jeg synes da ikke rygning er superfedt. Jeg kan godt lide selv at ryge. Jeg hader at sidde og ryge i hovedet på andre, fordi jeg hader at gøre skade på andre, kan man sige. Så hvis folk havde bedt mig om at vise hensyn med min rygning, så havde jeg med glæde gjort det. Men i det øjeblik, der står et skilt på døren, hvor der står ”smoking not allowed”, så går jeg i min modfase og så bliver rygning lige pludselig til kamp. Så er det detaljerne, der viser, hvor der er en større kamp i gang.

Det fører i øvrigt til en sjov lille udviklingshistorie om, hvordan man kan møde mennesker på forskellig måde hernede. Da K. startede i huset, kan jeg huske ham som en meget aggressiv aktivist. Jeg tror vi lige fra første øjekast var dødsfjender, fordi at han havde den der meget anarkistiske stil med sin med tøj med nitter, med piercinger, kød var mord og man var i hvert fald fascist, hvis man mente andet! – og meget, meget aggressiv – hvor jeg på det tidspunkt nok har haft en mere brobyggende, synes jeg selv,

funktion. Jeg har garanteret været lige så træls i andres øjne, men jeg husker tydeligt et stormøde, hvor der blev diskuteret hvorvidt køkkenet skulle være veganisk. Dengang blev der stadig nogen gange lavet sandwich af aktivisterne og militærnægterne. Der var to typer af sandwich man kunne få: humussandwich og tunsandwich. Men det var så taget op på stormøde hvorvidt vi stadig skulle have tunsandwich, fordi det jo var en torn i øjet især på dem, der havde startet folkekøkkenet op: at de stod og lavede veganisk mad, samtidig med at der i køleskabet lå tunsandwich. Vi må ikke have kød i køkkenet, men fisk måtte vi godt have. Jeg argumenterer så for, at jeg synes, at det er vigtigt hvis man vil påvirke verden, at man ikke pådutter den noget. Derfor er det vigtigt, at hvis vi på et tidspunkt overhovedet ikke kan sælge tunsandwich længere, så må vi stoppe med det, men så længe at der stadig er folk, der ønsker dem, så skal vi ikke tage det fra dem. Jeg ved med mig selv, at jeg hader, når folk kommer og fortæller mig, hvordan jeg skal leve mit liv. Det kom til en heftig diskussion og der blev brugt argumenter som: bare fordi der er nogen, der har lyst til at købe geværer, så skal vi jo ikke sælge geværer! Det endte ret heftigt – men det sjove er, at da vi bliver ældre, bliver vi gode venner! Nu går vi til fodbold sammen! Det, det handler om, tror jeg, er at finde nogle fælles fodslag, så man ikke tager *alt* op til diskussion. Jeg er lystfisker og han ikke spiser dyr og synes hvad der har med kød at gøre, er forkert – men vi lader bare være med at tage de diskussioner, fordi vi er blevet ældre. På den måde tror jeg, der er mange mennesker dernede, der er kommet på kant, men har fundet et fælles fodslag. Det er i hvert fald en sjov anekdote fra mit liv om nogle af de mennesker, jeg virkelig havde det svært med i starten, som jeg er blevet gode venner med.

Der var også mange mennesker, der synes jeg var en håbløs lille 18-årig handelsskoleelev da jeg startede og som samtidig var i gang med at arbejde på ANR, som jo er en popstation. Mange af dem har jeg senere hen fået et godt forhold til, måske fordi jeg selv er blevet mere afslappet og cool i min attitude end jeg var. Jeg var meget mere intens dengang, men jeg tror, det kommer med tiden, at man skal prøve hinanden af og meget af energien kommer også dernede i kampene. Man plejer at sige, at 1000fryd lever ikke, når det ikke har pres udefra! Når vi har penge nok og det hele kører, så er det svært at finde folk til at arrangere og til at være aktivister. I de perioder, hvor at huset har været for harmonisk, så har det stille og roligt mistet sin tilslutning. Det er en indbygget del, tror jeg, i det hus hér, at vi overlever i konflikten, det genopstår i konflikten og det skal brydes ned engang imellem. Der var én i går, der sagde til mig, at der garanteret er sådan en syvårscyklus. Det ændrer sig sådan lidt hele tiden, men jeg mener jo at kunne huske – det kan også sagtens være at jeg har farvet mine billeder – men jeg mener at kunne huske, at der var en meget mere oprigtig musikkultur i sin tid, da jeg startede hernede, hvor det var dét at give sig hen til musikken, der var vigtigst. I dag er det stadig meget musikken, men det er også meget teksterne, tøjet, attituden og det politiske ståsted, der er vigtige. Derfor kan den samme kunstner også spille fem gange indenfor halvandet år nu, hvis han er blevet dømt god smag. Det var nok lidt mere utænkeligt før i tiden. Da ville man hellere præsentere ny kultur. Det var mere kulturen i sig selv, der var i centrum.

Men vi *har* haft svære perioder. Der var på et tidspunkt, hvor vores tag skulle repareres og hvor vi ikke fik en ekstrabevilling fra kommunen. Der blev der bakket op, også fra huset internt. Så var der en periode, hvor man skulle lave brandveje. En dag kommer brandmyndighederne hened og siger: ”Vi skal have et tjek!” – og da de

går, har de simpelthed lige skåret os ned til, at der kun må være 50 mennesker i huset af gangen – også lydfolk, barfolk og band inkluderet – fordi vi kun har den dér udgang gennem porten og igennem køkkenet. Det var lige ved at lukke stedet. Af måske forklarlige årsager vil nabogården derovre ikke have, at vi laver en brandvej den vej over. Så vi får lavet en brandvej om bag ved, hvor Peep Shoppen har en brandudgang og op ad en lille trappe og ud på gaden gennem 10'eren. Det er jo fuldstændig umulig at finde, hvis ikke man ved det, men i hvert fald så lykkedes det på den måde at få bevillingen op til, at der igen må være 100 betalende gæster. Det var deres eget forslag, men det kostede jo rigtig meget at få lavet. Da var der virkelig krise, altså. Og i sådan nogle situationer, bliver der bakket op. Det er meget tydelig, synes jeg. Der har også været rigtig mange episoder, hvor der har været snak om, at en stor bevilling skulle skæres væk eller en støtte skulle skæres væk. Så har der været meget opbakning og man mærker det hyppigt, når det kommer udefra. Du så det med også med Ungdomshuset. De har aldrig haft så mange brugere som da de var presset udefra. Lige nu tror jeg ikke folk her, tænker i så store linjer, altså, ikke med mindre du spørger dem direkte. Jeg tror ikke, de tænker: ”Nu er Ungdomshuset røget, så skal vi passe på de ikke tager vores!” Men jeg tror i det øjeblik, hvor der kommer noget direkte på vores hus, så er der opbakning og som jeg også nævnte, både når der er pres indefra og udefra. Det presset indefra gør også at det bliver større opbakning.

Noget af det, som jeg virkelig altid roser 1000fryd for og som er grunden til, at jeg for eksempel har en længerevarende uddannelse, måske ikke er anarkist og går på gaden og kaster brosten, men kan finde på at stille op til en demonstration i København for flere fristeder, er mine oplevelser med 1000fryd. Jeg ville nødig have været foruden den ekstra opdragelse, jeg har fået dér. Jeg tror 1000fryd er et sted, der på en eller anden måde er med til at give en ballast. Nu jeg søger for eksempel mange jobs som spillestedslederansvarlig og den slags. Ikke qua min uddannelse, men noget af det jeg blandt andet siger til jobsamtaler er, at jeg tror på, at hvis man giver folk et ansvar, så skal de nok leve op til det. Men i det øjeblik du tøver, er de håbløst uduelige. Da synes jeg 1000fryd er en kroneksempel på, at man rent faktisk godt kan tillade sig at tage en 18-årig gut, som måske ikke engang kan finde ud af at tage opvasken derhjemme og ligger på kant med sine forældre og sige: ”Prøv og hør! Du rydder op efter det hér arrangement!” – fordi der opstår en gruppedisciplin ved at der ikke kommer en pædagog og rydder op efter dig: ”Hvis ikke du gør det, så er det din røv, der bliver ramt og hvis du gør det tilpas mange gange, så mister du det sted, hvor du har alle dine venner!” – og det vil sige at gruppedisciplinen gør, at folk lærer at tage et ansvar og føre det ud i livet. Der er selvfølgelig altid nogen, der ikke lærer det, heller ikke dér – men de forsvinder også hurtig igen. Ikke fordi de bliver smidt ud, men de kan mærke at stemningen omkring dem og deres person ikke er god. Så de første par måneder eller tre af en ny 1000fryders liv er altid meget afgørende for, hvad der sker fremover. Overlever de dem, altså køber de pakken i løbet af de første tre måneder og køber de ansvaret, der følger med, jamen så er levetiden lige så lang, som de selv har lyst til. Men fucker de for meget op i starten og ikke tager det alvorligt nok, så er levetiden også meget kort. Så bliver man isoleret som ham, der ikke gør sine ting ordentlig. Og det vil jeg sige, er frygten for at blive stemplet som en utjekket person. Den kan hænge ved i meget lang tid.

I den forbindelse er karantæne noget, jeg slet ikke har været inde på, men det er jo en klassiker. Karantænebegrebet er noget af det sjoveste, vi har. Karantæne er

simpelthen landsforvisning – altså det er landsforvisning i længere eller kortere perioder for en person, der virkelig har mistet grebet, enten har taget sine hunde med til koncert, men det er også en måde at holde de mest uønskede elementer væk. Nogle af de mest uønskede elementer skal kun lave en eller to dummerter, så får de karantæne. Det der sker, er så at – der bliver ikke lavet sådan en wanted seddel – men der bliver simpelthen snakket om på mandagsmødet, at det skal viderekommunikeres til alle, at den person ikke er velkommen i så og så lang en periode eller at den person er velkommen, men må ikke købe alkohol i den og den periode eller den person ikke må komme til koncerter med sine hunde. Og det er jo umuligt med så mange aktivister at videreformidle det, så det bliver sådan en eller anden form for meget løs straf. Men samtidig er det noget af det værste, der kan overkomme en person: at få karantæne. Især hvis personen har interesser i stedet. Det er 1000fryds retssystem: at kunne blive taget op på mandagsmødet. Det kan jeg også huske fra, da jeg startede. Det bruger vi ikke så meget mere, men man kunne ”blive taget op” på mandagsmødet. Det var virkelig en trussel. Hvis der var to, der diskuterede et eller andet, som den ene mente, den anden ikke havde gjort godt nok, så var den ypperste trussel: ”Jamen så må vi jo tage det op på mandagsmødet!” – og så vidste personen jo godt at mandagsmødet kunne idømme karantæne i længere tid. Altså, der var faktisk nogle, nu skal jeg nok lade være med at nævne navne, men der var faktisk nogle folk, der på et tidspunkt var gået over gevind. Den ene havde barvagt og det var allerede blevet slået stort op med at nu skulle de fandeme knalde igennem med noget heavy metal og noget jägermeister og det skulle bare være en vild fest. Det var blevet pumpet op til at være noget helt stort blandt sådan en 7 – 8 gutter og samtidig havde de flyttet om eftermiddagen. Så de var begyndt at drikke allerede tidligt om eftermiddagen. Da jeg kommer derned kl. 24, sejlede det. Der var knust glas over det hele. De havde på et tidspunkt syntes det var sjovt, hver gang de har drukket en genstand, at kaste glasset ind i væggen, og de havde hamret en barstol ind i baren, så den var flækket – bare fordi folk var *så* fulde og havde gejlet hinanden op. Det der så sker og det er nemlig det sjove, er, at de to sådan mest ansvarlige for det her, dukker op på mandagsmødet. For det første har de allerede om søndagen ringet til en 2 – 3 personer, de har forulempet verbalt i løbet af den aften og sagt undskyld og været brødbetyngt – og de dukker op til mandagsmødet foreslår simpelthen, at mandagsmødet giver dem alkoholkarantæne på ubestemt tid! De foreslår det selv! Altså, det er sådan damage control. De lægger sig ned og siger: ”Vi ved det. Det var os, der kom til at slå en flis i baren!” ”Vi står for alt det dér med baren og vi går i frivillig alkoholkarantæne!” Det er jo sjovt at alene frygten for, at blive – hvad hedder sådan noget – banket ud, kan få folk til at straffe sig selv. Det er meget godt og det var jo ikke perifere personer i miljøet. Det var meget centrale personer dernede som gjorde det dér. Så det var såmænd ”Undskyld det løb af sporet!” eller ”Rundstykk! Det var ikke med vanilje” – og det havde den ønskede effekt. Der træder gruppedisciplinen og respekten for fællesskabet virkelig i karakter, på godt og ondt. Når vi har bands udefra, er der er mange, der spørger: ”Hvordan fanden kan I have frivillige bartendere, frivillige arrangører, frivillige lydfolk – og stadig have penge i kasseapparatet?”. ”I har smøger der står på hylden og nogen gange når bartenderen er på toilettet, så er det bare en almindelig kunde, der går ind og serverer for de andre. Hvordan kan I det, uden at have en kæmpe kassedifference?” og selvfølgelig er der masser af eksempler på, at der forsvinder en playstation eller en DVD – afspiller som lige er blevet indkøbt eller en masse kabler eller cigaretter. Men alt i alt og taget i

betragtning at det er et hus, der næsten står åbent 24 timer i døgnet, 7 dage om ugen, hvor at alle kan komme og gå, og der findes nøgler til højre og venstre fordi ingen har styr på, hvem der har nøgler til hvad, så er det utroligt at der ikke er mere, der forsvinder, altså. Vi har stadig en computer på kontoret, vi har stadig en kopimaskine og vi har en videoprojektor inde i Peep Shoppen. Det er utroligt. Og det er simpelthen angsten for at ryge ud af det gode selskab, der holder dem i ave. Men selvfølgelig også fordi vi kender hinanden nogenlunde godt. Det, at der blev stjålet meget var et større problem før i tiden. Vi havde noget der hed døgnboks. Når der var lukkevagt, så skulle man aflevere døgnboks. Og der er mange døgnbokse, der er forsvundet, fordi folk er gået i byen og er kommet til at drikke dem op eller fordi de ikke lige fik afleveret den og der har været eksempler på folk, der har haft gæld og har lænset stedet. Og så har der været folk, der bare har snyltet lidt på gratis smøger og sådan noget.

Selvfølgelig er der også grupperinger, men de er ikke slået op, så du kan sige: her er hiphopperne, her er techno folkene. Grupperne går på tværs og jeg ville nødig skulle kortlægge huset, altså, det vil godt nok være svært. I en sammenhæng grupperer du dig med én type mennesker, i en anden en anden type. Vi er en fire, fem mennesker, der synes det er pisseskægt at gå til fodbold, drikke os i hegnet og sætte os ned på Fryd og råde og skringe lidt og føle og opføre os som, hvad hedder det, i de hjernelamme arbejderklasser, men der er da ingen tvivl om, at vi samtidig ser os som intellektuelle mennesker. I mit henseende ser jeg mig selv som en brobygger, mens K. måske mere ser sig som en intellektuel samfundskritiker. Og det vil sige, der går vi fra hinanden. Vi er trods alt meget svært at sammenligne. Du kan også se på vores udklædning eller påklædning; den er jo vidt forskellig. Jeg tror, det var M. der engang så en sort chrust-jakke, som man kalder det, hænge på reolen og så kigger han rundt og siger: ”Den dér er simpelthen alt for ny – man kan se, at den lige er blevet købt!” Og, altså, jeg kan ikke lade være med at trække på smilebåndet. Uniformen er god nok, *men* den er ikke autentisk. Altså nu har jeg jo altid holdt mig lidt udenfor synes jeg selv, af de grupperinger for jeg får lidt fniller af det og hovedet på blokken: jeg ville helt sikkert få masser af tæv for at sige det her, men der *er* sgu’ nogen, der finder tryghed i uniformen dernede. Ligesom hiphopperne finder tryghed i grupper, jamen så finder chrustfolk også tryghed og det gør punkere også og det gør metalfolk også. Sådan er det. Hvad der ligger i begrebet ”crust” må du hellere spørge M. om. Jeg kender det kun gennem ham. Det er en speciel gren af den anarkistiske, hvor man er sådan lidt mere ligeglad, tror jeg, men det er længere ude. Det er en blanding af punk og hard core og anarkisme, men der er jeg ikke på hjemmebane. Jeg har nok altid klædt mig lidt neutralt. For eksempel begyndte jeg for sjov – altså jeg har også været lidt af en provokatør engang imellem – at gå i hvidstrøgne skjorter og sorte slips! Vi ved jo godt hvem der ellers går i det! Og så var det sjov at komme ind ad døre og se reaktionen den dér: ”Wow – nåh det er bare P.!” Altså, der har du også en tryghed et eller andet sted.

Jeg bliver ved med at komme her på grund af musikken og netværket, vil jeg sige. Altså i dag med de behov, jeg har for kultur, ville jeg nok ikke komme, hvis ikke jeg havde netværket dér. Det er fordi mine venner kommer der. Jeg kan sagtens gå andre steder hen, men – det er jo også trygt på en eller anden måde! For mig har det helt sikkert skiftet fra at være et kulturelt sted til at være et mere socialt sted. Det har altid været socialt, men nu er det nok mere det sociale, end det jeg røg på i starten. Jeg me-

ner, jeg startede med at komme der på grund af kulturen. Så er jeg nok røget tilbage til den sociale kategori, som ham der bare kommer og drikker en øl en fredag eftermiddag eller spiller noget dart fordi man, altid møder nogen man kender. Det er faktisk en lidt sjov historie, men jeg kan huske at der engang var én, der sagde – én som jeg virkelig havde problemer med at snakke med i starten. Han var efter mig fordi jeg var den dér handelsskolebarn – og han sagde engang til mig: ”P. jeg fatter simpelthen ikke at du stadigvæk kommer her, men jeg synes det er superfedt!” Da var der gået 10 år siden. Han kunne godt mærke, at jeg var blevet voksen fordi nu kunne vi snakke sammen. Og han syntes det var helt ufatteligt at jeg stadig var der. Jeg ved heller ikke hvorfor, for jeg fik fandeme huk i starten. Altså, de første par år har været hårde, tror jeg. Handelsskolen er nok det eneste sted, man ikke skal komme fra. Gymnasium og teknisk skole er ok. Så kan du jo egentlig bare komme fra ringe familiekår. Den er god nok og det samme med gymnasiet selvfølgelig også. Men lige med handleskolen da har du bevidst taget et valg – selvom man ikke tager bevidste valg efter 9. klasse. Det kan man jo ikke, det kunne jeg i hvert fald ikke. Men da har man taget et valg om at gå i en retning som i hvert fald ikke følger det samme spor som 1000fryd, så det var krævende. Det har helt sikkert også kun været, fordi jeg har haft tilpas lidt selvrespekt og haft tilpas dårlig hørelse overfor alt det, der skete rundt omkring mig, at jeg ikke stoppede med at komme dér. Der er ingen tvivl om, at jeg var blevet behandlet sådan som 25-årig, så ville jeg ikke være kommet igen. Det er kun fordi, jeg har været så usikker og umoden, at jeg har følt, at der ikke var andre steder at gå hen. Jeg kunne have valgt andre steder: Studenterhuset eller Skråen, men så er vi tilbage ved musikken – men jeg kunne ikke høre den musik, jeg ville, heller ikke på Skråen. Det var simpelthen på 1000fryd det skete, det var der det sneede. Der var heller ikke noget studenterhus i 90’erne. Men en ting er den musik, der bliver hørt og snakket om dernede, en anden ting er de koncerter, der blev lavet og dengang da jeg kom i 94 og måske op til 99 var det rigtig meget af det musik, jeg selv hørte, der blev spillet. Det er det ikke mere, men det betød selvfølgelig også noget, at jeg selv kunne være med til at arrangere det og havde indflydelse på, hvad det skulle være. Sådan er det jo. Vi har jo den dér kongstanke med at dem, der gider lave noget, bestemmer hvad der skal laves – og det samme er det med bookinggruppen: dem, der sidder i bookinggruppen, bestemmer. Der er ikke nogen, der kan blive tvunget til at lave et arrangement, de ikke gider. Og vi booker ikke noget, som ingen gider lave – selv om vi måske ved, at det her burde vi gøre. Jeg kan huske at vi på et tidspunkt blev tilbudt ”Superheros” og de var da egentlig ok. De var også tilpas undergrund, selv om de var i radioen, men hende manageren for dem kunne simpelthen ikke forstå vi ikke sagde ja, fordi hun tilbød dem jo nærmest gratis. Og vi sagde: ”Nej men det har vi ikke interesse i!” Hun kaldte os bagstræberiske og alt muligt, men det kom sig af, at der måske sad 8 mennesker i bookinggruppen og der var ikke nogen, der brændte nok til at de gad ligge det arbejde i det. Så vi er et sted der kun laver, det vi synes er sjovt. Og med min indstilling til livet, da er det jo fedt at slippe for at arbejde fordi man skal og bare gøre det, man synes er sjovt. Det synes jeg er fedt. Og stadig er der ingen tvivl om at man lærer da en masse om ansvar og en masse om det svære i at blive for kræsen med, hvad man gider lave.

En forening som kanonlauget kan også godt have en form, hvor de selv sætter rammerne. Der er ingen pædagoger ansat. Så kan det godt være, at det de i virkeligheden gør, er at drikke en masse bajere og snakke en masse. Det skal bare have et

fælles omdrejningspunkt. Det er også derfor jeg tror, at musikken er meget vigtig. Jeg var til fødselsdag hos min lillebror som arbejder ovre i ministeriet for – hvad hedder det – ”Økonomi- og erhvervsministeriet”, ovre hos Bendt Bendtsen. Han har den dér 5-årige ”Statskundskab” fra Århus. Og da han holdt fødselsdag var der 15 – 20 mennesker og de havde alle sammen den 5-årige i ”Statskundskab” fra Århus – og de fleste af dem var netop indenfor samfund, administration og politik. De var sgu næsten alle sammen statskundskaber. Ikke fordi min lillebror ikke er et fantastisk menneske, der er plads til rigtig mange mennesker – men han omgås gerne mennesker, der har samme udgangspunkt som ham. Så kiggede jeg på min egen 30-års fødselsdag og der kom jo folk som M. i sit crushtøj, som er under uddannelse, der kom min ven M. G. som er ludoman og som arbejder på et lager fordi han aldrig har taget en uddannelse på grund af sin spillegæld og der kom folk som B. der er lektor ude på universitetet og der var min ven, der er grafisk designer og der var musikere, som bare ryger en masse tjald og så videre. Det er sgu ikke fordi jeg personligt er så fantastisk åben. Jeg tror mere det handler om, at de mennesker har jeg mødt på 1000fryd omkring et fælles område, nemlig musikken og vi har aldrig rigtig gjort det til et afgørende kriterium, hvad vi laver. Det er bare musikken, der er omdrejningspunktet. Det her det sagde jeg ikke for at pudse min glorie: hold kæft hvor er jeg et åbent og storsindet menneske, nærmest Jesus, der siger: ”Lad alle komme til mig!” Jeg siger det her fordi det beviser, at det sted du kommer og det sted du har din gang, det er dér du får dine venner og min lillebror har haft sin gang på universitetet og studiet har været hans værested, som 1000fryd har været mit værested.

Narrativt interview med 210 607

Jeg vil starte med de gode demografiske data og sige lidt om mig selv. Jeg hedder K. og jeg er 26, bliver 27 her til august. Jeg har været aktivist på 1000fryd i godt og vel i 9 år og er kommet her siden jeg var 15 – 16 år gammel. Man kan sige at min første kontakt med 1000fryd var som ung knøs, hvor jeg brugte stedet som et værtshus og et spillested. Nogle gange var jeg inde og se nogle koncerter og drikke en enkelt øl eller to. Som ung, også før jeg blev aktivist, var jeg meget politisk interesseret. Det er jeg i og for sig stadig i dag, men min interesse i 1000fryd startede egentlig med at være en politisk interesse. Der var i Aalborg på det tidspunkt i midt eller mod slutningen af 90'erne en socialistisk infocafe, der afholdt møder, organiserede forskellige grupper og som havde salg af politisk materiale så videre og dér var jeg med til at organisere det udenomsparlamentariske miljø i Aalborg. Infocafeen hed Rama og lå nede på Frederiks Torv. Det var egentlig der jeg startede med at lave miljøpolitik og sådan noget da jeg var de dér 16 – 17 – 18 år. Men det gik ned og vi var så flere folk derfra som manglede et sted, hvor vi følte at der var en struktur, der passede til os og hvor der var muligheder for at lave nogle politiske arrangementer og så videre – men samtidig også mulighed for at komme lidt videre end at sidde fast i det samme lukkede miljø. Vi ville prøve at lave nogle ting, der handlede om at inddrage andre mennesker i nogle af de ideer, vi havde og sådan. Og på den måde syntes vi jo at 1000fryd med den struktur det havde, var rimelig ideelt. Det er et basisdemokratisk organiseret sted, hvor der på det tidspunkt, kun var én direkte ansat, som var ansvarlig overfor det ugentlige besluttende møde. Så for mig passede det meget godt med de politiske tanker jeg havde, at begynde at komme på 1000fryd. Faktisk lå Rama på 1000fryd før det fik egne lokaler, så man kan sige at der altid har været et rum på 1000fryd for skal vi sige alternativ politik og alternative strukturer.

Det der så skete, var at jeg startede på den måde, som de fleste folk kommer ind på 1000fryd, med at stå i baren. Jeg var vel lige blevet 18 eller 19, da jeg startede med at stå i bar og syntes egentlig, at det var meget interessant. Man mødte en masse nye mennesker og jeg syntes folk var relativt imødekommende hernede i forhold til hvad man sådan havde mødt andre steder, hvor man var kommet. Det virkede som om folk var rigtig glade for, at man rent faktisk kom og gad gøre en indsats. Sådan fra start af og som ny blev man nærmest lidt overvældet over, hvor mange gange de kunne ringe til én og hvor tit og ofte man blev bedt om at være med til at lave et eller andet, men det var ligesom det jeg søgte efter på det tidspunkt.

Jeg startede samtidig sammen med nogle af de folk fra de tidligere organiseringer, jeg havde været en del af, hvilket også hjalp mig til at blive hængende. Der var altid lige nogen at støtte sig til, når man ikke kendte andre hernede. Det tror det for mig var en ret væsentlig ting i forhold til at være ung og måske ikke altid helt sikker på sig selv. For at opsummere kan man sige at det startede som en politisk ting, men at det udviklede sig mere og mere til en social ting og det er det nok også mere i dag: noget socialt mere end det er politisk. Selvfølgelig har jeg stadig mine politiske holdninger, men for mig er det lige så meget et spillested og en social ting og et sted hvor jeg kan lave lyd for eksempel og opretholde de kompetencer jeg har dér eller øve med mit band

oppe i øvelokalet. Men stadigvæk er det et sted, hvor man kan få lov til at udfolde de dér politiske ideer, man har nu engang har.

Hvad 1000fryd angår, er der mange, der ikke rigtig ved noget om stedet, der sammenligner det med Ungdomshuset i København. Jeg har selv spillet i Ungdomshuset nogen gange og været der mange gange i mit liv. Jeg har også tidligere været til enkelte af deres møder. Men jeg har ikke været sådan decideret aktivist derovre på den måde. Jeg har mange kammerater, der har været det, så jeg har en masse interne historier men igen: det er ofte fra én side af. Men jeg har aldrig haft noget med det at gøre i en aktivisthenseende. Jeg bor i Aalborg og det ligger i København, så det har mest været sådan i andre henseender.

På den ene side synes jeg slet ikke 1000fryd ligner ungdomshuset, på den anden side er det lidt ligesom Ungdomshuset. Og jeg synes egentligt det er det, det er: både/og. Det jeg godt kan lide ved 1000fryd i forhold til Ungdomshuset, er, at 1000fryd er et meget mere pluralistisk sted i forhold til de folk, der kommer hernede. I dag er der selvfølgelig specielt en overvægt af os såkaldte politiske folk, men der er stadigvæk folk, der har nogle holdninger, der går helt i den anden grøft og som der også skal være plads til. Og det er det, jeg godt kan lide ved stedet. Eller sådan burde det i hvert fald være: en pluralisme så man ikke bare kører én stil hernede. Det var det, jeg oplevede, da jeg først startede her. Selvom jeg måske meget var til den ene stil dengang, så kunne jeg godt lide, at der var så mange forskellige mennesker og man stadig, i det der sammen-surium af holdninger, fandt ud af at køre et sted sammen. Man kunne sige at det er et eksempel på, at en sådan struktur som jeg havde gået og læst en masse bøger om, faktisk kan fungere. Så for mig var det en super positiv oplevelse. 1000fryd og det udtryk, huset har i dag handler jo selvfølgelig om at de mennesker der er her, har det kollektive udtryk på en eller anden måde. Man kan sige at 1000fryd først og fremmest startede med at give mig en politisk base, og derefter et socialt netværk som jeg jo stadig har i dag. Hvis jeg kigger sådan på det, så har jeg faktisk stadig flest venner, der kommer hernede og det er mest her, jeg møder mine venner. Jeg har selvfølgelig også venner igennem sport, håndbold for eksempel eller gennem computer ting og sådan noget derhjemme, men det er mest her de sociale udfoldelser finder sted.

Det er jo et sted, hvor man nærmest kan komme ind fra gaden og så sige: ”Hey, jeg har lidt erfaring med dét her, kan I lære mig at blive bedre til det?” – og sådan. Det at man kan komme direkte fra gaden, er mere et ideal af, eller en måde at profilere sig på, vil jeg sige. Det ser et eller andet sted fint ud. Man KAN jo også komme ind fra gaden og lave et eller andet. Problemet er bare, at det måske ikke er det mest interessante, man kan komme til. Måske er det dét, der sådan er problemet for nej, man kan ikke komme ind fra gaden og så få 10.000 kroner til at booke den nyeste MTV sensation for! For selv om man kan komme ind fra gaden, så må man jo samtidig også forholde sig til den allerede eksisterende diskurs på stedet. Men jo, man kan jo i og for sig komme ind fra gaden, men det hører med, at der er visse ting, man bliver nødt til at forholde sig til. Altså, sådan er det jo: der er intet, der sådan opstår ud af intet, kan man sige. Så selvfølgelig er det mere et ideal, end det måske er den reelle måde, det foregår på. Men jeg synes egentlig også at det er et positivt ideal at have eller sådan: at man rent faktisk kan komme herind som ny.

Det tror jeg så også omvendt, kan være en del af problemet. Hvis man kommer op som ny og siger: ”Hey, jeg vil egentlig gerne være med til at lave noget på det her sted!” – eller sådan, kan det være svært at sige til de nye, hvad de kan lave, med mindre de selv, når de kommer, har en eller anden form for plan om, hvad det er man gerne vil. Ellers bliver man bare tit sådan per deforce sendt ned i baren: ”Nå men så kan du jo lige lære at stå i bar!” – eller sådan. Det *er* måske også der, man møder de fleste aktivister og det *er* relativt tilgængeligt, men stadigvæk: det er måske bare heller ikke det mest interessante i hele verden altid. Jeg synes lidt, det kræver, at man har en eller anden ide om, hvad det er man vil. Og jeg synes også man kan sige, at det kræver, at man tør åbne munden og sige: ”Det er det hér, jeg vil!” – ellers sætter man bare sig selv i en situation, hvor folk prøver at sætte én til noget. Så man skal pejle sig ind på, hvad det er, man vil. Men egentlig synes jeg, at begge typer mennesker, er mere end velkomne hernede. Problemet er bare, tror jeg, at dem der mest bliver hængende, er dem, der har en eller anden plan med at være her. Der går mange aktivister gennem huset og meget tit får man oplært nogen og de har en masse at arbejde med fordi de synes det er supersjovt – men det synes de bare ikke efter tre måneder! Også fordi stedet har en tendens til at drive lidt rovdrift på folk, der har vist en eller anden interesse for det: ”Nå men ham dér eller hende dér, de er altid friske!” Og det tror jeg tit fører til et mentalt overload, hvor man tænker: ”Nej nu skal jeg bare væk!”

Jeg har jo nærmest fået en lydteknikeruddannelse hernede. Det er måske også her, nogle af mine dårlige erfaringer med 1000fryd er opstået. Nu skal det hele jo ikke være rosenrødt. Da jeg startede hernede var der en anden lydgruppe end der er nu og den lydgruppe blev, som jeg så det, kørt ud på et sidespor af de politiske folk, fordi der var nogen, der ikke havde de politiske holdninger som passede til stedet. Derfor blev min uddannelse afbrudt, lige da jeg følte at jeg havde noget godt kørende med den lydgruppe, der var her. Den blev kørt ud på et sidespor af en blanding af personlig kritik og politisk kritik som tit flyder sammen hernede. Så ham jeg egentlig blev oplært af og som jeg skylder det meste af det jeg kan, sådan lydteknisk, han blev nærmest kylet ud af døren og så stod jeg lidt i et vakuum: hvad skulle jeg nu gøre? Specielt da ham de så hentede ind til at gøre min træning færdig, så jeg kunne begynde at træne de andre, blev udsat for samme behandling.

Man kan sige at de gamle lydfolk – især ham, der lærte mig op i sin tid han – havde sådan en rimelig konfrontativ stil. Han kunne godt lide at drikke nogle øl og han kunne være lidt brovten en gang imellem og det faldt måske nogle mennesker lidt for brystet. Når man så for eksempel sådan lige tog to øl for meget på sin liste, så har vedkommende måske ikke gjort sig skyldig i det helt store brud – det kostede jo 11 kroner mere for stede, når man trak det hele fra – det var måske ikke et kæmpe problem. Problemet var bare, at når man i forvejen havde skabt sig en masse, skal vi ikke sige uvenner, ved at have sig en rimelig kantet stil, så åbnede det op for at der blev fyret nogle bredsider af mod vedkommende. Et eller andet sted var det også et brud med de interne regler, som vi alle sammen skal følge, for at få stedet til at fungere og for at undgå en masse mukken i krogene om hvordan og hvorledes. Så det der skete, var at den personlige animositet, man havde mod vedkommende, den fik lige pludselig en masse skyts og på den måde kunne man sådan fyre vedkommende ud. Ellers er det jo svært at ”gå” folk, hvis de *vil* blive hængende og de ikke på nogen måder, har forbrudt sig mod fællesska-

bet, eller mod de skrevne og de uskrevne regler, der er hernede. Hvis man selv giver ammunition til det, så bliver det svært at være her – især hvis man er, hvad kan man sige, sådan en lidt kontroversiel person. Rent selvisk betragtet var det for mig bare noget skidt, fordi jeg lige pludselig skulle gå fra bare at have en super kompetent lærermester til nærmest at være autodidakt. Ham der kom ind, var bare ikke så kompetent. Og han blev i øvrigt så træt af stedet, at han skred efter tre måneder, fordi at han fik samme behandling som de andre! Så det er også nogle af de negative ting, der er, ved det her sted: at den kritik godt kan være grel, hvis man falder lidt udenfor. Så man skal være lidt hårdhudet. Men det mener jeg egentlig også at man skal, selv som et af de mennesker, der har de såkaldte rigtige holdninger.

Nu er jeg helt klart den der har største anciennitet hernede som lydmand. Jeg har jo været her som lydmand i 7 år nu, så det er lidt mig, der kigges til, når den slags skal være i orden. Men vi har også to andre. Vi har en lydgruppe, hvor vi er tre mand og så er der en på oplæring som så skal igennem samme mølle, som alle vi andre har været. Vi ville gerne have flere, men problemet med at være lydmand er, at man på et tidspunkt kan så meget, at man gerne vil ud og tjene penge på det også. Og det får man ikke på 1000fryd. Her får man mad og nogle øl – eller hvad ens gift nu er. På den måde har jeg selv nej flere gange til at lave nogle ting hernede, hvor jeg har haft et job, der gav penge et andet sted i stedet for. Det tror jeg, er noget der kommer, når alderen får overtaget i forhold til idealismen.

Vi i lydgruppen er som sådan jo også en lidt underlig gruppe hernede fordi – alle grupper er jo sådan af princip åbne, men der er bare ikke mange, der kommer til lydgruppemøderne, skal vi ikke sige det sådan. Det er sikkert fordi vi så sidder og diskuterer tekniske ting som måske ikke alle går lige højt op i, men det er jo også det at man selv kan vælge og fravælge hvad man egentlig vil involvere sig selv i. Men så må man også samtidig acceptere, at der bliver truffet nogle beslutninger, som man ikke nødvendigvis har haft nogen indflydelse på og at man ligesom må leve med konsekvenserne af de beslutninger.

Nu har jeg snakket om, min indgang gennem baren og at 1000fryd for mig mest var et spillested – og det er måske også det der mest bliver fokuseret på i dag. Tænk på at 75 % af vores støttekroner får vi for at drive et spillested. Og det bruger vi da helt sikkert også på at pumpe ud i musiklivet igen. Musikken på 1000fryd kan man sige handler om, at der er flere niveauer. Altså i forhold til hvem, der lytter eller arrangerer, hvad det betyder for 1000fryd og hvad det betyder for mig. For mig har det altid været sådan en ventil, hvor jeg har kunnet få afløb for nogle indestængte aggressioner – eller hvad er det det hedder – og nogle kunstneriske ideer, jeg har gået med. Og nogen gange har det også bare været sådan, hey bare at have det sjovt! Det betyder alle de ting blandet sammen i én.

Jeg har også haft en eller anden form for karriere indenfor det, kan man vel sige – selv om det hele tiden har været undergrund. Man har altid startet ud med nogle små bands og så lidt større, og større og større. Så er man taget på et par undergrundseuropaturneer og med bands, der spillede. Jeg har selv sunget i bands siden 99, tror jeg, hvor jeg startede med nogle af drengene fra ”Noise jihad”(?) sammen med en af minde bofæller på det tidspunkt. De havde et meget, meget dårligt band, men altså jeg skylder det jo et eller andet sted rigtigt meget. Jeg fandt ud af, at jeg egentlig godt kunne

synges på den måde, for eksempel og at jeg var ret god til at følge de der sangstrukturer og ramme de der breaks og sådan. Så et eller andet sted startede man bare i sådan en kravlegård, med folk man kendte og på et sted man kendte – og lærte de spilleregler, der var indenfor dét at lave musik. Min egen interesse har så også udviklet sig siden hen. Jeg spiller endnu i hardcorebands og synger i det lokale Slayer Jam Band nu og det er mere over imod metal og sådan. Og igennem det at lave lyd, har jeg fået en anden indgang til musik. Jeg har et eller andet sted fået nogle andre kvalitetsstandarter. Men samtidig laver jeg jo også noget, som er superobskurt for andre mennesker, for eksempel sådan noget harshnoise (?). Jeg havde et arrangement hernede for nogle unger siden, hvor det sådan var toppen af Skandinavisk harshnoise, der spillede og hvor der kom 3 mennesker og betalte! Det synes jeg er en meget god overgang til at snakke om hvad, musik betyder for stedet, fordi jeg jo synes at 1000fryd som spillested er meget interessant. Den ene dag kan vi have raggaclub med 130 betalende, den anden dag kan du have Sten Åge Toft fra Norge, som prøver at få det til at bløde ud af dine ører, hvor der kommer tre og betaler for det og er super vilde med det – og så dagen efter så kan du have det lokale indieband med deres 17 – 18-årige fans. På en weekend kan det virkelig spænde fra den ene side til den anden yderlighed. Og det synes jeg, er det, der er super interessant ved stedet. Det, der er fællesnævneren, er på en eller anden måde at bands kun kan spille her, til de når en vis størrelse. Så begynder vores økonomi og vores størrelse sådan helt naturligt at sætte en stopper for det. Det er den ene side af det, men så synes vi heller ikke det er interessant længere. Vi vil hellere præsentere noget, vi synes er interessant eller nyt og som man ikke nødvendigvis kan se på Skråen eller Studenterhuset end at vi vil præsentere noget bare for at tjene penge. Det kan du for eksempel se i forhold til Savior (?) som har spurgt om de må spille her som et støtshow til Ungdomshuset. Det har der været kæmpediskussion om; om hvorvidt vi egentlig synes at vi skulle virke som et pr-medié for Savior og deres nye plade. Sådan et band som vi egentlig ikke har noget til fælles med. Så har man besluttet at putte det ind i den kasse, der hedder: ”Ok vi laver det, hvor de ikke får penge for det og hvor det er et støtshow for Ungdomshuset!” Så kan man måske bedre acceptere det hernede. Så på den måde er der da en helt klar profil. Det er jo også en profil, der afspejler de folk, der er her. Lige som alt andet på 1000fryd, så fungerer booking af bands også i en gruppe, hvor vi igen prøver, at have idealet at man kan gå ind fra gaden – men hvor man i høj grad ikke har det fordi det bare kræver rigtig meget at sidde og jonglere med 10.000 kroner. Og det har vi haft – skal vi sige – erfaring med ikke altid er gået lige godt. Så tit og ofte er de strukturelle begrænsninger, der er hernede foranlediget af en eller anden form for erfaring, der er gået forud. Man er startet ud med at have et helt åbent struktur og så er den mere og mere blevet lukket på grund af, at verden bare nogle gange hænger sådan sammen. Selvfølgelig er man nået frem til de begrænsninger og så videre, gennem længere og længere diskussioner, for eksempel på bookingmøder eller de ekstraordinære bookingmøder eller på vores stormøder eller på vores generalforsamlinger. Sådan er det jo og igen så handler det jo om at stedet afspejler de folk, der er her.

Det er så noget andet, jeg har lært hernede: hvordan man organiserer koncerter, hvordan man afvikler koncerter og hvilke problemer, der kan opstå i forbindelse med det. Jeg har mødt en masse bands, som jeg aldrig nogen sinde havde drømt om, at jeg skulle møde og så videre. Så på den måde har der været både positive og negative oplevelser. Jeg vil faktisk sige, at giver man 1000fryd en masse af sin tid, får man også

af 1000fryd en masse gode oplevelser tilbage. Selvfølgelig skal man også lære at tage det sure med det søde en gang imellem. Både det at jeg har lært at lave lyd, det, at jeg har lært at lave koncerter, men også det at jeg for eksempel har mit band her, at der er øvelokaler hernede, det bidrager til at man ligesom kommer ind i en fælde på en måde. Alt hvad man laver, foregår ligesom hernede. Altså ens sociale netværk er her, ens bandkammerater er her, hele ens interageren med andre mennesker i det offentlige rum kommer nærmest til at foregå på ét sted. På den måde kunne jeg slet ikke forestille mig, hvad jeg skulle give mig til, hvis der lige pludselig ikke var det her sted. Derfor betyder stedet noget på mange forskellige niveauer. Det betyder selvfølgelig, som nævnt, noget på det rent personlige plan, med hensyn til socialt netværk og min generelle interageren med andre mennesker og sådan. Men det betyder også noget på det politiske plan, på en eller anden måde som et politisk eksperiment, der både er gode og dårlige sider ved. Og så tror jeg også at det sådan betyder noget for mig og min situation i Aalborg. Jeg kunne ikke forestille mig, at jeg skulle blive hængende i Aalborg, hvis der ikke var et sted som 1000fryd. Hvis ikke der var et sted, hvor man for eksempel kunne få – kunne man sige – et outlet for de dér underlige musikgenrer som jeg for eksempel går op i eller have noget som den dér queerfestival, der foregår i øjeblikket. Det er måske ikke noget, jeg sådan personligt går super meget op i, men jeg synes, det er fantastisk, at det rent faktisk kan være her. Og det kunne jeg ikke forestille mig, kunne ske nede på Studenterhuset for eksempel. Så skulle i hvert fald alle folk herfra gå ned på Studenterhuset eller sådan. Men deres struktur er lagt an på en anden måde. I 1000fryds – hvad kan man sige – i vores vedtægter står der jo at det er et sted der skal give rum for social kritik og så videre. Så det har altid været en del af stedet, når man tænker tilbage på dets historie. Det er oprettet af hippier, så det har altid haft sådan en eller anden form for socialt sigte eller sådan. Og det kan man sige stadig sker på mange punkter, når man træder ind hernede – men faktisk ikke så udtalt i dag, som det har været tidligere, altså når man sådan tænker tilbage over det. I dag vil jeg sige at det nok mere *er* et spillested end at alle de andre lokaler bliver brugt. Det er mere et spillested end det er et aktivitetshus på den måde.

Jeg synes som nævnt at en af de meget negative ting som vi har lige nu på 1000fryd er, at personlig kritik tit skal pakkes ind i politisk kritik. Det er problemet med den stil, man kører hernede i øjeblikket: at den pluralisme jeg virkelig syntes var det, der tiltrak mig i starten eller var det, der fik mig til at blive hernede, den er lidt gået fløjten på det seneste. Og at der er nogle stærke grupper, der dominerer mere end andre. Det kan man sige ligesom er lidt faldgruben ved den struktur, der er på stedet, men samtidig er det jo et eller andet sted også en falliterklæring for os andre, der måske ikke er 1000 % enige: at enkelte stærke personer kan sørge for at skabe en stemning, der gør det skidt for andre at være hernede. Men det er noget, man en gang imellem må tage op. Det kommer der nogen diskussioner om i løbet af sommeren, går jeg helt sikkert ud fra. Men det er jo, kan man sige, et eller andet sted prisen for at strukturere er som de er og det er prisen for, at man kan have folk, der går direkte ind fra gaden og bliver en del af et sted. Et eller andet sted må man nogle gange æde nogle kameler og ikke måske ligefrem altid agere ud fra den dér filosofiske holdning, man har til en given ting, men bare sige: ”Ok, nu skal vi rent faktisk leve op til vores alkoholbevilling!”, ”Nu skal vi rent faktisk leve op til de brandtekniske regler, der er på et område!” – og så videre – selv om man bare har lyst til og give fanden i det nogen gange. Men vi må også erkende, at

1000fryd er et offentligt sted, der fungerer efter de regler som det offentlige udstikker. Men jeg synes at stedet åbner rigtigt meget op for, at man kan pakke ting i politiske kasser, mens de i virkeligheden handler mere om personlige problemer. Jeg tror altid, der vil foregå – jeg vil ikke kalde det magtkampe, men måske meningsudvekslinger, der nogle gange forekommer i krogene. Og nogle folk kan bare bedre med hinanden end andre, det må også med, sådan er det! Man har forskellige udgangspunkter – og tit og ofte er det genrebestemte, hvad ens udgangspunkt for at være her er, og det kan være meget forskelligt. For nylig har man haft et opgør i bookinggruppen mellem nogle af dem, der har været her i mange år og dem, der også har været her i mange år, men som har en anden stil. Og det kom til udtryk i booking gruppen eller på mandagsmødet – men egentlig handlede det om, at den dér underliggende animositet som nogle personer havde imod hinanden, blev pakket ind i sådan en ”bookingteknisk ekskurs” eller lignende. ”Du havde ikke lige sat de dér plakater op!”, ”... og hvad var der lige der gik galt dér?” – og sådan. Og det er måske fair nok, men problemet er bare, at man ikke opnår at give den samme behandling til alle mennesker. For eksempel er der ting, der sejler fuldstændigt, men som man mener, er en gevinst for 1000fryd. Eller der er nogle af de der folk i bookinggruppen, man selv personligt bedre kan lide og derfor får det lov at sejle. Hvorimod når folk man ikke kan lide, spiller eller arrangerer en genre som man heller ikke bryder sig om, og *deres* ting sejler, så er det ud af vagten. Og der er lidt på den måde jeg mener, at man bruger strukturen og de beslutninger, der er hernede i sådan et eller andet politiks øjemed; til at sparke folk ud, som ikke mener det samme som én og som man ikke sådan er mega-enig med.

Det synes jeg er en ting, jeg har oplevet i venstreorienterede miljøer i gennem mange år i forhold til en politisk løbebane, jeg har haft ved siden af det hér sted: at det er et super gammelt trick at pakke sine personlige fjendskaber ind i forsøg på politiske uoverensstemmelser. Men problemet er jo at de fleste folk hernede, på en eller anden måde, er relativt enige om kernebegreberne – altså for eksempel sådan 1000fryd som det modkulturelle undergrunds musikspillested og det anti-racistiske udtryk og sådan. Jeg tror ikke, der umiddelbart er de store problemer med at blive enige på de store linjer. Men man er måske bare ikke enige i andre ting eller nogle af de små ting og så har man måske nogen personlige problemer med hinanden, som gør at man egentlig ikke længere kan gennemskue om det er de indre linjer eller om det er fordi at manden er langhåret. Men jeg ved det ikke. Jeg tror det både er et produkt af den samfundsmæssige påvirkning af stedet, men også at dets struktur åbner op for det på en eller anden måde, hvis man ikke sådan er superbevidst om det.

Selv om man har en forpligtigelse til at være åbne og tolerante, har det i mit perspektiv sgu aldrig rigtig været sådan tvingende nødvendigt, at grupper svinger sammen på den måde. Man kan sige at 1000fryd jo altid er en eller anden form for afspejling af de mennesker, der er her og at mennesker også bliver ældre. Når de gør det så finder de deres egne interesser og det må vi jo bare erkende at sådan er det. Det betyder så også at der sker nogle ændringer i hvordan 1000fryd kommer til at se ud udadtil. 1000fryd vil for mig altid være produktet af de holdninger, der er hernede. Jeg har sgu altid kunnet have de største diskussioner – men så er man gået ned i baren og har taget sig en øl sammen bagefter og har fået snakket ud eller snakket om noget andet. Det var også noget af det, jeg også kunne lide hernede: at man kunne være så hamrende uenige, men samtidig kunne man bagefter sidde og sige: ”Nå ok, lad os se, det var ikke så godt

det dér. Lad os snakke om det!” Nu i dag synes jeg det er væk og at det er blevet pakket ind i en mukken i krogene i stedet for åben snak. Jeg synes sagtens man kan spore en indre kulturændring, men jeg kan ikke sætte finger på lige præcist, hvad det er. Selvfølgelig er der også sket en udskiftning af folk her. Og måske er det også bare fordi jeg er blevet en gammel bitter mand altså! Det ved jeg ikke men jeg synes bare at i forhold til den åbenhed og den dualisme, jeg tidligere har set hernede: den synes jeg ikke at man har længere. Og det tror jeg et eller andet sted handler om nogle af de personer, der er her og deres måder at agere på.

Hvem af grupperne, der tiltager sig dominerende magt, tror jeg afhænger meget af, hvad det er for folk, du snakker med – hvordan de opfatter det. Hvis du spørger mig, så er der nogle mennesker, der for eksempel mener, at der er en konflikt mellem de ikke-politiske kontra de politiske. Jeg ved ikke rigtig, hvor folk sætter mig, men åbenbart i den politiske. Det synes jeg jo i og for sig er fint nok, jeg ser bare ikke det så sort og hvidt på det. For eksempel véd jeg at der indenfor os politiske folk er stor, stor diskussion om, hvordan stedet bør køre, hvordan man bør opføre sig over for andre mennesker på det helt basale plan og hvad man egentlig kan tillade sig at gøre i det her steds navn. Men der er også bare andre grupper, der mener at vi overhovedet ikke skal have noget med politik at gøre. Dem er der alligevel nogen af. Og så er der dem, der mener det skal være meget, meget mere politiske. Det skal være sådan ren København om igen, bare i Aalborg eller sådan – hvor jeg selv ligger midt imellem de to yderpunkter. På den ene side der er ikke noget miljø i Aalborg, der kan støtte et Ungdomshus. Jeg synes i og for sig heller ikke at Ungdomshuset var noget, som jeg havde lyst til at 1000fryd skulle være. Jeg kan egentlig bedre lide den åbenhed, der er hernede og den pluralistiske stil, som jeg bliver ved med at vende tilbage til. Men samtidig synes jeg også at det er ret fantastisk, at man har et sted, der *er* åben og som stadigvæk giver udtryk for nogle holdninger eller i det mindste giver rum for, at der kan være alternative holdninger og der kan være alternative arrangementer, der giver udtryk for nogle holdninger der måske ikke altid er lige velset i hr. og fru Danmarks øjne. Men der er hele tiden den der kamp – for nu at bruge et dårligt ord – mellem det politiske og det ikke-politiske. Jeg ser det i virkeligheden mere som en kamp på ord og en kamp, der kommer til udtryk gennem en masse strukturelle ændringer hernede. Problemet med denne ”kamp på ord” er, at den, på et eller andet tidspunkt, får nogle konsekvenser i forhold til strukturen og også i forhold til folks engagement hernede. Derfor har jeg lidt har valgt at sætte mig mellem to stole og prøve at være et medierende led – i hvert fald nogle gange – og så der er bare nogle folk, der råber højere end andre. Sådan er det jo lidt i de hér strukturer. Når de folk så samtidig har en eller anden position hernede, fordi de har været her i 100 år, så er det måske også bare nogen, man lytter mere til og på den måde får man de her usynlige magtstrukturer, som det er super, super svær at gøre op med. Hvis jeg for eksempel sådan skal kigge lidt indad, så kan jeg jo også godt både råbe højt og give udtryk for nogle ting, uden at tænker nærmere over det. Men jeg har så også hørt andre sige sådan: ”Ahr du kan også være sådan rimelig hardcore omkring nogle ting og sige nogle ting på en anden måde!” – og det bliver man bare nødt til at medgive! Det bliver man bare nødt til at holde sig for øje, at når man fungerer i en sådan rimelig løs struktur, så bliver man også nødt til at genskabe de der hierarkier som strukturen egentlig skulle være en form for antitese til. Men det er en svær diskussion, som man har haft i det udenomsparlamentariske miljø i mange, mange år. Det giver bare en form for magt

på en anden måde at være den, der sådan hele tiden har fingeren på pulsen og være den, der hele tiden ved, hvordan budgettet ser ud og hvordan der sådan skal "sanktioneres" omkring indkøb for eksempel og på en masse andre måder. Det giver også en eller anden form for magtposition for mig at være den, der siger: "Ja men hvis jeg skrider i morgen, så falder vores lydanlæg sammen!" Da bliver viden til magt.

Gruppernes popularitet spejler sig i, hvor mange der interesserer sig for et givent emne – og så måske også i hvor meget direkte indflydelse man har i gruppen eller sådan. At man rent faktisk kan se konsekvenserne af de beslutninger, der bliver taget. Med fire man i lydgruppen er indflydelsen da helt sikkert større. Og det er da også en af de grupper, der har relativt stor udgiftspost på budgettet. Men det er jo også bare en af de ting, man sådan heller ikke nødvendigvis går ind fra gaden til, for det kræver en teknisk kompetence, der bare ikke er ret mange, der har så. Altså, vi ville jo egentlig gerne have, at vi kunne være rigtig mange lydfolk. Så kunne der ske rigtig mange ting og der var flere til at gå og vedligeholde anlægget for eksempel. Det er sådan nogle ting, vi egentlig bruger rigtig meget tid på. Men det er der bare ikke og dem, der hænger ved og bliver kompetente, de finder som regel også andre steder på et tidspunkt. Men jeg har udlært rigtig, rigtig mange folk på stedet her gennem tiderne, men det synes jeg i og for sig også er positivt: for selv om vi mangler nogle af de folk i dag, så har man her et sted, hvor man kan komme ned og sige: "Hey, jeg kunne egentlig godt tænke mig at lære noget lyd!", "Jeg kunne egentlig godt tænke mig at lære at fremkalde sort/hvid billeder!" Eller: "Jeg kunne godt tænke mig, bare at stå og klatmale på en t-shirt!" – eller sådan. Så kan man ligesom udvikle sine kompetencer gennem det.

Af gruppen fra det gamle Rama, er det faktisk kun mig tilbage. De fleste folk er enten rykket til København eller Århus for at læse og så videre. Men man kan sige at det udtryk den gruppe havde, er her jo stadig og på en eller anden måde er det også meget dominerende hernede. Man må sige at aben flyttede med ind igen på både godt og ondt. Grunden til at de dér Rama-folk fik så meget at sige, var jo fordi de brugte 60 timer om ugen alle sammen og det er jo sådan tit og ofte at det – indenfor de rammer, som er udstukne – jo bare er de aktives diktatur. Men hvis man ikke er aktiv hernede så tror jeg der er en generel konsensus om at: "Jamen hvorfor er det så, du sidder og brokker dig?", "Det er jo ikke dig, der ligger 50 timer hernede!" Det har jeg et lidt ambivalent forhold til. Jeg synes da det er ærgerligt at nogle folk ikke føler sig velkomne. På den anden side så gør de måske heller ikke noget for at føle sig velkomne. Og igen kan man måske sige, at det er utopisk at lave et sted, som hylder en eller anden form for undergrund, som skal være åben for alle. Jeg tror bare man må erkende, at vi lever i et konfliktfyldt samfund og på den måde bliver 1000fryd aldrig et sted for alle på *den* måde – udover altså at det bliver et sted, hvor alle kan få lov at komme. Men det bliver ikke sådan et sted, hvor alle vil føle sig lige velkomne. Hvis vi tager det ekstreme eksempel så tror jeg ikke at hvis der kom 5 nazister på næste mandagsmøde, at de ville føle sig velkomne. Sådan er det selvfølgelig. Det tror jeg også den slags mennesker, er helt bevidste om. Det kan man blandt andet se på vores rudesmadringer. Men det er så prisen for at have et offentligt image, der er lidt skrammet. Personligt har jeg igennem mange år hørt *alt* om det hér sted: fra at det skulle være en ecstasy-bule til at det skulle være et rockersted, til at vi alle sammen var nazister, til at det var hardcore autonome, der nærmest sad og lavede molotovcocktails inde i baren, til at det bare var hippier, der

sad og røg hash og ja til at det nærmest skulle være et nykristent sted og så videre – ja man skal hører meget før ørene falder af! Det er utroligt at det ikke er sket endnu altså! Jeg har simpelthen hørt så mange forskellige ting, men sådan er det jo når man på en måde er offentlig, men alligevel ikke så super tilgængelig. Så skaber man selvfølgelig nogle myter, også igennem det udtryk, man måske har, ved at hænge sort/hvidplakater op med underlige billeder på en gang imellem. Og når man så endelig er i nyhederne, for eksempel, så er det som oftest for et eller andet der sådan er lidt skævt. Men de mennesker der altid har sagt det, jeg synes da bare skulle se og komme ned og se om deres forestillinger de holdt. Det er der selvfølgelig nogen, der har taget imod det og er blevet positivt overraskede. Der er også nogen af dem, der helt sikker er blevet negativt overraskede og så er der mange der har sagt: ”Årh det bliver vist aldrig lige mig det her!” Det må man jo også bare erkende, at det ikke er et sted for alle. Det kræver måske en eller anden form for interesse i et alternativt miljø at være med i den slags.

Jeg tror også at det handler om, at der er sket et skifte i hvor meget tid, folk har og rent faktisk kan være hernede. Altså i 80’erne var der ikke aktivering på samme måde, som man ser det i dag. Nu er det at være arbejdsløs en lidt anden situation at være i. Dem har vi faktisk ikke så mange af længere. Dengang var der flere arbejdsløse at tage sig af. Der er jo heller ikke den dér ungdomsarbejdsløshed, der var dengang. Før i tiden havde vi mange arbejdsløse, som bare gik hernede og brugte deres tid på at lave alle de dér reparationer, der skal til i et hus, hvor man ikke har så mange penge at rutte med. De lavede alle de der ting, som måske ikke var supersjovt for de folk, der kom lige direkte fra universitetet og bare gerne ville åbne baren eller sådan. Men jeg tror egentlig også at det handler om, at systemet nu er blevet meget hårdere til at sætte folk i en eller andet form for meningsløst aktivering. Det har betydet at vi har måttet ændre på måden at fungere på. Vi må forholde os til den sociale virkelighed på en eller anden måde og gøre noget mere proaktivt, for at få aktivister ind. Dengang kunne man få en militærnægter til at gøre cafeen ren hver dag og til at smøre sandwich, fordi så havde man lige som styr på det. Så var det lidt lettere for folk sådan at komme ind og have en positiv oplevelse med bare at komme ned og åbne baren for eksempel i stedet for nu at skulle står og lave det hele fra bunden. Det ved jeg ikke – man havde måske lidt mere luksusaktivister dengang. Det er nu lidt mere blevet til at du sgu må gøre hænderne beskidte, hvis du gerne vil lave noget. Det har man et er man et eller andet sted været lidt nødt til, fordi strukturen jo også gør, at man står til ansvar overfor alle andre hernede. Det er også derfor at når et menneske så – skal vi sige – jokker i spinaten, så går det ud over hele fællesskabet, fordi der i dag jo bare er de to ansatte, der er, men deres tid skal gå med alt det administrative. Den skal ikke gå med gøre rent nede i køkkenet. På den måde kan stedet også være relativ ubarmhjertig på en eller anden måde, fordi man bliver tit hængt ud hvis man gang på gang, laver nogle dumme ting – eller netop ikke laver de ting, man skal. Det er selvfølgelig et element, man må gøre sig klart, når man starter på det her sted: det er alligevel en så lille gruppe af folk, at man bør føle en eller andet form for ansvar i relation til dem. Og det ansvar synes jeg måske, der er mange, der ikke føler længere. Der er mange, der gerne kommer ind fra gaden, laver et eller andet, efterlader stedet som deres eget private Hiroshima og så bare går. I forsøget på at gøre op med dét, tror jeg også man har gjort op med meget af den pluralisme, der var hernede. Der var måske bare visse genre, hvor at man for eksempel var bedre til at rydde op end andre. Der var måske også bare visse folk, der brugte mere tid hernede og

derfor havde mere føling med, hvordan det var. Sådan vil det jo altid være med den struktur, vi har og i forhold til den tid, mennesker har.

Narrativt interview med 270 607

Jeg ved ikke rigtigt hvordan jeg kom i kontakt med 1000fryd eller med miljøet hernede omkring. Jeg kommer ude fra Svenstrup af som er langt ude på landet og jeg er nok den eneste derude, der interesserer mig for noget andet end at spille fodbold, gå i Jomfru Ane gade og hører MTV. Jeg tror det kom naturligt at jeg begyndte at komme herinde sidst i 9 klasse for en to – tre år siden. Jeg kom ind fordi der dengang var debat om ungdomshuset. Fryd er jo i stil med ungdomshuset, et forsøg på at skabe et alternativ, så jeg gik egentlig ind, mødte bare op. Jeg har været på Ungdomshuset én gang og det var tre måneder før det blev ryddet. Der var heftigt barrikaderet med gitre hele vejen op alle 5 sale og kasser med brosten, der stod over alt. På det punkt adskiller vi os. Vi (på 1000fryd) er ikke så militante og det kan man argumentere for om det er godt eller skidt. Jeg ved ikke om jeg er tilhænger af magtanvendelse, men i nogle sammenhænge synes jeg at det er i orden, at man går ud og bruger magt. Jeg mener at det kunne være fedt. Der har været mange problemer med de såkaldte nazi – hooligans, der kom og smadre ruder. Jeg ved ikke om jeg er anarkist, men jeg er nok så meget anarkist at jeg synes, det kunne være fedt, hvis vi selv kunne tage hånd om det, at vi ikke skulle ringe efter politiet – som så godt nok ikke gør noget – hver gang, men at vi selv kunne gøre noget. Jeg synes at det kunne være fedt at vi kunne gøre noget, få så meget selv-tægt at de viste, at når de kommer herned, så får de fanme ballade og at det var noget de ikke ville gøre fordi de have respekt for os, fordi de viste, at vi var nogle hårde bananer. Sådan synes jeg, det burde være. Men jeg ved ikke rigtig. Det ville være fedt at man ikke havde brug for at tilkalde politiet hver gang der var den mindste ballade. Ikke at jeg siger at det bliver gjort og stemningen hernede er, at det synes folk, at man skal gøre, men nogen gange synes jeg bare ikke man skal blive ved med at tage imod. Nogle gange synes jeg det er nødvendigt at sætte hårdt mod hårdt. Det kan det godt blive, når man som vi er blevet pisset på i den forstand og hvor de flere gange har smadret ruder og døren og sådan noget. Når vi så har ringet til politiet har de sagt: ”Nåeh jamen de går nok lige om lidt.” ”Jamen de har smadret alle vores ruder og de er ved at smadre vores dør!” Man kan godt føle at der bliver taget for meget pis på én fra både de dér hooligans og fra politiets side af – ikke fordi jeg er så meget en del af det dér, men jeg synes bare at nogen gange så må man også selv sætte sig i respekt. Også overfor myndighederne som for eksempel i sagen om Ungdomshuset og lade dem forstå at de ikke bare kan blive ved med at presse alt mulig lort ned over hovedet på folk. Jeg ved ikke om man kan sige at det forekommer meget overfladisk.

Jeg kan huske at den første gang jeg var her, var det alene og jeg var godt nok meget nervøs. Det var en eller anden tirsdag eller en onsdag, hvor der bare sad nogen inde i baren. Der skete jo ikke noget. Så jeg gik bare ind og ud igen. Men ellers så startede jeg med at komme til koncerter hernede. Jeg kan ikke huske den første koncert, men det var sådan en jeg var til. Det var sammen med nogen, jeg var hernede første gang til et arrangement. Det er først indenfor det sidste halve år, at jeg har hjulpet lidt til. Det er også først indenfor det sidste halve år, at jeg er begyndt at komme rigtigt i kontakt med stedet. Ellers har jeg bare været gæst. I starten kendte jeg ikke nogen, der kom her. Heller ikke nogle af mine venner. Jo der var én af mine venner, der også var lidt interesseret i det, men ellers var jeg lidt alene. Så det var først da jeg begyndte i

gymnasiet at jeg begynde at møde folk, der også gad at gå til koncerter hernede. Det var på den måde, jeg kom i kontakt med 1000fryd. Siden har jeg selvfølgelig været til en masse koncerter. Jeg har oplevet en masse folk som bruger en masse kræfter hernede. Nogle gange føler man ikke at det bliver værdsat lige meget, men det er superfedt, at der er så mange mennesker der vil bruge en masse kræfter uden at få penge for det. De fokuserer heller ikke nødvendigvis på at det skal være en kæmpe succes, men de gøre det for at gøre det. Arrangementer kan være nødvendige, selvom der måske ikke er det store publikum til dem eller der ikke er så mange mennesker der er opmærksomme på dem. I sidste uge var der queerfestival hernede. Det var en fredag aften hvor jeg også var hernede og der var en masse bøssepar der kom. Der er jo ikke nogen steder for bøsser tilbage i Aalborg. Jeg tror Pan var den, der lå et eller andet sted nede i Maren Turisgade, men det er lukket. Det synes jeg var rigtig godt, fordi der kom rigtig mange. Der var sådan lidt ravepartystemning med technomusik. Det er helt vildt godt fordi jeg tror, de savner nogle steder hvor de kan få lov til at feste og gå amok på den måde. Hvis fyrer danser så tæt sammen nede i Jomfru Ane gade, så kan det godt ske, at de ville få problemer eller at der var nogen der ville blive ret stødt over det. Derfor synes jeg det er superfedt, at der er nogen, der arrangerer sådan noget som en queerfestival hvor typer som er marginaliseret i samfundet også får et sted at være og får nogle oplevelser ud af det. Jeg var ikke så meget hernede fordi jeg læste til eksamen men de dage hvor jeg var, var det rigtig fedt. De folk der spillede var også meget specielle. Ellers har mine tidligere oplevelser været koncerter.

1000fryd er meget mere end bare en bar for de fleste folk. Der er alt mulig andet. Vi har blandt andet en biograf og en stor pladebutik hvor der bliver solgt bøger og sådan noget. Selv om det ikke rigtigt bliver brugt er der atelier. De udstiller ikke så meget, men det kunne være fedt at få det op og køre igen. Jeg tror at folk ikke rigtig ved hvad 1000fryd er. Det er jo kæmpestort og lige nu forsøger vi at ændre det lidt. Mange tror bare det er en cafe og det er det jo ikke. Det burde være meget andet og man burde lave en masse andet. Vi har tidligere vist film her, men det har jeg ikke rigtig været med til. Jeg har lånt film til dem tidligere, der blev vist inde i Peep Shoppen og det synes jeg kunne være fedt at gøre igen. Ellers er det jo ikke fordi der sker de vanvittige store ting, men der sker jo en masse ting. Der er mange koncerter hernede. Så er der de folk som er med til at lave folkekøkken til 50 mennesker. Det er jo også i sig selv en oplevelse og sjovt. Maden er vegansk og bæredygtig. Mange af de mennesker, der kommer hernede er inderkredsen og de er kommet her i mange år. Det er de politiske folk. Selv om jeg regner for en af de politiske, så har jeg ikke været her i så mange år.

Jeg synes ikke, der er for få der kender til stedet eller bruger det. Der var på et tidspunkt hvor vi viste film derinde. Det var i forbindelse med et italiensk tema og der kom en masse udefra, udvekslingsstuderende af italiensk observans og det er folk, som ikke normalt kommer hernede. Så de har åbenbart fanget et eller andet sted fra, at der blev vist italienske film, eller hvad det var. Det afhænger også lidt af hvad det er for koncerter. Der kan være propfuld. Men i og med at Peep Shoppen for tiden sjældent har åbent, så er der ikke mange der ved den er der og så er der ikke mange der kommer. Hvis det var sådan at man kunne lave vagtplaner så man kunne sige at der var åbent hver tirsdag eller onsdag mellem 16 – 20 – hver uge, så kunne man reklamere for det og så ville folk komme. Eller så kunne man i hvert fald håbe på at det vil få hjulene i gang. Da man for eksempel bookedede Duné, da kom der jo egentlig flere mennesker end der

måtte være herinde så til nogen arrangementer ved folk det godt. Det er jo bare ikke alle folk der er interesserede i at komme hele tiden. Ellers er det som sagt et bredt sted, hvor der kan være queerfestival som forleden og hvor der til næste sommer skal der være punk-hardcore festival. Der bliver arrangeret jazz-arrangementer og alt mulig mærkeligt. Ikke mærkeligt i den forstand, men arrangementer der er lidt anderledes. Det er et sted som formår at komme så bredt ud som muligt synes jeg. Der er mange der efter filmen eller bogen "Nordkraft" har indtrykket af at 1000fryd er sådan et sted, hvor folk sidder og junker i hjørnerne og sådan noget. Det er det overhovedet ikke. Det er derimod folk der både går op i jazz og elektronisk musik og punk og alt muligt andet og går op i at lave vegansk folkekøkken. Med et ord, jeg ikke bryder mig om at bruge fordi det bliver brugt for meget, er det den mangfoldighed eller den brede vifte af folk, som er hernede, der gør det fedt. Og det er vigtigt at der er sådan nogle steder. Jeg interesserer mig meget for musik. Jeg spiller ikke musik, men jeg interesserer mig bare meget for det og især for sådan for musik der spilles her. Mange af de bands der spiller på Fryd er sådan nogle DIY – bands hvor man ikke i den forstand for penge for at spille. Man får penge til benzin og man får mad og et sted at sove. Det synes jeg er fedt. Jeg synes selvfølgelig at folk skal have løn for det, de laver men jeg bryder mig ikke om de store selskaber som bare scorer milliarder på at arrangerer koncerter. Jeg synes at man skal lave musik for musikkens skyld og at det nogle gange bliver glemt. Det skal ikke bare være for at score kassen man skal lave musik. Man skal mene det og så skal man lave det for musikkens skyld. Det siger jeg også fordi der ikke sker så meget andet hernede end koncerter for øjeblikket – desværre.

Der har for mange år siden også været danset tango heroppe og før det har der danset folkedanse. Og nu er der en, der underviser i esperanto. Det synes jeg er fint og helt vildt cool at det bliver brugt til esperanto.

Øvelokalerne er meget brugt. Der er nogle rotationsordninger, men der er folk, der har været deroppe i 10 – 15 år nærmest og det er dybt åndssvagt. Der kan ikke komme nye bands ind. Det er ikke nogen der ved. Halvdelen af de folk, der spiller deroppe, de er bare deroppe i øvelokalerne. De kommer decideret ikke andre steder i huset. Men atelieret bliver brugt. Der er propfuldt deroppe. De har en gang i mellem deres galleri åbent. Det er selvfølgelig begrænset hvor tit man kan holde åbent, når man maler eller laver kultur.

Jeg tror såmænd nok at der er et publikum selvom der er nogen, der beskriver Aalborg som Danmarks kulturelle røvhul. Det er det også på nogle punkter, ikke fordi aalborgensere ikke er vilde efter at opleve noget nyt, men der er en kerne af forskellige arrangementer. De kan så bringe nogle af deres venner med til punkarrangementerne hvis de trækker nogle af deres venner med eller til arrangementer i biografen. Egentlig skulle man lave en teatergruppe hernede eller læsegrupper.

Så er der de folk som arrangerer og som synes det er vigtig at man har en politik.

For eksempel at en koncert kun skal koste 40 kroner og det fanme skal være for alle mennesker. Det skal være sådan at alle har råd til at gå til koncerter. Eller at man skal vise politiske film og holde overblik. Det er dem der sørger for, at man holder det i den politiske boldgade og at man er en bevidst modpol til meget af det andet, der sker rundt

omkring i samfundet. De mennesker jeg bedst kan lide, dem, der har den ånd, jeg synes der er den fedeste, er de folk der er politiske.

Der er selvfølgelig dem der bare er gæster som kommer fredag – lørdag når der er koncerter eller tirsdage når der er folkekøkken. Dem er der jo altid nogen af, hvilket selvfølgelig er også fint nok. De tager barvagter og sådan noget, men jeg tror ikke de har et videre politisk perspektiv med. De kommer nede i baren og så forsvinder de igen. De vil bare hjælpe til, være sociale med andre mennesker. Det er jo også det, der er meningen. Det er ikke sådan at folk ovre i det ene hjørne er de politiske. Med det politiske mener jeg dem, der sådan lidt længere ude på venstrefløjen. Så er der de dér universitetsfolk der er radikale, det radikale venstre. Dem er der også nogen af. De er ikke så politisk bevidste om mange ting, ikke på samme måde som ”de sortklædte” ude på venstrefløjen, hvis man skal sige det sådan. Men jeg føler at det er ”de sortklædte”, der bruger flest kræfter hernede. Det er mest dem, dér der er opmærksomme på, hvordan tingene skal fungere udover det hele. Jeg ved ikke hvor mange aktivister der er med, men hvis alle var sådan, så tror jeg virkelig at der ville ske ting og sager. Det er måske lidt af en generalisering, men det er mest de folk som er ovre i den anden kreds, de mest apolitiske, der står i bar og sådan. De laver ikke rigtig andet: vasker op, vasker gulv og sådan. Det er selvfølgelig også nødvendigt og det er selvfølgelig fedt at der er nogen, der gør det. Men hvis alle var mere politiske som dem, der er mest opmærksomme på, hvad der skal ske, som dem, der har de fleste kræfter – hvis nu alle aktivisterne var sådan, så tror jeg virkelig at der ville ske meget. Der er nogen der snakker om at 1000fryd er devalueret fordi der er kommet så mange af netop de folk ind – altså at det politiske aspekt ved 1000fryd er devalueret på grund af at der er kommet så mange unge der tilhører det radikale venstre, studerende og så videre ind. Det er sådan set lidt noget fis, men jeg kunne godt tænke mig at der var flere af de politiske fordi det er mest dem, der går mest op i det hvis man kan sige sådan. Der bliver ikke debatteret så meget politik. På nogle punkter synes jeg det ligger lidt for meget i kortene. Man kunne godt diskutere politik, ikke fordi at jeg nødvendigvis er uenig, men fordi jeg mener, at bare fordi det har været sådan de sidste 10 år, skal tingene ikke nødvendigvis blive ved med at være sådan. Det kan godt ske, at jeg selv er enig, men det er vigtigt at man debatterer de ting, de uskrevede regler fordi der så vidt jeg ved ikke er så mange vedtægter og regler om hvordan tingene foregår hernede. Men ofte er det bare sådan man gør tingene, fordi sådan har det været og sådan bør det også være.

Med hensyn til stemningen omkring 1000fryd er det måske lidt sværere. Der er generelt en god atmosfære også blandt de folk som bare er gæster hernede og som ikke er aktive. Nogle gange kommer folk herved i slips og i kjole og hvidt fordi de har hørt om det. De kommer for at få et par øl og se stedet, de har hørt så meget om, inden de skal op i gaden. Det er meget friskt at de kommer. Der er da lidt underligt nogen gange, når de står og vil ind, men stemningen er generelt god. Der er en fællesskabsånd, som det skal bygge på, når et sted kører uden at fokusere på profit og kommercielle interesser, så det er fællesskabsatmosfæren der er den væsentligste. Jeg tror ikke at det altid er godt for de folk, der kommer hernede som gæster, at folk hernede er ulønnede og de gør det fordi at de synes det er vigtigt at gøre noget. Det er igen den dér modpol, hvor man ikke nødvendigvis skal have penge eller hvor der ikke nødvendigvis skal være involveret penge i noget som helst, for at det bliver godt. Selvfølgelig skal der penge til

når man køber øl. Sådan fungerer det jo. Det gør vi alle, og folk skal have penge for at gøre noget. Men når jeg sætter plakater op for 1000fryd på mit gymnasium, så kan folk komme hen og spørge om jeg har fået job som plakatsætter på 1000fryd. Så siger jeg: ”Nej jeg sætter bare de hér tre plakater op fordi vi har tre arrangementer. Så spørger de: ”Hvorfor gør du, det når du ikke får penge for det?” Det er så almindeligt at folk nogle gange ikke tænker over det: at folk, der står i baren eller laver folkekøkken, eller dem der laver lyd eller sådan noget, de får ikke penge for det. De får måske nogle øl og lidt mad for det. Dér føler jeg at det tit virker som om folk ikke er klar over hvor meget arbejde, der er i det. Man kan selvfølgelig sige, at hvis de ikke ved det så kan de heller ikke værdsætte det. Måske burde folk bare smile lidt mere. Ikke sådan at de skal være taknemmelige over det, det synes jeg ikke på den måde. Men gæster opfører sig ikke altid så pænt igen i betragtning af at folk er ulønnede og gør det af deres egen frie vilje. Alle fokuserer for meget på at kunne tjene penge og alting er fokuseret for meget på penge.

Nogle gange er der lidt problemer. Det er måske bare mig, men der er mange unge folk som er på vej ind i miljøet og under tiden kan det være lidt af et problem. Nogle af de folk der har siddet her for længe, føler at de bestemmer til mandagsmøderne. Det er jo fedt nok at alle kan sige noget, sådan vil det altid være. Hvis man er en god anarkist bør man i hvert fald ikke være tilhænger af at fordi man har været her i 10 år så tæller ens ord for mere. Man ved selvfølgelig mere om stedet og om hvordan tingene fungerer. Men nogen gange virker det som om at når de ”gamle” hernede – hvis man kan sige dét – når de siger noget, så er folk meget villige til at lytte, også selvom argumenterne måske ikke er så gode. Deres ord vejer meget tungere. Det synes jeg og andre, også yngre folk, kan være lidt et problem. Det er ikke fordi det ødelægger atmosfæren, men det er bare lidt et problem. Det virker nogle gange lidt lukket, fordi de ”gamle” har mere at sige – men sådan vil det måske altid være, selvom det ikke bør være sådan. Det er et problem at de nærmest bare kan blæse debatten af bordet fordi de siger: ”Jamen sådan er det!” og så er den debat ligesom lukket. Og selvom jeg egentlig er enig med dem, de fleste af dem i hvert fald, så tror jeg godt at jeg kunne blive uvenner med en del af dem. Jeg tror godt de kunne se sig sure på mig fordi de nok ikke gider diskutere det. De tror nok, at jeg vil diskutere det fordi jeg vil lave om på det.

Det kan godt ske at det er mig der ikke er kommet så meget til mandagsmøderne som jeg burde gøre, men det politiske indhold er ikke fremtrædende. Der er folk som siger at det her det er et politisk sted, så er der andre som mener det er et dybt politisk sted. Men det er ikke det, der diskuteres. Jeg var til generalforsamlingen og der var en kæmpediskussion om køkkenet skal være veganisk. Det synes jeg er godt. Jeg er enig i at det skal være veganisk og jeg synes det kunne være fedt. Men det er godt at det blev diskuteret. Og det kunne man gøre med nogle af de andre ting også. Ikke fordi jeg synes der skal laves om på det, men fordi jeg synes det skal gøres klart for alle – også fordi der er en del, der ikke er så politiske: hvorfor er det vigtigt at man arrangerer koncerter til 40 kroner, hvorfor er det vigtigt at lave gratis arrangementer eller arrangerer så billig som muligt, hvorfor? At vi ikke tager 35 kroner for vores fadøl nede i baren ligesom de gør alle mulige andre steder og sådan noget. Så man debatterer hvorfor det er rigtigt eller forkert. Det er måske meget gymnasieagtigt at alting skal være skåret ud i

pap! Men det er sådan nogle ting, jeg gerne ville diskutere med de folk, jeg går i klasse med. Men jeg ved det ikke. Det er måske mig der er på et stadie – jeg går i gymnasiet, så det er jeg – og fordi det virker på mig som om alle ikke har forstået hvad det drejer sig om. Jeg siger selvfølgelig heller ikke at man skal kunne forstå det for at kunne være hernede, men for mig er det jo vigtigt og derfor synes jeg at alle folk bør forstå. Jeg ved også at det er vigtigt for mange andre, at alle bør forstå principperne og synes som jeg at det er det ideelle, at sådan bør det være: at man udvikler sig hele tiden. Og derfor bør man også tage diskussionen, altså med folk, der har forstået princippet. Så kunne man, når alle folk har forstået princippet udvikle det. Det er den tankegang jeg har. Om hvordan folk skal forstå for at komme videre og jeg synes ikke at alle folk lige som er bevidst opmærksomme på det så meget som de burde være. Det virker i hvert fald ikke sådan, synes jeg, ikke rigtig.

Man kan ikke sige at der sidder en politisk inderkreds med færdigstøbte meninger, nej det synes jeg ikke. Jeg tror jeg er enige med den politiske inderkreds hvis man skal kalde dem det og jeg tror måske også de gerne selv vil diskutere og udvikle stedet. Men måske er de ikke helt klar over det. Jeg tror de ville synes at en hver politisk udvikling af stedet ville være positiv. Altså hvis det er den retning, de ønsker og som nok også er den retning, jeg ønsker. Men den politiske inderkreds, kan man vel sige, sidder og bestemmer og ikke vil diskutere. Den har siddet der længer 7 – 8 år og har derfor også mere at sige. Men det er måske også noget med bare at få redt trådene ud og få forklaret præcist hvad de mener om det. Man diskuterer vel for at få folks meninger ind. Det er mest det, jeg tænker på. Det er godt nok de folk, der er inderkreds, der her de politiske holdninger, men det er også dem, der er de bærende hernede og dem, der gør at stedet fungerer. Det jeg vil, er at udvikle stedet og derfor det vigtigt med debatter og sådan noget. Også for at få udredt nogle af de gamle ting som faste, uskrevede ting.

1000fryd betyder meget for mig i og med at det stort set er det eneste sted tilbage i hele landet, hvor man for alvor kan være med til at skabe en modpol til det resterende samfund. Jeg synes så ikke at den modpol er så kraftig, som den egentlig kan eller bør være i og med at de politiske kræfter ikke er så fremtrædende hernede. For min skyld måtte der godt laves flere arrangementer også ud af huset. Men hver gang der er nogen, der forslår dét, så er der folk, der omvendt siger, at vi skal passe på, at vi ikke mister vores bevilling og at politiet ikke kommer og lukker os. Det er selvfølgelig et problem, men det synes jeg bare ikke altid man kan tage sig af. Jeg synes det er vigtigt at der er sådan en modpol, der bygger på andre værdier. Derfor betyder 1000fryd meget for mig. Jeg har heller ikke så mange penge og jeg har ikke lyst til at gå i Jomfru Ane gade hele tiden. Jeg har ikke lyst til at betale 200 kr. for at komme til koncerter i Aalborghallen. Derfor synes jeg det er vigtigt at man gør folk opmærksom på at 1000fryd er dér. Jeg føler at det er vigtigt at 1000fryd er en sådan modpol til samfundet. Det er i hvert fald derfor jeg kommer hernede og bruger tid hernede. Dels er der det politiske aspekt. De apolitiske tror jeg ikke tænker over det på den måde. Det tror jeg mest de politiske, der forsøger ved at skabe noget de synes det er vigtigt fordi de ikke synes at det samfund vi lever i er ideelt. Det som jeg godt kunne tænke mig at 1000fryd var en modpol til er jo de dér kommercielle interesser, altså store kommercielle interesser. Det vigtigste for mig er, at man ikke nødvendigvis skal have penge for at have det godt. Man skal ikke have penge for at gå i byen eller man skal ikke nødvendigvis have penge for at

gå til koncert eller for at få noget at spise. Der er også – hvad hedder det – de kønspolitiske tendenser i samfundet. Jeg synes det er vigtigt at man bryder – eller i hvert fald stiller et stort spørgsmåls tegn ved det rimelige i at det fungerer sådan som det gør. Altså den deling der er mellem mænd og kvinder og den attitude man har overfor folk der ikke er heteroseksuelle. Det synes jeg er nogle ting, der er vigtigt at stille spørgsmålstegn ved og det kan man gøre igennem sådan et sted hér, hvor man jo selv er med. Det er de folk der kommer hernede, der bestemmer. Hvis flertallet hernede var nogle homofobiske røvhuller, så ville attituden jo også være hernede blandt folk. Det ville være sådan, men det er den jo ikke fordi der er folk, der synes det er vigtigt at stille spørgsmålstegn ved tingene eller ved sådan nogle elementer i samfundet. Det betyder meget for mig, at der eksisterer en modpol, hvor der er folk, der tænker dybere over tingene i stedet for bare hovedløst at gå ud og bruge penge. Jeg går i gymnasiet og nogle af de folk, jeg går i klasse med bruger flere tusinde kroner om måneden på at gå i byen, på tøj og sådan noget. Det vil jeg bare ikke. Hvis jeg havde så mange penge, at jeg kunne gøre det, ville jeg ikke have samvittighed til det og derfor betyder 1000fryd så meget for mig. Netop fordi det er den hér modpol. Og der bør være mange flere af sådan nogle steder som 1000fryd, som Ungdomshuset var og som Børnehuset og så videre. De er nu ryddede og fjernede, men jeg synes der skal være plads til mange flere af den slags steder. Steder, hvor der er plads til folk der ikke helt kan passe i de båse, der er i samfundet. Og derfor er fryd et godt sted. Også fordi at man kan komme ind og opleve selve princippet med et brugerdemokrati eller basisdemokrati, med mandagsmøderne. Man kan ikke komme direkte ind fra gaden og sige: ”jeg synes vi gør det hér!”, men man kan deltage hernede og derigennem kan man stille forslag til ændringer. Og man kan arrangere koncerter og vise film og lave teater eller hvad man ellers har lyst til. Der er også øvelokaler, der er gratis. Så alt i alt synes jeg at det er en positiv ting. En af de væsentligste ting ved det hér sted at alle kan være med – uden at man skal have penge eller autoritet eller andet status, en placering i samfundet. Man skal heller ikke være fra kommunen eller socialforvaltningen for at bestemme, hvad der skal ske hernede – selv om det er dem der giver os penge. Det er gode nok. Dem skal vi ikke snakke ondt om. De giver os en masse penge selvom de har været nødt til at skære lidt ned tror jeg, men det er ikke deres skyld. Skal jeg konkludere, det er mest noget kønspolitisk og det kommercielle jeg synes det er vigtigt, at alle folk kan tage stilling til.

Narrativt interview med 050 607

Jeg er tilflytter til Aalborg fra Nordsjælland. Dengang jeg boede hjemme i Frederikssund, ville jeg gerne i kontakt med en eller anden form for politisk miljø og det oplagte valg var København, også fordi jeg var alene med mine holdninger i Frederikssund. Der var sgu ikke andre. Alle mine venner havde andre interesser. Det var folk jeg havde kendt i mange år og som jeg er vokset fra siden hen. Det var meget ensomt på nogle punkter. Jeg var nødt til at tage helt til Hillerød for at opsøge miljøet, da jeg var med i noget der hed Rebel. Det var det, der senere blev til SUF eller hvad er det det hedder. Men min kæreste ville gerne til Aalborg og læse på universitetet. Jeg skulle også på universitet, og det var alt andet lige lettere at komme ind på historie i Aalborg end det var i København. På det tidspunkt var der et autonomt miljø i Aalborg, som det eneste sted udenfor København, så det tænkte jeg, kunne jeg godt leve med. Jeg havde også hørt lidt om 1000fryd, men kendte ikke så meget til det. Men vi flyttede herop og det var igennem Rebel jeg først kom i kontakt med folk, som havde noget med 1000fryd at gøre. På det tidspunkt var de faktisk ikke sådan super inde over, fordi man tidligere havde haft det, der hed Ungdomshusbanden, som ville have et Ungdomshus. Man brugte ikke rigtig 1000fryd. Man havde noget, der hed cafe Rama som var sådan en autonom infokiosk, som den blev kaldt og som lå nede i Kayerødsgade. Den lukkede i foråret 99, hvor jeg flyttede herop i august 99 og så rykkede folk herved, hvilket var lidt morsomt fordi det var et lidt anden crew, der var her på det tidspunkt. Der var faktisk krisemøde blandt de gamle 1000frydere: nu kommer de autonome og vil være med! – og det blev faktisk lidt et clash mellem de hér to crews. Det var noget, der kom til at præge 1000fryd i en del år fremover. Der har været mange stormøder og generalforsamlinger der varede til 1 – 2 stykker om natten, fordi der virkelig var meningsforskelle i forhold til hvordan man skulle køre det hér sted og hvilken profil man skulle have.

Et generationsskifte er jo ikke kun et spørgsmål om alder, da der jo er overlap og sådan noget. Det handler om, at de folk der var hernede, ikke var særligt politiske. Tidligere havde det været et meget politisk sted. Så kom det hér rock 'n roll crew, hvor jeg synes, der er en meget sexistisk indstilling. Nogle gange var der pornoplakater oppe og det synes vi, var et problem. Det er jo sådan en tingsliggørelse af kvinder. Det må da være ubehageligt for kvinder og komme herved og så er ens køn reduceret til objekt. Det var de jo meget utilfredse med. De havde sådan en opfattelse af, at hvis man er sexist, så er det fordi man hader kvinder og de hadede da ikke kvinder. Men det er ikke det, det handler om, vel! Det handler om, at man trækker nogle stereotyper ned over nogle personer i forhold til deres køn og det handler ikke kun om kvinder. Det handler også om mænd, fordi det jo er lige så sexistisk overfor mænd. Fyrene skulle være de hér seje fyre og så videre.

En anden ting var, at man selvfølgelig havde sponsorrater. De hér, ja hvad fanden været det, de hed? Jeg kan ikke huske det. Det var en række af koncerter rundt omkring i landet, som var sponseret af Carlsberg i 90erne. Jeg kan ikke huske hvad det hed. Og der var backgammon-tuninger sponseret af Carlsberg, hvilket vi ikke syntes var fedt. Vi mente, at det sgu var at sælge sin sjæl – hvorimod de bare så en forretningsmulighed. Det var accepteret, at det var fedt, hvis bare man kunne få et sponsorat. Det var netop dér, vi havde en politisk tilgang. Det havde de ikke. De så det mere som et

sted, hvor man, ja bare var! De har selvfølgelig også syntes, det var fedt at det var brugerstyret og fred være med det. Men igen: der er jo ikke noget rigtigt eller forkert. Det er jo bare vores holdning til det.

I starten da jeg var hernede var jeg ikke meget aktiv. Tit så brugte man det bare som sådan et værtshus. Men efter et par måneder begyndte jeg at lave folkekøkken. Det var lidt det første. Jeg kom ikke til mandagsmøder det første år fordi jeg var i – hvad fanden er det nu det hedder – ”Haveservice”, sådan et aktiveringsprojekt og når jeg havde fri fra det så kunne jeg bare ikke lige overskue at tage hened. Det var først da jeg holdt, eller var færdig med det, at jeg begyndte at komme til mandagsmøderne. Lidt efter lidt fandt man så sin plads hernede, både en selv og de folk jeg nu havde relateret til – også i forhold til det foromtalte crew dér. Det betød selvfølgelig ikke at man sådan var bitter uvenner med alle de andre, der var hernede. Så var det umulig at være her. Men der var lidt rivalisering. De fleste af dem, der er tilbage, har jeg et rimeligt ok forhold til i dag. Det er ikke så mange, men de bliver jo også ældre. Man begyndte at finde sit sted her og det var også sådan at de gamle begyndte at forsvinde. Nogle forsvinder hurtigt, andre forsvinder efter lang tid, men alle forsvinder på et eller andet tidspunkt. Og de andre dér, det gamle crew, de gled lige så stille ud. Og så havde man sådan set, ja det er groft at sige, men så havde man i gåseøjne ”magten” hernede, hvilket jo gjorde det lettere at sætte sit præg på stedet. Jeg synes altid det var meget opslidende hele tide at skulle have de her mange principielle diskussioner og så videre, som man var rygende uenige om. Men jeg synes efterhånden at det kører ret godt hernede, i forhold til hvad jeg syntes det gjorde dengang.

Jeg begyndte med at lave folkekøkken og det har jeg så lavet lige siden. Det har jeg lavet rigtig, rigtig meget. Lige som i alle andre områder af 1000fryd er der perioder, hvor der er rigtig mange tilmeldte aktivister og der er perioder hvor der ikke er så mange. Sådan har det også været i folkekøkkenet. Der har været perioder, tror jeg, på 1½ år hvor jeg selv og 2 andre var de eneste, der lavede det – eller i hvert fald 95 % af gangene. Uge efter uge efter uge. Det var fint nok, fordi vi havde det godt sammen og det var meget hyggeligt, men det er spøjst. Så får man sådan lidt ejerfornemmelse over det. Faktisk kan man slet ikke håndtere det. Jeg sad hernede engang i den periode og skulle bare selv spise her. Det kunne jeg slet ikke. Så hvis jeg ikke skulle lave mad, så kom jeg bare ikke. Det var lidt underligt.

Folkekøkken er jo egentlig ikke en 1000fryd-ting. Det er bare en gruppe mennesker, der har fået lov til at lave folkekøkken. Dengang var det et hyr at få det op at køre. Der var mange der var imod, at man kun skulle lave veganisk mad hernede. Det var jævnfør det gamle crew og jeg tror det begyndte et års tid før jeg begyndte at komme hened. Men et eller andet sted så er folkekøkken jo lidt det samme som 1000fryd. Det er at vise, at man kan godt gøre det på en anden måde. Vi laver det veganisk, fordi at alle skal have lov til at kunne spise med. Og så er det ikke profitorienteret. Vi laver lidt profit på det, men det bliver brugt til politisk arbejde. Det bliver givet til forskellige ting: hvis folk får bøder, vi har givet til Ungdomshuset og vi har givet til Anachist Black Cross som er den dér fangestøtteorganisation i København. Det har jeg lavet en del.

Så har jeg lavet rigtig meget bandmad. Jeg har faktisk lidt ejerfornemmelser over det køkken. Det er mit køkken. Det er også derfor jeg altid bliver så sur, når der er folk, der roder rundt derude og sætter ting, hvor de ikke skal være. Nej det er ikke kun fordi jeg har ejerfornemmelse. Det er bare fordi, når man er der så meget og folk

begynder at flytte rundt på tingene, så ved man lige pludselig ikke, hvor de er. Det er rigtig, rigtig irriterende.

Så arrangerer jeg koncerter, hvilket er lidt spøjst. Jeg kan ikke helt huske hvordan jeg begyndte på dét. Jeg tror ikke, jeg har haft så meget oplæring. Lige nu fokuserer vi meget på oplæring, fordi det har sejlet rigtig meget blandt folk, der bare ikke er blevet lært op ordentlig. Det gælder både barvagter og ”pultere”(?) – hvilket apropos også er sjovt, fordi jeg heller aldrig rigtig har fået oplæring i baren. Jeg tror måske jeg har fået én – og det var så dét. Men det er også fordi, jeg har været her i så mange år. Jeg begyndte ikke med at stå i bar. Det var først efter en tre – fire år tror jeg, og da vidste jeg, hvordan tingene hang sammen. Men jeg kan faktisk ikke huske, hvad min første koncert var. Det er lidt sjovt. De første par år var det også meget sjældent. Det var måske engang hvert halve år. Her på det sidste har det været noget mere. Indenfor de sidste 1½ år eller 2 har jeg haft mange, nogle gange 1 eller 2 om måneden.

Det er blevet sådan, at musikken er stedets ansigt udadtil. Det var det ikke i starten. Da var det mere et kulturhus. Og det synes jeg, er både godt og skidt. Det er skidt, at det tager fokus fra det, stedet skal være eller den måde man opererer på herinde. Jeg tror, at der er mange, der ikke ved hvad 1000fryd er, udover at det er et spillested. På den anden side så er det jo fedt, at der sker en masse kultur og det er jo super. Som sagt så arrangerer jeg selv koncerter og det gør jeg ikke så meget for musikken i sig selv. Jeg har hørt rigtig mange koncerter i sin tid, men jeg hører næsten aldrig koncerter mere. Jeg kan godt lide at være her, fordi der er sådan en social ting omkring det. Men det skal virkelig være noget specielt. Ellers står jeg udenfor og drikker en øl eller et eller andet – også nogen gange når jeg selv arrangerer. Det er også fordi man er træt. Man har puklet hele dagen og så er man nogle gange nødt til bare at stå dér, hvor der ikke er nogen mennesker. Jeg kan huske i oktober havde jeg et polsk band, der hedder Filth of Mankind. Det er et stort, stort band indenfor den genre. Og i gode dele af koncerten var jeg den eneste, der stod op foran scenen! Pinlig affære! Heldigvis har vi en del penge at gøre godt med, så jeg kunne give dem en masse penge. Så kunne det være, det var knap så slemt. Men de tog det nu pænt.

Jeg arrangerer koncerter, fordi jeg godt kan lide at skabe noget og at have kontakt med folk. Det er altid godt at kende folk rundt omkring. Vi har jo det, der hedder punknetværket, som er hele miljøet i hele verden faktisk indenfor DIY – punken. Det betyder, at hvis jeg tager til en eller anden by, det kan være en eller anden lille flække i Frankrig, og der er en, der er medlem af punkmiljøet, så har jeg et sted at sove. Så det er altid godt lige at kende folk, hvis man selv skal ud og rejse. Og så er det jo også altid rart at møde folk andre steder fra. Personligt er jeg meget dårlig til at komme i kontakt med folk og jeg har altid stået lidt barvagt og i køkkenet og lavet mad. Så kunne man stå og passe lidt sig selv. Og så har de andre været dem, der har hold koncerterne. Nu handler det jo også om at det, jeg laver er ret specielt. Det er punk-hardcore fra DIY-miljøet som netop knytter sig til den autonome bevægelse, hvorimod der er mange herinde som arrangerer andre genrer, som ikke har noget med dét at gøre. Men nu, hvor jeg selv er begyndt at lave det hér, så føler jeg mig lige pludselig mere sådan i centrum af tingene. Nu begynder man at kende folk og sådan noget. Og det synes jeg, er nogle af de ting som 1000fryd har gjort for mig. Det har givet nogle muligheder for at lave nogle ting, som er udviklende. Selvfølgelig har man udviklet sig, fordi man bliver ældre, men også fordi der foregår nogle ting, som man måske ikke kunne gøre andre steder. Jeg er

blevet meget bedre til at håndtere sådan noget: at sige ting i forsamlinger, fordi man jo sidder til mandagsmøder og skal diskutere. Det er selvfølgelig også anderledes, fordi man efterhånden kender folk, men jeg synes alligevel at jeg er blevet bedre til den slags – også hvis det er folk jeg ikke kender. Og det tror jeg har meget at gøre med, at der har været alle de hér muligheder på 1000fryd.

Jeg har også selv revideret noget i min opfattelse af, hvordan det skulle køres, ikke sådan grundlæggende, men lidt. Dengang tænkte man meget: ”Arh det her det skal bare være lidt a la Ungdomshuset!” – hvilket jeg nu kan se det ikke skal! Det er Aalborg ikke indrettet til. Ungdomshuset var noget netop dét crew, jeg også lidt tilhører og som de fleste derinde var en del af. Men Aalborg er bare ikke stor nok til at bære den slags. Og det er man nødt til at erkende. Derfor er man nødt til at gøre det mere appetitligt og åbne det for en større kreds, så man ikke bare isolerer sig – hvilket jeg også mener, er en styrke. Det er fint nok for eksempel i Ungdomshuset, som er sådan et sted, man kan falde til i, hvis man tilhører det. Men jeg synes også at det bliver meget isoleret. Det bliver et eller andet sted specielt og hvis man har et sigte med stedet, noget man gerne vil promovere eller en anden måde at gøre tingene på, så kan det jo ikke rigtig nytte noget, at man er så isoleret. Så prædiker man bare for koret, i stedet for at komme ud og vise at det man tror på og det man arbejder for, fungerer i praksis.

Der er jo som sagt mange forskellige mennesker hernede. Det crew jeg var en del af forsvandt sgu også. Mange af dem flyttede til København, og nogen til Århus. Sådan har det altid været: folk flytter til København, fordi det er der det sker! Miljøet i Århus har aldrig været særlig stort. Der er snak om nogle enkelte, der er taget til Århus. Der var en, der hed J. Hvad fanden tog han derned for? Det kan jeg ikke engang huske. Jo, han begyndte at læse filosofi. Nu var han anarkist, han var ikke autonom, men det har jo stadigvæk nogle fælles politiske referencerammer. Man kan godt være anarkist uden at være autonom, men kan også være autonom uden at være anarkist. Og hans dengang kæreste som også var en del af miljøet tidligere, hun flyttede også derned, så det har været uddannelse. Når folk er flyttet efter det politiske, så har det været København. Århus har altid været en død by, hvilket er meget spøjst, fordi dér var der gang i den, i 80’erne. Så i 93 da de ryddede – det var ikke i Skolegade og det var ikke Mejlgade. Det lå inde bagved, nej jeg kan ikke huske hvad det hed – men det var det sidste besatte hus i Danmark overhovedet. Det var i 93 og efter det, har der bare ikke været noget i Århus. Der er begyndt sådan lidt igen her de sidste par år. Det var faktisk et af de steder, hvor den hér nye opblomstring startede. De besatte nogle bunkere, men jeg ved ikke hvordan det er i Århus nu. Dengang de folk flyttede derned, var der i hvert fald ikke noget. Det var bare uddannelse.

Så der har været en del år, hvor det bare har været, skal vi kalde det, den hårde kerne tilbage. Vi var ganske få. Det var virkelig det autonome miljø i Aalborg. Det var sådan en fire mennesker-agtigt, men det har ændret sig. Nu er der begyndt at komme en helt masse af de dér kids og det var lang tid undervejs, flere år faktisk. Indtil for relativ nyligt, prægede kittypunkerne mest 1000fryd ved at være rigtig mange og ved at de var meget, meget fulde og meget, meget højlydte. De sad meget udenfor og kastede med flasker, hvorimod nu er der nogen af dem, der er begyndt at blive aktivister. Det er ikke så længe de har været det og der kommer stadigvæk flere til. Det be-

gyndte så småt for et halvt år siden, men det er sjovt nok ikke så mange af dem, der har siddet derude i flere år nu. Det lader ikke til, at de helt har den interesse.

Der er jo et skel mellem de kittypunks, som bare er propunker og dem, der har en mere politisk – eller bare én tilgang – til det hér sted, et engagement. Men sådan har det altid været alle steder. Sådan var det også dengang jeg startede hernede. Da var der også nogen, der bare var propunkere. Det har jeg også selv været. Det har været lidt sjovt at følge den udvikling. Det er måske lidt groft at sige, men man kan sådan se det meget på påklædningen, hvor de gik fra at være en blanding af lidt punk og lidt goth-agtig og det mente de så selv var meget punk. Det lyder måske lidt arrogant at sige og nu har jeg jo ikke patent på, hvad punk er. Jeg har mine opfattelser og deres tilgang var i hvert fald ikke det jeg forbandt med det. Det var sådan noget med at være meget ubehagelige og være meget højlydt og kaste med flasker. Og så mente de at det var meget punk! Det er jeg uenig i. Jeg har en mere politisk tilgang til det. Det virkede i hvert fald som om det var lidt grebet ud i luften. Man tog lidt herfra og lidt derfra og så satte man det sammen til et eller andet der bare var, ja jeg ved ikke hvad jeg skal kalde.

Vi har faktisk haft lidt problemer med folks unge alder, fordi det tit er frivillig arbejdskraft i baren. Når folk ikke er professionelle, så kan det være svært at sige fra, også fordi det tit er folk, de kender. Så vil de ikke og jeg kan sagtens følge dem i. Sådan har jeg også tidligere haft det, med at skulle sige afvise folk. Men man er sgu bare nødt til at bide i det sure æble og gøre. Og jeg synes generelt det fungerer. Selvfølgelig smutter det, men det gør det sgu alle steder. Man skulle tro man var mere opmærksomme på dét her, men det er man faktisk ikke. Her på det sidste, eller ikke helt for nylig, men i kraft af alt det der skete med politiet, har det været en del af opmærksomhed på os, men det har været i forbindelse med andre ting. Jeg synes ikke det decideret har været sådan, at de er gået ind for at tjekke om vi udskænkede til unge. Ikke hvad jeg har oplevet i hvert fald.

Men i hvert fald: nu kan man se at der er begyndt at komme flere og det virker som om de er blevet mere politiske. Nogen af dem er også begyndt at blive aktivister hernede nu, hvilket er rart – også fordi jeg er ved at være 30. Så jeg har jo heller ikke så mange år tilbage hernede. Der er jo ikke nogen grænse, men når ens venner flytter og i og med at det er meget unge folk der kommer, så bliver det svære at relatere sig til dem. Det, jeg måske havde frygtet lidt var, at man havde haft det her sigte med stedet, som man har arbejdet for i mange år. Hvis man nu forsvandt, så ville det bare køre helt ad helvede til – hvilket er lidt groft at sige fordi det jo netop er sådan at når man ikke er her mere, så er ens indflydelse væk. Sådan er det! Og sådan skal det være. Det er jo dem der er her, der skal bestemme hvordan det er. Men alligevel kan man jo godt have nogle forhåbninger. På den måde synes jeg at det er meget rart, at se at der kommer nogen nye som har en lignende tilgang til det og som gerne vil ligge et stykke arbejde hernede – og som forhåbentlig kan føre nogle ting videre.

Men der *er* mange forskellige mennesker hernede. Trekkerne vil jeg ikke engang tage med, for de har ikke noget at gøre med huset. De bruger det, men de kommer aldrig til møderne. De er ikke med i den daglige drift. De kommer ned og låner Peep Shoppen. Hvis man skal sige grupperinger, så er der selvfølgelig punkerne med deres autonomi. Ellers synes jeg måske det er lidt svært – jo man kan sige, at der er kunstnerne. Der er jo atelieret heroppe. Men det er heller ikke decideret en homogen gruppe. Jeg synes faktisk den eneste deciderede gruppering, man kan tale om, er pun-

kerne hvorimod de andre, vi er sådan lidt ud over det hele: nogen har lidt tilfældes her og nogen er ind over det hele, lidt på kryds og tværs. Men anarkisterne, punkerne og de autonome går ind i hinanden. Der er måske nogen, der kun er punkere – det kunne være de dersens, der bare sidder udenfor og drikker – som ikke nødvendigvis er aktive. Og der er andre, der er alle ting på engang. Men af folk som falder udenfor alle kategorier, vil jeg ikke sige, at der er fællestræk.

Generelt synes jeg, at vi for tiden kommer sådan rimeligt godt ud af det med hinanden. Jeg synes at de gange, hvor der har været mest problemer efter de hersens – altså, hvad skal vi kalde det – kultur-generations clash fra dengang i starten, så har det nok mest været med folk, der har haft nogle psykiske problemer. Dem er der rigtig mange af hernede. De fleste dem er der ikke decideret problemer med. Men der er faktisk vildt, så mange der er. Jeg ved ikke helt hvorfor det forholder sig sådan. Jeg tror måske det er fordi, der er plads til det, at her er et frirum, hvor de folk kan få lov til at være uden at der er problemer med det. Men jeg har også tænkt på om det virkelig er sådan at det kun er her, det er sådan eller om der faktisk er andre steder i andre sammenhænge, der har det sådan. Og om det bare er mere synligt her, fordi der netop er plads til det og at man måske ikke er så åbne omkring det i andre miljøer. At det er mere skjult eller tabu om man vil. Langt de fleste der har de her problemer, er jo bare ting som indvirker på dem selv, men der har været folk, der virkelig har været ubehagelige. Det var meget før i tiden, synes jeg. Da var det tit, der kom folk hened som bare var rigtig, rigtig irriterende og også nogle gange voldelige. Jeg synes det var et hyr at skulle tage sig af det på regelmæssig basis. Det at skulle tage sig af det har selvfølgelig været et problem i sig selv i, men i de episoder, hvor folk har været voldelige og sådan noget, så har vi det jo med at uddele karantæner og så er det jo bare dét. Men der er også episoder hvor folk bare er irriterende og ubehagelige uden at man kan sætte en finger på det. Så uddeler man jo ikke karantæner. Så kan det være folk bliver bedt om at gå i den pågældende situation og det kan der så være hyr med. Det er nogle gange dér, det udvikler sig lidt voldeligt. Men det betyder også, at når der ikke bliver uddelt de her karantæner i de her situationer, så kommer folk tilbage dagen efter og så har man dem igen. Det synes jeg vi jævnt hen er forskånet for lige for tiden.

Ellers synes jeg, det er svært at sætte fingeren på, hvilken stemning, der hersker på stedet. Man har jo den her ide om at det skal være brugerstyret og det er det også. Men nu har jeg en meget idealistisk tilgang til det. Jeg tror, der er mange der kommer hernede som ikke har det og som bare kommer, fordi de kan lide stedet og som måske synes det er fedt, at de selv er med og har indflydelse. Men jeg synes også at det betyder, at man ikke er så obs. på at der er mange ting der glider i. Brugerstyringen er den centrale del af det her og det er faktisk meningen med 1000fynd. Så man har måske ikke – hvad skal man sige – gjort sig sit ansvar bevidst eller *er* sig sit ansvar bevidst. Det er måske også en lidt grov måde at se det på, fordi det jo står folk frit for, hvad de vil hernede. Men problemet er lidt, at det meget bliver de samme, der sidder og styrer det. Det gør de selvfølgelig uanset hvad. I og med at man har været her i længere tid så bliver der en eller anden form for usynligt hierarki, hvilket jeg synes er meget uheldig. Der er nok ikke så meget at gøre ved det, andet end at man skal være opmærksom på problemstillingen og prøve at imødekomme, det så godt man nu kan. Men jeg synes tit det så er *mig* eller et af de forholdsvis få mennesker, der er aktive på mandagsmøderne og har meninger eller har holdninger til ting. Og jeg bliver overrasket, når der er nogle af de

nye, der siger noget. Det er bare sådan: yes! Det er fedt! Da kunne man måske godt gøre lidt ud af at være bedre til at forklare de ideer, der har været med stedet og så også dem, man selv har. Jeg synes det er vigtigt med de oprindelige ideer, fordi det er dem, der har lagt grundlaget – også selv om ens egne ideer nok tit stemmer overens med de grundlæggende ideer. Det må ikke blive sådan, at *jeg* sidder her og synes *det!* – og jeg har været her lang tid, så det skal du også synes. I stedet for skal man sådan bygge det oven på ting, der knytter sig til stedet og dets ophav, frem for bare til dem, der sådan er her lige nu. Dem, der er her lige nu er selvfølgelig også vigtige, fordi man jo heller ikke skal dvæle ved fortiden. Der er jo mange ting, der har ændret sig både frem og tilbage siden dengang. Og det er jo dem, der er der på det pågældende tidspunkt, der skal styre og lægge det i, de nu lige har lyst til.

Det er jo ikke kun på mandagsmøder at der er en kerne af folk, der står for det. Det er der også sådan i det daglige, synes jeg. Der er mange, der er rigtig, rigtig dårlige til at gøre en indsats. Jeg kan godt forstå det med de nye, fordi man lige skal ind i det og så videre, men der er rigtig mange, som har siddet nede i baren lige så lang tid, som jeg er kommet her – det er 8 år måske – og som et eller andet sted ser sig selv som 1000fryder, men som bare aldrig gør noget. De bruger stedet meget, men lægger aldrig noget arbejde i det. Jeg har ikke noget imod, at folk kun bruger stedet til at sidde nede i baren. Det er fair nok, hvis man gerne bare vil være *kunde*. Så er det jo dét! Dem har vi også brug for, for at få det til at løbe rundt. Men det er mere dét, at når man bruger stedet som vi andre også bruger det og så man ikke lægger et arbejde i det. Det kan for eksempel være sådan noget som arbejdsugerne om sommeren hvor vi virkelig skal reparere på alt det, der er gået i stykker i året løb. Jamen der er vi måske 5, højest 10 mennesker i sådan en kerne, som lægger et stykke arbejde hernede, sådan kontinuerligt. Der er måske lige nogen, der kommer en enkelt dag et par timer. Det synes jeg er uheldig. Det stemmer heller ikke overens med, hvad ideen med stedet er. Men det handler vel om, at folk ikke har den her idealistiske tilgang, hvor man virkelig har tænkt over det. Man har en baggrund med sig ude fra samfundet, hvor tingene fungerer på en anden måde og hvor du med fordel kan hytte dit eget skind. Så kommer man lige pludselig herned, hvor det er superlet at gøre alt og så gør man det! Det er nok et af de allerstørste problemer vi har: at man skal opdrage på folk for at sige det groft, men det er jo en proces. Så det dér med direkte ind fra gaden skal bare droppes. Jeg tror det handler om at det var sådan i 80'erne og jeg tror at tingene sejlede hernede. Det gjorde de sådan set også i 90'erne. Det er mit indtryk i hvert fald, fordi folk bare gik ind og lavede et eller andet. Så lavede de det ikke ordentligt, men man var måske lidt mere "no future"-agtigt. Jeg ved ikke om det var fordi det så lidt sort ud i 80'erne hvorimod vi, os der er her nu, vi vil gerne have at det fungerer i dagligdagen. Netop fordi vi er nogen, der pludselig kan stå med lortet, hvis der er nogen, der ikke rigtigt laver noget. Tidligere har det været sådan, også mens jeg har været her, at du næsten kunne komme ind fra gaden – altså du skulle stadig lære at stå i bar og sådan. Men som jeg nævnte tidligere, har der været problemer med oplæringen, hvor folk bare ikke har lært det ordentligt. Da har vi været nødt til at sige, at det bare skal være bedre, fordi det sgu bare ikke fungerer. Det handler vel egentlig også om hvordan man sådan definerer det dér med at komme ind fra gaden. Selvfølgelig kan du ikke bare komme ind fra gaden og så gør du har lyst til. Der er en masse ting at tage hensyn til. Men man kan jo se det på den måde at du ikke behøver have nogen forkundskaber. Hvis du bare er dig, jamen så er du velkommen til at komme herned og så kan vi

vis dig hvordan man gør tingene. Hvis du har lyst til at lægge et stykke arbejde, så må du – og vi vil meget gerne have du gør det! Forhåbentlig er der nogen der lærer noget af det hér, som adskiller sig fra hvordan man ellers agerer sådan mellem menneskeligt ude i samfundet, fordi det jo netop er det, det skal være: et alternativ til hvordan tingene ellers foregår. Et eksperiment om man vil – nej jeg vil ikke engang kalde det et eksperiment. Det er det ikke. For mit vedkommende er det her hele mit liv! Det er det jeg vil! Det er det jeg ønsker, også for samfundet for den sags skyld, men det er sgu ikke et eksperiment. Det er the real deal – også selv om det sådan er en niche. Det er det, 1000fryd er for mig Det er et frirum, hvor jeg kan realisere mig selv i forhold til nogle ting, som jeg ikke kan gøre ude i samfundet og det er jo rart at have sådan et sted.

Nu er vi jo så heldige i modsætning til Ungeren, at vi ejer huset. Så vi har ikke det samme problem, hvilket jo sikkert også kan betyde, at man bliver lidt magelig – altså hvis man skal sammenligne det netop med Ungeren. Det kan godt være, at de mistede et hus, men det har godt nok gjort en del for idealerne. Dengang de solgte huset, var miljøet sådan lidt hensygnende og nu er det jo helt eksploderet og det er bestemt ikke fordi ideen er død! Det er jo stadig de samme ideer folk bakker op omkring. Nu ved jeg ikke hvordan det kommer til at fungere i praksis, hvis de eller når de får et nyt Ungdomshus op at stå. Men i og med at man ikke har den her meget skarpe profil hernede, men netop gør plads til en masse forskellige mennesker, så ligger det ikke implicit at man *skal* være autonom. Og jeg har heller ikke noget imod, at der er folk, der kun laver lidt hernede. Det er fair nok. Det er jo bare fedt, at de laver noget. Dem jeg har noget imod, er de folk, der bruger det meget, men slet ikke laver noget og dem er der nogle stykker af. Nu er der ikke super mange mennesker hernede, men der er jo nogen stykker og nogen er mere synlige end andre fordi, de bruger stedet mere. Jeg tror bare det er for mageligt her. Huset er her bare. Man er ikke nødt til at kæmpe for noget. Man finder først ud af de ting, man er nødt til at kæmpe for herinde, når man kommer rigtig ind i det og hvis man har en tilgang til det. Hvis ikke man har det, så kommer man aldrig rigtig ind i det. Så kan man ikke se de problemstillinger, os der laver de hér mange ting, ser. Igen: nu har man mistet noget i København, så lige pludselig er man sgu nødt til at gøre noget ved det, hvorimod her kan man bare komme. Jeg styrer 1000fryds myspace-profil, hvor man kan få de hér venner. Jeg har lige fået 1000fryd til at blive venner med en eller anden organisation, som vil have et Ungdomshus i Skive. Det var fuldstændig uhørt for bare et år siden. Den her miljøting var noget, der var i København selvfølgelig, fordi der flyttede alle folk hen og så lidt i Aalborg. Det blomstrede så lidt op en gang imellem i Svendborg, i Fredericia hvor der lige har været lidt i et års tid eller to og så er folk flyttet til København, Men nu er det lige pludselig over det hele, og det er jo fedt. Det er faktisk sjovt, nu var jeg lige hjemme, i Frederikssund her for leden og jeg så en punkter! Og jeg blev glad! Det var sådan: yes! – agtigt. Det er selvfølgelig også fordi nu er den generelle opblomstring i miljøet endda kommet til Frederikssund. Det er jo helt vildt! Det var virkelig en oplevelse.

At den opblomstring finder sted lige nu tror jeg, er på grund af, at der nu sidder en borgerlig regering. Det har selvfølgelig fået mange folk op af sæderne, men også det, at der har været det hér med Ungdomshuset. Jeg tror, det er noget af det, der har fået bægeret til at flyde over, hvor folk har kunnet sætte fingeren på en eller anden ting og få dem til at gå ind i noget og synes: fandme – det her er rigtigt og det her det er forkert! Og det nyder vi et eller andet sted så godt af her i Aalborg – eller jeg nyder godt

af på 1000fryd i og med at der kommer nogle folk som er nye aktivister og som jeg kan relatere til. Da gjorde de godt nok i nældeerne på Københavns rådhus. Det må være den største backfire i historien. Der troede de lige at de kunne blive af med det hér en gang for alle, og så blev det bare 10 gange så meget som det nogen sinde har været – eller som det ikke har været siden 80'erne i hvert fald.

Den hér generelle stemning der er omkring huset, kan jeg linke til, at der også er en stemning på den modsatte fløj, hvor vi jo har haft de hér problemer med overfald og smadrer ruder hernede. Det er der jo, et eller andet sted, en form for vekselvirkning i. Altså at tryk avler modtryk. I De højre radikales aktiviteter har fået lov til at blomstre op, fordi det har været for nedadgående med de venstreradikales. De prøvede meget i 90'erne og det kunne de slet ikke, fordi hver gang de dukkede op nogen steder, så var der massiv modstand på både den ene og den anden måde. Det kunne slet ikke lade sig gøre – hvorimod de her indenfor de sidste par år, hvor tingene har været mere i deres favør, har fået lov til at gøre hvad de ville, hvilket jeg også tror, har betydet at nu er folk blevet opmærksom på, at der er et problem. Nu er der kommet en modreaktion på det. Så der er mange ting, der spiller ind i det her miljø. Nu fokuserer jeg meget på det miljø, fordi at det, det er det jeg er en del af – og det er jo ikke det, 1000fryd er. Der er mange forskellige mennesker, men de bliver jo også trukket ind i det hér i og med at der er fokus på 1000fryd fra de højreradikales side – hvilket jeg synes er meget, meget uheldig. Det er selvfølgelig uheldigt uanset hvad eller hvem der bliver udsat for deres aggressioner – det er der vel nok ikke nogen, der kan være uenige i – men et eller andet sted er det egentlig ikke så uheldigt, at folk, der ikke nødvendigvis er quote: ”røde svin” i deres terminologi, også bliver udsat for det hér. Nu synes jeg ikke, der har været noget et stykke tid, men jeg har heller ikke været så meget hernede. Det kan være det er fordi vi har fået panserruder i! Det ved jeg ikke, men det kan også være, de har været her.

Når der har været nogen større ting, så er de blevet lidt afskrækket. Der var for eksempel her for et års tid siden, hvor der var en flok der blev – det viste sig så senere at det ikke var dem, det var bare en flok bonderøve, der spillede op – men som blev jagtet igennem byen af folk, bevæbnede med jernrør og sådan. Og efter det hørte vi ikke fra de dér hooligans i fire-fem måneder. Så var der Dansk Front som prøvede at starte noget heroppe for et par år siden og de laver ikke noget mere. De var nogle få og der blev holdt gevaldigt øje med dem. De laver ikke noget mere. Jeg boede i samme karré som lederen, men jeg har ikke hørt noget til dem siden. Nu var der så den her demonstration for en uge siden, det hersens SIAD (Stop Islamiseringen Af Danmark) og nogle andre. De holdt et eller andet mod islam, hvor der var massemobilisering heroppe, og hvor de kom fra København. Det var faktisk! SIAD er jo bare de dér gamle tosser, som prøvede at lave en rekruttering i hooliganmiljøet, sådan en ungdomsafdeling. Men det blev ikke rigtigt til noget. De skulle have et møde nede på biblioteket og så dukkede vi jo op. Der var lidt sammenstød ved Føtex, hvor der blev delt lidt øretæver ud den ene vej, hvorefter folk blev jagtet igennem byen. Og efter det synes jeg ikke rigtigt der har været noget. Nu er det selvfølgelig også gået forholdsvis godt for AAB her på det sidste, hvilket betyder, at de ikke har så mange aggressioner at skulle af med. Det er jo lidt lamt, men hvis AAB har tabt – nu er vi så uheldige at de næsten har deres stamværtshus lige ovre på den anden side af gaden, derovre på Vesterbro – så kan man jo altid lige gå forbi på vejen hjem. Og så kan man lige tage nogle ruder, hvis man er frustreret over ens hold ikke har vundet. Det sker ikke så meget, når AAB vinder så: ”Go AAB!” Nu er

fodboldsæsonen jo også fordi, så det kan være vi går lidt bedre tider i møde. Så begynder det nok her igen til efteråret, men den må man tage derfra. Miljøernes størrelser kommer an på hvordan man regner det ud. Hvad jeg har hørt og hvis vi bare tager hooligans, så dækker det forskellige ting. Men i selve hooligan-tingen tror jeg, de kan mønstre omkring 80 mennesker. Men det er de er ikke nødvendigvis højreradikale alle sammen. Det er et meget underligt miljø. I 90'erne da var det generelt skinheads eller naziskins'ene, der udgjorde de højreradikale miljøer.

Nu er man jo ikke nødvendigvis nazist fordi man er skinhead, men de her naziskins var heller ikke nødvendigvis ideologiske. Det var meget den her machokultur, hvor folk der godt kan lide at slå og sådan noget. Så er man lidt farlig og folk er bange for en, og så kan man altid lige være racist oveni. Det er lidt det samme med hooligans, hvor jeg tror, der er nogen af dem, der har en eller anden holdning ideologisk, men de fleste er bare medløbere. Og det er heller ikke nødvendigvis alle sammen, der er racister tror jeg. Jeg har også talt med K. hernede, Han går meget til fodbold. Så plejer de dér hooligans, at stå og råbe af K. og hans bror og dem der kommer gående dér. Det synes jeg er fjollet. De står 40 mennesker og K. og dem de er en tre – fire og de tør ikke gøre noget, fordi de ved at K. kan slå. Det er kun folk, der ikke kan slå, der råber – eller kun hvis de er mange formentlig. Men han fortalte så en dag, at han havde overhørt, én der havde sagt noget om at: ”Jamen han er sgu da cool, han er fra 1000fryd!” Så der er åbenbart også nogen uenighed omkring dét. Jeg tror, det er de dér gamle centrale folk, der ikke kan lide stedet, hvorimod de andre bare godt kan lide, at der er godt gang i gaden. Man må bare håbe, at de ikke bliver alt for påvirket.

Der er selvfølgelig også folk hernede der reagerer hurtigt. Jeg skal da gerne indrømme at jeg er ret hurtig på aftrækkeren. Det er ikke fordi jeg bryder mig specielt meget om det. Det er mere fordi jeg synes, det er nødvendig. Nu har der jo ikke sådan decideret været nogen slåskampe hernede. Det har mest været stand ups udenfor eller noget med at jage folk lidt rundt. Og jeg bryder mig ikke om at slå, det gør jeg ikke. Jeg hader det, men personligt synes jeg bare det nogen gange er nødvendigt, fordi det er det, de forstår. Netop fordi man har den her macho kultur omkring det: at folk skal være bange for en. Men hvis man selv får tæsk, så er det lige pludselig ikke så sejt. Dels kan det få nogen til at falde fra, dels bliver det heller ikke så attraktivt for nye at komme ind. Og det har altid været den strategi, der har været kørt mod nazierne. Det var også derfor, det aldrig lykkedes dem, da de prøvede at få fodfæste i 90'erne. Dels var der de folkelige demonstrationer og det gjorde sig, ingen tvivl om det. Men de fik altså også tæsk hver gang de prøvede og de eneste gange de kunne vove sig ud, var, når de var pakket ind i politi. Så kan du ikke rekruttere dem du gerne vil have fat i, fordi det er de færreste, der er ideologer. Dem skal du nok få fat i alligevel, men det er tabu at være nazi, så du er nødt til at lokke folk ind på andre præmisser. Det er jo åbenbart lidt ligesom de dersens stormtropper i Berlin i 30'erne som bare gik rundt i brunskjorter og spredte terror. De var måske ikke nødvendigvis ideologer, men bare nogle helvedes karle, der kunne slå dem, der var mindre end dem selv. Og i den forbindelse har jeg tænkt på om det ikke er et principielt problem i, at man kobler den dér konflikt med huset her. Det er både/og fordi de jo åbenbart er imod alt, der er anderledes og huset i sig selv er jo anderledes. Det sidste jeg har hørt nu er, at der var blevet smadret ruder oppe på Studenterhuset fordi de har haft 8. marts arrangement, altså kvindernes internationale kampdag. Så det er jo *alt*, hvad der er anderledes. Det handler ikke kun om os. Jeg tror at selv

om vi ikke var her, så ville de sikkert stadigvæk være imod det her sted fordi vi, i deres terminologi, er alle sammen bare nogle røde svin. Nu er jeg ikke selv rød, jeg er sort! – hvis man endelig skal ud i den slags.

En af de ting, hvor man kan se, at der er forskel på folk hernede, er hvilke tilgange, man har, til at skulle håndtere netop den hér situation. Det har der været meget debat om. Skulle man bare låse dørene og gemme sig eller skulle man modgå det hér aktivt på en, skal vi sige, fysisk facon? De forskellige holdninger kan man se, har været meget knyttet til hvem folk er og hvor de hører til-agtigt. Det spøjse er så at – nu sagde jeg det dér med at det også kan gå ud over nogen, som ikke nødvendigvis tilhører det autonome miljø – men som regel i hvert fald, er det os, de fokuserer på. Det er problematisk også fordi jeg synes, at folk der ikke har så stor en risiko for at blive udsat for det hér, også er dem, der har været mest tilbageholdende med, hvordan man skulle håndtere det og gøre noget aktivt for at modgå det. Jeg blev for eksempel overfaldet i 02 på Kastetvej af hooligans. Og så jeg synes det er både rigtig ubehageligt og irriterende at stå i den her situation, hvor man er ved at blive slået ned og så sidder der nogen her – og det er tit her man bliver overfaldet eller i hvert fald at en eller anden form for konflikt opstår – så synes jeg det er meget irriterende, at der sidder folk, som egentlig ikke har været udsat for den hér problemstilling, men som mener, de skal gøre sig til herre over, hvordan vi skal undgå det. Det synes jeg er irriterende. Men sådan er det jo når man vælger at styre tingene på konsensus.

Det er faktisk en ting med hensyn til brugerstyringen. Der står ikke noget om konsensus i vores regler eller vedtægterne for 1000fryd. Man kan godt stemme om tingene og det gjorde vi meget dengang, hvor vi var meget uenige. Det gør vi næsten aldrig mere. Der er som regel konsensus om beslutninger, hvilket jo er fedt, fordi der jo helst skal være enighed. Jeg bryder mig egentlig ikke om afstemninger, fordi den slags i virkeligheden jo bare er flertalsdiktatur. Så jeg kunne faktisk godt tænke mig at der var en eller anden form for bestemmelse om konsensus i vedtægterne – uden at man skulle blive fundamentalist omkring det. Det kan jeg selvfølgelig bare tage op. Så kan vi stemme om, hvorvidt der skal være konsensus! Omvendt fungerer det jo til dagligt. Nogle gange kan det godt være at man bare er nødt til at afgøre det med afstemninger. Ellers bliver det for åndssvagt. Det tror jeg man kan blive nødt til, netop når der er de her meget forskellige crews. Ser man for eksempel på Ungdomshuset, så ved jeg at de altid har kørt med konsensus og da har man – selv dér, hvor man har været indenfor det samme miljø – tit måttet sidde til langt ud på natten og diskutere, hvordan man gjorde tingene. Når det så er fra forskellige miljøer og folk måske har fundamentalt forskellige – eller det har man jo ikke fordi det kører sådan rimelig godt hernede – men man har nogle ting, som man har holdninger til og som man ikke vil give køb på, så kan man godt sidde i flere dage. Eller det bliver til noget med, at køre hinanden trætte. Hvem kan sidde og argumentere i længst tid, inden man har lyst til at gå hjem? Og på den måde er det måske bedre at have afstemning, fordi så bliver det jo et eller andet sted bare den stærkeste, der vinder. Med mindre, selvfølgelig, man kan få sig sådan en tilgang til det, hvor man siger: ”Ok vi er uenige, så lad os prøve at finde et kompromis.” Det synes jeg tit, folk er dårlige til men igen: det handler om, at vi alle sammen kommer fra – er vokset op i – et samfund, der har en anden måde at håndtere tingene på. Hvis man kan få sig selv igennem eller få sin egen mening igennem og sådan skide lidt på de andre, så er det

dét og det alle idealer til trods. Det har vi alle sammen med i bagagen. Det er sgu noget man er nødt til at arbejde med, fordi det bare ikke er noget, der kommer sådan hér. Det kender jeg også fra mig selv.

Så det betyder meget på mange forskellige måder det her sted. Dels som jeg sagde, er det et frirum, hvor jeg kan realisere mig selv og det udvikler mig i positiv retning. Det er også bare her, hele mit sociale liv er. Jeg tror bare det handler om mig som person. Jeg har det ikke så godt med autoriteter og så videre og bare har nogle holdninger til nogle ting som stemmer overens med det man kan gøre hér. Det er som jeg sagde før: det er sgu mit liv, det hér – hvilket også er derfor, det er rart at se, at der er nogen med den samme tilgang til det. Det betyder så meget for en. Nu må vi se hvor lang tid jeg bliver herinde. Som sagt: man bliver jo ældre. Jeg har overvejet om jeg skulle prøve at gå efter om jeg kunne få en tjans på kontoret. Men nu må vi se. Jeg skal jo først have losset enten P. eller E. ud. Jeg skal også lige være færdig med skolen først, men der er jo kun et halvt år endnu. Og så gerne have lidt tid inden eller lidt tid efter, for at få det hele lidt på plads. Jeg tror jeg skal ud og rejse lidt. Men på et eller andet tidspunkt forlader jeg nok stedet og det bliver sgu lidt underligt.

Narrativt interview med 090 507

Jeg er oprindelig nordjyde, men har boet på Sjælland nogle år. Jeg har været på 1000fryd i 6 – 7 år vil jeg gætte på, eller noget i den stil og min indgang til stedet og miljøet hernede omkring var egentlig, at jeg var begyndt at komme herinde, til et par enkelte koncerter. Samtidig med spillede jeg i med det hér band og jeg kunne godt tænke mig at komme herned og spille. Efter at have snakket en del med S. som var den tidligere bestyrer, kom jeg en dag med op til et bookingmøde og sagde: ”Jeg kunne godt tænke mig at vi kunne komme ned og spille!” – jeg havde måske også på det tidspunkt en ide om, at jeg også kunne tænke mig at have et andet band til at spille, nogle svenskere, der i dag er et ret stort band, der hedder ”Pain Of Surratation(?)” Men så sad vi og snakkede lidt og så siger hun: ”Kunne du ikke tænke dig at være med i bookinggruppen i stedet for?” ”Jo!” sagde jeg uden at jeg egentlig rigtig viste, hvad det handlede om – og så er der sådan set gået 6 – 7 år og jeg er her stadigvæk! Så min indgangsvinkel var egentlig at jeg ville engagere bandet hernede, men at det for mit vedkommende udviklede sig, så jeg kom fast med i bookinggruppen efter nogen tid.

Der opstod så sådan lidt en vision om, at jeg kunne godt tænke mig at arrangere en masse metalkoncerter. Det var dengang, hvor vi havde lige havde haft hele den der dancebølge. Hele musikmiljøet var på det tidspunkt orienteret imod det og det dræbte stort set alt, der hedder livemusik her i midt halvfemserne – og det var vi mange der var ved at være rigtig trætte af! Vi hadede det som pesten – og det lyder stadig ikke godt, når jeg hører det i dag! Som et modtræk til det, startede jeg med at lave nogle arrangementer, hvor der var én metalkoncert hver, hver anden eller hver tredje måned. Det startede sådan lidt løst, men på et eller andet tidspunkt fik jeg den vision at sige: ”Ok nu vil jeg sgu til at lave noget for den hér metalscene i Aalborg!” – fordi der ikke rigtigt var noget i forvejen. Der havde været nogle enkelte metalarrangementer hernede sådan af og til, men det var den fælles bookinggruppe, der sad og lavede arrangementerne og bookede ud fra deres egen filosofi. Så vi startede simpelthen op, hvor jeg kom ind og sagde: ”Der skal bare hamres noget metal igennem!” På det tidspunkt havde jeg måske alligevel været hernede i nogen tid og havde arrangeret nogle koncerter og var så langsomt begyndt at tænke på, at gøre noget mere for det hér miljø. Og jeg begyndte at oprette nogle malinglister, for at få flere ind til koncerterne. Mange af de modeller, jeg lavede på det tidspunkt, spredte sig, så der var andre, der også begyndt at gøre det på *den* måde – og det var selvfølgelig herligt nok. Så på et eller andet tidspunkt overtager jeg den forening, der hedder ”Nordic Rockbooking” i Aalborg. Det er udenfor 1000fryds miljø og det sker nogle år efter, i 2001, men jeg været hernede siden.

Jeg tror egentlig, jeg er startet, lidt lige som alle mulige andre har gjort – med at jeg har hørt nogle koncerter og er så begyndt at spillet selv – jeg har spillet musik i siden jeg var 14 – og så har jeg altid bare været en ildsjæl, virkelig arbejdet. Hvis ikke jeg arbejder, så går jeg kold, hvilket er både godt og skidt. Men jeg syntes bare der manglede noget og så tog jeg sagen i egen hånd, tænkte: ”Nu er jeg nødt til at gøre noget!” – og så er jeg bare blevet hængende. Jeg har været nødt til, at lade den aktive musik ligge og er gået mere bag scenen. Der er nogle af de folk, jeg spillede med på det tidspunkt, der tog ud og turnerede med deres bands. Så der *var* faktisk noget potentiale i dem, men vi gik hver vores vej. Nu skriver vi så 2007, ja, så har jeg nok været her på

1000fryd i flere år, det ved jeg sgu ikke, men det var et par år forinden, så det skal så-mænd nok passe.

Da denne her vision om at 1000fryd skulle lave ét metalarrangement om måneden som minimum kom op at stå, besluttede vi også at vi skulle sørge for at tage os af alle de hér små bands der kom og ville være med til at banke en masse koncerter af herinde, dels for at skabe et miljø omkring det og dels for at få nogen bands på. Jeg havde et kriterium, der sagde, ok: for at man skulle få lyst til at komme til metalkoncerter, så skulle der også være en vis kvalitet i det – så det var ikke alle band, der kunne komme ind. Og på en eller anden måde tror jeg nok, at man fik hævet standarten en lille smule. Det var både godt og skidt, for der var mange af de mindre bands, der selvfølgelig på den måde blev udelukket. Jeg har stadig bands i dag, der står og siger: ”Kan vi ikke komme ned og spille fryd” – og når jeg får en demo fra dem, kan jeg høre, at det lyder ræddeligt. Så er jeg selvfølgelig nødt til at sige til dem: ”Jamen ved I hvad: giv det lige nogle chancer ekstra!” På den måde har vi så udelukket nogen og det er jo selvfølgelig lidt ærgerligt, men så må de tage andre steder hen. Hernede bankede vi en koncert igennem engang om måneden og vi ville så slutte året af med et brag. Det var det, der senere er blevet til Aalborg metal festival – og det var sådan overordnet set egentlig hele min filosofi omkring det: til at starte med var det nok mest for scenens skyld og lidt for egen vindings skyld, men det har bevirket, at jeg nu pludselig har fået en hel masse nye kontakter og jeg står som ansvarsperson på en af scenerne på Roskilde Festivalen og vi er i gang med at lave et stort million kroners projekt oppe i Mølleparken heroppe, hvor der sidder 4 mand i Aalborg Kommune, der skal lave planer for, hvordan kapaciteten i Mølleparken kan blive udvidet og alt mulige ting. Men det hernede var ligesom startskuddet.

For at vende tilbage til fryd igen, så har jeg altid stået lidt udenfor hele det hér miljø, fordi jeg havde en noget anden indgangsvinkel til det, end mange af de andre. Jeg mener, jeg har aldrig haft en politisk dagsorden, som mange har og jeg har heller ikke været – hvad skal man sige – bundet af en vis gourmet regel, som mange af de andre også har en livsfilosofi om. Det er sådan set fint nok, at man har det, altså, det har bare ikke været mig og derved har jeg altid været sådan lidt outsideren hernede. For eksempel var der på det sidste stormøde en situation, hvor der var nogen, der ville til at skifte bank. Vi har i mange år kæmpet med at få lagt alle lånene om, og det er ikke lang tid siden det skete – og så ville de pludselig til at skifte bank! Over til en bank, hvor man ikke kunne få kontanter ud af det, hvor jeg så siger: ”Jamen hvad får vi så ud af *dét*?” Men hvor man så lige pludselig går ind i en ideologisk orden og siger: ”Jamen det er fordi de støtter op om nogen gode formål!” – og hvis det er det største delen af huset vil, jamen så er huset så struktureret sådan, at det er det, man gør! På den måde savner jeg faktisk S. lidt må jeg nok indrømme, fordi hun var enorm dygtig til at snakke med både mig og alle de andre. Det er klart, når man har et godt forhold til hinanden, men det står helt i modsætning til specielt vores nuværende bestyrer. Vi har aldrig kunnet med hinanden, så nu er vi nået et tidspunkt hvor vi, hver gang vi siger et eller andet til hinanden, ved hvad vi vil sige til de kommende møder og så har han allerede modargumenter og omvendt. Vi behøves ikke engang at åbne debatten; det er der ingen grund til. Det er så hvad det er, men hun var enormt dygtig til at snakke med alle de her folk og det er for mig, på en eller anden måde lidt det, der, i hvert fald i tankerne, repræsenterede et frisind. Så kom der et skifte der på det ideologiske plan er blevet større i løbet af

de senere par år, vil jeg sige, hvor jeg føler at man begynder at gå mere og mere op i småting. Det kan godt være, at det er fordi det er noget jeg ikke sådan specielt går særlig meget op i. Og så er det fint nok, at andre gør det – men jeg føler, at det bliver påduttet os! Jeg tror så også at S. havde været hernede i en masse år og der er en masse arbejde i det og ikke nogen superløn. Og det er klart, at der sgu altid skal være en balance i arbejde man laver og den løn man får og er der overvægt eller undervægt i den ene del, så trækker det selvfølgelig i den forkerte retning. Det er ikke anderledes end så mange andre steder. Men jeg tror at hun havde været med så længe, at hun følte for, at lave noget nyt. Jeg tror der gik et år eller sådan noget, fra hun begyndte at snakke om det, til hun tog skridtet, fordi hun jo stadigvæk var en del af stedet her.

Jeg har primært haft mit virke i forbindelse med at lave alle de her koncerter og det er selvfølgelig klart at i gennem tidernes løb har jeg fået nogle venner eller nogle bekendte hernede og så mødes vi selvfølgelig en sjælden gang imellem og så sidder og får en øl og nogle hænger hernede hele tiden. Jeg kigger ind af og til, men jeg har også på et tidspunkt hvor jeg stod uden hjem, boet oppe på øverste etage, sammen med en pige som jeg nu udgør et par med og har en bette pige sammen med – så det har jeg selvfølgelig også fået ud af det! Det var jo også nogen spøjse tider.

Men med tiden blev det som sagt min indgangsvinkel, at jeg ville gøre noget for metalscenen – og det er det sådan set stadigvæk den dag i dag. Så er det klart, at jeg gør det ud fra en 1000fryds filosofi. Det er det i hvert fald blevet til og det vil sige jeg gør det dels for 1000fryd, men jeg gør det altså også stadig for at holde scenen i live og da er jeg måske igen sådan lidt anderledes end de andre. De andre går ind og hyrer det, de synes er godt og gør det altså – på den måde – for deres egen skyld. Det er selvfølgelig også fint nok, men jeg går ind og siger: jamen ok jeg ved at der er nogen, der godt kunne tænke sig at høre det her band. Ikke nødvendigvis fordi jeg selv synes det er helt vildt godt, men fordi metalscenen jo er meget, meget bred. Det svarer til at sige rockscenen eller popscenen. Der er mange nuancer indenfor den og der er et bredt publikum til den. Så jeg prøver altid at få lidt variation i det. Så har jeg selvfølgelig fået en hel masse personligt ud af det og knoklet for at få en enorm stor kontaktfalder til forskellige firmaer, som jeg også kan bruge selv. Det er sgu meget godt, altså.

Men immervæk, fordi at jeg har stået meget som den her person udefra, så har jo jeg samtidig haft en masse clach med alle de her folk hernede. Jeg kan huske tilbage for et år siden, da vi skulle stå og lave festival til oppe på Studenterhuset. Vi ville selv stå og lave al maden og vi havde nogen til at stå og lave noget chilimad og sådan noget. Så skulle vi lave nogle sandwich og der er mange klassiske historier hvad det dér angår, men jeg havde ikke tænkt over det. Så vi lavede lige nogle skinkesandwich og nogle med leverpostej og der var alt muligt. Med det samme havde jeg 4 folk, der på stribe sagde: ”Du må ikke lave kød herude, du må ikke lave kød herude!” – ”Ja ok!” sagde jeg, ”men lad mig dog lige lave det her færdig!” – og det er gennemgående typisk. Hvor jeg sådan tager lidt let på det hele og tænker: ”Nå ja større skader er der heller ikke sket!” – så kommer andre ind med en helt anden kultur, hvor det er dem fuldstændig fremmed og hvor de slet ikke kan forstå det. Og det har sgu ikke altid været lige nemt! Men jeg synes, for mange af brugerne hernede da er det blevet mere og mere enten/eller: altså hvis man ikke hører til dem, der er vegetarer eller veganer, hvis ikke du har et halvt ben over på Nørrebro, så bliver man sådan skubbet mere og mere ud. Og det synes jeg for eksempel den seneste generalforsamling vi havde, er et glimrende eksem-

pel på. Der var én, der kom med et forslag om, at vi skulle have et veganisk køkken og så gik debatten jo: skulle man eller skulle man ikke det. Så siger jeg så: "Jamen ok jeg er egentlig ligeglad!" Jeg har altid set det som sådan som halv-veganisk. Det var måske mere vegetarisk. Jeg tror egentlig også at det havde en helt naturlig årsag. Vi var ikke godkendt til at have med kød at gøre hernede, så oprindeligt tror jeg, det var sådan en pragmatisk tilgang kan man sige. Men så har man jo lige pludselig sagt: "Jamen fisk må man heller ikke lave dernede!" Jeg tror, uden at jeg kender reglerne for det, så er fisk og kød to forskellige ting, men jeg ved sgu egentlig ikke rigtig hvorfor det er blevet sådan. Og måske er det også sådan at den måde samfundet har udviklet sig på, kan være en af årsagerne. Det var så hvad det var. Men hvis det var det de ville, var jeg sådan set ligeglad. Jeg ville ligesom bare have noget på det rene og det var, at hvis jeg så endelig kom hened og havde noget ikke-veganisk med og stod inde i køkkenet med det, så var det selvfølgelig stadig ok! – men at udgangspunktet var at man handlede veganisk ind. Hvis det er det, stedet vil, jamen så sætter vi en profil og det er helt fint med mig. Men så var det selvfølgelig sådan – og det var også lidt det, jeg frygtede – at der var en, der, ligesom debatten var ved at slutte af, sagde: "Jamen man kan jo ikke have et veganisk køkken, hvis man har ikke-veganiske produkter!" – også fordi rengøringen jo åbenlyst ikke nødvendigvis altid helt i top. Så kunne man jo risikere at det var en kniv, der havde været brugt til noget ikke-veganisk! Og så kom vi igennem alle de der små petitesseer, hvor man sidder og tænker: "Jamen, altså stop nu!" Og det var der også nogen, der sad og sagde: "Vi gider ikke have det hér trukket ned over ørene!" – men det var det, hele debatten kom til at dreje sig om. Det var de der bitte små variationer om, hvor skal vi hen og i hvilken retning skal vi gå? – og det har gennemsyret stedet i de senere år. Altså, jeg har hørt historier om nogle af de bestyrere, der var her før S., i tredje eller fjerde led, hvor de til afslutninger havde smurt kyllingefedt ud på gulvet midt i salen dernede og så simpelthen havde lavet løb, hvor man kom løbende og gled ned af det! Det er jo hylende morsomt at tænke på, men forestil dig det ske her på 1000fryd i dag! Det kunne jeg næppe! Og det er på den måde, jeg mener, at miljøet hernede det er blevet mere og mere ekstrem. Jeg kan godt se det ud fra den filosofi at der er mange hernede, der føler at der er en eller anden krig kørende, hvilket der sikkert også er, mod hele den her højrefløjsbølge som åbenbart er. Og jeg kan også godt forstå at det er vildt frustrerende, at de ikke kan få lov til at gå på gaden, uden enten at blive overfaldet verbalt eller fysisk. Så jeg forstår dem udmærket godt – også at de derfor går i en mere ekstrem retning. Men jeg føler lidt at der er forkert at de trækker 1000fryd med i den ende, fordi for mig er 1000fryd et sted, som jeg startede med at sige, hvor vi er mange forskellige folk. 1000fryd er en forening. Det er nok en forening, der sådan politisk set står eller har tradition for at stå mere til venstre end så meget andet, men læs vore paragraffer! Der står det, at det ikke er et politisk sted!

Et andet eksempel på det, er en af de senere debatter, der lige pludselig opstod for fjorten dage siden. Jeg har sådan et nyhedsbrev, jeg sender ud. Pludselig er der en eller anden, der siger til mig, at der står nogle nazister på min mailingliste! Det har jeg så fået at vide, har været diskuteret på de to sidste mandagsmøder, hvor jeg ikke selv har kunnet være med, men hvor jeg siger: "Altså – og hvad skal jeg gøre ved det?" Er der nogen, der sidder og tjekker folks ip-adresser, når de går ind på hjemmesiden eller hvad? Vi ved jo alle, at konflikter i hvert fald ikke løses igennem kommunikation?! Det

gør de jo ikke, nej! Og jeg har aldrig haft noget bøvl til mine arrangementer. Det er mailinglister, der tilhører en helt anden forening, så de har slet ikke noget at skulle komme efter! Jeg kunne aldrig nogen sinde drømme om at udlevede folks mailadresser til tredje eller fjerde part, fordi de skal sidde og undersøge, hvem jeg har lov til at sende ud til. Men det er så 1000fryd i en nøddeskal! Så sidder der nogen hernede, som ikke forstår hvordan jeg kan tillade mig at gøre det, fordi det ikke lige passer til deres forestillinger.

Gennem nogle år har det derfor været sådan at der, gennem hele det der frisind, går en hårfin grænse mellem geni og skizofreni og det er lidt det samme, der sker her. Stedet repræsenterede på mange måder for mig en form for frisind, hvor man har kunnet være, som man har lyst til og det er blevet accepteret, fordi vi var sådan – hvad skal vi sige – en broget flok. Altså, vi var mange forskellige typer og det er jo også rigtig spændende. Men man vil så gerne en hel masse, og når det kommer til stykket, så er man ikke mere tolerante end alle mulig andre mennesker. Det går lige til deres egen dørtærskel. Og hvis ikke det passer ind i, så passer man ikke ind i systemet og er dermed i modsætning. Det kan godt være at jo mere man kommer ud på et eller andet sidespor – det lød negativt, men det var ikke sådan tænkt – men jo mere man kommer ud på én fløj, desto mere pakker man sig selv ind. Så jeg er glad for, at jeg står sådan lidt imellem det hele. Selvom jeg heller ikke skal sætte mig selv op på en piedestal, synes jeg at der er kommet en meget markant udvikling på stedet her og den er blevet meget mere ensپoret indenfor de seneste par år. Vi er stadigvæk mange forskellige folk herne- de og vi har mange forskellige dagsordener; der er nogen, jeg ved ikke hvor mange, der bruger atelier og så videre – men det siges. Jeg tror jeg har været deroppe en gang for at finde noget, men jeg ved dårligt nok hvordan der ser ud – men der er vist mange der bruger det, jeg ved vi har et mørkekammer, der er vist en enkelt eller to der bruger dét, så har vi nogle folk, der går og laver øl nede i køkkenet en gang imellem. Der sker mange forskellige ting, men overordnet set synes jeg, er der nogle få her på stedet, der trækker det mere og mere i retning af, det dér Ungdomshus. Og efter hele den ballade derovre, synes jeg det er blevet meget værre. Altså, jeg har fuld forståelse for at man siger at det er synd og skam med rydningen af Ungdomshuset. Det synes jeg virkelig også det er. Hvis man ser hele den udvikling, der er sket i Danmark gennem de senere mange år, så reflekteres det jo hernede som et direkte modspil, hvor man for mange personer vedkommende går i en kontraretning – og det kan jeg da sådan set godt forstå! Det gør jeg også lidt selv.

Nu har jeg har haft med det her sted at gøre, jeg har haft med Studenterhuset at gøre, jeg har haft aktiviteter ovre i København, der også har med metalscenen at gøre, jeg er på Roskilde festival og i alle mulige forskellige miljøer indenfor musik, kan vi alle sammen være enige om at det var sgu da tragisk med Ungdomshuset. Altså at det er noget værre noget og så videre. Folk er virkelig på bølgelængde – i hvert fald generelt – med de steder. Men det er ikke alle, der er enige om at stå på barrikaderne! Det er så der, vi nærmer os den gruppe mennesker, der er hernede hvor vi er så forskellige. Fordi, jo – vi har mange forskellige grupper hernede, selvfølgelig er vi det. Vi er jo et brugerhus. Og der kommer mange forskellige folk hernede, hvor de har hver deres ting. Så sidder de måske lige og får nogle øl, men alle kommer hinanden ved på en eller anden måde. Det kan man ikke undgå. Jeg tror, det er meget grupperet ud fra, hvor man er og hvilke aktiviteter man dyrker – og så er der nogle underdelinger. Så har du nogle, der

går meget op i politik, så er de ligesom en gruppe for sig. Jeg ved ikke selv, hvis jeg skulle placere mig selv i nogle af grupperne. Altså, jeg prøver at snakke med dem alle så vidt jeg kan, det er klart. Man kommunikerer jo med dem, man har noget sammen med. Men altså for eksempel til vores folkekøkken hernede, der kommer en del studerende. Der er nogen der har set fidusen i at komme og få et billigt måltid mad. Jeg er faktisk ikke klar over om de ved, hvad pengene går til noget eller om de ved, hvad det er, hvorfor man gør det. Men jeg tror, der er mange, der ser det som et hyggelig ting at tage her ned og være fælles om. Derfor synes jeg egentlig, at folkekøkken er et ret spændende område, fordi der kommer mennesker, man ikke ser hernede til hverdag. Der er måske nogen af dem, der lige vil kigge ind en sjælden gang, men lige pludselig ser jeg dem til folkekøkken. Og det er klart – det er ikke for at vende tilbage til det politiske igen – det er jo ikke venstre eller konservative og den type mennesker, der kommer hernede. Altså, det afspejler sig jo i at det er kulturelt tænkende mennesker, hvilket man også kan sige generelt om folk, der er i miljøer, der har noget med kultur at gøre. Det er sgu ikke den side af det politiske spekter. De er generelt røde.

Det er så også noget af det jeg synes, er ret skægt omkring miljøet herude, hvor forskellige folk er. Nu har jeg primært haft med det hér metalpublikum at gøre og som jeg altid siger, egentlig også i forbindelse med metalfestivalen, hvor vi har 5 – 600 mænd man på i løbet af sådan en aften: der har aldrig rigtigt været problemer! Altså nu er der mange af de andre hernede, der har problemer med en eller anden krig, der åbenbart kører med højrefolkene og det er igen en af de ting, hvor jeg sådan har stået lidt uden ved siden af. Der er jo ikke nogen af os der bryder os om det dér miljø, men det er aldrig noget, jeg har haft bøvls med. Jeg har aldrig måttet smide folk ud fra nogle af mine koncerter. Det tror jeg ikke. Måske en enkelt gang, hvor én har været så fuld, at jeg har sat ham ud på en stol og bedt ham om at trække noget luft, men der er aldrig nogen, der har været direkte ubehøvlede. Det er en ret spændende vinkel, fordi vi udefra set, altid har været et ekstremt miljø. Når det kommer til stykket, så et det jo ganske stille og roligt og fredeligt. Når jeg har haft med festival at gøre heroppe jamen så har det sikkerhedspersonale vi har haft på, været den lokale bokseklub eller en eller anden, der lige kunne stille med to-tre mand og så har de bare gået rundt og der er aldrig bøvls. Omvendt har jeg en enkelt gang afholdt Katrine Sadolin. Hun synger i et irsk folkeband og er kendt for at have udgivet bøger omkring sangteknik og hun er enormt dygtig. Og de sad der og spillede mere eller mindre akustisk. Jeg tror jeg måtte smide 5 mennesker ud den aften! Og det er et klassisk eksempel på at desto mere almindeligt det bliver, des værre bliver publikum og derfor har jeg sådan set ikke gidet gøre mere i andre typer koncerter. Det hér, det kører stille og roligt af sig selv og jeg kan sidde sådan en aften og drikke noget kaffe og få et par øl og hygge mig. Det passer mig fint.

Jeg tror, at grunden til at der er mindre ballade ved mine arrangementer er, at jeg har ladet være med at blande mig for meget. Men jeg tror ikke rigtigt at jeg har gjort noget så meget anderledes end mange af de andre. Men det er i hvert fald min egen ting. Og så er det bare et andet publikum, der henvender sig, som altså går mere op i musikken. Det er igen sådan noget, der er omkring de der metalfolk: musikken spejler på mange måder en livsstil og er derved også noget, man værner om. Og så går man sgu ikke så højt op i alt muligt andet. Vi plejer at tage til en festival nede i Tyskland, hvor de også har nogle store kampagner altså med ”Metalheads against racism” og sådan

noget. Så man har selvfølgelig stadig en eller anden ideologisk ting, men altså jeg tror bare det er et andet publikum og at det er det primære. Vi har ikke så mange af de der 14-årige punkfolk, som er ude på ballade – nogen af dem er i hvert fald. Jeg tror lige alderen er hævet lidt og det vil, i modsætning til nogle andre koncerter hernede, sige at det er et lidt mere modent publikum. Men de er bare generelt ikke ude på ballade, altså. Det er det, jeg altid siger: jeg kunne aldrig drømme om at arrangere Lars Lilholt, fordi så skulle man jo have så mange sikkerhedsfolk at det ville dræbe hele atmosfæren! Det der er altså bare sådan en kulturforskel – ja altså det er jo en helt studieundersøgelse i sig selv.

Selvom jeg har arrangeret mange koncerter, arbejder jeg ikke med det professionelt. Det er egentlig stadigvæk sådan på frivillig basis. Men det er klart, at os, der har lavet de der metalfestivaler – og det er egentlig mange af de samme folk, der er med til at lave tingene hernede, hvor jeg har været bagmand eller tovtrækker på det hele – vi er nået til det tidspunkt, hvor metalfestivalen er i november måned, og i år startede vi omkring marts. I den uge her, da kommer jeg til at trække to fulde dage ud af min kalender og fra det lille firma, som jeg prøver at starte op, fordi jeg skal lave fundraising til metalfestivalen. Så vi vil godt prøve at få nogle penge ud af det nu, hvor det er et større projekt, vi har gang i – og hvor jeg skal ud og skaffe et eller andet x-antal millioner kroner. Altså, det er jo et fuldstændig vanvittigt projekt at gå i gang med og så er det klart at det begynder at blive professionelt. Og så begynder vi at skulle have penge for at lave det. Men altså i alle de år jeg har været hernede, har jeg prøvet at få andre ind og gøre det, fordi jeg har hele tiden sagt, at jeg ikke kan bære det hér alene og at jeg ikke kan kæmpe for den hér scene alene. Og altså, vi er virkelig nået langt, både med det arbejde, jeg har lavet, men også sammen med mange af de frivillige, der har været med til at bakke op omkring det, i vores anden forening og så videre. Vi har altid prøvet at få nogle nye ind i det – men så bliver man omvendt også lidt kritisk med, hvem der skal lede og det er ikke altid lige nemt.

Hvis jeg havde vist de ting, jeg ved i dag, dengang jeg startede, så havde jeg helt sikkert kunnet undgået en hel masse, men altså som sagt jeg kendte overhovedet ikke miljøet og viste ikke hvad det var folk gik op i. Som jeg sagde, så har jeg altid været i clach med mange af dem hernede og det kunne jeg nok have undgået – altså ikke fysisk, men sådan verbalt, hvor vi ofte har stået overfor hinanden og gået kontra på, at vi har tænkt forskelligt. Jeg tror ikke engang jeg viste, hvad det betød at være veganer, da jeg startede hernede. Så der er sådan mange ting jeg er blevet opdraget med og jeg er da sikkert lige som mange af de andre, hoppet længere og længere mod venstrefløj, som man gør, når man bevæger sig i et sådan et miljø. Så bliver man selvfølgelig præget af det, ligegyldigt hvor man er. Men jeg står ikke på barrikaderne ovre på Nørrebro. Det er ikke rigtigt mig. Selvfølgelig er jeg også blevet ældre, det har også noget at sige, men omvendt så kan jeg se at mange af dem, der er på alder med mig, går i den anden grøft. Så altså, jeg tager det her stille og roligt. Jeg har ikke det der behov for tydelige markeringer. Jo, det har jeg nok, men der er bare nogle ting, jeg ikke går så meget op i. Det har jeg aldrig gjort og det kommer jeg heller ikke til og derfor står det mig ikke så nært, som det gør mange andre. Det kan godt være, at det er det, det handler om, men jeg følger at det er småpetisser, som man gør en hel masse ud af og markerer sig på. Så havde tv 2 nord selvfølgelig også nogle indslag, hvor de begyndte at sætte tingede lidt på spid-

sen, hvilket jeg heller ikke synes var ret fedt, fordi så blev der lige pludselig sat en dagsorden, hvor vi *var* det her ekstreme sted, som huserede alle de hér folk og det det synes jeg er synd. Det er ikke det 1000fryd er for mig. For mig der det her et sted, hvor vi er mange forskellige typer. Jeg behøves ikke sætte mit kryds ved liste Ø bare fordi det er det, man gør hernede. Så på mange måder, føler jeg, at det blevet værre og værre og man bliver egentlig lidt træt af at være hernede. Man bliver mættet. Man kan ikke kape-re det dér hele tiden: Stop nu, kom nu videre altså! Tilbage til frisindet! – hvilket jeg egentlig også prøvede at sige på det dér stormøde, altså, at det handler om frisind. Men det vil de få, der udgør størstedelen ikke rigtig være med til. Så det er sådan lidt den ne-gative udvikling, der er sket. Det er måske også et spørgsmål om at der er nogle folk hernede, også nogle som har en ledende post, der sidder for eksempel en bestyrer, der skulle tage og slappe lidt af. Det er jo P. der er bestyrer hernede og altså han har været her igennem mange år og tager sig af mange af de nye, der kommer ind. Så det er klart at han prøver at præge i en eller anden retning, hvilket er med til at give stedet en eller anden drejning. Men når man er hernede hele tiden og har været her i mange år og ud-over at han jo er på døgnvagt hernede – altså folk ringer til ham i tide og utide – og han får en ussel løn for at sidde her, så kan jeg godt forstå, at man bliver mæt af det hele – hvilket i øvrigt også var grunden til at den sidste bestyrer stoppede. Altså sandt at sige, hun fik nok og skulle videre i teksten! Så jeg håber lidt at vi med tiden kan få stoppet den her krig, som åbenbart huserer. Den fylder simpelthen for meget i forhold til hvad den reelt set er, i forhold til huset.

Man kan også sige at hele samfundets udvikling her i Danmark generelt er jo blevet ekstrem højreorienteret inden for den sidste senere, ja efter vi havde regerings-skiftet faktisk for hvad, en 7 – 8 år siden og det presser sgu på. Det er jo ganske lang tid og så er vi jo en flok rebeller! Det er vi jo et eller andet sted uanset om vi vil det eller ej. Altså, jeg er blevet tredive og jeg render stadigvæk rundt med grimt skæg og langt hår og så videre. Det er for os lige så naturligt som når andre klæder sig i smoking, når de skal til et bryllup eller hvad ved jeg. Men der er bare ikke plads til os i samfundet gene-relt og derfor kunne jeg forestille mig at det hér nede er vores sted og så går man lidt i ekstremer – hvis man kan sige det sådan – vi rykker den anden vej og tænker: ”Det her det er fandme vores det skal I ikke komme og tage fra os!” Det er da en normal reak-tion. Jeg sad faktisk og snakkede med min kæreste om det i går – hun har også været he-rinde i rigtig mange år – hvor vi sad og så noget om hele den dér tørklædedebat, der endnu engang var i gang i fjernsynet. Og åh hvor vi ikke gad – men altså, det er jo na-turligt: jo mere man begynder at hive tørklæderne af folk, jo mere vil de have det på! Og det forstår de bare ikke. Jeg tror egentlig, det er lidt det samme hernede. Der er så nogen på stedet, der ønsker det i en retning og har måske altid gjort det og nu ser en mulighed for at gøre det. Og det kan godt være, det bare er en udvikling hernede, men igen så fø-ler jeg lidt, at det altså ikke er alle, der er med på *den* vogn, hvilket er klart, når jeg ikke selv er det. Så står jeg sådan udefra og kan se hvad de andre laver. Men der er stor, stor splittelse hernede mellem folk.

Der var en situation her forleden, hvor jeg var helt rundt på gulvet, hvor der lige pludselig en dag var nogen, der havde fundet en kasse med mursten i, der stod inde i salen. Jeg stod chokeret tilbage og tænkte: ”Hvad er fanden er det for noget?” Der lå sågar en seddel nede i den her kasse, hvor der stod: ”Ingen fingeraftryk herpå!” Og da vi så konfronterede folk, altså de få, der udgør de mange som jeg siger, og spurgte til

hvad det handlede om – så kom den ene historie jo op med den anden om at: ”Jamen hvad ville jeg nu gøre hvis min kæreste lige pludselig blev overfaldet af alle de her folk?” Så var tanken simpelthen at man skulle stå med de her sten oppe på førstesalen og kaste efter folk dernede. Jeg blev chokeret! Jeg tog simpelthen en sten og knaldede ned i bordet og sagde: ”Nu må I fandme! Hvad er det for noget?” Altså, det er det er jo mordforsøg! Og på den måde kan jeg ikke stå inde for det. Det kan jeg ikke. Jeg føler mig mættet, fordi jeg synes at det er de få, der udgør de mange, at der er en mindre skare hernede, der dyrker det på et ideologisk plan og som egentlig begynder at tage flere folk ind, og de fylder så meget i billedet hernede! Jeg har snakket om det med køkkenet, hvor jeg har det sådan at, altså herregud, hvis der er nogen, der har smurt smør med en kniv, så gå hen og vask den af! Så kan I jo bruge den til jeres veganske mad bagefter! Lad være med at gå så meget op i det! Jeg synes, det er fint at vi som sted, som har en filosofi. Vi har økotho og det synes jeg er perfekt. Lad os da have et standpunkt, det er da fint. Det er der sgu mange andre, der en gang imellem godt kunne lære lidt af. Det behøver heller ikke bare være giganterne, man støtter hele tiden, altså. Men omvendt skal der sgu også være plads til at man kan slappe lidt af engang imellem. Det hele behøver ikke, at køre helt oppe på de høje nagler, hele tiden. Jeg synes, det er synd, at der ikke bliver reflekteret over det. Så er vi jo tilbage ved mig selv, for, for mig er det ikke det, stedet handler om. Det handler mere om at vi er mange forskellige, der skal have tingene til at fungere.

Altså, jeg tror generelt lige i øjeblikket at der er så mange negative ting, der pumper ind, som det måske også er lidt svært at tage fokus helt væk fra. Det er jo klart, at der er rigtig mange gode ting og det er sådan, det skal være. Jeg synes det væsentligste er hele stemningen eller atmosfæren: det er de typer af mennesker, der er her, der gør at man er nødt til at snakke med mange forskellige. Jeg har tit snakket med de folk hernede og vi er virkelig mange forskellige mennesker, der har mange forskellige dagsordner. Vi har vidt forskellige grunde til at være her og det er jo kendetegnende for et brugerhus. Det kan du også se, når du sidder og snakker med mange forskellige mennesker. De har mange forskellige holdninger til en hel masse og det kommer blandt andet frem på mandagsmøderne. De forskellige ting, de forskellige aktiviteter, man kan dyrke hernede er jo folks gulerod. Og det kan man vende om og sige, at det engang imellem er skidt for så har vi vores daglige problemer med at brugerne af øvelokalet ikke gider rydde op efter sig. Så kan vi stå nede i køkkenet og pludselig mangler vi lige nogen ting. Dem kan vi så gå derop og finde! – og alle de her små nuancer. Det synes jeg måske giver anledning til lidt frustrationer, men omvendt synes jeg også det lidt er charmen ved det. Altså, nogle af de bandfolk deroppe – nogle af dem er sådan et par ældre herre, der gør det for at slippe lidt væk fra konerne en gang imellem. Så kan de sidde og ryge en pind eller drikke et par øl deroppe. Det synes jeg jo bare det er herligt. Og øl-lauget der kommer ned og laver mad: det er nogle helt andre mennesker og der er mange af dem, der jo også er ved at have børn ligesom jeg selv har. De tager tingene sådan lidt mere stille og rolig. Og så er der ellers alle de hidsige hernede, der laver andre ting. Men der er en ting som har tænkt over i nyere tid. Der var sådan en seddel – den har de sgu nok pillet ned – men der hang sådan en seddel hernede gennem rigtig mange år, hvor der stod, at inden man kom ud i et A/S eller et Aps eller sådan et eller andet, så var det godt, at man havde været et sted, der hed 1000fryd! Og det er fuldstændig rigtigt! Fordi en af de ting, som man i hvert fald er nødt til at lære, hvis ikke man kan det, for at

begå sig sådan et sted som her, for at være iblandt alle de her mennesker, det er at kunne snakke med så mange forskellige mennesker. Det er simpelthen et kunststykke. Nu har mit eget problem godt nok været at jeg igennem længere tid er blevet lidt kogt op på den her stemning, der er hernede. Så jeg er blevet træt af at prøve at sidde og lege parlamentariker, af at sidde og snakke og så går der konflikt i den – men man lærer at snakke med en hel masse mennesker. Lærer at være opmærksomme på, hvad det er, nogen vil og andre ikke vil, og det er der i virkeligheden rigtig mange mennesker, der egentlig burde gøre. Men de har meget af det samme oppe på Studenterhuset. Der er de også mange forskellige typer. Der har de så deres hus at værne om og hernede har vi vores og selvom vi kan være så forskellige, så er vi stadig nødt til at snakke med hinanden. Og det er der sgu mange, der har glemt, virkelig mange. Så kommer der fokus på petitesserne og det har altid været en latent ting. Og det synes jeg er synd og skam for det er måske en af de gode ting ved stedet hér og også en af grundene til, hvorfor man bliver ved. Altså, det er jo det, der er spændende: at der er så mange mennesker med mange forskellige nuancer og de forskellige præger selve huset som helhed.

Og heldigvis kan man stadigvæk sige at, vi har folk hernede der kommer og bare bruger stedet. Altså, vi har for eksempel de dér, de hedder ikke trekkies mere, de hedder et eller andet, andet – altså de dér Star Trek sci fi nørder – perfekt! Jeg synes det er herligt! Jeg er selv lidt skabs sci fi, så det passer mig glimrende, men de er herne- de og de bruger lokalerne og der er folk, der står og maler, vi har øvelokalet, hvor folk spiller musik, så på den måde er det stadigvæk et brugerhus, så jeg tror bare, man skal lade det hér gå passé. Og selvfølgelig vil det altid være sådan, det kommer vi nok ikke udenom. Det er sådan en fase, det skal igennem og jeg håber det snart er ovre, men altså vi er stadigvæk mange folk hernede og det kan ikke passe at det er sådan, det skal hæn- ge sammen. Omvendt er det gode ved stedet og miljøet også, stemningen og atmosfæren ved at vi er så mange. Vi kan sidde nede i cafeen og når jeg har mine metalarrangemen- ter, så kommer der en hel masse af de dér 1000fryder som ikke er metalfolk overhove- det. Men de kommer hened fordi de ved at, på de aftner, hvor jeg laver arrangementer, er der en rigtig hyggelig stemning. Så plejer jeg selv at sidder og vender plader bare for at skabe noget atmosfære og som aftenen skrider frem og det bliver mod slutningen på aftenen, så plejer jeg at sætte sådan en blandet cd med alt muligt på, fra Frank Sinatras ”New York, New York” til alle mulige andre. Så begynder jeg at sætte alle de her ting på, bare for at få publikum ud, men desværre så sker der tit bare det, at alle metallerne de selvfølgelig begynder at gå, fordi nu begynder det og så bliver det bare værre og vær- re. Men alle fryd’erne de bliver mere og mere optændte på det hér corny musik og så går der jo helt festabe i det. Så det kan være ret sjovt hernede. Altså, nogle gange er det jo værre, desto bedre bliver det. Det er fantastisk!

Med hensyn til Ungdomshuset, så så jeg det engang bagfra, da jeg var i København! Min kæreste var derinde! Men altså, det er ikke noget, jeg har et forhold til. Det er mere tanken om, at det var rart, at det var der, men jeg har været på Christiania mange, mange gange, så den her debat kan vi tage op igen om et halvt år, når de begyn- der at rydde derude! Og igen: det handler mere om at der skal være plads til dem alle. Der sætter jeg stor pris på, at vi lever i Aalborg, hvor de røde ved sidste kommunalvalg fik 80 % af stemmerne eller sådan noget. Det er jo helt overdrevet! Det bliver meget spænende at se efter kommunesammenlægningen hvordan det kommer til at hæn- ge sammen, når der kommer nogle landkommuner med. Altså, jeg kender ikke Ungdoms-

huset, men det er mere tanken eller visionerne i landet, der er noget galt med. Omvendt tror jeg til gengæld de har mere styr på det her, end de havde i Ungdomshuset. Jeg tror faktisk, at det er noget af den væsentligste forskel: her har vi styr på økonomien. Der er folk, der er hyret ind eller ansat rettere sagt, som sidder og styrer det og hvorfor er det meget nemmere for de kommunale instanser og alle de steder, som vi sidder og søger penge fra, at forstå hvad det er, det handler om. Og det er noget af forskellen. Jeg kan forstå at i København, står den dér ekstremisme – hvis man kan kalde den det – meget mere udtalt og det er jo en grund til hvorfor, der var så meget ballade derovre. Det var jo fordi, der virkelig var nogen, der var oppe på barrikaderne, virkelig kunne hive fat i de folk – og det samme ville måske nok også kunne ske her, til dels, hvis de satte ind med en rydning. men der er altså bare altså en forskel, at vi er mere jyder – jeg elsker den dér konflikt, den er skide sjovt. Jeg har meget med københavnere at gøre og er også med i nogle ting derovre og der kører vi meget på det der. Det skal man gøre!

Så kan vi snakke om, hvad hvis nu 1000fryd pludselig skulle flytte et andet sted hen – hvad så? Og så kommer vi igen ud i noget sjov, for det er jo klart, at det har været oppe at vende i forhold til Ungdomshuset. Jeg har i hvert fald snakket med min kæreste om det. Hun er sådan den, der siger: ”Jamen 1000fryd, det er jo det hér sted!” – hvor jeg har det sådan lidt Herreste gud – hvis nu kommunen pludselig kom en dag og sagde: ”I er nødt til at flytte, men vi har givet jer det her hus, og det har oven i købet en meget bedre beliggenhed!” – eller et eller andet, så vil jeg da sige: ”Jamen, det er fint nok!” Dér står jeg igen lidt sådan udenfor. Det er sgu ikke de her mursten, men mere stedet og det folkene hernede repræsenterer. Det er det, jeg synes har betydning for mig.

Narrativt interview med 200 607

Jeg kan ikke huske hvordan jeg startede hernede. Jeg ved ikke om P. kan, men så vidt jeg erindrer, startede jeg på 1000fryd ved at mig og min veninde fra gymnasiet havde hørt at der var ”metalgrotten”. Det er ved at være en – det ved jeg ikke – 4 år siden. Det er der stadig en gang imellem, ikke så meget mere, men dengang var det der en gang om måneden. Det synes vi jo kunne være ret sjov. Vi lavede drama og kunne godt lide at klæde os ud, vi gik til skuespil og jeg sang – og vi gik og bare skabte os meget. Så så vi det hér opslag om metalgrotten og det syntes vi bare var alt for komisk, så vi tænkte: den er pingeling. Vi skulle bare være så grimme som muligt. Vi var altid sådan ret åndssvage og jeg tror bare vi skulle se hvad det var for noget. Men jeg ved at jeg snakkede med – eller jeg er ret sikker på, at jeg snakkede med – P. den aften. Men nu har jeg altid snakket ekstremt meget og meget med P. og han snakker med alle så det har jo været uundgåeligt plus at så snart jeg ser et eller andet, der har med kunst eller musik at gøre, så hopper jeg og springer rundt på tungen, altså. Jeg går helt bersærk. Men vi havde det sådan ret fedt fra starten.

Det var så en helt almindelig aften med plastik på væggene som metalgrotten jo er og på et tidspunkt kom der en fyr med langt lyst hår, som hørte metal og som syntes han er ret sej, hen til os. Han sagde et eller andet i stil med: ”Du skal til at gå. Du kan altså ikke være her fordi at du har lyst hår!” – eller sådan noget. Jeg grinede jo bare lidt af ham, fordi: ”Det har du sgu’ da også, tumpe!” Men han blev bare ved med at være helt vildt irriterende. Til sidst fandt mig og min veninde nogle andre at snakke med, men han blev gennemgående ved hele aftenen og det endte med at pisse mig så meget af, at jeg tænkte: ”Nu skal jeg fanme lære ham!” – så jeg tog med til mandagsmødet og snakkede med P. som var bestyreren dernede. Jeg ville fanme ikke diskrimineres bare fordi jeg er pige og lyshåret! Det gad jeg ikke lige finde mig i. Han skulle nok tage sig af det, men nævnte samtidig at det kunne være fedt at lære mig op. Så jeg tog den dér oplæring – og efter et par måneder var jeg fanme både bartender og koncertarrangør dernede. Og T., ham der havde irriteret mig og pisset på mig i starten, kom ikke tilbage efter det. Det var ret fedt. Så jeg havde fået min hævn.

Jeg havde i forvejen lavet sådan nogen strandkoncerter i Australien da jeg boede derovre, så det lå ikke helt ved siden af. Jeg er australier: min far og min hund, mine søskende, kusiner og min farmor; alt er derovre og jeg har boet dér af flere omgange. Jeg har gået i skole dér i lidt over et år og andre gange har jeg rejst rundt. Men jeg er født og opvokset i Danmark. Jeg har været i Australien sådan hver cirka hvert 4. år – nogle gange korte. Det er så blevet til hvert 2. år nu. Jeg har sådan kontinuerligt været frem og tilbage. Jeg var der da jeg var 6, 10, da jeg var 14 og 17 så det har ligesom fulgt hinanden.

Men da jeg boede derovre skatede jeg og hørte skatepunk og sådan noget, så det var meget nærliggende med de koncerter. Og så har jeg egentlig bare siddet fast hér lige siden. Der var på et tidspunkt, hvor jeg praktisk talt boede hér. Altså, jeg boede lige ved siden af i en lejlighed i to måneder, hvor jeg tog mig af alt muligt mærkeligt dernede. Vi endte op med at have sådan nogle konkurrencer kørende. Der var engang hvor P. havde taget alle barvagterne 6 dage i træk – dengang han var ung og kunne holde til det – og det var han meget stolt af. Så mig og min veninde besluttede os for, at det

ikke kunne passe. Det skulle ikke være så svært. Så vi tog – vi var så to om det – men vi tog 10 dage, hvor vi havde alle barvagterne. Det vil sige, at vi var der 12 – 14 timer om dagen – og jeg havde samtidig to arrangementer inden for de 10 dage dér! Det var ret interessant må man sige. Det gik ikke så godt for min veninde, men fordi jeg er så stædig, gik det egentlig ok med mig. De sidste to dage var vi godt nok lidt usle og vi blev pænt bedt om ikke at gøre det igen, fordi vi skræmte folk væk. Vi så lidt forkerte ud, men jeg har stadig rekorden.

Så har jeg også gået i 1000fryds børnehave. Da 1000fryd startede op var det et hippiested hvor også børnene blev passet dernede. Da punkerne så kom i der sidst i 80'erne ville hippierne ikke have deres børn dér mere. Det lyder meget sjovt at sige hippier og punkere. Jeg ved ikke hvem det var, men så blev de nærmest flyttet ud. Jeg er ikke sikker på, hvad der præcist skete efter det, men i hvert fald er der en børnehave, der ligger ude ved siden af Huset eller i nærheden af Huset, der hedder 1000fryd. Og dér var en gammel dame, da jeg var barn. Hun døde her for en 3 år siden, men jeg har haft kontakt med hende hele vejen igennem. Og hun havde faktisk været med til at starte noget af det dernede. Det syntes jeg var lidt sjovt. Så altså det er ikke sådan en officiel 1000fryd børnehave, men det er sådan nogenlunde hvad der skete. Jeg har ikke tænkt over, at det havde noget med hinanden at gøre, fordi der bare er så kæmpe forskel på dem, der er her nu og så de hippier, der har givet mig mad, dengang jeg gik i børnehaven. Jeg vil sige: de er min mor og jeg er mig! – altså der er virkelig en generationskløft dér. Ikke fordi jeg ikke har respekt for dem. Jeg har vild respekt for dem og jeg er også selv hippie.

Men det at være hippie er mange ting. Med hensyn til 1000fryd var det mere tendensen at det havde et folkets-hus-agtigt præg – altså at det for folk ligesom mere var et kollektiv. Jeg tror ikke, man boede dér. Det ved jeg selvfølgelig ikke noget om, men altså man har måske gjort det i perioder. Det er ulovligt, men de har jo købt huset af en fælleskasse, så hele måden at gøre det på, har virkelig været lidt ligesom Christiania er opstået og ligesom de andre steder, der er blevet startet. Nu selvfølgelig ikke i 60'erne, 1000fryd er fra, 84 men det kommer derudaf. Vi har nogle billeder, hvor der er nogen, der render rundt klædt ud som blomster, altså med en kæmpestor blomst rundt om hovedet og med et bastskørt og sådan noget. Det er bare så sjovt fordi nu da er det jo blevet meget mere progressivt. I stedet for at kæmpe – altså selvfølgelig kæmper vi for noget – men det er blevet meget mere at kæmpe imod noget, hvilket man egentlig kan sige lyder ret sørgeligt, synes jeg. Det fungerer heldigvis på samme måde, altså at vi også kæmper FOR at vi kan have det hér sted. Men for at vi kan det, må vi kæmpe mod det hér og der bliver fandme kæmpet med negle, hud og hår! Det er der selvfølgelig mange forskellige meninger om. Det er jo en politisk kamp og derfra skiller det. Jeg vil le grine af enhver, der sagde at 1000fryd ikke er politisk, fordi vi alle sammen – eller måske ikke alle dem der er dernede, men 80 % af dem – er superpolitisk engageret. Måske ikke lige nu, men i hvert fald enten har været eller er det gennem kunst eller et eller andet. Det er jo ikke alle, der går ud og kæmper for sin ret i en demo. Men folk kommer i hvert fald og er der, for at vise deres mening. Og det er også politisk.

Det clasher, med dem som mener, at 1000fryd ikke skal være politisk. Jeg tror bare de er kommet ti år for sent. Altså, det har været en proces, der har kørt gennem mange år. Der er folk, der mener det ikke skal være politisk, hvilket giver sig meget ud-

tryk i de metoder, der bliver brugt og deres umiddelbare reaktion på problemer eller den måde folk takler problemerne på. De er meget forskellige. Det er faktisk lidt komisk at se på i praksis. Jeg kan godt sådan kigge lidt på mig selv en gang imellem og grine lidt over det. Der er nogle af drenge, der er hurtige til at puste sig op. Hvis der kommer nogen og viser tænder eller med våben, så er drengene – ikke dem alle sammen, men nu tænker jeg på nogle bestemte – klar! Og når man spørger indtil hvorfor, så siger det: ”Jamen de skal jo ikke ind i 1000fryd!” – og så siger man sådan: ”Ja men så er de jo brudt ind!” – og sådan noget: ”... men de skal ikke ind til JER!” Det er bare så fedt! Det er sådan et urinstinkt. Det skal de bare. De beskytter os fandme alle sammen med hud og hår. Der er selvfølgelig også mange af pigerne, der går med ud – sådan rent metaforisk, går med ud – men igen: dem, der ikke har lyst til at være en del af det, skal have lov. De skal kunne have lov til at være indenfor trygge rammer og ikke blive harressed af uvedkommende, fremmede mennesker – og det er dét, der er så kært.

Men det er også fascinerende at sammenholdet er så godt. Det er lige meget hvem. Om det så er en eller anden som de ikke kan lide – med mindre selvfølgelig personen har været onskabsfuld på meget grove måder – men hvis det bare er en person, man egentlig synes er sådan lidt dum, fordi han ikke har nogle konkrete meninger – og det mener jeg, gør en person – hvis der er nogen, der mener det, så vil de jo stadigvæk hjælpe ham med hud og hår altså. Der er ikke noget dér

Derudover er der sgu sket en masse ting hernede, både gode og dårlige ting. Jeg vil sige, at nu har jeg fået nogle af de bedste venner jeg har og som jeg praktisk talt ser hver dag. Dem har jeg dernede, hvor der er et fællesskab med folk, der passer rigtigt godt på hinanden. Det gør det selvfølgelig lidt svært for nye aktivister at komme ind i det, fordi folk er ret beskyttende overfor hinanden. Og det selvom der er virkelig mange forskellige meninger og der er nogen der nogle gange går lidt for meget amok, hvis ikke de kan få ret. Men det er jo sådan det er. Det er jo passionen i det. Og bortset fra det, har jeg lært rigtig meget af det. Jeg blevet oplært som koncertarrangør og set står på mit cv nu. Så er jeg også blevet bartender for eksempel. Det står også på mit cv. Så får jeg snart et hygiejnebevis, det bliver ret fedt. Det står også på mit cv. Så har jeg lært at lakere gulv. Det er jeg blevet ret god til faktisk, men jeg har også gjort det mange gange. Altså så lærer man jo alle mulige små håndværksmæssige fif og lærer alt det med lys og hvordan man skal skabe den rigtige stemning, selv om jeg må sige at jeg stadig er lidt lost i det en gang imellem – altså ikke i det med stemningen, men det med lyset: ”Hvad for en knap er det hér?” – men altså, det kommer. Og det at man så bare får alle de hér ting, det har været meget værd for mig. Jeg spiller selv musik, maler og spiller meget skuespil, men har her på det sidste primært været med til at lave kulisser og instruere og sådan nogle ting; det er blevet til at det mest er bagved, jeg er. Før i tiden var det meget på scenen, hele tiden på. Jeg har sågar fået anbefalinger som koncertarrangør.

Der har selvfølgelig også været dårlige ting dernede. Pt. er det de små interne stridigheder som nok er vokset lidt for meget. Man ved, de kommer, men når der først er nogen, der ikke tør at snakke om det, så snakker de med de forkerte mennesker – altså andre mennesker end dem, det omhandler – og så eskalerer det jo. Så bliver det tusind gange værre end det nogensinde burde have været. Jeg tror, der er mange, der stadig har noget at lære dér. Ellers har vi har vi haft besøg af nazister og politi og diverse

mærkelige ting, som har prøvet på at få os til at gemme os mere, tror jeg, – selv om det jo er et fuldstændigt lovligt sted og der faktisk ikke sker noget ulovligt dernede. Det kan forekomme overraskende, men det gør der faktisk ikke. Vi er meget lovlydige, i hvert fald når det gælder 1000fryd. Men det har været ret voldsomt det sidste år. Der er blevet spildt meget blod, både direkte og indirekte.

Når jeg tænker på 1000fryd, så er det jo menneskene, der først og fremmest kommer frem. Jeg vil sige at på nogle tidspunkter af mit liv, tror jeg, det har betydet overlevelse. Altså, det at der bare ikke blev stillet spørgsmål, hvis jeg ikke havde brug for det. Det er lidt komisk faktisk, for når man kender nogle mennesker så godt og har set dem fra alle mulige sider, så er det jo lige som en lille familie med alle deres ups and downs og alle deres dårlige og gode sider. Men der er mange af dem, som jeg virkeligt har brugt igennem de år, jeg har været dér og som også har hjulpet mig, de fleste af dem nok også uden at de selv har vist det. Men det at de bare har været der og har forstået én også udenfor 1000fryd, selv om vi godt nok ikke ses så meget dér. Jeg har et princip om, at når jeg er nogen steder, så vil jeg også kunne se dem udenfor. Det har ikke fungeret så godt på 1000fryd, men til gengæld ser vi hinanden hver dag alligevel. Så bliver det på en eller anden måde lidt lige meget, selv om jeg insisterer på, at på et eller andet tidspunkt må de give efter og komme og drikke kaffe hjemme hos mig. Det gør de også engang imellem. Der er i hvert fald en gruppe på en 6 stykker, som jeg nok uanset hvad der sker, ville fortsætte med at snakke med. Jeg har undret mig meget over at mange kun ses på 1000fryd og ikke udenfor. Sådan er jeg ikke indrettet, altså, men det er generelt, har jeg fundet ud af. Mange gange, også på mit arbejde, har jeg forsøgt med: nu skal vi mødes og vi skal se en film eller et eller andet, jeg er skide ligeglad – og folk de snøvler bare. De er så langsomme, så jeg har fundet ud af, at det er en generel tendens simpelthen. Det er ikke bare på 1000fryd. Nu snakker jeg mest med dem, der laver rigtigt meget, og jeg tror også at de har brug for en pause herfra når de går hjem. Problemet er, at der har været meget udskiftning. 1000fryd ændrer sig jo, det er ikke en konstant. Det ændrer sig med de mennesker, der er der og det kan faktisk være ret ekstremt. Det gør det nogle gange ret svært, hvis man har været der i lang tid, at få det til at gå i en retning, man selv kan være med i den. Det betyder også, at det skifter, hvordan folk grupperer sig dernede. Der er selvfølgelig nogle folk, der har det bedre med det, end andre. Det er individuelt og det har selvfølgelig indflydelse på, når der kommer stridigheder. Men som normalen, så fungerer det egentlig godt sammen. Selvom folk har noget imod hinanden, har mange stadigvæk været her i mange år.

Der er klart en gruppe, der er mere politisk aktive end andre grupper, men med alt det sociale, det ved jeg egentlig ikke. Det tror jeg, er meget rimeligt fordelt. Men der er klart en gruppe, som siger: ”Dette her det mener jeg, fordi jeg har den hér holdning!” – de ligger simpelthen kortene på bordet, men det ligger stedet jo også selv op til. Hvis det skal være DIY, så bliver man sgu nødt til at have nogle meninger, ellers komplicerer det lige som tingene. Det er dér, ironien opstår, synes jeg, med dem, der ikke vil være politiske altså i do it yourself konceptet: vi vil ikke være kapitalistiske, men det er politik! Det kommer jævnligt op til diskussion i hvor bredt omfang det skal være politisk.

Ellers har vi jo været ret heldige heroppe i Aalborg, for der er jo ikke været nogen – det lyder klamt at sige – fjender, men det er jo det, det ender op med rundt

omkring i Europa og USA – og København. Selvom det ikke er så slemt i København som alle mulige andre steder, kan man jo se, at det er sådan det er. Det er jo reelt. Nu har jeg mest brugt ungdomshuset til booking af bands. Altså, mange af mine venner er aktivister der og sådan noget. Det er ikke sådan noget med at jeg har mødt mine venner derinde, men jeg er bare kommet til igennem miljøet. Så har jeg lært dem at kende, men jeg har aldrig været aktivist. Jeg har boet herop og jeg boede i Hillerød, hvor jeg var på Amagerbro hver weekend, men da kom jeg derinde og hang ud med alle de dér mennesker som er meget mere udenfor. Vi arrangerede så koncerter og alt muligt i København og det var ikke på Ungeren. Det var noget jeg lavede sammen med mine venner rundt omkring i byen. Så jeg havde ikke sådan brug for dem på den måde, men jeg har været der mange gange som gæst. Jeg har også hjulpet til derovre selvfølgelig men det har ikke været ret mange gange.

Men jeg var faktisk i New York her for et stykke tid siden og det var reelt livsfarligt at vise holdning ud fra den måde man klæder sig på, som man gør ret meget i det miljø, på 1000fryd. Ikke fordi de siger at jeg har lige præcis den hér politiske holdning og nu er det jo også begyndt at blive mode, hvor mange går med det, uden at det har noget med sagen at gøre. Jeg tror, at det bare er sådan, at når folk virkelig har en tro på, at det fandme er vores ret at kunne have den hér mening og når man bliver provokeret nok, så begynder man at vise det: ”Lad os nu bare være!” – sådan tror jeg det er generelt i queermiljøer og mange andre steder, hvis man bliver undertrykt på en eller anden måde.

Men tingene er begyndt at komme nærmere på 1000fryd og der er begyndt at være flere sammenstød – ikke fordi det er så slemt, men bare overraskende for os. Vi har jo tilladelse til at bruge huset. Vi har ikke besat et hus, vi ejer det jo for helvede, så de har ikke nogen rettigheder til at gå imod os på den måde; komme og smadre vinduer og folk bliver forfulgt og banket og alt muligt. Vi har for eksempel altid været gode venner med politiet, der har ikke været noget dér. Det har været de samme to mand, der er kommet. Nu er der i mellemtiden begyndt at komme mange af de nye og de kender slet ikke til stedet. De har ikke nogen forståelse for, hvad der sker og det har medført en optrapning. Jeg tror, det er på grund af det store skift hos politiet. Selvfølgelig også hos os, men det hele passer sammen med, at politiet roterer hvert 4. år og det er så nu! Her sidste sommer blev huset så stormet fuldstændig uden grund. Det kom selvfølgelig i avisen. Der stod at vi var farlige og der var blod ud over vores gulv – og det er i hvert fald ikke fra os, vel! – selvom det faktisk var fra os. Det var jo vores, der kom på hospitalet. Det var politiet, der stormede os, fordi en gruppe unge mennesker var gået amok inde på Vesterbro. Så var de kommet hen til os, men vi havde smidt to ud – altså det har vi ret til vi er jo fandme en cafe – fordi de havde stået og svinet vores bandmedlemmer til. For at undgå problemer havde vi simpelthen smidt dem ud og låst døren, som vi skal. Det har vi fået at vide. Det var min koncert og jeg gad bare ikke noget bøvl. Efter det kom de tilbage med 20 andre dobbelt så store brød, som var deres storebrødre. Det var meget uhyggeligt fordi de havde våben og sådan noget. Det var super ulækkert, men de kom ikke *ind* fordi alle drengene gik ud og så løb de alle sammen, da de så at de var i undertal. Vi var mange til koncert den dag og der var flere bands. Vi var vel en 36 mennesker minimum – eller sådan noget. Jeg sagde bare sådan: ”I bliver bare indenfor! Jeg vil ikke have noget ballade!” – og hev fat i dem. Og det gik også fint. Så var der bare dét, at en fra 1000fryd ikke gad dét der mere. Han er tidligere blevet overfaldet, så han

ville sikre sig, at de var væk, og løb så op i Bispensgade – og dér så en uropatrulje ham. Det var de her nye uropatruljebetjente, som ikke kender til 1000fryd. Vi havde haft ringet til politigården og sagt: ”Vi har altså haft dem hér rendende, så hvis de kommer igen, så skal I lige være obs.!” – og det var så åbenbart ikke kommet videre. Nu er jeg rimelig lille og ikke sådan særlig farlig så da de kom, gik jeg hen til dem og sagde: ”Undskyld hvad er det der foregår her? Det er mig, der ligesom er ansvarlig i dag. Kan I give mig en forklaring?” Men de gik bare fuldstændig i panik. Der er slet ikke den kommunikation mellem politiet og 1000fryd længere. De stormede 1000fryd og smadrede alle dørene og gennembankede folk – og jeg stod med en nøgle til dem. Den ville de ikke have; de ville bare smadre alle vores døre også oppe i vores private – altså det er jo kun cafeen, der er offentlig – men de sagde: ”Jamen det er fordi, der gemmer sig folk deroppe!”. Jeg sagde: ”Der gemmer sig ikke nogen deroppe. Jeg har sagt at jeg har nøglerne; tag dem!” – men de smadrede bare dørkarme og alt sådan noget. Jeg tror ikke, jeg nogensinde har forholdt mig så roligt i hele mit liv og været så venlig over for nogen, jeg havde så lidt respekt for, som på det tidspunkt. Jeg blev helt vildt overrasket over mig selv. Jeg var simpelthen så sød. De kom så tilbage senere efter at alt var raseret og en af de ældre betjente sagde uofficielt at det nok ikke var helt heldigt hvad der var sket og at det var de unge, der ikke havde kunnet styre sig. De kom så tilbage dagen efter og stod sådan hér og sagde at det så var en undskyldning! Jeg havde så bare fået en permanent rygskade, men det var så fedt nok! De slog min veninde i hovedet med en knippel – det er jo dybt ulovligt altså – den nat, så hun væltede ind i mig og jeg væltede ned på en jernstang og slog mig. Det skal jeg leve med resten af livet, fordi jeg var på arbejde. Jeg kan forstå det, hvis man tager til en demonstration og sådan noget. Men jeg stod jo bare og talte penge op, vi havde jo lukket. Det var virker åndssvagt.

I Berlin er der mange forskellige besatte huse, der har været meget oppe i medierne på det sidste. Det har for eksempel været Köbig som er et hus ligesom 1000fryd – bare med den forskel at de ikke ejer det. Det er det samme, der er sket med Ungdomshuset, som er ved at ske i Berlin. Der er selvfølgelig nogle andre forudsætninger, men det var sådan det samme, regeringen var på vej til – også på grund af G8. Da lavede de det jo til en terroraktion – altså ikke Köbig, men politiet! De tænkte: ”Jamen Köbig som det er, huser selvfølgelig nogle terrorister derinde” – og så er de bare blevet sat på døren. Men jeg ved ikke hvordan det står til nu. Der var jo ikke sket det vilde til den dér demonstration, altså jeg mener, der er ikke nogen, der er blevet ramt, men ellers har det ikke været helt så fredeligt. De var inde for at køre en bulldozer igennem lejerens midt om natten. Den blev så mødt af en hel masse meget vrede mennesker, der havde opdaget dem, inden de var nået derhen. Det var ikke så heldigt. De blev nødt til at bakke ud igen og flygte og det er sgu da klart, når de kommer og rager dit telt ned for dig!

I New York er det mere spredt – jeg har jo min mand i New York – men der er ABC in real – Anarchist Black Cross. Det er jo en organisation som sådan står for alle de rettigheder for folk, der er i fængsel og folk, der bliver anklagede og sådan nogle ting. Så sender de breve ind til fangerne og de står for at hjælpe med betaling af retsagen. ABC er også i København og de er over hele verden. Det er det, der er hele meningen med det. Men den i New York er bare lidt kendt fordi den har været involveret i mange ting – og så fordi New York i forhold til resten af USA er meget radikal. De er meget mere ude på den samme fløj som vi er, hvorimod resten nærmest er sådan bus-

hland. Men generelt er de er eddemame mærkelige i USA. De har en helt anden holdning til tingene.

1000fryd bliver en levemåde. Det er også det, der nærmest deler aktivisterne op i to grupper; der er nogen, der gør det de gør, fordi de får lov til og på grund af de ting, de kan lære. Den mulighed har jeg selvfølgelig også, det er klart og det var derfor jeg startede. Men så er der nogen, hvor det er også er gået hen og blevet en livsform. En essentiel del af én og det ville være det samme uanset om det var 1000fryd eller om man boede i New York eller det var i Berlin. Det er lige meget hvad det er. Bare det er en anden verden at være i, selvfølgelig sammen med den rigtige verden. Men det er en anden måde at se tingene på. Selvfølgelig er der også mange, der kan blive grebet af det, fordi folk har det med at være så entusiastiske og nærmest overtaler en, hvor det egentlig i virkeligheden ikke er noget for dem. Men hvis man først kommer over dét og finder ud af, hvordan det er, så sidder man fast! Så er man dér og så er det bare en del af ens liv uanset om man flyttede til et eller andet sted – Berlin for eksempel eller til det her lillebitte hus nede i Hamburg. Jeg ville stadig gå de steder, fordi det ville mangle, hvis det ikke var der. 1000fryd betyder også meget på den måde, at jeg her har en chance for at indordne mig under noget, som jeg kan stå inde for – hvilket er meget befriende. Hvis jeg skulle gøre det, med det jeg har lært igennem min opvækst og med den baggrund jeg har, så ville det kollidere med min opfattelse hele tiden. At skulle være 100 % på, i den almindelige verden som Danmark er nu, er umulig, fordi jeg simpelthen ikke har det samme værdigrundlag. Det var blandt andet også derfor jeg begyndte at lave koncerter. Det gjorde jeg jo før jeg kom på 1000fryd – og det var uofficielt! Det var noget med: der står en scene nede på en strand – ring til nogle mennesker: ”I spiller nu!” – skaf noget elektricitet, det er der jo næsten altid på sådan nogle steder – plug det ind – spil! Politiet kommer, løb! Min mor har selvfølgelig også sin egen private strand, så der kan jeg få lov til at gøre hvad jeg vil. Altså, det er ikke hendes – al strand i Danmark er offentlig – men eftersom det er hende, der ejer alle grundene op til den, så er det ikke ret tit, der er nogen, der tager penge. Det har jeg gjort i Danmark, men de dér koncerter, hvor vi nedlagde en scene på stranden, det var i Australien.

Jeg har haft det meget svært med autoriteter og også været ret usikker på mig selv, selvom jeg har virket meget selvsikker. Selvom jeg har kunnet alle de hér ting, så har der også været nogen ting, som jeg skulle have bevist overfor mig selv – og det kan jeg ikke gøre med en autoritet. Der er mange, der siger når hvis man får et job, styrker det ens selvtillid, ved at man gør det godt og derved får ros af chefen. Det kan jeg ikke! Det hjælper ikke på mig! Det her er noget jeg selv skal gøre og så hjælper det ikke med ros. På 1000fryd er det sådan, at folk har bedt mig om et eller andet og så har jeg måske tænkt: ”Nåh jamen så kan jeg også lige gøre det dér” – og så har jeg måske også lige malet et rum eller hvad det nu lige kunne være. Det er fedt, fordi det har jeg fandme gjort, fordi jeg selv ville det – og jeg har ofret min tid på det fordi det var noget jeg ville gøre for de andre i huset. Men også for mig selv, i stedet for at det er noget, jeg *skal* gøre. Og det har hjulpet mig rigtig meget. Det er noget af det personlige, jeg har fået ud af at være der. Jeg vil også sige, at før jeg startede dér, da var jeg lidt ved siden af mig selv fordi jeg var teenager, og på grund af nogle ting, jeg sådan havde oplevet. Jeg har jo fandme være alle mulige mærkelige stedet, ikke fordi det er 1000fryd, der har gjort det sådan. Det er jo mig selv, men det at jeg har kunnet have det hér sted, som stadig er der nu i dag og være kommet igennem den dér proces, det er superfedt!

Selvfølgelig er det også hårdt at skulle engagere sig så meget i noget. Det ER faktisk et fuldtidsarbejde. Selvfølgelig jo flere der er jo mindre skal hver person lave, men desværre er det en tid, hvor det er en meget lille gruppe, der gør meget for ligesom at holde styr på det – og det er jo den gruppe, som har indset at det er essentielt at 1000fryd er der – og som selvfølgelig har tid til det og er der mest. Der er en lille kerne af folk, der er meget aktive. Der er selvfølgelig nogen ting, der er mere nederen at lave, men hvis der ikke er andre der laver dem, så ender det altid med, at det er de samme mennesker, der gør det. Altså, jeg tror det er noget med, at jo mere man er der, jo mere går man og kigger på det. Til sidst bliver bare en fanatisk ting med at vi kan! Du kan ikke sådan sige: ”Næh vores køler er knækket, der siver vand ud. Det er der ikke nogen, der gør noget ved!” På et eller andet tidspunkt er der en eller anden der laver det, fordi man bliver sindssyg af det. Og det har så bare en tendens til at være de samme mennesker. En 10 stykker højest, men det skifter med tiden.

Man bliver selvfølgelig også træt efterhånden og skal måske have nogle små pauser men jeg tror at når folk enten er kommet til det punkt, jeg er nu eller længere – der er jo nogen der har været dér i 13 år, altså jeg er jo ny med mine små fire – så vælger man altid at vende tilbage til det på en eller anden måde, uanset hvor det er.

Nu er det selvfølgelig gået amok med Ungeren og jeg siger ikke at jeg overhovedet er enige med det hele, for det er jeg faktisk ikke. Det er der mange der ikke er. Jeg støtter dem stadigvæk, men det er fordi jeg virkelig godt forstår hvordan det er at arbejde så meget for et sted, selvom det måske bare er en kasse. Det er jo det liv, der er indeni der er vigtig. Hvis det bare bliver fejet væk under benene på én, så er det lige meget hvis skyld det er; så bliver man virkelig bare ramt hårdt. Det er lige som hvis man har haft en hund i 15 år og det har været ens barn, fordi man ikke kan få børn! Det er lidt sådan 1000fryd, eller miljøet generelt er! Det bliver det, fordi vi selvfølgelig ikke tror på at det er penge, der skal skabe vejen for alt, som det jo desværre tit viser sig at det er.

Bilag 2: Feltrapport med observationer fra 1000fryd

Den 1. september 2006 – 31. december 2006

Observationerne er primært gjort i forbindelse med henholdsvis mandagsmøderne, folkekøkkenarrangementer samt enkelte koncerter, hvor forskellige aktivister og brugere har været til stede. Optegnelserne er gjort i hånden i forbindelse med eller umiddelbart efter min aktive deltagelse i de forskellige arrangementer.

Ideer byggende på deltagende observation: processen: planlægning, indsamling af empiri, analyse og fortolkning, formidling/skrivning/afrapportering

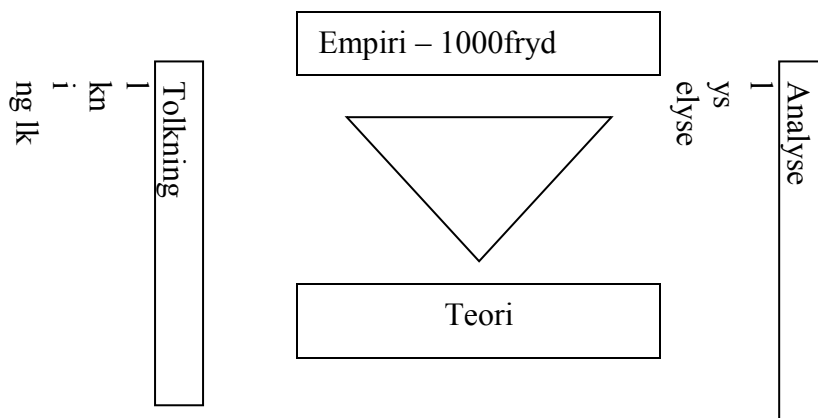
- den fremmede
- idealtipekonstruktion - en mulig måde at beskrive og analysere kulturhusets (forstillede heterogene) brugergrupper på
- common sense viden – hverdagslivets ubevidste eller tavse(?) viden

Første kontakt onsdag d. 23. august 2006 med ansatte P♂

Første møde d. 4. september 2006 kl. 10.00

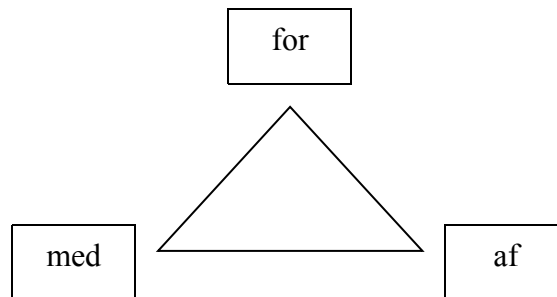
Skelnen mellem.

- processen (forskningsprocessen inklusiv metoden)
- indhold (empiri inklusiv teori, analyse og tolkninger)
- afrapportering (formidling og skrivning)

Hvad er kreativitet, fornyelse og innovation – i politisk, kunstnerisk og kulturel forstand? Antagelser omkring den sociokulturelle gruppering:

- modkultur/ anarkister
- venstreorienterede
- finder et refugium i kulturhuset. Huset samler imidlertid kun trådene

Kultur for, med og af aktivisterne: inspiration: den børnekulturpolitiske kulturedegørelse + sammenkædning med Ove Korsgaard: dannelse VED mennesket – ved hinanden – eller selvdannelse

Søgelisten:

1. æstetikken og dens funktion
2. etik og moral
3. politik og ideologi
4. kontrol versus kaos – de dionysiske

ad 4: udfordringen for bibliotekerne = biblioteket som orden/kontrol/disciplin.
Målgruppen som kaotisk og lystfyldt eller studentikos.

Det videnskabsteoretiske udgangspunkt – socialkonstruktivistisk

Fjerde september 2006

Første møde med P♂

1000fryd er et kulturhus med mange facetter. Folk kommer som regel fordi de har et ønske om at gøre tingene på en anden måde, et ønske om at gøre det anderledes – heraf også en beskrivelse af kulturhuset som en basisdemokratisk organisation.

- typologi brugere og aktivister. Således kan kulturhuset betragtes som en interesseorganisation

Kulturhuset har anslået ca. 60 aktive medlemmer/brugere

Mandagsmøderne er kulturhusets ugentlige beslutningsorgan. Her optages alle de spørgsmål, der har med den daglige drift at gøre.

Folkekøkkenet som en god indfaldsvinkel for observationer.

Det anderledes har trange kår. Normativitetens strukturer har så godt fat i os alle sammen at det er svært at sætte sig ud over. Ansættelser og mennesker i aktivering eller militærnægtere som eksempler på hvordan strukturelle og formelle regler med det samme griber ind og medfører ansvarsforflygtigelse og passivitet: når der er mennesker, der er betalt for at gøre arbejdet, hvorfor skal jeg så yde en indsats og engagere mig?

Der kommer mange akademisk uddannede eller studerende som brugere og/eller aktivister. Der er ofte tale om unge mennesker (i 10 og 20'erne) med kreativ energi men nogle mangler deres langtidshorisonter. Kontakten med det normative/almindelige samfund er det for forunderlig: som berøringspunkter (moms, skat, støtte) men med en tydelig fare for den idealistiske kreativitet. Fare for at 1000fryd pludselig blot er en blandt mange almindelige cafeer.

Aftalen

P♂ introducerer projektet i dag (mandag) og jeg kommer på næste mandag til mandagsmødet om introducerer mig selv (d. 11. september) og deltager i folkekøkkenet (d. 12. september)

Kulturhusets aktiviteter:

- arbejdende værksteder – øvelokaler, atelier, cafeen til koncerter etc.
- sporadisk filmklub (peep shoppen)
- anarkistisk bogcafe

sammenligner sig selv med Ungdomshuset "Ungeren" i København, hvor Ungeren er en anelse mere basisdemokratisk en Kulturhuset 1000fryd.

Ideologi og pragmatisme: "Man skal eje sit eget hus". Det viser erfaringerne fra Ungeren.

Jeg har atter tvivl om projektets gennemførelse og mulighederne for at gennemføre som planlagt, hvilket er gode symptomer!

Hvad er en organisation?

En organisation er en tankemæssig struktur. Den dynamik og kreativitet, der ligger i det frivillige engagement er uvurderligt for miljøet – men kreativiteten og engagementet er skrøbelige og sårbare bandt andet overfor de før omtalte strukturer – jf. P♂.

- normativ/abnorm
- alternativ/normal – mainstream

skismaet mellem men også stor bevidsthed om samfundets normative påvirkning – spiller hele tiden op ad denne normativitet NB

- erfaringstilegnelse. Om at gøre sig sine egne erfaringer
- læringsperspektivet/dannelse

substantiel/essentielt alternativ jf. snakken om og modsætningen til kaospiloterne – wanabies/möchtegern "Se hvor alternative vi er!" (Fly-vingen som skrivebord) jf. P.

- Hvordan fungerer folkekøkkenet som integrerende faktor?
- Dødstema i æstetikken i det hele taget: som overgangsfænomen og dermed ikke dyrkelse af den fysiologiske død?

Mandag d. 11. september

Præsentation af projektet på mandagsmødet + rundvisning

Mødedeltagere 20 – 22 aktivister

Der er ingen mødeledelse. Referenten (der vælges fra gang til gang, men som ofte ender med at være M♂.) styrer slagets gang og har en række faste punkter på dagsordenen:

- ugen, der gik
- ugen, der kommer
- eventuelt

Dertil kan enhver som har noget på hjertet få sat punkter på dagsordenen, ved at møde op og bede om at få ordet, når de faste punkter er overstået. Der er således ikke noget med mødeindkaldelse, dagsorden til gennemsyn på forhånd, etc. som i almindelige mødestrukturer, hvorfor referenten har forholdsvis stor magt. Referatet er derfor også nærmest rituelt, men jeg kan dog ikke bestride at det tages i anvendelse som beslutningsreferat.

Dagsordenen sammensættes umiddelbart.

Referat/diskussion af ugen, der gik

Referat/diskussion af ugen, der kommer.

Folk melder ind med hvad de hver især har på programmet og status for arrangementerne. (2 står for folkekøkkenet i morgen d. 12. september, en har en koncert på torsdag, en anden en koncert på lørdag – og de melder tilbage om der er styr på disse arrangementer NB

”Styr på” betyder i den sammenhæng om der er problemer med koncerten, kommer bandet, skal de spise, skal de overnatte, etc. ”Styr på” betyder også om man har folk til de forskellige funktioner, der skal udfyldes: er der folk i baren (barvagt) er der folk i døren (dørvagt – til entre), er der sørget for oprydning og rengøring dagen efter eller om aftenen, er der folk i køkkenet, er der folk til at lave lyd, etc.

Septembers program (en måned frem) smides på bordet og folk sætter sig umiddelbart til at folde de mange flyers – uden opfordring. Det er tydeligvis rutinearbejde og tilbagevendende aktiviteter.

Et spørgsmål opstår under min præsentation: hvad kan aktivisterne bruge projektet til? Jeg svarer: umiddelbart intet, men de kan forhåbentlig på sigt se sig selv karakteriseret loyalt og i al sin mangfoldighed – og dermed være med til at nuancere samfundets (og bibliotekernes) billede af en målgruppe – foruden (og det er P♂’s kommentar efterfølgende) at jeg er gratis arbejdskraft igennem et halvt år.

Rundvisningen på 1000fryd indeholder 700 m2 plads at boltre sig på. atelier, fotoværksted, værksted, øverum, studie, biograf, anarkistisk bogshop/ infocenter, cafe, bad, toiletter og andre godet. Peep shoppen som imidlertid ligger stille i dette efterår.

P. skal til Berlin nogle dage og jeg får derfor K.’s telefon nummer hvis det skulle brænde på – snak om demonstration til fordel for ungdomshuset i København. Bus fra Aalborg + fest og koncert for under 100 kr. – grundet Ungdomshusets nederlag i byretten (om retten til husets fysiske rammer).

Rundvisningen: huset er et byhus, der almindeligvis betragtet, trænger til at blive sat i stand.

Værkstederne udstråler et ”kreativt kaos”, en ophobning eller stacking jf. Thomas Hyl-land Eriksen der på en eller anden forunderlig vis udstråler liv og virksomhed, kreativitet og engagement. – en lærerproces: at slippe kreativiteten løs og slippe fra de konforme rammer – ”et eller andet sted er vi alle anarkister hernede” P.

Den sorte farve jf. Gatan är vår/Barbro Klein er gennemgående i moden blandt aktivisterne og brugerne af huset – tillige med den militaristiske stil. Alternative frisurer (rastafari, kronragning, dreadlocks) – og så stilheden før mødets begyndelse!

Folkekøkken d. 12. september

Første dag som aktivist. Madlavning til ca. 50 mennesker i 1000fryds folkekøkken. Ankommer kl. 14.10 – hvor cafeen er bemannet med 2 barvakter (åbnevakter) og en enkelt gæst, der sidder og læser over en kop kaffe. Der er stille i cafeen.

Ensom men tålmodig venten på min kontaktperson – barvagten henvender sig på engelsk – spørger om jeg skal have noget at drikke. Jeg bestiller te (earl gray) og slår en sludder af med barvagten. Vi snakker lidt om folkekøkkenet og jeg præsenterer mig selv som ”Cultural Scientist”

M. dukker op – er min kontaktperson for i dag - og spørger efter træmændene... resten af holdet til folkekøkkenet.

14.45 dukker K♂ op – er tilsyneladende chef i folkekøkkenet i dag. Kl. 15.00 er holdet klar: A♂, M♂, K♂ og undertegnede.

Første skridt i forberedelserne: afklaring af menuen. Som chef er det K der har gjort sig en række overvejelser ”en eller anden wok-agtig ting”. Der er ingen opskrift, men K har tilsyneladende forholdsvis meget erfaring – og kriteriet er, at der skal være til 50!

Indkøbene foretages i den lokale indvandrerbutik/grønthandleren. Med de første indkøb under armen sendes jeg tilbage til køkkenet for at begynde forberedelserne af grøntsagerne. M og K går videre til Netto for at hente resten af varerne.

A er allerede i gang med at forberede tofuen.

Drillerierne og socialiseringen

Gennem arbejdet opstår der forskellige godmodige drillerier. Aktivisterne ”gasser” hinanden, slår tiden ihjel med godmodige udstiller af hinanden. M generer omgivelserne ved gentagende gange at slå sit køkkenredskab i komfuret så det bliver lidt for påfaldende, lidt for insisterende.

Snakken går på aftenens arrangement og på de relaterede kulturhuse/væresteder i området som aktivisterne tilsyneladende også frekventerer fra tid til anden: Skråen, Studenterhuset, Kennedy (Manhattan), Atomic, etc. Skråens image er det korrupte – (med slet skjult misundelse) de tjener styrtende på arrangementet ”Tall Ship Race”, da de har en retten til at sælge øl dér.

Atomic var tilholdssted for ecstasy – vrang tillige med Kennedy – noget tilsyneladende alle ved.

Arbejdet

Arbejdet er forholdsvis nemt og trivielt: champignonerne skal renses og skæres, gulerødderne vaskes og slices, løg hakkes, tomater hakkes og brød skæres til croutoner. Imens arbejdes der på at gøre tofuen/sojaen klar. Den skal koges og vædes med soja og dernæst skal linserne koges.

Køkkenet

Køkkenet minder om så mange af kulturhusets andre rum: igen bedst beskrevet med Hylland Eriksens begrebsverden – stacking: intet har deres faste plads, men placeres i den generelle direction af, hvor man sidst så lignende genstande placeret: bestik, krydderier, redskaber, gryder, viskestykker, håndklæder og karklude, etc. Dog har de fleste uundværlige ting ved nærmere eftersyn faktisk faste pladser. Men generelt er køkkenet dynget til med forskellige køkkenagtige genstande – også fordi det fungerer som opvaskcentral for baren, der befinder sig i umiddelbar forlængelse heraf. Gulvet domineres af et stort gaskomfur, med fire plader, hvilket skaber en særegen hygge omkring madlavningen og en intensitet og aktivitet: alle der kommer ind skal se, hvad der er i gryderne og tager gerne en tårn med at røre eller slæbe. Dette er i virkeligheden et samtalekøkken og dette er et madværksted!

Musikken

Musikken er allestedsnærværende: den kører kontinuerligt i baren/cafeen, den er synlig i form af mikserpulten i cafelokalet og den er i aktivisternes bevidsthed, i snakken og fungerer ofte som referencer til de andre kulturhuse og væresteder (jeg var til koncert på xxx)

Midt på eftermiddagen er støjniveauet så højt, at det lyder kakofonisk. Tillige afprøves lydanlægget til aftenens koncert så døren mellem cafeen og køkkenet lukkes.

Snakken er studentikos: mange af aktivisterne er studerende ved AAU eller andre uddannelsesinstitutioner – atter andre har orlov fra studierne eller er på forskellige former for overførelsesindtægt. Aktiveringens meningsløshed er et gennemgående tema ved den første tiltrængte pause vi holder omkring 1 time før spisetid kl. 19.00 – gode historier om hvordan man selv eller andre man kender, har snydt systemet i forskellige aktiveringsperioder. Således beretter M om ”regnpauser” og tvungen gymnastik som et led i sin aktivering ”jeg lærte at stå på skøjter!”, K forholder sig til det retfærdige i at tvinge unge mennesker i arbejde/aktivering (og kommer frem til at det på et vist niveau er meningsfyldt, fra et bestemt synspunkt) men også et totalt tåbelige i at sende notoriske alkoholikere og narkomaner de samme steder hen.

Ulvemanden

Ulvemanden er en lidt ældre, tidligere aktivist, der virker som om vedkommende har taget et trip, vedkommende aldrig er kommet tilbage fra. Crasher køkkenet til trods for at vi er i en periode, hvor der er rimeligt travlt og begynder uden situationsfornemmelse at fortælle fortærskede, dårlige vittigheder (pikken i panden) og dele slik ud. Ryger hvor der er rygning forbudt – i køkkenet – og venter tilbage flere gange. Beretter om sit liv i flåden som kok og om sine skilte forældres død med få ugers mellemrum. Har sit navn fra en episode med K♂: kommer på et tidspunkt hen til K♂ i en ordentlig rus af en eller

anden slags og prikker K♂ i brystet og siger: ”Der findes to slags mennesker, ulve og får – og vi æder sådan nogle som jer!” K♂: ”Han er bare en sølle alkoholiker!”

Folkekøkkenet er populært. Brugere af stedet og aktivister har løbende dagen igennem ringet ind og forsøgt at komme på listen over deltagende i arrangementet, bestille plads, men allerede kl. 14.00 er listen overtegnet. Folk har fået at vide at der ikke er plads, men at de kan tage chancen og dukke op alligevel og så vente og se om der er noget til overs efter at de tilmeldte har fået deres del. I dag er der mad nok til alle inklusiv de, der ikke nåede tilmeldingen. Maden koster 20 kroner og overskuddet går til forskellige formål, alt efter hvad folkekøkkengruppen beslutter sig for: advokatbistand til anholdte, tilskud til ungdomshuset i København, etc. det er det samme med cafeen – noget af det, kulturhuset faktisk tjener penge på.

14. september – egne betragtninger

Ironi og selvironi

Det forekommer mig umiddelbart at der i påfaldende grad mangler ironi og selvironisk erkendelse blandt aktivisterne i kulturhuset. Selvironi i form af distance til egne ytringer og handlinger er ikke til stede hvorfor verbale udtryk hurtigt kommer til at fremstå ”følsomme”, selvhøjtidelige eller navlepillende selvoptaget. (K2♂ – er egentlig en sød og tillidsvækkende fyr, men kan komme med følgende udtalelse: ”Jeg har sat mig for at jeg hver dag skal gøre noget, jeg ikke bryder mig om!” – hvilket andre nikker beundrende og bekræftende til)

Fællesskabet

Hvad betyder det fællesskab som kulturhuset udgør rammen omkring for aktivisterne og for brugerne? Hvem er med i fællesskabet og hvem er udenfor? Hvordan ER man i fællesskabet?

Det alternative

Hvad er normalt og hvad er alternativet? Hvad vil det sige at gøre tingene på en anden måde? Hvis måde er almindelig og hvis måde er alternativ? – sikkerheden i køkkenet for eksempel lades ude af betragtning og på min forespørgsel (da de spørger hvorfor jeg svabrer gulvet) er kommentaren: ”vi lover at grine, når du falder!” – godmodigt – stadigvæk, men ingen nærmere refleksion over, sikkerheden i køkkenet.

Folkekøkkenet er veganisk – det vil sige ingen brug af animalske produkter i maden, heller ikke i de produkter, der anvendes i maden (margarine f.eks.) – men kulturhuset benytter sig også af et andet princip: en modstand imod overforbrug hvorfor man i sin tid har indgået en aftale med Othellobageren om at modtage deres ikke-solgte brød (og fra tid til anden kager), hvor man ikke er garanteret, at der ikke er animalske produkter i – tværtimod (der er flødeskumskager imellem). Hvad med det lemfældige forbrug af plastposer, lækkende pakninger i køkkenets vandhaner, etc.?

Umiddelbart kommer man til at tænke på det alternative som et spil for galleriet, især når alle disse elementer observeres og lægges sammen: her er virkelig meget at arbejde med – også jf. dyreetikken: det er synd for dyrene, hvor der er mindre fokus og refleksion omkring dyrebegrebet: har dyrene en bevidsthed, så de kan tænke abstrakt og der-

med ønske sig andre steder hen eller er deres eksistens umiddelbar og instinktiv? Hvad betyder det for vores opfattelse af den animalske produktion og hvad er perspektiverne her og nu – og på sigt?

Hvad er naturlig eller korrekt etisk dyrevelfærd? Skal køerne tilbage til naturen? (det bliver en voldsom død!) etc. (dette gælder naturligvis også minkløsladelse).

Er denne form for alternativisme/aktivisme ikke forholdsvis veletableret og/eller mainstream og normativ/normal/veletableret?

På baggrund af ovennævnte fungerer det alternative næsten som en besynderlig endimensional enhed, som et ydre skin eller iscenesættelse: den er muligvis følt i forhold til økologien og veganerkøkkenet, men den er forholdsvis ureflekteret og den får /har karakter af en uimodsagt/uimodsigelig sandhed – sådan forekommer den også umiddelbart på grund af den manglende ironiske distance som omtalt tidligere. Er det alternative en identitetsmæssig konstruktion, der binder fællesskabet sammen som en konstruktion og gør det netop ved at hylde en eller anden form for normativitet? ER maden fra grønthandleren i det hele taget økologisk/veganisk? Er det i virkeligheden ikke et økonomisk rationale, der driver værket? Og det udenfor rammerne for det pragmatiske? Jeg fornemmer klart en modkultur!

Ovennævnte kan naturligvis skyldes det ungdommelige gå-på-mod som skygger for realismen og refleksionen, men spørgsmålet er, om det er noget, der diskuteres?

Hvad er mulighederne for at foretage fokusgruppeinterviews som studiegruppediskussioner af nogle af de ovennævnte temaer/emner?

Tidsplan (foreløbig)

- september ustrukturerede observationer for en emneidentifikation
- oktober/november mere strukturerede observationer af de tematiske valg
- december: diskussionsmøder, studiekreds?

Omkring det æstetiske: hvorfor fylder musikken så meget?

- Hvorfor er der ingen, der viser film?
- Hvorfor er der ingen, der udstiller?
- Hvorfor er der ingen skulpturer, installationer, streetart, (Fluxus) – eller er der det?

Mandagsmøde d. 18. september

11 aktivister er mødt frem (+ et barn)

Egne betragtninger – efterrationaliseringer

Mandagsmødet er den styrende enhed i forhold til daglige drift og planlægningen af arrangementerne ca. en uge frem ad gangen. Her kommer (intentionelt) de aktivister, der har afholdt arrangementer i den forgangne uge og aflægger ”rapport”, beretter om hvad der gik godt og hvad der gik mindre godt, her uddeles ris og ros til planlægningen og gennemførelsen af arrangementerne og her takkes for hjælpen, når forskellige aktivister

er trådt til med hjælpende hænder, da det brændte på. Det kan være i småtingsafdelingen, som det at være ”dørvagt” indsamle penge fra betalende gæster til koncerterne eller at tage en tjans i baren, da der manglede mandskab, eller det kan være nogle af de større indsatser, hjælp i køkkenet med maden til bands eller (især) oprydningen bagefter, etc. på mandagsmødet er det tillige kutyme at næste uges arrangementer annonceres og at der berettes om status for projektet pt. Det sker især når der mangler folk til de forskellige opgaver, så er det ofte her blandt de fremmødte aktivister at disse rekrutteres eller hvis der er andre elementer, der er uklare. Ofte er det også hverdagens gøremål og problemerne omkring der debatteres: nyansatte, nye aktivister, arrangementer, der ikke gik som forventet (og hvad kan man lære af det!), tyveri fra kassen, hærværk (smadrede vinduer), fulde menneskers forsøg på at komme i slagsmål med aktivisterne eller brugerne af kulturhuset, nazisternes tilsyneladende tilbagevendende chikanerier, etc. det er ofte her, nye aktivister præsenteres første gang for de andre. Organiseringen er ”ad hoc struktureret” hvilket i nærværende kontekst betyder, at selv om der tilsyneladende ikke er nogen fast organisation, ligger der alligevel en form for struktur bag den måde hvorpå aktivisterne gennemfører mandagsmøderne på. møderne begynder klokken 16.00 (cirka), der tages notatet/referat og der er altid tre faste punkter: ugen der gik, ugen der kommer og eventuelt. Når jeg alligevel vælger betegnelsen ad hoc refererer det til den orale kultur i organiseringen. Der publiceres hverken dagsorden (den er jo til dels kendt fra gang til gang) eller referat (det står i referat – bogen, men hvordan og hvor meget den benyttes uden for mandagsmøderne ved jeg ikke. Umiddelbart virker refereringen rituel). Der ligger udtalt en forventning om, at de, der har noget at berette faktisk kommer til møderne eller som et minimum orienterer og overlader afrapporteringen til en anden. Og det er da også her, aktivisterne ofte må sande, at det kniber med at afse tid til netop mandagsmøderne.

Mandagsmøde

Ugen der gik – siden sidst

Folkekøkken. K refererer – alt gik som det skulle og folk var tilfredse. Takker for indsatsen. Ingen klager, der var god mad og der var rigelig – og der var god koncert bagefter – M refererer.

Torsdag var der koncert med DOI (lok) og Late Night Venture (DK) gode koncerter med mange betalende gæster og god stemning.

Fredag var der også koncert med Hatesphare (DK). Der var 5 mand på dansegulvet – højest – hvilket er et tilbagevendende problem.

Lørdag var der koncert Filth of Mankind (PL) og en aflysning af koncerten med Helvete (S) – et af M’s arrangementer. Dem har der været 4 af på det seneste.

Et af arrangementerne var udefrakommende og kontaktpersonen var i København, hvilket er ret uheldigt især for det tekniske udstyr. 2 lamper blev smadret og de er endnu ikke blevet repareret (fatningen skvatter ud jf. både M og K)

K♂ har et punkt – ber til at alle stiller tingene tilbage efter brug. Har problemer med at finde den cykeltrailer, der bruges til plakatoafhængningen (det er nederen, når den ikke kan findes og god stil at stille den tilbage efter brug)

M♂ beretter om en hændelse. En ÅB-fan ”i fuld kampuniform” ville ind på 1000fryd i søndags (der er lukket). M får ham afvist med at kulturhuset har lukket om søndagen, men efterfølgende viser det sig at gutten tilsyneladende har pisset i opgangen til kontorerne. Pølen er der endnu og man skal være velkommen til at tørre op – men M gad ærlig talt ikke i går!

K♂ beretter om ”børnegruppen”, ”Kittypunkterne”, der er for unge til at komme på kulturhuset, men som holder til i gaden omkring (Kattesundet). De svinder og smider med flasker i weekenderne og nu har K fået nok. Har haft fat i dem og bedt dem om at rydde op, hvilket de tilsyneladende har gjort. Begrunder henvendelsen til dem med at det også er et spørgsmål om kulturhusets omdømme.

Herefter følger en større diskussion om fadølsanlægget, der er begyndt at give dårlige fadøl. D meddeler at vedkommende og L har oplevet at smagen er citrusagtig og væsken grumset og udrikkeligt. Overvejer om det er anlægget (huller i slangen, manglende rengøring eller lignende) det er i vejen med. Andre melder ind med tilsvarende oplevelser. Når fadet lige er skiftet er det godt, men 1/3 nede i fadet bliver det dårligt og fadet må skiftes igen.

K♂ mener det har noget med øllet at gøre: mener at fadøllen har været dårlig siden overgangen til Thy!

Næste uge:

Folkekøkken igen jeg melder mig frivilligt til at komme omkring 14 – 14.30 tiden. Der efterlyses samtidig mandskab til de forskellige aktiviteter, der skal foregå i næste uge/næste weekend. Der mangler barvagter, dørvagter samt lydmænd til weekendens koncerter. Listen over barvagter går rundt og de forskellige skriver sig på alt efter interesse.

Jeg har ikke rigtig styr på navnene endnu, da der ingen formel præsentation udover den på det sidste mandagsmøde er foretaget – hvilket jeg heller ikke havde forventet.

Bussen til København – demonstrationen til fordel for ungdomshuset – bliver 3 gange så dyr som lovet. M får beskeden under mødet per mobil. M opfordrer stadig folk til at tage over og deltage og pointerer at man ikke må bære våben og masker (latter)

K har tiltaget sig ”ordstyrende” rolle i P♂’s fravær er i Berlin – i øvrigt sekunderet af K♂2 men det foregår i god ro og orden: K har en naturlig autoritet og/eller anciennitet hvilket gør man selvskrevet til rollen.

Andet folkekøkken d. 19. september 20.45

L♀, J♂ og undertegnede, står for folkekøkkenet i dag. J♂ kommer senere og derfor starter L♀ og jeg kl. 14.30 med at kreere en madplan. På mit spørgsmål om hvad menuen står på er svaret: ”hvad vi, det vil sige du og jeg finder på.” Svaret irriterer mig idet jeg er træt og har mest lyst til at tage hjem, det irriterer mig også fordi det lidt senere viser sig at L♀ allerede *har* en ide om, hvad menuen skal være og mere eller mindre uhildet går frem efter den plan uden at bekymre sig om hvad jeg i øvrigt måtte mene om det.

Vi tager en cykeltrailer og går i regnen over i Netto, hvor indkøbene foretages til kartofler med ris, tomatsovs, tabanada, brød og råkost. Til dessert planlægger L♀ at lave frugtsalat med chokolade. Alt i alt ca. 500 kr. for mad til 50 mennesker.

Jeg skræller kartoflerne til jeg får vabler, hvilket tager ca. 1½ - 2 timer. Imens dukker J♂ op. J♂ er i lære som kok og begynder med det samme med frugtsalaten som vedkommende har en række ideer til (sukkerlage blandt andet)

Jeg begynder at snakke mig ind på J♂. Under uddannelsen J♂ været på arbejdspladser på forskellige steder i Danmark Sdr. Jylland blandt andet og vedkommende elsker sit arbejde. Kommer egentlig på 1000fryd for at dyrke sin passion for madlavningen og for at øve sig i det veganske køkken. Er dog ikke selv veganer, men interesserer sig professionelt for alle facetter/aspekter af kogekunsten. Musikstilen er en anden i dag. Det er barvagnerne der spiller den musik, vi hører og i dag står den på jazz, lidt 80’er pop etc. moden er også mindre uniformeret og mere casual og afslappet – jeg spotter endog en rød cardigan og skjorte + adskillige 1980’eragtige piger i blandt brugerne. M♂ kommenterer en af 80 babes’ene ”Er hun ikke lige vel 80’agtig?” hvilket jeg finder mærkværdigt.

For det første er M♂ selv stereotypen på en uniformeret punkter, for det andet regnede jeg selvklart med at tolerancen i kulturhuset var større. Troede egentlig at påklædningen var en slags tabu eller i hvert fald en privat sag, som mødtes med en stillestående accept eller i hvert fald høflig ligegyldighed. Men anden uniformering end den gængse kommenteres tilsyneladende på linje med de kommentarer, aktivisterne givetvis mødes med når de bevæger sig væk fra kulturhuset.

L♀ forsvinder på et tidspunkt fra køkkenet og bliver væk i længere tid. Jeg ved ikke hvad L♀ laver, måske er det vigtigt, måske har det relation til folkekøkkenet, men det irriterer mig idet jeg har nok at lave: klargøring af kartofler og gulerødder til 50 mennesker!

L♀ fra baren henter dagens ration af gratis brød fra Othellobageren. Der går lidt forskellige historier om, hvordan aftale kom i stand. Tilsyneladende har en af de ansatte hos Othellobageren, eller en tidligere ansat været aktivist på kulturhuset og har i den forbindelse fremmet aftalen: hver tirsdag kan aktivisterne gratis afhente det brød, der er tilovers, der ikke er blevet solgt kl. 17.30. det giver et vist udbud i variationen + at det spæder lidt til på den økonomiske side. I dag er der tale om ca. 2 sorte plastiksække med brød, herudover 6 chokoladeboller og to othelloagkager!

L♀ skærer chokoladen til frugtsalaten hvilket medfører en snak med J om chokolademassage i København: J for 1000 kr. slikker de det også af igen! Der er tydeligvis tale om en eller anden (vandre-) historie om en eller anden form for prostitution, J har

hørt tale om. Herefter tager snakken en lidt underlig drejning. L♀ er lige flyttet fra sin kæreste og kunne da meget godt tænke sig en sådan massage, men kender ingen der vil! Bor nu sammen med to fyre i et bofællesskab, men de skal ikke bryde sig om at massere vedkommende! Men det kunne da være meget fedt med sådan et sted i opgangen... der er selvfølgelig et spil på massagen/prostitutionen, men snakken forekommer mig alligevel at være en smule underlig – måske fordi L♀ netop er flyttet fra kæresten. Maden skrider meget planmæssigt fremad og jeg tager en velfortjent Thy økologisk øl. Eneste streg i regningen er, at hvidløgsbrødene brænder på. Ellers er vi klar til kl.19.00.

Der er en bemærkelsesværdig ro i cafeen i aften. Der er ingen musik, da spisningen går i gang og da der senere kommer musik på er det en anden slags end den sædvanlige punkede hårde stil. Igen slår den æstetiske konformitet mig. Den modernæssige transformering er så udtalt, at jeg virkelig bliver overbevist om, at der kan tales om en decideret uniformering. Der er selvfølgelig undtagelser (måske er det arbejdstøjet – den røde cardigan og skjorten) men det er absolut undtagelserne.

Sætter mig i baren og spiser. Folkekøkkenet betyder at hele cafeen er fyldt med mennesker. Der er som nævnt 50 og der er virkelig ikke plads til flere. Får ros for maden. Tager herefter løbende den opvask der kommer ind: de fleste kender konceptet med selvafrydning, men ikke alle og står opvaskebakkerne ikke rigtigt, så vaskes hverken bestik eller tallerkner af. Arbejder først sammen med J og siden hen kommer også L♀ og hjælper til.

Mærker for første gang ”aktivisttendensen” det vil sige at afstanden mellem det at observere og det at deltage mindskes og glider sammen idet jeg automatisk begynder at instruere brugerne i at stille bestik og tallerkner rigtigt i forhold til det letter vores arbejde efterfølgende. Jeg glider let og ubesværet ind i denne rolle tillige med at jeg i dag har observeret en sproglig ændring hos mig selv, der harmonerer mere med den sproglige stil eller sprogbrugen i kulturhuset. Overvejer også min personlige påklædning og søger for ikke at stikke alt for meget ud i forhold til aktivisterne: jeg har hverken tillagt mig piercinger, tatoveringer eller rastafari frisure, men vælger alligevel de mørke bukser og de mørke trøjer, når jeg skal til møder og/eller deltage i arrangementer. Omvendt må jeg også passe på ikke at overtage stilen mere ned godt er i forhold til mine observationer. Faren for at ”go native” er hele tiden til stede. M kommer ud i køkkenet og henter brød til den daglige studenterhusholdning. Det er åbenbart en af M’s faste rutiner og andre aktivister: man har eller tiltager sig som aktivist ret til at supplere den private husholdning fra kulturhusets goder – og opfordrer tillige mig til at gøre det samme – hvilket jeg efterlever. Retten til dette er helt sikkert uformel og fungerer tilsyneladende som en slags udtalt ret eller bonus for de frivillige aktivister.

Undrer mig stadig over en udtalelse, der faldt på mandagsmødet i går. M fik besked under mødet at bussen var aflyst fordi den blev mere end tre gange så dyr som beregnet. M foreslår at de der ønsker at komme til København og deltage i demonstrationen til fordel for Ungdomshuset tager toget. K plæderer for at K er blevet for gammel til at tage toget. Vil i stedet for foreslå en flyver. Forslaget er illusorisk idet K har en eksamen om mandagen. Begrundelsen er, at det koster det samme som toget og man er i København på ¾ time. Der er ingen tvivl om at udtalelsen er ironisk ment: alene af den grund at fly per-

sonificerer det energimæssige overforbrug, som den vestlige verden gør sig skyldig i. Dertil kommer, at hurtigheden sker på bekostning af energiforbruget til samme tur med andre rejsemåder og dermed også den forurening, som dette overforbrug af fossile brændstoffer ville betyde. Der er som nævnt ingen tvivl om udtalelsens ironiske karakter, men neden under den, som hos al anden ironi, ligger der en eller anden alvor som jeg ikke helt kan få fat i. Er der tale om en leg med egne idealer og identiteter? Peger K i virkeligheden på den måde på hele kulturhusets identitet og italesætter derved et fællesskab? Det er jo netop ironiens styrke. At kunne påpege de alternative løsninger, uden at det af den grund bringer påpegeren i miskredit. Hvor er det alternative i en sådan indstilling? Hvor er det anarkistiske og det økologiske bevidste? Igen får jeg en fornemmelse af, at have med luksusanarkister at gøre, altså med mennesker, der søger efter noget at kæmpe for, ikke fordi de har dårlige fysiske, sociale eller kulturelle kår men fordi kampen i sig selv er en påpegnings af, det alternative og ønsket om forandring. Indstillingen har altså meget mere med identitet og forestillinger at gøre og i mindre grad med realiteter – selv om realiteterne blander sig når nazisterne tropper op med deres provokationer eller folk for eksempel anholdes.

Til dessert har L♀ besluttet sig for at servere tofuis hvilket smager ret godt. Absolut anbefalelsesværdigt. L beretter om folkekøkkenet: betragter det som et sociale eksperiment, hvor mennesker arbejder frivilligt sammen om at bespise 50 mennesker. Jeg fremfører det synspunkt at mad, både disciplinen i det at tilberede maden og at kunne sidde ved siden af hinanden er en af de bedste måder at socialisere på, eller internt at integrere mennesker i en organisation på – henviser i den forbindelse til Canetti Masse og Magt.

Hvordan er rollefordelingen på 1000fryd? Findes der α-hanner og hunner og findes der β-hanner og hunner på kulturhuset? P er klart en α-han selv om rolle er underspillet. P har formel magt i forhold til sin officielle position på kulturhuset. Og selv om kulturhuset er kollektivt ledet, har P alligevel et navn. K er også klart en α-han men står alligevel i skyggen af P på grund af sin mere uformelle og mindre officielle position. K har dog en stor anciennitet der gør at K ofte træder i stedet for P ved dennes fravær. Generelt er kvinderne bemærkelsesværdigt fraværende i den sammenhæng og ellers giver de sig ikke så tydeligt til kende overfor en udefrakommende observatør som undertegnede. De er tillige underrepræsenteret til mandagsmøderne, men til gengæld overrepræsenteret – eller i hvert fald godt repræsenteret som brugere af kulturhusets forskellige tilbud og arrangementer. M er lidt udenfor tur i den forbindelse. Der er ingen tvivl om at M nyder stor respekt og har stor anciennitet både i forhold til at arrangere forskellige aktiviteter på kulturhuset, i forhold til aktiviteter ud af huset (plakatophængning, demonstrationer, koncertdeltagelse og andre aktiviteter) og på grund af sin anciennitet (har været aktiv i 7 år), men har tilsyneladende en lidt buffo-agtig rolle. β-han måske, men ikke på nogen som helst underlegen eller ydmyg måde – tværtimod. En arbejdshest, loyal og pålidelig langt ud over hvad man kan forvente af frivillige aktivister, og vidende om alt hvad der foregår i kulturhusets regi – men alligevel reserveret og tilbageholdende. JD dukker op i dag og spørg mig til, hvordan projektet forløber. Vil gerne i dialog da det viser sig at JD selv har et projekt på trapperne omkring kulturhuset sammen med M: en

antologi om eller en bog om 1000fryd til foråret. Jeg indvilliger i at samarbejde – de kan måske senere benyttes som kontaktpersoner/nøglepersoner, hvem ved.

Generelt fornemmer jeg en vis reservation overfor mig som den fremmede og min rolle som observatør, men så snart min identitet bliver italesat, ved alle alligevel hvem jeg er – også de aktivister, der ikke nødvendigvis var med på det første møde, hvor jeg præsenterede mig selv. Jungletrommerne virker tilsyneladende upåklageligt og det giver mig en vis tryghed. Der er ikke nogen, der skal overtales, alle er informerede og alle har tilsyneladende accepteret at blive observeret – og så indgår jeg i arbejdet på linje med de andre aktivister.

Mandagsmøde d. 25. september

Inden mødets start: i weekenden afholdtes den i sidste uge annoncerede demonstration til fordel for ungdomshuset ”Ungeren” i København. Bussen blev aflyst men på opfordring har adskillige aktivister været af sted for at deltage. Der er flere af aktivisterne, der har haft deres gang på ungdomshuset og der er mange fælles bekendte, lige som der fortsat er tætte relationer mellem de to kulturhuse – og til andre lignende kulturhuse i landet + udlandet (Berlin f.eks.) Ungdomshuset har tabt appelsagen om brugsretten til huset på Jagtvej og har i den forbindelse demonstreret imod det løftebrud, man mener Københavns kommune har bevæget sig ud i ved salget af bygningerne til ”Faderhuset”, en fundamental kristen frimenighed.

Artiklen ”Fem sigtes for vold mod politiet” er fra DR’s hjemmeside og deres dækning af sagen i weekenden. Spørgsmålet er: hvordan påvirker sagen stemningen på 1000fryd? Hvilke fortællinger vil der blive spundet omkring ”slaget om ungdomshuset”?

Dagens møde: 15 aktivister + 1 hund

J har et punkt – folk på madrasserne?

Ugen der gik:

- folkekøkkenet: ok
- torsdag var der åbent hus – glimrende arrangement – ingen problemer
- total jævlør morker’s trommeslager blev overfaldet i Kattesundet og der var ingen reaktion på hjælp – heller ikke fra politiet. Der har tidligere været problemer i den retning: når kulturhuset har henvendt sig til politiet, har man ved flere tidligere lejligheder fået at vide, at man må klare problemerne selv – men der var ikke særlig mange mennesker til en ellers udmærket koncert.

K: ”det skyldes at Niarn var på Skråen” (latter)

- K: men der er problemer med publikums adfærd i Kattesundet. Folk stod og røg hash (hvilket er ulovligt – latter), men de sidder også og spærre for trafikken, flasker bliver smadret og det er under alle omstændigheder arrangørernes ansvar. Der blev udvist en ”mellow” holdning (laissez faire) både i døren og hos barvakterne. Dertil kom at festen fortsatte til ud på natten, hvilket er et problem, dels på grund af bevillingen, der går til klokken to og dels på grund af åbenstående døre til øldepotet. Det er en sikkerhedsrisiko og det larmer for de omkringliggende lejligheder. Men nøglen til døren ud til øldepotet mangler (kommer det frem)

Den kommende uge:

- Folkekøkkenet: 3 hjælpere (herunder undertegnede) har meldt sig – en chef efterlyses. K påtager sig opgaven at ringe rundt til aktivisterne, der ikke er, på mødet for at få en af dem til at tage chef-rollen.
- Koncerten fredag mangler barvagter. DJ P har styr på det men der mangler barvagter... hvorefter K tager til genmæle: ”der er styr på det men der mangler barvagter... er det ikke en anden måde at sige på, at der IKKE er styr på det?”
- Fredagsarrangementet bliver et problem, hvis der mangler folk. Der efterlyses blandt andet aktivister til køkkenet da bandet skal have mad fredag.
- Lørdagsarrangement: Fattigfolk afholdes af DJ og M – her er alt, på plads.
- J hjemmesiden som er konstrueret til ”Metalgrotten”. Gutten som har konstrueret den, har modtaget en regning, men det er en fejl. Den skal videre til administrationen. Der har været mangel på opdateringer på hjemmesiden, men det rettes der op på nu.

Barvagterne fordeles skematisk på mandagsmødet. Alle skriver sig på de dage i ugen hvor de har lyst eller hvor de mener at kunne: der er tilsyneladende tre vagter. Åbnevagten, midtervagten og lukkevagten, der alle skal fordeles på mandagsmøderne eller gerne i løbet af ugen. I den forbindelse og fordi det går lidt trægt med at finde de forskellige vagter/få vagterne fyldt ud, stilles der forslag om en elektronisk skematilmelding. En mulighed for at tilmelde sig en vagt over Internettet.

Generelt mangler der en opdatering af vagtlisterne med e-mailadresserne på folk.

K er imod. Der er allerede mulighed for at aktivisterne kan melde sig til tjenesterne via mail og telefon og K er bange for, at en yderligere udbygning betyder yderligere bureaukrati og manglende styr på, hvem der gør hvad. Nette revideres ca. hvert ½ år. Opfordrer til at der indkaldes til barmøder lidt oftere og lidt mere synligt i stedet for, men det er vist en administrativ opgave...?

Spillere til den s. november – informationer til hjemmesiden.

Herefter er der løst snak – men der er ingen, der nævner København til trods for, at det åbenlyst er gået hedt til derovre jf. DR's hjemmeside. Og så alligevel. 30 minutter efter at mødet er begyndt. Der er to anholdte af de 6 deltagende aktivister fra Aalborg og de er stadig i live, hvis nogen skulle være i tvivl! Det er K, der kommer med dette ironiske statement.

Hvorfor slås med politiet? Hele balladen begyndte tilsyneladende og ifølge DR's oplysninger, da politiet kører ind i en række siddende demonstranter, men der er stadig lang vej til en så udtalt aggressiv adfærd overfor disse samfundets ordenshåndhævere. Er det oppositionen, modkulturen, der slår igennem? For så vidt ville det give mening: politiet repræsenterer det etablerede system og yderligere er de lovens håndhævere. Derfor vogtes de med årvågent blik fra de modkulturelle grupperinger.

Bemærkelsesværdigt er det alligevel jf. min tese om graden af til skade kommende, at ingen betjente er sårede, mens adskillige demonstranter måtte på skadestuen. Jf. Napoleon er angrebet det bedste forsvar, hvilket i nærværende sammenhæng er tankevækkende. Aggressoren bør altid være de demonstrerende hvorfor der naturligvis bør være en

vis korrelation, en ligefrem potential sammenhæng mellem antallet af til skade kommende på begge sider af barrikaderne – hvis vi fortsat vælger at kalde vores samfundet for et demokratisk retssamfund. Politiet bør på den vis være den, der reagere på aggressioner, ikke være dem, der er aggressorer fra begyndelsen, hvorfor de naturligvis altid vil være den udsatte part i sammenstød af ovennævnte karakter. Men det er de uddannede til og det er de bevæbnede til. Så med mindre andre dagsordner er på spil, bør der være nogenlunde lige mange til skade kommende på begge sider – hvilket ikke er tilfældet med demonstrationen på jagtvej.

Noget andet, der har slået mig under de tre mandagsmøder jeg nu har deltaget i, er mødernes tilstræbte formelle struktur: der er faktisk tale om møder, hvor aktivisterne agerer som om der var tale om ”rigtige” møder (hvilket det også er) men i den etablerede for, vi kender det fra alle mulige andre sammenhænge. Der er disciplinen, roen, diskussionerne og talerækkerne. Der er referaterne, der er referenten, der er mødeledelsen og der er dagsordenen (og til trods for at den sammenstykkedes adhoc fungerer den stadig strukturerende for mødets gang)

Dertil kommer det slagprægede sprog: den ungdommelige fortælling – cool, nederen, fryd, ungeren, etc.

Kan emnerne til søgelisten allerede nu bestemmes?

1. Organisationen. Hvor ser den ud som den gør?
2. Modkulturen. Det normale overfor det alternative – hvorfor? Herunder også samfundsopfattelser
3. Æstetikken – hvorfor som den ser ud og dens indhold?
4. Menneskeopfattelsen – hvad er mennesket? Hvorfor er det som anskuet?

Ad 1. organisationen /organiseringen er alternativ, den er uformel og den er mere ”basisdemokratisk” end andre lignende organisationer, men hvilke fordele og hvilke ulemper medfører det? Hvilke andre problemer opstår der? (der er tydeligvis problemer med at fylde vagtplanerne og med at skaffe frivillige aktivister nok til de forskellige arrangementer)

Ad 2. samfundsopfattelse – o modsætning til det bestående. Modsætningen og ideologien (?) legitimerer det mere end man ellers ville tolerere (vold for eksempel)?

Ad 3. den traditionelle: Swidler at transformere kulturens koder er det stærkeste magtmiddel som sociokulturelle grupperinger kan tage i anvendelse og det er netop det de gør, ved at udfordre den traditionelle finkulturelle æstetik, den kulturelle kodning, der har opnået en vis normativitet.

Ad 4. mennesket som ansvarlig og engageret per definition. det er struktureringerne, der afmonterer enhver ansvarlighed, ethvert engagement – og enhver solidaritet?

Tirsdag d. 26. september
Folkekøkken

Jeg ankommer lidt senere til folkekøkkenet i dag på grund af arbejde, hvilket betyder at M og R er gået på indkøb. Menuen står på lasagne – ifølge M en ret man laver, når man ikke ved, hvad man ellers skal lave!

R er ny. R har kendskab til problemerne og organiseringen af Ungdomshuset i København idet vedkommende på grund af studier (RUC) har haft bopæl i København – men stemningen på 1000fryd er anderledes end på ungdomshuset. Demonstrationen i København omtales og diskuteres og hændelsesforløbet forsøges klarlagt en gang til – på en lidt anden vis end i medierne. M deltager faktisk i demonstrationen men anholdes ikke, men to andre fra kulturhuset ryger ind og løslades først kl. 5 søndag morgen. Der er rimelig stor forundring over mediernes formidling af begivenhederne: de er nærmest på demonstranternes side – hvilet er ret unormalt (sådan fremlægges det). ”Panserne provokerer”

Derudover lidt løs snak med R omkring ph.d. projektet. R kender Billy Ehn og Orvar Lövgren fra sine studier på RUC.

Maden laver næsten sig selv, men chef M er et jern som sædvanlig og derfor går det nok så let. Jeg begynder at have så meget styr på de forskellige elementer i køkkenet at jeg kan guide folk igennem når de kommer og har brug for forskelligt: tallerkner, gafler, sakse(!) etc.

R og undertegnede fortsætter med at snakke fag og snakke undersøgelsesmetoder og empiri. R har fungeret som konsulent for en række kommuner og kender derfor til problemerne med at sammenlægge forvaltninger – i forhold til den kommende kommunalreform. Dette medfører naturligt udveksling af forskellige synspunkter på kommunalreformen.

R har en fransk kæreste. Har tilsyneladende rejst en del, idet R kender til både svenske, finske, tyske, engelske og franske biblioteker – som R sammenligner men de holder nogenlunde samme standart.

M styrer begivenhederne i køkkenet. Er dagens chef. En lidt forunderlig ting: her er M chef og jeg hjælper, men til andre tider er M studerende og jeg underviser!

Efter middagen inviterer først M så K både R og undertegnede med til folkekøkkenmøde. Det foregår i Peep Shoppens lokaler, der ligger i huset ved siden af cafeen og som har sin egen indgang. Folkekøkkenvagterne eller chefvagterne fordeles intentionelt på disse månedlige møder og det er så mandagsmødernes opgave at finde folk til at understøtte og hjælpe chef-vagterne. Men dagens folkekøkkenmøde skal mere end det. Pengene, der overskud som folkekøkkenerne genererer, skal fordeles. Det er ikke de store økonomiske midler, men der er tradition for, at disse midler, når der er et tilstrækkeligt overskud fordeles og går til et eller anden formål, der står lige for. Det drejer sig i denne runde om at få fordelt ca. 4000 kr. og helt på linje med den venstreorienterede profil som mange af aktivisterne bekender sig til bliver ABC (Anarchist Black Cross) foreslået som modtager af denne måneds beløb. ABC er en anarkistisk hjælpeorganisation, der hjælper mennesker indenfor de anarkistiske organisationer, der har været anholdt med deres kommende retssager.

Dernæst diskuteres folkekøkkenets pengebeholdning. Adskillige gange er der forsvundet forskellige mindre beløb fra pungen/kassen. Man diskuterer hvad der skal gøres men enes om foreløbig at bevare den nuværende ordning.

Tager sammen med M opvasken efterfølgende lige som sidst. M virker meget samvittighedsfuld overfor 1000fryd – har ved en anden lejlighed fortalt at vedkommende er kommet i kulturhusets lokaler i over 7 år – M gemmer maden, pakker rester til de kommende dages koncerter og arrangementer, hvor der bliver brug for mad – men også til sig selv. Det er en af M's særheder. Der er dog rigeligt til alle og selv om M gemmer maden, ryger den sandsynligvis ud om en tre dages tid alligevel. Ofte (har jeg på fornemmelsen) spiser folk af maden, men der er for meget og så ryger det ud.

R er som nævnt ny og vedkommende forstår og bruger humoren en del. Nok en af de mindst selvhøjtidelige, jeg endnu har mødt. R er åben, har tydeligvis prøvet en række forskellige ting i sit liv og har taget stilling: der er noget, der bare ikke fungerer for R: hurtig mad f.eks. mad skal tilberedes, forberedes og indtages langsomt hvorfor rollen som it-medarbejder i sin tid udartede sig til en pinsel for R: ”De (kollegaerne) kastede sig bare over maden, som de kastede sig over arbejdet” – og det selv om vedkommende var med i de gyldne tider, hvor det gik rigtig godt for branchen og hvor de gode penge også blev omsat til gode middage. Der var ingen respekt for maden.

A har faktisk også deltaget i folkekøkkenet – har forberedt hvidløgssmørret – men ellers har vi ikke set meget til A. har sandsynligvis tillige haft barvagt. Barvakterne har det med at give en hånd, når der ikke rigtig er noget at lave i baren, i de første åbne timer.

Der er for en gangs skyld ingen musik eller anden arrangement bagefter og salen er stort set tom da jeg forlader stedet.

M har i dag udvidet beretningen om det gratis brød fra othellobageren: engang hentede man brødet fra de forskellige supermarkeder rundt omkring i byen. På det tidspunkt stillede de alle oceaner af daggammelt brød og alle mulige andre kasserede ting – både fødevarer og andre varer – i store plastiksække ud til deres containere. Således har M fundet både elektriske biler, CD-afspillere og selvfølgelig mad i massevis. M beretter således videre om en tur til København, hvor man først på vejen derover besøgte Føtex containeren for at fylde op, hvilket man fik gjort. De overskydende genstande fik Ungdomshuset til at sælge i deres loppesalg. Derpå besøgte man igen Føtex på retur – turen – med lige så stor succes! Problemet opstod da byen tømtes for supermarkeder og bagere og man begyndte at sætte lås på containerne og/eller containerpladserne. Det skyldes efter sigende delvis en uheldig episode, hvor affaldet i stedet for at blive taget med blev spredt ud over hele gaden...siden har det efter M's beretning været P, der har fået aftalen i stand med Othellobageren.

P virker som den, der i det hele taget har gjort sig størst overvejelser over de ideologiske betragtninger, der er fremherskende på kulturhuset. P er A.S. hvilket givetvis har medført en række forskellige overvejelser over, i hvilken retning kulturhuset skal bevæge sig. P er sig anarkismen bevidst, men reflekterer også over de problemer som samfundet normative struktur byder aktivisterne og brugerne på. For mit eget vedkommende vil jeg

mene at det er mærkbart i forhold til folkekøkkenet. Der er fra tid til anden lidt ”restaurant” over det – og mindre folkekøkken.

Mandagsmøde d. 9. november

I dag er der 8 aktivister hvor af to har fødselsdag og i den forbindelse har de bagt kage.

Ugen, der gik

1. forrige uges støjgener samt diskussion om åbne døre til baggården – onsdagsarrangement
2. rengøring af salene efter arrangementer
3. arrangørernes deltagelse i mandagsmøderne – B? og A?

Mødet starter med en generel diskussion af bemanningen ved de forskellige arrangementer. Organiseringen halter og mange af arrangørerne deltager ikke i mandagsmøderne for at afrapportere de afholdte arrangementer.

Der er en rimelig negativ stemning overfor B og A (de er ikke til stede på mødet heller)

Fredag

Rimelig selvorganiseret show og stor hjælp fra aktivisterne, der var til sted og tak for det.

Lørdag

Forholdsvis rolig nat, med kun en enkelt episode: et par satanister(?) overfaldet som søgte tilflugt på kulturhuset, men alle tales til ro.

Stor rost til arrangementet til støtte for flygtninge under jorden. Ros til Gatans parlament – mens Zaki var lidt for rodet(?)

Episode med Psonic Syndicate. Efter koncerten går de i byen og kommer til bage hammerfulde senere på natten og påstår at de skal sove i Peep shoppen – hvilket ingen har aftalt med dem. Z der står for oprydningen og er i cafeen, overværer hvordan de sparker på porten og smadrer et vindue. Z føler sig indigneret men der er ingen kontaktperson som kan kontaktes. Z ringer til P kl. 5.30 og får herefter en aftale i stand om at de kan få lov til at sove i Peep shoppen. Men søndag formiddag er de væk og der har ikke været nogen henvendelse om episoden.

Generelt har flere af aktivisterne dårlige erfaringer med Psonic Syndicate. Stemningen er, at de ikke skal komme og forlange at sove her, når der ikke er aftalt noget – og i øvrigt skal de have en regning på det vindue, der blev smadret.

Studneterhuset har i modsætning til kulturhuset haft gode oplevelser med Psonic Syndicate. Z giver ikke desto mindre M og A besked.

Ugen, der kommer

Tirsdag: folkekøkken I vil gerne være med men mangler medhjælpere og en chef.

Onsdag: SKPT-showet på onsdag mangler folk til køkkenet, til baren, åbne-, mellem- og lukkevagter + folk, der vil give en hånd med oprydningen bagefter.

Torsdag er der intet på programmet

Fredag: kulturnatten. B orienterer: K vil gerne deltage i kulturhusets arrangement som opsyn på kulturnatten.

Lørdag: S kunne ikke komme, er i Frederikshavn, men lader fortælle at der er styr på næsten det hele. Mangler dog et par barvagter.

Eventuelt: P

- Der har været brandeftersyn på kulturhuset og det bestod. Pas dog på med kulsyreslukkeren nede i cafeen ved køkkenet: den fryser hvilket vil gå ud over de mennesker, der måtte blive ramt af skyen.
- Flere gange om ugen mangler der penge i kassen – sodavand tages fra baren uden at blive betalt. Husk at alt kan rettes bare det bliver skrevet ned – andet er simpelthen dårlig stil. Indsamlingsbøssen der stod på baren er også blevet tømt. Det er bare for lavt! Derfor: husk at ligge lagernøglen i kassen ved lukketid.
- Vær også opmærksom på at når der skænkes alkohol, så er der tale om 2 cl og ikke mere! Mange giver mere 2½ - 3 cl bare for at være på den sikre side men priserne kunne faktisk sænkes hvis alle fik hvad de faktisk bestilte. Så der er også et solidarisk hensyn at tage.
- Så har M meget beklaget en episode som fandt sted i weekenden overfor M. NN mener at det bør være på sin plads at M ringer og underskylder personligt overfor M. Der har tilsyneladende været optræk til slagsmål eller at M har været ret meget for nærgående.
- NN har karantæne på grund af et udestående på 1000 kr. med kulturhuset til noget lydgear.
- Så er der en omtale af et arrangement på Nordkraft
- Opfølgning af tilmeldingen til barvagter.

Mandag d. 16. oktober

Det er ca. 14 dage siden jeg var på kulturhuset sidst idet jeg har været på kursus i København. Rutinerne omkring folkekøkkenet, barvagterne, arrangementerne, etc. Er ved at være kendte. Jeg blev spurgt efter om jeg kom til folkekøkken i morgen, hvilket jeg desværre ikke kan på grund af arbejde.

P har i den forgangne måned gentagne gange fremhævet behovet for at stramme op overfor rutinerne: manglende oprydning, manglende omhu med støjkontrol, manglende omhu med pengesager, etc. Til trods herfor insisterer vedkommende og de andre aktivister tilsyneladende på deres organisering. Ingen har i hvert fald ytret sig imod. Det vigtigste er, at de, der har ”begået” noget, viser anger og villighed til at bringe sagen ud af verden. Det er tilsyneladende mindre vigtigt hvor meget og hvor dan man soner – blot man gør det.!

Mandagsmøde

Der er åbnet en ny tøjbutik i Kattesundet og den spiller højt funky hip hop eller noget lignende. Der er løs snak om konspirationen imod kulturhuset: de vil larme os væk herfra. Allerede nu begynder vittighederne om butikken: 1000fryd får nok støjklagerne. De tror det er os!” og ”Der skal være glædespiger på første salen derovre!”

Adskillige ansigter, som jeg ikke har set før. Ca. 20 aktivister er mødt frem. M er referent.

Ugen, der gik

Tirsdag: Folkekøkkenet får som altid ok evalueringer – er der aktivister, der deltog til stede på mandagsmødet.

Onsdag: show: K referer for R – var helt alene om arrangementet med 20 – 25 betalende gæster. M det er dårlig stil, at der ikke er aktivister, der giver R en hånd, når R står alene med ansvaret grundet sygdom. K: aktivisterne hjalp så godt de kunne og alt gik jo godt. Problemet var, at det var ”Skopet” der stod for showet og at de ikke hjalp til, hvil et de er gjort opmærksom på.

Torsdag: kulturnatten – B stod for aftenen. NN: der var rigtig mange mennesker til arrangementet. M refererer om den brand der har været i atelieret. Det var tilsyneladende en række ledninger, der kortsluttede i en bunke sorte affaldssække (stive og fulde aktivister + overbelastning i kablerne). Så var der også aktivister, der arrangerede show ude på gaden, i Kattesundet, med lys og billeder, selvlysende maling, etc. arrangørerne mangler desværre, så der aflægges ikke fuld rapport. Kritik fra kontoret: man så+ sig nødsaget til at ringe rundt for at få fat i barvagter, et arbejde er egentligt er arrangørernes ansvar.

Lørdag.: The Flabbergasts og Dusty Awe: en mindre katastrofe. De udøvende kunstnere var for fulde og for dårlige og det ene band kunne overhovedet ikke spille. Meget utjekket – især når der samtidig tages entre. I det hele taget virker det som om arrangementet brændte sammen for arrangørerne – at det var for står en mundfuld.

Der var ikke plakater oppe omkring arrangementet + at arrangøren var såret, men udadtil giver det kulturhuset et noget blakket ry/billede. Det får kulturhuset til at tage sig meget amatøragtigt ud. M: og det er ikke første gang det er brændt sammen for M. problemet er muligvis løst idet M, der kommer fra Frederikshavn (der er langt) nu er flyttet til Tyskland. K: men der er problemer med at den svingende kvalitet af arrangementerne skader kulturhusets renommé. K foreslår derfor en ændring af strukturen for de arrangører der kommer udefra, sådan at de SKAL alliere sig med en af de faste aktivister, der kender stedet, og ved hvordan det fungerer. K taler imod: aktivisterne/kulturhusets egne arrangører er allerede hårdt spændt for med alle mulige andre aktiviteter.

NN: har erfaring for at det at være arrangør og skulle spille og lave lyd – samtidig – får kvaliteten til at dale. K HAR gjort det men erkender problemet – og er også overbevist om at problemet kommer igen. Diskussionen ryger videre og der er enighed om at lade bookinggruppen diskutere det på deres næste møde. Det er dem, der står for at koordinere alle arrangementerne.

P. hvad gør vi? Der mangler rengøring. Det har Z erkendt. Dertil kommer at døren igen i weekenden er blevet sparket ind!

Ugen der kommer

Tirsdag: Folkekøkkenet – mangler mandskab

Fredag: Mangler mandskab til arrangementet med Sugarghost. NN melder sig til åbne-
vagten i cafeen. Der er rimelig styr på selve arrangementet, men der mangler mandskab
til baren.

Lørdag: Metalgrotten – samme billede: arrangementet er forholdsvis på plads, men der
mangler mandskab til cafeen/baren. K melder sig – herefter løs snak som kaldes til or-
den af K: Eventuelt:

M♂ har gennemført en evaluering(?)

K♂ læg venligst CD'erne tilbage i mapperne, når de er spillede. De bliver ridsede, når
de ligger i store bunker på disken + at det roder. Det er ikke til at finde noget i stakken –
så kort sagt: brug mappen.

P♂ melder sig til oplæring i baren og får en tid torsdag mellem 12 – 17

J: opsætter plakater angående et anarkistisk seminar.

K: angående bandet, der i sidste uge smadrede vinduer og var ubehagelige: det var
chaufføren og kæresten, der stod for ubehagelighederne.

M♂ efterlyser en bestemt (EU) CD fra baren.

Onsdagens mellemvagt besættes.

M♀: der kommer killinger om føje dage, så hvis nogen skulle være interesserede, så sig
endelig til.

Ad hoc strukturen fungerer for så vidt at man ikke har andre forpligtigelser, men at kul-
turhuset er drevet af frivillige betyder tydelige sæsonmæssige udsvingninger. Stilen
kræver naturligvis et engagement og en solidaritet med både stedet og de andre aktivi-
ster for at kunne fungere. Min fornemmelse er, at det er stedet, altså kulturhuset, man er
solidarisk med, altså mere den organisatoriske struktur, der går under betegnelsen kul-
turhuset 1000fryd end egentlig de mennesker, der kommer der, selv om der også løber
venskaber på kryds og tværs i huset. Det er jo blandt andet de andre aktivister og deres
handling eller mangel på handling, der gør at P har efterlyst et rengøringshold til at
tage oprydningen og rengøringen i cafeen NU.

Der er helt klart også et center – periferi forhold/diktonomi indbygget i solidaritetsprin-
cippet på kulturhuset. Det udefrakommende arrangører der kommer længere væk fra
(for eksempel Frederikshavn) har grundet logistiske forhold sværere ved at gennemføre
arrangementer tilfredsstillende.

Kulturhuset har således ideelt set lige så godt fat i brugere og aktivister som moderne
managementteori tilskynder (kærlighed og organisation): man tænker 1000fryd i sin fri-
tid, man er der for organisationen når den kalder og man yder sit yderste for at arrange-
menterne og/eller den daglige drift skal forløbe så godt og så smidigt som muligt – eller
stort set alle gør det. For som nævnt er der et par brodne kar rundt omkring.

Men findes der således også en ydere – inderkreds blandt aktivisterne? Der er ingen
tvivl om at den opfordring, P kommer med i dag om at danne et rengøringshold, forven-
tes efterkommet med henvisning til solidariteten med de andre aktivister og med kultur-
huset som en organisation, alle har ansvaret for, idet det Er de frivillige, der driver
stedet. Det er tillige forbundet med social prestige eller i hvert fald ansvarlighed at være
med og der ligger et forholdsvis stort pres på os alle, mig selv inklusiv, selv om jeg er

udefra kommende og hverken bruger eller aktivist. Det giver social kapital, at engagere sig.

Som nævnt. Selv i periferien, der hvor jeg binder mig som fremme, som observatør eller som forsker, føler jeg den sociale forventning og har dårlig samvittighed ved at forlade kulturhuset og dermed ikke være i stand til at kunne deltage (jeg skal passe børn i dag så der er ingen undskyldning) men tager mig faktisk i under mødet at forsøge at finde en løsning på, hvordan jeg alligevel kan komme til at deltage – vel vidende at det ikke er min opgave, at jeg ikke er aktivist og at jeg ikke skal fungere som sådan! Men mekanismen er interessant at erfare og at opleve.

Spørgsmålet er 1. om en sådan solidaritet og et sådant engagement kan bibeholdes når der støder kærester, børn og familier – eller arbejde – (især hvis de er udefrakommende, det vil sige ikke ”rekrutterede” fra miljøet) til?

Og 2. om denne organisationsform virkelig er gennemførlig udenfor det frivillige arbejde. P vil naturligvis påstå at det er det ikke på grund af kapitalens profanering af det naturlige engagement, men mekanismen er jo netop det, forskellige organisationsfolk har arbejdet med i mange år på at implementere som principper i organisationskulturerne rundt omkring: den personlige ansvarlighed og det personlige engagement, men med kapital som belønning.

Mandagsmøde d. 23. oktober 15.50

15 aktivister deltager.

Min mentale tilstand lader en del tilbage at ønske. Jeg kommer direkte fra fire timers undervisning og er træt og irriteret. 5 aktivister er ankommet indtil videre. M♀ er til stede. Var tilsyneladende en af de anholdte ved demonstrationen for Ungdomshuset i København og M skal derfor i retten. Stemningen er godt til trods og der kommer ”gas-sede” bemærkninger: ”Husk en kuffert med skiftetøj” underforstået – hvis du skal i fængsel! Det er rimeligt ufedt at gå i det samme tøj i 14 dage! Joker med det – også for at holde humøret oppe hos M♀ givetvis.

Ugen, der gik

Tirsdag: folkekøkkenet for alle de roser der kan give: et glimrende traktement

Torsdag: Pseudoslang – god koncert og opfordringen til at oppe sig i forhold til engagement sidst har tilsyneladende virket – oprydningen fungerede!

Fredag: Sugarghost – god koncert men det var synd at der ikke var flere tilskuere. Det er tilsyneladende et generelt problem, at der kommer for få tilskuere til koncerterne.

Lørdag. Metalgrotten – der er ingen aktivister/arrangører til stede på mandagsmødet, men de lader forstå at det gik godt og at oprydningen først fandt sted om søndagen efter aftale. Og det ER gjort!.

Ugen, der kommer

Tirsdag: folkekøkkenet. M tager turen som chef og undertegnede giver en hånd med.

Fredag: band – lidt svært at få kontakt med dem, men aftalen skulle være i orden – måske skulle man tænke på at få et erstatningsband på banen allerede nu – men P er imod: det virker åndssvagt at bruge pengene 4 dage før koncerten skal finde sted.

M: Ungdomshuset har fødselsdag og gaven fra Kulturhuset er en pengegave på 3000 til materialer at bygge barrikader for. Pengene er sendt til København.

M♂, R♂, K♂ og M♀ taler om en sag: en aktivist har beskyldt en anden aktivist S♂ for seksuelle forulempelser. Det er en ret ubehagelig sag og oplevelsen skulle have været ret ubehagelig. M ønsker ikke at gå i detaljer, dels på grund af mangel på informationer, dels fordi ingen af de implicerede er til stede ved dette møde.

K mener ikke S bør have lov til at være aktivist i kulturhuset længere. P maner til besindighed: ønsker ikke at træffe beslutninger på baggrund af en historie eller på baggrund af rygter, etc. M er enig. Det er kutyme af folk som et minimum får lov til at forklare sig.

P mener stadig at mangle information om sagen hvorfor K beslutter sig for at gå videre med den (sagen) og samle information blandt andet fra de implicerede. P: "Ved S det her?" (at sagen bliver vendt på et mandagsmøde) svaret er klart: nej, S er flyttet til Hamborg. P: S bør adviseres om at sagen er til diskussion på mandagsmøderne, blandt aktivisterne og også at sagen har været vendt på dette møde.

P, K og NN tager en snak med M, der tilsyneladende var barvagt under episoden.

Eventuelt – samler op på sagen om Psonic Syndicate fra for 14 dage siden. Følgende forklaring er kommet fra kontaktpersonen: Det var ikke nogen fra bandet, men nogen, der var med på turen, der troede de skulle sove i kulturhuset på første sal. Vedkommende har forklaret at vinduet gik i stykker da vedkommende bankede på det for at komme ind – men indrømmer også at have været ubehøvlet, nægtet at betale entre, etc. – hvilket vedkommende herefter har undskyldt. Bandet har endnu ikke fået løn for arrangementet, så ruden skal nok blive betalt!

Ellers er de søde og rare i netop det band. Det var tilsyneladende nogle unge svenskere, der var med dem, der havde fået lidt for mange øller!

M ønsker at stille en permanent indsamlingskasse op til Anarchist Black Cross aktiviteter. "Gavmildhedskassen" er atter blevet tømt, denne gang på en ret fantasifuld måde, så ingen har kunnet se, at den var brudt op. Der udtrykkes generel forargelse over de, der kan synke så lavt til at rippe indsamlingsbøsserne blandt aktivisterne.

K meddeler at der afholdes et solidaritetsmøde i salen til støtte for Ungdomshuset, hvilket naturligvis accepteres af mandagsmødet. P's kommentar til det er: "Ungdomshuset? – det er ellers en dødssejler!"

P: køkkenet er optaget hele søndag – og med disse ord slutter mandagsmødet.

En interessant observation: den seksuelle forulempelse bliver tilsyneladende ikke anmeldt til politiet, som ellers ville være det mest nærliggende hvis dens karakter har været så grov som den skjulte omtale af den lader antyde. Er solidariteten med kulturhuset og tiltroen til at kulturhuset kan løse problemerne internt så stor og samtidig tilliden til politiet så lille at det ikke forekommer at være umagen værd? At en eventuel sanktion som det, at blive udelukket fra kulturhuset og dermed aktivisternes og brugernes fællesskab tilstrækkelig stor til, at blive anset som en passende straf? Eller er karakteren af forulempelsen alligevel så lille at det ikke er umagen værd? Tilsyneladende ikke det sidste i hvert fald!

Umiddelbart lyder det på aktivisterne K, M, og NN som om det er nogle af de første elementer, der er på spil.

Og det er egentlig de samme forhold der gør sig gældende omkring tyverierne fra indsamlingsbøsserne: tilsyneladende er det en ”lille håndværker”, der går og tilvirker bøsserne så de kan tømmes i det usete og sådan at der ikke umiddelbart er nogen, der kan konstatere at den faktisk ER blevet tømt, og så vedkommende ved en hver given lejlighed kan komme til at tømme den igen. Og egentlig er der en vis respekt for det kreative element i denne opfindsomhed – dog også et ønske om at vedkommende ville udleve sine håndværksmæssige færdigheder til kulturhusets bedste i stedet for – det kunne der godt være brug for en gang imellem.

Intet er tilsyneladende meldt til politiet, men søges løst internt. Risikerer et sådant et menneskesyn eller menneskeforståelse syn – blandt aktivister og bruger – ikke at give kulturhuset alvorlige skrammer i lakken? Jeg mener: med hvilken ret udøver et kulturhus justits og/eller selvjustits, hvem udøver denne justits, og med baggrund i hvad?

Et andet element, der er mindst lige så interessant at studere videre er, hvorvidt man kan bibeholde tilliden til og forestillingen om det gode i den menneskelige natur, når tilliden gang på gang viser sig ikke at holde, når den ignoreres og dermed udstilles og latterliggøres i al sin sårbarhed? Ja svaret ifølge kulturhuset er et JA uden at ryste på stemmen. Omvendt betegner latterliggørelsen og den sociale kontrols tilintetgørelse af den begrebslige kriminelle – lige så vel som at visse former for kriminalitet, visse former for handlinger, der på den anden side af kulturhusets mure betegnes som kriminalitet giver agtelse og underforstås som social højstatus i kulturhusets fællesskab. Som nævnt tidligere: viljen til at angre er meget mere værdsat end den faktiske vilje og evne til at tilbagebetale eller godtgøre tabet i materielle værdier – hvorfor den seksuelle forulempelse i sagens natur er så meget værre end tyverierne: her er det mennesket offeret, gerningsmand/kvinden er gået efter. Men selv det, holdes i kulturhusets regi.

Hvad er det for en sociokultur der er på spil? Hvordan er den repræsenteret i det etablerede kulturformidlingsbillede? Miljøet ER meget lukket om sig selv og det er svært at komme ind på aktivisterne – men det kan lade sig gøre og de har stadig et forholdsvist veludbygget internationalt netværk.

Folkekøkken Tirsdag d. 24. oktober

1. M♀
2. organiseringen
3. folkekøkkenet

Der er næsten en klassiker: vi mødes M og undertegnede omkring kl. 15.00 og går i byen for at købe ind. M der er chef i dag vil lave wokmad hvilket i kulturhusets regi vil sige sammenkøge en række ingredienser i køkkenets store støbejernspande. Tre elementer diskuteres mens vi henter indkøbene: 1. M♀ skal i retten, 2. husets organisering og 3. folkekøkkenets historie, oprettelse, eksistens og succes.

1. Undervejs til Netto taler vi om M♀. M♀ er en af de aktivister der blev anholdt i København i forbindelse med støttedemonstrationen for ungdomshuset. M beretter om hvordan M♀ altid er uheldig. Hun bliver altid anholdt, hvis der sker anholdelser og har lige været i retten for vold mod embedsmand i funktion. M♀ var under en demonstra-

tion (hvilken ved jeg ikke) ved at få tæv af, hvad vedkommende troede var en nazi – sympatisør, men som viste sig at være en civilklædt betjent. Politimanden har tilsyneladende i rapporten tilkendegivet at han IKKE har givet sig til kende for M♀, hvilket i sig selv er underligt at han skriver, men det giver M♀ mulighed for at satse på at påkalde sig nødvendig nødværge (eller lignende).

2. Under arbejdet med at forberede dagens middag spørger jeg til brugen af huset. Cafeen/baren er tydeligvis husets hjerte, der nogle gange fungerer som værtshus, andre gange som musikcafe. Musikken er central da det efter M's mening er forholdsvis nemt at komme fra gaden og deltage i et musik arrangement. Så er der øvelokalerne. Det er yderst vanskeligt at få plads i øvelokalerne g i Aalborg i det hele taget og 1000fryd er da heller ingen undtagelse. "der sidder en flok gamle røvhuller på de lokaler". (de er i slutningen af 30'erne!). M mener at problemet er, at disse mennesker sidder på lokalerne, som om det var deres hæderskronede ret og derved holder andre ude. Oven i det blander de sig ikke i andre af 1000fryds anliggender hvorfor huset på den vis forekommer "splittet" eller fragmenteret. M spiller selv i et band nu, et band, der består af efterhånden 4 forskellige bandfragmenter og de kan dårligt få plads. Derfor har aktivisterne på sidste stormøde diskuteret mulighederne for at ændre nogle af de andre rum i huset til øvelokaler. Blandt andet kunne man forestille sig at inddrage det nuværende mørkekammer (der er kun to medlemmer/aktivister tilbage, der faktisk bruger det) til øvelokale. Så er der atelieret, som også bliver brugt af mange, men igen af en tredje gruppe mennesker. Deres aktiviteter ser man i forbindelse med deres udstillinger/ferniseringer – f.eks. havde de udsmykket 1000fryd til kulturnatten. Umiddelbart mener jeg at atelieret måtte være det nemmeste sted at komme ind "fra gaden" og begynde som ny bruger/ aktivist, men M mener fortsat det er musikken.

Udover atelieret er der også Peep Shoppen, der i foråret viste en række film hver tirsdag i forbindelse med Nordvestpassagen – anarkistisk bookshop og infocenteret. Filmforevisningerne er imidlertid ikke kommet i gang igen i efteråret eftersom aktivisterne har haft for travlt med andre ting, deres studier eller lignende. Lige nu er det kun "trekkerne" der bruger peep shoppen. Trekkerne er den lokale fraktion, udbryderne fra "trekie" moderorganisationen i København, hvor man ser Star Trek filmene og andre science fiction film.

Da modergruppen efterhånden blev lidt for topstyret har man i Aalborg valgt at bryde med den og organisere sig selv og stifte sin egen forening bestående af en ca. 20 – 25 hard core science fiction filmnørder. Trekkerne holder så til i peep shoppen hvor de ser Star Trek filmene men også andre former for science fiction, hvilket var en af anstødsstenene i forholdet til moderorganisationen: her var det KUN Star Trek, der gik an!

Disse mennesker ligner ifølge M stereotype udgaver af science fiction filmnørder, selv uden at være klædt ud! Jeg må på grund af mit lejlighedsvis møde med repræsentanter fra trekkerne ved de ugentlige mandagsmøder give ham ret, men spørger dog, også inspireret af min egne fordomme om kønsfordelingen: 80 – 20 i mændenes favør? Men M mener faktisk at der er adskillige kvinder blandt trekkerne. Således beskrives igen med M's ord den heterogenitet, der hersker på kulturhuset.

3. Folkekøkkenets etablering

I samme åndedrag taler vi om Folkekøkkenet og dets etablering og eksistens. Anledningen er min kommentar om at folkekøkkenet tilsyneladende er et meget populært arrangement at deltage i. (listerne hvor der er plads til ca. 50 aktivister bliver lynhurtigt overtegnede og der er altid udsolgt)

Sådan har det ikke altid været. Ifølge M var der rimelig stor opstandelse, da en gruppe mennesker valgte at etablere et folkekøkken. Det var et par år før M's ankomst til Aalborg og til 1000fryd, men "de gamle" aktivister var faktisk imod ideen. (Hvorfor kommer P♂ ind på senere på aftenen) på det tidspunkt var det ikke populært om man måtte til tider smide endog ret meget mad ud.

P♂ sekunderer som nævnt senere på aftenen: "De gamle ledere af kulturhuset altså de ansatte i 1000fryd var bange for det politiske signal som et folkekøkken ville sende og var derfor stærkt imod selve ideen. De var mere topstyrende og tænkte som ansatte, hvis opgave det var at sætte folk i gang med forskellige aktiviteter (f.eks. militærnægtere) det gav en masse bøvl og stilen holdt mange folk væk fra møderne. De følte jf. P♂ ikke at de havde nogen indflydelse alligevel og fornemmede stedets holdning: vi har ingen holdning – men det var reelt holdningen!

Hermed også sagt (min tolkning) at folkekøkkenet udover at være et socialt eksperiment er en politisk manifestation og at det er til gavn for 1000fryd at komme med disse. Det giver et image ud ad til og det giver aktivisterne noget at spille op imod, både positivt og negativt – men der ER holdninger, der kan brydes og der ER aktivister med reel indflydelse – jf. P♂

Imens vi spiser hører vi forskellige former for jazz og værestedet/kulturhuset forekommer ikke så massivt besat som til andre tider – men der ER 50 betalende gæster + det løse af aktivister, barvagter, etc. De fleste gæster kommer faktisk først omkring 17.00 tiden så det er en usædvanlig stille tirsdag aften. M står i baren, men er meget i køkkenet, hjælper lidt til hvor der er behov, henter brød hos bageren, etc.

Mandag d. 30. oktober – Mandagsmøde

Mødelokalet er tilsyneladende fuldt belagt. 16 køjer er redt op hvilket vil sige også madrasser på gulvet. Her har været overnattende gæster af en eller anden slags – sandsynligvis bands.

Væggene er malede i forskellige farver: mørkegrøn øverst, en gul stribe i midten og bordeaux-rød nederst.

Tema: Nordkraft – tilsyneladende er der gang i den dernede – oprydning på dagsordenen – operationsdagsværk på dagsordenen "bare giv dem pengene". Programmet i år er "Gangs – støtteprojekt til at få kriminelle unge ud af kriminaliteten i Cape Town".

13 aktivister er mødt frem – referent er xx ny og uprøvet

1. ugen, der gik
2. ugen, der kommer
3. eventuelt

Punkterne fordeles – trekkerne – display ground

Ad 1 Folkekøkken – tema: undertegnede og M i oliesø! (joke)

Ellers har ugen været forholdsvis død: torsdag endnu engang et vindue smadret på grund af stormen. Hullet er nu lukket med en plade. Ellers ingen kommentarer.

Fredag nat var der forsøg på at sparke døren/porten ind.

Ad 2 tirsdag – Folkekøkken.

Det bliver hermed aflyst da ingen aktivister melder sig til køkkentjeneste.

Fredag – der efterlyses barvagter til de sene timer (lukkevagter) "

M har arrangement – nn skal spille og har lukkevagt.

M "Så er det en god ide med en anden lukkevagt. Der kan sikkert fås en aftale med B♂ - en for mig ukendt person.

Worldinferno spiller – men arrangøren mangler ved dette møde. K♂ skal vi ikke gå ud fra at det er i orden?

Aktivisterne tilkendegiver enighed, stykket sammen af en række "hørt" rundt omkring fra.

M: operation Dagsværk vil gerne låne køkkenet i morgen og det har M givet dem tilsagn om – blot en orientering.

B: lyset er gået på det lille toilet og i cafeen og det er hverken sikringerne eller pærerne.

Fra M♀ - noget omkring peep shoppen og brugen af den til koncerter – men igen mangler der arrangører.

Dertil kommer en diskussion af frem og tilbageflytning af gear mellem de to sale: peep shoppen og cafeen.

Fra trekkernes repræsentant lyder det at projektoren mangler i peep shoppen. Den er muligvis med på Nordkraft. APAX??? Har muligvis taget den med, men den manglede i torsdags. Trekkerne har sidst brugt den sidste torsdag. Men maskinens alder og tilstand taget i betragtning er det ikke godt med alt det flytteri!

Det er dårlig stil at fjerne 1000fryds projektor uden at spørge om lov – især når den skal bruges

Dertil kommer en diskussion om det lille toilets rengøring. Kunne de forskellige gruppe ikke stå med ansvaret en måned af gangen – sådan som man blev enige om på kulturhusets generalforsamling? Det er prøvet, men det virkede ikke. Trekkerne: hvad med at engagere ISS?

1200 kr. er forsvundet sidste torsdag gennem en ret udspekuleret metode – hvilket indikerer kendskab til kulturhuset og dets rutiner.

K♂ - meget beundringsværdigt med al den kreativitet og initiativrigdom – kunne de blot udfoldes til kulturhusets bedste – ønsker sig en bevæbnet dværg til at holde vagt i baren.

Så er der takketale fra Worldinferno. Meget tilfredse med opholdet og arrangementet.

De har endnu lidt grej stående og det er dem, der har overnattet.

De har efterladt sig 20 vand og kakaomælk, men ikke soja – K♂ går ind for en rituel afbrænding!

P♂ hvad gør vi med tyverierne? K♂ Problemet er at det går hele vejen rundt. Hvad med en omstilling af nøglerne? Det vil koste i omegnen af 20 – 25.000 kr.

Nøglerne koster mellem 150 kr. hvilket er prisen selvom man betaler et depositum på 100 kr. K♂ Nogle gange er døren altså heller ikke låst. Derfor igen igen: nøglen til døren skal i kassen til fadølsanlægget.

Projektoren blev brugt til jazz om fredagen. X♀ var med til at gøre rent efter metalgrotten – så spørg rengøringsfolkene. Projektoren SKAL tilbage til Peep shoppen. Herefter diskuterer aktivisterne mulige placeringer af projektoren.

Hvad med tyverierne?

P♂: lås nøglerne inde. Så kan man ikke komme ind. Lås hovednøglen inde sammen med pengene. ”Det er fucked up” men sådan er det altså lige nu.

”Der er nogen, der er for langfingrede, men det fede er at der bliver lavet ret kreative ting omkring/for at gennemføre tyverierne.

Uanset hvad, så er der i omegnen af 15 års nøgler i omløb! Måske kunne kulturhuset søge kommunen. 37½ % bliver immervæk dækket af folkeoplysningspuljen.

C♀ koster de virkelig 150 kr.?

Aktivisterne diskuterer herefter mulige strategier for at forhindre den alt for lette adgang til kulturhuset.

”Lim skruerne fast!”

”Stearin i revnerne”

”Sæt en seddel på døren med teksten: lås nøglerne inde”

Der eksisterer et lidt særpræget forhold til kriminalitet på kulturhuset, både i forhold til tyverierne på 1000fryd og i forhold til den, aktivisterne selv udøver i forbindelse med demonstrationer eller ved at tømme varehusenes containere for eksempel.

Det er en undersøgelse værd, at forsøge at få klarhed over, hvori forskellene består, hvilken type kriminalitet, der er mere og hvilken type, der er mindre acceptabel – og hvorfor de er andre regler, der gør sig gældende overfor organisationer. Men måske er det netop det: det inhumane islæt som organisationen antager. Det er ikke mennesker, der lider nød ved angrebet på organisationerne, men selve den organisatoriske ophobning af værdier. Der er givetvis et anti-materielt aspekt i denne accepterede organisationsform.

Trekkerne har samme lidt lemfældige omgang med sandheden. Jeg snakker lidt med deres repræsentant efter mødet: Der må ikke vises film på grund af copy right reglerne – men der må gerne vises klip fra/af udvalgte afsnit af forskellige serier. Så derfor ser man et udvalg den ene torsdag, og så et andet udvalg en anden torsdag.

Mandagsmøde d. 6. november

14 aktivister er forsamlet ved mødets begyndelse – igen har der været liggende gæster. Løs snak om børnebands, fælles bekendte og ellers en utålmodig adventen af mødtes begyndelse.

Punkter:

1. Ugen, der gik
2. Ugen, der kommer
3. Eventuelt – torsdagsøl
 K♂ har et punkt
 NN♀ har et punkt

Ad 1. Folkekøkken

K♂ og R♂ skrællede 40 kg. Kartofler til brændende kærlighed. Der manglede barvagter og der var kun to mand i køkkenet så det var en anelse hektisk.

Neil Om fredagen – men arrangørerne mangler. Der var travlhed og mange mennesker i baren

Tog selv folk med til det hele, men det skal – ifølge K♂ - tages med et gran salt!

Lydmanden kunne ikke lave lyd! "...men de var glade og ivrige..." oprydningen derimod haltedede...

Lørdag: P♂ bookinggruppen bliver orienteret om arrangementerne, men vil gerne have at arrangørerne (ikke?) kommer og orienterer til mandagsmøderne.

Bare fortæl om det var ok eller om det var ikke-ok, vagterne, etc. Arrangørerne bør som et mindstemål orientere om arrangementerne til medaktivisterne. "Det er mangel på respekt overfor medaktivisterne..." ikke at foretage denne orientering.

M♀ (arrangør) refererer til NIEL – alle hjalp til og det var fedt – selvom der ikke blev ryddet op... men de var heller ikke blevet oplært!

NN♀ - det er vel arrangørerne, der skal sørge for at der bliver ryddet op.

Worldinferno – ok godt show. M♀ og K♂ 60 – 70 betalende gæster. (P♂ - der var 66)

"Det er også lang tid siden der sidst har været body tequila!"

Så var der skænderi i gaden (Kattesundet)

M♂ "Nogle kaldte mig for "sorte svin"" Der opstår lidt diskussion frem og tilbage.

Nogle af gæsterne og/eller aktivisterne løb efter provokatørerne.

De sparker efter P♂ da vedkommende kommer ud fra trappen. De kom fra den røde lygte og det er også dertil de returnere. Alligevel ender det med slåskamp.

K♂ lægger kamphanen ned og afventer politiets ankomst. Herefter modtager hver af kamphanerne en bøde (for gadeuorden?)

K♂ foreslår en økonomisk compensation til M♂ "...for at forsvare 1000fryds ære..."

P♂ "Der er mange bønder i byen"

NN – det er træls med al den vold. "Det er nu ikke kun bønder..."

K♂ ”Hvis han selv løber efter at han er blevet opfordret til at lade være” R♂ vidner gerne til fordel for M♂.

Igen er kittypunk miljøet til diskussion - P♂ pointe er, at kittypunkeren ikke selv skal betale bøden. 1000fryd tager kontakt til ham angående bøden og tilbyder den økonomiske kompensation.

2. Ugen, der kommer

I dag er der digtoplæsning i Peep Shoppén: 8 stk. af ca. 15 minutters varighed.

P♂ hvad med møblerne i Peep Shoppén? Diskussion og løsning

- Folkekøkkenet mangler en chef – der er tilsyneladende problemer med at rekruttere arbejdskraft til folkekøkkenet.
- Lost Patrol spiller tirsdag. Plakater og flyers er ude men mange af plakaterne bliver revet ned igen, hvilket er irriterende. 1000fryds plakater bliver tilsyneladende systematisk fjernet.
- Mangler at få et par barvagter besat. 20.00

K♂ Torsdag kommer der 100 Iron Maiden fans til opvarmning på 1000fryd. ”100 mænd i læderbukser” varmer op til koncerten.

Fredag: Olsen Olsen – røgfrit arrangement

Her stilles et spørgsmål om de røgfrie arrangementer. Skal røgfriheden diskuteres på et mandagsmøde? Det er egentligt en stormødebeslutning.

I dette tilfælde må der være tale om en forglemmelse.

K♂ Hvis arrangørerne ønsker et røgfrit arrangement, hvorfor så gøre det til en mandagsmødebeslutning? NN♀: Det skyldes at arrangementets vagter ikke var blevet orienteret om røgfriheden og derfor ikke forholdt sig til den. Er stormødets beslutning om røgfrihed en ramme eller er det en vigtig beslutning? NN♀: under alle omstændigheder er arrangementet d. 8. december røgfrit. I øvrigt mangler der barvagter til lukke vagten fredag, der mangler dørvagter og der mangler lydmand.

Hvad gør vi hvis der ingen lydmand er? K♂: ”Så kommer jeg ikke til fødselsdag” underforstået at det er det K♂ har planlagt, men at vedkommende er villig til at agere lydmand i stedet for.

NN♀ foreslår vidensformidling via hjemmesiden med løbende opdatering.

Lørdag: koncert med Barcode – alle barvagterne mangler og der mangler folk til køkkenet.

Bandet står selv for rengøringen.

Hvad med reklameringen af arrangementet? Det halter lidt men plakaterne er trykt og de bliver hængt op i aften (K♂)

P♂ ”Plakater er en vigtig måde at reklamere på, selv om jeg også godt kan lide flyers”.

Så er der 100 liter hvedeøl til bage fra Iron Maiden opvarmningsarrangementet som arrangørerne har stillet gratis til rådighed for 1000fryd.

Der var i øvrigt afterparty på Studenterhuset

P♂ (omkring uddelingen af den gratis øl): det er ok at gøre det en dag/aften, hvor der ikke er alt for mange besøgende i cafeen/baren. Mellem kl. 20 – 24 eller hvad?

Så har historiestudiets blad ”Stygge Krumpen” besluttet sig for at bringe en artikel om 1000fryd i et historisk perspektiv.

NN♀ Der er kommet en henvendelse fra en DR-journalist der gerne vil lave noget om 1000fryd som optakt/perspektivering på den forestående rydning af Ungdomshuset i København engang i foråret. Der er generel enighed om at hun bør komme til et af mandagsmøderne. Ellers skal J♀ være kontaktpersonen.

Eventuelt:

P♂ der er kommet nye låger på baren for ca. 5000 kr. så lad venligst være med at sidde på baren og støtte på lågerne med fødderne.

P♂ orienterer om en hændelse i fredags, hvor politiet ikke dukkede op til trods for gentagende henvendelser. Fredag aften er der optræk til ballade: 4 aktivister ♀ sidder i baren efter lukketid, da nogle forsøger at sparke porten ind hvorfor der indgår melding til politiet fra 1000fryd, men omstillingen på politigården beroliger anmelderen med at ”...de gør nok ikke noget...” P♂ har tjekket op på sagen og det viser sig at politiet faktisk var forbi 20 minutter senere, men fik også forklaringen, at der havde været travlt. Og det der var blevet sagt om at ”...de nok ikke gjorde noget...” var et fejlagtigt forsøg på at berolige.

P♂ Falk efterser brandslukningsudstyret fredag. Påpeger at co² slukkeren ikke må bruges til slukning af ild i mennesker da co² kommer ud med en temperatur på 70 minusgrader og vil kunne give alvorlige forfrysninger.

P♂ et banner med ”Ungeren bliver, ryd rådhuset” som vedkommende ønsker at anvende som baggrundsscenetæppe, hvilket mandagsmødet har accepteret, udarbejdes onsdag kl. 15.00 hvis der er nogen, der har lyst til at bidrage.

Club Oak Tree – røgfrit arrangement, hvilket er ok (K♂ - nej jeg nedlægger Nato – jeg mener veto (latter))

Afløbsrens

Graffiti/slogans i cafeen:

- spring kammerat, den gamle verden er efter dig
- solidaritet er vores styrke – modstand er vores sejr
- fra Husk Mit Navn: Rød Aalborg – Fuld modstand!

K♂ tilbyder mig at jeg kan overnatte i 1000fryds lokaler, da jeg antyder problemer med togforbindelserne. Jeg mener dog at jeg klarer den, hvilket jeg gør, men takker naturligvis for tilbudet.

Folkekøkken d.7. november

M♀, J♂ og undertegnede starter på folkekøkkenet kl. 15.00 efter en forvirrende dag.

1. Maden
2. Snak med M♀ om studier
3. M♀ og J♂ om der er mad nok
4. Koncerten i aften
5. Teoretisk diskussion om køn: "Som far, så datter"
6. Lørdagens seance jf. diskussionen på mandagsmødet
7. travlhed i baren – usikre åbningstider

Tirsdag og onsdag er stille dage og torsdag til ved 23-tiden især da det er først på måneden.

Maden er færdig omkring 18.15 – 18.30 tiden – som indtages sammen med I♀ og K♂ (kærester) som efterhånden viser sig virkelig åbne og venlige i peep shoppen. Snakker om fællesskaber og selvfølgelig om maden, om der er nok (hvilket ikke er tilfældet med salaten!)

P♂ "Dette er en lakmusprøve. Hvis bandet (der spiser i lokalerne på 1. sal) tager deres brugte bestik med ned i køkkenet, består de. så har de sted at det er frivillige aktivister, der står for arrangementet og forstår stedets ånd. Desværre dumper dagens band: de tror, at 1000fryd er en cafe, hvor de skal serviceres!

20.30 folkekøkkenet er forbi og bandet begynder at gøre sig klar.

Ad 1. Maden

M♀ har købt ind da jeg ankommer kl. 15.00. det bliver en nem omgang. M♀ har ikke stået for folkekøkkenet før, men vi gør hvad vi kan! Sammenkogt et eller andet med ris, salat og brød.

MI♀ kommer til senere for at hjælpe til. Vedkommende går til hånd og sendes blandt andet efter mere ris, yderligere krydderier og brød.

M♀ er selv ude efter flere grøntsager på et tidspunkt.

Ad 2. snak om studiet

M♀ spørger meget ind til mit studie. M♀ er selv på 5. semester af sociologistudiet, statistikmodulet, hvorfor vedkommende har en vis professionel interesse i arbejdet, men det sociale aspekt skal heller ikke forklejnes. M♀ spørger blandt andet kvalificeret til de metodemæssige aspekter af mit studie – og har naturligvis kendskab til Street Corner Society.

Ad 3 om tilstrækkelig med mad

M♀ kæreste J♂ kommer forbi senere – en arrogant, hånlig type, der ikke værdiger mig et blik. Undrer mig over deres forhold, da M♀ skifter attitude ved kærestens ankomst. J♂ skal på arbejde men ”hjælper” lige lidt til i køkkenet først. J♂ stiller spørgsmål til om maden rækker. M♀ der er en anelse hektisk, da det er første gang vedkommende fungerer som chef, mener nok det går. Det hele kommenteres internt mellem de to med en meget ”hård” tone og i en nedladende stil, som jeg finder både unødvendig og vildt irriterende.

Ad 4. aftenens koncert

Løbende afholdes der lydprøver til aftenens koncerter, hvorfor der er en del larm i cafeen hele eftermiddagen, hvor en enlig barvagt NN♂ sidder. Det vil sige at der ingen eller kun lidt kontakt er mulig mellem baren og køkkenet. Da maden er hurtigt færdig, får vi en lille snak jf. senere.

Ad 5. den teoretiske diskussion om kønnets betydning.

M♀ og J♂ har en diskussion angående begrebet ”Som far så søn”. M♀ påstår hårdnakket at man lige så godt kan sige ”Som far så datter” underforstået at pigebarnet ligner faren. J♂ bekendtgør nedladende (det er måske blot vedkommendes stil?) at det er noget gedigent vrøvl. Datteren ligner jo moren og i det hele taget er køn en konstruktion (hvilket i øvrigt modsiger ham selv!). M♀ holder på sit jeg er fristet, men undlader klogelig at blande mig, hvilket i så fald ville have været til M♀s fordel.

Ad 6. Lørdagens seance

Lørdagens seance, med body-tequila og nøgne mænd og kvinder på bardisken er åbenbart en tilbagevendende begivenhed. Dog er det et stykke tid siden, det sidst har fundet sted.

Ihukommende de store antropologers ord: ”Keep warm and avoid native women” kan jeg observere en vis maskulin og rå seksualitet udspille sig i kulturhusets regi. De legende seksuelle undertoner med anstrøg af maskulinitet og et vist underkastelses/dominans tema går igen, ikke markant, men dog tilstedeværende – også hos kvinderne. M♀ til MI♀: ”Jeg kan ikke glemme at du ville give mig et blowjob for min trøje – men jeg mangler ligesom et lem! – jeg skulle også lige spørge J♂ først. Men det kan du ikke, jeg mangler et lem.” M♀: ”Hvad kalder man det så – en gubber?” (ha, ha)

Ad 7. Travlhed i baren og usikre åbningstider

Da maden er hurtigt overstået, får jeg lidt tid til overs for mig selv og slår en sludder af med barvagten. Der er meget stille i baren i dag og jeg spørger til stilheden. Barvagten mener, der skyldes de svingende åbningstider. Når der ikke kan findes barvagter til at tage tjansen, kan der af gode grunde ikke holdes åbent i cafeen. Så er det også det at tirsdage og onsdage generelt er sløve dage, mens torsdag efter 22.00 starter weekenden på 1000fryd og især da, hvis det lige har været den første i måneden.

Sætter mig efterfølgende ind i baren for at notere dette, hvorefter begge bartendere/barvagter kontakter mig for at høre, hvad det er, jeg laver. Den ene I♀ præsenterer sig og vi

får en kort snak om, hvorfor vedkommende kommer som bruger og aktivist på kulturhuset. ”Her er plads til alle, men der er fordomme. Da forældrene fandt ud af, hvor det var hun var begyndt at komme, tænkte de med det samme på hash og vold men i virkeligheden er der så mange forskellige muligheder hernede, så derfor elsker vedkommende at komme her. I♀ er under uddannelse på International Business Collage og i gang med at prækvalificere sig til Kunstakademiet. Maler, men har ellers mange forskellige kunstneriske og grafiske udtryk. Vi snakker sammen som mennesker, der sædvanligvis ikke kender hinanden gør og finder hurtigt ud af at vi har fælles bekendte. Kender BK, D♂ og M♂ som også ker på 1000fryd både som brugere og som aktivister. Så begynder koncerten kl. 21.15 og al samtale bliver umulig.

Koncerten er en gang høj metal(?) af en eller anden afart med et godt energiforbrug på scenen. Der er tale om en dobbeltkoncert med lokale bands som skal være færdig omkring 23 tiden.

Hvad er det musikken kan for aktivisterne, som ingen af de andre medier er i stand til? Der er i hvert fald tre forskellige kategorier fortæller M♀ mig i dag:

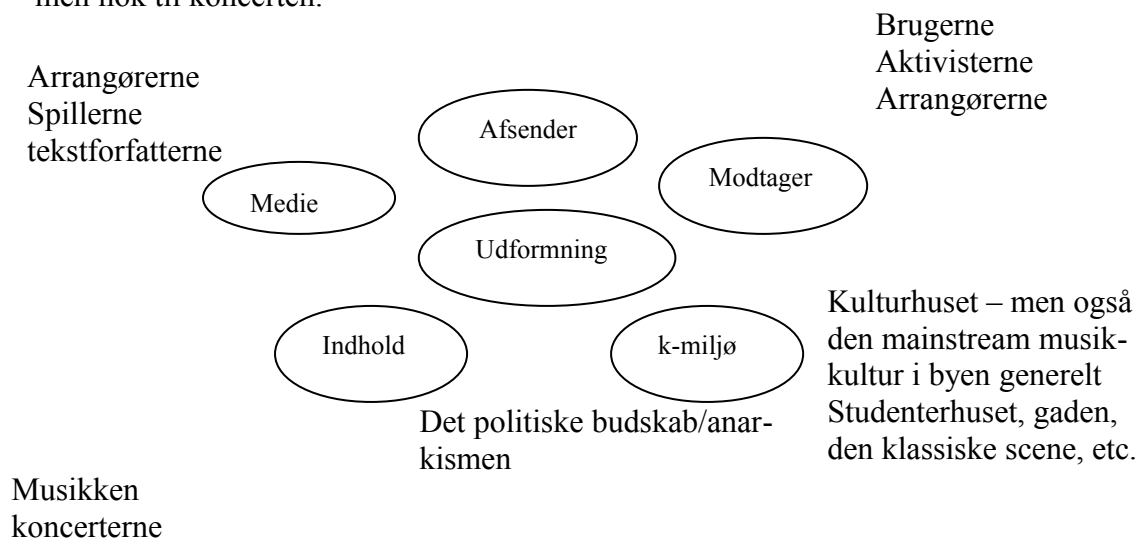
- spillerne
- arrangørerne
- brugerne

Men hvad er det, musikken kan/gør for disse mennesker? I dag er der tale om en ”lyttekoncert” hvilket betyder at der stort set ingen er, der danser. Det er teksterne, der råbes, der er interessante – eller er det formen, det råbende?

I så fald er det både fremføringen og indholdet der må være interessant.

Musikken er tilsyneladende en kode, der gør en afkodning nødvendig. Musikken er høj og larmende (ville nogle sige) og en anelse monoton. En næsten autistisk gentagelse af lydbillederne, de samme rift, start, midte og afslutning. Jeg sidder med ørepropper i, hvilket i øvrigt ikke er et særsyn: det er der flere af aktivisterne, der bruger.

Der er tale om et kraftfuldt, maskulint udtryk og der er da heller ingen kvinder i bandet – men nok til koncerten.

Det uformelle, det daglige i set up'et, ”påklædningen og tilgang, attitude – det er 1000fryds egne folk, der spiller!

Det svenske band spiller som det næste, det sidste band. Der begynder at være en irriterende barstemning, men fulde folks tåbelige kommentarer og trætte brokrøve, der forsøger, og har helt til, at tiltuske sig en deciliter mere øl i kruset end der var udsigt til! Jeg er irriteret og nok heller ikke på toppen. En af svenskerne er efter sigende en af koryfæerne fra begyndelsen af de glade punkdage i 1990'erne og har efter sigende været med fra starten.

K♂: han er en af de 10 – 12 rigtig gode som man altid hørte og som stadig er med. Jeg venter bare på, at koncerten skal begynde.

Hører som noget af det sidste historien om hvordan PI♂ brækkede sin arm. Vel fuld er vedkommende på Mallorca bar hvor han får fat i en stor, sort kvinde som vedkommende tager hjem med. Kvinden vil blot kysse og kæle, men PI♂ er til mere og han flår tøjet af kvinden – hvorefter kvindens 16-årige søn kommer ud og begynder at kaste rundt med PI♂. Resultat: et stk. brækket håndled.

Om historien er sand, har jeg naturligvis ingen forudsætninger for at afgøre, men historien illustrerer meget godt nogle af de tidligere pointer om seksualitet, og legen med den og om den latente spænding mellem underkastelse og dominans. Og den siger noget om forholdene i byen i det hele taget.

Mandagsmøde d. 20. november

12 aktivister er mødt op.

1. Ugen, der gik
2. Ugen, der kommer
3. Eventuelt

Ad 1. ugen, der gik

Mandag – koncerten mandag aften gik godt. Der var 26 betalende gæster.

Tirsdag – folkekøkken – ingen kommentarer.

Onsdag – koncert med ??? 60 betalende gæster

Lørdag Club Oak Tree – gik godt. Der var ikke så mange betalende gæster og barvagterne blev taget sådan lidt ad hoc – men det gik.

Ad 2 ugen, der kommer

Tirsdag – folkekøkken – hvis der er nogen, der melder sig?

Torsdag – M♂ har show på torsdag og der mangler dørvagter og barvagter

Lørdag – P♂ orienterer. DR's elektriske barometer fejrer sin 20 års fødselsdag ved blandt andet at sende direkte fra 1000fryd. Det er tanken at to studieværter skal gå rundt

mellem publikum og tal med dem ind imellem musikken. Der er styr på showet, men afrydnings/oprydningshold efterlyses.

Endnu engang bliver PR-strategien diskuteret. Der bliver sat mange plakater op, men lige så mange bliver pillet ned igen. Det er særligt en strækning i Algade,, der har problemer.

P♂: M♂ skylder 1000fryd 1000kr. + et køleskab, men det er ved at gå i orden.

X♀ er med dags varsel ansat i et aktiveringsforløb som pedel/tooldyke på 1000fryd 12 timer fast + til at tage sig af ad hoc opgaver. Så får vedkommende også et buskort! P♂ pointerer: opgaverne er af pedelkarakter – ikke aktivistarbejde. Det er en af P♂ store kæpheste. At så meget arbejde som muligt skal udføres på frivillig basis. Ansættelser og kapital korrupperer.

P♂: igen har der været en flok foldboldsupportere forbi for at pisse på porten. ”Der er mange spader i denne her by!”

Et band kommer i morgen og overnatter

3. eventuelt

K♂ og S♀ vil gerne låne nogle borde til en julefrokost (S♀ er i familie med I♀)

M♀ hilser venligt på mig til trods for sit hårde og utilnærmelige ydre: vi har trods alt arbejdet sammen i 6 timer forleden uge i folkekøkkenet og derfor ”kender” vi hinanden. Der skal tilsyneladende en eller anden foranledning eller præsentation til, om end den er nok så social betinget for, at et fællesskab eller et kendskab opnås.

I♀ hilser også venligt på mig, da jeg kommer ind til trods for sin samtal med K♂

Et kort og intenst møde: jeg er med NN og M♂ på køkkentjans i morgen.

I min rolle som fremmed oplever jeg den samme distance til aktivisterne på kulturhuset, som de aktiverede har til aktivisterne(?) de aktiverede (gør P♂ en stor dyd ud af) må ikke indgå på samme vilkår og klare det arbejde som de frivillige aktivister sætter sig for at udføre. De må ikke tage aktivistarbejde, ikke uden denne klare skelnen i hvert fald – hvor den så i givet fald skal være...

Min rolle er observatørens og derfor må jeg ikke konvertere og blive aktivist på kulturhuset. det er der nu heller ingen fare for at jeg bliver – dertil tager aktivistarbejdet alt for meget tid i forhold til hvad jeg har til rådighed, men stemningen kan godt gribe mig. Jeg må beholde min distance for at kunne studere den gruppe mennesker, der færdes på kulturhuset. derfor skal jeg stadig nærme mig aktivisterne så meget som muligt, uden selv at blive en af dem.

Efter adskillige uger på kursus i København er jeg inde i overvejelserne om det mulige i at lade kulturformidling udgøre den teoretiske ramme for projektet.

Historisk set udvikler kulturformidling sig med nationalstaten som en måde at socialisere borgerne ind i enhedskulturen, med den (enhedskulturen) som det normgivende grundlag for levet liv. Enhedskulturens basis eller fundament eroderes gennem

1960'erne og åbner derved for andre, alternative kulturelle standpunkter og eksperimenter, så andre måder at leve på, kan komme til orde – og medfører at kultur- og kunstbegrebet udvides. På bibliotekerne er det kendetegnende med tegneseriernes og kriminalromanernes indtog – ja også musikkens for den sags skyld.

Hvad sker der når grundlaget forsvinder? Et nyt grundlag må etableres men det fælles udgangspunkt er og forbliver sandsynligvis væk. Derfor får vi sociokulturernes fremvækst, kulturens polarisering i forskellige sideløbende kulturer, tillige katalyseret gennem immigration og emigration + den generelle markedsorientering i kultur- og kulturformidlingsinstitutionerne oplevelsesøkonomi i det hele taget peger alle i den retning.

- Kulturformidling kræver at man har noget at sige, en holdning, et synspunkt, en argumentation
- Dannelse indgår altid som en eller anden form for normativ adfærdspåvirkning
- Kulturbegrebet: det snævre og det brede.

Tirsdag d. 21. november – Folkekøkken

M♂ er endnu en gang chef i køkkenet kun supporteret af undertegnede. Ankommer kl. 15.00 og går straks i gang med kartoflerne: boller i karry med Hasselbach kartofler.

1. Der mangler barvagter
2. X♀ - tooldyke/listen er fuld
3. En journalist fra DR på besøg i folkekøkkenet
4. X♀ - venner fra Frederikshavn
5. I♀ omkring det at være studerende

M♂ kommer efter en rum tid med indkøbene. Er gået i gang inden jeg ankom.

Ad 1.

Jeg ankommer til cafeen på 1000fryd og møder X♀ der er i gang med at vække den barvagt, der skulle havde åbnet cafeen. Skulle havde været på stedet kl. 13.00 og klokken er nu 15.00!

X♀ ved hvem jeg er til trods for at vi aldrig har talt sammen. Jungletrommerne fungerer upåklageligt.

Ad 2.

Igen begynder folk at dukke op i sidste øjeblik for at blive skrevet på listen til folkekøkkenet/deltage i fællesspisningen og som sædvanlig må barvagten afvise den ene efter den anden fordi listerne også sædvanligvis er overregnede. Folk kommer på venteliste, for som regel er der mad nok, men man kan aldrig vide. Der er i hvert fald til de 50!

M♂ har en tommelfingerregel om at der skal være rigeligt med mad og det er der også i dag, selvom X♀ brænder nogle af kartoflerne og sovsen jævnes med for gammel sojasmør.

Ad 3.

En journalist fra gratisavisen Centrum er kommet på besøg. Det er også M♂ der tager sig af hende. Hun kommer sammen med en fotograf for at lave en reportage om nogle af de steder man kan gå hen i Aalborg. De har allerede været i latterklub, til salsa og er nu på 1000fryd til folkekøkken. M♂ vil kun opgive sit fornavn til journalisten og arbejder i øvrigt hele tiden mens journalisten interviewer. Fotografen tager opstillede billeder af M♂ i posurer som jeg gætter på er ret irriterende for M♂. Hele vedkommendes attitude udstråler en mild fjendtlig reserverthed – til trods for at M♂ tidligere har udtrykt det modsatte: ”Det er også ved at være på tide. (at der kommer en journalist) det er ved at være et år siden sidst!” men ikke sjældent kommer der folk udefra for at skrive opgaver om 1000fryd og gennemføre interviews med aktivisterne.

Ad 4.

Falder i snak med X♀ ven fra Frederikshavn L♀ over de skrællede og rene æbler. Er lige kommet til byen men bor privat fordi vedkommende trænger til fred og ro for at kunne koncentrere sig. Et kollegium ville være for vildt og for festende er vedkommende bange for. Filosoferer over fordelene ved at flytte hjemmefra, over at have forældre med penge og råd til at give middag, god middag med vin, selv om vedkommende selv kom til at lave maden (løgssuppe) L♀ er 19 år gammel og går i gymnasiet – har fjollet lidt rundt og har ikke rigtig vidst hvad der var at tage sig til. Forældrene venter vist på børnebørn, men det kommer de til at vente en del år på!

Ad 5

Endelig til maden kommer min ynglingspunkter, i hvid skjorte og sort top. I♀ har lige fundet et emne til sit billedprojekt som en gæsteforelæser har givet dem for og er af den grund himmelhenrykt. I♀ er vidunderlig engageret på en åbenhjertet og ligefrem måde og har en umiddelbar, næsten uskyldig naivitet i sin væremåde. Vi snakker lidt om uddannelser og om det at modnes som menneske både gennem uddannelse og gennem det at leve i al almindelighed.

Da vedkommende er ved at være mæt og skal ud for at ryge, rydder vi op og taler ikke mere sammen den aften.

Da jeg forlader 1000fryd slår jeg følge med K♂ ned mod banegården og taler uddannelse med vedkommende.

Har været væk fra studierne et år men er nu tilbage, er på 8 semester og står overfor en 14 dages opgave. Diskuterer lidt frem og tilbage de forskellige formelle indhold af forskellige studiers opgaver og bliver enige om, at videnskabsteori er et must. Derefter skilles vi.

Mandagsmøde d. 27. november

Mens vi venter: med tankerne på det I♀ ytrede sig om forleden – at 1000fryd er for alle og derfor sådan et herligt sted – hvordan kan det så være at det har den profil, det har? ”For alle” betyder i den forbindelse sandsynligvis noget andet, nemlig offentligt. Det er altså noget andet end det blotte indhold/den herskende kultur og politiske viklen som kulturhuset hylder.

”For alle” kunne også tænkes at bære en besværgende vending, en legitimering af kulturhusets blotte eksistens. Det harmonerer meget godt med billedet af 1000fryd som et sted hvor de almindelige koder for status ikke er gyldige og hvor der for så vidt er plads til alle i betydningen uden fordomme, men med den kraftige betingelse at stedets grundlæggende værdier – hvoraf en del er politisk motiverede – overholdes.

”For alle” kan også betyde uden fordomme (i klassisk forstand) men det er næppe heller korrekt. Stedet har – som alle andre steder – sine egne forestillinger om adfærd og normer og koder og regler for sprog og opførsel.

Den gamle rutine med foldning af programmer for december tager sin begyndelse blandt de 14 aktivister, der er mødt op. M♂ er referent og der er stearinlys på bordet.

1. ugen, der gik
2. ugen, der kommer
3. eventuelt

P♂ har punkter

L♀ har punkter

K♂ har punkter

Ad 1

Tirsdag – folkekøkkenet var ok + musikken bagefter. S♂ vendte plader. P♂ det var hyggeligt og billetterne var udsolgte. Lige tilpas lydniveau.

Othello-aftalen skal gentages. Der var lidt bøvl med at få udleveret brødet denne gang fordi der stod nye medarbejdere bag disken + at der nogle gange er udsolgt.

Torsdag – torsdagskoncert. K♂ orienterer for M♂, der ikke kan være her i dag (er i gang med projekt) Det gik godt og koncerten var ok. 20 betalende gæster.

Fredag – intet på programmet. K♂: var der åbent? Svaret er ja, men først kl. 22.30 men der kom alligevel en del gæster forbi inden lukketid.

Lørdag - I♀ åbnede til middag

P♂ orienterer fra aftenens koncert: 145 betalende gæster. Nazisterne havde meldt deres ankomst og en række ruder blev knust: et fredag og et lørdag, men ellers var der ingen ballade. Det er nu også lang tid siden vi sidst har hørt fra dem!

...bandet (tyskere) var lige ved at fange dem, der smadrede ruder og slå dem ned med flasker. De skulle ha' fanget en tvunget vedkommende til at gøre toiletterne rene!

P♂ der var virkelig mange til at hjælpe til med koncerten og tak for det.

X♀ takker ligeledes for hjælpen i køkkenet med madlavningen

L♀ har også kun rosende ord til overs for hjælpen i baren.

- men hvad med udskænkning af øl til mindreårige? Reglerne skal følges men bandets medlemmer ser man gennem fingrene med.

P♂ oprydningen halter og er ikke helt i orden endnu – og så lige en ting til: hvis bands i fremtiden råber på øl til scenen oppe fra scenen igen, så må man gerne stikke dem en flad!

Det er virkelig fedt, når bands forstår at det ikke er et almindeligt spillested, de er ude på, men et sted, hvor alle hjælper til. Det er IKKE musikhuset eller lopperne(?) i Aalborg, det her.

Det elektriske barometer talte i øvrigt stort set ikke med aktivisterne.

2. ugen, der kommer

Tirsdag – folkekøkken er fuldt besat. Der er mad til overs fra weekenden og der er tilsyneladende mange til at hjælpe, da der tillige er koncert bagefter. K♂ spørger om at der er sendt sms'er ud til alle vores venstreorienterede venner – og om der ikke er nogen, der kender nogle kommunister? M♀ tilbyder at tage sig af formidlingen via sms.

Onsdag – der er ikke lagt planer for barvagterne onsdag - P♂ skrives på til ophængning (?)

Torsdag – tre bands kommer og spiller og der er endnu brug for folk til baren (I♀ melder sig til at tage åbnevagten) og til døren. (Noiserock, artrock og noget med dyrelyde?!)

Fredag – P♂ og M♀ har et arrangement med Assasinators. ”Det der kunne imponere Assasinators er, hvis der igen bliver ballade. Så tror de det er sådan hver gang!”

Barvagterne er taget. M♂ laver mad og der er styr på det. P♂ erindrer om at band'ene gæster et aktivitetshus, så de skal selv være med til at rydde op. De får sågar penge for det ☺

Lørdag – koncert. P♂ hjælper gerne til men vil ikke stå for showet. Mange folk har meldt sig til køkkenet lørdag. M♂ planlægger at lave veganisk kødsovs (?) og så lade det stå (natten? Over. Hovedretten er således lavet.

P♂ orienterer: de smadrede vinduer er blevet skiftet – har efterhånden fået et tæt forhold til glarmesteren. Det burde give nogle gode rabatter efterhånden – hvert tiende vindue gratis for eksempel. Forsikringen betaler ganske vist stadig, men ingen ved hvor længe og hvad skal der så ske? Plexiglas, tremmer og/eller gitter for vinduerne – men det er rigtig fucked up løsninger. ”Køb en hund!” ”Hvad med skodder for vinduerne” Da der i forvejen er problemer med at nå al afrydningen for lukkevagterne, er skodder nok heller ikke den optimale løsning.

M♀ stiller spørgsmål til forsikringen i forhold til skodder – bliver der problemer i den retning? Under alle omstændigheder er det en diskussion, der fortsætter.

P♂ orienterer. Gulvene i kulturhuset skal slibes og lakeres hvilket vil lukke stedet i 10 – 12 dage. Derfor foreslår P♂ at det bliver i dagene 2 – 12. januar. Der vil så blive oprettet en basecamp i peep shoppen, men arbejdet kræver at der er to hold til arbejdet og gulvene skal have en 6 – 8 gange lak alt i alt. Umiddelbart er der stemning for at gå i gang og derfor sættes processen i gang.

L♀ orienterer om planerne for et nytårsshow, der er ved at tage for. Der er sat en seddel op i baren, til folk, der har lyst til at deltage og/eller bidrage til festlighederne. Spørgsmålet er om der skal være åben bar eller om det skal være et for-aktivister-only-arrangement. P♂ Stilen har før været at starten er et lukket sammenskudsgilde, hvorefter baren/cafeen åbnes for offentligheden omkring 21 – 22.00 tiden. Der diskuteres lidt frem og tilbage omkring selve organiseringen af nytårsfesten. Med baggrund i tidligere års erfaringer, påpeges det at fulde barvagter ikke er betryggende i tilfælde af ballade, der diskuteres barplaner og cirkulation af vagterne og der diskuteres muligheden for at oprette et rengøringshold.

K♂ og B♀ orienterer om et projekt ”Visuals”, der efterlyser folk til at blive fotograferet. Det er et billedprojekt, hvor kunstneren bruger ansigter i en collage/udstilling. Det er altså ikke noget med nøgenhed! Man må også gerne kysse...det hele foregår ovenpå GAD efter mødet.

K♂ orienterer. Det tyske metalmagasin ”Metalhammer” har i det nyeste nummer 10 si- ders artikler og reportager omkring punkt og hardcore metal i Danmark.

P♂ orienterer. Har ændret distributionen af foldere/flyers. Der er nu etableret 4 ruter rundt i byen. Efterlyser derfor 4 hold eller 4 personer, der vil forestå selve distributionen via disse 4 ruter. Ruterne er som følger: en i midtbyen, en ad Dannebrogsgade(?), en mod Huset og en mod Skråen. Hold lige øje med tiden og potentielle stede på disse ruter – til en senere evaluering.

3. eventuelt

X♀ er fra i dag officielt aktiveret på 1000fryd. Som et første punkt nævner X♀ rengøringen: hvem har efterladt en gryde kartofler i 2 uger i køkkenet? Rå i vand og i en lukket gryde³ betyder det, at de rådner! Nogle har glemt dem, men det må ikke ske. Det var virkelig klamt!

LI♀ præsenterer herefter sig selv som ny aktivist på 1000fryd. Vil gerne i køkkenet og hjælpe til med rengøring, men ikke i baren da vedkommende har det med at tabe ting! D♂ præsenterer sig også som ny. Har tidligere haft sin gang på Studenterhuset, men har fået lyst til at prøve kræfter med noget andet.

NB Potter og Heath: @ebel – modkulturen som brand – i opposition til Naomi Klein: No Logo.

Aktivisterne bevæger sig rundt i Aalborg kulturtilbud og benytter sig derfor også af f.eks. Studenterhuset, Skrået og andre af de mere eller mindre etablerede spille- og hæng ud steder.

Mandagsmøde d. 4. december

14 aktivister er til stede fra begyndelse – og igen er der problemer med at få en referent. ”Jeg har været arbejdsløs så længe at jeg har glemt hvordan man skriver!” ”Du går på uni! – der tager man masser af noter!”

1. ugen, der gik
2. ugen, der kommer
3. eventuelt

ad 1 ugen, der gik

tirsdag – folkekøkken. Masser af mennesker, masser af mennesker i køkkenet 5-6-7 stykker, herefter koncert + 2 deltagende fra Ungeren. Der var filmforevisning og den vises igen til 1000fryds fødselsdag i januar. P♂ måske skal filmen vises efter et folkekøkken – det vil nok være en god ide.

Torsdag – koncert. USA is a Monster – arrangørerne takker for hjælpen. der var et par bands, der ikke fik spillet på grund af forsinkelser med færgen (kommer fra Sverige) men der var 27 betalende gæster. God koncert + hardcore fans. Herefter indskræpes det at kl. 24.00 er deadline for koncerter. NN svenskerne var glade for at de ikke skulle spille på grund af mangel på søvn.

Fredag – god koncert. P♂ orienterer. 60 betalende gæster. Der var ingen råb fra scene på vand og øl og der var god mad. Alt i alt en vellykket aften. Der var dog en afbrydelse på grund af en række bonderøve10 stk. der kom og provokerede en af de unge hvorefter 40 1000frydere sluttede op i et nu og fik jaget dem på flugt. ½ time senere vender bonderøvene tilbage i en noget større flok, 30 mand, men denne gang mødes de af 70 1000frydere. Der er en ”stand up” Kattesundet, men det fører ikke til yderligere ballade. Der var efterfølgende besøg af en flok uro’ere men også det forløb roligt. Vinduerne er igen blevet smadret men det er et punkt på dagsordenen.

De sene bands vanskeliggør gode tekniske løsninger, idet der ikke kan nås lydprøver. K♂: det er ikke usædvanligt at bands, der været til stede allerede kl. 18.00 først dukker op omkring 20 – 21 tiden – eller omkring 23 som det skete sidst! Dog: nogle gange kan de godt være på stedet tidligere.

Så har der været besøg af en journalist fra Nordjyske, der gerne ville høre lidt om den verserende bandekrig. P♂ forklarede vedkommende at man forsøger at drive et kulturhus og at der ikke finder nogen bandekrig sted, men vedkommende journalist er kun interesseret i at høre om bandekrige. Forsøger tydeligvis at finde en historie i situationen omkring 1000fryd.

Lørdag – B♂ og A♂ arrangerer koncert. Godt forløb med ca. 110 betalende gæster. P♂ hvordan klarede de det? Hvis bare der er folk til at klare baren og til at klare døre, så går det for så vidt rigtig udmærket med B♂ og A♂ som arrangører. (har tilsyneladende været bøvlt tidligere). Det var i hvert fald et helstøbt arrangement, der blev fulgt til dørs. Situationen blev afviklet godt – også omkring oprydning.

Ad 2 ugen, der kommer.

Tirsdag – folkekøkken. Pengene ligger i kassen hvis nogen skulle se lyset. Kan nogle få fat i nogen? Ellers lad os aflyse! K♂ og A♂ melder sig til at arrangere næste folkekøkken.

X♀ det sker at folk spørger efter om der mangler aktiviteter /aktivister til forskellige arrangementer. Hvordan forholder vi os til dem? K♂ påtager sig at åbne for sin mailboks så interesserede på den måde kan komme i kontakt med 1000fryd.

Fredag – show. M♀ og L♀. M♀ orienterer. Man mangler folk til alle opgaver: bar, døren og oprydning. Der er tale om et arrangement med digte/digtoplæsninger og jazz. Arrangørerne vil gerne bytte med nogen for eksempel rengøring, men X♀ indvilliger i at tage tjanserne frivilligt.

Lørdag – der er koncert. Der skal redes op til 9 + 6 mennesker – 4 bands. P♀: hvis der er nogen, der vil af med sengetøj, dyner og/eller madrasser så vil 1000fryd meget gerne modtage disse. NN♂ har en gammel futton som vedkommende gerne vil donere til kulturhuset. M♂: det er som om de tynde madrasser mangler – ”...og så har jeg fundet saksen! Den var på kontoret” M♂ regner med at det er P♂ der har taget den fordi det netop var på kontoret, den befandt sig. Der mangler barvagter og dørvagter – ellers er der styr på lørdag.

P♂ vil have udarbejdet en rengøringsplan for det lille toilet og der skal være kontaktpersoner for hver gruppe. Det skal bare gøres! Og trekkerne skal også informeres. K♂ sørg for at der er adgang til rengøringsmidlerne, så man kan komme til.

P♂ 1000fryds fødselsdagmøde finder sted på onsdag kl. 17.00

R♂ og K♂: bookinggruppe møde på tirsdag kl. 18.00

P♂: der ligger støttecd'er i baren til fordel for Ungerne. De er til salg fra i dag og baneret er kommet op. Mødet samtykker stiltiende.

K♂ efterlyser en strategi for rudeknuseriet. Det er nu tredje weekend i træk, at der er blevet smadret vinduer i 1000fryd. Glasforsikringen dækker til engang ind i 2008, men hvad så derefter. Der er forslag om at lade lyset være tændt i lokalet. Vil det skræmme eventuelle ballademagere væk? Og hvad hvis lokalet i forvejen er tomt? Vil man så ikke i modsætning kunne se gearret og i stedet for udsætte sig selv for tyverifare? Eller hvad med løsning med skodderne? Går der så ikke bare sport i det fra bonderøvenes side? Stålskodder eller panserglas?

Men panserglass – bouncer det ikke tilbage? ”det gør ruderne på politistationen på Nørrebro i hvert fald!” Hvis man benytter sig af panserglass, og vedkommende, der kaster stenen rammes, kan man faktisk sagsøges. Er det et problem? Det ved ballademagerne formentlig/forhåbentlig ikke – hvad med plexiglas? Hvis det undersøges, så spørg også til hvordan lysindfaldet er ved de forskellige løsninger. Og hvad med løsningen med skodder?

M♂ skal der ikke tilladelse til at montere skodder? Og hvordan vil det være at være alene om at sætte skodder op kl. 02.00 om natten?

K♂ maner til ro. ”Vi har ikke oplevet vold af nogen art bortset fra sidste weekend.

P♂ vil arbejde videre med forskellige løsningsforslag og lad os så se hvad der sker. Der kommer en opfølgning. Der er foreløbig gået en stor og en lille rude hvilket i kr. er lig 1000 kr. overvågning er også foreslået som en mulighed, men der er tale om et offentligt område. Er det et problem? Er det ikke lovligt, når der er tale om systematisk hærværk? Politiet ER informeret og de får anmeldelserne.

Kan man ikke opfordre til at de kigger forbi på deres rundture i byen – overvåger stedet? Umiddelbart er stemningen imod enhver form for overvågning – også på grund af rygningen(!) det er simpelthen ikke i stedet ånd. Men så et skilt da, hvorpå der står ”overvåget”? Man er principielt imod overvågning.

Men hvad så med jagten på bønderne? Hvorfor skal det absolut være en vold – vold løsning?

X♀ overvågning er ikke en løsning og vi når ikke til enighed. Lad os nedsætte et udvalg og diskutere det på et stormøde.

3. eventuelt

En af de tilstedeværende NN stiller herefter det spørgsmål, der får dette mandagsmøde til at eksplodere: ”Hvad laver den kasse med brosten over i hjørnet?” (Vi befinder os på 1 sal lige over indgangene til 1000fryd og ved det ene vindue står der både brosten i en mælkekasse og en kasse med tomme flasker) DEN SKAL VÆK! Og hvad var det med jernrør? Hvad sker der, hvis folk bliver fanget med jernrør i hænderne? De brosten skal væk. Det er simpelthen uforsvarligt.

P♂ afviser anklagerne. Ønsker at kunne forsvare sig imod voldelige overfald.

NN: diskussionen skal starte et helt andet sted. Politiet må kontaktes. (det ER sket, men de reagerer ikke, tager ikke anmeldelserne alvorligt) man kan ikke bruge både brosten og politiet. Det er en form for eskalering. Hvordan kan man i det hele taget argumentere for anvendelsen af brosten på et kulturhus? Hvordan kan man forsvare, at der står spande med jernrør, klar til udlevering? Hvorfor ikke flydende bly? De brosten skal ned på gaden – ikke ind i skabet, hvor de kommer fra!

P♂ ”Skulle vi bare stå og se på at folk fik tæsk?” skulle politiet ikke bruges i stedet for? (Har vi ikke afskrevet dem og besluttet os for at forsvare os selv?) så brug medierne: Stiftelsen, politikken eller Information.

P♂ ”Når vi jager folk væk fra kulturhuset er det det samme som sker hver dag nede i Jomfru Ane gade. Og jeg vil kunne forsvare mig selv.” Problemet er at det er fulde eller skæve folk, der står og holder øje med døren og med øllerne.

Stenene er bare afskrækkende.

Det er fuldstændig uacceptabelt. Det skal ned på et helt andet niveau, som matcher stedet.

P♂ og med vedkommende flere af á-hannerne K♂, M♂ og andre går tydeligvis ind for selvforsvar, mens andre, der ikke har været så markante i dagligdagen endnu, er imod. Ønsker at forsvare børnene på gaden (kittypunkterne). Der er nogle, der ikke vil og det var der også i weekenden. Det må de selv afgøre.

NN: vi er en forening og vi modtager offentlig støtte.

Man må godt forsvare sig selv!

R♂: korrekt – men vi står stadig alle sammen under straffeloven

PII♂ vi er en kulturforening og vi skal ikke slås. Vi skal ikke engang forsvare os selv. (det viser sig at det er P♂, der har delt jernrørene ud til folk, gæster i baren den weekend)

Hvis folk ikke kan være i stand til at forsvare sig, så tilkald politiet eller brug offentligheden, medierne – er også imod situationen omkring Ungeren. Det gavner ikke i offentligheden.

K♂ Vi har aldrig været aggressive i den henseende. Men når de kommer i flokke på 10 eller flere – skal vi så bare acceptere det – eller at politiet ”har travlt”?

Hvis ikke vi vil acceptere det, må vi skræmme folk væk med andre lovlige midler.

R♂ få folk ind i porten og luk den. Forstår ikke villigheden til at bruge de brutale våben. Muligheden af positiv omtale af bekendt ved Nordjyske diskuteres. Men problemer at smadre vinduer på et kulturhus/værtshus ikke rigtigt rykker, mens bandekrig med det samme har en anden klang.

P♂: ”Men hvis ti mand står og slår på os, skal vi så gå til politiet og bare vente på at de kommer?” ja VI kommer og vi kommer mange: da de stillede med 10, stillede vi med 30, da de stillede med 30 stillede vi med 70! ”jeg er villig til at forsvare de mennesker et går ud over!”

NN: fulde folk skal ikke have våben i hænderne, for de kan ikke vurdere situationen. Vi må finde en fredelig løsning.

R♂: man kan ikke lave en civil anholdelse. Vold avler vold. ”Jeg tror også på at det er lovligt at forsvare sig med anvendelse af det kvantum vold, der bliver brugt imod en.” Arrangørerne må være de ædru ansvarlige.

K♂: at imødegå provokationer og vold er ok, men det er en hårfin balance. Dette skal vendes af højere fraktioner. De fleste her er alle ræverøde og det er ikke forbudt – ingen her har noget at skjule.

P♂: ser med mistro på mulighederne for at anvende Nordjyskes journalister i en kampagne for positiv omtale af kulturhuset. Politiet kommer jo for sent.

NN: men det går ikke på et kulturhus. ”Du kan som leder ikke sidde der og hylde selvforsvar og vold!”

P♂: jeg er ikke leder: vi har kollektiv ledelse

NN: det skal være meget mere konstruktive løsninger

K♂: der arbejdes på så mange forskellige niveauer på at finde løsninger, blandt andet gennem vores egne kontaktnetværk.

P♂ Vi ringer til politiet, men hvilke løsninger er der, når de kommer for sent og folk får tæv? Det er et privilegeret synspunkt at mene til fred og ro. Overmagten er for massiv!

M♂: vold avler vold – ja. Men de får et kick ud af at skræmme os. (hvis vi lader os skræmme) bliver det ved med at være sjovt. Hvis de fik voldsomme tæv kunne det være at de holdt op. De kan finde ud af slå på de svage, men hvis de pludselig begynder at slå igen, er det måske ikke længere så sjovt.

NN: Som aktivist kommer jeg til at forsvare et kulturhus, hvor våbnene står fremme. Så må de personlige valg være afgørende de synlige våben er et problem!

P♂: her er ingen ledere – det er kollektive beslutninger. Pressen er kun interesseret i blod på gulvet. Nazisterne synes kun det er sjovt, når de skræmmer folk – som de gør på 1000fryd. Når de kommer på lørdag og tæver en lille punkter igen må vi så ikke gå ud?

Må vi så ikke bruge det vi har til rådighed – f.eks. jernrør?

PII♂ var til stede i weekenden, men blev siddende ved sin fadøl i baren, da P♂ bevæbnede folk.

NN: svaret er: meld dig til politistyrken eller funger som natteravn. Men du kan ikke virke som politistyrke (herfra)

PII♂: du må ikke forsvare dig som kulturhus (underforstået: hvad du gør som privatperson, er et forhold mellem dig og retsplejeloven) – der skal en ikke-voldelig strategi til. Udsmidene i gaden er uddannede til det arbejde og de er organiserede.

K♂ forlader herefter mødet i arrigskab!

Det er en tænkt situation. PII♂ føre en ideologisk diskussion.

PII♂ ”Jeg fører en meget konkret diskussion.”

M♀ efterlyser en ordentlig tone i debatten ellers melder vedkommende fra som referent! Vi kan godt tage snakken nu, men det skal ske, på ordentlige vilkår. Vi står med et problem nu og her som skal løses. Strategier og langsigtede løsninger, hører hjemme på et stormøde.

NN: den kasse med brosten skal væk! Når det kommer til stykket hjælper vi jo de mennesker der er i knibe og agerer efter det. Men det er bedre at skræmme end at bruge jernrør. Politiet må stadig betragtes som den bedste løsning.

NN: men politiet hader os!

R♂: jeg kan ikke læse tanker. Mange herinde ved tilsyneladende hvad både politiet og journalisterne, nazisterne og hooligans tænker! Vi må prøve at ændre på diskussionen D♂ Vi har prøvet mange ting og set mange ting og det reagerer vi på. Dem, der har lyst, kan være her nede og så tager vi os af dem. D♂ maner til afkøling og til at tænke kreativt i forhold til løsninger.

M♀ der er en vilje til diskussion. Derfor bliver det et punkt på et kommende stormøde. Alle må være med til dette, et ekstraordinært stormøde. Nytåret er ikke noget problem. Det er de store linjer, der skal diskuteres på mødet. Bliver mødet beslutningsdygtigt?

Der er generalforsamling om ca. 2 uger. Stormøde: en uge efter den 16.

Der er to måder at løse problemet på: en aggressiv og en passiv måde. Dem der vil skal have lov...

NN: nej det er IKKE i orden med de midler der er hevet frem her! Hvis en brosten falder fra første sals højde er der altså folk, der går i stykker nede på gaden!

Alle arbejder videre med de løsninger, de finder bedst. Så må vi afvente stormødets beslutninger. Kulturhuset må have en eller anden form for profil udadtil. Det alle er enige om er, at provokationerne og volden skal stoppe. Ja vi snakker om noget forskelligt.

P♂ der er aldrig nogen, der er blevet smadret. I den konkrete situation, forsvarer vi os! Folk har været hernede og har heilet - R♂ "Så syng Internationale!"

P♂ Vores force er at vi er mange. Dørmændene er ansatte og har uddannelse.

PII♂ vi må finde en løsning: vold – ikke-vold, selvforsvar – ikke-selvforsvar. Det er ikke godt, men vi må starte med de grundlæggende principper, det vi står for!

Der bliver truffet beslutning om et stormøde i januar.

NN. hvis Ungeren havner i ragnarok så ville det være fedt, hvis der ikke er Aalborg aktivister indblandet. Ungeren har 1000fryds moralske støtte, men problemet opstår, når der hersker så aggressiv stemning.

R♂: er det i orden at forberede noget, der kunne være en løsning eller et udgangspunkt for en løsning. Det bliver enstemmigt vedtaget.

Hvad i alverden var det for et mandagsmøde??? Jeg har aldrig oplevet noget lignende.

Anledning: P♂ har tilsyneladende, dybt provokeret af udefrakommende ballademagere, uddelt våben i form af jernrør og fået aktivister til at barrikadere sig på førstesalen med flasker, brosten og andet kasteskyts. Om førstesalen er P♂'s ide, er jeg usikker på, men ud fra stemningen i dag, er der rigeligt med andre, der kunne være initiativtagerne. Kassen er tilsyneladende et udvalg af våbenarsenal, der er latent til stede på kulturhuset tillige med spanen med jernrør.

Hændelsesforløbet er tilsyneladende nogenlunde som følger:

En flok bonderøve 10 stk. begynder at tæve en af børnepunkterne i Kattesundet, hvilket får 1000fryd til at mobilisere ca. 30 aktivister og gæster, hvorved de 10 bliver slået på flugt.

Efter ca. 30 minutter vender bonderøvene tilbage med omkring 30 mand hvorpå 1000fryd mobiliserer ca. 70 aktivister og gæster. Igen bliver bonderøvene slået på flugt. Herefter falder der ro over Kattesundet.

Kulturhuset er tydeligvis delt i to lejre: aktivisterne, dem der vil forsvare 1000fryd med våben og pacifisterne, dem der vil finde på andre løsninger. Det er faktisk selvforsvarsgruppen, jeg hidtil har haft mest med at gøre: P♂, M♂, K♂, D♂ mens pacifisterne især R♂ og PII♂ + en række af ♀ er mig mindre kendte. En del af aktivisterne har holdt sig neutrale i diskussionen. Det kan der være flere årsager til: man har ikke været med i weekenden og har ikke oplevet noget lignende tidligere, diskussionen forekom meget at være for eller imod selvforsvar og/eller for eller imod laissez faire politikken, debattørerne var alle velkendte med et sikkert "navn" på kulturhuset, etc. Jeg har en tydelig fornemmelse af at der er tale om en underliggende ideologisk diskussion, der ikke bare har med den aktuelle situation at gøre men måske i virkeligheden gruber meget dybere i organisationen end umiddelbart forventet – hvilket er meget sympatisk. Det er også meget sympatisk at der trods den store overmagt af stemmer for selvforsvarstanken, et en minoritet, der har både mulighed for og mod til at stå frem og tale denne overmagt imod.

Mødet er skræmmende af flere forskellige grunde:

De mennesker jeg i løbet af et par måneder er kommet tættere og tættere på, har i blandt sig aktivister, der i mine øjne er meget tæt på at forveksle selvforsvar med selvtægt – også fordi grænsen er så hårfin – og at størstedelen af selvforsvarerne i virkeligheden er meget centralt "placerede" aktivister på kulturhuset. måske burde det ikke komme bag på ihukommende den iværksætterånd og den vilje til handling, der er på stedet: når poli-

tiet handler for langsomt eller vi mærker modvilje fra deres side, handler vi selv! Det kan selvfølgelig også have sin basis i en ungdommelig ivrighed og et letantændeligt blod, der er til stede i det endnu ikke modne menneske, men de ældste af aktivisterne er altså ikke mere end 3 – 4 år yngre end undertegnede. Retfærdighedsfølelsen og ideologi – hvordan spiller disse elementer ind på viljen til selvforsvar/selvtægt?

Hvordan passer disse nye oplysninger/oplevelser ind i mine hidtidige observationer og antagelser? Organisationen, menneskesynet, æstetikken og samfundet?

Selvforsvarstanken stemmer selvfølgelig meget godt overens med ansvarlighed og engagement, loyalitet overfor kulturhuset og de mennesker, der er aktive heromkring – men perspektivet forekommer så uendelig kort og fascistoid i sin grundlæggende essens. Som en af ”pacifisterne” udtrykker det: det bliver volden og den stærkes ret, der kommer til at sætte dagsordenen – og hvordan kan man lade noget sådant finde sted på et kulturhus, et værested og et aktivitetscenter, der skal formidle kultur og kunstneriske oplevelser til en eller anden målgruppe? Hvad er det for et budskab, der ligger heri – helt fundamentalt?

Problemet er tilsyneladende tveægget: der er grupper i samfundet, der gør hvad de kan for at genere og provokere aktivisterne og på den anden side har aktivisterne ikke en særlig høj stjerne hos samfundets vagthunde – politiet. Men der er også et problem i at aktivisterne faktisk lader sig provokere. Det mest skræmmende føler jeg dog er, at P♂ som den person vedkommende er, faktisk er en af dem, der mest utvetydigt maner til selvforsvar og til en type selvforsvar, der langt overskrider mine grænser for ret og rimelig uanset, den vold, der bliver anvendt imod aktivister, gæster og andet godtfolk, der har deres gang på kulturhuset. P♂ har egenhændigt bevæbnet og dirigeret aktivister og gæster som tropper på en slagmark! Og vedkommende om end ikke egenhændigt, så via en udtalt eller udtalt accept accepteret at kulturhusets bygninger er blevet barrikaderet, gjort klar til gadekamp.

Dialog, samtaler, diskussion og møder har tilsyneladende ingen fortaler her. Der er ingen manen til besindighed, her er ingen præventive foranstaltninger mulige, passiv modstand og mulighederne for at tage de fornødne forholdsregler. Det der er kunsten er, at sanse forholdet mellem kulturhuset som kulturhus og som organisation, som summen af (eller mere end) de enkelte medlemmer, aktivisterne, gæsterne, arrangørerne, etc. Der repræsenterer den. Denne skelnen er tydelig til stede hos nogle af aktivisterne (pacifister som R♂ og PII♂) men den er absolut ikke til stede hos selvforsvarerne eksempelvis P♂, M♂, K♂ eller D♂. Set fra et organisatorisk synspunkt er selvforsvarenes holdning et prisværdigt loyalitetsforhold som mange virksomheder ville misunde kulturhuset – men udtrykket, den faktiske udøvelse af vold eller det, der ligner, er i min bedste overbevisning en fejlfortolkning af dette loyalitetsforhold.

At reagere som menneske i en situation, hvor man bliver angrebet/truet er på sin vis naturlig selvforsvar/opretholdelsesdrift. Men at bevæbne sig på forhånd, samle arsenaler af brosten og flasker og barrikadere sig i et hus, der går for at være og gerne vil give indtryk af at være et kulturhus er i mine øjne et skråplan. Det er tydeligvis her, en af mine grænser bliver overtrådt.

Mandagsmøde d. 10. december 15.58

3 aktivister er mødet frem, hvilket får kommentarer som ”svagt fremmøde” og ”det regner!” med på vejen. Kassen med brosten og de tomme flasker er væk! 19 aktivister når at møde frem til start, hvor M♂ igen igen er gået efter bogen med referaterne. Løs småsnak indtil K♂II vælges som referent.

(P♂ ”Du fik da skrevet noget sidst” med henvisning til diskussionen/skænderiet om brostenene, hvilket jeg bekræfter)

- A. ugen, der gik
- B. ugen, der kommer – forskellige punkter meldes ind til referenten
- C. eventuelt (K♂ mødereferat – bogen har det med at forsvinde...!)

ad. A

Folkekøkkenet var aflyst

Fredag – Ursula og Frøkjær trak 15 betalende gæster og der var masser af mennesker, der hjalp til – ok og tak for det. Ok show og koncert. Ellers en stille aften, men til trods for det, røg der atter en rude! ”Det gør der jo hver weekend!”

(Lørdag?) M♂ - der var panik omkring middag, da der manglede folk til stort set alle opgaver, men det løste sig og mange tak for det. 41 betalende gæster. Fed fest bagefter med nøgendans på baren. ”Der er folk, der har mødt hinanden efter nøgendans på baren – og fået børn sammen på grund af det!”

ad B

Ugen, der kommer

Tirsdag - K♂ og A♂ står for folkekøkken og har allerede tilsagn om hjælp fra andre.

Fredag – metalgrotten arrangørerne mangler ved dette mandagsmøde – der er endnu ikke kommet plakater op.

Lørdag – Songwriter? Der mangler hjælp til alt så skriv jer genre på til vagter! (P♂I ringer ved ét uheld til K♂I på mobilene, hvilket skaber lidt morskab). Aktivisterne begynder herefter at melde sig til, til de forskellige vagter: åbnevagter, lukkevagter, til døren etc.

P♂ ”1000fryd har fået 03.00 bevilling forudsat at der ikke åbnes kl. 8.00 morgen. P♂’s forslag er, at arrangementerne kører videre som nu med at holde åbent til omkring 02.00 og så kan aktivisterne køre videre til 03.00 hvis de har lyst og der er stemning. Men arrangørerne skal afstemme med barvagterne inden det sker. Der skal vises hensyn i stedet for bare at holde åbent.

P♂: du fik da noget at notere sidst! Ja jeg ville gerne have haft et videokamera – eller flere og gerne en systematisk ordnet taleorden!

Den store kasse skal flyttes tilbage fra scenen til kælderen og det vil P♂ gerne gøre. Den kan skilles ad i fem dele, i stedet for i 48! men det skal gøres på den rigtige måde og derfor melder P♂ sig. Det tolkes som ok! (latter)

P♂ og K♂ er ikke på kontoret fra og med i morgen

X♀ og T♀ tæller op og åbner, men der er brug for to til på torsdag og fredag til at låse pengene ud. NN melder sig og kan begge dage. P♂: det er rimeligt fleksibelt – fedt! Er

du studerende? Nej. Er du arbejdsløs? Nej. Men hvad siger din arbejdsgiver til det? Han er rimelig fleksibel...P♂: sælger du dope? Kun i weekenderne! P♂ ok, men det er fedt, at du gider!

K♂ er atter løbet, men hvis der bliver noget, så ring!

NN♀ afløbet skal udbedres/laves/rensen. Skal X♀ have besked eller hvordan...?

P♂: Det behøver ikke at være X♀, der gør det. Det kan være en hvilken som helst, der befinder sig her i rummet.

Der er lus på 1000fryd!

- alle skal have 6 mm.
- Skaf en tættekam og kom i gang. De er svære at komme af med og vi sidder i de samme møbler/sofaer (og har i rimelig omfang langt hår alle sammen)
- Det må være folk med dreadlocks (indirekte kommentar til D♂, der nægter)
- Folk må da have karantæne! (ironi)

ad C eventuelt

P♂: kan barvagterne ikke melde sig nu. Det er lettere for X♀ og T♀ at planlægge hvis de kender vagterne. X♀ har givet sig selv tilnavnet "tooldyke", "Skide godt navn hun der har fundet på!"

Beretning om 8 ældre herrer til hård punk den ene aften. 60årige i jakkesæt. De var ski-defulde, men meget sjove og det er rart med et lidt alternativt publikum en gang i mellem...

Ny aktivist: K♀ - velkommen til!

Diskussionerne sidste gang om selvforsvar versus selvtægt antydes kun indirekte og kun overfor mig af P♂. der er ingen opfølgende diskussion, ingen orientering om, hvad der gik for sig sidste gang, men det må stå i referatet. Der er tilsyneladende dømt våbenhvile mellem de to lejre i kulturhuset, da begge "sider" er repræsenteret i dag – dog mest fortalerne for selvtægt som tillige jf. tidligere, udgør den største gruppe på kulturhuset.

Hypotese til efterprøvning:

Den punkede uniformering kan under ingen omstændigheder betragtes som pragmatisk hvilket da også dagens melding om lus på 1000fryd indikerer. Den er sandsynligvis god at tænke med som Kaysers kommentering af maden og smagens fysiologi i mere generelle termer.

Antagelsen skal altså gå på at punkuniformeringen dels er det led i en selvscenesættelse og dels fungerer på et mentalt plan som en måde at tænke på: gennem handling at illustrere den tankemæssige organisering. Det gælder således (antageligvis) både frisure, påklædning, forskellige stigmatiseringer, tatoveringer, smykkerne, den lasede stil og det militaristiske look og den sorte stil. Disse elementer spiller (sandsynligvis) sammen i en større enhed. Ehn og Lövgren – The Lads NB NB

Hvad tænker jeg her på? Den sorte stil er sandsynligvis god i street fights, som camouflage fordi ingen angribende kan skelne de forskellige individer fra hinanden jf. de 300 anholdelser fra demonstrationerne til fordel for ungdomshuset, hvoraf kun en håndfuld er blevet tiltalt. Dertil kommer at det i alt det sorte, er gruppen, der bevæger sig/gruppen, der handler.

Camouflagen gør sig selvfølgelig yderligere gældende med natten som baggrund. Fællesskabet og den kollektive handling trækkes således med ud i gaderne og fungerer som iscenesættelse af denne kollektivism. Samtidig viser den sorte og militaristiske stil, at man føler sig omgivet af fjender, det borgerlige samfund jf. den anarkistiske orientering, fjender, men er parate til at bekæmpe med alle tænkelige midler, på alle tænkelige tidspunkter.

Her bryder besmykningen imidlertid med det pragmatiske, idet smykker, stigmata og tatooveringer, kan være med til at identificere den enkelte i gruppen. Særlig pragmatisk er den heller ikke i forhold til street fighten da den kan blive genstand for fastholdelse og skader. Viser man vilje til disciplin og kontrol ved at gennemhulle og farvelægge den? Er det tilhørsforholdet, der markeres på den vis? Eller fungere det som traditionelle ardmærker: som kendetegnende for bærerens mod og eventyrlyst?

Man anvender den i hvert fald plastisk eller dens plasticitet anvendes i den tankemæssige organisation af både fællesskab og individ: udstilling af de sadomaschokistiske iscenesættelse – dominans og underkastelse: dominans af omgivelserne via forandring og underkastelse af individet under fællesskabets åg. Kanaliseres den seksuelle energi tilbage i fællesskabet, i kollektivet, som en lyst – ikke nødvendigvis i seksuel forstand, men i en overført iscenesættelse?

Det vil i så fald kunne forklare hvordan besmykningen og stigmatiseringen spiller sammen med den sorte og den militaristiske stil og selvforsvars/selvtægtsdiskursen.

Fortællingen om kulturhuset går tillige på, at det opsluger de individer, der ikke har andre steder, der ikke kan gå andre steder hen, uden at blive set skævt til – eller ikke kan være i fred andre steder – men spørgsmålet er selvfølgelig hvad der kommer først: miljøet eller mennesket? Hvis tolerance er højest og hvis disciplin er stærkest?

Mandagsmøde d. 18. december

22 – 23 aktivister er til stede ved dagens møde. K♂II og K♂ mener sig fri for at tage referat, idet K♂II tog sidste gang. Var i København i weekenden. K♂: hvorfor blev du så ikke anholdt? (med reference til endnu en demonstration til fordel for ungdomshuset.)

K♂II: Fordi jeg var for hurtig på fødderne. K♂: Du var med andre ord en kylling?!

K♂II ja også det – en kujon!

Der er 4 – 5 punkter på dagsordenen i dag. M♂ er referent. P♂ kommer ikke i dag. Var også i København i weekenden men tog til eksamen i Århus hvorefter vedkommende tog tilbage til København i dag.

1. Ugen, der gik
2. Ugen, der kommer
3. Eventuelt

Ad. 1.

K♂ var medarrangør og har ingen kommentarer bortset fra at det gik godt og at der var kager ud over det hele. Derfor gider K♂ heller ikke mere – ”jeg mener vi står i 8 timer og laver veganisk køkken og så serverer vi flødeskumskager bagefter! Det er sgu’ for åndssvagt! – det bør tages op i folkekøkkenudvalget”.

Onsdag – ingenting

Lørdag – koncertarrangørerne takker alle der deltog. Koncerten gik godt. Det var måske en forkert prioritering at afholde den stille koncert til sidst (den hurtige var først) og folk var blevet noget højroastede ovre i baren. Ca. 40 betalende gæster. Jeff (?) i Peep Shoppen – døren skal låses.

Ad. 2. Ugen, der kommer

Tirsdag – folkekøkken. X♀ vil gerne hjælpe til og vaske op, med mere, men vil ikke stå for arrangementet + B♀?

K♂: ”Hvd om vi lagde folkekøkkenet død til engang i midten af januar? L♀ er i Esbjerg og M♂ arbejder på projekt (mit vel at mærke) Aflys til januar? Ok mødet enes om at det er en god ide. (”Er der så ikke folkekøkken den 26. december?” latter)

Torsdag – Club Oak Tree – indie. K♂II arrangerer men mangler barvagter – lukkevagter især. ”Man kommer til at stå sammen med I♀!” lokker K♂! der er ikke brug for dørvagter, da der er tale om gratis adgang til alle koncerterne.

Fredag – Blind(?) Dødsmetal

K♂ er arrangør - L♀ og T♀ laver maden. Man ønsker/efterlyser hjælp + vagter til baren. Køkken og barvagter mangler. K♂: Liste over vagter til de åbne perioder i dagene mellem jul og nytår, hvor aktivisterne kan skrive sig på. Den er hængt op på aktivisttavlen i cafeen.

K♂ er den, der holder lidt hånd i hanke med arrangementer og åbningstiderne imellem jul og nytår og K♂ ER i byen hele perioden, så ring hvis der bliver noget – f.eks. med nøgler eller lignende. Vagterne mellem jul og nytår plejer at give dobbelt op af ølmærker (fribilletter til øl) og det gør det også i år. Skriv jer på hvis I har lyst og er hjemme: Smoke, Doi, 60tie stories (?) er koncerterne.

Nytårsaften plejer vagterne kun at være af 1 times varighed og der plejer at være 3 på vagt af gangen.

K♂ orienterer om den traditionelle nytårsfest. Sedlen til sammenskudsgildet er hængt op. Det pointeres at det er en aktivistfest – og at retterne skal være kødfrie, veganiske for så vidt og at festen varer fra 19.00 – 23.00 hvor dørene åbnes for ”Hr. og Fru Danmark!”

K♂ lover, at vedkommendes band vil”...voldtage indtil flere klassikere efter midnat!”

D♂ foreslår at der købes flere spil til kulturhuset – et ordentligt skakspil f.eks. K♂: hvad ER et ordentligt skakspil? Snak med P♂ eller E♀ om det. L♀: opfordrer til at det

købes på januarudsalget – hvorefter X♀ donerer et skakspil af glas(!) med brikker og det hele, som X♀ har i sine gemmer et eller andet sted. D♂: fedt! Tak for det!

L♀ igen om nytår: opfordrer til at planlægge og dele vagterne og opgaverne. Del opgaverne: oprydning, vagter, rengøring, etc.

K♂: er det ikke bare noget, man gør/skal gøre, når man har været med til festen?

L♀: jo – men det ville være lidt fedt at have lidt hold på, hvem der står for hvad. L♀ har også planer for pynten og for en cocktailbar med farvede paraplyer etc. Men der kommer en seddel op. L♀ og L♀II står for arrangementet.

(der lyder et brag på gaden) K♂ ”Lød det ikke som en bombe?” jf. TV2 NEWS – henviser til TV2 NEWS dækning af urolighederne omkring weekendens optøjer i København omkring Jagtvej 69.

K♂: ”Efter weekenden kiggede vi lidt i køleskabet og det var ikke fedt! I har hørt at Levnedsmiddelkontrollen mangler 1000 besøg inden jul og de mener de kan nå det!”

KI ♂: ”De har lige været her, men det er ingen undskyldning, derfor kan man godt holde en god hygiejne.”

X♀ tilslutter sig observationerne i køkkenet. Der ligger ting på fryseboksen og i køleskabet, der er uigenkendelige. Det er ulækkert! – og derfor har X♀ besluttet sig for at smide nogle af sine aktivisttimer i en rengøring af køkkenet og folk må gerne møde op og deltage. Det sker i morgen og X♀ er til stede fra omkring 10-tiden.

X♀ foreslår desuden: ”Kan resterne fra folkekøkkenet og bandmad ikke komme i poser med mærkater på, hvor der står dato og indhold?”. Dels fylder det mindre i køleskabet, dels kan gryder og skåle så vaskes af og være klar til næste hold. Men det er vigtigt med mærkaterne: hvad og dato.

NN: ”Kan der så ikke blive købt mærkater?”

X♀. ”Mærkaterne er der, poserne er der og der er en kuglepen! Vi glemmer det bare alle sammen!”

I♀ og T♂ inviterer til lidt julehygge d. 23/12 og hvor de to gerne vil vende plader (som DJ's) ”Vi har Søren Banjomus!”. Det er et åbent arrangement men der mangler vagter!

K♂: DJ arrangementer med jer (I♀ og T♂) – så er det også jer, der står for rengøringen bagefter? Ja, begge arrangører er indforstået. De kan godt både feje og børste tænder på folk!

S♀ vil gerne holde lidt jul eller antijul /antichristmas den 24 december – måske med lidt asiatisk mad og drinks med paraplyer, hvis nogen skulle have lyst. ”Skal det være et åbent eller lukket arrangement?”

D♂: foreslår at det skal være et åbent arrangement, sådan lidt folkekøkkenagtigt. K♂: ”Der vil nok ikke være det store rush d. 24!”

NN: vi kan bare lave det med tilmelding! K♂: ”Det er ok. Bare I rydder op efter jer!”

NN: ”Godt initiativ!”

A♂: ”SUF Aalborg vil gerne låne Peep Shoppen til at se en film – de tager selv DVD-afspiller med. K♂: tjek lige med trekkerne. De er der onsdag eller torsdag men det her er den 25. januar, så der er tid – men det er ok med mandagsmødet.

KI♂ arrangerer Smoke sammen med P♂ og R♂ og det bliver ikke et røgfrit arrangement(!) d. 26. december. K♂ har gjort din opposition imod arrangementet klart: Når en deltager/DJ kan finde på at sige: ”Du er bare en dum lebbe uden patter” og hænge pornobilleder op bare for at vise hvor sej en gut man er, så gider K♂ ikke deltage. K♂ kan ikke tolerere nogen form for sexisme, men P♂ har lovet at tage en snak med den udøvende.

D♀ planlægger lidt juleklippeklister d. 24. december. Men det kommer måske ikke til at harmonere med S♀ antichristmas arrangement!? S♀: ”Vi brænder det bare af bagefter!”

K♂: ”Det er noget åndsvagt noget at bruge penge på!”

S♀: ”I kan få det af mig. Jeg har det hele: glimmer og papir og shit – også en lille hvis kirke, vi kan smadre!”

K♂: ”Det er IKKE fedt!”

M♂ (som referent) ”Er det ikke ok, hvis de selv betaler?”

Så efterlyses der hjælp til at flytte to sofaer eller fodboldborde fra Peep Shoppen umiddelbart bagefter mødet.

K♂: ”Jeg hjælper gerne med at flytte den store tunge sofa ud i gården – og brænde den af bagefter!”

S♀: ”Der er stadig lus i kulturhuset. jeg har dem ikke selv, men kender nogen, der har” (ja, ja, jeg kender en, der kender en...en af mine venner har gonorre!) ”Så tag hjem og kæm!”

Tag et hvidt stykke papir og kæm ned på det: det der bevæger sig er lus! (”dem, der hopper, er gode anarkistlus!”) ”Kæm hårdt, vask det og frys sengetøjet.”

K♂: ”Jeg tager trimmeren med i morgen!” Så er der 0.5 cm. Over hele linjen

NN: Så vil jeg bare sig at det var en fornøjelse at gå på 10’er eller tiger toilettet forleden. Der var både rent og der var papir!

Mandagsmøde d. 15. januar 2007

6 – 8 aktivister sidder og snakker om løst og fast fra tidligere oplevelser. Gulvet er nyvasket X♀ er i gang og elles tavs venten på mødets begyndelse. 15 aktivister møder frem alt i alt.

1. ugen, der gik
2. ugen, der kommer
3. eventuelt

Fredagskoncert med Mellow Man og Kiss

B♀ og K♂: udmærket koncert og B♀ gik ikke kold! Der blev afholdt løbende lydprøver mens der var mange folk i cafeen, men det gik alligevel.

Koncerten var udsolgt (ca. 115 betalende) og der var udmærket hjælp i baren (tak for det)

R♂ sad i døren: hader at afvise folk – og folk forstod det tydeligvis heller ikke ”Det ER udsolgt!”

Lørdag: var der lukket – men der er røget en rude igen i sidste uge.

Så er der sat seddel op til folkekøkken – håber der bliver lavet mad! P♂ er skrevet på, M♂ vil ikke, men B♀ er med og R♀ vil også gerne hjælpe.

Med hensyn til fredagens bands: var danskerne en utrolig dårlig oplevelse. De brændte hul i sofaen og ville tømme baren efter lukketid. De vidste at døren stod åben fordi svenskerne (det svenske band) skulle derned. R♂: ”Det er utrolig dårlig stil. Totalt fuck-ed up!”

Der var 3 + en chauffør og en kæreste og nogle af dem gik i byen.

”Men de skal vel bare have karantæne?” ...og så blev de ved med at spørge efter stoffer. XX: ”Det ER jo Rock n’ Roll!”

Så må man låse og så må svenskerne klare sig selv!

K♂ havde egentlig et godt indtryk fra koncerten.

2. ugen, der kommer

Lørdag: metalgrotten. Der er kun 2 aktivister koblet på arrangementet, men der er styr på hele seancen: plakaterne er trykt.

K♂: ”Folk må gerne skrive sig på til fødselsdagsfesten” (Kulturhusets). Hvem kommer og gør hvad?!

Fødselsdagsplakaten er parat så hvis der er nogen, der har lyst til at tage en runde, er de velkommen.

K♂: efterlyser et barudvalgsmøde – det er år og dag siden et sådant har været afholdt og der er store huller i, hvad barvagterne bør vide. Et udvalgsmøde bør holdes hver måned og så bør barvagterne dukke op til møderne (mandagsmøderne for at aflægge rapport)

M♂ (referent) ”Vi kan sætte en dato for et opstartsmøde” R♂: ”Hvad med torsdag...eller et par dage efter...hvad med efter et mandagsmøde?”

Næste uge er der fødselsdag og så har vi februar. XX hvor lang tid skal der være til et sådant møde? (ikke så lang tid) ”Så kan det være på næste torsdag!” XX vil gerne være ankerperson på mødet men har først fri kl. 15.00 men 16 – 17 på torsdag er ok (Selv om der ikke kommer mange og der ikke er mange tilstede (barvagter) lige nu)

Så er der kommet en henvendelse fra Vester Torup efterskole: et interview om stil og musik. Et fokus(?) interview på onsdag. Det er ikke en kritisk, men et positivt projekt: og så er det godt med opmærksomhed omkring stil og musik!

XX skulle de ikke nærmere snakke med bookinggruppen? Eller hvad med lydmændene. Ingen har lyst til interviewet. K♂: ”Lad os køre lidt på M♂, så gør han det!”

XX og B♀ går med til folkekøkken.

Hvad med lysmikseren? Er der ikke nogen, der gerne vil lære at bruge den? B♀ og XX♀ vil gerne – men først i februar eller til en koncert. En hverdag – fredag for eksempel? Aftale!

Så er der fredagshygge med R♂ på akustisk guitar og så bager K♂ drømmekage! Spiller også triangel og/eller blokfløjte.

Lystræningen, så man kan bruge det rigtigt. Hvilken koncert er det på fredag? Farverne bliver gule og blå: det er svenskere...

Bilag 3: Analytisk systematisering

Teoretiske overskrifter

- *Organisering af viden om verden* – praktisk, folkelig viden gennem narrationer og symbolsystemer/-kategorier (*dialog og aktivisme*) – for at skabe mening, sammenhæng og autencitet i erfaringer
- Kultur som en *kontekst i hvilken mening offentliggøres og forhandles*.

”När vi i den här boken talar om kultur i termer av kollektivt medvetande eller system av betydelser och symboler, innebär det att vi intresserar oss för de erfarenheter, kunskaper och värden som människor delar och som de återskapar och förändrar i socialt handlande.” (Ehn og Lövgren, 1989, s. 13)

”Vi har talat om kultur i termer af delade kundskaper och erfarenheter. Men vi vill också granska hur detta tankegods är systematiserat.” (Ehn og Lövgren, 2001, s. 15)

”Tag nu først selve begrebet kultur – i særdeleshed i dens konstitutive rolle. Det, som fra begyndelsen var åbenlyst, var måske for åbenlyst til for alvor at blive forstået, i det mindste af os psykologer, der af vane og tradition tænker i nok så individualistiske baner. De symbolsystemer, som enkeltindivider brugte til at konstruere mening, var systemer, der allerede var til stede, allerede ”var der”, dybt forandret i kultur og sprog.” (Bruner, 1999, s. 27)

”I kraft af deltagelsen i kulturen bliver mening *offentlig og fælles*. Vor kulturelt tilpassede livsform afhænger af fælles meninger og fælles begreber og afhænger også af fælles samtaleformer til forhandling om forskelle i mening og fortolkning.” (Bruner, 1999, s. 28)

At dele kundskaber og erfaringer som for eksempel følelser af at ”... tro, at begære, at ville, at føle pligt til...” (Bruner, 1999, s. 27 – 29) og forhandle deres mening (tolkning) offentligt er en måde at organisere, systematisere og kategorisere den uformelle folkeviden på. Definitionen på folkeviden er ifølge Bruner (1999) socialitet i praksis. Er folkeviden en autonom sfære, der agerer udenfor den officielt sanktionerede (kulturpolitiske) kulturs rækkevidde? Eller er den en afart, en forvanskning af denne hegemoniske kultur? Mit bud vil være at folkeviden repræsenterer en autonom sfære, der kan og vil koloniseres af de sociokulturelle grupperinger, der har uformel organiserings behov. Det er et ”chamber of requirement” som det hedder hos Harry Potter, et rum, der etableres ”efter behov” og det vil altid finde sit eget udtryk alt efter det givne samfunds grad af undertrykkelse. Den sociokulturelle gruppering bliver som forum, et refugium for unge mennesker, der på en eller anden måde har behov for at reagere mod

den homogeniserende og overgribende institutionalisering, som reminiscenserne af nationalstaten i højmoderniteten udsætter enkeltindividet for. I stedet for passiv underkastelse af dominerende, men tandløse, ufarlige og kommercielt udnyttede hegemonier, vælger disse grupper alternativer, hvorved det ”alternative” tillige begrebsliggøres i al social handling. En sådan frivillig tilslutning til vaners alternative institutionaliseringer er eller opleves ikke nødvendigvis mindre snærende, men indeholder dog muligheder for revisioner af selvopfattelser og identitet – herunder forskellige former for legitim henholdsvis illegitim modstand.

DIY – konceptet udgør et sådant forum eller refugium for de unge omkring 1000fryd. DIY er en forkortelse af det engelsk/amerikanske ”Do It Yourself” og kan direkte oversættes med gør-det-selv konceptet på dansk. DIY har sit arkaiske afsæt i den håndværksmæssige gør-det-selv verden, men bliver ifølge respondent 050 507 indoptaget i punkens univers og udvidet til andre af menneskets sociale sfærer: æstetiske frembringelser, kommunikation og formidling, aktivisme gennem engagement og vilje, etc. DIY kommer dermed til at udgøre et fundament for punken og dermed også for miljøet omkring 1000fryd idet mange af aktivisterne henter deres inspiration hér. Som nøglescenarium er DIY kilden til at forstå engagementet, ideologierne og aktivisterne omkring 1000fryd. DIY strukturerer holdninger, handlinger, meninger og erfaringer både de legitime og de illegitime. Det er et liberalt (i ideologisk, ikke politisk forstand) og emanciperede koncept, hvis formål er den personlige udvikling i retning af aktive sociale handlinger (aktivisme og holdninger) og (gen)indsættelse eller (re)vitalisering af det personlige ansvar.

- Hvordan forhandles miljøet omkring 1000fryd og dets regler for in- og eksklusion frem?
- Mellem leg og alvor: det sociale eksperiment og det at sætte parentes om, eller suspendere virkeligheden i en kuvøse af social, kulturel og økonomisk sikkerhed
- Længsel efter autencitet – i fællesskaber og gennem æstetiske udtryk
 - 1000fryd som institutionel *ramme om denne sociale forhandling af offentlige mening* – og de til enhver tid foranstaltede aktiviteter og sociale eksperimenter som to vidt forskellige ting – hvad gør så 1000fryd specielt i forhold til for eksempel andre foreninger, biblioteker, skoler og universiteter?
 - Andetheden som både stigmata og adelsmærke – hvorfor det alternative bliver dyrket som en dyd af nødvendighed
 - Heterogenitet og homogenitet

Summerende symbol (for eksempel Stars and Stripes)

1000fryd som et begreb i sig selv? Dobbelttheden eller det ambivalente som gennemgående i hvert fald historisk

1000fryd som modnings-, dannelses- og læringsinstitution

- Pastiche over "his masters voice" (hund lytter til sin herres stemme på en gram-mofon) – hund *med bazooka* sigter på en gramfon!
- + de klassiske: "fredstegn", "dødningehoveder", "hånden, der knuser svastika", "kvindetegnet" ♀, kvindetegnet med "knyttet hånd", anarkisternes "A" i cirkel med pentagrammets "5 spidser", stilistiske hoveder med høreværn i nullerne på "1000", "69" i hjerte (henvisning til Jagtvej 69), "den brudte LP", etc.
- 1000fryd som et brugerhus, et aktivitetshus, et spillested og et frirum, en fritidsklub for lidt ældre
- Ordet "Freedom" ved siden af billedet af en revolver – det ambivalente (facademaleri)
- Musikken som et mødested eller et sprog der dæmper alle konflikter
- Det omvendte amerikanske flag i betydningen anti-amerikansk (men betød det ikke hjælp under Vietnam-krigen?)

Rodmetafor - "1000fryd" som et sted man vender tilbage til!" – både konkret og metaforisk?

- "1000fryd er som en familie!" nytribalisering
- "1000fryd er som et lille samfund" (indadtil) ikke et Utopia eller et drømmeunivers, det har også sladder, bagtaleri, stikken i ryggen og alliancer
- kroppen som organisk metafor – gerne med reference til reproduktions- eller fordøjelsesprocesser: "... om den her musik havde nosser!". "De sparker røv!", "Luk øjnene og føl musikken!", "Forpulede overfladiske ANR-lytter!", "... og sådan skide lidt på de andre...", "... hytte sit eget skind...", "Da gjorde de godt nok i nældeerne ...", "... der kommer nogle fede ting.", "... når man som vi er blevet pisset på ...", "... presse alt mulig lort ned over hovedet på folk.", "... selvom der er nogen, der beskriver Aalborg som Danmarks kulturelle røvhul." "Det er sådan set lidt noget fis.", "... hjernelamme arbejderklasser...", "... blåøjet...", "... hold kæft hvor var vi stive...", "... det var bare så pissefedt...", "... man skyder sig selv rigtigt meget i foden...", "... gøre det mere appetitlig...", "Der er nogle hernede der skulle ta' og slappe lidt a'!" sagt om P, "... stikken i ryggen...", "... torn i øjet..."etc.

Nøglescenarier (for eksempel den amerikanske drøm)

1000fryd er et frirum for aktivitet og social handlen – DIY (Do It Yourself) aktivisme, initiativ og frivilligt engagement, men også billeder af konflikt – både internt og eksternt

- "Du kan komme direkte fra gaden og være aktiv!"
- "Giv mennesker ansvar og de tager det!" P
- "... mange går og smækker med dørene!" P

- 1000fryd som et hus der trives bedst i modgang P
- Det er ikke tilstrækkeligt at prædike for koret, når man gerne vil ud over rampen M
- Det er det sted i byen, hvor der er færrest stoffer og hvor folk passer på hinanden Ma
- Stedet som 1000fryd er rigtig vigtige fordi de fungerer på andre principper end kommercielle

Andetheden – den anderledeshed der erfares gennem opvækstens møde med forskellige institutionaliseringer eller konventionaliseringer ”i det omgivende samfund”. At andetheden er erfaret, er der ingen tvivl om: alle respondenter beretter om følelsen af, på forskellig vis, ikke at høre til. Om konsekvenserne (at man tilslutter sig et undergrundsmiljø) er tvingende nødvendige er højest usikker: men det er respondenternes legitimerende forklaring af, hvad det motiverede dem. Det er den narrative sandhed (jf. Bruner og Spence) der gør respondenternes håndtering af deres egen usædvanlige situation mulig.

- Handicap (spastiske lammelser, hvor man ser sig selv i forhold til andre jævnaldrende og søskende, og dermed også en masse muligheder forsvinde) I parentes bemærket er vedkommende i dag ikke synlig handicappet, men har dog ifølge vedkommende selv, finmotoriske vanskeligheder K.V.
- Politisk overbevisning og livsindstilling, det politiske engagement i forhold til en borgerlig omgangskreds (familie, uddannelse (handelsskole) omgivelser) P, M
- Menneskelige egenskaber (manglende sociale kompetencer, generthed, menneskeskyhed (overset?) – om det at tale i forsamlinger) M
- Seksualitet/homoseksualitet eller biseksualitet (kvinder) M, X
- Misbrug/brudte familier/ traumatiske oplevelser i fortiden? M
- Almindelig teenager usikkerhed/identitetsforvirring A, P
- Interessen for en bestemt type musik P, K.M., K.V.
- Andre interesser end det at spille fodbold, gå i Jomfru Ane og lytte til MTV (mainstream) A

Fjendebilleder – distinktioner, det man udgrænser sig fra

Eksterne fjendebilleder

Mainstreamkulturelle andre

- samfundet i sin helhed
- hr. og fr. Danmark: det normative og det, der giver status eller en placering i samfund som betingelse for, ”at man kan lave noget” A
- det hellige eller det frelste
- strutsført og høje hæle er adgangshæmmende

Institutionelle andre

- myndigheder, Autoriteter eller MAGTEN! M, M, K.M., K.S. (rydningen af Ungdomshuset som legitimerende for denne aversion)
- Kommunen – men de er også gode nok for det er der, pengene kommer fra
- Socialforvaltningen
- Ungdomshuset – som distinktion
- Studenterhuset
- EU
- Verdensbanken
- G8

Professionelle andre

- Journalister (de fordrejer sandheden)
- Politikere (holder ikke hvad de lover og forstår ikke)
- Poliiti (nogle af dem) især når der bliver ringet og de ikke gør noget og nazi – hooligans er ved at smadre vinduer og døre A – andre er ok især de gamle og dem, der kender 1000fryd
- Brandinspektioner
- Pædagoger (der kommer og rydder op, hvilket ikke sker i 1000fryds regi)
- Chefer (der roser én og få én til at føle sig værdsat, men det virker ikke)
- Gymnasiet er ok, teknisk skole er ok – men handelsskolen er ikke ok på grund af det aktive tilvalg: forudgående mentale billeder eller fordomme P

Andre sociokulturelle grupperinger

- den borgerlige regering – betragtes som højreradikal uanset om de er det eller ej
- nazister (det er tabu at være nazist sammenligning med stormtropperne og brunskjorterne i 1930’erne: nogle helvedes karle som kunne slå på dem, der var mindre end dem selv)
- racister som SAID (en folk gamle tosser, der vil lave en rekruttering i hooligan-miljøet M) eller Dansk Front M og skins eller skinheads
- hooligans – de tør kun råbe når de er mange nok – en machokultur hvor man godt kan li’ at andre er bange for en – men de fleste er medløbere, der bare kan li’ at der er gang i gaden M
- homofobiske røvhuller – kønspolitisk markering
- bonderøve, der kan lide gang i gaden
- hjernelamme arbejderklasser

Interne fjendebilleder

organisatorisk

- flueknepperi – detaljestyring
- de (retorisk) stærke på mandagsmøderne og dem, med megen anciennitet, der bruger magten negativt
- du kan komme direkte ind fra gaden – den kan du og være aktiv, men skal du have mere vedvarende engagement eller mere interessante opgaver, skal du på oplæring – statementet er enten en talemåde eller spejler tidligere tiders laisses faire holdning med rod til følge no future 80'er agtigt
- isolation (godt nok for Ungdomshuset i Kbh. men ikke tilstrækkeligt for Aalborg) og det at prædike for koret, når man nu gerne vil ud over rampen
- restriktioner og forbud
- betonfeminisme – ret gammeldags
- Den rådgivende rolle som på Studenterhuset: aktivisterne på 1000fryd følger de organisatoriske processer til dørs (selvom bookeren skal lave alt for meget)
- At anvende/anerkende sponsorater – Carlsbergs koncertturne og backgammon-turneringer

Politisk

- den radikaliserings som nu har indfundet sig
- manglen på kritiske spørgsmål ”om man er højrefløjsfacist eller venstrefløjsfacist, det kommer ud på det samme!” – for eksempel i forhold til veganermad til børn og hvad det betyder for dem Ma

Grupper

- kitty – punkerne når de sviner, larmer og drikker sig fulde
- folks manglende forståelse for behovet for selvforsvar som reaktion på overfald M
- rock n’ roll crewet som kvindefjendske og sexistiske (pornobilleder på væggene til arrangementer – moralsk i forhold til at ville det godt for andre mennesker) M, M. – i et opgør med de strukturer som de politiske ser i 1000fryd som et spejl af samfundets værdinormer: seje fyre
- de mange universitetsfolk som er midtsøgende (radikale i politisk forstand) og som ikke rigtigt er aktive i modsætning til de sortklædte ventrefløjsfolk som også er de klart mest hårdtarbejdende A
- når alle de kræfter man bruger, ikke bliver værdsat efter fortjeneste fordi folk ikke ved, hvad idealerne er eller går ud på A
- fremmede/uvedkommende

Musikken

- Hard core musikken Ma hadede den! Og det vilde festmiljø omkring søger derfor imod det blidere folkekøkkenmiljø men også popmusikken (ANR som en popstation, forpulede overfladiske ANR-lytter) P. Musik er tilsyneladende mere end blot en æstetisk udtryksform. Det er en arena igennem hvilken, den enkelte

aktivist iscenesætter sig selv og skaber en selvfremsstilling på baggrund af musikken.

Ikke-værdsatte individuelle holdninger

- At deltage i slagsmål – men nogle gange er der behov for magtdemonstrationer overfor disse grupper (hooligans, nazister, højreradikale) det er det eneste, de forstår – vold som værende SÅ kortsigtet
- At være mistænkelig og konspirere
- At lade sig diktere
- At indgå alliancer – når de bruges strategisk, politisk i 1000fryd
- At være på vagt overfor fremmede (som man ER på 1000fryd)
- At diskutere med udgangspunkt i sort/hvid kategoriseringer: alle usynlige hierarkier, glaslofter som man støder ind i
- At være naiv og blåøjet
- At udøve en aggressiv aktivisme P
- At have tilstrækkelig lidt selvrespekt
- At tingsliggøre mænd og kvinder
- At stereotypisere
- At være arrogant
- At blive for selvsikker
- At være for hektisk
- At være usikker og umoden
- At blive for magelig – når det går for godt for 1000fryd, bliver man magelig P, M
- At være hidsig (de politiske jf. K.M.)
- At være kantet, brovtende og konfrontativ - Definitoriske problemstillinger: forskellen på at være anderledes og på at være kontroversiel (kantede, brovtne, konfrontative attituder)
- At være kortsigtet
- At mangle pli og anerkendelse af det frivillige arbejde ... men man skal heller ikke være taknemmelige
- Alle former for tvang (som tørklæder, så meninger: tvinger du noget fra folk, hærger de desto mere om det)

Rygter og fortællinger i og omkring huset 1000fryd – omverdens stigmata eller stempling af 1000fryd og dets aktivister: fortællinger om det usædvanlige for at konventionalisere, altså beskrivelse i termer, der er til at begribe for det omgivendes samfunds normalitetsbegreb og især af dets håndtering af det usædvanlige jf. J. Bruner ”personligt har jeg hørt alt fra at vil skulle være...” K.S.

- Det er en hashbule – manglende kropslig disciplin
- voldelige drukpunkere – manglende kropslig disciplin
- det er en ecstasy bule – manglende kropslig disciplin
- det er en rockerbule – måske manglende kropslig kontrol i hvert fald affekt
- der nærmest ligger kanyler på gulvet
- man har sine store hunde med (til koncert) – bunder faktisk i en virkelig hændelse (brud på sociale normer)

- det er gamle hippier, der holder til dér
- et skummelt og farligt sted – manglende disciplin
- det flyder med stoffer – manglende disciplin
- det sted i byen, hvor der er færrest stoffer
- efter Nordkraft tror alle at folk sidder og junker i hjørnerne

Er der en forbindelse mellem rygterne og fortællingerne i samfundet om 1000fryd og aktivisters og respondenternes brug af kropslige termer som rodmetaforer? Jf. Elias vil et dårligt rygte anspore grupperne til at leve op til det – og man kan ofte på navnet alene se, hvilken stigmatisering gruppen er udsat for. Når rygtet bliver en selvopfyldende profeti, skyldes det, at den underlegne gruppe her, på et sølvfad får serveret de handlinger, der forarger den dominerende gruppe – og som derfor er velegnede som modkulturelle markeringer. Ovennævnte rygter bundet alle i en eller anden form for kropsligt umodehold: den stigende brug af euforiserende stoffer og indtaget af mad og drikke har jf. Kayser afløst seksualiteten som tegn på menneskets moralske habitus: det slanke og det kontrollerede og det ædru er tegn på høj moralsk habitus – i modsætning til det misbrugende af fedende, euforiserende eller selvforglemmende stoffer. Er det en måde hvorpå aktivisterne på 1000fryd symbolsk lever op til omverdens forventninger på?

Menneskesyn/- idealer

– overordnet fra tolerance og frisind til en moralsk socialisme og politisk korrekthed

myndighed, kreativitet og frivillighed

Individets egenskaber

- **aktivisme** – blandt andet det at arrangere koncerter for andre end sig selv M
- **engagement og involvering**
- **kreative udfoldelser**
- (politiske) ideologiske holdninger
- **kærlighed, passion, lyst** og begær til at gøre tingene (til en vis grad) samtidig med
- outsideren – rollen som djævlens advokat (K.M.)
- pragmatiker (K.M.)
- ydmyghed, respekt og tolerance: man opbygger (personligt) en kæmpe tolerance samtidig med at man vil være anderledes, at man vil være isoleret
- at være cool
- det blide og rolige
- **progressiv**
- ansvarsfuld – men uden at man viser at man bestemmer (P)
- **fornuftig, rationalitet og reflekteret**
- **initiativrig**
- styrke: hvis man er stærk nok, kan man gennemføre alt Ma
- at turde tage sammenstødene og konflikterne Ma
- retoriske – at være beredte med sine argumenter
- **frivillighed**
- **disciplin**

Kollektivets egenskaber

Socialt

- **at gøre en indsats** – hvilket der er mange, der er dårlige til især mange af dem, der bruger huset flittigt
- individer som multigrupel orienteret
- at vise hensyn til andre mennesker (omkring rygning) P
- man passer på hinanden M.C., Ma
- med et overvurderet eller slidt ord: mangfoldighed
- at smile lidt mere: folk burde smile lidt mere – værdsætte den frivillige arbejdskraft
- gode og dårlige oplevelser giver gode erfaringer K.S.
- mødet med de andre/det anderledes som vigtig K.M.
- det farverige, det brogede og det spændende i modsætning til det grå, kedelige, ens og konforme (K.M. om de politiskes bestræbelser)
- provokationer som referentielle og udviklende (skjorte og slips P)
- K.M. anerkender menneskets egoistiske sider

Kommunikativt

- der kan være en hård stemning, men der er også en vilje til at tilgive bagefter, når man sidder til næste møde eller i baren Ma
- argumentation og kommunikation: det at snakke sammen – den herredømmefri kommunikation
- diskussioner er til for at få meninger frem – men de mangler lige nu
- venskaber på tværs af politisk, kulturelle skel ved at lade diskussionerne ligge: ikke ALT skal nødvendigvis diskuteres

Organisatorisk

- at gøre noget på en anden måde – eksempel folkekøkkenet som non-profit M
- man kan lave hvad man har lyst til bare man er villig til at kæmpe for det Ma
- man skal sørge for at holde miljøet åbent og tolerant, passe på med hvordan man bruger den magt, som anciennitet og personlig integritet giver én (anerkendelse af magtens eksistens og åbenhed og tolerance som organisatoriske eller gruppe-dynamiske processer)
- plads til at prøve tingene af flere gange Ma
- at kaste sig ud i noget
- at følge de organisatoriske processer til dørs – sammenhæng og autencitet (ingen fragmentering) men der er brug for både et Studenterhus (mere fragmenteret) og 1000fryd (mindre fragmenteret)
- det er vigtigt at stille spørgsmål til tingene (som de er) A

Udadrettet

- det har mest været stand up og lidt jagten hinanden rundt i byen
- Fryd er mindre militant end Ungdomshuset, men fra tid til anden kunne det være rart at have så meget selvtægt, at man aktivt kunne gå imod for eksempel hooligans
- at udfordre det bestående – social kritik
- modreaktion og modkultur
- den folkelige aktivisme DIY
- anarkistisk overtagelse af det offentlige rum (M's strandkoncerter)
- kunne tænke sig et billede af 1000fryderne som nogle hårde bananer, som højre-radikale provokatører viste, det ville give problemer at give sig i lag med A

Problemstillinger, dilemmaer, dialektik – NB den tidligere 1000fryds tanke har et omdrejningspunkt i ambivalensen (hunden med bazooka og revolver med ordet ”freedom”), men denne ambivalens eller heterogenitet er sværere at få øje på lige nu. Heri lå måske den ironiske distance, som nu er afløst af det politisk korrekte – altså et moralsk projekt.

Ambivalens

Mange aktivister/respondenter udtrykker ambivalente holdninger til forskellige organisatoriske, ideologiske eller samfundsrelaterede problemstillinger, men er det nødvendigvis et onde? Hvad betyder denne ambivalens, hvordan institutionaliseres den og hvilke konsekvenser har den (det tolerante eller det lukkede, separatistiske?)

Den flade organisatoriske struktur

- Den flade struktur sikrer ikke den enkeltes retfærdighed eller lighed. Aktivitet og anciennitet giver goodwill, men er ingen sikring. Relationerne bygger på tilid til den enkelte og til organisationen. Lejlighedsvis barmhjertighed. Retfærdighed består af, hvad du kan tilkæmpe dig, evt. i alliance med andre og især hvad andre vil tilstå dig. Alliancefænomenet som et forholdsvis nyt fænomen, med uheldige konsekvenser for miljøet. Dertil kommer at de uformelle rammer heller ikke sikrer individet retfærdighed, ligestilling eller velvilje – men dog lejlighedsvis barmhjertighed.
- Den flade struktur og de frivillige som problematiske: de roder i køkkenet hvilket er irriterende M
- Det frivillige engagement versus udnyttelsen af nye aktivister til rutinemæssige trælse opgaver K.S.
- De mange mennesker, der er passivt tilstede på mandagsmøderne. De få siger noget og de mange tier og samtykker
- Det at man må ”opdrage” på folk for at forstå baggrunden eller ideen bag 1000fryd
- Diskussion af det uhensigtsmæssige i ulønnet, frivillig arbejdskraft på anti-kommerciel basis, når det ikke er kommunikeret ud så alle forstår det A
- Problemstilling omkring anciennitet og den måde dette giver de gamles ord større vægt i forsamlinger. Et problem for de nye, der kommer til og som er usikre – men også en forestilling fra A om, at det er af angst for, at A og de andre unge vil lave om på tingenes tilstand
- med alderen oplever M at det bliver svære at relatere sig til de unge, der kommer ind med nye indfaldsvinkler etc. men opblomstringen i miljøet giver håb for fremtiden
- Balancen mellem bruger af stedet og aktivister er helt anderledes end den var tidligere: større andel af brugere og mindre andel af aktivister
- De mange gamle som sidder i øvelokalerne og som ikke kommer i resten af huset endsige til møderne men blot tager plads op for at andre kan komme til
- pragmatiske løsninger versus ideologiske: de aktives diktatur K.S.
- personlige antipartier pakkes ind som politisk uenighed P
- om det gode og det dårlige ved at engagere sig SÅ meget ét sted K.S.

Relationer til samfundet

- Selvforsvar versus selvtægt – den dominerende mening er meget amerikansk med legitimering i DIY konceptet K.M. Hvordan skal man håndtere ”krigen” med Aab fans/hooligans og andre? Skal man låse døren og gemme sig, som politiet foreslår eller aktivt imødegå truslerne som en del af aktivisterne er stemt for jf. DIY-konceptet? M. Skal man gemme sig og låse dørene eller skal man sætte hårdt mod hårdt? Argumentationerne bunder i egne erfaringer med overfald M
- Manglende refleksion over de store linjer f.eks. til ungdomshuset i København. 1000fryd føler sig ikke truet lige nu blandt andet fordi de organisatoriske vilkår er anderledes (man er en forening)
- Musikken er stedets ansigt udadtil – men det tager fokus fra hvordan stedet er organiseret og det ansvar der følger med at have og bruge et sådant sted; det er godt der sker en masse, men refleksionen mangler
- 1000fryd er brugerstyret men mange ved det ikke hvilket gør, at mange ikke er deres ansvar bevidst. Benytter sig blot af huset som endnu et af byens mange kulturelle tilbud.
- Skelner mellem 1000fryd og miljøet M, P, K.M. hvilket hooligans/de højreradikale ikke gør – hvilket er både godt og skidt: godt fordi det giver nogen tilslutning til miljøet, men skidt i al almindelighed
- konverteringen til spillested uden den nødvendige sociale kritik K.S.

Meninger og holdninger

- ambivalens omkring meningsindsnævring og tolerance: ”Omvendt er man åbne og supertolerante indenfor det miljø, der har de samme holdninger som en selv. Vi har faktisk snakket lidt herhjemme om det dér med at være homofobiske. Vi kan tolerere alle seksualiteter og have åbne grænser og alt muligt – men man kan ikke lide dem, der går lige ude på gaden, lige udenfor vinduet! Så stilen kan være sådan meget intolerant og kritisk” Ma
- ”Det er tolerant og åbnet og der er plads til alle.” Men der er en masse hierarkier – som der jo er – og jeg har oplevet noget, jeg ikke havde tænkt så meget over før, nemlig hvor stor betydning usynlige hierarkier har.” Ma
- ambivalens: fedt at lære at turde sig fra og diskutere (gøre noget) men skrækkeligt med konsekvenserne (de mistede venner, det brudte miljø i forbindelse med ”Kvindekrogen”) Ma
- den største mangel lige nu: evnen til at stille spørgsmål og til at tænke/være kritisk
- mere diskussion af politisk karakter – ikke fordi A er uenig men af afklarende art + debat om de uskrevne regler
- diskussion om kollektivet versus individet Ma
- nogle mener at det er en devaluering af 1000fryd at der er kommet så mange universitetsfolk til, men det er noget fis A
- problemstillinger omkring jazz: er det en ”politisk korrekt” genre? Spejler for mig at se den underliggende socialistiske moralisme, der er ophavet for politisk korrekthed
- fundamentalisering med deraf følgende meningsindsnævring og enten/eller retorikken K.M.

- de alt for håndfaste kategorier og fastlåste meninger K.M.

Organisation

– 1000fryd er foreningsejet – modsat Ungdomshuset

- Organisatorisk læring: kompetencer og færdigheder
 - o modenhed som medlemmernes afslutningsvise tilstand
 - o aktivismen på 1000fryd som springbræt til professionelle karrierer som musikere, koncert- og kulturarrangører, informationsmedarbejdere og meget andet
 - o socialisering ”opdragelse” til tolerance og frisind P
 - o indblik i hvordan forskellige netværk og organisationer/institutioner hænger sammen/virker
 - o brugerstyring
- pædagogiske principper
 - o sideman(d)soplæring
 - o learning by doing
 - o anciennitet og viden = magt – giver organisatorisk stabilitet
 - o gulerod og pisk i de kampe, du kæmper
 - o betoning af vigtigheden af oplæring – til trods for at M aldrig er oplært som arrangør og kun har haft én intro til baren
 - o oplæring som en form for (anden javel men alligevel) struktur
 - o alternative mellemmenneskelige relationer som modvægt til samfundets derude
 - o 1000frud som et godt udviklingsrum for individet
 - o Uformel læring: at kaste sig ud i noget giver andre erfaringer end den formelle læring i uddannelsessystemet for eksempel
 - o Dannelsesmæssige negative effekter og refleksion over den retoriske magtanvendelse især i forhold til for eksempel vold Ma
- sanktioner – forskellige former for karantæner: det at være utjekket og reglerne for at returnere til fællesskabet: undskyld!
 - o Bortvisning
 - o Alkoholkarantæne (forbud mod salg af alkohol til vedkommende)
 - o Adgangsforbud
 - o Karantæne som medlem af fællesskabet
 - o pædagogikken anvendt som straf; disciplinerende P – men sanktionerne er langt mere symbolske en reelle: en bortvisning er til at forholde sig til og det er et adgangsforbud for så vidt også men da der sjældent er særlige god kommunikation mellem mandagsmødet og de forskellige og dag for dag skiftende barvagter og/eller vagterne imellem – og da der ikke bliver lavet en ”warnted”-seddel, har dørvagterne ikke altid den nyeste viden om, hvem der har adgangsforbud og hvis forbud, der er ophævet, bartenderne har reelt ingen muligheder for at vide om de sælger alkohol til en karantænedømt – og med pædagogikken som sanktion, går 1000fryd glip af et meget populært arrangement, som både er en æstetisk og økonomisk succes. Den symbolske straf er desto større idet den sætter

dit rygte på spil og stempler dig som ”utjekket” – altså en aktivist som man ikke kan have tillid til (tillid er her helt centralt) idet man reelt får karantæne fra et fællesskab eller et kollektiv.

- styreformer og processer 1000fryd som institution
 - o generalforsamling (en gang om året mindst) Vedtægter
 - o stormøderne (en gang i kvartalet)
 - o koordineringsmødet (ugentligt møde – mandagsmøderne)

Principper

- o afstemning – flertalsdiktatur M
 - o konsensus – uendelige diskussioner og hvem kører hvem træt? M
 - o kompromis – anvendt for lidt fordi samfundets struktur slår igennem: at skide lidt på de andre er ok! – derfor afstemninger/flertalsdiktatur M
 - o flad struktur som selvopfattelse
 - o nær- eller basisdemokratisk styre som selvopfattelse
 - o en diskussion om mål = enighed og midlerne = uenighed: hvad skal 1000fryd og hvordan? DIY
 - o brugerstyring M
 - o frihed og frisind i stedet for moralisme og politisk korrekthed
 - o kunsten/kulturen og det sociale i stedet for det politis radikale (K.M.)
 - o det problematiske i alliancer og det at tænke i strategi (rygning, kød i køkkenet)
 - o man føler at andre overtager 1000fryd for en aften og vil derfor erobre huset tilbage P
 - o 1000fryds flade strukturer er en svaghed, men samtidig dens styrke: de er organisatorisk svage overfor individer, men de fordrer desto større opmærksomhed og stærkere gruppedisciplin og sammenhold.
- Udtryksformer
 - o Budskabet frem for æstetikken/de politiskes anvendelse punkens mere eksklusive udtryk
 - o Kunstdefinition Ma
 - o At lave musik for musikkens skyld A er her i modsætning til Ma
 - o Kvalitetskriterier: Musik kan blive dømt god smag når:
 - Det er gode bands (individuelle vurderinger – bred accept)
 - Det kan være venner og bekendte der spiller
 - Det kan være gode kontakter
 - Hvis bandet er autentisk og har integritet – er ægte
 - Hvis der er gode budskaber i musikken – og de spiller grimmere end de andre P
 - Det er klart mere korrekt at engagere en veganisk, autodidakt sing-a-song-writer, der går fra land til land, gerne fra Tyskland

eller Polen end at engagere konservatorieuddannede jazzmusikere fra Aalborg – hvilket Ma forholder sig både kritisk og ironisk til!

- Genre – anvendte æstetiske udtryksformer
 - Heavy (metal), grunge, hard core rock
 - Guitar, punk
 - Elektronisk musik, hip hop, techno, indie rock
 - Punk
 - Punk – hardcore fra DIY miljøet: den autonome bevægelse
 - Reggae
 - Sing-a-song-writer
 - Jazz
 - Crazy italiensk eksperimenterende
 - Russisk DJ
- Fortælletekniske distanceringer
 - Ironi, sarkasme og latterliggørelse i omtalen af fjendebilleder/distanceringer M
 - Ironiske distancer Ma ”... de havde sikkert ikke råd til at betalte husleje...”, ”... det må bare have været et eller nogle lokaler, de har haft, hvor de bare har siddet og drukket øller og hold møder og lavet aktioner.”
- Hellere bagstræberisk end uengageret – om tilbud på billige eller gratis koncerter med kendte kunstnere

Historik

- cyklussers processer: åben og flad struktur (åben og tolerant) – erfaringer med misbrug – indsnævring og sanktionering (den moralske socialisme eller politisk korrekthed)
- cyklus afslutning: alder og modning hos individerne: flytter, får arbejde og familie og dermed en mere borgerlig tilværelse
- 7 års cyklusser P
- 1980'erne punk/hippie, 1990'erne kulturelle undergrund, 2000'erne politisk undergrund Ma
- definition af rock n' roll crewet og deres frihedsbegreber samt hvordan to tendenser på 1000fryd bliver til én, den nye generation omkring 2001 "Jeg tror at forskellen var i det politiske engagement i hverdagspolitikken" Ma
- Århus har ikke længere noget undergrundsmiljø efter at de ryddede det sidste besatte hus i 93 – og selv om der også her har været en opblomstring, så tager folk kun til Århus for at studere eller arbejde. Det politiske er i København
- Processen i overgangen mellem de gamle og de politiske M - paradigmatisk skift
- de gode, gamle dage og deres koryfæer L og S.N
- historisk beskrivelse af det politiske miljø i Aalborg og hvordan det udvikler eller afvikler sig og om mødet mellem 1000fryd og de politiske "Ungdomshusbanden" 1999 – 2001
- det autonome miljø i Aalborg: sådan en 4 mennesker agtig
- det politiske miljø sprænges i forbindelse med kvindekrogens brev til ledende aktivister med kritik af deres adfærd – hvorefter nogle rejser, nogle holder op med at være kærester og man reorganiserer sig
- Hvad Ungdomshuset taber i form af bygninger, vinder de i form af en opblomstring i miljøet – som også kommer 1000fryd til gode
- Personlig erkendelse: fra et Ungdomshus i Aalborg til noget mere åbent og appetitligt
- 1000fryd er blevet indsnævret men ellers har det været fedt at se alle de mange forskellige mennesker der har været igennem i årenes løb
- "Det kommer an på hvor man er i sin periode på 1000fryd". Der er tilsyneladende også individuelle processer, der forløber som cyklusser Ma – fasetænkning i forhold til sit nuværende stade: som gymnasieelev, der skal have alting diskuteret og som skal have alting skåret ud i pap
- En oplevet meningsindsnævring: der var mere tolerance før Ma

Uddannelsesmæssig udvikling

- samfundsmæssige konjunkturer og deres indflydelse på disse paradigmatisk skift (før 2000)
 - Aktivering – haveservice
 - Rengøring
 - Postsortering
 - Gymnasieelever – eller studerende, der ikke havde gennemført

- ufaglært arbejde til

(efter 2000) ...

- folkeskoleelever
- gymnasieelever – giver venner med samme interesse for den politiske undergrund A
- Universitetsuddannede og længerevarende uddannelser

1000fryd som institution

- arbejdende værksteder
 - o Atelier og galleri? A
 - o mørkekammer
 - o øverum for bands
 - o scenen
- institutioner
 - o peep shoppen (biograf)
 - o Anarkistisk bogshop og pladebutik? Jf. A
 - o folkekøkken – begynder faktisk som et eksternt arrangement ikke et 1000frydsinitiativ M
 - o bandmad
 - o scenen – egne bands + engagerede ude i nærmiljøet (indtil en vis størrelse) up and coming
 - o (historisk) Rama
 - o Kvindegruppen ”Kvindekrogen” (separatistisk) og ”8. martsgruppen” (ikke-separatistisk) – blanding af folk fra Studenterhuset, Rød Ungdom og 1000fryd
 - o Afterparties
 - o Metalgrotten
 - o Folkedans (historisk)
 - o Tango (historisk)
 - o Esperanto
 - o Forslag til teater og læsegrupper A
- tilbagevende begivenheder, events og festivaler af forskellige slags
 - o kvindefestival
 - o queerfestival – et ideologiske slægtskab med det hedengangne Pan og mulighederne for at skabe et miljø for gode oplevelser for marginaliserede (typer) i samfundet for eksempel homoseksuelle
 - o 1. maj etc.
 - o Koncerter + rutinerne om at arrangere koncerter - og behovet for at slappe af bagefter
- formidling, PR og markedsføring
 - o mailinglister
 - o Musikken er stedets ansigt udadtil M

Forskellige indgange til 1000fryd: den almindelige og de ualmindelige

- kitty-punkerne som hang arounds – er evt. rekrutteringsgrundlag men mange af dem kommer ikke rigtig videre jf. M
- gæst til koncerter – folk i kjole og hvidt, der har hørt noget og som lige skal se, hvad det er
- kunde i baren og ved koncerter
 - Brugere med psykiske problemer M
- bruger (der ikke nødvendigvis ved hvad pengene går til – folkekøkken) øvelokaler, atelier, mørkekammer – men også test af dine politiske holdninger
 - Trekkerne
 - Kunstnerne, der maler i atelieret eller fremkalder billeder
 - Musikkerne der sidder og øver i øvelokalerne
 - Folkedanserne (historie)
 - Tangodanserne (historie)
 - Gutterne der koger øl i køkkenet
- aktivister – ofte bar- og dørvagter indledningsvis
 - de politiske
 - Punkerne med deres autonomi
 - Anarkisterne
 - Punker
 - Punkerpigerne – manglede omkring 2000
 - Hard core feminist – betonfeminist
 - Musikmenneskerne
 - Metalgutten
 - 80'erpiger
 - Indie rocker
- arrangører af koncerter, festivaler og folkekøkken – booker
- lydmand/lysmænd
- medlemmer af bestyrelsen
- ansatte: (tidligere) værnepligtige, langtidsledige, folk i jobtræning, aktivering, etc. nu: bestyrerne (pt. 2 stk.)
- ”De gamle” – kulturfolkene – rock n’ roll crewet
- ”De politiske” – anarkister, punkere autonome, rebeller, etc. (paradigmatiske skifte i 1999 – 2001)
- De nye politiske – en ungdomsfraktion? A

- De apolitiske er dem, der bliver brugere og aktivister (på lavt blus – og det er også godt nok) og de politiske er aktivister og arrangører (på højt blus)

- Relationer, ”netværk”
 - Lokale – Studenterhuset, Kennedy, Atomic, Jomfru Ane Gade
 - Regionale
 - Nationale – Ungdomshuset + historisk reference til Århus (Huset?)
 - Internationale – Tyskland (Berlin og Koblenz?) Amerika (New York)
 - Rebel og Rama med sammenfald af personer – og 1000fryd som politiske og kreative miljøer M, Ma
 - SUF
 - Internationale punk-netværk
 - My space profil – sporadiske netværk med byer Skive, Svendborg, Fredericia, hvor der en stund blomstrer et miljø – inden de flytter til København M
 - Rød Ungdom
 - Børnehuset? A

Mål – det sociale, det politiske og det æstetiske

Det sociale

- at lære åbenhed og tolerance – men i bestemte udgaver, i bestemte forklædninger
- lokale, regionale, nationale og internationale netværk
- at skabe en parallel til den ”virkelige” verden
- et socialt eksperiment
- en ramme for folk, der kan lide at skabe noget og have kontakt med folk (som modvægt til den manglende sociale tæft?!) M omkring koncerterne, hvor man som arrangør pludselig er i centrum!
- en ramme for personligt udvikling og et personligt frirum + rammen om sociale aktiviteter

Det politiske

- at skabe mangfoldighed, pluralisme
- bygningerne betyder mindre; det er indstillingen og mentaliteten, der er vigtig (K.M.)
- at ændre folks tankegang ved at vise dem alternativer: folkekøkken er godt, gadekampene er dårlige (dannelse)
- et rum, hvor man kan kritisere og stille spørgsmål og det er det, der gør 1000 fryd anderledes

Det æstetiske

- musikken som æstetisk udtryksform og som determinerende for den enkelte aktivist
- at afholde alternative koncerter på andre vilkår end de almindelige kommercielle – også fordi det er billigere for dem, som studerer A

Samfundsopfattelser

– af det indre og det omgivende samfund

- internt:
 - grupperelationer, fællesskaber og kollektiver: heterogene grupper, der gerne diskuterer indbyrdes – men som står sammen mod ydre tryk
 - regler for in- og den nødvendige eksklusion
 - samfundsmæssig modpol – der er regler og bestemmelser om man ikke burde tage så nøje A
- eksternt:
 - forbrugersamfundet
 - kommercialisering
 - passiverende
 - bæredygtig udvikling, fravalg af kød, skind, materielle forbrugsgoder
 - højredrejningen i samfundet generelt er gal
 - et samfund, der skaber marginaliserede grupper og ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til disse A
 - et samfund, hvis lærer er, at bare du kan skide lidt på de andre og hytte dit eget skind, så er det godt M
 - det kapitalistiske, kommercielle samfund korrumperer
 - A en lidt udefinerbar kritik af samfundet som helhed – det kommercielle og kønspolitiske tendenser
 - Der skal være mange flere af den slags kulturhuse (som 1000fryd) A

Talemåder, ordsprog

- "Spring kammerat den gamle verden er efter dig!"
- "Med love skal land bygges!"
- "Rød Aalborg, fuld modstand!" (Huskmitnavn)
- "Ungdomshuset bliver, I kan rydde rådhuset!"
- "Tilbage til frisindet" (K.M.)
- "Ingen politisk forening må tegne 1000fryd udadtil!" (P med henvisning til vedtægterne)
- "Giver du 1000fryd din tid, giver 1000fryd dig masser af oplevelser!"
- "Kød er mord!"
- "Musikken er stedets ansigt udadtil!"
- "Vejen fra tanke til handling er kortere på 1000fryd!" Ma
- "Jeg troede, du var på vores side!" sagt i en ophedet diskussion om selvforsvar imod nazister/hooligans – retorisk magtanvendelse Ma
- "Så musikken synes jeg er vigtig, men det er ikke det, det handler om. Det er ikke det altafgørende for mig. *Det afgørende er, at man kan se ting ske og at man kan sætte noget i værk.* Det er noget af det fedeste." Ma
- "Men jeg tror så absolut at én gang 1000fryder, altid 1000fryder!" Ma
- "Jeg er gået grædende fra bookingmøder!" Ma
- "det var fantastisk – skrækkeligt!" Ma har en dobbelthed i sin narration, hvor Ma reflekterer over opfattelser og handlinger i et mere modent lys (ledemotiv?)
- "om man er højrefløjsfacist eller venstrefløjsfacist, det kommer ud på det samme!" Ma
- "Du kan komme direkte fra gaden, men det kan du ikke!" Ma
- 69 – med reference til Ungdomshuset på Jagtvej 69 i København

Historier

Oprindelig er køkkenet ikke godkendt til kød; derfor er det vegetarisk! K.M.

Historien om kyllingefedtløbet K.M.

Den røde tråd

Historien om International Karate + og Tribeca Tunes

Historien om J.S. der går på grund af forslag om reklamefinansiering Thor

Historien om P's nyindkøb af tøj til den første barvagt – uniformering

Historien om tryk, der avler modtryk og sammenhold: brandinspektionens krav om flugtveje gennem peep shoppen P

Historien om den frivillige karantæne: 7 -8 gutter knalder igennem med heavy metal og jägermeister og smadrer baren. De undskylder og går i frivillig karantæne – kort sagt ligger sig ned – damage control

Historien om "Filth of Mankind" hvor der kun er én på dansegulvet store dele af koncerten – nemlig M – arrangøren selv!

Historien om jagten af en flok bonderøve gennem byen M og den efterfølgende politistorm mod 1000fryd M.C.

Historien om at det går godt for AaB for tiden hvorfor de ikke har behov for at afreagere på andre så længe – så "go AaB!" M

Historien om AaB-fanenes forhøvelser af K.S. og vedkommendes bror/venner men han kan slå og derfor holder de afstand. Der er også nogle, der mener K er cool M

Historien om "kvindekrogen" og brevet til ledende aktivister om deres adfærd og den efterfølgende sprængning af de politiskes kerne Ma

Historien om ølkapslerne i Grønnegade Ma

Historien om separatisme eller ej – fyrene er for fordi de ikke gider! – tage ansvaret og diskussionerne.

Historien om den arrogante attitude overfor nye brugere eller aktivister på 1000fryd som et eksempel på den ambivalens, der er i miljøet: krav om åbenhed og tolerance samtidig med at man meningsindsnævrer og er ekskluderende

Historien om universitetet og underviserens oplevelse af asocial adfærd blandt kollegaer Ma

Historien om A, der sætter sig gennem fra day one – hvilket P ikke fatter en klap af, da vedkommende kommer tilbage Ma

Historien om hvorfor man skal have en oplæring Ma

Historien om fordelingen af jernstænger og kassen med brosten uden fingeraftryk på 1. sal Ma, K.M. etc. og dennes mulige dannelsesmæssige effekt på unge mennesker

Historien om A som ulønnet plakatsætter på gymnasiet som illustration på at folk ikke forstår det frivillige engagement

Personlige kommentarer – fortællingen om selvet: hvem, hvad og hvorfra

- Ildsjæl, der vil gøre noget for metalscenen i Aalborg
- Personer, hvor ting ”sker” for dem – uden at de selv er særlig aktive P og K.V.
- Individuelle udviklingsprocesser: modning som afradikalisering og opbygning af tolerance
- Processen på 1000fryd forandrer folk: fra det kulturelle engagement til det sociale P
- I aktivering M
- Refleksion over det frivillige arbejde i køkkenet: kan ikke spise til folkekøkken, hvis ikke M selv har været med til at lave maden (psykologisk fænomen)
- Personlig karakteristik og den udvikling som vedkommende gennemløber på 1000fryd M: at turde sige noget i forsamlinger blandt både venner og bekendte, og fremmede
- Fra gymnasiet skulle alle på universitetet og bo i kollektiv, men en ryger direkte til Aalborg, på grund af adgangsbegrænsningerne hvorfor andre følger efter Ma
- Gode musikoplevelser – her kan man høre fede ting som man ikke kan høre andre steder
- Den direkte anledning var debatten om rydning af Ungdomshuset A
- Definerer sig selv som en af de politiske og som anarkist (men vedkommende ved ikke rigtig) A!
- Koncerterne er det der gør, at A begynder at frekventere 1000fryd – både alene og evt. i selskab med en enkelt af sine venner som også interesserer sig for den politiske undergrund
- Interviewet som en måde at blive legitimt anerkendt som 1000fryder på?
- herunder også geografi
 - Australien
 - Aalborg
 - Kjellerup
 - Nordsjælland
 - Jægerspris
 - Hillerød
 - Frederikssund
 - Skive, Svendborg og Fredericia
 - København
 - Svenstrup

Identitet og identitetsmarkører

- Jagten på noget autentisk: kultur (det alternative man ikke møder andre steder), det sociale (fællesskaber), det politiske (forveksler man det ekstreme med det autentiske?)
- Anciennitet som identitetsmarkør
- Livsstile (mode/påklædning, frisure, gadgets, piercing, tatoveringer, etc.)
- Grupper
 - De gamle, kulturmenneskene, rock n’ roll crewet (ikke-homogen gruppe)

- De politiske, de unge og de engagerede (ikke-homogen gruppe)
- De medierende – ofte med basis i de gamle (få tilbage)
- interesse afgør gruppetilhørsforhold
- Skelnen mellem 1000fryd som organisation/institution og så de mennesker eller grupper, der til en given tid er på/anvender stedet. det er et brugerhus, der giver plads til forskellige mennesker eller grupper udfoldelse. Og det går galt, når grupperne (eller en af dem) identificerer sig for entydigt/ensporet og lader 1000fryds ideologi være lig deres egen.
- Dyrligheden af den dårlige smag – som koncert sluk! – arrangement (metallerne er gået, men fryderne danser)
- Musikken som vigtig identitetsmarkør – og personlig udvikling gennem musikken
- Friheden på 1000fryd
- Brugen af 1000fryd sætter forskellige ting på plads/flytter rundt på forskellige ting for individet.
- Subkulturernes inklusion og eksklusion
- Uniformering hvis der er tale om iscenesættelse af en dybfølt overbevisning – autencitet jagt
- Uniformering eller iscenesættelsen af selvet letter kollektivets accept
- Jeg var den eneste der interesserede mig for...

Statements

”Et eksperiment om man vil – nej jeg vil ikke engang kalde det et eksperiment. Det er det ikke. For mit vedkommende er det her hele mit liv! Det er det jeg vil! Det er det jeg ønsker, også for samfundet for den sags skyld, men det er sgu ikke et eksperiment. Det er the real deal – også selv om det sådan er en niche. Det er det, 1000fryd er for mig Det er et frirum, hvor jeg kan realisere mig selv i forhold til nogle ting, som jeg ikke kan gøre ude i samfundet og det er jo rart at have sådan et sted.” M.

”Det er som jeg sagde før: det er sgu mit liv, det hér – hvilket også er derfor, det er rart at se, at der er nogen med den samme tilgang til det!” M.

Både 1000fryd og Studenterhuset (som flere aktivister har relationer til) har været ude for at få knust ruderne, så det er åbenbart alt anderledes man ikke kan li’. Studenterhuset havde et arrangement i forbindelse med 8. marts kvindernes internationale kampdag

”At den opblomstring finder sted lige nu tror jeg, er på grund af, at der nu sidder en borgerlig regering. Det har selvfølgelig fået mange folk op af sæderne, men også det, at der har været det hér med Ungdomshuset. Jeg tror, det er noget af det, der har fået bageret til at flyde over, hvor folk har kunnet sætte fingeren på en eller anden ting og få dem til at gå ind i noget og synes: fandme – det her er rigtigt og det her det er forkert! (...) Da gjorde de godt nok i nældeerne på Københavns rådhus. Det må være den største backfire i historien. Der troede de lige at de kunne blive af med det hér en gang for alle, og så blev det bare 10 gange så meget som det nogen sinde har været – eller som det ikke har været siden 80’erne i hvert fald.” M

Noget af den lære, Ma har draget

”Det er noget af den menneskekundskab jeg har fået af at være på 1000fryd: en god del tolerance og en god del opmærksomhed på hvad er det, der sker, når folk er sammen i et politisk miljø, hvor man skal være så tolerant og åben overfor alting og så måske i virkeligheden ikke er det. Så har man alligevel ikke så store armbevægelser, som man egentlig tror, man har. Det synes jeg har givet mig en fantastisk indsigt som jeg kan bruge alle andre steder i livet.” Ma

”De fokuserer heller ikke nødvendigvis på at det skal være en kæmpe succes, men de gøre det for at gøre det. Arrangementer kan være nødvendige, selvom der måske ikke er det store publikum til dem eller der ikke er så mange mennesker der er opmærksomme på dem.” A

”Men i og med at Peep Shoppen for tiden sjældent har åbent, så er der ikke mange der ved den er der og så er der ikke mange der kommer. Hvis det var sådan at man kunne lave vagtplaner så man kunne sige at der var åbent hver tirsdag eller onsdag mellem 16 – 20 – hver uge, så kunne man reklamere for det og så ville folk komme.” A – en mere traditionel organisatorisk struktur?

”... men jeg synes der skal være plads til mange flere af den slags steder. Steder, hvor der er plads til folk der ikke helt kan passe i de båse, der er i samfundet. Og derfor er fryd et godt sted.” A

”Også fordi at man kan komme ind og opleve selve princippet med et brugerdemokrati eller basisdemokrati, med mandagsmøderne.” A

Bilag 4: Billedmateriale

Bilag 5: Vedtægter for foreningen Tusindfryd

5. BESTYRELSE

- På generalforsamlingen vælges en bestyrelse på mindst 3 og højst 5 personer.
- Bestyrelsen konstituerer sig med formand og kasserer.
- Begge kan borte repræsenteret i bestyrelsen.
- Der er bestyrelsens opgaver:
 - At tegne foreningens økonomi og – på foreningens vegne – at indgå bindende aftaler til varetægelse af foreningens formål.
 - At føre forhandlinger med myndighederne, i det omfang generalforsamling og stormøde giver kompetence her til.
 - At nedsætte et ansættelsesvalg bestående af bestyrelsen og interesserede medlemmer, som herefter indkalder relevante ansøgere til samtale angående stillingen som bestyrer. Udvalget udfærdiger en prioriteret indstilling, der behandles på en ekstraordinær generalforsamling, hvor ansættelse af bestyrer foregår.
- Alle bestyrelsesmøder er åbne.

6. STORMØDERNE

- Mellem generalforsamlingerne er stormødernes foreningens højeste myndighed.
- Stormødene afholdes mindst én gang i kvartalet.
- Den nødvendige styring og udvikling af foreningens aktiviteter foretages på stormødet.
- Hvert medlem af foreningen kan indkalde til stormøde ved at henvende sig til koordineringsmødet.
- For at indkaldelsen er gyldig skal medlemmerne have denne sammen med en dagsorden senest 7 dage før stormødets afholdelse. Endvidere skal stormødene annonceres ved opslag i foreningens hus.
- Stemmeret har alle der er medlemmer af foreningen, og som er til stede.
- Dagsorden til stormødet indeholder følgende:
 - Valg af dirigent og referent.
 - Godkendelse af referat fra sidste stormøde.
 - Bestemte punkter, der fremgår af dagsordenen.
- På baggrund af stormødets beslutninger kan aktivitetsgrupper nedsættes, og disse kan efterfølgende planlægge og udføre enkeltaktiviteter i overensstemmelse med den kompetence stormødet har uddelt.

7. KOORDINERINGSMØDET

- Den nødvendige planlægning og koordinering mellem stormødernes foretages på et ugentligt møde hvor repræsentanter fra aktivitetsgrupper, de ansatte, aktivister og brugere kan deltage.
- Koordineringsmødet indkalder til stormøder og generalforsamling i henhold til vedtægterne.
- Koordineringsmødet er beslutningsdygtigt i konkrete sager, efter generalforsamlingen og stormødernes retningslinier.

8. BESTYRELSEN

- Foreningens fuldtidsansat er bestyrer, der forestår den daglige økonomiske ledelse.
- Bestyrelsen er ansvarlig i forhold til offentlige og bevilligende myndigheder.
- Bestyrelsen tegner sammen med bestyrelsen foreningens økonomi.
- Bestyrelsen er ansvarlig for at foreningens daglige drift og administration holder sig indenfor de af generalforsamlingen og stormødernes afsatte rammer.

9. ADGANG TIL AKTIVITETERNE

- Foreningens aktiviteter er åbne for såvel medlemmer som ikke medlemmer. Enkelte arrangementer kan dog henvende sig særligt til medlemmer.
- Især aktiviteter i foreningens regi må drives med det formål, at give økonomisk afkast til private.

10. FORENINGENS MIDLER

- De nødvendige midler til foreningens drift søges tilvejebragt ved:
 - Kontingenter og bidrag fra foreningens medlemmer.
 - Overskud fra aktiviteter tilknyttet foreningen.
 - Offentlige tilskud.
 - Bidrag fra fonde, interesserede institutioner, organisationer og firmaer.
 - Indsamlinger.
- Der er en betingelse, at bidragene ydes uden klausuler, der begrænser medlemmernes sværthet i henhold til vedtægterne.
- Foreningen hæfter kun for foreningens midler. Internt medlem kan på noget tidspunkt gøres ansvarlig for gæld.

11. REGNSKAB

- Kassereren og bestyrelsen aflægger regnskab på generalforsamlingen.
- Regnskabet skal være revideret af en registreret revisor samt to kritiske revisorer valgt på generalforsamlingen.
- Regnskabet skal til enhver tid være tilgængeligt for foreningens medlemmer og øvrige bidragsydere.

12. OPLØSNING AF FORENINGEN

- For at foreningen kan opløses skal mindst 2/3 af de fremmødte medlemmer stemme herfor på to på hinanden følgende generalforsamlinger indkaldt i henhold til punkt 4 i foreningens vedtægter.
- Efter opløsningen af foreningens bo, tilfalder eventuelle overskydende midler et almennyttigt formål, efter generalforsamlingens beslutning.

13. FORENINGENS ANSIGT

- a. Foreningen må gerne fremstå udryksfuldt udadtil, men alle udadvendte aktiviteter, der foregår i foreningens navn, skal have stormødens tilslutning.
- b. Ingen politiske organisationer må tegne foreningen.

14. ÆNDRING AF VEDTÆGTERNE

- a. Foreningens vedtægter kan kun ændres ved 2/3 stemmeflerhed på to på hinanden følgende generalforsamlinger, hvor mindst 5% af medlemmene er til stede.

Således vedtaget på to på hinanden følgende generalforsamlinger efter vedtæggene; den 1. marts 2000 og den 28. marts 2001.

VEDTÆGTER FOR FORENINGEN TUSINDRYD

1. NAVN

- a. Foreningens navn er "Foreningen Tusindryd".
- b. Foreningens hjemsted er Ålborg.

2. FORMÅL

- a. Foreningens formål er at danne rammen om et fællesjætt kulturmiljø i og omkring Ålborg.
- b. I det tilfælde foreningen ejer eller lejer en ejendom skal ejendommen og de aktiviteter, der udgår derfra drives efter følgende retningslinier:
 - ☐ Aktiviteterne kan både karakteriseres som kulturelle, undervisningsmæssige og sociale.
 - ☐ Aktiviteterne opstår som et udtryk for brugernes ønsker og behov, og er brugerstyrede.
 - ☐ Miljøet skal søge at modvirke sociale og kulturelle skel.
 - ☐ Miljøet skal give mulighed for debat og samfundskritik.

3. MEDLEMMER

- a. Alle kan blive medlem af foreningen, såfremt det af generalforsamlingen fastsatte kontingent betales.
- b. Kollektivt medlemskab af foreningen kan tegnes, men giver ikke stemmeret i foreningens kompetente forsamlinger.

4. GENERALFORSAMLING

- a. Generalforsamlingen er foreningens højeste myndighed, og afholdes hvert år i første kvartal.
- b. Indkaldelse indholdende dagsorden skal være afsendt til foreningens medlemmer senest 14 dage før afholdelsen.
- c. Stemmeret på generalforsamlingen har alle der er medlemmer af foreningen, og som er til stede.
 - ☐ Valg af dirigent og referent
 - ☐ Dagorden til generalforsamling skal indholdende:
 - ☐ Valg af dirigent og referent
 - ☐ Fremlæggelse og diskussion af årsberetning
 - ☐ Fremlæggelse og godkendelse af årsregnskab
 - ☐ Vedtagelse af budget
 - ☐ Valg af bestyrelse
 - ☐ Valg af kritiske revisorer
- e. Ekstraordinær generalforsamling indkaldes af bestyrelsen eller i fald at 10% af foreningens medlemmer skriftligt kræver det. Ekstraordinær generalforsamling skal indkaldes med dagsorden senest 7 dage før afholdelsen. Indkaldelsen sendes til alle foreningens medlemmer. Bestemmelser på ekstraordinær generalforsamling har kun gyldighed hvis minimum 5% af foreningens medlemmer er til stede.